UUSI TESTAMENTTI

Suomennos, jonka Suomen seitsemäs yleinen vuonna 1913 pidetty Kirkolliskokous on päättänyt ottaa toistaiseksi vanhan käännöksen ohella väliaikaiseen käytäntöön

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
PORVOO

14. 765 — I

SISÄLTÖ:

Matteuksen Evankeliumi.

1 luku.

Jeesuksen polviluku: Aabrahamista Daavidiin 1—6, Daavidista Babyloniin siirtämiseen 6—11, Babyloniin siirtämisestä Kristukseen asti, yhteensä kolme kertaa neljätoista polvea 12—17. Jeesuksen sikiäminen, nimi ja syntyminen 18—25.

1. **J**eesuksen Kristuksen, Daa-
vidin pojan, Aabrahamin pojan,
syntykirja.
2. Aabrahamille syntyi Iisak,
Iisakille syntyi Jaakob, Jaako-
bille syntyi Juuda ja tämän vel-
jet;
3. Juudalle syntyi Faares ja
Sera Taamarista, Faareelle syn-
tyi Esrom, Esromille syntyi A-
ram;
4. Aramille syntyi Aminadab,
Aminadabille syntyi Nahasson,
Nahassonille syntyi Salmon;
5. Salmonille syntyi Boas Raa-
habista, Boaalle syntyi Oobed
Ruutista, Oobedille syntyi Iisai;
6. Iisaille syntyi Daavid, ku-
ningas.
Daavidille syntyi Salomon Uu-
rian vaimosta;
7. Salomonille syntyi Rehabeam.
Rehabeamille syntyi Abia, Abialle
syntyi Aasa;
8. Aasalle syntyi Joosafat, Joo-
safatille syntyi Jooram, Jooramille
syntyi Ussia;
9. Ussialle syntyi Jootam, Joo-
tamille syntyi Aahas, Aahaalle
syntyi Hiskia;
10. Hiskialle syntyi Manasse.
Manasselle syntyi Aamon, Aa-
monille syntyi Joosia;
11. Joosialle syntyi Jekonia ja
tämän veljet Babyloniin siirtämi-
sen aikana.
12. **B**abyloniin siirtämisen jäl-
keen Jekonialle syntyi Sealtiel,
Sealtielille syntyi Serubaabel;
13. Serubaabelille syntyi Abiud.

---

1. (V. **1-17** vert. Luuk. 3: 23-38.) — **1.** 2 Sam. 7: 12. Ps. 13: 11. Es. 11: 1. Matt. 22: 42. Luuk. 2: 4. Ap. t. 2: 30; 13: 23. Room. 1: 3. Gal. 3: 16. Ilm. 22: 16. — **2.** 1 Moos. 21: 3; 25: 26; 29: 35. — **3.** 1 Moos. 38: 27-30. Ruut 4: 18-22. 1 Aikak. 2: 4-15. — **4.** 4 Moos. 1: 7. — **5.** Ruut 4: 13, 17. Hebr. 11: 31. Jaak. 2: 25. — **6.** 1 Sam. 17: 12. 2 Sam. 12: 10, 24. — **7.** 1 Kun. 11: 43; 14: 31; 15: 8. 1 Aikak. 3: 10-14. Syr. 47: 28. — **8.** 1 Kun. 15: 24. 2 Kun. 8: 16. 2 Aikak. 26: 1. — **9.** 2 Kun. 15: 7, 32, 38; 16: 20. 2 Aikak. 26: 23; 27: 9; 28: 27. — **10.** 2 Kun. 20: 21; 21: 18, 24, 26. 2 Aikak. 32: 33; 33: 20, 25. — **11.** 2 Kun. 23: 34. 1 Aikak. 3: 15, 16. 2 Aikak. 36: 1, 8. — **12.** 1 Aikak. 3: 17, 19. Esra 3: 2. Syr. 49: 11.

Abiudille syntyi Eliakim, Eliakimille syntyi Asor;
14. Asorille syntyi Saadok, Saadokille syntyi Akim, Akimille syntyi Eliud;
15. Eliudille syntyi Eleasar, Eleasarille syntyi Mattan, Mattanille syntyi Jaakob;
16. Jaakobille syntyi Joosef, Marian mies, ja Mariasta syntyi Jeesus, jota kutsutaan Kristukseksi.
17. Näin on sukupolvia Aabrahamista Daavidiin kaikkiaan neljätoista polvea, ja Daavidista Babyloniin siirtämiseen neljätoista polvea, ja Babyloniin siirtämisestä Kristukseen asti neljätoista polvea.
18. Jeesuksen Kristuksen syntyminen oli näin. Kun hänen äitinsä Maria oli kihlattu Joosefille, huomattiin hänen ennen heidän yhteenmenoaan olevan raskaana Pyhästä Hengestä.
19. Mutta kun Joosef, hänen miehensä, oli hurskas, ja koska hän ei tahtonut saattaa häntä häpeään, aikoi hän salaisesti hyljätä hänet.
20. Mutta kun hän tätä ajatteli, niin katso, hänelle ilmestyi unessa Herran enkeli, joka sanoi: »Joosef, Daavidin poika, älä pelkää ottaa luoksesi Mariaa, vaimoasi; sillä se, mikä hänessä on siinnyt, on Pyhästä Hengestä.
21. Ja hän on synnyttävä pojan, ja sinun on pantava hänen nimekseen Jeesus, sillä hän on vapahtava kansansa heidän synneistään.»
22. Tämä kaikki on tapahtunut, jotta kävisi toteen, minkä Herra on puhunut profeetan kautta, joka sanoo:
23. 'Katso, neitsyt tulee raskaaksi ja synnyttää pojan, ja tämän nimeksi on pantava Immanuel', mikä merkitsee: Jumala meidän kanssamme.
24. Herättyään unesta Joosef teki, niinkuin Herran enkeli oli käskenyt hänen tehdä, ja otti vaimonsa luokseen
25. eikä ryhtynyt häneen, ennenkuin hän oli synnyttänyt pojan. Ja hän antoi hänelle nimen Jeesus.

2 luku.

Tietäjät itäisiltä mailta 1—12. Pako Egyptiin 13—15. Lastenmurha Betlehemissä 16—18. Paluu Egyptistä ja Nasaretiin asettuminen 19—23.

1. Kun Jeesus oli syntynyt Juudean Betlehemissä Herodes kuninkaan aikana, katso, tietäjiä tuli itäisiltä mailta Jerusalemiin,
2. ja he sanoivat: »Missä on se äsken syntynyt Juutalaisten kuningas? Sillä itäisillä mailla me näimme hänen tähtensä ja olemme tulleet häntä kumartamaan.»
3. Kun kuningas Herodes sen kuuli, hämmästyi hän ja koko Jerusalem hänen kanssaan.
4. Ja hän kokosi kaikki kansan ylipapit ja kirjanoppineet ja kyseli heiltä, missä Kristus oli syntyvä.
5. He sanoivat hänelle: »Juudean Betlehemissä; sillä näin on kirjoitettu profeetan kautta:

---

18. Luuk. 1: 27, 35. — **20.** Luuk. 1: 35. — **21.** Ps. 130: 8. Luuk. 1: 31, 77; 2: 21. Joh. 1: 29. Ap. t. 4: 12; 5: 31; 10: 43. Hebr. 9: 26. 1 Joh. 3: 5; 4: 14. — **23.** Es. 7: 14; 8: 10. **25.** Luuk. 2: 7, 21.
2. 1. Dan. 2: 12. Luuk. 2: 4-7. — **2.** 4 Moos. 24: 17.

6. 'Ja sinä Betlehem, sinä Juudan seutu, et suinkaan ole vähäisin Juudan ruhtinasten joukossa, sillä sinusta on lähtevä hallitsija, joka on kaitseva minun kansaani Israelia'.»

7. Silloin Herodes kutsui salaa tietäjät luokseen ja tutkiskeli heiltä tarkoin, mihin aikaan tähti oli ilmestynyt.

8. Ja hän lähetti heidät Betlehemiin sanoen: »Menkää ja tiedustelkaa tarkasti lasta; ja kun sen löydätte, niin ilmoittakaa minulle, jotta minäkin tulisin häntä kumartamaan».

9. Kuultuaan kuninkaan sanat he lähtivät matkalle, ja katso, tähti, jonka he olivat itäisillä mailla nähneet, kulki heidän edellään, kunnes se tuli sen paikan päälle, jossa lapsi oli, ja pysähtyi siihen.

10. Nähdessään tähden he ilostuivat ylen suuresti.

11. Niin he menivät huoneeseen ja näkivät lapsen ynnä Marian, hänen äitinsä. Ja he heittäytyivät maahan ja kumarsivat häntä, avasivat aarteensa ja antoivat hänelle lahjoja: kultaa ja suitsuketta ja mirhaa.

12. Ja saatuaan unessa Jumalalta ohjauksen, etteivät palaisi Herodeksen luo, menivät he toista tietä takaisin omaan maahansa.

13. Mutta kun he olivat menneet, niin katso, Herran enkeli ilmestyi Joosefille unessa ja sanoi: »Nouse, ota lapsi ja hänen äitinsä mukaasi ja pakene Egyptiin ja ole siellä siihen asti, kuin sinulle sanon; sillä Herodes aikoo etsiä lasta surmatakseen hänet».

14. Niin hän nousi, otti yöllä lapsen ja hänen äitinsä ja lähti Egyptiin.

15. Ja hän oli siellä Herodeksen kuolemaan asti; jotta toteutuisi,minkä Herra on puhunut profeetan kautta, joka sanoo: »Egyptistä minä kutsuin poikani».

16. Kun Herodes näki, että tietäjät olivat hänet pettäneet, vihastui hän kovin ja lähetti tappamaan kaikki poikalapset Betlehemistä ja koko sen ympäristöltä, kaksivuotiaat ja nuoremmat, sen mukaan kuin oli aikaa tietäjiltä tarkoin tiedustellut.

17. Silloin toteutui, mikä on puhuttu Jeremias profeetan kautta, joka sanoo:

18. »Kuuluu ääni Raamasta,itku ja iso parku; Raakel itkee lapsiaan eikä lohdutuksesta huoli, kun heitä ei enää ole».

19. Mutta kun Herodes oli kuollut, niin katso, Herran enkeli ilmestyi unessa Joosefille Egyptissä

20. ja sanoi: »Nouse, ota lapsi ja hänen äitinsä mukaasi ja matkusta Israelin maahan, sillä ne ovat kuolleet, jotka väijyivät lapsen henkeä».

21. Niin hän nousi, otti lapsen ja hänen äitinsä ja meni Israelin maahan.

22. Mutta kun hän kuuli, että Arkelaus hallitsi Juudeaa isänsä Herodeksen jälkeen, niin häntä pelotti mennä sinne. Ja hän sai unessa Jumalalta ohjauksen ja lähti Galilean alueelle.

23. Ja sinne tultuaan hän aset-

6. 1 Moos. 49: 10. Hes. 34: 23. Miik. 5: 1. Joh. 7: 42. — **11.** Ps. 72: 10, 11. Es. 60: 6. — **15.** 2 Moos. 4: 22. Hoos. 11: 1. — **18.** 1 Moos. 35: 19. Jer. 31: 15. — **23.** Matt. 21: 11; 26: 71. Luuk. 2: 39; 4: 16. Joh. 1: 45; 19: 19. Ap. t. 2: 22; 10: 38; 22: 8.

tui asumaan kaupunkiin, jonka nimi on Nasaret; jotta toteutuisi, mikä profeettain kautta on puhuttu: »Hän on nimitettävä Nasaretilaiseksi».*

3 luku.

Johannes saarnaa ja kastaa 1—6, nuhtelee kasteelle tulevia fariseuksia ja saddukeuksia 7—12. Jeesus kastetaan 13—17.

1. **N**iihin aikoihin Johannes Kastaja esiintyi ja saarnasi Juudean erämaassa
2. ja sanoi: »Tehkää parannus, sillä taivasten valtakunta on tullut lähelle».
3. Sillä hän se on, josta Esaias profeetta puhuu sanoessaan: »Erämaassa huutavan ääni sanoo: 'Valmistakaa Herralle tie, tehkää polut hänelle tasaisiksi'.»
4. Ja Johanneksella oli puku kamelinkarvoista ja vyötäisillään nahkavyö; ja hänen ruokanaan oli heinäsirkat ja metsähunaja.
5. Silloin vaelsi hänen tykönsä Jerusalem ja koko Juudea ja kaikki Jordanin ympäristö,
6. ja hän kastoi heidät Jordanin joessa, heidän tunnustaessaan syntinsä.
7. **M**utta nähdessään paljon fariseuksia ja saddukeuksia tulevan kasteelle hän sanoi heille: »Te kyykäärmeiden sikiöt, kuka on neuvonut teitä pakenemaan tulevaista vihaa?
8. Tehkää sentähden parannuksen arvoista hedelmää,
9. älkääkä luulko saattavanne sanoa itseksenne: 'Onhan meillä isänä Aabraham'; sillä minä sanon teille, että Jumala voi näistä kivistä herättää lapsia Aabrahamille.
10. Jo on kirves pantuna puiden juurelle; jokainen puu, joka ei tee hyvää hedelmää, siis hakataan pois ja heitetään tuleen.
11. Minä kastan teidät vedellä parannukseen, mutta se, joka tulee minun jälessäni, on minua väkevämpi, ja minä en ole kelvollinen edes hänen kenkiänsä kantamaan; hän kastaa teidät Pyhällä Hengellä ja tulella.
12. Hänellä on viskimensä kädessään, ja hän puhdistaa puimatanterensa ja kokoaa vehnänsä aittaan, mutta ruumenet hän polttaa sammumattomassa tulessa.»
13. **S**illoin Jeesus tuli Galileasta Jordanille Johanneksen luo hänen kastettavakseen.

3. (V. **1-12** vert. Mark. 1: 2-8. Luuk. 3: 3-18.) — **1.** Joh. 1: 6, 7. — **2.** Dan. 3: 33. Viis. 10: 10. Syr. 17: 20-23. Matt. 4: 17; 7: 21; 10: 7. Mark. 1: 15. Luuk. 15: 7. Ap. t. 2: 38; 3: 19; 17: 30. — **3.** Es. 40: 3. Mal. 3: 1. Luuk. 1: 76. Joh. 1: 23. — **4.** 3 Moos. **11**: 22. 1 Sam. 14: 25. 2 Kun. 1: 8. Sak. 13: 4. Matt. 11: 8, 18. — **6.** 2 Moos. 29: 4. Hes. 36: 25. Joh. 3: 23. Ap. t. 1: 5. — **7.** 1 Moos. 3: 15. Ps. 58: 5. Mal. 3: 2. Matt. 5: 20; 12: 34; 23: 33. Room. 2: 5; 5: 9. 1 Tess. 1: 10. — **8.** Ap. t. 26: 20. — **9.** Joh. 8: 33, 39. Room. 4: 11, 12; 9: 6, 7. — **10.** Matt. 7: 19. Luuk. 13: 7. Joh. 15: 2, 6. — **11.** Hes. 36: 25-27. Jooel 2: 28. Joh. 1: 26. Ap. t. 1: 5; 2: 4; 11: 16; 13: 25; 19: 4. — **12.** Es. 66: 24. Mal. 4: 1. Matt. 13: 30. Mark. 9: 43, 48. — (V. **13-17** vert. Mark. 1: 9-11. Luuk. 3: 21, 22. Joh. 1: 31-34.)

* Vertaa tähän hebreankielistä sanaa n e s e r, joka on suomeksi v e s a (Es. 11: 1).

14. Mutta tämä esteli häntä siitä, sanoen: »Minä tarvitsen saada sinulta kasteen, ja sinä tulet minun luokseni!»

15. Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: »Salli nyt; sillä näin meidän sopii täyttää kaikki vanhurskaus». Silloin hän salli sen hänelle.

16. Kun Jeesus oli kastettu, nousi hän heti vedestä, ja katso, taivaat aukenivat, ja hän näki Jumalan Hengen tulevan alas niinkuin kyyhkysen ja laskeutuvan hänen päällensä.

17. Ja katso, taivaista kuului ääni, joka sanoi: »Tämä on minun rakas Poikani, johon olen mielistynyt».

4 luku.

Jeesusta kiusataan 1—11; hän asettuu asumaan Kapernaumiin 12—16, rupeaa saarnaamaan 17, kutsuu opetuslapsikseen Pietarin ja Andreaan, Jaakobin ja Johanneksen 18—22, opettaa Galileassa ja parantaa sairaita 23—25.

1. **S**itten Henki vei Jeesuksen ylös erämaahan perkeleen kiusattavaksi.

2. Ja kun Jeesus oli paastonnut neljäkymmentä päivää ja neljäkymmentä yötä, tuli hänen lopulta nälkä.

3. Silloin kiusaaja tuli hänen luoksensa ja sanoi hänelle: »Jos sinä olet Jumalan Poika, niin käske näiden kivien muuttua leiviksi».

4. Mutta hän vastasi ja sanoi: »Kirjoitettu on: 'Ei ihminen elä ainoastaan leivästä, vaan jokaisesta sanasta, joka lähtee Jumalan suusta'.»

5. Silloin perkele otti hänet mukaansa pyhään kaupunkiin ja asetti hänet pyhäkön harjalle

6. ja sanoi hänelle: »Jos olet Jumalan Poika, niin heittäydy tästä alas; sillä kirjoitettu on: 'Hän antaa enkeleilleen käskyn sinusta, ja he kantavat sinua käsillään, ettet jalkaasi kiveen loukkaisi'.»

7. Jeesus sanoi hänelle: »On myös kirjoitettu: 'Älä kiusaa Herraa, sinun Jumalaasi'.»

8. Taas perkele otti hänet mukaansa hyvin korkealle vuorelle ja näytti hänelle kaikki maailman valtakunnat ja niiden loiston

9. ja sanoi hänelle: »Tämän kaiken minä annan sinulle, jos heittäydyt maahan ja kumarrat minua».

10. Silloin Jeesus sanoi hänelle: »Mene pois, saatana; sillä kirjoitettu on: 'Herraa, sinun Jumalaasi, on sinun kumartaminen ja häntä ainoata palveleminen'.»

11. Silloin perkele jätti hänet; ja katso, enkeleitä tuli hänen luoksensa, ja he tekivät hänelle palvelusta.

12. **M**utta kun Jeesus kuuli, että Johannes oli pantu vankeuteen, poistui hän Galileaan.

---

15. Ps. 40: 8, 9. — **17.** Ps. 2: 7. Es. 42: 1. Matt. 12: 18; 17: 5. Luuk. 9: 35. Kol. 1: 13. Hebr. 1: 5; 5: 5. 2 Piet. 1: 17. 1 Joh. 5: 9.
4. (V. **1-11** vert. Mark. 1: 12, 13. Luuk. 4: 1-13.) — **1.** Hebr. 2: 18; 4: 15. — **2.** 2 Moos. 34: 28. 1 Kun. 19: 8. — **3.** 1 Moos. 3: 1-7. — **4.** 5 Moos. 8: 3. Tob. 13: 9. Viis. 16: 26. Ef. 6: 17. Ilm. 11: 2. — **6.** Ps. 91: 11, 12. — **7.** 2 Moos. 17: 1-7. 5 Moos. 6: 16. — **10.** 5 Moos. 6: 13; 10: 20. — **11.** Matt. 26: 53. Luuk. 22: 43. Joh. 1: 52. Hebr. 1: 6, 14. — (V. **12-17** vert. Mark. 1: 14, 15. Luuk. 4: 14, 15.) — **12.** Matt. 11: 2; 14: 3. Luuk. 3: 20.

13. Ja hän jätti Nasaretin ja meni asumaan Kapernaumiin, joka on meren rannalla, Sebulonin ja Naftalin alueella;
14. jotta toteutuisi, mikä on puhuttu Esaias profeetan kautta, joka sanoo:
15. »Sebulonin maa ja Naftalin maa, meren viereinen, Jordanin takainen, pakanain Galilea—
16. tuo kansa, joka istui pimeässä, näki suuren valon, ja niille, jotka istuivat kuolon maassa ja varjossa, koitti valo».
17. Siitä lähtien Jeesus rupesi saarnaamaan ja sanomaan: »Tehkää parannus, sillä taivasten valtakunta on tullut lähelle».
18. Ja kulkiessaan Galilean meren rantaa hän näki kaksi veljestä, Simonin, jota kutsutaan Pietariksi, ja Andreaan, hänen veljensä, laskevan verkkoa mereen; he olivat näet kalastajia.
19. Ja hän sanoi heille: »Seuratkaa minua, niin minä teen teistä ihmisten kalastajia».
20. Niin he jättivät heti verkot ja seurasivat häntä.
21. Ja käydessään siitä eteenpäin hän näki toiset kaksi veljestä, Jaakobin, Sebedeuksen pojan, ja Johanneksen, hänen veljensä, venheessä isänsä Sebedeuksen kanssa laittamassa verkkojaan kuntoon; ja hän kutsui heidät.
22. Niin he jättivät heti venheen ja isänsä ja seurasivat häntä.
23. Ja hän kierteli kautta koko Galilean ja opetti heidän synagogissaan ja saarnasi valtakunnan evankeliumia ja paransi kaikenlaisia tauteja ja kaikenlaista raihnaisuutta, joita kansassa oli.
24. Ja hänen maineensa levisi koko Syyriaan, ja hänen luoksensa tuotiin kaikki sairastavaiset, monenlaisten tautien ja vaivojen rasittamat, riivatut, kuunvaihetautiset ja halvatut; ja hän paransi heidät.
25. Ja häntä seurasi paljo kansaa Galileasta ja Dekapolista ja Jerusalemista ja Juudeasta ja Jordanin tuolta puolen.

5 luku.

Vuorisaarna: Jeesus julistaa, ketkä ovat autuaita 1—12, sanoo opetuslapsiaan maan suolaksi ja maailman valoksi 13—16, opettaa lain pysyväisyyttä 17—20, selittää viidettä käskyä 21—26, kuudetta käskyä 27—30, puhuu avioerosta 31, 32, kieltää vannomasta 33—37, käskee kostamaan pahan hyvällä 38—42 ja rakastamaan vihollisia 43—48.

1. Kun hän näki kansajoukot, nousi hän vuorelle; ja kun hän oli istuutunut, tulivat hänen opetuslapsensa hänen tykönsä.
2. Niin hän avasi suunsa ja opetti heitä ja sanoi:
3. »Autuaita ovat hengessään köyhät, sillä heidän on taivasten valtakunta.
4. Autuaita ovat murheelliset, sillä he saavat lohdutuksen.

15. Es. 8: 23. — **16.** Es. 9: 1; 42: 7. Luuk. 1: 79; 2: 32. — **17.** Matt. 3: 2; 10: 7. Mark. 1: 15. — (V. **18-22** vert. Mark. 1: 16-20. Luuk. 5: 1-11.) — **18.** Joh. 1: 40, 42. — **19.** Matt. 13: 47. — **20.** Matt. 19: 27. Mark. 10: 28. Luuk. 18: 28. — **23.** Es. 52: 7; 61: 1. Matt. 9: 35. Mark. 1: 14, 39. Luuk. 4: 15, 44. Ap. t. 10: 38. — **25.** Mark. 3: 7, 8. Luuk. 6: 17, 18.

5. **3.** Ps. 40: 18. Es. 57: 15; 61: 1; 66: 2. Luuk. 6: 20. — **4.** Ps. 126: 5. Es. 61: 2, 3. Luuk. 4: 18; 6: 21. Joh. 16: 20. 2 Kor. 7: 9, 10. Ilm. 7: 17; 21: 4.

5. Autuaita ovat sävyisät, sillä
he saavat periä maan.
6. Autuaita ovat ne, jotka isoa-
vat ja janoavat vanhurskautta,
sillä heidät ravitaan.
7. Autuaita ovat laupiaat, sillä
heidän osakseen tulee laupeus.
8. Autuaita ovat puhdassydä-
miset, sillä he saavat nähdä Ju-
malan.
9. Autuaita ovat rauhanteki-
jät, sillä heidät on kutsuttava
Jumalan lapsiksi.
10. Autuaita ovat ne, joita van-
hurskauden tähden vainotaan, sil-
lä heidän on taivasten valta-
kunta.
11. Autuaita olette te, kun ih-
miset minun tähteni solvaavat
ja vainoavat teitä ja valhetellen
puhuvat teistä kaikenlaista pahaa.
12. Iloitkaa ja riemuitkaa, sillä
teidän palkkanne on suuri tai-
vaissa; samoinhan vainottiin pro-
feettoja, jotka olivat ennen teitä.
13. Te olette maan suola; mut-
ta jos suola käy mauttomaksi,
millä se saadaan suolaiseksi? Se
ei enää kelpaa mihinkään muu-
hun kuin pois heitettäväksi ja
ihmisten tallattavaksi.
14. Te olette maailman valo.
Ei voi ylhäällä vuorella oleva
kaupunki olla piilossa;
15. eikä kynttilää sytytetä ja
panna vakan alle, vaan kynttilä-
jalkaan ja niin se loistaa kaikille
huoneessa oleville.
16. Näin loistakoon teidän va-
lonne ihmisten edessä, jotta he
näkisivät teidän hyvät tekonne
ja ylistäisivät Isäänne, joka on
taivaissa.
17. Älkää luulko, että minä
olen tullut lakia tai profeettoja
kumoamaan; en ole tullut kumoa-
maan, vaan täyttämään.
18. Sillä totisesti minä sanon
teille: kunnes taivas ja maa ka-
toavat, ei laista katoa pieninkään
kirjain eikä ainoakaan piirto, en-
nenkuin kaikki on tapahtunut.
19. Sentähden, joka purkaa
yhdenkään näistä pienimmistä käs-
kyistä ja sillä tavalla opettaa ih-
misiä, hän on sanottava pienim-
mäksi taivasten valtakunnassa;
mutta joka niitä noudattaa ja
niin opettaa, hän on sanottava
suureksi taivasten valtakunnassa.
20. Sillä minä sanon teille:
jollei teidän vanhurskautenne ole
paljoa parempi kuin kirjanoppi-
neiden ja fariseusten, niin ette
pääse taivasten valtakuntaan.
21. Te olette kuulleet sano-
tuksi isille: 'Älä tapa', ja: 'Joka

5. Ps. 37: 11. — **6.** Ps. 17: 15; 42: 2, 3; 63: 2. Es. 55: 1; 65: 13. Luuk. 6: 21. Joh. 6: 35. — **7.** Ps. 41: 2. Matt. 25: 35, 36. Luuk. 6: 36, 38. 2 Tim. 1: 16. Jaak. 2: 13. — **8.** Ps. 24: 4; 51: 12; 73: 1. Ap. t. 15: 9. 1 Kor. 13: 12. Hebr. 12: 14. 1 Joh. 3: 2, 3. Ilm. 22: 4. — **9.** Sananl. 12: 20. Room. 12: 18. — **10.** 2 Tim. 2: 12. 1 Piet. 3: 14. — **11.** Ps. 69: 7-9. Luuk. 6: 22. Joh. 15: 21. 1 Piet. 4: 14. — **12.** Jer. 38: 6. Neh. 9: 26. Matt. 23: 34. Luuk. 6: 23; 11: 49. Ap. t. 5: 41; 7: 52. 2 Kor. 4: 17. Jaak. 1: 2; 5: 10, 11. — **13.** Mark. 9: 50. Luuk. 14: 34, 35. Kol. 4: 6. — **14.** Sananl. 4: 18. Joh. 8: 12. 2 Kor. 4: 6. Ef. 5: 8. Fil. 2: 15. 1 Tess. 5: 5. — **15.** Mark. 4: 21. Luuk. 8: 16; 11: 33. — **16.** 1 Piet. 2: 12. Jaak. 3: 13. — **17.** Luuk. 24: 44. Room. 3: 31; 10: 4. — **18.** Baaruk 4: 1. Luuk. 16: 17; 21: 33. — **19.** Jaak. 2: 10. — **20.** Matt. 23: 2-28. Luuk. 11: 39-44; 18: 11, 12. Room. 10: 3. — **21.** 2 Moos. 20: 13. 5 Moos. 5: 17. 2 Aikak. 19: 5.

tappaa, hän on ansainnut Oikeuden tuomion'.
22. Mutta minä sanon teille: jokainen, joka vihastuu veljeensä, on ansainnut Oikeuden tuomion; ja joka sanoo veljelleen: 'Sinä hölmö', on ansainnut Suuren Neuvoston tuomion; ja joka sanoo: 'Sinä houkka', on ansainnut helvetin tulen.
23. Sentähden, jos tuot lahjaasi alttarille ja siellä muistat, että veljelläsi on jotakin sinua vastaan,
24. niin jätä lahjasi siihen alttarin eteen ja käy ensin sopimassa veljesi kanssa, ja tule sitten uhraamaan lahjasi.
25. Ole taipuvainen pian sopimaan riitapuolesi kanssa, niin kauan kuin vielä olet hänen kanssaan matkalla, ettei riitapuolesi vetäisi sinua tuomarin eteen ja tuomari antaisi sinua oikeudenpalvelijalle, ja ettei sinua pantaisi vankilaan.
26. Totisesti minä sanon sinulle: et pääse sieltä, ennenkuin maksat viimeisenkin rovon.
27. Te olette kuulleet sanotuksi: 'Älä tee huorin'.
28. Mutta minä sanon teille: jokainen, joka katsoo naista himoiten häntä, on jo sydämessään tehnyt huorin hänen kanssansa.
29. Jos oikea silmäsi viettelee sinua, repäise se pois ja heitä luotasi; sillä parempi on sinulle, että yksi jäsenistäsi joutuu hukkaan, kuin että koko ruumiisi heitetään helvettiin.
30. Ja jos oikea kätesi viettelee sinua, hakkaa se poikki ja heitä luotasi; sillä parempi on sinulle, että yksi jäsenistäsi joutuu hukkaan, kuin että koko ruumiisi menee helvettiin.
31. On sanottu: 'Joka erottaa vaimonsa luotaan, antakoon hänelle erokirjan'.
32. Mutta minä sanon teille: jokainen, joka erottaa vaimonsa luotaan muun kuin huoruuden tähden, hän saattaa hänet tekemään huorin, ja joka nai erotetun, hän tekee huorin.
33. Vielä olette kuulleet sanotuksi isille: 'Älä vanno väärin', ja: 'Täytä Herralle valasi'.
34. Mutta minä sanon teille: älkää ensinkään vannoko, ei taivaan kautta, sillä se on Jumalan valtaistuin,
35. eikä maan kautta, sillä se on hänen jalkojensa alunen, eikä Jerusalemin kautta, sillä se on suuren Kuninkaan kaupunki;
36. äläkä vanno pääsi kautta, sillä et voi yhtäkään hiusta tehdä valkeaksi etkä mustaksi;
37. vaan olkoon teidän puheenne: 'Niin, niin', tahi: 'Ei, ei'. Mitä siihen lisätään, se on pahasta.

---

22. 3 Moos. 19: 17. Ps. 4: 5. Sananl. 13: 3. Ef. 4: 26, 31. Kol. 3: 8. 1 Joh. 3: 15. — **24.** Matt. 6: 14, 15. Mark. 11: 25, 26. 1 Tim. 2: 8. — **25.** Sananl. 25: 8. Luuk. 12: 58. Ef. 4: 26. — **26.** Matt. 18: 34. Luuk. 12: 59. — **27.** 2 Moos. 20: 14. 5 Moos. 5: 18. — **28.** Job 31: 1. Sananl. 4: 23; 6: 25. Syr. 9: 5. 2 Piet. 2: 14. — **29.** Matt. 18: 9. Mark. 9: 47. Room. 8: 13. 1 Kor. 9: 27. Kol. 3: 5. — **30.** Matt. 18: 8. Mark. 9: 43. — **31.** 5 Moos. 24: 1. Matt. 19: 7. Mark. 10: 4. — **32.** Matt. 19: 9. Mark. 10: 11, 12. Luuk. 16: 18. Room. 7: 3. 1 Kor. 7: 10, 11. — **33.** 2 Moos. 20: 7. 3 Moos. 19: 12. 4 Moos. 30: 3. 5 Moos. 5: 11. Ps. 50: 14. — **34.** Es. 66: 1. Ap. t. 7: 49. Jaak. 5: 12. — **35.** Ps. 48: 3. — **37.** 2 Kor. 1: 17. Jaak. 5: 12.

38. Te olette kuulleet sanotuksi: 'Silmä silmästä ja hammas hampaasta'.
39. Mutta minä sanon teille: älkää tehkö pahalle vastarintaa; vaan jos joku lyö sinua oikealle poskelle, käännä hänelle toinenkin;
40. ja jos joku tahtoo käydä oikeutta kanssasi ja ottaa ihokkaasi, anna hänen saada viittasikin;
41. ja jos joku pakottaa sinua yhden virstan matkalle, kulje hänen kanssaan kaksi.
42. Anna sille, joka sinulta anoo, äläkä käänny pois siitä, joka sinulta lainaa pyytää.
43. Te olette kuulleet sanotuksi: 'Rakasta lähimäistäsi ja vihaa vihollistasi'.
44. Mutta minä sanon teille: rakastakaa vihollisianne ja rukoilkaa niiden edestä, jotka teitä vainoavat;
45. jotta olisitte taivaallisen Isänne lapsia, sillä hän antaa aurinkonsa nousta niin pahoille kuin hyvillekin, ja antaa sataa niin vanhurskaille kuin väärillekin.
46. Sillä jos te rakastatte niitä, jotka teitä rakastavat, mikä palkka teille siitä on? Eivätkö publikaanitkin tee samoin?
47. Ja jos osoitatte ystävällisyyttä ainoastaan veljillenne, mitä erinomaista te siinä teette? Eivätkö pakanatkin tee samoin?
48. Olkaa siis te täydelliset, niinkuin taivaallinen Isänne täydellinen on.»

6 luku.

Vuorisaarnan jatkoa: Jeesus puhuu oikeasta hyväntekeväisyydestä 1—4, rukouksesta 5—15, paastoamisesta 16—18 ja taivaallisten aarteiden kokoamisesta 19—23, sekä kehoittaa kaikessa turvautumaan yksinomaan Jumalaan 24—34.

1. »Kavahtakaa harjoittamasta vanhurskauttanne ihmisten nähden sitä varten, että he teitä katselisivat; muutoin ette saa palkkaa Isältänne, joka on taivaissa.
2. Sentähden, kun annat almuja, älä soitata torvea edelläsi, niinkuin ulkokullatut tekevät synagogissa ja kaduilla, saadakseen ylistystä ihmisiltä. Totisesti minä sanon teille: he ovat saaneet palkkansa.
3. Vaan kun sinä almua annat, älköön vasen kätesi tietäkö, mitä oikea kätesi tekee,
4. jotta almusi olisi salassa; ja Isäsi, joka näkee salassa, maksaa sinulle.
5. Ja kun rukoilette, älkää olko niinkuin ulkokullatut; sillä he

38. 2 Moos. 21: 24. 5 Moos. 19: 21. — **39.** Sananl. 20: 22; 24: 29. Es. 50: 6. Valit. 3: 30. Luuk. 6: 29. Room. 12: 17, 19. 1 Tess. 5: 15. 1 Piet. 3: 9. — **40.** 1 Kor. 6: 7. — **42.** 5 Moos. 15: 7, 8, 10. Ps. 37: 26; 112: 5. Sananl. 21: 26; 22: 9. Syr. 29: 2. Luuk. 6: 30, 35. 1 Joh. 3: 17. — **43.** 3 Moos. 19: 18. 5 Moos. 23: 6. — **44.** 2 Moos. 23: 4, 5. Ps. 7: 5. Sananl. 25: 21. Luuk. 6: 27, 28; 23: 34. Ap. t. 7: 60. Room. 12: 14, 20. 1 Kor. 4: 12, 13. 1 Piet. 3: 9. — **45.** Job 25: 3. Luuk. 6: 35. Ef. 5: 1. — **46.** Luuk. 6: 32. — **48.** 1 Moos. 17: 1. 3 Moos. 11: 44; 19: 2; 20: 7, 26. 1 Piet. 1: 15, 16. Jaak. 1: 4.
6. 1. Matt. 23: 5. Room. 12: 8. — **4.** Luuk. 14: 14. — **5.** Matt. 23: 5.

mielellään seisovat ja rukoilevat synagogissa ja katujen kulmissa, jotta ihmiset heidät näkisivät. Totisesti minä sanon teille: he ovat saaneet palkkansa.

6. Vaan sinä, kun rukoilet, mene kammioosi ja sulje ovesi ja rukoile Isääsi, joka on salassa; ja Isäsi, joka näkee salassa, maksaa sinulle.

7. Ja kun rukoilette, niin älkää tyhjiä hokeko niinkuin pakanat, jotka luulevat, että heitä heidän monisanaisuutensa tähden kuullaan.

8. Älkää siis olko heidän kaltaisiaan; sillä teidän Isänne kyllä tietää, mitä te tarvitsette, ennenkuin häneltä anottekaan.

9. Rukoilkaa siis te näin: Isä meidän, joka olet taivaissa! Pyhitettäköön sinun nimesi;

10. tulkoon sinun valtakuntasi; tapahtukoon sinun tahtosi maassakin niinkuin taivaassa;

11. anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme;

12. ja anna meille meidän velkamme anteeksi, niinkuin mekin annamme anteeksi meidän velallisillemme;

13. ja älä saata meitä kiusaukseen; vaan pelasta meidät pahasta, [sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti. Amen].

14. Sillä jos te annatte anteeksi ihmisille heidän rikkomuksensa, niin taivaallinen Isänne myös antaa teille anteeksi;

15. mutta jos te ette anna ihmisille anteeksi, niin ei Isännekään anna anteeksi teidän rikkomuksianne.

16. Ja kun paastoatte, älkää olko synkännäköisiä niinkuin ulkokullatut; sillä he tekevät kasvonsa surkeiksi, jotta ihmiset näkisivät heidän paastoavan. Totisesti minä sanon teille: he ovat saaneet palkkansa.

17. Vaan kun sinä paastoat, niin voitele pääsi ja pese kasvosi,

18. jottei paastoamisesi olisi ihmisten nähtävänä, vaan Isäsi, joka on salassa; ja Isäsi, joka salassa näkee, maksaa sinulle.

19. Älkää kootko itsellenne aarteita maan päälle, missä koi ja ruoste turmelee, ja missä varkaat murtautuvat sisään ja varastavat.

20. Vaan kootkaa itsellenne aarteita taivaaseen, missä ei koi eikä ruoste turmele, ja missä ei-

---

6. 2 Kun. 4: 33. Dan. 6: 10. Tob. 3: 12. Ap. t. 10: 9. — **7.** 1 Kun. 18: 26. Saarn. 5: 1, 2. Syr. 7: 15. — **8.** Es. 65: 24. Matt. 6: 32. — **9.** 5 Moos. 32: 6. Ps. 2: 4; 11: 4; 115: 3. Es. 8: 13; 29: 23; 63: 16. Viis. 14: 3. Tob. 13: 4. Syr. 23: 1. Luuk. 11: 2-4. Room. 8: 15. 1 Piet. 1: 17 ; 3: 15. — **10.** Ps. 103: 21. Dan. 7: 27. Matt. 3: 2; 13: 24-52; 26: 42. Luuk. 17: 20, 21; 22: 42. Ap. t. 21: 14. Room. 12: 2. 1 Tim. 2: 4. Hebr. 13: 21. — **11.** Sananl. 30: 8. — **12.** 4 Moos. 14: 19. Ps. 25: 18; 79: 9. Syr. 28: 2. Matt. 18: 21. Ef. 4: 32. Kol. 3: 13. — **13.** 1 Aikak. 29: 11. Ps. 22: 29; 115: 1. Tob. 3: 21. Joh. 17: 15. 2 Tess. 3: 3. 2 Tim. 4: 18. — **14.** Syr. 28: 2. Matt. 5: 23, 24. Mark. 11: 25, 26. Luuk. 6: 37. Kol. 3: 13. — **15.** Matt. 18: 35. Jaak. 2: 13. — **16.** Es. 58: 5, 6. Matt. 23: 5. — **19.** Sananl. 23: 4. Syr. 27: 1. Luuk. 12: 20, 21. Hebr. 13: 5. Jaak. 5: 2, 3. — **20.** Syr. 29: 14. Matt. 18: 22; 19: 21. Luuk. 12: 33, 34. Mark. 10:21. 1 Tim. 6: 9, 17, 18.

vät varkaat murtaudu sisään eivätkä varasta.

21. Sillä missä aarteesi on, siellä on oleva sydämesikin.

22. Silmä on ruumiin kynttilä. Jos siis silmäsi on terve, niin koko ruumiisi on valoisa.

23. Mutta jos silmäsi on viallinen, niin koko ruumiisi on pimeä. Jos siis se valo, joka sinussa on, on pimeyttä, kuinka suuri onkaan pimeys!

24. Ei kukaan voi palvella kahta herraa; sillä hän on joko vihaava toista ja rakastava toista, taikka hän liittyy ensimäiseen ja halveksii toista. Ette voi palvella Jumalaa ja mammonaa.

25. Sentähden minä sanon teille: älkää murehtiko hengestänne, mitä söisitte tai mitä joisitte, eikä ruumiistanne, mitä pukisitte yllenne. Eikö henki ole enempi kuin ruoka ja ruumis enempi kuin vaatteet?

26. Katsokaa taivaan lintuja: eivät ne kylvä eivätkä leikkaa eivätkä kokoa aittoihin, ja taivaallinen Isänne ruokkii ne. Ettekö te ole paljoa suurempiarvoiset kuin ne?

27. Ja kuka teistä voi murehtimisellaan lisätä ikäänsä kyynäränkään verran?

28. Ja mitä te murehditte vaatteista? Katselkaa kedon kukkia, kuinka ne kasvavat; eivät ne työtä tee eivätkä kehrää.

29. Kuitenkin minä sanon teille: ei Salomonkaan kaikessa loistossaan ollut niin vaatetettu kuin yksi niistä.

30. Jos siis Jumala näin vaatettaa kedon ruohon, joka tänään kasvaa ja huomenna uuniin heitetään, eikö paljoa ennemmin teitä, te vähäuskoiset?

31. Älkää siis murehtiko sanoen: 'Mitä me syömme?' tahi: 'Mitä me juomme?' tahi: 'Millä me vaatetamme itsemme?'

32. Sillä tätä kaikkea pakanat tavoittelevat. Taivaallinen Isänne kyllä tietää teidän tätä kaikkea tarvitsevan.

33. Vaan etsikää ensin Jumalan valtakuntaa ja hänen vanhurskauttaan, niin annetaan teille sen ohessa kaikki tämäkin.

34. Älkää siis murehtiko huomisesta päivästä, sillä huominen päivä pitää huolen itsestään. Riittää kullekin päivälle vaivansa.»

7 luku.

Vuorisaarnan jatkoa ja loppu: Jeesus varoittaa tuomitsemasta 1—5 ja antamasta pyhää saastaisille 6, neuvoo rukoukseen 7—11 ja lähimäisenrakkauteen 12, kehoittaa menemään sisälle ahtaasta portista 13, 14, kavahtamaan vääriä profeettoja 15—20 ja noudattamaan Isän tahtoa 21—23, sekä teroittaa lopuksi sanojensa noudattamisen tärkeyttä 24—27. Vuorisaarnan vaikutus kansaan 28, 29.

22. Luuk. 11: 34-36. — **23.** Sananl. 20: 27. — **24.** 1 Kun. 18: 21. Luuk. 16: 13. Room. 6: 16. 2 Kor. 6: 15. Gal. 1: 10. Jaak. 4: 4. — (V. **25-33** vert. Luuk. 12: 22-31.) — **25.** Fil. 4: 6. Hebr. 13: 5. 1 Piet. 5: 7. — **26.** Job 12: 7-9; 39: 3. Ps. 145: 15; 147: 9. Luuk. 12: 18. — **29.** 1 Kun. 4: 21; 10: 23. — **30.** Ps. 90: 5, 6. — **32.** Ps. 55: 23. — **33.** 1 Kun. 3: 13. Ps. 37: 25; 127: 2. 1 Tim. 4: 8.

1. »Älkää tuomitko, ettei teitä tuomittaisi;
2. sillä millä tuomiolla te tuomitsette, sillä teidät tuomitaan; ja millä mitalla te mittaatte, sillä teille mitataan.
3. Kuinka näet rikan, joka on veljesi silmässä, mutta et huomaa malkaa omassa silmässäsi?
4. Taikka kuinka saatat sanoa veljellesi: 'Annas, minä otan rikan silmästäsi', ja katso, malka on omassa silmässäsi?
5. Sinä ulkokullattu, ota ensin malka omasta silmästäsi, ja katso sitten, kuinka otat rikan veljesi silmästä.
6. **Ä**lkää antako pyhää koirille, älkääkä heittäkö helmiänne sikojen eteen, etteivät ne tallaisi niitä jalkoihinsa ja kääntyisi ja repisi teitä.
7. **A**nokaa, niin teille annetaan; etsikää, niin te löydätte; kolkuttakaa, niin teille avataan.
8. Sillä jokainen anova saa, ja etsivä löytää, ja kolkuttavalle avataan.
9. Vai kuka teistä on se ihminen, joka antaa pojallensa kiven, kun tämä pyytää häneltä leipää,
10. taikka, kun hän pyytää kalaa, antaa hänelle käärmeen?
11. Jos siis te, jotka olette pahoja, osaatte antaa lapsillenne hyviä lahjoja, kuinka paljoa ennemmin teidän Isänne, joka on taivaissa, antaa sitä, mikä hyvää on, niille, jotka sitä häneltä anovat!
12. **S**entähden, kaikki, mitä te tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää tekin samoin heille; sillä tämä on laki ja profeetat.
13. **M**enkää ahtaasta portista sisälle. Sillä se portti on avara ja se tie leveä, joka vie kadotukseen, ja monta on, jotka siitä sisälle menevät;
14. mutta se portti on ahdas ja se tie kaita, joka vie elämään, ja harvat ovat ne, jotka sen löytävät.
15. **K**avahtakaa vääriä profeettoja, jotka tulevat luoksenne lammastenvaatteissa, mutta sisältä ovat raatelevaisia susia.
16. Heidän hedelmistään te tunnette heidät. Eihän orjantappuroista koota viinirypäleitä eikä ohdakkeista viikunoita?
17. Näin jokainen hyvä puu tekee hyviä hedelmiä, mutta huono puu tekee pahoja hedelmiä.
18. Ei saata hyvä puu kasvaa pahoja hedelmiä eikä huono puu kasvaa hyviä hedelmiä.
19. Jokainen puu, joka ei tee

---

7. 1. Luuk. 6: 37, 38. Room. 2: 1. 1 Kor. 4: 5. Jaak. 4: 11. — **2.** Ester 7: 10. Sananl. 19: 17. Mark. 4: 24. Gal. 6: 7. Jaak. 2: 13. — **3.** Luuk. 6: 41, 42. Joh. 8: 7. — **6.** Sananl. 9: 7, 8. Matt. 10: 14. — **7.** 1 Aikak. 28: 9. 2 Aikak. 15: 2. Jer. 29: 12-14. Matt. 21: 22. Mark. 11: 24. Luuk. 11: 9, 10. Joh. 14: 13; 15: 7; 16: 23, 24. 1 Joh. 3: 22. Jaak. 1: 5, 6. — **8.** Sananl. 8: 17. — **9.** Luuk. 11: 11. — **11.** Luuk. 11: 13. — **12.** Tob. 4: 16. Matt. 22: 39, 40. Luuk. 6: 31. Room. 13: 8, 10. Gal. 5: 14. 1 Tim. 1: 5. — **13.** Luuk. 13: 24. — **14.** Ap. t. 14: 22. — **15.** 5 Moos. 13: 1-3. Jer. 14: 14, 15; 23: 16, 21. Hes. 13: 3-5; 22: 28. Miik. 3: 5. Matt. 24: 11, 24. Ap. t. 20: 29. 1 Tim. 4: 1, 2. 2 Piet. 2: 1, 2. 1 Joh. 4: 1. — **16.** Syr. 27: 7. Matt.12: 33, 35. Luuk. 6: 43, 44. — **18.** Jaak. 3: 11, 12. — **19.** Matt. 3: 10. Joh. 15: 2, 6.

hyvää hedelmää, hakataan pois ja heitetään tuleen.
20. Niin tunnette heidät siis heidän hedelmistään.
21. **Ei** jokainen, joka sanoo minulle: 'Herra, Herra!', pääse taivasten valtakuntaan, vaan se, joka tekee minun taivaallisen Isäni tahdon.
22. Moni sanoo minulle sinä päivänä: 'Herra, Herra, emmekö sinun nimesi kautta ennustaneet ja sinun nimelläsi ajaneet ulos riivaajia ja sinun nimesi kautta tehneet monta voimatekoa?'
23. Ja silloin minä julki lausun heille: 'En ole koskaan tuntenut teitä; menkää pois minun luotani, te laittomuuden tekijät'.
24. **Sentähden** on jokainen, joka kuulee nämä minun sanani ja tekee niiden mukaan, verrattava älykkääseen mieheen, joka rakensi huoneensa kalliolle.
25. Ja rankkasade lankesi, ja vedet tulivat virtanaan, ja tuulet puhalsivat ja syöksyivät sitä huonetta vastaan, mutta se ei sortunut, sillä se oli perustettu kalliolle.
26. Ja jokainen, joka kuulee nämä minun sanani eikä tee niiden mukaan, on verrattava tyhmään mieheen, joka rakensi huoneensa hiekalle.
27. Ja rankkasade lankesi, ja vedet tulivat virtanaan, ja tuulet puhalsivat ja syöksähtivät sitä huonetta vastaan, ja se sortui, ja sen sortuminen oli suuri.»
28. **Ja** tapahtui, kun Jeesus lopetti nämä puheet, että kansajoukot olivat hämmästyksissään hänen opetuksestaan,
29. sillä hän opetti heitä niinkuin se, jolla on valta, eikä niinkuin heidän kirjanoppineensa.

8 luku.

Jeesus puhdistaa pitalisen miehen 1—4, parantaa sadanpäällikön palvelijan 5—13, Pietarin anopin ja muita sairaita 14—17, antaa neuvoja seuraamisestaan 18—22, asettaa myrskyn merellä 23—27 ja parantaa kaksi riivattua 28—34.

1. **Kun** hän oli astunut alas vuorelta, seurasi häntä paljo kansaa.
2. Ja katso, niin tuli pitalinen mies ja heittäytyi maahan hänen eteensä ja sanoi: »Herra, jos tahdot, niin sinä voit minut puhdistaa».
3. Niin Jeesus ojensi kätensä, kosketti häntä ja sanoi: »Minä tahdon; puhdistu!» Ja heti hän puhdistui pitalistaan.
4. Ja Jeesus sanoi hänelle: »Katso, ettet puhu tästä kenellekään; vaan mene ja näytä itsesi papille ja uhraa se lahja, jonka Mooses on säätänyt, todistukseksi heille».
5. **Ja** kun Jeesus saapui Kapernaumiin, tuli hänen luoksensa sadanpäällikkö ja rukoili häntä
6. ja sanoi: »Herra, palvelijani makaa kotona halvattuna ja on kovissa vaivoissa».
7. Jeesus sanoi hänelle: »Minä tulen ja parannan hänet».

---

21. Hoos. 8: 2. Matt. 25: 11. Luuk. 6: 46. Room. 2: 13. Jaak. 1: 22. — **23.** Matt. 13: 41, 42; 25: 12, 41. Luuk. 13: 25-27. — **24.** Luuk. 6: 47-49. — **28.** Matt. 13: 54. Mark. 1: 22. Luuk. 4: 32. Joh. 7: 46.

8. (V. **2-4** vert. Mark. 1: 40-44. Luuk. 5: 12-14.) — **4.** 3 Moos. 14: 2-4, 10. Matt. 9: 30. — (V. **5-13** vert. Luuk. 7: 1-10.)

8. Mutta sadanpäällikkö vastasi ja sanoi: »Herra, en ole sen arvoinen, että tulisit minun kattoni alle; vaan sano ainoastaan sana, niin palvelijani paranee.
9. Sillä minä olen itse toisen vallan alainen, ja minulla on sotamiehiä käskettävinäni, ja minä sanon tälle: 'Mene!', ja hän menee, ja toiselle: 'Tule!', ja hän tulee, ja palvelijalleni: 'Tee tämä!', ja hän tekee.»
10. Tämän kuultuaan Jeesus ihmetteli ja sanoi niille, jotka häntä seurasivat: »Totisesti minä sanon teille: en ole löytänyt kenelläkään Israelissa näin suurta uskoa.
11. Ja minä sanon teille: monet tulevat idästä ja lännestä ja aterioivat Aabrahamin ja Iisakin ja Jaakobin kanssa taivasten valtakunnassa;
12. mutta valtakunnan lapset heitetään ulkoisimpaan pimeyteen; siellä on oleva itku ja hammasten kiristys.»
13. Ja Jeesus sanoi sadanpäällikölle: »Mene! Niinkuin uskot, niin sinulle tapahtukoon.» Ja palvelija parani sillä hetkellä.
14. **K**un Jeesus tuli Pietarin kotiin, näki hän hänen anoppinsa makaavan sairaana kuumeessa.
15. Niin Jeesus koski hänen käteensä, ja kuume lähti hänestä; ja hän nousi ja palveli Jeesusta.
16. Mutta illan tultua tuotiin hänen luoksensa monta riivattua. Ja hän ajoi henget ulos sanalla, ja kaikki sairaat hän paransi;
17. jotta toteutuisi, mikä on puhuttu Esaias profeetan kautta, joka sanoo: »Hän otti päälleen meidän sairautemme ja kantoi meidän tautimme».
18. **M**utta kun Jeesus näki paljon kansaa ympärillään, määräsi hän lähdettäväksi toiselle puolelle.
19. Ja eräs kirjanoppinut tuli ja sanoi hänelle: »Opettaja, minä seuraan sinua, mihin ikinä menet».
20. Niin Jeesus sanoi hänelle: »Ketuilla on luolat ja taivaan linnuilla pesät, mutta Ihmisen Pojalla ei ole, mihin päänsä kallistaisi».
21. Ja eräs toinen hänen opetuslapsistaan sanoi hänelle: »Herra, salli minun ensin käydä hautaamassa isäni».
22. Mutta Jeesus sanoi hänelle: »Seuraa sinä minua ja anna kuolleiden haudata kuolleensa».
23. **J**a hän astui venheeseen ja hänen opetuslapsensa seurasivat häntä.
24. Ja katso, merellä nousi kova myrsky, niin että venhe peittyi aaltoihin; mutta hän nukkui.
25. Niin he menivät ja herättivät hänet sanoen: »Herra, auta, me hukumme!»
26. Hän sanoi heille: »Te vähäuskoiset, miksi olette pelkureita?» Silloin hän nousi ja nuhteli tuulia ja merta, ja tuli aivan tyven.
27. Ja ihmiset ihmettelivät ja sanoivat: »Millainen tämä on, kun sekä tuulet että meri häntä tottelevat?»

---

8. Ps. 107: 20. — **11.** Es. 60: 3, 4. Mal. 1: 11. Luuk. 13: 28, 29. Ef. 3: 6. — **12.** Matt. 13: 42, 50; 21: 43; 22: 13; 24: 51; 25: 30. — **13.** Matt. 9: 29; 15: 28. — (V. **14-17** vert. Mark. 1: 29-34. Luuk. 4: 38-41.) — **17.** Es. 53: 4. 1 Piet. 2: 24. — (V. **19-22** vert. Luuk. 9: 57-60.) — **20.** 2 Kor. 8: 9. — (V. **23-27** vert. Mark. 4: 36-41. Luuk. 8: 22-25.) — **25.** Matt. 14: 30, 31. — **26.** Job 26: 12. Ps. 46: 2-4. Es. 43: 2. 2 Tim. 1: 7.

28. Kun hän tuli toiselle puolelle, Gadaralaisten alueelle, tuli häntä vastaan kaksi riivattua, jotka olivat haudoista lähteneet ja olivat kovin raivoisia, niin ettei kukaan saattanut kulkea sitä tietä.

29. Ja katso, he huusivat sanoen: »Mitä sinulla on meidän kanssamme tekemistä, sinä Jumalan Poika? Oletko tullut tänne vaivaamaan meitä ennen aikaa?»

30. Ja etäällä heistä kävi suuri sikolauma laitumella.

31. Niin riivaajahenget pyysivät häntä sanoen: »Jos ajat meidät pois, niin lähetä meidät sikolaumaan».

32. Ja hän sanoi heille: »Menkää». Silloin he lähtivät heistä ja menivät sikoihin. Ja katso, koko lauma syöksyi jyrkännettä alas mereen ja hukkui veteen.

33. Mutta paimentajat pakenivat; ja he menivät kaupunkiin ja ilmoittivat kaikki, myöskin sen, miten riivattujen oli käynyt.

34. Ja katso, koko kaupunki lähti Jeesusta vastaan; ja kun he hänet näkivät, pyysivät he häntä menemään pois heidän alueeltaan.

9 luku.

Jeesus parantaa halvatun 1—8, kutsuu Matteuksen ja aterioi hänen kodissaan publikaanien ja syntisten kanssa 9—13, puhuu paastoamisesta 14—17, parantaa verenjuoksua sairastavan naisen ja herättää synagoganesimiehen tyttären 18—26, tekee kaksi sokeaa näkeviksi 27—31 ja mykän puhuvaksi 32—34, sekä vaeltaa uudestaan Galileassa, opettaen kansaa ja parantaen sairaita 35—38.

1. Ja hän astui venheeseen, kulki jälleen toiselle puolen ja tuli omaan kaupunkiinsa.

2. Ja katso, hänen luoksensa tuotiin halvattu mies, joka makasi vuoteella. Kun Jeesus näki heidän uskonsa, sanoi hän halvatulle: »Poikani, ole turvallisella mielin; sinun syntisi annetaan sinulle anteeksi».

3. Ja katso, muutamat kirjanoppineista sanoivat itsekseen: »Tämä pilkkaa Jumalaa».

4. Mutta Jeesus ymmärsi heidän ajatuksensa ja sanoi: »Miksi ajattelette pahaa sydämessänne?

5. Sillä kumpi on helpompaa, sanoako: 'Sinun syntisi annetaan sinulle anteeksi', vai sanoa: 'Nouse ja kävele'?

6. Mutta jotta tietäisitte, että Ihmisen Pojalla on valta maan päällä antaa syntejä anteeksi, niin» — hän sanoi halvatulle — »nouse, ota vuoteesi ja mene kotiisi.»

7. Ja hän nousi ja lähti kotiinsa.

8. Mutta kun kansajoukot sen näkivät, peljästyivät he ja ylistivät Jumalaa, joka oli antanut semmoisen vallan ihmisille.

9. Ja sieltä kulkiessaan ohi näki Jeesus miehen, jonka nimi oli Matteus, istumassa tulliasemalla ja sanoi hänelle: »Seuraa minua». Niin tämä nousi ja seurasi häntä.

(V. **28-34** vert. Mark. 5: 1-20. Luuk. 8: 26-39.)
9. (V. **1-8** vert. Mark. 2: 1-12. Luuk. 5: 17-26.) — **4.** Joh. 2: 25. — (V. **9-13** vert. Mark. 2: 13-17. Luuk. 5: 27-32.)

10. Ja tapahtui, kun hän ate-
rioi hänen kodissaan, katso, niin
tuli monta publikaania ja syn-
tistä, ja he aterioivat Jeesuk-
sen ja hänen opetuslastensa kanssa.
11. Ja kun fariseukset sen nä-
kivät, sanoivat he hänen opetuslap-
silleen: »Miksi opettajanne syö
publikaanien ja syntisten kanssa?»
12. Mutta kun Jeesus sen kuu-
li, sanoi hän: »Eivät terveet tar-
vitse parantajaa, vaan sairaat.
13. Mutta menkää ja oppikaa,
mitä tämä on: 'Laupeutta minä
tahdon enkä uhria'. Sillä en
minä ole tullut kutsumaan van-
hurskaita, vaan syntisiä.»
14. **S**illoin Johanneksen opetus-
lapset tulivat hänen luoksensa ja
sanoivat: »Me ja fariseukset paas-
toamme paljon; miksi sinun ope-
tuslapsesi eivät paastoa?»
15. Niin Jeesus sanoi heille:
»Eiväthän häävieraat voi surra,
niin kauan kuin ylkä on heidän
kanssaan? Mutta tulee aika, jol-
loin ylkä otetaan heiltä pois, ja
silloin he paastoavat.
16. Ei kukaan pane vanuttamat-
tomasta kankaasta paikkaa van-
haan viittaan, sillä semmoinen
täytetilkku repii palasen vii-
tasta, ja reikä tulee pahemmaksi.
17. Eikä nuorta viiniä lasketa
vanhoihin nahkaleileihin; jos las-
ketaan, niin leilit pakahtuvat, ja
viini juoksee maahan, ja leilit
turmeltuvat; vaan nuori viini las-
ketaan uusiin leileihin, ja niin
molemmat säilyvät.»
18. **K**un hän tätä heille puhui,
katso, eräs synagoganesimies tuli
ja heittäytyi maahan hänen eteen-
sä ja sanoi: »Minun tyttäreni
kuoli juuri ikään, mutta tule ja
pane kätesi hänen päälleen, niin
hän virkoaa eloon».
19. Niin Jeesus nousi ja lähti
opetuslapsineen hänen mukanaan.
20. Ja katso, nainen, joka oli
sairastanut verenjuoksua kaksi-
toista vuotta, tuli takaapäin ja
kosketti hänen viittansa tupsua.
21. Sillä hän sanoi itsekseen:
»Jospa vain saan koskettaa hä-
nen viittaansa, niin tulen ter-
veeksi».
22. Silloin Jeesus kääntyi, näki
hänet ja sanoi: »Tyttäreni, ole
turvallisella mielin; uskosi on teh-
nyt sinut terveeksi». Ja nainen
tuli terveeksi sillä hetkellä.
23. Ja kun Jeesus tuli esimie-
hen taloon ja näki huilunsoitta-
jat ja hälinöivän väkijoukon,
24. sanoi hän: »Menkää pois,
sillä tyttö ei ole kuollut, vaan
nukkuu». Niin he nauroivat häntä.
25. Mutta kun väkijoukko oli
ajettu ulos, meni hän sisälle ja
tarttui häntä käteen; ja tyttö
nousi.
26. Ja sanoma tästä levisi koko
siihen maahan.
27. **J**a kun Jeesus kulki sieltä,
seurasi häntä kaksi sokeaa huu-
taen ja sanoen: »Daavidin poika,
armahda meitä!»
28. Ja hänen mentyänsä huo-
neeseen sokeat tulivat hänen luok-
sensa; ja Jeesus sanoi heille:
»Uskotteko, että minä voin sen

---

10. Luuk. 15: 1, 2. — **13.** Hoos. 6: 6. Matt. 12: 7; 18: 11. Luuk. 19: 10. 1 Tim. 1: 15. — (V. **14-17** vert. Mark. 2: 18-22. Luuk. 5: 33-38.) — **14.** Luuk. 18: 12. — **15.** Joh. 16: 5, 6, 20. — (V. **18-26** vert. Mark. 5: 21-43. Luuk. 8: 40-56.) — **20.** 4 Moos. 15: 37-41. — **22.** Matt. 14: 36. Luuk. 17: 19. — **23.** 2 Aikak. 35: 25. — **24.** Joh. 11: 11.

tehdä?» He sanoivat hänelle: »Uskomme, Herra».
29. Silloin hän kosketti heidän silmiänsä ja sanoi: »Tapahtukoon teille uskonne mukaan».
30. Ja heidän silmänsä aukenivat. Ja Jeesus varoitti heitä vakavasti sanoen: »Katsokaa, ettei kukaan saa tästä tietää».
31. Mutta he menivät pois ja levittivät hänen mainettaan koko siihen maahan.
32. Ja katso, näiden lähdettyä tuotiin hänen luoksensa mykkä mies, joka oli riivattu.
33. Ja kun riivaaja oli ajettu ulos, niin mykkä puhui, ja kansa ihmetteli sanoen: »Tällaista ei ole Israelissa ikinä nähty».
34. Mutta fariseukset sanoivat: »Riivaajain päämiehen avulla hän ajaa ulos riivaajia».
35. Ja Jeesus vaelsi kaikki kaupungit ja kylät ja opetti heidän synagogissaan ja saarnasi valtakunnan evankeliumia ja paransi kaikenlaisia tauteja ja kaikenlaista raihnaisuutta.
36. Ja nähdessään kansajoukot hänen tuli heitä sääli, kun he olivat rääkkääntyneet ja nääntyneet niinkuin lampaat, joilla ei ole paimenta.
37. Silloin hän sanoi opetuslapsilleen: »Eloa on paljo, mutta työmiehiä vähä.
38. Rukoilkaa siis elon Herraa, että hän lähettäisi työmiehiä elonkorjuuseensa.»

10 luku.

Jeesuksen kahdelletoista opetuslapselleen antama valta 1; opetuslasten nimet 2—4; hän lähettää heitä Juutalaisten luo antaen heille ohjeita 5—15, rohkaisee heitä kestämään vainoissa 16—23 ja ihmispelotta tunnustamaan häntä 24—33, puhuu hänen kauttaan syntyvästä eripuraisuudesta ja ristinkantamisen velvollisuudesta 34—39 sekä lupaa palkan niille, jotka ottavat heidät vastaan 40—42.

1. Ja hän kutsui luoksensa ne kaksitoista opetuslastaan ja antoi heille vallan ajaa ulos saastaisia henkiä ja parantaa kaikenlaisia tauteja ja kaikenlaista raihnaisuutta.
2. Ja nämä ovat noiden kahdentoista apostolin nimet: ensimäinen, Simon, jota kutsuttiin Pietariksi, ja Andreas, hänen veljensä, sitten Jaakob, Sebedeuksen poika, ja Johannes, hänen veljensä;
3. Filippus ja Bartolomeus; Tuomas ja Matteus, publikaani; Jaakob, Alfeuksen poika, ja Lebbeus, lisänimeltä Taddeus;
4. Simon Kananeus ja Juudas Iskariot, se sama, joka hänet kavalsi.
5. Nämä kaksitoista Jeesus lähetti ja käski heitä sanoen: »Älkää lähtekö pakanain luo, älkääkä menkö mihinkään Samarialaisten kaupunkiin,
6. vaan menkää ennemmin niiden kadonneiden lammasten luo, jotka ovat Israelin huonetta.

29. Matt. 8: 13. — **32.** Luuk. 11: 14, 15. — **34.** Matt. 12: 24. Mark. 3: 22. — **35.** Matt. 4: 23. Mark. 6: 6. — **36.** 4 Moos. 27: 17. Es. 53: 6. Sak. 10: 2. Mark. 6: 34. 1 Piet. 2: 25. — **37.** Luuk. 10: 2. Joh. 4: 35.
10. (V. **1-15** vert. Mark. 6: 7-13. Luuk. 9: 1-5.) — **1.** Mark. 3: 13-15. — **2.** Mark. 3: 16-19. Luuk. 6: 13-16. Joh. 1: 40-42. Ap. t. 1: 13. — **6.** Ps. 119: 176. Jer. 50: 6. Matt. 15: 24. Ap. t. 13: 46.

14. 765 — 2

7. Ja missä kuljette, saarnatkaa ja sanokaa: 'Taivasten valtakunta on tullut lähelle'.

8. Parantakaa sairaita, herättäkää kuolleita, puhdistakaa pitalisia, ajakaa ulos riivaajia. Lahjaksi olette saaneet, lahjaksi antakaa.

9. Älkää varustako itsellenne kultaa eikä hopeaa eikä vaskea vyöhönne,

10. ei laukkua matkalle eikä kahta ihokasta eikä kenkiä eikä sauvaa; sillä työmies ansaitsee saada ruokansa.

11. Kun tulette johonkin kaupunkiin tai kylään, tiedustelkaa, kuka siellä on arvollinen, ja jääkää hänen luokseen, kunnes lähdette siltä paikkakunnalta.

12. Ja tullessanne taloon tervehtikää sitä.

13. Ja jos talo on arvollinen, tulkoon rauhanne sille; mutta jos se ei ole arvollinen, palatkoon rauhanne teille takaisin.

14. Ja jos teitä ei oteta vastaan eikä sanojanne kuulla, niin lähtekää pois siitä talosta tai siitä kaupungista ja pudistakaa tomu jaloistanne.

15. Totisesti minä sanon teille: Sodoman ja Gomorran maan on tuomiopäivänä oleva huokeampi kuin sen kaupungin.

16. **K**atso, minä lähetän teidät niinkuin lampaat susien keskelle; olkaa siis älykkäitä kuin käärmeet ja viattomia kuin kyyhkyset.

17. Kavahtakaa ihmisiä, sillä he vetävät teidät oikeuksiin ja synagogissaan he teitä ruoskivat;

18. ja teidät viedään maaherrainkin ja kuningasten eteen minun tähteni, todistukseksi heille ja pakanoille.

19. Mutta kun he vetävät teitä oikeuteen, älkää huolehtiko siitä, miten tahi mitä puhuisitte, sillä teille annetaan sillä hetkellä, mitä teidän on puhuminen.

20. Sillä ette te ole puhumassa, vaan Isänne Henki se on, joka puhuu teissä.

21. Ja veli antaa veljensä kuolemaan ja isä lapsensa, ja lapset nousevat vanhempiansa vastaan ja tappavat heidät.

22. Ja te joudutte kaikkien vihattaviksi minun nimeni tähden; mutta joka kestää loppuun asti, hän pelastuu.

23. Ja kun teitä vainoavat yhdessä kaupungissa, paetkaa toiseen; sillä totisesti minä sanon teille: te ette ehdi loppuun käydä Israelin kaupunkeja, ennenkuin Ihmisen Poika tulee.

24. **E**i ole opetuslapsi opettajaansa parempi, eikä palvelija parempi isäntäänsä.

25. Opetuslapselle riittää, että hänelle käy niinkuin hänen opettajalleen, ja palvelijalle,

---

7. Matt. 3: 2; 4: 17. Luuk. 9: 2. — **8.** Ap. t. 20: 33, 35. — **9.** Luuk. 10: 4-16; 22: 35. — **10.** 4 Moos. 18: 31. 1 Kor. 9: 7, 14. 1 Tim. 5: 18. — **11.** Ap. t. 16: 15. — **12.** 1 Sam. 25: 6. — **14.** Ap. t. 13: 51; 18: 6. — **15.** Matt. 11: 24. — **16.** Luuk. 10: 3. Room. 16: 19. 2 Kor. 1: 12. — **17.** Matt. 24: 9. Joh. 16: 2. — **18.** Mark. 13: 9. Luuk. 21: 12, 13. Ap. t. 12: 1-11; 24: 25; 25: 23; 27: 24. — **19.** Mark. 13: 11-13. Luuk. 12: 11, 12. 2 Tim. 4: 17. — **20.** 2 Moos. 4: 12. Luuk. 21: 14, 15. Ap. t. 4: 8. — **21.** Miik. 7: 6. — **22.** Matt. 24: 9, 13. Mark. 13: 12, 13. Luuk. 21: 16, 17. Ilm. 2: 10. — **24.** Luuk. 6: 40. Joh. 13: 16; 15: 20. — **25.** Matt. 12: 24. Mark. 3: 22. Luuk. 11: 15.

että hänelle käy niinkuin hänen isännälleen. Jos he perheenisäntää ovat sanoneet Beelsebuliksi, kuinka paljoa enemmän hänen perheväkeään!

26. Älkää siis peljätkö heitä. Sillä ei ole mitään peitettyä, joka ei tule paljastetuksi, eikä mitään salattua, joka ei tule tunnetuksi.

27. Minkä minä sanon teille pimeässä, puhukaa se päivän valossa. Ja minkä kuulette kuiskattavan korvaanne, se julistakaa katoilta.

28. Ja älkää peljätkö niitä, jotka tappavat ruumiin, mutta eivät voi tappaa sielua; vaan peljätkää ennemmin sitä, joka voi sekä sielun että ruumiin hukuttaa helvettiin.

29. Eikö kahta varpusta myydä yhteen ropoon? Eikä yksikään niistä putoa maahan teidän Isänne sallimatta.

30. Ovatpa teidän päänne hiuksetkin kaikki luetut.

31. Älkää siis peljätkö; te olette suurempiarvoiset kuin monta varpusta.

32. Sentähden, jokainen, joka tunnustaa minut ihmisten edessä, hänet minäkin tunnustan Isäni edessä, joka on taivaissa.

33. Mutta joka kieltää minut ihmisten edessä, hänet minäkin kiellän Isäni edessä, joka on taivaissa.

34. Älkää luulko, että minä olen tullut tuomaan rauhaa maan päälle; en ole tullut tuomaan rauhaa, vaan miekkaa.

35. Sillä minä olen tullut nostamaan pojan riitaan isäänsä vastaan ja tyttären äitiänsä vastaan ja miniän anoppiansa vastaan;

36. ja ihmisen vihollisiksi tulevat hänen omat perhekuntalaisensa.

37. Joka rakastaa isäänsä taikka äitiään enemmän kuin minua, se ei ole minulle sovelias; ja joka rakastaa poikaansa taikka tytärtään enemmän kuin minua, se ei ole minulle sovelias;

38. ja joka ei ota ristiään ja seuraa minua, se ei ole minulle sovelias.

39. Joka löytää sielunsa, kadottaa sen, ja joka kadottaa sielunsa minun tähteni, hän löytää sen.

40. Joka ottaa luokseen teidät, se ottaa minut luokseen, ja joka ottaa minut luokseen, ottaa luokseen sen, joka on minut lähettänyt.

41. Joka profeetan ottaa luokseen profeetta-nimen tähden, saa profeetan palkan; ja joka vanhurskaan ottaa luokseen vanhurskaan nimen tähden, saa vanhurskaan palkan.

(V. **26-33** vert. Luuk. 12: 2-9.) — **26.** Jer. 1: 8. Mark. 4: 22. Luuk. 8:17. 1 Kor. 4: 5. 1 Piet. 3: 14. — **28.** Viis. 16: 13, 14. 2 Makk. 6: 26. Jaak. 4: 12. — **29.** Job 39: 3. Ps. 50: 11. — **30.** Luuk. 21: 18. Ap. t. 27: 34. — **31.** Matt. 6: 26. Luuk. 12: 24. — **32.** Room. 10: 9. Ilm. 3: 5. — **33.** Mark. 8: 38. Luuk. 9: 26. 2 Tim. 2: 12. 2 Piet. 2: 1. — **34.** Luuk. 12: 51, 53. — **35.** Miik. 7: 6. — **36.** Ps. 41: 10; 55: 14. Joh. 13: 18. — **37.** Luuk. 14: 26, 27. — **38.** Matt. 16: 24, 25. Mark. 8: 34, 35. Luuk. 9: 23. — **39.** Luuk. 17: 33. Joh. 12: 25. — **40.** Mark. 9: 37. Luuk. 9: 48; 10: 16. Joh. 13: 20. Gal. 4: 14. — **41.** 1 Kun. 17: 10-24. 2 Kun. 4: 8. Matt. 18: 5.

42. Ja kuka hyvänsä antaa yhdelle näistä pienistä maljallisenkaan kylmää vettä hänen juodaksensa, sentähden että se on opetuslapsi, totisesti minä sanon teille: hän ei jää palkkaansa vaille.»

11 luku.

Jeesus opettaa Galilean kaupungeissa 1, antaa vastauksen Johannes Kastajan lähetystölle 2—6, todistaa Johanneksesta 7—19, soimaa kansaa katumattomuudesta 20—24, ylistää Isää armon ilmaisemisesta lapsenmielisille 25—27 ja kutsuu tykönsä työtätekeväiset ja raskautetut 28—30.

1. Ja tapahtui, kun Jeesus oli antanut kahdelletoista opetuslapselleen nämä käskyt, että hän lähti sieltä edemmä opettamaan ja saarnaamaan heidän kaupunkeihinsa.

2. Mutta kun Johannes vankilassa ollessaan kuuli Kristuksen teot, lähetti hän opetuslapsiansa

3. sanomaan hänelle: »Oletko sinä se tuleva, vai onko meidän odotettava toista?»

4. Niin Jeesus vastasi ja sanoi heille: »Menkää ja ilmoittakaa Johannekselle, mitä kuulette ja näette:

5. sokeat saavat näkönsä, ja ontuvat kävelevät, pitaliset puhdistuvat, ja kuurot kuulevat, ja kuolleet herätetään, ja köyhille julistetaan evankeliumia.

6. Ja autuas on se, joka ei loukkaannu minuun.»

7. Kun he menivät pois, rupesi Jeesus puhumaan kansalle Johanneksesta: »Mitä te lähditte erämaahan katselemaan? Ruokoako, jota tuuli huojuttaa?

8. Vai mitä lähditte katsomaan? Ihmistäkö, hienoihin vaatteihin puettua? Katso, hienopukuiset ovat kuningasten kartanoissa.

9. Vai mitä te lähditte? Profeettaako katsomaan? Tosiaan, minä sanon teille: hän on enempikin kuin profeetta.

10. Tämä on se, josta on kirjoitettu: 'Katso, minä lähetän enkelini kasvojesi edelle, ja hän on valmistava tiesi sinun eteesi'.

11. Totisesti minä sanon teille: ei ole vaimoista syntyneiden joukosta noussut suurempaa kuin Johannes Kastaja; mutta pienin taivasten valtakunnassa on suurempi kuin hän.

12. Mutta Johannes Kastajan päivistä tähän asti hyökätään taivasten valtakuntaa vastaan, ja hyökkääjät tempaavat sen itselleen.

13. Sillä kaikki profeetat ja laki ovat ennustaneet Johannekseen asti;

14. ja jos tahdotte uskoa: hän on Elias, joka oli tuleva.

15. Jolla on korvat, hän kuulkoon!

16. Mutta mihin minä vertaan tämän sukupolven? Se on lasten kaltainen, jotka istuvat toreilla ja huutavat toisilleen

17. sanoen: 'Me soitimme teil-

---

42. Matt. 25: 40. Mark. 9: 41. Hebr. 6: 10.

11. (V. **2-19** vert. Luuk. 7: 18-35.) — **2.** Matt. 14: 3. — **3.** 5 Moos. 18: 15. Dan. 9: 25, 26. Mal. 3: 1. — **5.** Es. 35: 5, 6; 61: 1. — **6.** Luuk. 2: 34. — **7.** Matt. 3: 5. Jaak. 1: 6. — **9.** Luuk. 1: 76. — **10.** Mal. 3: 1. Mark. 1: 2. — **12.** Luuk. 16: 16. — **14.** Mal. 4: 5. Matt. 17: 12. Mark. 9: 13. Luuk. 1: 17. — **15.** Matt. 13: 9, 43. Mark. 4: 9, 23. Ilm. 2: 7.

le huilua, ja te ette tanssineet, me
veisasimme itkuvirsiä, ja te ette
vaikeroineet'.
18. Sillä Johannes tuli, hän ei
syö eikä juo, ja he sanovat: 'Hänessä on riivaaja'.
19. Ihmisen Poika tuli, hän
syö ja juo, ja he sanovat: 'Katso
syömäriä ja viininjuojaa, publikaanien ja syntisten ystävää!'
Ja viisaus on oikeaksi näytetty
teoistaan.»
20. Sitten hän rupesi soimaamaan niitä kaupunkeja, joissa useimmat hänen voimatekonsa olivat tapahtuneet, siitä, etteivät
ne olleet tehneet parannusta:
21. »Voi sinua Korasin! Voi
sinua Betsaida! Sillä jos ne voimateot, jotka ovat tapahtuneet
teissä, olisivat tapahtuneet Tyyrossa ja Siidonissa, niin he olisivat jo aikaa sitten säkissä ja tuhassa tehneet parannuksen.
22. Mutta minä sanon teille:
Tyyron ja Siidonin on tuomiopäivänä oleva huokeampi kuin teidän.
23. Ja sinä Kapernaum, tuletkohan taivaaseen asti ylennettäväksi? Aina alas tuonelaan
asti on sinun mentävä! Sillä jos
ne voimateot, jotka ovat tapahtuneet sinussa, olisivat tapahtuneet Sodomassa, niin se seisoisi
vielä tänäkin päivänä.
24. Mutta minä sanon teille:
Sodoman maan on tuomiopäivänä
oleva huokeampi kuin sinun.»
25. Siihen aikaan Jeesus johtui puhumaan sanoen: »Minä ylistän sinua, Isä, taivaan ja maan
Herra, että olet salannut tämän
viisailta ja ymmärtäväisiltä ja ilmaissut sen lapsenmielisille.
26. Niin, Isä, sillä näin on näkynyt hyväksi sinulle.
27. Kaikki on Isäni antanut
minun haltuuni, eikä kukaan muu
tunne Poikaa kuin Isä, eikä Isää
tunne kukaan muu kuin Poika
ja se, kenelle Poika tahtoo hänet
ilmaista.
28. Tulkaa minun tyköni kaikki työtätekevät ja raskautetut, niin minä annan teille levon.
29. Ottakaa minun ikeeni päällenne ja oppikaa minusta, sillä
minä olen sävyisä ja nöyrä sydämeltäni; niin te löydätte levon
sielullenne.
30. Sillä minun ikeeni on suloinen, ja minun kuormani on
keveä.»

12 luku.

Jeesus puolustaa opetuslapsiaan, jotka katkovat tähkäpäitä sapattina 1—8, parantaa miehen, jonka käsi oli kuivettunut 9—14, kieltää kansaa saattamasta häntä ilmi 15—21, parantaa riivatun miehen ja kumoaa syytöksen, että hän Beelsebulin avulla ajaa ulos riivaajia 22—30, varoittaa herjaamasta Pyhää Henkeä 31—37, moittii kansaa pahaksi ja tunnusmerkkejä tavoittelevaksi 38—42, puhuu ihmisestä, johon saastainen henki palaa 43—45, ja sanoo Isänsä tahdon tekijää veljekseen, sisarekseen ja äidikseen 46—50.

18. Jer. 35: 5, 6. Matt. 3: 4. — **19.** Luuk. 15: 1, 2. — (V. **20-24** vert. Luuk. 10: 12-15.) — **23.** Matt. 4: 13. — **24.** Matt. 10: 15. — (V. **25-27** vert. Luuk. 10: 21, 22.) — **25.** Job 37: 24. Ps. 119: 130. 1 Kor. 1: 19, 26-29. — **27.** Ps. 8: 7. Matt. 28: 18. Joh. 1: 18; 3: 35; 6: 46; 10: 15; 13: 3; 17: 2. Ef. 1: 20-23. — **28.** Jer. 31: 25. Matt. 12: 20. Joh. 7: 37. — **29.** Jer. 6: 16. Syr. 51: 35. Matt. 21: 5. — **30.** 1 Joh. 5: 3.
12. (V. **1-8** vert. Mark. 2: 23-28. Luuk. 6: 1-5.)

1. Siihen aikaan Jeesus kulki sapattina viljavainioiden läpi; ja hänen opetuslastensa oli nälkä, ja he rupesivat katkomaan tähkäpäitä ja syömään.
2. Mutta kun fariseukset sen näkivät, sanoivat he hänelle: »Katso, sinun opetuslapsesi tekevät mitä ei ole luvallista tehdä sapattina».
3. Niin hän sanoi heille: »Ettekö ole lukeneet, mitä Daavid teki, kun hänen ja hänen seuralaistensa oli nälkä,
4. kuinka hän meni Jumalan huoneeseen, ja kuinka he söivät esiinpanoleivät, joita ei hänen eikä hänen seuralaistensa ollut lupa syödä, vaan ainoastaan pappien?
5. Tai ettekö ole lukeneet laista, että papit sapattina pyhäkössä rikkovat sapatin ja ovat kuitenkin syyttömiä?
6. Mutta minä sanon teille: tässä on se, joka on pyhäkköä suurempi.
7. Mutta jos tietäisitte, mitä tämä on: 'Laupeutta minä tahdon enkä uhria', niin ette tuomitsisi syyttömiä.
8. Sillä Ihmisen Poika on sapatin herra.»
9. Ja hän lähti sieltä ja tuli heidän synagogaansa.
10. Ja katso, siellä oli mies, jonka käsi oli kuivettunut. Niin he kysyivät häneltä sanoen: »Onko lupa sapattina parantaa?» Sillä he tahtoivat nostaa syytteen häntä vastaan.
11. Niin hän sanoi heille: »Jos jollakin teistä on vain yksi lammas, ja se putoaa sapattina kuoppaan, eikö hän tartu siihen ja nosta sitä ylös?
12. Kuinka paljoa suurempiarvoinen onkaan ihminen kuin lammas! Sentähden on luvallista tehdä sapattina hyvää.»
13. Sitten hän sanoi miehelle: »Ojenna kätesi!» Ja hän ojensi; ja se tuli entiselleen, terveeksi niinkuin toinenkin.
14. Niin fariseukset lähtivät ulos ja pitivät neuvottelun häntä vastaan, surmatakseen hänet.
15. Mutta kun Jeesus huomasi sen, vetäytyi hän sieltä pois. Ja monet seurasivat häntä, ja hän paransi heidät kaikki,
16. ja hän varoitti vakavasti heitä saattamasta häntä ilmi;
17. jotta kävisi toteen, mikä on puhuttu Esaias profeetan kautta, joka sanoo:
18. »Katso, minun palvelijani, jonka olen valinnut, minun rakkaani, johon sieluni on mielistynyt; minä panen Henkeni hänen päällensä, ja hän on julistava oikeutta pakanoille.
19. Ei hän riitele eikä huuda, eikä hänen ääntään kuulla kaduilla.
20. Särjettyä ruokoa hän ei muserra, ja suitsevaa kynttilänsydäntä hän ei sammuta, ennenkuin saattaa oikeuden voittoon.
21. Ja hänen nimeensä pakanat panevat toivonsa.»
22. Silloin tuotiin hänen tykönsä riivattu mies, joka oli so-

1. 5 Moos. 23: 25. — **2.** 2 Moos. 20: 10. — **3.** 1 Sam. 21: 4, 6. — **4.** 2 Moos. 25: 30. 3 Moos. 24: 9. — **5.** 4 Moos. 28: 9, 10. — **7.** Hoos. 6: 6. Matt. 9: 13. — (V. **9-14** vert. Mark. 3: 1-6. Luuk. 6: 6-11.) — **10.** Luuk. 14: 3. — **11.** 5 Moos. 22: 4. Luuk. 14: 5. — **14.** Joh. 5: 16. — **15.** Mark. 3: 7. — **18.** Es. 2: 4; 11: 2; 42: 1-4. Matt. 3: 16, 17; 17: 5. — **21.** Room. 15: 12. — (V. **22-45** vert. Mark. 3: 22-30. Luuk. 11: 14-26, 29-32.) — **22.** Matt. 9: 32, 33.

kea ja mykkä, ja hän paransi hänet, niin että mykkä puhui ja näki.

23. Ja kaikki kansa hämmästyi ja sanoi: »Eiköhän tämä ole Daavidin poika?»

24. Mutta kun fariseukset sen kuulivat, sanoivat he: »Tämä ei aja riivaajia ulos kenenkään muun kuin Beelsebulin, riivaajain päämiehen, avulla».

25. Mutta hän tiesi heidän ajatuksensa ja sanoi heille: »Jokainen valtakunta, joka riitautuu itsensä kanssa, joutuu autioksi, eikä mikään kaupunki tai talo, joka riitautuu itsensä kanssa, pysy pystyssä.

26. Jos nyt saatana ajaa ulos saatanan, niin hän on riitautunut itsensä kanssa; kuinka siis hänen valtakuntansa pysyy pystyssä?

27. Ja jos minä Beelsebulin avulla ajan ulos riivaajia, kenenkä avulla sitten teidän lapsenne ajavat niitä ulos? Sentähden he tulevat olemaan teidän tuomarinne.

28. Mutta jos minä Jumalan Hengellä ajan ulos riivaajia, niin onhan Jumalan valtakunta tullut teidän luoksenne.

29. Taikka kuinka voi joku tunkeutua väkevän taloon ja ryöstää hänen tavaransa, jollei hän ensin sido tuota väkevää? Vasta sitten hän ryöstää hänen talonsa.

30. Joka ei ole minun kanssani, hän on minua vastaan, ja joka ei minun kanssani kokoa, hän hajoittaa.

31. Sentähden minä sanon teille: jokainen synti ja jumalanpilkka annetaan ihmisille anteeksi, mutta Hengen herjaamista ei anneta anteeksi.

32. Ja jos joku sanookin sanan Ihmisen Poikaa vastaan, niin se hänelle annetaan anteeksi; mutta jos joku sanoo jotakin Pyhää Henkeä vastaan, niin sitä hänelle ei anneta anteeksi, ei tässä maailmassa eikä tulevassa.

33. Joko tehkää puu hyväksi ja sen hedelmä hyväksi, tahi tehkää puu huonoksi ja sen hedelmä huonoksi; sillä hedelmästä puu tunnetaan.

34. Te kyykäärmeiden sikiöt, kuinka te saattaisitte hyvää puhua, kun itse olette pahoja? Sillä sydämen kyllyydestä suu puhuu.

35. Hyvä ihminen tuo hyvästä varastostaan esille hyvää, ja paha ihminen tuo pahasta varastostaan esille pahaa.

36. Mutta minä sanon teille: jokaisesta turhasta sanasta, minkä ihmiset puhuvat, on heidän tehtävä tili tuomiopäivänä.

37. Sillä sanoistasi sinut vanhurskautetaan, ja sanoistasi sinut tuomitaan.»

38. Silloin muutamat kirjanoppineista ja fariseuksista vastasivat hänelle sanoen: »Opettaja, me tahdomme nähdä sinulta tunnusmerkin».

39. Mutta hän vastasi heille ja sanoi: »Tämä paha ja avionrikkoja sukupolvi tavoittelee tunnusmerkkiä, mutta sille ei anneta

24. Matt. 9: 34. — **25.** Ps. 139: 2. — **30.** Mark. 9: 40. Luuk. 9: 50. — **31.** Hebr. 6: 4-7; 10: 26. 1 Joh. 5: 16. — **32.** Luuk. 12: 10; 23: 34. 1 Tim. 1: 13. — **33.** Matt. 7: 17. Luuk. 6: 43-45. — **34.** Matt. 3: 7; 15: 18, 19; 23: 33. Luuk. 3: 7. — **36.** Saarn. 12: 14. 1 Piet. 4: 5. — **37.** Jaak. 3: 2. — **38.** Matt. 16: 1. Mark. 8: 11, 12. 1 Kor. 1: 22. — **39.** Matt. 16: 4. Luuk. 11: 29-32.

muuta tunnusmerkkiä kuin Joonas profeetan tunnusmerkki.

40. Sillä niinkuin Joonas oli meripedon vatsassa kolme päivää ja kolme yötä, niin Ihmisen Poikakin on oleva maan povessa kolme päivää ja kolme yötä.

41. Niniven miehet nousevat tuomion päivänä tämän sukupolven kanssa ja tulevat sille tuomioksi; sillä he tekivät parannuksen Joonaan saarnan johdosta, ja katso, tässä on enempi kuin Joonas.

42. Etelän kuningatar on nouseva tuomion päivänä tämän sukupolven kanssa ja tuleva sille tuomioksi; sillä hän tuli maan ääristä kuulemaan Salomonin viisautta, ja katso, tässä on enempi kuin Salomon.

43. **K**un saastainen henki lähtee ihmisestä, kuljeksii se karuja paikkoja ja etsii lepoa, eikä löydä.

44. Silloin hän sanoo: 'Minä palaan huoneeseeni, josta lähdin'. Ja kun hän tulee, tapaa hän sen joutilaana ja lakaistuna ja koristettuna.

45. Silloin hän menee ja ottaa mukaansa seitsemän muuta, häntä pahempaa henkeä, ja ne tulevat sisään ja asuvat siellä. Ja sen ihmisen viimeinen tila on oleva pahempi kuin ensimäinen. Niin käy myös tälle pahalle sukupolvelle.»

46. **H**änen vielä puhuessaan kansalle, katso, hänen äitinsä ja veljensä seisoivat ulkona, tahtoen häntä puhutella.

47. Niin joku sanoi hänelle: »Katso, äitisi ja veljesi seisovat ulkona ja tahtovat sinua puhutella».

48. Mutta hän vastasi ja sanoi sille, joka ilmoitti sen hänelle: »Kuka on äitini, ja ketkä ovat veljeni?»

49. Ja hän ojensi kätensä opetuslastensa puoleen ja sanoi: »Katso, äitini ja veljeni!

50. Sillä jokainen, joka tekee taivaissa olevan Isäni tahdon, hän on minun veljeni ja sisareni ja äitini.»

13 luku.

Jeesus esittää vertauksen kylväjästä 1—9, sanoo, minkätähden hän puhuu vertauksin 10—17, ja selittää vertauksen kylväjästä 18—23; esittää vertauksen pellon valhevehnästä 24—30, sinapinsiemenestä 31, 32 ja hapatuksesta 33, eikä puhu kansalle mitään ilman vertausta 34, 35; selittää vertauksen pellon valhevehnästä 36—43. Vertaus peltoon kätketystä aarteesta 44, kallisarvoisesta helmestä 45, 46 ja mereen laskettusta nuotasta 47—50. Taivasten valtakunnan opetuslapsen on tuotava esille uutta ja vanhaa 51, 52. Jeesusta ylenkatsotaan Nasaretissa 53—58.

1. **S**inä päivänä Jeesus lähti asunnostaan ja istui meren rannalle.

2. Ja hänen luoksensa kokoontui paljo kansaa, jonka tähden hän astui venheeseen ja istuutui, ja kaikki kansa seisoi rannalla.

40. Joon. 2: 1. — **41.** Joon. 3: 5. — **42.** 1 Kun. 10: 1-10. 2 Aikak. 9: 1-9. — **45.** 2 Piet. 2: 20. — (V. **46-50** vert. Mark. 3: 31-35. Luuk. 8: 19-21.) — **46.** Matt. 13: 55. — **50.** Joh. 15: 14. Room. 8: 29. Hebr. 2: 11. 1 Joh. 2: 17.

13. (V. **1-23** vert. Mark. 4: 1-20. Luuk. 8: 4-15.)

3. Ja hän puhui heille paljon vertauksin ja sanoi: »Katso, kylväjä lähti kylvämään.

4. Ja hänen kylväessään putosivat muutamat siemenet tien viereen ja linnut tulivat ja söivät ne.

5. Toiset putosivat kallioperälle, jossa niillä ei ollut paljo maata, ja ne nousivat kohta oraalle, kun niillä ei ollut syvää maata.

6. Mutta auringon noustua ne poudittuivat, ja kun niillä ei ollut juurta, niin ne kuivettuivat.

7. Toiset taas putosivat orjantappuroihin, ja orjantappurat nousivat ja tukahuttivat ne.

8. Ja toiset putosivat hyvään maahan ja antoivat sadon, mitkä sata, mitkä kuusikymmentä, mitkä kolmekymmentä jyvää.

9. Jolla on korvat, hän kuulkoon!»

10. Niin hänen opetuslapsensa tulivat ja sanoivat hänelle: »Minkätähden puhut heille vertauksin?»

11. Hän vastasi ja sanoi: »Sentähden, että teidän on annettu tuntea taivasten valtakunnan salaisuudet, mutta heidän ei ole annettu.

12. Sillä jolla on, hänelle annetaan, ja hänellä on oleva yltäkyllin; mutta jolla ei ole, häneltä otetaan pois sekin, mikä hänellä on.

13. Sentähden puhun heille vertauksin, että he näkevin silmin eivät näe ja kuulevin korvin eivät kuule, eivätkä ymmärrä.

14. Ja heissä käy toteen Esaiaan ennustus, joka sanoo: 'Kuulevin korvin te kuulette, ettekä ymmärrä, ja näkevin silmin te näette, ettekä huomaa.

15. Sillä paatunut on tämän kansan sydän, ja korvillaan he työläästi kuulevat, ja silmänsä he ovat ummistaneet, jotta he eivät näkisi silmillään ja kuulisi korvillaan ja ymmärtäisi sydämellään ja kääntyisi ja minä en heitä parantaisi.'

16. Mutta autuaat ovat teidän silmänne, koska näkevät, ja teidän korvanne, koska kuulevat.

17. Sillä totisesti minä sanon teille: monet profeetat ja vanhurskaat ovat halunneet nähdä, mitä te näette, eivätkä ole saaneet nähdä, ja kuulla, mitä te kuulette, eivätkä ole saaneet kuulla.

18. Kuulkaa siis te vertaus kylväjästä:

19. Jos kuka kuulee valtakunnan sanan, eikä ymmärrä, niin paholainen tulee ja tempaa pois sen, mikä hänen sydämeensä kylvettiin. Tämä on se, joka kylvettiin tien viereen.

20. Mikä kallioperälle kylvettiin, on se, joka kuulee sanan ja heti ottaa sen ilolla vastaan;

21. mutta hänellä ei ole itsessään juurta, vaan hän kestää ainoastaan jonkun aikaa, ja kun tulee ahdistus tai vaino sanan tähden, niin hän heti loukkaantuu.

22. Mikä taas orjantappuroihin kylvettiin, on se, joka kuulee sanan, ja tämän maailman huoli ja rikkauden viettelys tukahuttavat sanan, ja hän jää hedelmättömäksi.

---

9. Matt. 11: 15. Mark. 4: 23. Ilm. 2: 7. — **11.** 1 Kor. 2: 10. 1 Joh. 2: 27. — **12.** Matt. 25: 29. Mark. 4: 25. Luuk. 8: 18; 19: 26. — **13.** 5 Moos. 29: 4. Jer. 5: 21. Hes. 12: 2. — **14.** Es. 6: 9, 10; 29: 10. Joh. 12: 40. Ap. t. 28: 26, 27. Room. 11: 8. — **16.** Matt. 16: 17. Luuk. 10: 23, 24. — **17.** Ps. 43: 3. 1 Piet. 1: 10, 11. — **22.** Matt. 19: 22. 1 Tim. 6: 9.

23. Mutta mikä hyvään maahan kylvettiin, on se, joka kuulee sanan ja ymmärtää sen ja myös tuottaa hedelmän ja tekee, mikä sata jyvää, mikä kuusikymmentä, mikä kolmekymmentä.»

24. **T**oisen vertauksen hän esitti heille sanoen: »Taivasten valtakunta on verrattava mieheen, joka kylvi hyvän siemenen peltoonsa.

25. Mutta ihmisten nukkuessa hänen vihollisensa tuli ja kylvi valhevehnää vehnän sekaan ja meni pois.

26. Ja kun laiho kasvoi ja teki hedelmää, silloin valhevehnäkin tuli näkyviin.

27. Niin perheenisännän palvelijat tulivat ja sanoivat hänelle: 'Herra, etkö kylvänyt peltoosi hyvää siementä? Mistä siihen sitten on tullut valhevehnää?'

28. Hän sanoi heille: 'Sen on vihamies tehnyt'. Niin palvelijat sanoivat hänelle: 'Tahdotko, että menemme ja kokoamme sen?'

29. Mutta hän sanoi: 'En, ettette valhevehnää kootessanne nyhtäisi sen mukana vehnääkin.

30. Antakaa molempain kasvaa yhdessä elonleikkuuseen asti; ja elonaikana minä sanon leikkuumiehille: Kootkaa ensin valhevehnä ja sitokaa se kimppuihin poltettavaksi, mutta vehnä korjatkaa aittaani.'»

31. **T**oisen vertauksen hän esitti heille sanoen: »Taivasten valtakunta on sinapinsiemenen kaltainen, jonka mies otti ja kylvi peltoonsa.

32. Se on kaikista siemenistä pienin, mutta kun se on kasvanut, on se suurin vihanneskasveista ja tulee puuksi, niin että taivaan linnut tulevat ja tekevät pesänsä sen oksille.»

33. **T**oisen vertauksen hän puhui heille: »Taivasten valtakunta on hapatuksen kaltainen, jonka nainen otti ja sekoitti kolmeen vakalliseen jauhoja, kunnes kaikki happani».

34. **T**ämän kaiken Jeesus puhui kansalle vertauksin, ja ilman vertausta hän ei puhunut heille mitään;

35. jotta kävisi toteen, mikä on puhuttu profeetan kautta, joka sanoo: »Minä avaan suuni vertauksiin, minä julistan sitä, mikä on ollut salassa maailman perustamisesta asti».

36. **S**itten hän laski luotaan kansan ja meni asuntoonsa. Ja hänen opetuslapsensa tulivat hänen luoksensa ja sanoivat: »Selitä meille vertaus pellon valhevehnästä».

37. Niin hän vastasi ja sanoi: »Hyvän siemenen kylväjä on Ihmisen Poika.

38. Pelto on maailma; hyvä siemen, se on valtakunnan lapset, mutta valhevehnä on pahojaisen lapset.

39. Vihollinen, joka sen kylvi, on perkele; elonaika on maailman loppu, ja leikkuumiehet ovat enkelit.

40. Niinkuin valhevehnä kootaan ja tulessa poltetaan, niin on tapahtuva maailman lopussa.

41. Ihmisen Poika lähettää enkelinsä, ja he kokoavat hänen valtakunnastaan kaikki, jotka ovat pahennukseksi ja jotka tekevät laittomuutta,

30. Matt. 3: 12. — (V. **31-33** vert. Luuk. 13: 18-21.) — **31.** Mark. 4: 30-32. — **32.** Hes. 17: 23; 31: 6. — **34.** Mark. 4: 33, 34. — **35.** Ps. 78: 2. — **38.** Joh. 8: 44. Ap. t. 13: 10. 1 Joh. 3: 8, 10. — **39.** Jooel 3: 13. Ilm. 14: 15. — **41.** Sef. 1: 3.

42. ja heittävät heidät tuliseen pätsiin; siellä on oleva itku ja hammasten kiristys.
43. Silloin vanhurskaat loistavat Isänsä valtakunnassa niinkuin aurinko. Jolla on korvat, hän kuulkoon!
44. Taivasten valtakunta on peltoon kätketyn aarteen kaltainen, jonka mies löysi ja kätki; ja siitä iloissaan hän meni ja möi kaikki, mitä hänellä oli, ja osti sen pellon.
45. Vielä taivasten valtakunta on kuin kauppias, joka etsi jaloja helmiä,
46. ja löydettyään yhden kallisarvoisen helmen hän meni ja möi kaikki, mitä hänellä oli, ja osti sen.
47. Vielä taivasten valtakunta on nuotan kaltainen, joka laskettiin mereen ja kokosi kaikenlaisia kaloja.
48. Ja kun se tuli täyteen, vetivät he sen rannalle, istuutuivat ja kokosivat hyvät astioihin, mutta kelvottomat he viskasivat pois.
49. Näin on käyvä maailman lopussa; enkelit lähtevät ja erottavat pahat vanhurskaista
50. ja heittävät heidät tuliseen pätsiin; siellä on oleva itku ja hammasten kiristys.
51. Oletteko ymmärtäneet tämän kaiken?» He sanoivat hänelle: »Olemme».
52. Niin hän sanoi heille: »Sentähden on jokainen kirjanoppinut, joka on tullut taivasten valtakunnan opetuslapseksi, perheenisännän kaltainen, joka tuo varastostaan esille uutta ja vanhaa».
53. Ja tapahtui, kun Jeesus oli lopettanut nämä vertaukset, että hän lähti sieltä.
54. Ja hän tuli kotikaupunkiinsa ja opetti heitä heidän synagogassaan, niin että he hämmästyivät ja sanoivat: »Mistä tällä on tämmöinen viisaus ja nämä voimateot?
55. Eikö tämä ole se rakentajan poika? Eikö hänen äitinsä nimi ole Maria ja hänen veljiensä nimet Jaakob ja Joosef ja Simon ja Juudas?
56. Ja hänen sisarensa, eivätkö he kaikki ole meidän parissamme? Mistä sitten tällä on tämä kaikki?»
57. Ja he loukkaantuivat häneen. Mutta Jeesus sanoi heille: »Ei ole profeetta halveksittu muualla niin, kuin kotikaupungissaan ja kodissaan».
58. Ja heidän epäuskonsa tähden hän ei tehnyt siellä monta voimatekoa.

14 luku.

Johannes Kastajan mestaus 1—12. Jeesus ravitsee viisituhatta miestä 13—21, kävelee merellä 22—33, parantaa sairaita Gennesaretissa 34—36.

1. Siihen aikaan neljännysruhtinas Herodes kuuli maineen Jeesuksesta.
2. Ja hän sanoi palvelijoilleen: »Tämä on Johannes Kastaja; hän

42. Mal. 3: 18; 4: 1. Matt. 8: 12. Ilm. 19: 20. — **43.** Dan. 12: 3. Viis. 3: 7. 1 Kor. 15: 41, 42. — **44.** Fil. 3: 7. — **46.** Sananl. 8: 10, 11. — **47.** Matt. 22: 9, 10. — **49.** Matt. 25: 32. — (V. **53-58** vert. Mark. 6: 1-6. Luuk. 4: 16-30.) — **54.** Joh. 7: 15. — **55.** Joh. 6: 42. — **57.** Jer. 11: 21. Luuk. 2: 34; 4: 24. Joh. 4: 44.
14. (V. **1-12** vert. Mark. 6: 14, 17-29. Luuk. 9: 7-9.) — **1.** Luuk. 3: 1.

on noussut kuolleista, ja sen vuoksi nuo voimat hänessä vaikuttavat».
3. Sillä Herodes oli ottanut Johanneksen kiinni ja sitonut hänet ja pannut vankilaan veljensä Filippuksen vaimon, Herodiaan, tähden.
4. Sillä Johannes oli sanonut hänelle: »Sinun ei ole lupa pitää häntä».
5. Ja Herodes olisi tahtonut tappaa Johanneksen, mutta pelkäsi kansaa, sillä he pitivät häntä profeettana.
6. Mutta kun Herodeksen syntymäpäivä tuli, tanssi Herodiaan tytär heidän edessään, ja se miellytti Herodesta;
7. sentähden hän valalla vannoen lupasi antaa hänelle, mitä hän vain anoisi.
8. Niin hän äitinsä yllytyksestä sanoi: »Anna minulle tähän lautasella Johannes Kastajan pää».
9. Silloin kuningas tuli murheelliseksi, mutta valansa ja pöytävierasten vuoksi hän käski antaa sen.
10. Ja hän lähetti lyömään Johannekselta pään poikki vankilassa.
11. Ja hänen päänsä tuotiin lautasella ja annettiin tytölle; ja tämä vei sen äidilleen.
12. Ja hänen opetuslapsensa tulivat ja ottivat hänen ruumiinsa ja hautasivat hänet; ja he menivät ja ilmoittivat asian Jeesukselle.
13. Kun Jeesus sen kuuli, lähti hän sieltä venheellä autioon paikkaan, yksinäisyyteen. Ja tämän kuultuaan kansa meni jalkaisin kaupungeista hänen jälkeensä.
14. Ja astuessaan maalle Jeesus näki paljon kansaa, ja hänen kävi heitä sääliksi, ja hän paransi heidän sairaansa.
15. Mutta kun ilta tuli, menivät hänen opetuslapsensa hänen luoksensa ja sanoivat: »Tämä paikka on autio, ja päivä on jo pitkälle kulunut; laske siis kansa luotasi, että he menisivät kyliin ostamaan itsellensä ruokaa».
16. Mutta Jeesus sanoi heille: »Ei heidän tarvitse mennä pois; antakaa te heille syödä».
17. He sanoivat hänelle: »Meillä ei ole täällä kuin viisi leipää ja kaksi kalaa».
18. Mutta hän sanoi: »Tuokaa ne tänne minulle».
19. Ja hän käski kansan asettua ruohikkoon, otti ne viisi leipää ja kaksi kalaa, katsoi ylös taivaaseen ja siunasi, mursi ja antoi leivät opetuslapsilleen, ja opetuslapset antoivat kansalle.
20. Ja kaikki söivät ja tulivat ravituiksi. Sitten he keräsivät palasien tähteet, kaksitoista täyttä korillista.
21. Ja niitä, jotka aterioivat, oli noin viisituhatta miestä, paitsi naisia ja lapsia.
22. Ja heti hän vaati opetuslapsiaan astumaan venheeseen ja kulkemaan ennen häntä toiselle rannalle, sillä aikaa kun hän laskee kansan luotaan.
23. Ja laskettuaan kansan hän nousi vuorelle yksinäisyyteen, rukoilemaan. Ja kun ilta tuli, oli hän siellä yksinänsä.

4. 3 Moos. 20: 21. Luuk. 3: 19, 20. — **5.** Matt. 21: 26. Mark. 11: 32: Luuk. 20: 6. — (V. **13-21** vert. Mark. 6: 32-44. Luuk. 9: 10-17. Joh. 6: 1-13.) — **14.** Matt. 15: 32. — **19.** Matt. 15: 36; 26: 26. Luuk. 24. 30. 1 Tim. 6: 17. — (V. **22-36** vert. Mark. 6: 45-56. Joh. 6: 16-21.) — **23.** Luuk. 6: 12.

24. Mutta venhe oli jo monen vakomitan päässä maasta, aaltojen ahdistamana; sillä tuuli oli vastainen.

25. Ja neljännellä yövartiolla Jeesus tuli heidän luokseen käyden merellä.

26. Kun opetuslapset näkivät hänen käyvän merellä, peljästyivät he ja sanoivat: »Se on aave», ja huusivat pelosta.

27. Mutta Jeesus puhutteli heitä heti ja sanoi: »Olkaa turvallisella mielin, minä se olen; älkää peljätkö».

28. Pietari vastasi hänelle ja sanoi: »Jos se olet sinä, Herra, niin käske minun tulla luoksesi vettä myöten».

29. Hän sanoi: »Tule!» Ja Pietari astui ulos venheestä ja käveli veden päällä mennäkseen Jeesuksen luo.

30. Mutta katsellessaan tuulta hän peljästyi, ja kun rupesi vajoamaan, huusi hän sanoen: »Herra, pelasta minut!»

31. Niin Jeesus heti ojensi kätensä, tarttui häneen ja sanoi hänelle: »Sinä vähäuskoinen, miksi epäilit?»

32. Ja kun he olivat astuneet venheeseen, asettui tuuli.

33. Niin venheessä olijat kumarsivat häntä ja sanoivat: »Totisesti sinä olet Jumalan Poika».

34. Ja kuljettuaan yli he tulivat maihin Gennesaretiin.

35. Ja kun sen paikkakunnan ihmiset tunsivat hänet, lähettivät he sanan koko siihen ympäristöön, ja hänen tykönsä tuotiin kaikki sairaat.

36. Ja he pyysivät häneltä, että vain saisivat koskea hänen viittansa tupsuun; ja kaikki, jotka koskivat, paranivat.

15 luku.

Jeesus nuhtelee fariseuksia ja kirjanoppineita ulkokullaisuudesta 1—20, parantaa kanaanilaisen vaimon tyttären 21—28 ja muita sairaita 29—31 sekä ravitsee neljätuhatta miestä 32—39.

1. Silloin tuli fariseuksia ja kirjanoppineita Jerusalemista Jeesuksen luo, ja he sanoivat:

2. »Miksi opetuslapsesi rikkovat vanhinten perinnäissäännön? Sillä he eivät pese käsiään ruvetessaan ruualle.»

3. Mutta hän vastasi ja sanoi heille: »Miksi te itse rikotte Jumalan käskyn perinnäissääntönne tähden?

4. Sillä onhan Jumala sanonut: 'Kunnioita isääsi ja äitiäsi', ja: 'Joka kiroaa isäänsä tai äitiänsä, hän on kuolemalla kuoleva'.

5. Mutta te sanotte: Joka sanoo isälleen tai äidilleen: 'Se, minkä olisit saava minulta hyväksesi, on uhrilahja', hänen ei tarvitse kunnioittaa isäänsä eikä äitiänsä.

6. Ja niin te olette tehneet Jumalan sanan tyhjäksi perinnäissääntönne tähden.

7. Te ulkokullatut, oikein teistä Esaias ennusti sanoessaan:

8. 'Tämä kansa kunnioittaa

25. Job 9: 8. — **30.** Matt. 8: 25, 26. — **33.** Matt. 16: 16. — **36.** 4 Moos. 15: 38. Matt. 9: 21. Mark 3: 10. Luuk 6: 19.

15. (V. **1-20** vert. Mark. 7: 1-23.) — **2.** Luuk. 11: 38. — **4.** 2 Moos. 20: 12; 21: 17. 3 Moos. 20: 9. 5 Moos. 5: 16. Sananl. 20: 20. Ef. 6: 2, 3. — **5.** Sananl. 28: 24. 1 Tim. 5: 4. — **6.** 5 Moos. 4: 2. — **8.** Es. 29: 13. Hes. 33: 31.

minua huulillaan, mutta heidän sydämensä on minusta kaukana;
9. mutta turhaan he palvelevat minua opettaen oppeja, jotka ovat ihmisten käskyjä'.»
10. Ja hän kutsui kansan luokseen ja sanoi heille: »Kuulkaa ja ymmärtäkää.
11. Ei saastuta ihmistä se, mikä menee suusta sisään, vaan mikä suusta käy ulos, se saastuttaa ihmisen.»
12. Silloin opetuslapset tulivat ja sanoivat hänelle: »Tiedätkö, että fariseukset loukkaantuivat kuullessaan tuon puheen?»
13. Mutta hän vastasi ja sanoi: »Jokainen istutus, jota minun taivaallinen Isäni ei ole istuttanut, on juurineen revittävä pois.
14. Älkää heistä välittäkö; he ovat sokeita sokeain taluttajia; mutta jos sokea taluttaa sokeaa, niin he molemmat putoavat kuoppaan.»
15. Niin Pietari vastasi ja sanoi hänelle: »Selitä meille tuo vertaus».
16. Mutta Jeesus sanoi: »Vieläkö tekin olette ymmärtämättömiä?
17. Ettekö käsitä, että kaikki, mikä käy suusta sisään, menee vatsaan ja ulostuu luonnonmukaisesti?
18. Mutta mikä käy suusta ulos, se tulee sydämestä, ja se saastuttaa ihmisen.
19. Sillä sydämestä lähtee pahoja ajatuksia, murhia, aviorikoksia, haureutta, varkauksia, vääriä todistuksia, jumalanpilkkaamisia.
20. Nämä ne saastuttavat ihmisen; mutta pesemättömin käsin syöminen ei ihmistä saastuta.»
21. Ja Jeesus lähti sieltä ja vetäytyi Tyyron ja Siidonin tienoihin.
22. Ja katso, kanaanilainen vaimo tuli niiltä seuduilta ja huusi sanoen: »Herra, Daavidin poika, armahda minua! Riivaaja vaivaa kauheasti tytärtäni.»
23. Mutta hän ei vastannut hänelle sanaakaan. Niin hänen opetuslapsensa tulivat ja rukoilivat häntä sanoen: »Laske hänet luotasi, sillä hän huutaa perässämme».
24. Hän vastasi ja sanoi: »Minua ei ole lähetetty muiden kuin Israelin huoneen kadonneiden lammasten luo».
25. Mutta vaimo tuli ja kumarsi häntä ja sanoi: »Herra, auta minua!»
26. Mutta hän vastasi ja sanoi: »Ei ole soveliasta ottaa lasten leipää ja heittää penikoille».
27. Mutta vaimo sanoi: »Niinpä niin, Herra; penikathan syövätkin niitä muruja, jotka heidän herrainsa pöydältä putoavat».
28. Silloin Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: »Oi vaimo, suuri on uskosi, tapahtukoon sinulle, niinkuin tahdot». Ja hänen tyttärensä oli siitä hetkestä terve.
29. Ja Jeesus lähti sieltä ja tuli Galilean meren luo; ja hän nousi vuorelle ja istuutui sinne.
30. Ja hänen luoksensa tuli paljo kansaa, ja he toivat mukanaan ontuvia, raajarikkoja, sokeita, mykkiä ja paljon muita, ja las-

9. Kol. 2: 20-22. Tiit. 1: 14. — **11.** Room. 14: 14. 1 Tim. 4: 4. — **13.** Es. 60: 21; 61: 3. Joh. 15: 2. — **14.** Matt. 23: 16, 24. Luuk. 6: 39. Room. 2: 19. — **18.** Jaak. 3: 6. — **19.** 1 Moos. 6: 5; 8: 21. Jer. 17: 9. — (V. **21-28** vert. Mark. 7: 24-30.) — **24.** Matt. 10: 6. Ap. t. 3: 26; 13: 46. — **28.** Matt. 8: 10, 13. — **29.** Mark. 7: 31. — **30.** Es. 35: 5, 6. Matt. 11: 5.

kivat heidät hänen jalkojensa juureen; ja hän paransi heidät,
31. niin että kansa ihmetteli nähdessään mykkäin puhuvan, raajarikot terveinä, ontuvien kävelevän ja sokeain näkevän; ja he ylistivät Israelin Jumalaa.
32. Ja Jeesus kutsui opetuslapsensa luoksensa ja sanoi: »Minun käy sääliksi kansaa, sillä he ovat jo kolme päivää olleet luonani, eikä heillä ole mitään syötävää; enkä minä tahdo laskea heitä syömättä menemään, etteivät nääntyisi matkalla».
33. Niin opetuslapset sanoivat hänelle: »Mistä saamme täällä erämaassa niin paljon leipää, että voimme ravita noin suuren kansajoukon?»
34. Jeesus sanoi heille: »Montako leipää teillä on?» He sanoivat: »Seitsemän, ja muutamia kalasia».
35. Niin hän käski kansan asettua maahan.
36. Ja hän otti ne seitsemän leipää ja kalat, kiitti, mursi ja antoi opetuslapsilleen, ja opetuslapset antoivat kansalle.
37. Ja kaikki söivät ja tulivat ravituiksi. Sitten he keräsivät palasien tähteet, seitsemän täyttä vasullista.
38. Ja niitä, jotka aterioivat, oli neljätuhatta miestä, paitsi naisia ja lapsia.
39. Ja laskettuaan kansan luotaan hän astui venheeseen ja meni Magadanin alueelle.

16 luku.

Jeesus nuhtelee fariseuksia, jotka pyytävät häneltä tunnusmerkkiä taivaasta 1—4 ja varoittaa opetuslapsiaan heidän hapatuksestaan 5—12. Pietari tunnustaa Jeesuksen Kristukseksi, Jumalan Pojaksi 13—20. Jeesus ilmoittaa tulevan kärsimyksensä 21—23 ja puhuu seuraajiensa itsensäkieltämisestä ja tulemuksestaan 24—28.

1. Ja fariseukset ja saddukeukset tulivat hänen luoksensa, tahtoivat panna hänet koetukselle ja pyysivät häntä näyttämään heille jonkun tunnusmerkin taivaasta.
2. Mutta hän vastasi ja sanoi heille: »Kun ilta tulee, sanotte te: 'Tulee selkeä ilma, sillä taivas ruskottaa',
3. ja aamulla: 'Tänään tulee rajuilma, sillä taivas ruskottaa ja on synkkä'. Taivaan muodosta te osaatte tehdä päätelmiänne, mutta aikain tunnusmerkeistä ette osaa.
4. Tämä paha ja avionrikkoja sukupolvi tavoittelee tunnusmerkkiä, mutta sille ei anneta muuta tunnusmerkkiä kuin Joonaan tunnusmerkki.» Ja hän jätti heidät ja meni pois.
5. Kun opetuslapset saapuivat toiselle rannalle, olivat he unhottaneet ottaa leipää mukaansa.
6. Ja Jeesus sanoi heille: »Olkaa varuillanne ja kavahtakaa fariseusten ja saddukeusten hapatusta».
7. Niin he puhelivat keskenään

31. Es. 29: 23. — (V. **32-39** vert. Mark. 8: 1-10.) — **32.** Matt. 9: 36; 14: 14, 16. — **36.** Matt. 14: 19. — **37.** 2 Kun. 4: 42-44.
16. (V. **1-12** vert. Mark. 8: 11-21.) — **1.** Matt. 12: 38. Luuk. 11: 16. — **2.** Luuk. 12: 54-56. — **3.** Matt. 11: 4, 5. — **4.** Joon. 2: 1. Matt. 12: 39, 40. Luuk. 11: 29, 30. Joh. 2: 19. — **6.** Luuk. 12: 1. 1 Kor. 5: 6, 7.

sanoen: »Emme ottaneet leipää mukaamme».
8. Mutta kun Jeesus sen huomasi, sanoi hän: »Te vähäuskoiset, mitä puhelette keskenänne siitä, ettei teillä ole leipää mukananne?
9. Ettekö vielä käsitä? Ja ettekö muista noita viittä leipää viidelletuhannelle ja kuinka monta korillista otitte talteen,
10. ettekä noita seitsemää leipää neljälletuhannelle ja kuinka monta vasullista otitte talteen?
11. Kuinka ette käsitä, etten minä puhunut teille leivästä? Vaan kavahtakaa fariseusten ja saddukeusten hapatusta.»
12. Silloin he ymmärsivät, ettei hän käskenyt kavahtamaan leivän hapatusta, vaan fariseusten ja saddukeusten oppia.
13. **Kun** Jeesus tuli Filippuksen Kesarean alueelle, kysyi hän opetuslapsiltaan sanoen: »Kenen ihmiset sanovat Ihmisen Pojan olevan?»
14. Niin he sanoivat: »Muutamat Johannes Kastajan, toiset Eliaan, toiset taas Jeremiaan tahi jonkun muun profeetoista».
15. Hän sanoi heille: »Kenenkäs te sanotte minun olevan?»
16. Simon Pietari vastasi ja sanoi: »Sinä olet Kristus, elävän Jumalan Poika».
17. Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: »Autuas olet sinä, Simon, Joonaan poika, sillä ei liha eikä veri ole sitä sinulle ilmaissut, vaan Isäni, joka on taivaissa.
18. Ja minäkin sanon sinulle: sinä olet Pietari, ja tälle kalliolle* minä rakennan seurakuntani, ja tuonelan portit eivät sitä voita.
19. Minä olen antava sinulle taivasten valtakunnan avaimet, ja minkä sinä sidot maan päällä, se on oleva sidottu taivaissa, ja minkä sinä päästät maan päällä, se on oleva päästetty taivaissa.»
20. Silloin hän varoitti vakavasti opetuslapsiaan kenellekään sanomasta, että hän oli Kristus.
21. **Siitä** lähtien Jeesus alkoi ilmoitella opetuslapsilleen, että hänen piti menemän Jerusalemiin ja kärsimän paljon vanhimmilta ja ylipapeilta ja kirjanoppineilta, ja tuleman tapetuksi ja kolmantena päivänä nouseman ylös.
22. Silloin Pietari otti hänet erilleen ja rupesi nuhtelemaan häntä sanoen: »Jumala varjelkoon, Herra, se ei saa tapahtua sinulle.»
23. Mutta hän kääntyi ja sanoi Pietarille: »Väisty taakseni, saatana; sinä olet minulle pahennus, sillä sinä et ajattele sitä, mikä on Jumalan, vaan sitä, mikä on ihmisten».
24. **Silloin** Jeesus sanoi opetus-

9. Matt. 14: 17, 20, 21. Mark. 6: 41, 43, 44. Luuk. 9: 13, 14. Joh. 6: 9-13. — **10.** Matt. 15: 34-38. Mark. 8: 5-9. — **12.** Matt. 5: 20; 23: 3. — (V. **13-20** vert. Mark. 8: 27-30. Luuk. 9: 18-21.) — **14.** Matt. 14: 2; 17: 10. — **16.** Matt. 14: 33. Joh. 6: 69; 11: 27. Ap. t. 8: 37; 9: 20. 1 Joh. 4: 15; 5: 5. — **17.** 1 Kor. 2: 10. Gal. 1: 16. — **18.** Joh. 1: 42. Ef. 2: 20. — **19.** Es. 22: 22. Matt. 18: 18. Joh. 20: 23. — **20.** Matt. 17: 9. — (V. **21-28** vert. Mark. 8: 31-9: 1. Luuk. 9: 22-27.) — **21.** Matt. 17: 12, 22; 20: 17-19. — **24.** Matt. 10: 38, 39. Luuk. 14: 27.

* Kallio on kreikaksi petra.

lapsilleen: »Jos joku tahtoo minun perässäni kulkea, hän kieltäköön itsensä ja ottakoon ristinsä ja seuratkoon minua.
25. Sillä joka tahtoo pelastaa sielunsa, hän on sen kadottava, mutta joka kadottaa sielunsa minun tähteni, hän on sen löytävä.
26. Sillä mitä hyötyä on ihmiselle, vaikka hän voittaisikin itsellensä koko maailman, mutta saisi vahingon sielullensa? Taikka mitä voi ihminen antaa sielunsa lunnaiksi?
27. Sillä Ihmisen Poika on tuleva enkeleineen Isänsä kirkkaudessa, ja silloin hän maksaa kullekin hänen tekojensa mukaan.
28. Totisesti minä sanon teille: tässä seisovien joukossa on muutamia, jotka eivät maista kuolemaa, ennenkuin näkevät Ihmisen Pojan tulevan kuninkuudessaan.»

17 luku.

Jeesus kirkastuu 1—8, sanoo, että Johannes on se ennustettu Elias 9—13, parantaa kuunvaihetautisen pojan 14—18, jota opetuslapset epäuskonsa tähden eivät voineet parantaa 19, 20, puhuu jälleen kärsimisestään 22, 23 ja maksaa temppeliveron 24—27.

1. Ja kuuden päivän kuluttua Jeesus otti mukaansa Pietarin sekä Jaakobin ja hänen veljensä Johanneksen ja vei heidät korkealle vuorelle, yksinäisyyteen.
2. Ja hän muuttui heidän edessään, ja hänen kasvonsa loistivat niinkuin aurinko, ja hänen vaatteensa tulivat valkoisiksi niinkuin valo.
3. Ja katso, heille näyttäytyivät Mooses ja Elias, jotka puhuivat hänen kanssaan.
4. Niin Pietari rupesi puhumaan ja sanoi Jeesukselle: »Herra, hyvä on meidän tässä olla; jos tahdot, niin teen tähän kolme majaa, sinulle yhden ja Moosekselle yhden ja Eliaalle yhden».
5. Hänen vielä puhuessaan, katso, heidät varjosi valoisa pilvi; ja katso, pilvestä kuului ääni, joka sanoi: »Tämä on minun rakas Poikani, johon olen mielistynyt; kuulkaa häntä».
6. Kun opetuslapset sen kuulivat, lankesivat he kasvoilleen ja peljästyivät kovin.
7. Niin Jeesus tuli heidän luoksensa, koski heihin ja sanoi: »Nouskaa ja älkää peljätkö».
8. Ja kun he nostivat silmänsä, eivät he nähneet ketään muuta kuin Jeesuksen yksinään.
9. Ja heidän kulkiessaan alas vuorelta Jeesus varoitti heitä sanoen: »Älkää kenellekään kertoko tätä näkyä, ennenkuin Ihmisen Poika on noussut kuolleista».
10. Ja hänen opetuslapsensa kysyivät häneltä sanoen: »Miksi sitten kirjanoppineet sanovat, että Eliaan pitää tulla ensin?»
11. Jeesus vastasi ja sanoi:

25. Luuk. 17: 33. Joh. 12: 25. Ilm. 12: 11. — **26.** Ps. 49: 8, 9. Luuk. 12: 18-20. — **27.** Job 34: 11. Ps. 62: 13. Sananl. 24: 12. Sak. 14: 5. Matt. 25: 31; 26: 64. Room. 2: 6. 2 Kor. 5: 10. Juud. v. 14, 15. Ilm. 2: 23. — **28.** Matt. 10: 23.
17. (V. **1-8** vert. Mark. 9: 2-8. Luuk. 9: 28-36.) — **2.** 2 Moos. 34. 29. 2 Piet. 1: 16-18. — **5.** 5 Moos. 18: 15. Matt. 3: 17. Mark. 1: 11: — (V. **9-13** vert. Mark. 9: 9-13.) — **9.** Matt. 16: 20. — **10.** Mal. 4: 5, 6. — **11.** Luuk. 1: 17.

14. 765 — 3

»Elias tosin tulee ja asettaa kaikki kohdalleen.

12. Ja minä sanon teille, että Elias on jo tullut, mutta he eivät tunteneet häntä, vaan tekivät hänelle, mitä tahtoivat. Samoin Ihmisen Poikakin on kärsivä heiltä.»

13. Silloin opetuslapset ymmärsivät hänen puhuneen heille Johannes Kastajasta.

14. Ja kun he saapuivat kansan luo, tuli hänen luoksensa muuan mies, polvistui hänen eteensä

15. ja sanoi: »Herra, armahda minun poikaani, sillä hän on kuunvaihetautinen ja kärsii kovin; usein hän kaatuu milloin tuleen, milloin veteen.

16. Ja minä toin hänet opetuslastesi luo, mutta he eivät voineet häntä parantaa.»

17. Niin Jeesus vastasi ja sanoi: »Voi sinä epäuskoinen ja nurja sukupolvi, kuinka kauan minun on oltava teidän kanssanne? Kuinka kauan minun on kärsittävä teitä? Tuokaa hänet tänne minun luokseni.»

18. Ja Jeesus nuhteli häntä, ja riivaaja lähti pojasta, ja poika oli siitä hetkestä terve.

19. Sitten, kun he olivat yksinään, opetuslapset menivät Jeesuksen luo ja sanoivat: »Minkätähden me emme voineet ajaa sitä ulos?»

20. Niin hän sanoi heille: »Epäuskonne tähden; sillä totisesti minä sanon teille: jos teillä olisi uskoa sinapinsiemenenkään verran, niin te voisitte sanoa tälle vuorelle: 'Siirry täältä tuonne', ja se siirtyisi, eikä mikään olisi teille mahdotonta.

[21. Mutta tätä lajia ei saa lähtemään ulos muulla kuin rukouksella ja paastolla.]»

22. Ja kun he yhdessä vaelsivat Galileassa, sanoi Jeesus heille: »Ihmisen Poika annetaan ihmisten käsiin,

23. ja he tappavat hänet, ja kolmantena päivänä hän nousee ylös». Ja he tulivat kovin murheellisiksi.

24. Ja kun he saapuivat Kapernaumiin, tulivat temppeliveron kantajat Pietarin luo ja sanoivat: »Eikö opettajanne maksa temppeliveroa?»

25. Hän sanoi: »Maksaa». Ja kun hän tuli huoneeseen, ehti Jeesus ennen häntä kysymään: »Mitä arvelet, Simon? Keiltä maan kuninkaat ottavat tullia tai veroa? Lapsiltaanko vai vierailta?»

26. Ja kun hän vastasi: »Vierailta», sanoi Jeesus hänelle: »Lapset ovat siis vapaat.

27. Mutta jottemme antaisi heille aihetta loukkaantua, niin mene rantaan ja heitä onki mereen. Ota sitten ensiksi saamasi kala, ja kun avaat sen suun, löydät hopearahan. Ota se ja anna heille minun puolestani ja omasta puolestasi.»

18 luku.

Jeesus käskee karttamaan ylpeyttä ja viettelemistä 1—11, esittää vertauksen eksyneestä lampaasta

12. Matt. 11: 14; 14: 9, 10. — (V. **14-21** vert. Mark. 9: 14-29. Luuk. 9: 37-42.) — **17.** 5 Moos. 32: 5. — **20.** Matt. 21: 21. Mark. 11: 23. Luuk. 17: 6. 1 Kor. 13: 2. — **21.** Mark. 9: 29. — (V. **22, 23** vert. Mark. 9: 30-32. Luuk. 9: 43-45.) — **22.** Matt. 16: 21; 20: 18, 19. Luuk. 9: 22; 18: 31; 24: 26. — **24.** 2 Moos. 30: 13. 2 Aikak. 24: 6. — **26.** Matt. 22: 21. Room. 13: 7.

12—14, neuvoo, miten on kohdeltava rikkovaa veljeä 15—18, vakuuttaa rukouksen tulevan kuulluksi 19, 20, sekä kehoittaa anteeksiantavaisuuteen 21, 22 ja esittää vertauksen armottomasta palvelijasta 23—35.

1. Sillä hetkellä opetuslapset tulivat Jeesuksen luo ja sanoivat: »Kukahan on suurin taivasten valtakunnassa?»

2. Niin hän kutsui luoksensa lapsen, asetti sen heidän keskelleen

3. ja sanoi: »Totisesti minä sanon teille: ellette käänny ja tule lasten kaltaisiksi, ette pääse taivasten valtakuntaan.

4. Sentähden, joka nöyrtyy tämän lapsen kaltaiseksi, hän on suurin taivasten valtakunnassa.

5. Ja joka ottaa luokseen yhdenkään tämmöisen lapsen minun nimeeni, hän ottaa luokseen minut.

6. Mutta joka viettelee yhdenkään näistä pienistä, jotka uskovat minuun, hänen olisi parempi, että myllynkivi ripustettaisiin hänen kaulaansa ja hänet upotettaisiin meren syvyyteen.

7. Voi maailmaa viettelysten tähden! Viettelysten täytyy kyllä tulla; mutta voi sitä ihmistä, jonka kautta viettelys tulee!

8. Mutta jos kätesi tai jalkasi viettelee sinut, hakkaa se poikki ja heitä luotasi; parempi on sinun, että käsipuolena tai jalkapuolena pääset elämään sisälle, kuin että sinut, molemmat kädet tai molemmat jalat tallella, heitetään iankaikkiseen tuleen.

9. Ja jos silmäsi viettelee sinut, revi se pois ja heitä luotasi; parempi on sinun silmäpuolena mennä elämään sisälle, kuin että sinut, molemmat silmät tallella, heitetään helvetin tuleen.

10. Katsokaa, ettette halveksi yhtäkään näistä pienistä; sillä minä sanon teille, että heidän enkelinsä taivaissa näkevät aina minun Isäni kasvot, joka on taivaissa.

[11. Sillä Ihmisen Poika on tullut pelastamaan sitä, mikä on kadonnut.]

12. Mitä arvelette? Jos jollakin ihmisellä on sata lammasta, ja yksi niistä eksyy, eikö hän jätä niitä yhdeksääkymmentäyhdeksää vuorille ja mene etsimään eksyksissä olevaa?

13. Ja jos niin käy, että hän sen löytää, totisesti minä sanon teille: hän iloitsee enemmän siitä, kuin niistä yhdeksästäkymmenestäyhdeksästä, jotka eivät olleet eksyneet.

14. Niinikään ei taivaallisen Isänne tahto ole, että yksikään näistä pienistä joutuisi kadotukseen.

15. Mutta jos veljesi rikkoo sinua vastaan, niin mene ja nuhtele häntä kahden kesken; jos hän sinua kuulee, niin olet voittanut veljesi.

18. (V. **1-5** vert. Mark. 9: 33-37. Luuk. 9: 46-48.) — **3.** Matt. 19: 14. Mark. 10: 14, 15. 1 Kor. 14: 20. — **4.** Matt. 23: 11, 12. — **5.** Matt. 10: 42. — **6.** Mark. 9: 42. Luuk. 17: 1, 2. — **8.** Matt. 5: 29, 30. Mark. 9: 43, 45, 47. Kol. 3: 5. — **10.** Ps. 34: 8. Tob. 5: 21. Hebr. 1: 14. — **11.** Luuk. 19: 10. — (V. **12-14** vert. Luuk. 15: 4-7). — **14.** 2 Piet. 3: 9. — **15.** 3 Moos. 19: 17. Sananl. 17: 10; 27: 5, 6. Syr. 19: 13. Luuk. 17: 3. 1 Kor. 9: 19. Gal. 6: 1. Jaak. 5: 19, 20.

16. Mutta jos hän ei sinua kuule, niin ota vielä yksi tai kaksi kanssasi, 'jotta jokainen asia vahvistettaisiin kahden tai kolmen todistajan sanalla'.

17. Mutta jos hän ei kuule heitä, niin ilmoita seurakunnalle. Mutta jos hän ei seurakuntaakaan kuule, niin olkoon hän sinulle, niinkuin olisi pakana ja publikaani.

18. Totisesti minä sanon teille: kaikki, minkä te sidotte maan päällä, on oleva sidottu taivaassa, ja kaikki, minkä te päästätte maan päällä, on oleva päästetty taivaassa.

19. Totisesti minä sanon teille vielä: jos kaksi teistä maan päällä keskenään sopii asiasta mistä tahansa ja he sitä anovat, niin he saavat sen minun Isältäni, joka on taivaissa.

20. Sillä missä kaksi tahi kolme on kokoontunut minun nimeeni, siinä minä olen heidän keskellään.»

21. Silloin Pietari meni hänen luoksensa ja sanoi: »Herra, kuinka monta kertaa minun on annettava anteeksi veljelleni, joka rikkoo minua vastaan? Enintäänkö seitsemän kertaa?»

22. Jeesus vastasi hänelle: »Minä sanon sinulle: ei seitsemän kertaa, vaan seitsemänkymmentä kertaa seitsemän.

23. Sentähden taivasten valtakunta on verrattava kuninkaaseen, joka vaati palvelijansa tilille.

24. Ja kun hän rupesi tilintekoon, tuotiin hänen eteensä eräs, joka oli hänelle velkaa kymmenentuhatta leiviskää.

25. Mutta kun tällä ei ollut, millä maksaa, niin hänen herransa määräsi myytäviksi hänet ja hänen vaimonsa ja lapsensa ja kaikki, mitä hänellä oli, ja velan maksettavaksi.

26. Silloin se palvelija heittäytyi maahan ja rukoili häntä sanoen: 'Ole pitkämielinen minua kohtaan, niin maksan sinulle kaikki'.

27. Niin herran kävi sääliksi sitä palvelijaa, ja hän päästi hänet ja antoi hänelle velan anteeksi.

28. Mutta mentyään ulos tuo palvelija tapasi erään kanssapalvelijoistaan, joka oli hänelle velkaa sata denaria; ja hän tarttui häneen, kuristi häntä kurkusta ja sanoi: 'Maksa, minkä olet velkaa'.

29. Niin hänen kanssapalvelijansa heittäytyi maahan ja pyysi häntä sanoen: 'Ole pitkämielinen minua kohtaan, niin maksan sinulle'.

30. Mutta hän ei tahtonut, vaan meni ja heitti hänet vankeuteen, kunnes hän maksaisi velkansa.

31. Kun nyt hänen kanssapalvelijansa näkivät, mitä tapahtui, tulivat he kovin murheellisiksi ja menivät ilmoittamaan herrallensa kaiken, mitä oli tapahtunut.

32. Silloin hänen herransa kutsui hänet luoksensa ja sanoi hänelle: 'Sinä paha palvelija, minä annoin sinulle anteeksi koko tuon velan, koska pyysit minua;

16. 5 Moos. 19: 15. Joh. 8: 17. 2 Kor. 13: 1. Hebr. 10: 28. — **17.** Room. 16: 17. 1 Kor. 5: 9, 13. 2 Tess. 3: 14. 2 Joh. v. 10. — **18.** Matt. 16: 19. Joh. 20: 23. — **19.** Matt. 21: 22. Mark. 11: 24. 1 Joh. 3: 22; 5: 14. — **20.** Matt. 28: 20. Joh. 20: 19, 26. — **21.** Luuk. 17: 4.

33. eikö sinunkin olisi pitänyt armahtaa kanssapalvelijaasi, niinkuin minäkin armahdin sinua?'
34. Ja vihoissaan hänen herransa antoi hänet vanginvartijain haltuun, kunnes hän maksaisi kaiken, minkä oli hänelle velkaa.
35. Näin taivaallinen Isänikin tekee teille, jollette anna kukin veljellenne sydämestänne anteeksi.»

19 luku.

Jeesus lähtee Galileasta 1, 2, vastaa kysymykseen avioerosta 3—12, siunaa lapsia 13—15, neuvoo rikasta nuorukaista 16—22, varoittaa rikkauden vaarasta 23—26 ja lupaa seuraajilleen suuren armopalkan 27—30.

1. Ja tapahtui, kun Jeesus oli lopettanut nämä puheet, että hän lähti Galileasta ja kulki Jordanin tuota puolta Juudean alueelle.
2. Ja paljo kansaa seurasi häntä, ja hän paransi heitä siellä.
3. Ja fariseuksia tuli hänen luoksensa, ja he koettivat kietoa häntä ja sanoivat: »Onko miehen lupa erottaa vaimonsa luotaan kaikenlaisesta syystä?»
4. Hän vastasi ja sanoi: »Ettekö ole lukeneet, että Luoja jo alussa 'loi heidät mieheksi ja naiseksi'
5. ja sanoi: 'Sentähden on miehen luopuminen isästään ja äidistään ja liittyminen vaimoonsa, ja ne kaksi tulevat yhdeksi lihaksi'?
6. Niin eivät he enää ole kaksi, vaan yksi liha. Minkä siis Jumala yhdisti, sitä älköön ihminen erottako.»
7. He sanoivat hänelle: »Miksi sitten Mooses käski antaa erokirjan ja erottaa hänet?»
8. Hän sanoi heille: »Teidän sydämenne kovuuden tähden Mooses salli teidän erottaa vaimonne luotanne, mutta alusta ei niin ollut.
9. Mutta minä sanon teille: joka erottaa vaimonsa luotaan muun kuin huoruuden tähden ja nai toisen, hän tekee huorin, ja joka nai erotetun, hän tekee huorin.»
10. Opetuslapset sanoivat hänelle: »Jos miehen suhde hänen vaimoonsa on sellainen, niin ei ole hyvä naida».
11. Mutta hän sanoi heille: »Eivät kaikki omista itselleen tätä sanaa, vaan ainoastaan ne, joille se on suotu.
12. Sillä on niitä, jotka syntyään, äitinsä kohdusta saakka, ovat avioon kelpaamattomia, ja on niitä, jotka ihmiset ovat tehneet siihen kelpaamattomiksi, ja niitä, jotka taivasten valtakunnan tähden ovat tehneet itsensä siihen kelpaamattomiksi. Joka voi sen omistaa itselleen, hän omistakoon.»
13. Silloin tuotiin hänen tykönsä lapsia, jotta hän panisi kä-

33. Tob. 4: 7. Matt. 6: 12. Ef. 4: 32. Kol. 3: 13. — **34.** Hes. 25: 12-17. Matt. 5: 26. — **35.** Sananl. 21: 13. Syr. 28: 2-6. Matt. 6: 15. Mark. 11: 26. Jaak. 2: 13.

19. (V. **1-9** vert. Mark. 10: 1-12.) — **4.** 1 Moos. 1: 27; 5: 2. — **5.** 1 Moos. 2: 24. Mal. 2: 15. 1 Kor. 6: 16. Ef. 5: 31. — **6.** 1 Kor. 7: 10, **11.** — **7.** 5 Moos. 24: 1. Matt. 5: 31. — **9.** Matt. 5: 32. Luuk. 16: 18. — **11.** 1 Kor. 7: 7, 17. — **12.** 1 Kor. 7: 32. — (V. **13-15** vert. Mark. 10: 13-16. Luuk. 18: 15-17.)

tensä heidän päälleen ja rukoilisi; mutta opetuslapset nuhtelivat tuojia.
14. Niin Jeesus sanoi: »Antakaa lasten olla älkääkä estäkö heitä tulemasta minun tyköni, sillä senkaltaisten on taivasten valtakunta».
15. Ja hän pani kätensä heidän päälleen ja lähti sieltä pois.
16. Ja katso, eräs mies tuli ja sanoi hänelle: »Opettaja, mitä hyvää minun on tehtävä, jotta saisin iankaikkisen elämän?»
17. Niin hän sanoi hänelle: »Miksi kysyt minulta, mikä on hyvä? On ainoastaan yksi, joka on hyvä. Mutta jos tahdot päästä elämään sisälle, niin pidä käskyt.»
18. Hän sanoi hänelle: »Mitkä?» Jeesus sanoi: »Nämä: 'Älä tapa', 'Älä tee huorin', 'Älä varasta', 'Älä todista väärin',
19. 'Kunnioita isääsi ja äitiäsi', ja: 'Rakasta lähimäistäsi niinkuin itseäsi'».
20. Nuorukainen sanoi hänelle: »Kaikkea tätä olen noudattanut; mitä minulta vielä puuttuu?»
21. Jeesus sanoi hänelle: »Jos tahdot olla täydellinen, niin mene, myy, mitä sinulla on, ja anna köyhille, niin sinulla on oleva aarre taivaissa; ja tule ja seuraa minua.»
22. Mutta kun nuorukainen kuuli tämän sanan, meni hän pois murheellisena, sillä hänellä oli paljo omaisuutta.
23. Silloin Jeesus sanoi opetuslapsilleen: »Totisesti minä sanon teille: rikkaan on vaikea päästä taivasten valtakuntaan.
24. Ja vielä minä sanon teille: helpompi on kamelin mennä neulansilmästä läpi, kuin rikkaan päästä Jumalan valtakuntaan.»
25. Kun opetuslapset sen kuulivat, hämmästyivät he kovin ja sanoivat: »Kuka niin ollen voi pelastua?»
26. Niin Jeesus katsoi heihin ja sanoi heille: »Ihmisille se on mahdotonta, mutta Jumalalle on kaikki mahdollista».
27. Silloin Pietari rupesi puhumaan ja sanoi hänelle: »Katso, me olemme luopuneet kaikesta ja seuranneet sinua; mitä me siitä saamme?»
28. Niin Jeesus sanoi heille: »Totisesti minä sanon teille: siinä uudestisyntymisessä, kun Ihmisen Poika istuu kirkkautensa valtaistuimella, saatte tekin, jotka olette seuranneet minua, istua kahdellatoista valtaistuimella ja tuomita Israelin kahtatoista sukukuntaa.
29. Ja jokainen, joka on luopunut taloista tai veljistä tai sisarista tai isästä tai äidistä tai lapsista tai pelloista minun nimeni tähden, on monin verroin

14. Matt. 18: 3. — (V. **16-30** vert. Mark. 10: 17-31. Luuk. 18: 18-30.) — **16.** Luuk. 3: 10, 12, 14; 10: 25-28. Ap. t. 16: 30. — **17.** 3 Moos. 18: 5. Neh. 9: 29. Hes. 20: 11. Room. 10: 5. Gal. 3: 12. — **18.** 2 Moos. 20: 12-16. 5 Moos. 5: 16-20. — **19.** 3 Moos. 19: 18. Matt. 15: 4; 22: 39. Room. 13: 9. Gal. 5: 14. Ef. 6: 2. Jaak. 2: 8. — **21.** Matt. 6: 20. Luuk. 12: 33. 1 Tim. 6: 19. — **22.** Ps. 62: 11. — **23.** 1 Tim. 6: 9, 10. Jaak. 5: 1-3. — **26.** 1 Moos. 18: 14. Job 42: 2. Jer. 32: 17. Sak. 8: 6. Luuk. 1: 37. — **28.** Luuk. 22: 29, 30. Ap. t. 3: 21. 1 Kor. 6: 2. 2 Tim. 2: 12. Ilm. 3: 21. — **29.** 5 Moos. 33: 9. Job 42: 12. Hebr. 10: 34.

saava takaisin ja perivä iankaikkisen elämän.

30. Mutta monet ensimäiset tulevat viimeisiksi, ja monet viimeiset ensimäisiksi.»

20 luku.

Jeesus esittää vertauksen viinitarhan työmiehistä 1—16, julistaa tulevaa kärsimistään uudelleen 17—19, ojentaa Sebedeuksen poikia 20—23 ja kehoittaa opetuslapsiaan nöyryyteen 24—28, sekä parantaa kaksi sokeaa 29—34.

1. »Sillä taivasten valtakunta on perheenisännän kaltainen, joka varhain aamulla lähti ulos palkkaamaan työmiehiä viinitarhaansa.

2. Ja kun hän oli sopinut työmiesten kanssa luvaten denarin päivältä, lähetti hän heidät viinitarhaansa.

3. Ja hän lähti ulos kolmannen tunnin vaiheella ja näki toisia seisomassa torilla joutilaina;

4. ja hän sanoi heille: 'Menkää tekin viinitarhaani, ja mikä kohtuus on, sen annan teille'.

5. Niin he menivät. Taas hän lähti ulos kuudennen ja yhdeksännen tunnin vaiheella ja teki samoin.

6. Ja kun hän lähti ulos yhdennentoista tunnin vaiheella, tapasi hän vielä toisia siellä seisomasta; ja hän sanoi heille: 'Miksi seisotte täällä kaiken päivää joutilaina?'

7. He sanoivat hänelle: 'Kun ei kukaan ole meitä palkannut'. Hän sanoi heille: 'Menkää tekin viinitarhaani'.

8. Mutta kun ilta tuli, sanoi viinitarhan herra taloutensa hoitajalle: 'Kutsu työmiehet ja maksa heille palkka, mutta ala viimeisistä ja jatka siten ensimäisiin asti'.

9. Kun nyt tulivat ne, jotka olivat saapuneet yhdennentoista tunnin vaiheella, saivat he kukin denarin.

10. Ja kun ensimäiset tulivat, luulivat he saavansa enemmän; mutta hekin saivat kukin denarinsa.

11. Kun näin saivat, napisivat he perheenisäntää vastaan

12. ja sanoivat: 'Nämä viimeiset ovat tehneet työtä vain tunnin, ja sinä teit heidät meidän vertaisiksemme, jotka olemme kantaneet päivän kuorman ja helteen'.

13. Niin hän vastasi eräälle heistä ja sanoi: 'Ystäväni, en tee sinulle vääryyttä; etkö sopinut kanssani denarista?

14. Ota se, mikä sinulle on tuleva ja mene. Mutta minä tahdon tälle viimeiselle antaa saman verran kuin sinullekin.

15. Enkö saa tehdä omallani mitä tahdon? Vai onko silmäsi paha, sentähden että minä olen hyvä?'

16. Näin viimeiset tulevat ensimäisiksi ja ensimäiset viimeisiksi, [sillä useat ovat kutsutut, mutta harvat valitut]».

17. Ja kun Jeesus lähti kulkemaan ylös Jerusalemiin, otti hän ne kaksitoista erilleen ja sanoi matkalla heille:

---

30. Matt. 8: 11, 12; 20: 16. Luuk. 13: 30.

20. **8.** 3 Moos. 19: 13. Tob. 4: 15. — **15.** Room. 9: 15-24. — **16.** Matt. 19: 30; 22: 14. Mark. 10: 31. Luuk. 13: 30. — (V. **17-19** vert. Mark. 10: 32-34. Luuk. 18: 31-33.)

18. »Katso, me menemme ylös Jerusalemiin, ja Ihmisen Poika annetaan ylipappien ja kirjanoppineitten käsiin, ja he tuomitsevat hänet kuolemaan
19. ja antavat hänet pakanoille pilkattavaksi ja ruoskittavaksi ja ristiinnaulittavaksi, ja kolmantena päivänä hän on nouseva ylös».
20. Silloin Sebedeuksen poikain äiti tuli poikineen hänen tykönsä ja kumarsi häntä aikoen anoa häneltä jotakin.
21. Niin hän sanoi vaimolle: »Mitä tahdot?» Tämä sanoi hänelle: »Sano, että nämä kaksi poikaani saavat istua, toinen oikealla ja toinen vasemmalla puolellasi sinun valtakunnassasi».
22. Mutta Jeesus vastasi ja sanoi: »Ette tiedä, mitä anotte. Voitteko juoda sen maljan, jonka minä olen juova?» He sanoivat hänelle: »Voimme».
23. Hän sanoi heille: »Minun maljani te tosin juotte, mutta oikealla ja vasemmalla puolellani istuminen ei ole minun annettavanani, vaan se annetaan niille, joille Isäni on sen valmistanut».
24. Kun ne kymmenen sen kuulivat, närkästyivät he näihin kahteen veljekseen.
25. Mutta Jeesus kutsui heidät luoksensa ja sanoi: »Te tiedätte, että kansojen ruhtinaat herroina niitä hallitsevat, ja että mahtavat käyttävät valtaansa niitä kohtaan.
26. Näin älköön teidän kesken olko, vaan joka teidän keskuudessanne tahtoo tulla suureksi, hän olkoon teidän palvelijanne,
27. ja joka teidän kekuudessanne tahtoo olla ensimäinen, hän olkoon teidän käskyläisenne;
28. niinkuin ei Ihmisen Poikakaan tullut palveltavaksi, vaan palvelemaan ja antamaan henkensä lunnaiksi monen edestä.»
29. Ja heidän lähtiessään Jerikosta seurasi häntä paljo kansaa.
30. Ja katso, kaksi sokeaa istui tien vieressä; ja kun he kuulivat, että Jeesus kulki ohitse, huusivat he sanoen: »Herra, Daavidin poika, armahda meitä!»
31. Niin kansa nuhteli heitä saadakseen heidät vaikenemaan; mutta he huusivat sitä enemmän sanoen: »Herra, Daavidin poika, armahda meitä!»
32. Silloin Jeesus seisahtui ja kutsui heidät luoksensa ja sanoi: »Mitä tahdotte, että minä tekisin teille?»
33. He sanoivat hänelle: »Herra, että silmämme aukenisivat».
34. Niin Jeesuksen tuli heitä sääli, ja hän kosketti heidän silmiänsä, ja heti he saivat näkönsä ja seurasivat häntä.

21 luku.

Jeesus tulee ratsastaen Jerusalemiin 1—11, puhdistaa pyhäkön 12—17, ja tuomitsee hedelmättömän viikunapuun 18—22. Jeesukselta kysytään, millä vallalla

19. Matt. 16: 21; 17: 22, 23; 27: 2. Mark. 9: 31. Luuk. 24: 7, 20. Joh. 18: 28. — (V. **20-28** vert. Mark. 10: 35-45.) — **22.** Es. 51: 17, 22. Jer. 49: 12. Matt. 26: 39, 42. Luuk. 12: 50. Joh. 18: 11. — **25.** Luuk. 22: 24-26. — **26.** Matt. 23: 11. 1 Piet. 5: 3. — **27.** Mark. 9: 35. — **28.** Luuk. 22: 27. Joh. 13: 14. Ef. 1: 7. Fil. 2: 7. 1 Tim. 2: 6. Tiit. 2: 14. 1 Piet. 1: 19. — (V. **29-34** vert. Mark. 10: 46-52. Luuk. 18: 35-43.)

hän toimii 23—27; hän nuhtelee ylipappeja ja kansan vanhimpia vertauksissa kahdesta viinitarhatyöhön lähetetystä veljeksestä 28—32 ja pahoista viinitarhureista 33—46.

1. Ja kun he lähestyivät Jerusalemia ja saapuivat Betfagen luo, Öljymäelle, silloin Jeesus lähetti kaksi opetuslasta

2. ja sanoi heille: »Menkää kylään, joka on edessänne, niin te kohta löydätte aasintamman sidottuna ja varsan sen kanssa; päästäkää ne ja tuokaa minulle.

3. Ja jos joku teille jotakin sanoo, niin vastatkaa: 'Herra tarvitsee niitä'; ja heti hän lähettää ne.»

4. Mutta tämä tapahtui, jotta kävisi toteen, mikä on puhuttu profeetan kautta, joka sanoo:

5. »Sanokaa tytär Siionille: 'Katso, kuninkaasi tulee sinun luoksesi sävyisänä ja ratsastaen aasilla, työaasin varsalla'».

6. Niin opetuslapset menivät ja tekivät, niinkuin Jeesus oli käskenyt,

7. ja toivat aasintamman varsoineen ja panivat niiden selkään vaatteensa, ja hän istuutui niiden päälle.

8. Ja suurin osa kansasta levitti vaatteensa tielle, ja toiset karsivat oksia puista ja hajoittivat tielle.

9. Ja kansajoukot, jotka kulkivat hänen edellään ja jotka seurasivat, huusivat sanoen: »Hoosianna Daavidin pojalle! Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimeen. Hoosianna korkeuksissa!»

10. Ja kun hän tuli Jerusalemiin, joutui koko kaupunki liikkeelle ja sanoi: »Kuka tämä on?»

11. Niin kansa sanoi: »Tämä on se profeetta, Jeesus, Galilean Nasaretista».

12. Ja Jeesus meni Jumalan pyhäkköön; ja hän ajoi ulos kaikki, jotka möivät ja ostivat pyhäkössä, ja kaatoi kumoon rahanvaihtajain pöydät ja kyyhkysten myyjäin istuimet.

13. Ja hän sanoi heille: »Kirjoitettu on: 'Minun huonettani on kutsuttava rukoushuoneeksi', mutta te teette siitä rosvojen luolan».

14. Ja hänen tykönsä pyhäkössä tuli sokeita ja ontuvia, ja hän paransi heidät.

15. Mutta kun ylipapit ja kirjanoppineet näkivät ne ihmeet, joita hän teki, ja lapset, jotka huusivat pyhäkössä ja sanoivat: »Hoosianna Daavidin pojalle», niin he närkästyivät

16. ja sanoivat hänelle: »Kuuletko, mitä nämä sanovat?» Niin Jeesus sanoi heille: »Kuulen; ettekö ole koskaan lukeneet: 'Lasten ja imeväisten suusta sinä olet valmistanut itsellesi kiitoksen'?»

17. Ja hän jätti heidät ja meni ulos kaupungista Betaniaan ja oli siellä yötä.

18. Kun hän varhain aamulla palasi kaupunkiin, oli hänen nälkä.

---

21. (V. **1-11** vert. Mark. 11: 1-10. Luuk. 19: 29-38. Joh. 12: 12-16.) — **5.** Es. 62: 11. Sak. 9: 9. — **8.** 2 Kun. 9: 13. — **9.** Ps. 118: 25, 26. Matt. 23: 39. Luuk. 13: 35. — **10.** Mark. 11: 11. — **11.** Matt. 2: 23. Joh. 1: 46. — (V. **12-22** vert. Mark. 11: 11-24. Luuk. 19: 45-48.) — **12.** 3 Moos. 5: 7. 5 Moos. 14: 24-26. Luuk. 2: 24. Joh. 2: 14-16. — **13.** 1 Kun. 8: 29, 30. Es. 56: 7. Jer. 7: 11. — **16.** Ps. 8: 3. 2 Makk. 7: 27.

19. Ja nähdessään tien vieressä viikunapuun hän meni sen luo, mutta ei löytänyt siitä muuta kuin ainoastaan lehtiä; ja hän sanoi sille: »Ei sinusta ikinä enää ole kasvava hedelmää». Ja heti viikunapuu kuivettui.

20. Kun opetuslapset tämän näkivät, ihmettelivät he ja sanoivat: »Kuinka viikunapuu niin äkkiä kuivettui?»

21. Jeesus vastasi ja sanoi heille: »Totisesti minä sanon teille: jos teillä olisi uskoa ettekä epäilisi, niin ette ainoastaan voisi tehdä, mitä viikunapuussa tapahtui, vaan vieläpä, jos sanoisitte tälle vuorelle: 'Kohoa ja heittäydy mereen', niin se tapahtuisi.

22. Ja kaikki, mitä te anotte rukouksessa, uskoen, sen te saatte.»

23. Ja kun hän oli mennyt pyhäkköön, tulivat hänen opettaessaan ylipapit ja kansan vanhimmat hänen luoksensa ja sanoivat: »Millä vallalla sinä näitä teet? Ja kuka sinulle on antanut tämän vallan?»

24. Jeesus vastasi ja sanoi heille: »Minäkin teen teille kysymyksen; jos te minulle siihen vastaatte, niin minäkin sanon teille, millä vallalla näitä teen.

25. Mistä Johanneksen kaste oli? Taivaastako vai ihmisiltä?» Niin he neuvottelivat keskenään sanoen: »Jos sanomme: 'Taivaasta', niin hän sanoo meille: 'Miksi ette sitten uskoneet häntä?'

26. Mutta jos sanomme: 'Ihmisiltä', niin meidän täytyy peljätä kansaa, sillä kaikki pitävät Johannesta profeettana.»

27. Ja he vastasivat Jeesukselle ja sanoivat: »Emme tiedä». Niin hänkin sanoi heille: »Niinpä en minäkään sano teille, millä vallalla näitä teen.

28. Mutta miten teistä on? Eräällä miehellä oli kaksi poikaa; ja hän meni ensimäisen luo ja sanoi: 'Poikani, mene tänään tekemään työtä viinitarhaani'.

29. Hän vastasi ja sanoi: 'En tahdo'; mutta jälestäpäin hän katui ja meni.

30. Niin hän meni toisen luo ja sanoi samoin. Tämä taas vastasi ja sanoi: 'Minä menen, herra', mutta ei mennytkään.

31. Kumpi näistä kahdesta teki isänsä tahdon?» He sanoivat: »Ensimäinen». Jeesus sanoi heille: »Totisesti minä sanon teille: publikaanit ja portot menevät ennen teitä Jumalan valtakuntaan.

32. Sillä Johannes tuli teidän luoksenne vanhurskauden tietä, ja te ette uskoneet häntä, mutta publikaanit ja portot uskoivat häntä; ja vaikka te sen näitte, ette jälestäpäinkään katuneet, niin että olisitte häntä uskoneet.

33. Kuulkaa toinen vertaus: Oli perheenisäntä, joka istutti viinitarhan ja teki aidan sen ympärille ja kaivoi siihen viinikuurnan ja rakensi tornin; ja hän vuokrasi

---

21. Matt. 17: 20. Luuk. 17: 6. — **22.** Matt. 7: 7; 18: 19. Luuk. 11: 9. Joh. 15: 7. 1 Joh. 3: 22. Jaak. 1: 5, 6. — (V. **23-27** vert. Mark. 11: 27-33. Luuk. 20: 1-8.) — **23.** Joh. 2: 18. Ap. t. 4: 7; 7: 27. — **26.** Matt. 14: 5. Mark. 6: 20. — **30.** Matt. 7: 21. — **31.** Luuk. 7: 37, 50. Hebr. 11: 31. — **32.** Sananl. 8: 20; 12: 28. Luuk. 7: 29, 30. — (V. **33-46** vert. Mark. 12: 1-12. Luuk. 20: 9-19.) — **33.** Ps. 80: 9, 10. Es. 5: 1, 2. Jer. 2: 21.

sen viinitarhureille ja matkusti muille maille.
34. Ja kun hedelmäin aika lähestyi, lähetti hän palvelijansa viinitarhurien luo perimään hänelle tulevat hedelmät.
35. Mutta viinitarhurit ottivat kiinni hänen palvelijansa; minkä pieksivät, minkä tappoivat, minkä kivittivät.
36. Vielä hän lähetti toisia palvelijoita, useampia kuin ensimäiset; ja näille he tekivät samoin.
37. Mutta viimein hän lähetti heidän luoksensa poikansa sanoen: 'Kavahtavat kai poikaani'.
38. Mutta kun viinitarhurit näkivät pojan, sanoivat he keskenään: 'Tämä on perillinen; tulkaa, tappakaamme hänet, niin saamme hänen perintönsä'.
39. Ja he ottivat hänet kiinni ja heittivät ulos viinitarhasta ja tappoivat.
40. Kun viinitarhan herra tulee, mitä hän tekee noille viinitarhureille?»
41. He sanoivat hänelle: »Nuo pahat hän pahoin tuhoaa ja vuokraa viinitarhan muille viinitarhureille, jotka antavat hänelle hedelmät oikeaan aikaan».
42. Jeesus sanoi heille: »Ettekö ole koskaan lukeneet kirjoituksista: 'Siitä kivestä, jonka rakentajat hylkäsivät, on tullut kulmakivi; Herralta se on siksi tullut ja on ihmeellinen meidän silmissämme'?
43. Sentähden minä sanon teille: Jumalan valtakunta otetaan teiltä pois ja annetaan kansalle, joka tekee sen hedelmiä.
44. Ja joka kaatuu tähän kiveen, hän ruhjoutuu, mutta jonka päälle se kaatuu, hänet se murskaa.»
45. Kun ylipapit ja fariseukset kuulivat nämä hänen vertauksensa, ymmärsivät he, että hän puhui heistä.
46. Ja heidän olisi tehnyt mieli ottaa hänet kiinni, mutta he pelkäsivät kansaa, koska se piti häntä profeettana.

22 luku.

Jeesus puhuu vertauksen kuninkaan pojan häistä 1—14, vastaa fariseusten kysymykseen veronmaksusta 15—22, saddukeusten kysymykseen ylösnousemuksesta 23—33 sekä lainoppineen kysymykseen lain suurimmasta käskystä 34—40 ja kysyy fariseuksilta, kenen poika Kristus on 41—46.

1. Ja Jeesus rupesi taas puhumaan heille vertauksin ja sanoi:
2. »Taivasten valtakunta on verrattava kuninkaaseen, joka laittoi häät pojalleen.
3. Ja hän lähetti palvelijansa kutsumaan häihin kutsutuita, mutta he eivät tahtoneet tulla.
4. Vielä hän lähetti toisia palvelijoita lausuen: 'Sanokaa kutsutuille: Katso, minä olen valmistanut ateriani, härkäni ja syöttiläässi ovat teurastetut, ja kaikki on valmiina; tulkaa häihin'.
5. Mutta he eivät siitä huolineet, vaan menivät pois, mikä pellolleen, mikä kaupalleen;
6. ja toiset ottivat kiinni hä-

38. Ps. 2: 8. Matt. 26: 3, 4. Hebr. 1: 2. — **39.** Hebr. 13: 12. — **42.** Ps. 118: 22, 23. Es. 28: 16. Ap. t. 4: 11, 12. Room. 9: 33. 1 Piet. 2: 4-8. — **44.** Es. 8: 14, 15. Dan. 2: 34. Sak. 12: 3.
22. 2. Es. 25: 6. Luuk. 14: 16-24. Ilm. 19: 7, 9. — **4.** Sananl. 9: 1, 2. — **6.** Matt. 21: 35.

nen palvelijansa, pitelivät heitä pahoin ja tappoivat.

7. Mutta kuningas vihastui ja lähetti sotajoukkonsa ja tuhosi nuo murhamiehet ja poltti heidän kaupunkinsa.

8. Sitten hän sanoi palvelijoilleen: 'Häät ovat valmistetut, mutta kutsutut eivät olleet arvollisia.

9. Menkää siis teiden risteyksiin ja kutsukaa häihin kaikki, jotka tapaatte.'

10. Ja ne palvelijat menivät ulos teille ja kokosivat kaikki, jotka he tapasivat, sekä pahat että hyvät, ja häähuone tuli täyteen pöytävieraita.

11. Mutta kun kuningas meni katsomaan vieraita, näki hän siellä miehen, joka ei ollut puettu häävaatteihin.

12. Ja hän sanoi hänelle: 'Ystävä, kuinka tulit tänne sisälle, vaikka sinulla ei ole häävaatteita?' Mutta hän ei vastannut mitään.

13. Silloin kuningas sanoi palvelijoille: 'Sitokaa hänen jalkansa ja kätensä ja heittäkää hänet ulkoisimpaan pimeyteen'. Siellä on oleva itku ja hammasten kiristys.

14. Sillä monet ovat kutsutut, mutta harvat valitut.»

15. **S**illoin fariseukset menivät pois ja neuvottelivat, kuinka saisivat hänet kiinni jostakin hänen sanastaan.

16. Ja he lähettivät hänen luoksensa opetuslapsensa herodilaisten kanssa sanomaan: »Opettaja, me tiedämme, että sinä olet totinen ja opetat Jumalan tietä totuudessa, kenestäkään välittämättä, sillä sinä et katso henkilöön.

17. Sano siis meille: miten sinusta on? Onko luvallista antaa keisarille veroa vai ei?»

18. Mutta Jeesus huomasi heidän ilkeytensä ja sanoi: »Miksi koetatte kietoa minua, te ulkokullatut?

19. Näyttäkää minulle veroraha.» Niin he toivat hänelle denarin.

20. Hän sanoi heille: »Kenen kuva ja päällekirjoitus tämä on?»

21. He vastasivat: »Keisarin». Silloin hän sanoi heille: »Antakaa siis keisarille, mikä keisarin on, ja Jumalalle, mikä Jumalan on».

22. Kun he sen kuulivat, ihmettelivät he ja jättivät hänet ja menivät pois.

23. **S**inä päivänä tuli hänen luoksensa muutamia saddukeuksia ja he sanoivat, ettei ylösnousemusta ole, ja kysyivät häneltä

24. sanoen: »Opettaja, Mooses on sanonut: 'Jos joku kuolee lapsetonna, niin hänen veljensä tulee naida hänen vaimonsa ja herättää siemen veljelleen'.

25. Keskuudessamme oli seitsemän veljestä. Ensimäinen otti vaimon ja kuoli; ja koska hänellä ei ollut jälkeläistä, jätti hän vaimonsa veljelleen.

26. Niin myös toinen ja kolmas ja samoin kaikki seitsemän.

27. Viimeiseksi kaikista kuoli vaimo.

28. Kenen noiden seitsemän

7. Matt. 24: 2. Luuk. 19: 27. — **8.** Ap. t. 13: 46. — **9.** Matt. 13: 47; 21: 43. — **11.** 2 Kun. 10: 22. Ef. 4: 24. Kol. 3: 10, 12. Ilm. 3: 4, 5; 16: 15; 19: 8. — **13.** Matt. 8: 12; 13: 41, 42; 24: 51; 25: 30. — **14.** Matt. 20: 16. — (V. **15-22** vert. Mark. 12: 13-17. Luuk. 20: 20-26.) — **16.** Viis. 5: 7. Ilm. 15: 3. — **21.** Room. 13: 7. — (V. **23-33** vert. Mark. 12: 18-27. Luuk. 20: 27-38.) — **23.** Ap. t. 23: 8. — **24.** 5 Moos. 25: 5.

vaimo hän siis ylösnousemuksessa on oleva? Sillä kaikkien hän on ollut?»

29. Jeesus vastasi ja sanoi heille: »Te eksytte, kun ette tunne kirjoituksia ettekä Jumalan voimaa.

30. Sillä ylösnousemuksessa ei naida eikä mennä miehelle; vaan he ovat niinkuin Jumalan enkelit taivaassa.

31. Mutta mitä kuolleiden ylösnousemukseen tulee, ettekö ole lukeneet, mitä Jumala on puhunut teille sanoessaan:

32. 'Minä olen Aabrahamin Jumala ja Iisakin Jumala ja Jaakobin Jumala'? Ei hän ole kuolleiden Jumala, vaan elävien.»

33. Ja sen kuullessaan kansa hämmästyi hänen oppiaan.

34. **M**utta kun fariseukset kuulivat, että hän oli tukkinut saddukeuksilta suun, kokoontuivat he yhteen;

35. ja eräs heistä, joka oli lainoppinut, kysyi häneltä urkkien:

36. »Opettaja, mikä käsky on suurin laissa?»

37. Niin Jeesus sanoi hänelle: »'Rakasta Herraa, Jumalaasi, koko sydämestäsi ja koko sielustasi ja koko mielestäsi'.

38. Tämä on suurin ja ensimäinen käsky.

39. Toinen, tämän vertainen, on: 'Rakasta lähimäistäsi niinkuin itseäsi'.

40. Näissä kahdessa käskyssä riippuu koko laki, ja profeetat.»

41. Ja fariseusten ollessa koolla Jeesus kysyi heiltä

42. sanoen: »Mitä arvelette Kristuksesta? Kenen poika hän on?» He sanoivat hänelle: »Daavidin».

43. Hän sanoi heille: »Kuinka sitten Daavid Hengessä kutsuu häntä Herraksi, sanoen:

44. 'Herra sanoi minun Herralleni: Istu minun oikealle puolelleni, kunnes panen vihollisesi sinun jalkojesi alle'.

45. Jos siis Daavid kutsuu häntä Herraksi, kuinka hän on hänen poikansa?»

46. Ja kukaan ei voinut vastata hänelle sanaakaan; eikä siitä päivästä lähtien yksikään enää rohjennut kysyä häneltä mitään.

23 luku.

Jeesus varoittaa kirjanoppineiden ja fariseusten tekopyhyydestä 1—12, huutaa heille: »Voi teitä!» 13—36 ja valittaa Jerusalemin katumattomuutta 37—39.

1. **S**illoin Jeesus puhui kansalle ja opetuslapsilleen

2. sanoen: »Mooseksen istuimelle kirjanoppineet ja fariseukset ovat istuutuneet.

3. Sentähden, kaikki, mitä he sanovat teille, se tehkää ja pitäkää; mutta heidän tekojensa mukaan älkää tehkö, sillä he sanovat, mutta eivät tee.

4. He sitovat kokoon raskaita ja vaikeasti kannettavia taakkoja

32. 2 Moos. 3: 6, 16. Ap. t. 7: 32. Hebr. 11: 16. — **33.** Matt. 7: 28. — (V. **34-40** vert. Mark. 12: 28-31.) — **37.** 5 Moos. 6: 5. Luuk. 10: 27. — **39.** 3 Moos. 19: 18. Matt. 19: 19. Room. 13: 9. Gal. 5: 14. 1 Tim. 1: 5. Jaak. 2: 8. — **40.** Matt. 7: 12. — (V. **41-46** vert. Mark. 12: 35-37. Luuk. 20: 41-44). — **44.** Ps. 110: 1. Matt. 26: 64. Ap. t. 2: 34. 1 Kor. 15: 25. Hebr. 1: 13; 10: 12, 13.

23. (V. **1-36** vert. Mark. 12: 38-40. Luuk. 20: 45-47; 11: 39-52.) — **3.** Mal. 2: 7, 8. — **4.** Ap. t. 15: 10.

ja panevat ne ihmisten hartioille, mutta itse eivät tahdo niitä sormellaankaan liikuttaa.

5. Ja kaikki tekonsa he tekevät sitä varten, että ihmiset heitä katselisivat. He tekevät raamatunlausekotelonsa leveitä ja viittansa tupsut suuria,

6. ja rakastavat ensimäistä sijaa pidoissa ja etumaisia istuimia synagogissa,

7. ja tahtovat mielellään, että heitä tervehditään toreilla, ja että ihmiset puhuttelevat heitä: Rabbi.

8. Mutta älkää te antako sanoa itseänne rabbiksi, sillä yksi on teidän opettajanne, ja te olette kaikki veljiä.

9. Ja isäksenne älkää sanoko ketään maan päällä, sillä yksi on teidän Isänne, hän, joka on taivaissa.

10. Älkääkä antako sanoa itseänne johtajiksi, sillä yksi on teidän johtajanne, Kristus.

11. Vaan joka teistä on suurin, hän olkoon teidän palvelijanne.

12. Mutta joka ylentää itsensä, hän alennetaan, ja joka alentaa itsensä, hän ylennetään.

13. Mutta voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, te ulkokullatut, kun suljette taivasten valtakunnan ihmisiltä! Sillä itse te ette mene sisälle, ettekä salli menossa olevien mennä sisälle.

[14. Voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, te ulkokullatut, kun syötte leskien talot, jopa näön vuoksi pitkiä rukouksia pitäen! Sentähden saatte sitä kovemman tuomion.]

15. Voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, te ulkokullatut, kun kiertelette meriä ja mantereita tehdäksenne yhden käännynnäisen; ja kun joku on siksi tullut, niin teette hänestä helvetin lapsen, kahta vertaa pahemman kuin te itse olette!

16. Voi teitä, te sokeat taluttajat, jotka sanotte: 'Jos joku vannoo temppelin kautta, niin se ei ole mitään; mutta jos joku vannoo temppelin kullan kautta, niin hän on valansa velvoittama'!

17. Te tyhmät ja sokeat! Kumpi on suurempi, kultako vai temppeli, joka pyhittää kullan?

18. Ja: 'Jos joku vannoo alttarin kautta, niin se ei ole mitään; mutta jos joku vannoo sen päällä olevan uhrilahjan kautta, niin hän on valansa velvoittama'.

19. Te sokeat! Kumpi on suurempi, uhrilahjako vai alttari, joka pyhittää uhrilahjan?

20. Sentähden, joka vannoo alttarin kautta, hän vannoo sen kautta ja kaiken kautta, mikä sen päällä on.

21. Ja joka vannoo temppelin kautta, hän vannoo sen kautta ja siinä asuvan kautta.

22. Ja joka vannoo taivaan kautta, hän vannoo Jumalan valtaistuimen kautta ja sillä istuvan kautta.

23. Voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, te ulkokullatut, kun annatte kymmenykset mintuista ja tilleistä ja kuminoista, mutta jätätte sikseen sen, mikä laissa

5. 4 Moos. 15: 38. 5 Moos. 6: 8; 11: 18; 22: 12. Matt. 6: 1, 2, 5, 16. — **6.** Luuk. 14: 7. — **9.** Mal. 1: 6; 2: 10. Ef. 3: 14, 15. — **11.** Matt. 20: 26, 27. Fil. 2: 6, 7. — **12.** Job 22: 29. Sananl. 29: 23. Hes. 17: 24; 21: 26. Luuk. 14: 11; 18: 14. 1 Piet. 5: 5. Jaak. 4: 10. — **14.** Mark. 12: 40; Luuk. 20: 47. — **16.** Matt. 5: 33; 15: 14. — **19.** 2 Moos. 29: 37. — **21.** 1 Kun. 8: 13. 2 Aikak. 6: 2. — **22.** Matt. 5: 34. — **23.** 3 Moos. 27: 30. 4 Moos. 18: 21. 1 Sam. 15: 22. Miik. 6: 8.

on tärkeintä, oikeuden ja laupeuden ja uskollisuuden! Näitä oli noudatettava, eikä noitakaan sikseen jätettävä.
24. Te sokeat taluttajat, jotka siivilöitte pois hyttysen, mutta nielette kamelin!
25. Voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, te ulkokullatut, kun puhdistatte maljan ja vadin ulkopuolen, mutta sisältä ne ovat täynnä ryöstöä ja hillittömyyttä!
26. Sinä sokea fariseus, puhdista ensin maljan sisus, jotta sen ulkopuolikin tulisi puhtaaksi.
27. Voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, te ulkokullatut, kun olette valkaistujen hautojen kaltaisia, jotka kyllä ulkoa näyttävät kauniilta, mutta sisältä ovat täynnä kuolleiden luita ja kaikkea saastaa!
28. Samoin tekin ulkoa kyllä näytätte ihmisten silmissä hurskailta, mutta sisältä olette täynnä ulkokullaisuutta ja laittomuutta.
29. Voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, te ulkokullatut, kun rakennatte profeettain hautoja ja koristatte vanhurskasten hautakammioita,
30. ja sanotte: 'Jos me olisimme eläneet isäimme päivinä, emme olisi olleet osallisia heidän kanssaan profeettain vereen'!
31. Niin todistatte siis itsestänne, että olette niiden lapsia, jotka tappoivat profeetat.
32. Täyttäkää siis te isäinne mitta.
33. Te käärmeet, te kyykäärmeiden sikiöt, kuinka te pääsisittekään helvetin tuomiota pakoon?
34. Sentähden, katso, minä lähetän teidän luoksenne profeettoja ja viisaita ja kirjanoppineita. Muutamat niistä te tapatte ja ristiinnaulitsette, ja toisia niistä ruoskitte synagogissanne ja vainoatte kaupungista kaupunkiin;
35. jotta teidän päällenne tulisi kaikki se vanhurskas veri, joka maan päällä on vuodatettu vanhurskaan Aabelin verestä Sakariaan, Barakiaan pojan vereen asti, jonka tapoitte temppelin ja alttarin välillä.
36. Totisesti minä sanon teille: tämä kaikki on tuleva tämän sukupolven päälle.
37. Jerusalem, Jerusalem, sinä, joka tapat profeetat ja kivität ne, jotka ovat luoksesi lähetetyt, kuinka usein olenkaan tahtonut koota lapsesi, niinkuin kana kokoaa poikansa siipiensä alle! Mutta te ette ole tahtoneet.
38. Katso, 'teidän huoneenne jää teille autioksi'.
39. Sillä minä sanon teille: tästälähin ette näe minua, ennenkuin sanotte: 'Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimeen'.»

24 luku.

Jeesus puhuu maailman lopun yleisistä enteistä 1—14, Jerusalemin hävityksestä 15—22, vääristä kristuksista ja vääristä profeetoista 23—28 sekä tulemuksestaan 29—31; esittää vertauksen viikunapuusta 32, 33, sanoo tule-

25. Matt. 15: 20. Mark. 7: 4. Tiit. 1: 15. — **27.** Ap. t. 23: 3. — **33.** Matt. 3: 7; 12: 34. — **34.** Ap. t. 5: 40; 7: 52; 22: 19. 2 Kor. 11: 24. 1 Tess. 2: 15. Hebr. 11: 36, 37. — **35.** 1 Moos. 4: 8-10. 2 Aikak. 24: 21, 22. Hebr. 11: 4. — **37.** Es. 31: 5; 65: 2, 12. Jer. 6: 16; 7: 13; 44: 16. Luuk. 13: 34, 35. — **38.** 1 Kun. 9: 7, 8. Es. 1: 7. Jer. 22: 5. Miik. 3: 12. — **39.** Ps. 118: 26. Matt. 21: 9.

muksensa hetken olevan tuntemattoman 34—44 ja vaatii uskollisuutta 45—51.

1. Ja Jeesus lähti ulos pyhäköstä ja meni pois; ja hänen opetuslapsensa tulivat hänen luoksensa näyttämään hänelle pyhäkön rakennuksia.

2. Niin hän vastasi ja sanoi heille: »Ettekö näe näitä kaikkia! Totisesti minä sanon teille: tähän ei jätetä kiveä kiven päälle, maahan murtamatta.»

3. Ja kun hän istui Öljymäellä, tulivat opetuslapset hänen luoksensa, heidän ollessaan yksinänsä, ja sanoivat: »Sano meille: milloin se tapahtuu, ja mikä on sinun tulemuksesi ja maailman lopun tunnusmerkki?»

4. Silloin Jeesus vastasi ja sanoi heille: »Katsokaa, ettei kukaan teitä eksytä.

5. Sillä monta tulee minun nimessäni sanoen: 'Minä olen Kristus', ja he eksyttävät monta.

6. Ja te saatte kuulla sotien melskettä ja sanomia sodista; katsokaa, ettette peljästy. Sillä se pitää tapahtua, mutta loppu ei ole vielä käsissä.

7. Sillä kansa nousee kansaa vastaan, ja valtakunta valtakuntaa vastaan, ja tulee nälänhätää ja maanjäristyksiä seudusta seutuun.

8. Mutta kaikki tämä on synnytystuskien alkua.

9. Silloin teidät annetaan vaivaan, ja teitä tapetaan, ja te joudutte kaikkien kansojen vihattaviksi minun nimeni tähden.

10. Ja silloin monet loukkaantuvat, ja he antavat toisensa alttiiksi ja vihaavat toinen toistaan.

11. Ja monta väärää profeettaa nousee, ja he eksyttävät monta.

12. Ja sentähden, että laittomuus pääsee valtaan, kylmenee useimpain rakkaus.

13. Mutta joka kestää loppuun asti, hän pelastuu.

14. Ja tämä valtakunnan evankeliumi tulee saarnattavaksi koko maailmassa todistukseksi kaikille kansoille; ja sitten tulee loppu.

15. Kun siis näette hävityksen kauhistuksen, josta on puhuttu Daniel profeetan kautta, seisovan pyhässä paikassa — joka tämän lukee, se tarkatkoon —

16. silloin ne, jotka Juudeassa ovat, paetkoot vuorille;

17. joka on katolla, älköön astuko alas noutamaan, mitä hänen talossaan on,

18. ja joka on pellolla, älköön palatko takaisin noutamaan viittaansa.

19. Voi raskaita ja imettäviä noina päivinä!

20. Mutta rukoilkaa, ettei pakonne tapahtuisi talvella eikä sapattina;

21. sillä silloin on oleva suuri ahdistus, jonka vertaista ei ole ollut maailman alusta tähän asti eikä milloinkaan tule.

---

24. (V. **1-36** vert. Mark. 13: 1-33. Luuk. 21: 5-36.) — **2.** 1 Kun. 9: 7, 8. Miik. 3: 12. Luuk. 19: 44. — **4.** Jer. 29: 8. Ef. 5: 6. Kol. 2: 8. 2 Tess. 2: 3. — **5.** 1 Joh. 2: 18; 4: 1. — **7.** Ilm. 6: 4, 8, 12. — **9.** Matt. 10: 17. Joh. 15: 20; 16: 2. — **11.** 1 Tim. 4: 1. 2 Piet. 2: 1. **12.** 2 Tess. 2: 7, 10. 2 Tim. 3: 1-5. Ilm. 2: 4. — **13.** Dan. 12: 13. Matt. 10: 22. Ilm. 2: 10. — **14.** Matt. 28: 19. — **15.** Dan. 9: 26, 27; 11: 31; 12: 11. — **17.** Luuk. 17: 31. — **19.** Luuk. 23: 29. — **20.** 2 Moos. 16: 29. — **21.** Dan. 12: 1. Ilm. 7: 14.

22. Ja ellei sitä aikaa lyhennettäisi, ei yksikään liha pelastuisi; mutta valittujen tähden se aika lyhennetään.
23. Jos silloin joku sanoo teille: 'Katso, täällä Kristus on', tahi: 'Tuolla', niin älkää uskoko.
24. Sillä vääriä kristuksia ja vääriä profeettoja nousee, ja he tekevät suuria tunnustekoja ja ihmeitä, niin että eksyttävät, jos mahdollista, valitutkin.
25. Katso, minä olen edeltäpäin sanonut sen teille.
26. Sentähden, jos teille sanotaan: 'Katso, hän on erämaassa', niin älkää menkö sinne, tahi: 'Katso, hän on kammiossa', niin älkää uskoko.
27. Sillä niinkuin salama leimahtaa idästä ja näkyy aina länteen saakka, niin on oleva Ihmisen Pojan tulemus.
28. Missä raato on, sinne kotkat kokoontuvat.
29. Mutta kohta noiden päivien ahdistuksen jälkeen aurinko pimenee, ja kuu ei anna valoaan, ja tähdet putoavat taivaalta, ja taivasten voimat järkkyvät.
30. Ja silloin Ihmisen Pojan tunnusmerkki näkyy taivaalla, ja silloin kaikki maan sukukunnat parkuvat; ja he näkevät Ihmisen Pojan tulevan taivaan pilvien päällä suurella voimalla ja kirkkaudella.
31. Ja hän lähettää enkelinsä suurine pasunoineen, ja he kokoavat hänen valittunsa neljältä ilmansuunnalta, taivasten ääristä niiden toisiin ääriin asti.
32. Mutta oppikaa viikunapuusta vertaus: Kun sen oksa jo mehevöityy ja lehdet puhkeavat, niin tiedätte, että kesä on lähellä.
33. Samoin te myös, kun näette tämän kaiken, tietäkää, että se on lähellä, oven edessä.
34. Totisesti minä sanon teille: tämä sukukunta ei katoa, ennenkuin kaikki tämä tapahtuu.
35. Taivas ja maa katoavat, mutta minun sanani eivät koskaan katoa.
36. Mutta siitä päivästä ja hetkestä ei tiedä kukaan, eivät taivasten enkelit, eikä myöskään Poika, vaan Isä yksin.
37. Sillä niinkuin oli Nooan päivinä, niin on Ihmisen Pojan tulemuksessa oleva.
38. Sillä niinkuin ihmiset olivat niinä päivinä ennen vedenpaisumusta: söivät ja joivat, naivat ja naittivat aina siihen päivään asti, jona Nooa meni arkkiin,
39. eivätkä tienneet, ennenkuin vedenpaisumus tuli ja vei heidät kaikki pois; niin on myös Ihmisen Pojan tulemuksessa oleva.
40. Silloin on kaksi miestä pellolla; toinen otetaan ylös, ja toinen jätetään.
41. Kaksi naista on jauhamas-

23. Luuk. 17: 23. — **24.** 5 Moos. 13: 1-4. 2 Tess. 2: 11. 1 Joh. 2: 18. Ilm. 13: 13, 14. — **26.** 2 Tess. 2: 2. — **27.** Luuk. 17: 24. — **28.** Job 39: 33. Hab. 1: 8. Luuk. 17: 37. — **29.** Es. 13: 10. Hes. 32: 7, 8. Jooel 2: 10, 31; 3: 15, 16. Ap. t. 2: 20. Ilm. 6: 12, 13. — **30.** Dan. 7: 13. Matt. 25: 31; 26: 64. Mark. 14: 62. Ap. t. 1: 11. 1 Tess. 4: 16. Ilm. 1: 7. — **31.** 1 Kor. 15: 52. 1 Tess. 4: 16. — **35.** Ps. 102: 27; 119: 89. Es. 40: 8; 51: 6. Matt. 5: 18. Hebr. 1: 11. — **36.** Ap. t. 1: 7. 1 Tess. 5: 1, 2. — **37.** 1 Moos. 6: 11-13. Luuk. 17: 26, 27. 1 Piet. 3: 20. — **38.** 1 Moos. 6: 2; 7: 7. 2 Piet. 3: 5, 6. — **40.** Luuk. 17: 34-36.

14. 765. — 4

sa käsikivillä; toinen otetaan ylös,
ja toinen jätetään.
42. Valvokaa siis, sillä ette tie-
dä, minä päivänä Herranne tulee.
43. Mutta tietäkää se, että jos
perheenisännällä olisi tiedossaan,
millä yövartiolla varas tulee, tot-
ta hän valvoisi, eikä sallisi ta-
loonsa murtauduttavan.
44. Sentähden olkaa tekin val-
miina, sillä juuri sillä hetkellä,
kun ette luule, Ihmisen Poika tu-
lee.
45. **K**uka siis on se uskollinen
ja älykäs palvelija, jonka hänen
herransa on asettanut pitämään
huolta hänen palvelusväestään,
antamaan heille ruokaa ajallansa?
46. Autuas on se palvelija,
jonka hänen herransa tullessaan
tapaa näin tekemästä.
47. Totisesti minä sanon teille:
hän asettaa hänet kaiken omai-
suutensa hoitajaksi.
48. Mutta jos tuo palvelija on
paha ja sanoo sydämessään: 'Her-
rani viipyy',
49. ja rupeaa lyömään kanssa-
palvelijoitaan ja syö ja juo juo-
puneiden kanssa,
50. niin sen palvelijan herra
tulee päivänä, jona hän ei
odota, ja hetkenä, jona hän ei
arvaa,
51. ja hakkaa hänet kappa-
leiksi ja määrää hänelle saman
kohtalon kuin ulkokullatuille.
Siellä on oleva itku ja hammas-
ten kiristys.»

25 luku.

Jeesus esittää vertaukset kymme-
nestä neitsyestä 1—13 ja palve-
lijoille uskotuista leiviskoistä 14
—30; kertoo, kuinka Ihmisen Poi-
ka tulemuksessaan on tuomitseva
kansoja 31—46.

1. »**S**illoin on taivasten valta-
kunnan oleva niinkuin oli kymme-
nen neitsyen, jotka ottivat lamp-
punsa ja lähtivät ylkää vastaan.
2. Mutta viisi heistä oli tyh-
mää ja viisi älykästä.
3. Tyhmät ottivat lamppunsa,
mutta eivät ottaneet öljyä mu-
kaansa.
4. Mutta älykkäät ottivat öl-
jyä astioihinsa ynnä lamppunsa.
5. Yljän viipyessä tuli heille
kaikille uni, ja he nukkuivat.
6. Mutta yösydännä kuului
huuto: 'Katso, ylkä tulee! Men-
kää häntä vastaan.'
7. Silloin kaikki nämä neitsy-
et nousivat ja laittoivat lamp-
punsa kuntoon.
8. Ja tyhmät sanoivat älyk-
käille: 'Antakaa meille öljyän-
ne, sillä lamppumme sammuvat'.
9. Mutta älykkäät vastasivat
ja sanoivat: 'Emme suinkaan, se
ei riitä meille ja teille. Menkää
ennemmin myyjäin luo ostamaan
itsellenne.'
10. Mutta heidän lähdettyään
ostamaan ylkä tuli; ja ne, jotka
olivat valmiit, menivät hänen
kanssaan häihin, ja ovi suljettiin.
11. Ja myöhemmin toisetkin
neitsyet tulivat ja sanoivat: 'Her-
ra, Herra, avaa meille!'

(V. **42-51** vert. Luuk. 12: 35-46.) — **42.** Matt. 25: 13. — **43.** 1 Tess. 5: 2. 2 Piet. 3: 10. Ilm. 3: 3. — **45.** Sananl. 31: 15. 1 Kor. 4: 2. Hebr. 3: 5. — **46.** Ilm. 16: 15. — **47.** Matt. 25: 21, 23. Luuk. 22: 29, 30. — **48.** Saarn. 8: 11. Hab. 2: 3. Hebr. 10: 37. 2 Piet. 3: 9. — **51.** Matt. 8: 12; 13: 42; 25: 30. Luuk. 20: 16.

25. 1. Luuk. 12: 35, 36. — **6.** Ilm. 19: 7. — **11.** Luuk. 13: 25, 27.

12. Mutta hän vastasi ja sanoi: 'Totisesti minä sanon teille: en tunne teitä'.

13. Valvokaa siis, sillä ette tiedä päivää ettekä hetkeä.

14. Sillä on tapahtuva niinkuin erään miehen matkustaessa muille maille: hän kutsui palvelijansa ja uskoi heille omaisuutensa;

15. yhdelle hän antoi viisi leiviskää, toiselle kaksi ja kolmannelle yhden, kullekin hänen kykynsä mukaan, ja lähti muille maille.

16. Se, joka oli saanut viisi leiviskää, meni heti ja asioi niillä ja voitti toiset viisi leiviskää.

17. Samoin kaksi leiviskää saanut voitti toiset kaksi.

18. Mutta yhden leiviskän saanut meni pois ja kaivoi kuopan maahan ja kätki siihen herransa rahan.

19. Pitkän ajan kuluttua näiden palvelijain herra palasi ja ryhtyi tilintekoon heidän kanssaan.

20. Silloin viisi leiviskää saanut tuli esille ja toi toiset viisi leiviskää ja sanoi: 'Herra, viisi leiviskää sinä uskoit minulle, katso, toiset viisi leiviskää olen voittanut'.

21. Hänen herransa sanoi hänelle: 'Hyvä on, sinä hyvä ja uskollinen palvelija. Vähässä olet ollut uskollinen, minä panen sinut paljon haltijaksi. Mene herrasi iloon.'

22. Myös kaksi leiviskää saanut tuli esille ja sanoi: 'Herra, kaksi leiviskää sinä uskoit minulle, katso, toiset kaksi leiviskää olen voittanut'.

23. Hänen herransa sanoi hänelle: 'Hyvä on, sinä hyvä ja uskollinen palvelija. Vähässä olet ollut uskollinen, minä panen sinut paljon haltijaksi. Mene herrasi iloon.'

24. Sitten myös yhden leiviskän saanut tuli esille ja sanoi: 'Herra, minä tiesin sinut kovaksi mieheksi; sinä leikkaat sieltä, mihin et ole kylvänyt, ja kokoat sieltä, missä et ole eloa viskannut.

25. Ja peloissani minä menin ja kätkin leiviskäsi maahan; katso, tässä on omasi.'

26. Mutta hänen herransa vastasi ja sanoi hänelle: 'Sinä paha ja laiska palvelija! Sinä tiesit minun leikkaavan sieltä, mihin en ole kylvänyt, ja kokoavan sieltä, missä en ole viskannut.

27. Olisihan sinun siis pitänyt jättää rahani rahankauppiaille, niin minä tultuani olisin saanut omani takaisin korkoineen.

28. Ottakaa sentähden leiviskä häneltä pois ja antakaa sille, jolla on kymmenen leiviskää.

29. Sillä jokaiselle, jolla on, annetaan, ja hänellä on oleva yltäkyllin; mutta jolla ei ole, häneltä otetaan pois sekin, mikä hänellä on.

30. Ja heittäkää tuo kelvoton palvelija ulkoisimpaan pimeyteen; siellä on oleva itku ja hammasten kiristys.'

31. **Mutta** kun Ihmisen Poika tulee kirkkaudessaan ja kaikki enkelit hänen kanssaan, silloin

12. Matt. 7: 23. — **13.** Matt. 24: 42, 44. Mark. 13: 33, 35. Luuk. 21: 35, 36. 1 Kor. 16: 13. 1 Piet. 5: 8. Ilm. 16: 15. — (V. **14-30** vert. Luuk. 19: 12-27.) — **15.** Room. 12: 6-8. Ef. 4: 7. — **21.** Matt. 24: 45-47. Luuk. 16: 10; 22: 29, 30. — **29.** Matt. 13: 12. Mark. 4: 25. Luuk. 8: 18. — **30.** Matt. 8: 12; 13: 42; 22: 13; 24: 51. — **31.** Sak. 14: 5. Matt. 16: 27. 1 Tess. 4: 16. 2 Tess. 1: 7. Juud. v. 14. Ilm. 20: 11.

hän istuutuu kirkkautensa valtaistuimelle.
32. Ja hänen eteensä kootaan kaikki kansat, ja hän erottaa ihmiset toisistaan, niinkuin paimen erottaa lampaat vuohista.
33. Ja hän asettaa lampaat oikealle puolelleen, mutta vuohet vasemmalle.
34. Silloin Kuningas sanoo oikealla puolellaan oleville: 'Tulkaa, Isäni siunatut, ja omistakaa se valtakunta, joka on ollut teille valmistettuna maailman perustamisesta asti.
35. Sillä minun oli nälkä, ja te annoitte minulle syödä; minun oli jano, ja te annoitte minulle juoda; minä olin koditon, ja te otitte minut huoneeseenne;
36. minä olin alaston, ja te vaatetitte minut; minä sairastin, ja te kävitte minua katsomassa; minä olin vankeudessa, ja te tulitte minun luokseni'.
37. Silloin vanhurskaat vastaavat hänelle sanoen: 'Herra, milloin me näimme sinut nälkäisenä ja ruokimme sinua, tai janoisena ja annoimme sinulle juoda?
38. Ja milloin me näimme sinut koditonna ja otimme sinut huoneeseemme, tai alastonna ja vaatetimme sinut?
39. Ja milloin me näimme sinun sairastavan tai olevan vankeudessa ja tulimme sinun luoksesi?
40. Niin Kuningas vastaa ja sanoo heille: 'Totisesti minä sanon teille: kaikki, mitä olette tehneet yhdelle näistä pienimmistä veljistäni, sen olette tehneet minulle'.
41. Sitten hän myös sanoo vasemmalla puolellaan oleville: 'Menkää pois minun luotani, te kirotut, siihen iankaikkiseen tuleen, joka on valmistettu perkeleelle ja hänen enkeleilleen.
42. Sillä minun oli nälkä, ja te ette antaneet minulle syödä; minun oli jano, ja te ette antaneet minulle juoda;
43. minä olin koditon, ja te ette ottaneet minua huoneeseenne; olin alaston, ja te ette vaatettaneet minua; sairaana ja vankeudessa, ja te ette käyneet minua katsomassa.'
44. Silloin hekin vastaavat sanoen: 'Herra, milloin näimme sinut nälkäisenä tai janoisena tai koditonna tai alastonna tai sairaana tai vankeudessa, ja emme sinua palvelleet?'
45. Silloin hän vastaa heille ja sanoo: 'Totisesti minä sanon teille: kaiken, minkä olette jättäneet tekemättä yhdelle näistä pienimmistä, sen olette jättäneet tekemättä minulle'.
46. Ja nämä menevät pois iankaikkiseen rangaistukseen, mutta vanhurskaat iankaikkiseen elämään.»

26 luku.

Jeesus sanoo kohta joutuvansa ristiinnaulittavaksi 1, 2. Ylipapit ja kansan vanhimmat neuvottelevat Jeesuksen kiinniottamisesta

32. Matt. 13: 49. Room. 14: 10. 2 Kor. 5: 10. — **33.** Hes. 34: 17. — **34.** Viis. 5: 16, 17. Ef. 1: 4. — **35.** Es. 58: 7. Hes. 18: 7. Gal. 5: 6. Hebr. 13: 2. Jaak. 2: 14. — **36.** Syr. 7: 35. Jaak. 1: 27; 2: 13. — **37.** Matt. 6: 3. — **40.** Sananl. 19: 17. Matt. 10: 42. Mark. 9: 41. Hebr. 2: 11; 6: 10. — **41.** Matt. 7: 23. Luuk. 13: 27. Juud. v. 6, 7. Ilm. 20: 10, 15. — **42.** Jaak. 2: 13, 16. — **45.** Viis. 3: 10. — **46.** Dan. 12: 2. Joh. 5: 29. Room. 2: 7; 5: 21. Ilm. 20: 15.

3—5. Jeesus voidellaan 6—13; Juudas lupaa kavaltaa hänet 14—16; Jeesus syö pääsiäislampaan 17—25, asettaa ehtoollisen 26—29, sanoo opetuslastensa loukkaantuvan häneen 30—35 ja rukoilee Getsemanessa 36—46; hänet vangitaan 47—56 ja häntä tutkitaan Suuressa Neuvostossa 57—68. Pietari kieltää tuntevansa Jeesuksen 69—75.

1. Ja tapahtui, kun Jeesus oli lopettanut kaikki nämä puheet, että hän sanoi opetuslapsilleen:
2. »Te tiedätte, että kahden päivän perästä on pääsiäinen; silloin Ihmisen Poika annetaan ristiinnaulittavaksi».

3. Silloin ylipapit ja kansan vanhimmat kokoontuivat Kaifas nimisen ylimäisen papin palatsiin
4. ja neuvottelivat, kuinka ottaisivat Jeesuksen kiinni kavaluudella ja tappaisivat hänet.
5. Mutta he sanoivat: »Ei juhlan aikana, ettei syntyisi meteliä kansassa».

6. Kun Jeesus oli Betaniassa pitalisen Simonin asunnossa,
7. tuli hänen luoksensa nainen, mukanaan alabasteripullo täynnä kallisarvoista voidetta, minkä valoi Jeesuksen päähän hänen ollessaan pöydässä.
8. Mutta sen nähdessään hänen opetuslapsensa närkästyivät ja sanoivat: »Mitä varten tämä haaskaus?
9. Olisihan tuon voinut myydä kalliista hinnasta ja antaa rahat köyhille.»
10. Kun Jeesus sen huomasi, sanoi hän heille: »Miksi pahoitatte naisen mieltä? Sillä hän teki hyvän työn minulle.
11. Ainahan teillä on keskuudessanne köyhät, mutta minua teillä ei ole aina.
12. Sillä kun hän kaasi tämän voiteen ruumiilleni, teki hän sen hautaamistani varten.
13. Totisesti minä sanon teille: missä ikinä kaikessa maailmassa tätä evankeliumia saarnataan, siellä sekin, minkä hän teki, on mainittava hänen muistokseen.»
14. Silloin meni yksi niistä kahdestatoista, nimeltä Juudas Iskariot, ylipappien luo
15. ja sanoi: »Mitä tahdotte antaa minulle, niin minä saatan hänet teidän käsiinne?» Ja he maksoivat hänelle kolmekymmentä hopearahaa.
16. Ja siitä hetkestä hän etsi sopivaa tilaisuutta kavaltaakseen hänet.

17. Mutta ensimäisenä happamattoman leivän päivänä opetuslapset tulivat Jeesuksen luo ja sanoivat: »Mihin tahdot, että valmistamme pääsiäislampaan sinun syödäksesi?»
18. Niin hän sanoi: »Menkää kaupunkiin sen ja sen miehen luo ja sanokaa hänelle: 'Opettaja sanoo: Aikani on lähellä; sinun luonasi minä syön pääsiäisaterian opetuslasteni kanssa'».
19. Ja opetuslapset tekivät, niinkuin Jeesus oli heitä käskenyt, ja valmistivat pääsiäislampaan.

26. (V. **2-5** vert. Mark. 14: 1, 2. Luuk. 22: 1, 2.) — **2.** Matt. 20: 18, 19. — **4.** Joh. 11: 53. — (V. **6-13** vert. Mark. 14: 3-9. Joh. 12: 1-8.) — **11.** 5 Moos. 15: 11. — (V. **14-16** vert. Mark. 14: 10, 11. Luuk. 22: 3-6.) — **15.** 2 Moos. 21: 32. Sak. 11: 12. 1 Tim. 6: 9, 10. — (V. **17-19** vert. Mark. 14: 12-16. Luuk. 22: 7-13.) — **17.** 2 Moos. 12: 3, 4, 17-20.

20. Ja kun ehtoo tuli, asettui
hän pöytään kahdentoista ope-
tuslapsensa kanssa.
21. Ja heidän syödessään hän
sanoi: »Totisesti minä sanon
teille: yksi teistä kavaltaa mi-
nut».
22. Silloin he kävivät kovin
murheellisiksi ja rupesivat toinen
toisensa perästä sanomaan hä-
nelle: »Herra, en kai minä ole
se?»
23. Hän vastasi ja sanoi: »Jo-
ka minun kanssani pisti kätensä
vatiin, se kavaltaa minut.
24. Ihmisen Poika tosin menee
pois, niinkuin hänestä on kirjoi-
tettu, mutta voi sitä ihmistä,
jonka kautta Ihmisen Poika ka-
valletaan! Parempi olisi sille ih-
miselle, että hän ei olisi synty-
nyt.»
25. Niin Juudas, joka hänet
kavalsi, vastasi ja sanoi: »Rabbi,
en kai minä ole se?» Hän sanoi
hänelle: »Olet, niinkuin sanot».
26. Ja heidän syödessään Jee-
sus otti leivän, siunasi, mursi ja
antoi opetuslapsilleen ja sanoi: »Ot-
takaa, syökää; tämä on minun
ruumiini».
27. Ja hän otti maljan, kiitti
ja antoi heille ja sanoi: »Juokaa
tästä kaikki;
28. sillä tämä on minun vereni,
liiton veri, joka monen edestä
vuodatetaan syntien anteeksi-
antamiseksi.
29. Ja minä sanon teille: tästä-
lähin en juo tätä viinipuun an-
tia, ennenkuin sinä päivänä, jo-
na juon sitä uutena teidän kans-
sanne Isäni valtakunnassa.»
30. Ja veisattuaan kiitosvirren
he lähtivät Öljymäelle.
31. Silloin Jeesus sanoi heille:
»Tänä yönä te kaikki loukkaan-
nutte minuun; sillä kirjoitettu on:
'Minä lyön paimenen, ja lauman
lampaat hajoitetaan'.
32. Mutta ylösnoustuani mi-
nä menen teidän edellänne Gali-
leaan.»
33. Niin Pietari vastasi ja sa-
noi hänelle: »Vaikka kaikki louk-
kaantuisivat sinuun, niin minä
en koskaan loukkaannu».
34. Jeesus sanoi hänelle: »To-
tisesti minä sanon sinulle: tänä
yönä, ennenkuin kukko laulaa,
sinä kolmesti minut kiellät».
35. Pietari sanoi hänelle: »Vaik-
ka minun pitäisi kuolla sinun
kanssasi, en sittenkään sinua
kiellä». Samoin sanoivat myös
kaikki muut opetuslapset.
36. Sitten Jeesus tuli heidän
kanssaan Getsemane nimiselle
maatilalle; ja hän sanoi opetuslap-
silleen: »Istukaa tässä, sillä aikaa
kun minä menen tuonne ja ru-
koilen».
37. Ja hän otti mukaansa Pie-
tarin ja ne kaksi Sebedeuksen
poikaa; ja hän alkoi murehtia ja
tulla tuskaan.
38. Silloin hän sanoi heille:
»Sieluni on kovin murheellinen

(V. **20-25** vert. Mark. 14: 17-21. Luuk. 22: 14, 21-23. Joh. 13: 21-26.) — **23.** Ps. 41: 10. — **24.** Es. 53: 8, 10. Joh. 17: 12. — (V. **26-29** vert. Mark. 14: 22-25. Luuk. 22: 18-20. 1 Kor. 11: 23-25.) — **28.** 2 Moos. 24: 8. Jer. 31: 31. Sak. 9: 11. Hebr. 8: 8; 10:29; 13: 20. — **30.** Psalmit 113-118. Mark. 14: 26. Luuk. 22: 39. Joh. 18: 1. — (V. **31-35** vert. Mark. 14: 27-31. Luuk. 22: 31-34.) — **31.** Sak. 13: 7. Joh. 16: 32. — **32.** Matt. 28: 7. Mark. 16: 7. — **34.** Joh. 13: 38. — **35.** Joh. 11: 16; 13: 37. — (V. **36-46** vert. Mark. 14: 32-42. Luuk. 22: 40-46.) — **36.** Joh. 18: 1. — **37.** Matt. 17: 1. — **38.** Joh. 12: 27.

kuolemaan asti, olkaa tässä ja valvokaa minun kanssani».
39. Ja hän meni vähän edemmäksi, lankesi kasvoilleen ja rukoili sanoen: »Isäni, jos on mahdollista, niin menköön minulta pois tämä malja; kuitenkaan ei niinkuin minä tahdon, vaan niinkuin sinä».
40. Ja hän tuli opetuslasten luo ja tapasi heidät nukkumasta ja sanoi Pietarille: »Niin ette siis jaksaneet yhtä hetkeä valvoa minun kanssani!
41. Valvokaa ja rukoilkaa, ettette joutuisi kiusaukseen; henki tosin on altis, mutta liha on heikko.»
42. Taas hän meni pois toisen kerran ja rukoili sanoen: »Isäni, jos tämä malja ei voi mennä ohitseni, minun sitä juomattani, niin tapahtukoon sinun tahtosi».
43. Ja tullessaan hän taas tapasi heidät nukkumasta, sillä heidän silmänsä olivat käyneet raukeiksi.
44. Ja hän jätti heidät, meni taas ja rukoili kolmannen kerran ja sanoi samat sanat uudestaan.
45. Sitten hän tuli opetuslasten luo ja sanoi heille: »Te nukutte vielä ja lepäätte! Katso, hetki on lähellä, ja Ihmisen Poika annetaan syntisten käsiin.
46. Nouskaa, lähtekäämme; katso, se on lähellä, joka kavaltaa minut.»
47. Ja katso, hänen vielä puhuessaan, Juudas, yksi niistä kahdestatoista, tuli, ja hänen kanssaan lukuisa, miekoilla ja seipäillä varustettu joukko ylipappien ja kansan vanhimpain luota.
48. Ja se, joka hänet kavalsi, oli antanut heille merkin sanoen: »Jota minä suutelen, hän se on; ottakaa hänet kiinni».
49. Ja heti hän meni Jeesuksen luo ja sanoi: »Terve, rabbi!», ja suuteli häntä kiihkeästi.
50. Niin Jeesus sanoi hänelle: »Ystäväni, mitä varten tänne tulit?» Silloin he tulivat Jeesuksen luo, kävivät häneen käsiksi ja ottivat hänet kiinni.
51. Ja katso, eräs niistä, jotka olivat Jeesuksen kanssa, ojensi kätensä, veti miekkansa ja iski ylimäisen papin palvelijaa ja sivalsi häneltä korvan.
52. Silloin Jeesus sanoi hänelle: »Pistä miekkasi takaisin tuppeen; sillä kaikki, jotka miekkaan tarttuvat, ne miekkaan hukkuvat.
53. Vai luuletko, etten voi pyytää Isältäni, ja hän lähettää heti minulle enemmän kuin kaksitoista legionaa enkeleitä!
54. Kuinka silloin kävisivät toteen kirjoitukset, jotka sanovat, että näin pitää tapahtuman?»
55. Sillä hetkellä Jeesus sanoi joukolle: »Niinkuin rosvoa vastaan te olette lähteneet minua miekoin ja seipäin vangitsemaan. Joka päivä olen istunut pyhäkössä ja opettanut, ettekä ole ottaneet minua kiinni.
56. Mutta tämä kaikki on tapahtunut, jotta profeettain kirjoitukset kävisivät toteen.» Silloin kaikki opetuslapset jättivät hänet ja pakenivat.
57. Mutta Jeesuksen kiinniotta-

39. Joh. 6: 38; 18: 11. Hebr. 5: 7, 8. — **41.** Gal. 5: 17. 1 Piet. 4: 7; 5: 8. — (V. **47-56** vert. Mark. 14: 43-50. Luuk. 22: 47-53. Joh. 18: 2-11.) — **48.** 2 Sam. 20: 9. — **52.** 1 Moos. 9: 6. Ilm. 13: 10. — **54.** Es. 53: 7-10. — (V. **57-75** vert. Mark. 14: 53-72. Luuk. 22: 54-71. Joh. 18: 12-27.)

jat veivät hänet ylimäisen papin, Kaifaan, luo, jonne kirjanoppineet ja vanhimmat olivat kokoontuneet.
58. Ja Pietari seurasi häntä etäältä ylimäisen papin palatsin sisäpihalle asti; ja hän meni sinne ja istui käskyläisten joukkoon nähdäkseen, kuinka lopulta kävisi.
59. Mutta ylipapit ja koko Neuvosto etsivät väärää todistusta Jeesusta vastaan tappaakseen hänet,
60. mutta eivät löytäneet, vaikka monta väärää todistajaa oli tullut esille. Mutta vihdoin tuli kaksi esille,
61. ja he sanoivat: »Tämä on sanonut: 'Minä voin hajoittaa maahan Jumalan temppelin ja kolmessa päivässä sen rakentaa'».
62. Silloin ylimäinen pappi nousi ja sanoi hänelle: »Etkö vastaa mitään siihen, mitä nämä todistavat sinua vastaan?»
63. Mutta Jeesus oli vaiti. Niin ylimäinen pappi sanoi hänelle: »Minä vannotan sinua elävän Jumalan kautta, että sanot meille, oletko sinä Kristus, Jumalan Poika».
64. Jeesus sanoi hänelle: »Olen, niinkuin sanot. Mutta minä sanon teille: tästälähin saatte nähdä Ihmisen Pojan istuvan Voiman oikealla puolella ja tulevan taivaan pilvien päällä.»
65. Silloin ylimäinen pappi repäisi vaatteensa ja sanoi: »Hän on pilkannut Jumalaa. Mitä me enää tarvitsemme todistajia? Katso, nyt kuulitte hänen pilkkaamisensa.
66. Miten teistä on?» He vastasivat sanoen: »Hän on ansainnut kuoleman».
67. Silloin he sylkivät häntä silmille ja löivät häntä nyrkillä kasvoihin; ja toiset sivaltelivat häntä poskelle
68. ja sanoivat: »Profetoi meille, Kristus, kuka se oli, joka sinua löi».
69. Mutta Pietari istui ulkona sisäpihalla. Ja hänen luoksensa tuli muuan palvelijatar ja sanoi: »Sinäkin olit Jeesuksen, Galilealaisen, seurassa».
70. Mutta hän kielsi kaikkien kuullen ja sanoi: »En ymmärrä, mitä sanot».
71. Ja kun hän oli mennyt ulos porttikäytävään, näki hänet toinen nainen ja sanoi siellä oleville: »Tämäkin oli Jeesuksen, Nasaretilaisen, seurassa».
72. Ja taas hän kielsi valalla vannoen: »En tunne sitä miestä».
73. Vähän sen jälkeen tulivat ne, jotka siinä seisoivat, ja sanoivat Pietarille: »Aivan varmaan sinäkin olet yksi heistä, sillä kielimurteesikin ilmaisee sinut».
74. Silloin hän rupesi kiroamaan itseänsä ja vannomaan: »En tunne sitä miestä». Ja samassa lauloi kukko.
75. Niin Pietari muisti Jeesuksen sanat, jotka hän oli sanonut: »Ennenkuin kukko laulaa, sinä kolmesti minut kiellät». Ja hän meni ulos ja itki katkerasti.

27 luku.

Jeesus annetaan Pilatuksen käsiin 1, 2. Juudas hirttäytyy 3—5;

61. Joh. 2: 19-21. — **64.** Ps. 110: 1. Dan. 7: 13, 14. Matt. 16: 27; 24: 30; 25: 31. Room. 14: 11. 1 Tess. 4: 16. Ilm. 1: 7. — **65.** Joh. 10: 33. — **66.** 3 Moos. 24: 16. Joh. 19: 7. — **67.** Es. 50 6. Matt. 27: 30. — **75.** Matt. 26: 34.

veren hinnalla ostetaan savenvalajan pelto 6—10. Jeesus tunnustaa olevansa kuningas 11—14; Pilatus päästää irti Barabbaan ja luovuttaa Jeesuksen ristiinnaulittavaksi 15—26. Jeesusta pilkataan 27—31; hänet ristiinnaulitaan 32—44; hän heittää henkensä 45—56 ja hänet haudataan 57—61. Hautaa vartioidaan 62—66.

1. **M**utta aamun koittaessa kaikki ylipapit ja kansan vanhimmat pitivät neuvottelun Jeesusta vastaan ja päättivät tappaa hänet;

2. ja he sitoivat hänet ja veivät pois ja antoivat hänet maaherran, Pilatuksen, käsiin.

3. **K**un Juudas, hänen kavaltajansa, näki, että hän oli tuomittu, silloin hän katui ja toi takaisin ne kolmekymmentä hopearahaa ylipapeille ja vanhimmille

4. ja sanoi: »Tein synnin, kun kavalsin viattoman veren». Mutta he sanoivat: »Mitä se meihin koskee? Katso itse eteesi!»

5. Ja hän viskasi hopearahat temppeliin, lähti sieltä, meni pois ja hirttäytyi.

6. **N**iin ylipapit ottivat hopearahat ja sanoivat: »Ei ole luvallista panna näitä temppelirahastoon, koska ne ovat veren hinta».

7. Ja neuvoteltuaan he ostivat niillä savenvalajan pellon muukalaisten hautausmaaksi.

8. Sen vuoksi sitä peltoa vielä tänäkin päivänä sanotaan veripelloksi.

9. Silloin kävi toteen, mikä on puhuttu Jeremias profeetan kautta, joka sanoo: »Ja he ottivat ne kolmekymmentä hopearahaa, hinnan siitä arvioidusta miehestä, jonka he olivat Israelin lasten puolesta arvioineet;

10. ja antoivat ne savenvalajan pellosta, niinkuin Herra oli käskenyt minulle».

11. **M**utta Jeesus seisoi maaherran edessä. Ja maaherra kysyi häneltä sanoen: »Oletko sinä Juutalaisten kuningas?» Niin Jeesus sanoi: »Olen, niinkuin sanot».

12. Ja kun ylipapit ja vanhimmat häntä syyttivät, ei hän mitään vastannut.

13. Silloin Pilatus sanoi hänelle: »Etkö kuule, kuinka paljon he todistavat sinua vastaan?»

14. Mutta hän ei vastannut hänelle ainoaankaan kysymykseen, niin että maaherra suuresti ihmetteli.

15. **O**li tapana, että maaherra juhlan aikana päästi kansalle yhden vangin irti, kenenkä he tahtoivat.

16. Ja heillä oli silloin kuuluisa vanki, nimeltä Barabbas.

17. Kun he nyt olivat koolla, sanoi Pilatus heille: »Kummanko tahdotte, että päästän teille, Barabbaanko vai Jeesuksen, jota sanotaan Kristukseksi?»

18. Sillä hän tiesi, että he kateudesta olivat antaneet hänet hänen käsiinsä.

19. Mutta kun hän istui tuomarinistuimella, lähetti hänen vaimonsa sanomaan hänelle: »Älä

---

27. 1. Mark. 15: 1. Luuk. 22: 66. — **2.** Luuk. 23: 1. Joh. 18: 28. — **5.** Ap. t. 1: 18. — **8.** Ap. t. 1: 19. — **9.** Jer. 32: 6-9. Sak. 11: 12, 13. — (V. **11-14** vert. Mark. 15: 2-5. Luuk. 23: 2, 3. Joh. 18: 29-38.) — **11.** 1 Tim. 6: 13. — **12.** Es. 53: 7. — **14.** Joh. 19: 9. — (V. **15-26** vert. Mark. 15: 6-15. Luuk. 23: 13-25. Joh. 18: 39-19: 1.) — **19.** Job 4: 12, 13.

puutu tähän vanhurskaaseen mieheen, sillä minä olen tänään unessa paljon kärsinyt hänen tähtensä».
20. Mutta ylipapit ja vanhimmat yllyttivät kansaa anomaan Barabbasta, mutta surmauttamaan Jeesuksen.
21. Ja maaherra puhui heille ja sanoi: »Kummanko näistä kahdesta tahdotte, että päästän teille?» Niin he sanoivat: »Barabbaan».
22. Pilatus sanoi heille: »Mitä minun sitten on tehtävä Jeesukselle, jota sanotaan Kristukseksi?» He sanoivat kaikki: »Ristiinnaulittakoon!»
23. Niin maaherra sanoi: »Mitä pahaa hän sitten on tehnyt?» Mutta he huusivat vielä kovemmin sanoen: »Ristiinnaulittakoon!»
24. Ja kun Pilatus näki, ettei mikään auttanut, vaan että meteli yhä yltyi, otti hän vettä ja pesi kätensä kansan nähden ja sanoi: »Viaton minä olen tämän miehen vereen. Katsokaa itse eteenne».
25. Niin kaikki kansa vastasi ja sanoi: »Tulkoon hänen verensä meidän päällemme ja lastemme päälle!»
26. Silloin hän päästi heille Barabbaan, mutta Jeesuksen hän ruoskitti ja luovutti ristiinnaulittavaksi.
27. Silloin maaherran sotamiehet veivät Jeesuksen mukanaan palatsiin ja kokosivat hänen ympärilleen koko sotilasjoukon.
28. Ja he riisuivat hänet ja panivat hänen päälleen tulipunaisen vaipan
29. ja väänsivät orjantappuroista kruunun, panivat sen hänen päähänsä ja ruovon hänen oikeaan käteensä, polvistuivat hänen eteensä ja pilkkasivat häntä ja sanoivat: »Terve, Juutalaisten kuningas!»
30. Ja he sylkivät häntä, ottivat ruovon ja löivät häntä päähän.
31. Ja kun olivat häntä pilkanneet, riisuivat he häneltä vaipan, pukivat hänet hänen omiin vaatteihinsa ja veivät hänet pois ristiinnaulittavaksi.
32. Ja matkalla he tapasivat kyreneläisen miehen, nimeltä Simon. Hänet he pakottivat kantamaan hänen ristiään.
33. Ja tultuaan paikalle, jota sanotaan Golgataksi — se merkitsee: pääkallonpaikka —
34. he tarjosivat hänelle juotavaksi katkeralla nesteellä sekoitettua viiniä; mutta maistettuaan hän ei tahtonut sitä juoda.
35. Ja kun olivat hänet ristiinnaulinneet, jakoivat he keskenään hänen vaatteensa heittäen niistä arpaa.
36. Sitten he istuutuivat ja vartioivat häntä siellä.
37. Ja he panivat hänen päänsä yläpuolelle hänen syynsä näin kirjoitettuna: »Tämä on Jeesus, Juutalaisten kuningas».
38. Silloin ristiinnaulittiin hänen kanssaan kaksi ryöväriä, toinen oikealle ja toinen vasemmalle puolelle.

---

21. Ap. t. 3: 14. — **24.** 5 Moos. 21: 6-8. — **25.** Ap. t. 5: 28. — **26.** Joh. 19: 16. — (V. **27-31** vert. Mark. 15: 16-20. Joh. 19: 2, 3.) — **30.** Es. 50: 6. Matt. 26: 67. — **31.** Es. 53: 7. Joh. 19: 16. — (V. **32-56** vert. Mark. 15: 21-41. Luuk. 23: 26, 32-49. Joh. 19: 17-30.) — **34.** Ps. 69: 22. — **35.** Ps. 22: 19. — **38.** Es. 53: 12.

39. Ja ne, jotka kulkivat ohitse, herjasivat häntä, nyökyttivät päätään
40. ja sanoivat: »Sinä, joka hajoitat maahan temppelin ja kolmessa päivässä sen rakennat, auta itseäsi, jos olet Jumalan Poika, ja astu alas rististä».
41. Samoin ylipapit ja kirjanoppineet ja vanhimmat pilkkasivat häntä ja sanoivat:
42. »Muita hän on auttanut, itseään ei voi auttaa. Onhan hän Israelin kuningas; astukoon nyt alas rististä, niin me uskomme häneen.
43. 'Hän on luottanut Jumalaan; vapahtakoon nyt Jumala hänet, jos on mielistynyt häneen'; sillä hän on sanonut: 'Minä olen Jumalan Poika'.»
44. Ja samalla tavalla solvasivat häntä ryöväritkin, jotka olivat ristiinnaulitut hänen kanssaan.
45. Mutta kuudennesta tunnista alkaen tuli pimeä yli koko maan, ja sitä kesti yhdeksänteen tuntiin asti.
46. Ja yhdeksännen tunnin vaiheella Jeesus huusi kovalla äänellä sanoen: »Eeli, Eeli, lama sabaktani?» Se on: Jumalani, Jumalani, miksi minut hylkäsit?
47. Sen kuullessaan sanoivat muutamat niistä, jotka siinä seisoivat: »Hän huutaa Eliasta».
48. Ja heti juoksi muuan heistä ja otti sienen, täytti sen hapanviinillä, pani sen ruovon päähän ja antoi hänelle juoda.
49. Mutta muut sanoivat: »Annas, katsokaamme, tuleeko Elias häntä pelastamaan».
50. Niin Jeesus taas huusi kovalla äänellä ja heitti henkensä.
51. Ja katso, temppelin esirippu repesi kahtia ylhäältä alas asti, ja maa järisi, ja kalliot halkesivat,
52. ja haudat aukenivat, ja monta nukkuneiden pyhien ruumista nousi ylös.
53. Ja he lähtivät haudoistaan ja tulivat hänen ylösnousemisensa jälkeen pyhään kaupunkiin ja ilmestyivät monelle.
54. Mutta kun sadanpäällikkö ja ne, jotka hänen kanssaan vartioivat Jeesusta, näkivät maanjäristyksen ja mitä muuta tapahtui, peljästyivät he kovin ja sanoivat: »Totisesti tämä oli Jumalan Poika».
55. Ja siellä oli monta naista, jotka olivat Galileasta seuranneet Jeesusta ja palvelleet häntä; he seisoivat taampana katselemassa.
56. Heidän joukossaan oli Maria Magdaleena ja Maria, Jaakobin ja Joosefin äiti, ja Sebedeuksen poikain äiti.
57. Mutta illan tultua saapui rikas mies, Arimatiasta kotoisin, nimeltä Joosef, joka hänkin oli Jeesuksen opetuslapsi.
58. Hän meni Pilatuksen luo ja pyysi Jeesuksen ruumista. Silloin Pilatus käski antaa sen hänelle.
59. Ja Joosef otti ruumiin, kääri sen puhtaaseen liinavaatteeseen
60. ja pani sen uuteen hautakammioonsa, jonka oli hakannut kallioon. Ja hän vieritti suuren

39. Ps. 22: 8; 109:25. — **40.** Joh. 2: 19. — **43.** Ps. 22: 9. Viis. 2: 13, 18-20. — **46.** Ps. 22: 2. — **48.** Ps. 69: 22. — **51.** 2 Moos. 26: 31; 36: 35. 2 Aikak. 3: 14. 1 Makk. 1: 23. Hebr. 10: 19, 20. — **55.** Luuk. 8: 2, 3. — (V. **57-61** vert. Mark. 15: 42-47. Luuk. 23: 50-55. Joh. 19: 38-42.) — **58.** 2 Moos. 34: 25. 5 Moos. 21: 23. — **60.** Es. 53: 9.

kiven hautakammion ovelle ja lähti pois.
61. Ja siellä olivat Maria Magdaleena ja toinen Maria, jotka istuivat vastapäätä hautaa.
62. Seuraavana päivänä, joka oli valmistuspäivän jälkeinen, ylipapit ja fariseukset kokoontuivat Pilatuksen luo
63. ja sanoivat: »Herra, me muistamme tuon villitsijän vielä eläessään sanoneen: 'Kolmen päivän kuluttua minä nousen ylös'.
64. Käske siis tarkasti vartioida hautaa kolmanteen päivään asti, jotteivät hänen opetuslapsensa tulisi ja varastaisi häntä ja sanoisi kansalle: 'Hän nousi kuolleista'; ja niin on viimeinen villitys oleva pahempi kuin ensimäinen.»
65. Niin Pilatus sanoi heille: »Tuossa on vartijaväkeä, menkää, vartioikaa niin hyvin kuin taidatte».
66. Niin he menivät ja turvasivat haudan lukitsemalla kiven sinetillä ja asettamalla sen suojaksi vartijaväen.

28 luku.

Jeesus nousee kuolleista ja ilmestyy sureville naisille 1—10. Vartijat lahjotaan 11—15. Jeesus ilmestyy opetuslapsilleen Galileassa ja käskee heidän mennä tekemään kaikki kansat hänen opetuslapsikseen 16—20.

1. Ja kun sapatti oli päättynyt ja viikon ensimäisen päivän aamu koitti, tulivat Maria Magdaleena ja se toinen Maria katsomaan hautaa.
2. Ja katso, tapahtui suuri maanjäristys, sillä Herran enkeli laskeutui alas taivaasta, tuli ja vieritti kiven pois ja istuutui sille.
3. Hän oli näöltään niinkuin salama, ja hänen vaatteensa olivat valkoiset kuin lumi.
4. Ja häntä peljästyen vartijat vapisivat ja kävivät ikäänkuin kuolleiksi.
5. Mutta enkeli puhutteli naisia ja sanoi heille: »Älkää te peljätkö; sillä minä tiedän teidän etsivän Jeesusta, joka oli ristiinnaulittu.
6. Ei hän ole täällä, sillä hän on noussut ylös, niinkuin hän sanoi. Tulkaa, katsokaa paikkaa, jossa hän on maannut.
7. Ja menkää kiireesti ja sanokaa hänen opetuslapsilleen, että hän on noussut kuolleista. Ja katso, hän menee teidän edellänne Galileaan; siellä saatte hänet nähdä. Katso, minä olen sanonut sen teille.»
8. Ja he menivät kiireesti haudalta peloissaan ja suuresti iloiten ja juoksivat viemään sanaa hänen opetuslapsilleen.
9. Mutta katso, Jeesus tuli heitä vastaan ja sanoi: »Terve teille!» Ja he menivät hänen tykönsä, syleilivät hänen jalkojaan ja kumarsivat häntä.
10. Silloin Jeesus sanoi heille: »Älkää peljätkö; menkää ja viekää sana veljilleni, että he menisivät Galileaan, ja siellä he saavat minut nähdä».
11. Mutta heidän mennessään,

63. Matt. 12: 40; 16: 21.
28. (V. **1-10** vert. Mark. 16: 1-10. Luuk. 24: 1-10. Joh. 20: 1-18.) — **6.** Matt. 12: 40; 16: 21; 17: 23; 20: 19. — **7.** Matt. 26: 32. — **10.** Ap. t. 1: 3; 13: 31. 1 Kor. 15: 4, 5. Hebr. 2: 11.

katso, muutamat vartijaväestä tulivat kaupunkiin ja ilmoittivat ylipapeille kaikki, mitä oli tapahtunut.

12. Ja nämä kokoontuivat vanhinten kanssa ja pitivät neuvottelun ja antoivat sotamiehille runsaat rahat

13. ja sanoivat: »Sanokaa, että hänen opetuslapsensa tulivat yöllä ja veivät hänet varkain meidän nukkuessamme.

14. Ja jos tämä tulee maaherran korviin, niin me lepytämme hänet ja laitamme niin, että saatte olla huoletta.»

15. Niin he ottivat rahat ja tekivät niinkuin heitä oli neuvottu. Ja tätä puhetta on levitetty Juutalaisten kesken, ja sitä kerrotaan vielä tänäkin päivänä.

16. Ja ne yksitoista opetuslasta vaelsivat Galileaan sille vuorelle, jonne Jeesus oli käskenyt heidän mennä.

17. Ja kun näkivät hänet, kumarsivat he häntä, mutta muutamat epäilivät.

18. Ja Jeesus tuli heidän luoksensa ja puhui heille ja sanoi: »Minulle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä.

19. Menkää siis ja tehkää kaikki kansat opetuslapsikseni, kastamalla heidät Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen,

20. ja opettamalla heitä pitämään kaikki, minkä olen käskenyt teille. Ja katso, minä olen teidän kanssanne joka päivä maailman loppuun asti.»

---

13. Matt. 27: 64. — **16.** Matt. 26: 32. — **18.** Ps. 8: 7. Dan. 7: 14. Matt. 11: 27. Luuk. 10: 22. Joh. 3: 35; 13: 3; 17: 2. Ef. 1: 20-22. Hebr. 1: 2; 2: 8. 1 Piet. 3: 22. Ilm. 17: 14. — **19.** Matt. 24: 14. Mark. 16: 15, 16. Luuk. 24: 47. 2 Kor. 13: 13. 1 Piet. 1: 2. — **20.** Matt. 18: 20. Joh. 14: 18, 23.

Markuksen Evankeliumi.

1 luku.

Johannes Kastaja esiintyy 1—8. Jeesus kastetaan 9—11, on perkeleen kiusattavana 12, 13, alkaa julistaa evankeliumia 14, 15 ja kutsuu itselleen opetuslapsia 16—20; lähtee Kapernaumiin ja opettaa 21, 22, parantaa riivatun 23—28 ja Simonin anopin 29—31 sekä muita sairaita 32—34; rukoilee autiossa paikassa 35—38, saarnaa koko Galileassa 39 ja puhdistaa pitalisen 40—45.

1. Jeesuksen Kristuksen, Jumalan Pojan, evankeliumin alku.
2. Niinkuin on kirjoitettu Esaias profeetan kirjassa: »Katso, minä lähetän enkelini kasvojesi edelle, ja hän on valmistava sinun tiesi»;
3. »erämaassa huutavan ääni sanoo: 'Valmistakaa Herralle tie, tehkää polut hänelle tasaisiksi!'»
4. niin Johannes Kastaja esiintyi erämaassa ja saarnasi parannuksen kastetta syntien anteeksisaamiseksi.
5. Ja koko Juudean maa ja kaikki Jerusalemilaiset vaelsivat hänen tykönsä, ja he saivat häneltä kasteen Jordanin joessa, tunnustaessaan syntinsä.
6. Ja Johanneksella oli puku kamelinkarvoista ja vyötäisillään nahkavyö; ja hän söi heinäsirkkoja ja metsähunajaa.
7. Ja hän saarnasi sanoen: »Minun jälessäni tulee se, joka on minua väkevämpi, ja minä en ole kelvollinen edes kumartuen päästämään hänen kengänpaulaansa.
8. Minä kastan teidät vedellä, mutta hän kastaa teidät Pyhällä Hengellä.»
9. Ja tapahtui niinä päivinä, että Jeesus tuli Galilean Nasaretista ja sai Johannekselta kasteen Jordanissa.
10. Ja heti, vedestä noustessaan, hän näki taivasten aukeavan ja Hengen niinkuin kyyhkysen laskeutuvan häneen.
11. Ja taivaista tuli ääni: »Sinä olet minun rakas Poikani; sinuun olen mielistynyt».

---

1. 1. Matt. 14: 33; 16: 16. Joh. 6: 69; 11: 27; 20: 31. Ap. t. 9: 20. Room. 1: 4. 1 Joh. 4: 15; 5: 5. — (V. **2-8** vert. Matt. 3: 1-12. Luuk. 3: 3-18.) — **2.** Mal. 3: 1. Matt. 11: 10. Luuk. 7: 27. — **3.** Es. 40: 3; 57: 14. Joh. 1: 23. Luuk. 1: 76. — **4.** Jer. 3: 12, 14. Mark. 1: 15. Ap. t. 13: 24. — **6.** 3 Moos. 11: 22. — **7.** Joh. 1: 26, 27. Ap. t. 13: 25. — **8.** Joh. 20: 22. Ap. t. 1: 5; 2: 4; 11: 16; 19: 3-6. — (V. **9-11** vert. Matt. 3: 13-17. Luuk. 3: 21, 22. Joh. 1: 31-34.) — **11.** Ps. 2: 7. Es. 42: 1. Matt. 17: 5. Mark. 9: 7. Luuk. 9: 35. 2 Piet. 1: 17.

12. Kohta sen jälkeen Henki ajoi hänet erämaahan.
13. Ja hän oli erämaassa neljäkymmentä päivää, ja saatana kiusasi häntä, ja hän oli petojen seassa; ja enkelit tekivät hänelle palvelusta.
14. Mutta sitten kuin Johannes oli pantu vankeuteen, meni Jeesus Galileaan ja saarnasi Jumalan evankeliumia
15. ja sanoi: »Aika on täyttynyt, ja Jumalan valtakunta on tullut lähelle; tehkää parannus ja uskokaa evankeliumi».
16. Ja kulkiessaan Galilean meren rantaa hän näki Simonin ja Andreaan, Simonin veljen, laskevan verkkoa mereen; he olivat näet kalastajia.
17. Ja Jeesus sanoi heille: »Seuratkaa minua, niin minä teen teistä ihmisten kalastajia».
18. Heti he jättivät verkot ja seurasivat häntä.
19. Ja käydessään siitä vähän eteenpäin hän näki Jaakobin, Sebedeuksen pojan, ja Johanneksen, hänen veljensä, heidätkin venheessä, laittamassa verkkojaan kuntoon.
20. Ja heti hän kutsui heidät; ja he jättivät isänsä, Sebedeuksen, palkkalaisineen venheeseen ja lähtivät seuraamaan häntä.
21. Ja he menivät Kapernaumiin; ja hän meni kohta sapattina synagogaan ja opetti.
22. Ja he olivat hämmästyksissään hänen opetuksestaan, sillä hän opetti heitä niinkuin se, jolla on valta, eikä niinkuin kirjanoppineet.
23. Ja heidän synagogassaan oli juuri silloin mies, jossa oli saastainen henki; ja hän huusi
24. sanoen: »Mitä sinulla on meidän kanssamme tekemistä, Jeesus Nasaretilainen? Oletko tullut meitä tuhoamaan? Tunnen sinut, kuka olet, sinä Jumalan Pyhä.»
25. Niin Jeesus nuhteli häntä sanoen: »Vaikene ja lähde hänestä».
26. Ja saastainen henki kouristi häntä ja lähti hänestä huutaen kovalla äänellä.
27. Ja he hämmästyivät kaikki, niin että kyselivät toisiltaan sanoen: »Mitä tämä on? Uusi, voimallinen oppi! Hän käskee saastaisia henkiäkin, ja he tottelevat häntä.»
28. Ja hänen maineensa levisi kohta koko ympäristöön, kaikkialle Galileaan.
29. Ja tultuaan ulos synagogasta he menivät heti Simonin ja Andreaan taloon Jaakobin ja Johanneksen kanssa.
30. Ja Simonin anoppi makasi sairaana kuumeessa, ja kohta he puhuivat hänestä Jeesukselle.
31. Ja hän meni hänen luoksensa ja nosti hänet ylös, tarttuen häntä käteen; ja kuume lähti hänestä, ja hän palveli heitä.
32. Mutta illan tultua, kun aurinko oli laskenut, tuotiin hänen tykönsä kaikki sairaat ja riivatut,

(V. **12, 13** vert. Matt. 4: 1-11. Luuk. 4: 1-13.) — **13.** Hebr. 1: 6; 2: 18; 4: 15. — (V. **14, 15** vert. Matt. 4: 12-17. Luuk. 4: 14, 15.) — **14.** Joh. 4: 43. Ap. t. 10: 37. — **15.** Matt. 3: 2; 10: 7. Ap. t. 19: 4; 20: 21. — (V. **16-20** vert. Matt. 4: 18-22. Luuk. 5: 1-11.) — (V. **21-28** vert. Luuk. 4: 31-37.) — **21.** Matt. 4: 13. — **22.** Matt. 7: 28, 29. — **24.** Matt. 8: 29. Jaak. 2: 19. — **27.** Ap. t. 17: 19. — (V. **29-34** vert. Matt. 8: 14-16. Luuk. 4: 38-41.)

33. ja koko kaupunki oli koolla oven edessä.
34. Ja hän paransi monta, jotka sairastivat monenlaisia tauteja, ja paljon riivaajia hän ajoi ulos eikä sallinut riivaajien puhua, koska ne tunsivat hänet.
35. Ja varhain aamulla, kun vielä oli pimeä, hän nousi, lähti ulos ja meni autioon paikkaan; ja siellä hän rukoili.
36. Mutta Simon ja ne, jotka olivat hänen kanssaan, riensivät hänen jälkeensä;
37. ja löydettyään hänet he sanoivat hänelle: »Kaikki etsivät sinua».
38. Ja hän sanoi heille: »Menkäämme muualle, läheisiin kyliin, jotta minä sielläkin saarnaisin, sillä sitä varten minä olen tullut».
39. Ja hän meni ja saarnasi heidän synagogissaan koko Galileassa ja ajoi ulos riivaajat.
40. Ja hänen tykönsä tuli pitalinen mies, rukoili häntä, polvistui ja sanoi hänelle: »Jos tahdot, niin sinä voit minut puhdistaa».
41. Niin Jeesuksen kävi häntä sääliksi, ja ojentaen kätensä hän kosketti häntä ja sanoi hänelle: »Minä tahdon, puhdistu!»
42. Ja heti pitali lähti hänestä, ja hän puhdistui.
43. Ja puhutellen häntä ankarasti hän laittoi hänet heti pois
44. ja sanoi hänelle: »Katso, ettet puhu tästä kenellekään mitään, vaan mene ja näytä itsesi papille ja uhraa puhdistumisestasi se, minkä Mooses on säätänyt, todistukseksi heille».
45. Mutta mentyään pois tämä rupesi laajalti julistamaan ja asiasta tietoa levittämään, niin ettei Jeesus enää saattanut julkisesti mennä kaupunkeihin, vaan oleskeli niiden ulkopuolella autioissa paikoissa; ja kaikkialta tultiin hänen tykönsä.

2 luku.

Jeesus parantaa halvatun miehen 1—12, kutsuu Matteuksen 13, 14 ja syö publikaanien kanssa 15—17, puhuu paastoamisesta 18—22 ja puolustaa opetuslapsiaan, jotka katkovat tähkäpäitä sapattina 23—28.

1. Ja muutamien päivien perästä hän taas meni Kapernaumiin; ja kun kuultiin hänen olevan kotona,
2. kokoontui paljo väkeä, niin etteivät he enää mahtuneet oven edustallekaan. Ja hän puhui heille sanaa.
3. Ja he tulivat tuoden hänen tykönsä halvattua, jota kantamassa oli neljä miestä.
4. Ja kun he kansajoukolta eivät päässeet häntä tuomaan hänen tykönsä, purkivat he katon siltä kohdalta, missä hän oli, ja kaivettuaan aukon laskivat alas vuoteen, jossa halvattu makasi.
5. Kun Jeesus näki heidän uskonsa, sanoi hän halvatulle: »Poikani, sinun syntisi annetaan anteeksi».
6. Mutta siellä istui muutamia

34. Ap. t. 16: 17, 18. — (V. **35-39** vert. Luuk. 4: 42-44.) — **35.** Matt. 14: 23. Mark. 6: 46. Luuk. 5: 16; 6: 12. — **38.** Es. 61: 1, 2. — (V. **40-45** vert. Matt. 8: 2-4. Luuk. 5: 12-16.) — **43.** Mark. 3: 12; 7: 36. — **44.** 3 Moos. 14: 2-32. Luuk. 17: 14.
2. (V. **1-12** vert. Matt. 9: 1-8. Luuk. 5: 17-26.)

kirjanoppineita, ja he ajattelivat sydämessään:

7. »Kuinka tämä näin puhuu? Hän pilkkaa Jumalaa. Kuka voi antaa syntejä anteeksi muu kuin yksi, Jumala?»

8. Ja heti Jeesus tunsi hengessään, että he niin ajattelivat itsekseen, ja sanoi heille: »Miksi ajattelette sellaista sydämessänne?

9. Kumpi on helpompaa, sanoako halvatulle: 'Sinun syntisi annetaan anteeksi', vai sanoa: 'Nouse, ota vuoteesi ja kävele'?

10. Mutta jotta tietäisitte, että Ihmisen Pojalla on valta maan päällä antaa syntejä anteeksi, niin» — hän sanoi halvatulle —

11. »minä sanon sinulle: nouse, ota vuoteesi ja mene kotiisi.»

12. Silloin hän nousi, otti heti vuoteensa ja meni ulos kaikkien nähden, niin että kaikki hämmästyivät ja ylistivät Jumalaa sanoen: »Tämmöistä emme ole ikinä nähneet».

13. Ja taas hän lähti pois ja kulki meren rantaa. Ja kaikki kansa tuli hänen tykönsä, ja hän opetti heitä.

14. Ja ohikulkiessaan hän näki Leevin, Alfeuksen pojan, istumassa tulliasemalla ja sanoi hänelle: »Seuraa minua!» Niin tämä nousi ja seurasi häntä.

15. Ja kun hän aterioi hänen kodissaan, aterioi myös monta publikaania ja syntistä Jeesuksen ja hänen opetuslastensa kanssa; sillä heitä oli paljo, ja he olivat seuranneet häntä.

16. Kun fariseusten kirjanoppineet näkivät, että hän söi syntisten ja publikaanien kanssa, sanoivat he hänen opetuslapsilleen: »Publikaanien ja syntistenkö kanssa hän syö?»

17. Sen kuullessaan Jeesus sanoi heille: »Eivät terveet tarvitse parantajaa, vaan sairaat. En minä ole tullut kutsumaan vanhurskaita, vaan syntisiä.»

18. Ja Johanneksen opetuslapset ja fariseukset pitivät paastoa. Niin tultiin ja sanottiin hänelle: »Johanneksen opetuslapset ja fariseusten opetuslapset paastoavat; miksi sinun opetuslapsesi eivät paastoa?»

19. Jeesus sanoi heille: »Eiväthän häävieraat saata paastota silloin, kun ylkä on heidän kanssaan? Niin kauan kuin heillä on ylkä seurassaan, eivät he saata paastota.

20. Mutta tulee aika, jolloin ylkä otetaan heiltä pois, ja silloin, sinä päivänä, he paastoavat.

21. Ei kukaan ompele vanuttamattomasta kankaasta paikkaa vanhaan viittaan; jos ompelee, niin uusi täytetilkku repii palasen vanhasta viitasta, ja reikä tulee pahemmaksi.

22. Eikä kukaan laske nuorta viiniä vanhoihin nahkaleileihin; jos laskee, niin viini pakahuttaa leilit, ja viini menee hukkaan ja leilit turmeltuvat; vaan nuori viini on laskettava uusiin leileihin.»

23. Ja tapahtui, että hän sapattina kulki viljavainioiden läpi, ja hänen opetuslapsensa rupesivat kulkiessaan katkomaan tähkäpäitä.

---

7. Ps. 32: 5. Es. 43: 25. Dan. 9: 9. — **8.** Ps. 139: 2. — (V. **13-17** vert. Matt. 9: 9-13. Luuk. 5: 27-32.) — **17.** Hes. 34: 16. Matt. 18: 11. Luuk. 19: 10. 1 Tim. 1: 15. — (V. **18-22** vert. Matt. 9: 14-17. Luuk. 5: 33-38.) — **20.** Joh. 16: 5, 6. — (V. **23-28** vert. Matt. 12: 1-8. Luuk. 6: 1-5.) — **23.** 5 Moos. 23: 25.

14. 765 — 5

24. Niin fariseukset sanoivat hänelle: »Katso, miksi he tekevät sapattina sitä, mikä ei ole luvallista?»
25. Hän sanoi heille: »Ettekö ole koskaan lukeneet, mitä Daavid teki, kun hän ja hänen seuralaisensa olivat puutteessa ja heidän oli nälkä,
26. kuinka hän meni Jumalan huoneeseen ylimäisen papin Abjatarin aikana ja söi esiinpanoleivät, joita ei ollut lupa syödä muiden kuin pappien, ja kuinka hän antoi myös niille, jotka hänen mukanaan olivat?»
27. Ja hän sanoi heille: »Sapatti on asetettu ihmistä varten eikä ihminen sapattia varten.
28. Niin Ihmisen Poika siis on sapatinkin herra.»

3 luku.

Jeesus parantaa miehen, jonka käsi oli kuivettunut 1—6, ja tekee monta muuta sairasta terveeksi 7—12, asettaa kaksitoista apostolia 13—19, kumoaa syytöksen, että hän Beelsebulin avulla ajaa ulos riivaajia 20—27, varoittaa herjaamasta Pyhää Henkeä 28—30 ja sanoo Jumalan tahdon tekijää veljekseen, sisarekseen ja äidikseen 31—35.

1. Ja hän meni taas synagogaan, ja siellä oli mies, jonka käsi oli kuivettunut.
2. Ja voidakseen nostaa syytteen häntä vastaan he pitivät häntä silmällä, parantaisiko hän miehen sapattina.
3. Niin hän sanoi miehelle, jonka käsi oli kuivettunut: »Nouse ja astu esille».
4. Ja hän sanoi heille: »Mikä on luvallista sapattina: hyvääkö tehdä vai pahaa, pelastaako sielu vai tappaa se?» Mutta he olivat vaiti.
5. Silloin hän katsahtaen ympärilleen loi vihassa silmänsä heihin, murheellisena heidän sydämensä paatumuksesta, ja sanoi sille miehelle: »Ojenna kätesi!» Ja hän ojensi, ja hänen kätensä tuli jälleen terveeksi.
6. Ja fariseukset lähtivät ulos ja pitivät kohta herodilaisten kanssa neuvottelun häntä vastaan, surmatakseen hänet.
7. Mutta Jeesus vetäytyi opetuslapsineen meren rannalle, ja häntä seurasi suuri joukko kansaa Galileasta. Ja Juudeasta
8. ja Jerusalemista ja Idumeasta ja Jordanin tuolta puolen ja Tyyron ja Siidonin ympäristöltä tuli paljo kansaa hänen tykönsä, kun he kuulivat, kuinka suuria töitä hän teki.
9. Ja hän sanoi opetuslapsilleen, että hänelle oli pidettävä venhe varalla kansajoukon tähden, jotteivät he ahdistaisi häntä;
10. sillä hän paransi monta, jonka tähden kaikki, joilla oli vaivoja, tunkeutuivat hänen päälleen koskettaaksensa häntä.
11. Ja kun saastaiset henget näkivät hänet, heittäytyivät he hänen eteensä maahan ja huusivat sanoen: »Sinä olet Jumalan Poika!»

---

24. 2 Moos. 20: 10. — **25.** 1 Sam. 21: 6. — **26.** 2 Moos. 25: 30; 29: 33. 3 Moos. 24: 9. — **27.** 5 Moos. 5: 14. Room. 14: 5. Kol. 2: 16.

3. (V. **1-6** vert. Matt. 12: 9-14. Luuk. 6: 6-11.) — **4.** Luuk. 14:3. — **6.** Matt. 22: 16. Joh. 5: 16. — (V. **7-12** vert. Luuk. 6: 17-19.) — **7.** Matt. 12: 15. — **8.** Matt. 4: 25. — **11.** Luuk. 4: 41.

12. Ja hän varoitti ankarasti
heitä saattamasta häntä ilmi.
13. Ja hän nousi vuorelle ja
kutsui luoksensa ne, jotka hän itse
tahtoi, ja he menivät hänen luok-
sensa.
14. Niin hän asetti kaksitoista,
jotka hän myös apostoleiksi ni-
mitti, olemaan kanssansa ja lä-
hettääkseen heidät saarnaamaan,
15. ja heillä oli oleva valta
ajaa ulos riivaajia.
16. Ja nämä kaksitoista hän
asetti: Pietarin, joksi hän ni-
mitti Simonin,
17. ja Jaakobin, Sebedeuksen
pojan, ja Johanneksen, Jaakobin
veljen, joille hän pani nimeksi
Boanerges, se on: ukkosenjyri-
nän pojat,
18. ja Andreaan ja Filip-
puksen ja Bartolomeuksen ja
Matteuksen ja Tuomaan ja Jaa-
kobin, Alfeuksen pojan, ja Tad-
deuksen ja Simon Kananeuksen
19. ja Juudas Iskariotin, sen
saman, joka hänet kavalsi.
20. Ja hän tuli kotiin. Ja taas
kokoontui kansaa, niin etteivät
he päässeet syömäänkään.
21. Kun hänen omaisensa sen
kuulivat, menivät he ottamaan
häntä huostaansa; sillä he sanoi-
vat: »Hän on suunniltaan».
22. Ja kirjanoppineet, jotka
olivat tulleet Jerusalemista, sa-
noivat: »Hänessä on Beelsebul»,
ja: »Riivaajien päämiehen avulla
hän ajaa ulos riivaajia».
23. Niin hän kutsui heidät luok-
sensa ja sanoi heille vertauksin:
»Kuinka saatana voi ajaa
ulos saatanan?
24. Ja jos jokin valtakunta rii-
tautuu itsensä kanssa, ei se val-
takunta voi pysyä pystyssä.
25. Ja jos jokin talo riitautuu
itsensä kanssa, ei se talo voi py-
syä pystyssä.
26. Ja jos saatana nousee it-
seänsä vastaan ja riitautuu it-
sensä kanssa, ei hän voi pysyä,
vaan hänen loppunsa on tullut.
27. Eihän kukaan voi tunkeu-
tua väkevän taloon ja ryöstää
hänen tavaraansa, jollei hän en-
sin sido tuota väkevää; vasta
sitten hän ryöstää hänen talonsa.
28. Totisesti minä sanon teille:
kaikki synnit annetaan ihmislap-
sille anteeksi, jumalanpilkatkin,
kuinka paljon pilkannevatkin;
29. mutta joka herjaa Pyhää
Henkeä, hän ei saa ikinä anteek-
si, vaan hän on vikapää iankaik-
kiseen syntiin.»
30. Sillä he sanoivat: »Hänes-
sä on saastainen henki».
31. Ja hänen äitinsä ja veljensä
tulivat, seisahtuivat ulkopuolelle
ja lähettivät hänen luoksensa kut-
sumaan häntä.
32. Ja kansajoukko istui hä-
nen ympärillään, ja he sanoivat
hänelle: »Katso, äitisi ja vel-
jesi tuolla ulkona kysyvät si-
nua».
33. Hän vastasi heille ja sa-
noi: »Kuka on äitini, ja ketkä
ovat veljeni?»

12. Matt. 12: 16. — (V. **13-19** vert. Luuk. 6: 12-16.) — **13.** Mark. 6: 7. — **14.** Matt. 10: 1-4. — **15.** Luuk. 9: 1. — **16.** Joh. 1: 43. Ap. t. 1: 13. — **17.** Luuk. 9: 54. — **19.** Matt. 26: 14, 49. — **20.** Mark. 6: 31. — **21.** Joh. 10: 20. — (V. **22-30** vert. Matt. 12: 24-32. Luuk. 11: 15-22.) — **22.** Matt. 9: 34. — **27.** Es. 49: 24, 25. Kol. 2: 15. — **28.** Luuk. 12: 10. — **29.** Hebr. 6: 4-7; 10: 26. 1 Joh. 5: 16. — (V. **31-35** vert. Matt. 12: 46-50. Luuk. 8: 19-21.)

34. Ja katsellen ympärilleen niihin, jotka istuivat hänen ympärillään, hän sanoi: »Katso, äitini ja veljeni!
35. Sillä joka tekee Jumalan tahdon, hän on minun veljeni ja sisareni ja äitini.»

4 luku.

Jeesus esittää vertauksen kylväjästä 1—9, vastaa opetuslapsilleen, minkätähden hän puhuu vertauksin 10—12, selittää vertauksen kylväjästä 13—20, sanoo kaiken salatun tulevan ilmi 21—23, teroittaa oikean kuulemisen tärkeyttä 24, 25, vertaa Jumalan valtakuntaa maahan kylvettyyn jyvään 26—29 ja sinapinsiemeneen 30—32, puhuu sanaa muillakin vertauksilla 33, 34 ja asettaa myrskyn merellä 35—41.

1. **J**a hän rupesi taas opettamaan meren rannalla. Ja hänen luoksensa kokoontui hyvin paljo kansaa, jonkatähden hän astui venheeseen ja istui siinä merellä, ja kaikki kansa oli maalla meren rannalla.
2. Ja hän opetti heille paljon vertauksin ja sanoi heille opettaessaan:
3. »Kuulkaa! Katso, kylväjä lähti kylvämään.
4. Ja tapahtui, että hänen kylväessään osa putosi tien viereen, ja linnut tulivat ja söivät sen.
5. Ja osa putosi kallioperälle, jossa sillä ei ollut paljo maata, ja se nousi kohta oraalle, kun sillä ei ollut syvää maata.
6. Mutta auringon noustua se pouditttui, ja kun sillä ei ollut juurta, niin se kuivettui.
7. Ja osa putosi orjantappuroihin; ja orjantappurat nousivat ja tukahuttivat sen, eikä se tehnyt hedelmää.
8. Ja osa putosi hyvään maahan; ja se nousi oraalle, kasvoi ja antoi sadon ja kantoi kolmeenkymmeneen ja kuuteenkymmeneen ja sataan jyvään asti.»
9. Ja hän sanoi: »Jolla on korvat kuulla, hän kuulkoon!»
10. **J**a kun hän oli jäänyt yksin, niin ne, jotka olivat hänen ympärillään, ynnä ne kaksitoista kysyivät häneltä näitä vertauksia.
11. Niin hän sanoi heille: »Teille Jumalan valtakunnan salaisuus on annettu, mutta noille ulkopuolella oleville kaikki tulee vertauksissa,
12. jotta he näkevin silmin näkisivät, eivätkä huomaisi, ja kuulevin korvin kuulisivat, eivätkä ymmärtäisi, niin etteivät kääntyisi ja saisi anteeksi».
13. **J**a hän sanoi heille: »Ette käsitä tätä vertausta; kuinka sitten voitte ymmärtää kaikki muut vertaukset?
14. Kylväjä kylvää sanan.
15. Mitkä tien viereen putosivat, ovat ne, joihin sana kylvetään, mutta kun he sen kuulevat, niin saatana heti tulee ja ottaa pois heihin kylvetyn sanan.
16. Ja mitkä kallioperälle kylvettiin, ovat niinikään ne, jotka, kun kuulevat sanan, heti ottavat sen ilolla vastaan,
17. mutta heillä ei ole itsessään juurta, vaan he kestävät ainoas-

35. Joh. 15: 14. Hebr. 2: 11.
4. (V. **1-20** vert. Matt. 13: 1-23. Luuk. 8: 4-15.) — **9.** Matt. 11: 15. Ilm. 2: 7. — **11.** 1 Kor. 2: 10. 1 Joh. 2: 27. — **12.** Es. 6: 9, 10; 29: 10. Joh. 12: 40. Ap. t. 28: 26, 27. Room. 11: 8. — **14.** Jaak. 1: 21-23.

taan jonkun aikaa; kun sitten tulee ahdistus tai vaino sanan tähden, niin he heti loukkaantuvat.
18. Ja toisia ovat orjantappuroihin kylvetyt; nämä ovat ne, jotka kuulevat sanan,
19. mutta maailman huolet ja rikkauden viettelys ja muut himot pääsevät valtaan ja tukahuttavat sanan, ja se jää hedelmättömäksi.
20. Ja mitkä hyvään maahan kylvettiin, ovat ne, jotka kuulevat sanan ja ottavat sen vastaan ja kantavat hedelmän, mikä kolmekymmenittäin, mikä kuusikymmenittäin, mikä sadoittain.
21. Ja hän sanoi heille: »Eihän kynttilää oteta esiin vakan alle tai sängyn alle pantavaksi? Eiköhän kynttiläjalkaan pantavaksi?
22. Sillä ei mikään ole salattuna muuta varten, kuin että se tulisi ilmi, eikä kätkettynä muuta varten, kuin tullakseen julki.
23. Jos jollakin on korvat kuulla, hän kuulkoon!»
24. Ja hän sanoi heille: »Katsokaa, mitä kuulette; millä mitalla te mittaatte, sillä teille mitataan, vieläpä teille lisätäänkin.
25. Sillä jolla on, hänelle annetaan; mutta jolla ei ole, häneltä otetaan pois sekin, mikä hänellä on.»
26. Ja hän sanoi: »Niin on Jumalan valtakunta, kuin milloin mies kylvää siemenen maahan,
27. ja nukkuu ja nousee, yöllä ja päivällä; ja siemen orastaa ja kasvaa, hän ei itse tiedä miten.
28. Sillä itsestään maa tuottaa viljan, ensin korren, sitten tähkän, sitten täyden jyvän tähkään.
29. Mutta kun hedelmä on valmistunut, lähettää hän heti sinne sirpin, sillä elonaika on käsissä.»
30. Ja hän sanoi: »Mihin vertaamme Jumalan valtakunnan, eli millä vertauksella esitämme sen?
31. Se on niinkuin sinapinsiemen, joka, kun se kylvetään maahan, on pienin kaikista siemenistä maan päällä,
32. mutta kun se on kylvetty, nousee se ja tulee suurimmaksi kaikista vihanneskasveista ja tekee suuria oksia, niin että taivaan linnut voivat tehdä pesänsä sen varjoon.»
33. Monin tällaisin vertauksin hän puhui heille sanaa, sen mukaan kuin he voivat kuulla;
34. ja ilman vertausta hän ei puhunut heille. Mutta opetuslapsilleen hän yksityisesti selitti kaikki.
35. Ja sinä päivänä hän illan tultua sanoi heille: »Lähtekäämme yli toiselle puolelle».
36. Niin he laskivat kansan luotaan ja ottivat hänet mukaansa, niinkuin hän oli, venheeseen; ja muitakin venheitä oli hänen seurassaan.

---

19. Matt. 19: 22. Mark. 10:24. 1 Tim. 6: 9, 17. — (V. **21-25** vert. Luuk. 8: 16-18.) — **21.** Matt. 5: 15. Luuk. 11: 33. — **22.** Saarn. 12: 14. Matt. 10: 26. Luuk. 12: 2. 1 Tim. 5: 25. — **24.** Matt. 7: 2. Luuk. 6: 38. — **25.** Matt. 13: 12; 25: 29. Luuk. 19: 26. — **27.** Es. 55: 10, 11. Jaak. 5: 7. — **28.** 1 Moos. 1: 11, 12. — **29.** Jooel. 3: 13. — **32.** Hes. 17: 23. Matt. 13: 31, 32. Luuk. 13: 18, 19. Ap. t. 2: 41; 4: 4; 5: 14. — **33.** Joh. 16: 12. 1 Kor. 3: 2. — **34.** Matt. 13: 34. — (V. **35-41** vert. Matt. 8: 23-27. Luuk. 8: 22-25.) — **35.** Matt. 8: 18.

37. Ja nousi kova myrskytuuli, ja aallot syöksyivät venheeseen, niin että venhe jo oli täyttymäisillään.
38. Ja itse hän oli peräkeulassa ja nukkui nojaten päänaluseen. Ja he herättivät hänet ja sanoivat hänelle: »Opettaja, etkö välitä siitä, että me hukumme?»
39. Ja herättyään hän nuhteli tuulta ja sanoi merelle: »Vaikene, ole hiljaa!» Niin tuuli asettui, ja tuli aivan tyven.
40. Ja hän sanoi heille: »Miksi olette niin pelkureita? Kuinka teillä ei ole uskoa?»
41. Ja kova pelko valtasi heidät, ja he sanoivat toisilleen: »Kuka tämä onkaan, kun sekä tuuli että meri häntä tottelevat?»

5 luku.

Jeesus parantaa riivatun Gerasalaisten alueella 1—20, lähtee Jairuksen kotiin 21—24, tekee matkalla terveeksi erään verenjuoksua sairastavan naisen 25—34 ja herättää Jairuksen tyttären 35—43.

1. Ja he tulivat toiselle puolelle merta Gerasalaisten alueelle.
2. Ja kohta kun hän lähti venheestä, tuli häntä vastaan haudoista mies, joka oli saastaisen hengen vallassa.
3. Hän asuskeli haudoissa, eikä kukaan enää voinut häntä kahleillakaan sitoa;
4. sillä hän oli monta kertaa ollut sidottuna jalkanuoriin ja kahleihin, mutta oli särkenyt kahleet ja repinyt jalkanuorat rikki, eikä kukaan kyennyt häntä hillitsemään.
5. Ja hän oleskeli aina, yötä ja päivää, haudoissa ja vuorilla, huutaen ja runnellen itseään kivillä.
6. Kun hän kaukaa näki Jeesuksen, juoksi hän ja kumartui maahan hänen eteensä
7. ja huutaen kovalla äänellä sanoi: »Mitä sinulla on minun kanssani tekemistä, Jeesus, Jumalan, Korkeimman, Poika? Minä vannotan sinua Jumalan kautta, älä vaivaa minua.»
8. Hän näet sanoi hänelle: »Lähde ulos miehestä, sinä saastainen henki».
9. Ja Jeesus kysyi häneltä: »Mikä on nimesi?» Niin hän sanoi hänelle: »Legio on nimeni, sillä meitä on monta».
10. Ja hän pyysi pyytämällä häntä, ettei hän lähettäisi heitä pois siitä seudusta.
11. Niin siellä oli vuoren luona suuri sikolauma laitumella.
12. Ja he pyysivät häntä sanoen: »Lähetä meidät sikoihin, jotta menisimme niihin».
13. Ja hän antoi heille luvan. Niin saastaiset henget lähtivät hänestä ja menivät sikoihin. Silloin lauma, noin kaksituhatta sikaa, syöksyi jyrkännettä alas mereen; ja ne hukkuivat mereen.
14. Ja niiden paimentajat pakenivat ja kertoivat siitä kaupungissa ja maataloissa. Ja kansa lähti katsomaan, mitä oli tapahtunut.
15. Ja he tulivat Jeesuksen luo ja näkivät riivatun, jossa legio oli ollut, istuvan puettuna ja taidossaan; ja he peljästyivät.

39. Job 26: 12. Ps. 106: 9; 107: 23-32.
5. (V. 1-20 vert. Matt. 8: 28-34. Luuk. 8: 26-39.) — **17.** Ap. t. 16: 39.

16. Näille näkijät kertoivat, mitä oli tapahtunut riivatulle ja kuinka sikojen oli käynyt.
17. Ja he alkoivat pyytää häntä poistumaan heidän alueeltaan.
18. Ja hänen astuessaan venheeseen se riivattuna ollut pyysi häneltä saada olla hänen kanssaan.
19. Mutta hän ei sitä sallinut, vaan sanoi hänelle: »Mene kotiisi omaistesi luo ja kerro heille, kuinka suuria töitä Herra on tehnyt sinulle ja kuinka hän on sinua armahtanut».
20. Niin hän lähti ja rupesi Dekapolin alueella julistamaan, kuinka suuria töitä Jeesus oli hänelle tehnyt; ja kaikki ihmettelivät.
21. **K**un Jeesus oli venheellä kulkenut takaisin toiselle puolelle, kokoontui paljo kansaa hänen luoksensa, ja hän oli meren rannalla.
22. Niin tuli muuan synagoganesimies, nimeltä Jairus, ja heittäytyi hänet nähdessään hänen jalkojensa juureen,
23. pyysi häntä hartaasti ja sanoi: »Pieni tyttäreni on kuolemaisillaan; tule ja pane kätesi hänen päälleen, jotta hän tulisi terveeksi ja eläisi».
24. Niin hän lähti hänen kanssaan. Ja häntä seurasi paljo kansaa, ja he tungeskelivat häntä.
25. **J**a siellä oli nainen, joka oli sairastanut verenjuoksua kaksitoista vuotta
26. ja paljon kärsinyt monen lääkärin käsissä ja kuluttanut kaiken omaisuutensa saamatta mitään apua, milteipä käyden huonommaksi.
27. Tämä oli kuullut Jeesuksesta ja tuli kansajoukossa takaapäin ja koski hänen viittaansa;
28. sillä hän sanoi: »Kunhan vain saan koskettaa hänen vaatteitaan, niin tulen terveeksi».
29. Ja heti hänen verensä lähde kuivui, ja hän tunsi ruumiissaan, että oli parantunut vaivastaan.
30. Ja heti kun Jeesus itsessään tunsi, mikä voima hänestä oli lähtenyt, kääntyi hän väkijoukossa ja sanoi: »Kuka koski minun vaatteihini?»
31. Niin hänen opetuslapsensa sanoivat hänelle: »Sinä näet kansajoukon tungeskelevan itseäsi ja sanot: 'Kuka minuun koski?'»
32. Mutta hän katseli ympärilleen nähdäkseen, kuka sen oli tehnyt.
33. Niin nainen pelkäsi ja vapisi, koska tiesi, mitä hänelle oli tapahtunut, ja tuli ja heittäytyi hänen eteensä ja sanoi hänelle koko totuuden.
34. Mutta Jeesus sanoi hänelle: »Tyttäreni, uskosi on tehnyt sinut terveeksi. Mene rauhaan ja ole terve vaivastasi.»
35. **H**änen vielä puhuessaan tultiin synagoganesimiehen kotoa sanomaan: »Tyttäresi kuoli; miksi enää opettajaa vaivaat?»
36. Mutta Jeesus ei ottanut kuullakseen mitä puhuttiin, ja sanoi synagoganesimiehelle: »Älä pelkää, usko ainoastaan!»
37. Ja hän ei sallinut kenenkään muun seurata mukanansa kuin Pietarin ja Jaakobin ja Johanneksen, Jaakobin veljen.
38. Ja he tulivat synagoganesimiehen taloon; ja hän näki hä-

(V. **21-43** vert. Matt. 9: 18-26. Luuk. 8: 40-56.) — **27.** Matt. 14: 36. Mark. 3: 10. — **30.** Luuk. 6: 19. — **34.** Mark. 10: 52. Luuk. 17: 19. — **38.** Jer. 9: 17, 18.

linöivän joukon ja ääneensä itkeviä ja vaikeroivia.
39. Ja käydessään sisään hän sanoi heille: »Mitä te hälinöitte ja itkette? Lapsi ei ole kuollut, vaan nukkuu.»
40. Niin he nauroivat häntä. Mutta hän ajoi kaikki ulos ja otti mukaansa lapsen isän ja äidin sekä ne, jotka olivat hänen kanssaan, ja meni sisälle sinne, missä lapsi makasi.
41. Ja hän tarttui lapsen käteen ja sanoi hänelle: »Talita kuum!» Se merkitsee: Tyttö, minä sanon sinulle, nouse.
42. Ja heti tyttö nousi ja käveli. Hän oli näet kahdentoista vuoden vanha. Ja he joutuivat suuren hämmästyksen valtaan.
43. Ja hän kielsi ankarasti heitä antamasta kenellekään tietoa tästä ja käski antaa tytölle syötävää.

6 luku.

Jeesus opettaa Nasaretissa, jossa häntä ylenkatsotaan 1—6; lähettää kaksitoista apostoliaan 6—13. Arveluja Jeesuksesta 14—16. Johannes Kastajan mestaus 17—29. Jeesus ravitsee viisituhatta miestä 30—44, kävelee merellä 45—52 ja parantaa sairaita Gennesaretissa 53—56.

1. Ja hän lähti sieltä ja meni kotikaupunkiinsa, ja hänen opetuslapsensa seurasivat häntä.
2. Ja kun tuli sapatti, rupesi hän opettamaan synagogassa; ja häntä kuullessaan useimmat hämmästyivät ja sanoivat: »Mistä tällä on kaikki tämä, ja mikä on se viisaus, joka on hänelle annettu? Ja millaisia ovatkaan nuo voimateot, jotka tapahtuvat hänen kättensä kautta!
3. Eikö tämä ole se rakentaja, Marian poika ja Jaakobin ja Jooseen ja Juudaan ja Simonin veli? Ja eivätkö hänen sisarensa ole täällä meidän parissamme?» Ja he loukkaantuivat häneen.
4. Niin Jeesus sanoi heille: »Ei ole profeetta halveksittu muualla niin, kuin kotikaupungissaan ja sukulaistensa kesken ja kodissaan».
5. Ja hän ei voinut siellä tehdä mitään voimatekoa, paitsi että paransi joitakuita sairaita panemalla kätensä heidän päälleen.
6. Ja hän kummasteli heidän epäuskoaan.
Ja hän vaelsi ympäristössä, kulkien kylästä kylään, ja opetti.
7. Ja hän kutsui luoksensa ne kaksitoista ja alkoi lähettää heitä kaksittain ja antoi heille vallan saastaisiin henkiin.
8. Ja hän sääsi heille, etteivät saisi ottaa matkalle muuta kuin ainoastaan sauvan; ei leipää, ei laukkua, ei rahaa vyöhönsä.
9. Sitokoot kuitenkin paula-anturat jalkaansa, vaan älkööt pukeko kahta ihokasta ylleen.
10. Ja hän sanoi heille: »Missä vain tulette taloon, jääkää siihen, kunnes lähdette pois siltä paikkakunnalta.

39. Joh. 11: 11. — **41.** Luuk. 7: 14. — **43.** Matt. 8: 4. Mark. 3: 12. Luuk. 5: 14.
6. (V. **1-6** vert. Matt. 13: 53-58. Luuk. 4: 16-30.) — **2.** Mark. 1: 22. — **3.** Joh. 6: 42. — **4.** Jer. 11: 21; 12: 6. Joh. 4: 44. — **6.** Matt. 9: 35. Luuk. 13: 22. — (V. **7-13** vert. Matt. 10: 1, 9-15. Luuk. 9: 1-6.) — **7.** Mark. 3: 13, 14. — **8.** Luuk. 10: 4. — **10.** Ap. t. 16: 15.

11. Ja jos teitä jossakin paikassa ei oteta vastaan eikä teitä kuunnella, niin menkää pois sieltä ja pudistakaa tomu jalkojenne alta, todistukseksi heille.»
12. Niin he lähtivät ja saarnasivat, että oli tehtävä parannus.
13. Ja he ajoivat ulos monta riivaajaa ja voitelivat monta sairasta öljyllä ja paransivat heidät.
14. Ja kuningas Herodes sai kuulla hänestä, sillä hänen nimensä oli tullut tunnetuksi, ja ihmiset sanoivat: »Johannes Kastaja on noussut kuolleista, ja sen vuoksi nuo voimat hänessä vaikuttavat».
15. Mutta toiset sanoivat: »Se on Elias»; toiset taas sanoivat: »Se on profeetta, niinkuin joku muukin profeetoista».
16. Mutta kun Herodes sen kuuli, sanoi hän: »Johannes, jonka minä mestautin, hän on noussut kuolleista».
17. Sillä hän, Herodes, oli lähettänyt ottamaan kiinni Johanneksen, sitonut ja pannut hänet vankilaan veljensä Filippuksen vaimon, Herodiaan, tähden. Sillä Herodes oli nainut hänet,
18. ja Johannes oli sanonut Herodekselle: »Sinun ei ole lupa pitää veljesi vaimoa».
19. Ja Herodias piti vihaa häntä vastaan ja tahtoi tappaa hänet, mutta ei voinut.
20. Sillä Herodes pelkäsi Johannesta, koska tiesi hänet vanhurskaaksi ja pyhäksi mieheksi, ja suojeli häntä. Ja kun hän kuunteli häntä, tuli hän epäröivälle mielelle monesta asiasta; ja hän kuunteli häntä mielellään.
21. Niin tuli sopiva päivä, kun Herodes syntymäpäivänään piti pitoja ylimyksilleen ja sotapäälliköille ja Galilean ensimäisille miehille.
22. Ja Herodiaan tytär tuli sisälle ja tanssi, ja se miellytti Herodesta ja hänen pöytävieraitaan. Niin kuningas sanoi tytölle: »Ano minulta, mitä vain tahdot, niin minä annan sinulle».
23. Ja hän vannoi tytölle: »Mitä hyvänsä anot minulta, sen annan sinulle, vaikka puolet valtakuntaani».
24. Niin hän meni ulos ja sanoi äidilleen: »Mitä minä anon?» Tämä sanoi: »Johannes Kastajan päätä.»
25. Ja hän meni heti kiireesti sisälle kuninkaan luo, pyysi ja sanoi: »Minä tahdon, että nyt heti annat minulle lautasella Johannes Kastajan pään».
26. Silloin kuningas tuli hyvin murheelliseksi, mutta valansa ja pöytävierasten vuoksi hän ei tahtonut hyljätä hänen pyyntöään.
27. Ja heti kuningas lähetti henkivartijan ja käski tuoda Johanneksen pään.
28. Niin se meni ja löi häneltä pään poikki vankilassa ja toi hänen päänsä lautasella ja antoi sen tytölle, ja tyttö antoi sen äidilleen.
29. Kun hänen opetuslapsensa sen kuulivat, tulivat he ja ottivat hänen ruumiinsa ja panivat sen hautaan.

---

11. Luuk. 10: 10-12. Ap. t. 13: 51; 18: 6. — **12.** Matt. 3: 2; 4: 17. Mark. 1: 15. Ap. t. 2: 38; 3: 19; 17: 30; 26: 20. — **13.** Jaak. 5: 14, 15. — (V. **14-29** vert. Matt. 14: 1-12. Luuk. 9: 7-9.) — **15.** Matt. 16: 14. Mark. 8: 28. — **17.** Luuk. 3: 19, 20. — **18.** 3 Moos. 18: 16; 20: 21. — **20.** Matt. 21: 26. — **23.** Ester 5: 3, 6.

30. Ja apostolit kokoontuivat Jeesuksen luo ja kertoivat hänelle kaikki, mitä olivat tehneet ja mitä olivat opettaneet.
31. Niin hän sanoi heille: »Tulkaa te yksinäisyyteen, autioon paikkaan, ja levähtäkää vähän». Sillä tulijoita ja menijöitä oli paljo, ja heillä ei ollut aikaa syödäkään.
32. Ja he lähtivät venheellä autioon paikkaan, yksinäisyyteen.
33. Ja monet näkivät heidän lähtevän ja tunsivat heidät, ja kaikista kaupungeista riensivät jalkaisin sinne koolle ja saapuivat ennen heitä.
34. Ja astuessaan maalle hän näki paljo kansaa, ja hänen kävi heitä sääliksi, koska he olivat niinkuin lampaat, joilla ei ole paimenta, ja hän rupesi opettamaan heille moninaisia asioita.
35. Ja kun päivä jo oli pitkälle kulunut, menivät hänen opetuslapsensa hänen luokseen ja sanoivat: »Tämä paikka on autio, ja aika on jo myöhäinen;
36. laske heidät luotasi, että he menisivät ympäristössä oleviin maataloihin ja kyliin ostamaan itselleen syötävää».
37. Mutta hän vastasi heille ja sanoi: »Antakaa te heille syödä». Niin he sanoivat hänelle: »Lähdemmekö ostamaan leipää kahdellasadalla denarilla antaaksemme heille syödä?»
38. Mutta hän sanoi heille: »Montako leipää teillä on? Menkää katsomaan.» Otettuaan siitä selvän he sanoivat: »Viisi, ja kaksi kalaa».
39. Niin hän määräsi heille, että kaikkien oli asetuttava ruokakunnittain vihantaan ruohikkoon.
40. Ja he laskeutuivat ryhmä ryhmän viereen, toisiin sata, toisiin viisikymmentä.
41. Ja hän otti ne viisi leipää ja kaksi kalaa, katsoi ylös taivaaseen ja siunasi ja mursi leivät ja antoi ne opetuslapsilleen kansan eteen pantaviksi; myöskin ne kaksi kalaa hän jakoi kaikille.
42. Ja kaikki söivät ja tulivat ravituiksi.
43. Sitten he keräsivät palaset, kaksitoista täyttä korillista, ja tähteet kaloista.
44. Ja niitä, jotka olivat syöneet näitä leipiä, oli viisituhatta miestä.
45. Ja heti hän vaati opetuslapsiaan astumaan venheeseen ja kulkemaan edeltä toiselle rannalle, Betsaidaan, sillä aikaa kun hän laskee kansan luotaan.
46. Ja sanottuaan heille jäähyväiset hän meni pois vuorelle rukoilemaan.
47. Ja kun ilta tuli, oli venhe keskellä merta, ja hän oli yksinään maalla.
48. Ja kun hän näki heidän soutaessaan olevan hädässä, sillä tuuli oli heille vastainen, tuli hän noin neljännellä yövartiolla heidän luoksensa kävellen merellä ja aikoi kulkea heidän ohitsensa.
49. Mutta nähdessään hänen

---

30. Luuk. 9: 10. — **31.** Mark. 3: 20. — (V. **32-44** vert. Matt. 14: 13-21. Luuk. 9: 10-17. Joh. 6: 1-13.) — **34.** 1 Kun. 22: 17. Jer. 50: 6. Hes. 34: 2, 5, 12. Matt. 9: 36. — **37.** 2 Kun. 4: 42-44. — **38.** Matt. 15: 34. Mark. 8: 5. — **41.** Matt. 15: 36; 26: 26. Luuk. 24: 30. — (V. **45-56** vert. Matt. 14: 22-36. Joh. 6: 15-21.) — **46.** Mark. 1: 35. Luuk. 5: 16; 6: 12.

kävelevän merellä' he luulivat häntä aaveeksi ja rupesivat huutamaan;
50. sillä kaikki näkivät hänet ja peljästyivät. Mutta heti hän puhutteli heitä ja sanoi heille: »Olkaa turvallisella mielin, minä se olen; älkää peljätkö».
51. Ja hän astui venheeseen heidän luoksensa, ja tuuli asettui. Niin he hämmästyivät kovin kovasti sydämessään.
52. Sillä he eivät olleet noista leivistäkään päässeet ymmärrykseen, vaan heidän sydämensä oli paatunut.
53. Ja kuljettuaan yli toiselle rannalle he tulivat Gennesaretiin ja laskivat maihin.
54. Ja heidän noustessaan venheestä kansa heti tunsi hänet;
55. ja he riensivät kiertämään koko sitä paikkakuntaa ja rupesivat vuoteilla kantamaan sairaita sinne, missä kuulivat hänen olevan.
56. Ja missä vain hän meni kyliin tai kaupunkeihin tai maataloihin, asetettiin sairaat aukeille paikoille ja pyydettiin häneltä, että he saisivat koskea edes hänen viittansa tupsuun. Ja kaikki, jotka koskivat häneen, tulivat terveiksi.

7 luku.

Jeesus nuhtelee fariseuksia ja kirjanoppineita ulkokullaisuudesta 1—23, parantaa kanaanilaisen vaimon tyttären 24—30 ja kuuromykän 31—37.

1. Ja fariseukset ja muutamat kirjanoppineet, jotka olivat tulleet Jerusalemista, kokoontuivat hänen luoksensa.
2. Ja he näkivät, että muutamat hänen opetuslapsistaan söivät epäpuhtain, se on pesemättömin käsin.
3. Sillä eivät fariseukset eivätkä muutkaan Juutalaiset syö, ennenkuin ovat tarkoin pesseet kätensä, noudattaen vanhinten perinnäissääntöä,
4. ja torilta tultuaan he eivät syö, ennenkuin ovat vedellä vihmoneet itseään; ja paljo muuta on, jota he ovat ottaneet noudattaakseen, niinkuin maljain ja kiviastiain ja vaskiastiain pesemisiä.
5. Niin fariseukset ja kirjan oppineet kysyivät häneltä: »Miksi opetuslapsesi eivät vaella vanhinten perinnäissäännön mukaan, vaan syövät epäpuhtain käsin?»
6. Mutta hän sanoi heille: »Oikein Esaias on ennustanut teistä, te ulkokullatut, niinkuin on kirjoitettu: 'Tämä kansa kunnioittaa minua huulillaan, mutta heidän sydämensä on minusta kaukana;
7. mutta turhaan he palvelevat minua opettaen oppeja, jotka ovat ihmisten käskyjä'.
8. Te hylkäätte Jumalan käskyn ja noudatatte ihmisten perinnäissääntöä.»
9. Ja hän sanoi heille: »Kauniistipa te kumoatte Jumalan käskyn noudattaaksenne perinnäissääntöänne.
10. Sillä Mooses on sanonut: 'Kunnioita isääsi ja äitiäsi', ja:

52. Mark. 8: 17. — **56.** 4 Moos. 15: 37-41. Matt. 9: 20. Mark. 5: 27. Luuk. 6: 19.
7. (V. **1-23** vert. Matt. 15: 1-20.) — **2.** Luuk. 11: 38. — **6.** Es. 29: 13. — **7.** Kol. 2: 20-22. Tiit. 1: 14. — **10.** 2 Moos. 20: 12; 21: 17. 3 Moos. 20: 9. 5 Moos. 5: 16. Sananl. 20: 20. Ef. 6: 2, 3.

'Joka kiroaa isäänsä tai äitiänsä,
hän on kuolemalla kuoleva'.
11. Mutta te sanotte, että jos
ihminen sanoo isälleen tai äidil-
leen: 'Se, minkä olisit saava mi-
nulta hyväksesi, on korban' —
se on uhrilahja —
12. niin ette enää salli hänen
antaa mitään avustusta isälleen
tai äidilleen.
13. Te teette Jumalan sanan
tyhjäksi perinnäissäännöllänne,
jonka olette säätäneet. Ja pal-
jon muuta samanlaista te teette.»
14. Ja hän kutsui taas kansan
luoksensa ja sanoi heille:» Kuulkaa
minua kaikki ja ymmärtäkää:
15. ei mikään, mikä ihmisen
ulkopuolelta menee hänen si-
säänsä, voi häntä saastuttaa,
vaan mikä ihmisestä lähtee ulos,
se saastuttaa ihmisen.
16. Jos jollakin on korvat
kuulla, hän kuulkoon!»
17. Ja kun hän kansasta erot-
tuaan oli mennyt erääseen ta-
loon, kysyivät hänen opetuslap-
sensa häneltä sitä vertausta.
18. Ja hän sanoi heille: »Niin-
kö ymmärtämättömiä tekin olet-
te? Ettekö käsitä, ettei mikään,
mikä ulkoapäin menee ihmiseen,
voi häntä saastuttaa?
19. Sillä se ei mene hänen sy-
dämeensä, vaan vatsaan, ja ulos-
tuu luonnonmukaisesti.» Näin
hän sanoi kaikki ruuat puhtaiksi.
20. Ja hän sanoi: »Mikä ihmi-
sestä lähtee ulos, se saastuttaa
ihmisen.
21. Sillä sisästä, ihmisten sy-
dämestä, lähtevät pahat aja-
tukset, haureudet, varkaudet,
murhat,
22. aviorikokset, ahneus, häi-
jyys, petollisuus, irstaisuus, pa-
hansuopaisuus, jumalanpilkka,
ylpeys, mielettömyys.
23. Kaikki tämä paha lähtee
sisästä ulos ja saastuttaa ihmisen.»
24. Ja hän nousi ja lähti sieltä
Tyyron ja Siidonin alueelle. Ja hän
meni erääseen taloon eikä tahto-
nut, että kukaan saisi sitä tietää;
mutta hän ei saanut olla salassa,
25. vaan heti kun eräs vaimo,
jonka pienessä tyttäressä oli
saastainen henki, kuuli hänestä,
tuli hän ja heittäytyi hänen jal-
kojensa juureen.
26. Ja se vaimo oli Kreikatar,
syntyään Syrofoinikialainen; ja
hän pyysi häntä ajamaan ulos
riivaajan hänen tyttärestään.
27. Niin Jeesus sanoi hänelle:
»Anna ensin lasten tulla ravi-
tuiksi; sillä ei ole soveliasta ot-
taa lasten leipää ja heittää peni-
koille».
28. Mutta hän vastasi ja sanoi
hänelle: »Niin, Herra; penikat-
han syövät pöydän alla lasten
muruja».
29. Ja hän sanoi vaimolle:
»Tämän sanan tähden, mene; rii-
vaaja on lähtenyt tyttärestäsi».
30. Ja vaimo meni kotiinsa ja
havaitsi lapsen makaavan vuo-
teella ja riivaajan lähteneen
hänestä.
31. Ja hän lähti jälleen Tyy-
ron alueelta ja kulkien Siidonin
kautta tuli Galilean meren luo
Dekapolin alueen keskitse.
32. Ja hänen tykönsä tuotiin
kuuro, joka oli melkein mykkä,
ja he pyysivät häntä panemaan
kätensä hänen päälleen.

11. Sananl. 28: 24. — **13.** 5 Moos. 4: 2. — **15.** Ap. t. 10: 14, 15. Room. 14: 14, 20. 1 Tim. 4: 4. Tiit. 1: 15. — **20.** Jaak. 3: 6. — **21.** 1 Moos. 6: 5; 8: 21. Sananl. 6: 14. Jer. 17: 9. — (V. **24-30** vert. Matt. 15: 21-28.) — **31.** Matt. 15: 29-31.

33. Niin hän otti hänet erilleen kansasta, pisti sormensa hänen korviinsa, sylki ja koski hänen kieleensä
34. ja katsahti ylös taivaaseen, huokasi ja sanoi hänelle: »Effata», se on: Aukene.
35. Niin hänen korvansa aukenivat, ja hänen kielensä side irtautui, ja hän puhui selvästi.
36. Ja Jeesus kielsi heitä sitä kenellekään sanomasta; mutta mitä enemmän hän heitä kielsi, sitä enemmän he julistivat.
37. Ja ihmiset hämmästyivät ylenmäärin ja sanoivat: »Hyvästi hän on tehnyt kaikki; kuurot hän saa kuulemaan ja mykät puhumaan».

8 luku.

Jeesus ravitsee neljätuhatta miestä 1—9, kieltäytyy antamasta tunnusmerkkiä taivaasta 10—13, varoittaa opetuslapsiaan fariseusten ja Herodeksen hapatuksesta 14—21, parantaa sokean miehen Betsaidassa 22—26. Pietari tunnustaa Jeesuksen Kristukseksi 27—30. Jeesus ilmoittaa edeltäpäin kärsimisensä 31—33 ja puhuu seuraajiensa itsensäkieltämisestä ja tulemuksestaan 34—9: 1.

1. **N**iinä päivinä, kun paljo kansaa taas oli koolla, eikä heillä ollut mitään syötävää, kutsui hän opetuslapsensa luokseen ja sanoi heille:
2. »Minun käy sääliksi kansaa, sillä he ovat jo kolme päivää olleet luonani, eikä heillä ole mitään syötävää.
3. Ja jos lasken heidät menemään syömättä kotiinsa, niin he nääntyvät matkalla; sillä muutamat heistä ovat tulleet kaukaa.»
4. Niin hänen opetuslapsensa vastasivat hänelle: »Mistä täällä erämaassa kukaan voi saada leipää näiden ravitsemiseksi?»
5. Hän kysyi heiltä: »Montako leipää teillä on?» He sanoivat: »Seitsemän».
6. Silloin hän käski kansan asettua maahan. Ja hän otti ne seitsemän leipää, kiitti, mursi ja antoi opetuslapsilleen, jotta he panisivat ne kansan eteen. Ja he panivat.
7. Heillä oli myös joitakuita kalasia; ja siunattuaan ne hän käski panna nekin kansan eteen.
8. Niin he söivät ja tulivat ravituiksi. Sitten he keräsivät palasien tähteet, seitsemän vasullista.
9. Ja heitä oli noin neljätuhatta. Ja hän laski heidät luotaan.
10. **J**a kohta hän astui opetuslapsineen venheeseen ja meni Dalmanutan seuduille.
11. Ja fariseukset lähtivät sinne ja rupesivat väittelemään hänen kanssaan ja vaativat häneltä tunnusmerkkiä taivaasta, tahtoen panna hänet koetukselle.
12. Niin hän huokasi hengessään ja sanoi: »Miksi tämä sukupolvi vaatii tunnusmerkkiä? Totisesti minä sanon teille: tälle sukupolvelle ei anneta tunnusmerkkiä.»

33. Mark. 8: 23. Joh. 9: 6. — **36.** Mark. 1: 43-45. — **37.** Es. 35: 5, 6. Matt. 11: 5.

8. (V. **1-10** vert. Matt. 15: 32-39.) — **2.** Mark. 6: 34. — **4.** Ps. 78: 19. — **6.** Matt. 14: 19. Mark. 6: 41. Joh. 6: 10. — **8.** 2 Kun. 4. 42-44. — (V. **11-21** vert. Matt. 16: 1-12.) — **11.** Matt. 12: 38, 39: Luuk. **11**: 16. Joh. 6: 30. — **12.** Luuk. **11**: 29.

13. Ja hän jätti heidät ja astui taas venheeseen ja lähti pois toiselle rannalle.
14. Ja he olivat unhottaneet ottaa mukaansa leipää, eikä heillä ollut muassaan venheessä enempää kuin yksi leipä.
15. Ja hän käski heitä sanoen: »Olkaa varuillanne ja kavahtakaa fariseusten hapatusta ja Herodeksen hapatusta».
16. Niin he puhelivat keskenään siitä, ettei heillä ollut leipää.
17. Kun Jeesus huomasi sen, sanoi hän heille: »Mitä puhelette siitä, ettei teillä ole leipää? Ettekö vielä tajua ettekä ymmärrä? Onko teidän sydämenne paatunut?
18. Silmät teillä on, ettekä näe, ja korvat teillä on, ettekä kuule! Ja ettekö muista:
19. kun mursin ne viisi leipää viidelletuhannelle, kuinka monta korin täyttä palasia te keräsitte?» He sanoivat hänelle: »Kaksitoista».
20. »Ja kun mursin ne seitsemän leipää neljälletuhannelle, kuinka monta vasun täyttä palasia te keräsitte?» He sanoivat: »Seitsemän».
21. Niin hän sanoi heille: »Ettekö vieläkään ymmärrä?»
22. Ja he tulivat Betsaidaan. Ja hänen tykönsä tuotiin sokea, ja he pyysivät, että hän koskisi häneen.
23. Niin hän tarttui sokean käteen, talutti hänet kylän ulkopuolelle, sylki hänen silmiinsä ja pani kätensä hänen päälleen ja kysyi häneltä: »Näetkö jotakin?»
24. Tämä katsahti ylös ja sanoi: »Näen ihmiset, sillä minä erotan käveleviä, ne ovat puiden näköisiä».
25. Sitten hän taas pani kätensä hänen silmilleen; ja nyt mies näki tarkkaan ja oli parantunut ja näki kaikki kaukaa ja selvästi.
26. Ja hän lähetti hänet hänen kotiinsa sanoen: »Älä mene edes kyläänkään».
27. Ja Jeesus lähti opetuslapsineen Filippuksen Kesarean kyliin. Ja tiellä hän kysyi opetuslapsiltaan ja sanoi heille: »Kenen ihmiset sanovat minun olevan?»
28. He vastasivat hänelle sanoen: »Johannes Kastajan, ja toiset Eliaan, toiset taas jonkun muun profeetoista».
29. Niin hän kysyi heiltä: »Kenenkäs te sanotte minun olevan?» Pietari vastasi ja sanoi hänelle: »Sinä olet Kristus».
30. Ja hän varoitti vakavasti heitä puhumasta kenellekään hänestä.
31. Ja hän alkoi opettaa heille, että Ihmisen Pojan piti kärsimän paljon ja joutuman vanhimpien ja ylipappien ja kirjanoppineiden hyljittäväksi ja tuleman tapetuksi, ja kolmen päivän perästä nouseman ylös.
32. Ja tämän hän puhui peittelemättä. Silloin Pietari otti

15. Luuk. 12: 1. — **17.** Mark. 6: 52. — **18.** Jer. 5: 21. Hes. 12: 2. — **19.** Matt. 14: 20, 21. Mark. 6: 41-44. Luuk. 9: 13-17. Joh. 6: 13. — **20.** Matt. 15: 34, 37. — **23.** Mark. 7: 32, 33. — (V. **27-30** vert. Matt. 16: 13-20. Luuk. 9: 18-21.) — **28.** Matt. 14: 2. Mark. 6: 15. — **29.** Matt. 26: 63, 64. Mark. 14: 61, 62. Luuk. 9: 20. Joh. 6: 69; 11: 27. — **30.** Mark. 9: 9. — (V. **31-9: 1** vert. Matt. 16: 21-28. Luuk. 9: 22-27.) — **31.** Matt. 17: 22, 23. Mark. 9: 31; 10: 33. Luuk. 18: 31-33.

hänet erilleen ja rupesi häntä nuhtelemaan.
33. Mutta hän kääntyi, katsoi opetuslapsiinsa ja nuhteli Pietaria sanoen: »Väisty taakseni, saatana, sillä sinä et ajattele sitä, mikä on Jumalan, vaan sitä, mikä on ihmisten».
34. Ja hän kutsui luokseen kansan ynnä opetuslapsensa ja sanoi heille: »Jos joku tahtoo minun perässäni kulkea, hän kieltäköön itsensä ja ottakoon ristinsä ja seuratkoon minua.
35. Sillä joka tahtoo pelastaa sielunsa, hän on sen kadottava, mutta joka kadottaa sielunsa minun ja evankeliumin tähden, hän on sen pelastava.
36. Sillä mitä hyötyä on ihmiselle siitä, vaikka hän voittaisikin itselleen koko maailman, mutta saisi vahingon sielullensa?
37. Sillä mitä voi ihminen antaa sielunsa lunnaiksi?
38. Sillä joka häpeää minua ja minun sanojani tässä avionrikkojassa ja syntisessä sukupolvessa, häntä myös Ihmisen Poika on häpeävä, kun hän tulee Isänsä kirkkaudessa pyhien enkelien kanssa.»

9 luku.

Jeesus kirkastuu 2—8, sanoo, että Johannes on se ennustettu Elias 9—13, parantaa kuunvaihetautisen 14—29, puhuu jälleen kuolemastaan ja ylösnousemisestaan 30—32, selittää, kuka on taivaan valtakunnassa suurin 33—37, ojentaa opetuslastensa ahdasmielistä intoa 38—41 ja neuvoo vastustamaan viettelyksiä 42—50.

1. Ja hän sanoi heille: »Totisesti minä sanon teille: tässä seisovien joukossa on muutamia, jotka eivät maista kuolemaa, ennenkuin näkevät Jumalan valtakunnan tulevan voimalla».
2. Ja kuuden päivän kuluttua Jeesus otti mukaansa Pietarin ja Jaakobin ja Johanneksen ja vei heidät erilleen muista korkealle vuorelle, yksinäisyyteen. Ja hän muuttui heidän edessään;
3. ja hänen vaatteensa tulivat kiiltäviksi, niin ylen valkoisiksi, ettei kukaan vaatteenvalkaisija maan päällä taida semmoiseksi valkaista.
4. Ja heille näyttäytyivät Elias ynnä Mooses, ja ne puhuivat Jeesuksen kanssa.
5. Niin Pietari rupesi puhumaan ja sanoi Jeesukselle: »Rabbi, hyvä on meidän tässä olla; ja tehkäämme kolme majaa, sinulle yksi ja Moosekselle yksi ja Eliaalle yksi».
6. Hän ei näet tiennyt, mitä sanoa, sillä he olivat peljästyksissään.
7. Ja tuli pilvi, joka peitti heidät varjoonsa, ja pilvestä kuului ääni: »Tämä on minun rakas Poikani; kuulkaa häntä».
8. Ja yhtäkkiä, kun he katsahtivat ympärilleen, eivät he enää nähneet ketään muuta kuin Jeesuksen, joka yksinänsä oli heidän kanssaan.

34. Matt. 10: 38, 39. Luuk. 14: 27. — **35.** Luuk. 17: 33. Joh. 12: 25. — **37.** Ps. 49: 9. — **38.** Matt. 10: 33; 25: 31; 26: 64. Luuk. 12: 9. Room. 1: 16. 2 Tim. 2: 12.

9. (V. **2-8** vert. Matt. 17: 1-8. Luuk. 9: 28-36.) — **3.** Ps. 104: 2. Ilm. 1: 14. — **7.** 5 Moos. 18: 15. Ps. 2: 7. Es. 42: 1. Matt. 3: 17; 12: 18. Mark. 1: 11. Luuk. 3: 22. 2 Piet. 1: 17.

9. Ja heidän kulkiessaan alas vuorelta hän teroitti heille, etteivät kenellekään kertoisi, mitä olivat nähneet, ennenkuin vasta sitten, kun Ihmisen Poika oli noussut kuolleista.

10. Ja he pitivät mielessään sen sanan ja tutkistelivat keskenään, mitä tuo kuolleista nouseminen oli.

11. Ja he kysyivät häneltä sanoen: »Kirjanoppineethan sanovat, että Eliaan pitää tulla ensin?»

12. Niin hän sanoi heille: »Elias tosin tulee ensin ja asettaa kaikki kohdalleen. Mutta kuinka sitten on kirjoitettu Ihmisen Pojasta, että hän on paljo kärsivä ja tuleva halveksituksi?

13. Mutta minä sanon teille: Elias onkin tullut, ja he tekivät hänelle, mitä tahtoivat, niinkuin hänestä on kirjoitettu.»

14. Ja kun he tulivat toisten opetuslasten luo, näkivät he paljo kansaa heidän ympärillään ja kirjanoppineita väittelemässä heidän kanssaan.

15. Ja kohta kun kaikki kansa hänet näki, hämmästyivät he ja riensivät hänen luoksensa ja tervehtivät häntä.

16. Ja hän kysyi heiltä: »Mitä väittelette heidän kanssaan?»

17. Silloin vastasi eräs mies kansajoukosta hänelle: »Opettaja, minä toin sinun luoksesi poikani, jossa on mykkä henki.

18. Ja missä vain se käy hänen kimppuunsa, riuhtoo se häntä, ja hänestä lähtee vaahtoa, ja hän kiristelee hampaitaan; ja hän kuihtuu. Ja minä sanoin opetuslapsillesi, että he ajaisivat sen ulos, mutta he eivät kyenneet.»

19. Hän vastasi heille sanoen: »Voi, sinä epäuskoinen sukupolvi, kuinka kauan minun on oltava teidän luonanne? Kuinka kauan minun on kärsittävä teitä? Tuokaa hänet minun tyköni.»

20. Niin he toivat hänet hänen tykönsä. Ja heti kun hän näki Jeesuksen, kouristi henki häntä, ja hän kaatui maahan, kieritteli itseään, ja hänestä lähti vaahtoa.

21. Ja hän kysyi hänen isältään: »Kuinka kauan aikaa tuo on hänessä ollut?» Niin hän sanoi: »Pienestä pitäen.

22. Ja monesti se on heittänyt hänet milloin tuleen, milloin veteen, tuhotakseen hänet. Mutta jos sinä jotakin voit, niin armahda meitä ja auta meitä.»

23. Niin Jeesus sanoi hänelle: »'Jos voit', sanot; kaikki on mahdollista sille, joka uskoo».

24. Ja heti lapsen isä huusi ja sanoi kyynelin: »Minä uskon; auta epäuskoani!»

25. Mutta kun Jeesus näki, että kansaa riensi sinne, nuhteli hän saastaista henkeä ja sanoi sille: »Sinä mykkä ja kuuro henki, minä käsken sinua: lähde hänestä, äläkä enää häneen mene».

26. Niin se huusi ja kouristi häntä kovasti ja lähti ulos. Ja hän kävi ikäänkuin kuolleeksi, niin että useimmat sanoivat: »Hän kuoli».

(V. **9-13** vert. Matt. 17: 9-13.) — **10.** Luuk. 9: 36. — **11.** Mal. 4: 5. — **12.** Ps. 22: 7, 8. Es. 53: 3, 4. Dan. 9: 26. Luuk. 1: 17. — **13.** Matt. 11: 14 — (V. **14-29** vert. Matt. 17: 14-20. Luuk. 9: 37-42.) — **19.** 5 Moos. 32: 20. Ps. 78: 8. — **20.** Mark. 1: 26. — **23.** Mark. 11: 23. Luuk. 17: 6. Fil. 4: 13.

27. Mutta Jeesus tarttui hänen käteensä ja nosti hänet ylös. Ja hän nousi.
28. Ja kun hän oli mennyt huoneeseen, kysyivät hänen opetuslapsensa häneltä, kun olivat yksinään: »Miksi me emme voineet ajaa sitä ulos?»
29. Hän sanoi heille: »Tätä lajia ei saa lähtemään ulos muulla kuin rukouksella [ja paastolla]».
30. Ja he lähtivät sieltä ja kulkivat Galilean läpi; ja hän ei tahtonut, että kukaan saisi sitä tietää.
31. Sillä hän opetti opetuslapsiaan ja sanoi heille: »Ihmisen Poika annetaan ihmisten käsiin, ja he tappavat hänet, ja kun hän on tapettu, nousee hän kolmen päivän perästä ylös».
32. Mutta he eivät käsittäneet sitä puhetta ja arkailivat häneltä kysyä.
33. Ja he saapuivat Kapernaumiin. Ja kotiin tultuaan hän kysyi heiltä: »Mistä te tiellä keskustelitte?»
34. Mutta he olivat vaiti; sillä he olivat tiellä keskustelleet toistensa kanssa siitä, kuka oli suurin.
35. Ja hän istuutui, kutsui ne kaksitoista ja sanoi heille: »Jos joku tahtoo olla ensimäinen, on hänen oltava kaikista viimeinen ja kaikkien palvelija».
36. Ja hän otti lapsen ja asetti sen heidän keskelleen; ja otettuaan sen syliinsä hän sanoi heille:
37. »Joka ottaa luokseen yhdenkään tämmöisen lapsen minun nimeeni, hän ottaa luokseen minut; ja joka minut ottaa luokseen, hän ei ota luokseen minua, vaan sen, joka on minut lähettänyt».
38. Johannes sanoi hänelle: »Opettaja, me näimme erään miehen, joka ei seuraa meitä, sinun nimessäsi ajavan ulos riivaajia ja me kielsimme häntä, koska hän ei seurannut meitä».
39. Mutta Jeesus sanoi: »Älkää häntä kieltäkö; sillä ei kukaan, joka tekee voimateon minun nimeeni, voi kohta sen jälkeen puhua minusta pahaa.
40. Sillä joka ei ole meitä vastaan, se on meidän puolellamme.
41. Sillä joka antaa teille juodaksenne maljallisenkaan vettä siinä nimessä, että olette Kristuksen omia, totisesti minä sanon teille: hän ei jää palkkaansa vaille.
42. Ja joka viettelee yhdenkään näistä pienistä, jotka uskovat minuun, hänen olisi parempi, että myllynkivi olisi pantu hänen kaulaansa ja hänet olisi heitetty mereen.
43. Ja jos kätesi viettelee sinut, hakkaa se poikki. Parempi on sinulle, että käsipuolena pääset elämään sisälle, kuin että, molemmat kädet tallella, menet helvettiin, sammumattomaan tuleen,
[44. jossa heidän matonsa ei kuole eikä tuli sammu].
45. Ja jos jalkasi viettelee sinut, hakkaa se poikki. Parempi on sinulle, että jalkapuolena menet elämään sisälle, kuin että

(V. **30-32** vert. Matt. 17: 22, 23. Luuk. 9: 43-45.) — **31.** Matt. 16: 21. Mark. 8: 31; 10: 32-34. Luuk. 9: 22; 18: 31-34. — (V. **33-50** vert. Matt. 18: 1-9. Luuk. 9: 46-50.) — **33.** Matt. 17: 24. — **34.** Luuk. 22: 24. — **35.** Matt. 20: 26, 27; 23: 11, 12. Mark. 10: 43, 44. Luuk. 22: 26. — **36.** Mark. 10: 16. — **37.** Matt. 10: 40, 41. Joh. 13: 20. — **39.** 1 Kor. 12: 3. — **40.** Matt. 12: 30. — **41.** Matt. 10: 42; 25: 35. — **42.** 5 Moos. 13: 6. Luuk. 17: 1, 2. — **43.** Matt. 5: 30.

14. 765 — 6

sinut, molemmat jalat tallella, heitetään helvettiin,
[46. jossa heidän matonsa ei kuole eikä tuli sammu].
47. Ja jos silmäsi viettelee sinut, heitä se pois. Parempi on sinulle, että silmäpuolena menet sisälle Jumalan valtakuntaan, kuin että sinut, molemmat silmät tallella, heitetään helvettiin,
48. jossa heidän matonsa ei kuole eikä tuli sammu.
49. Sillä jokainen ihminen on tulella suolattava, ja jokainen uhri on suolalla suolattava.
50. Suola on hyvä; mutta jos suola käy suolattomaksi, millä te sen maustatte? Olkoon teillä suolaa itsessänne ja ylläpitäkää rauhaa keskenänne.»

10 luku.

Jeesus lähtee Galileasta 1, vastaa kysymykseen avioerosta 2—12, siunaa lapsia 13—16, neuvoo rikasta nuorukaista 17—22, varoittaa rikkauden vaarasta 23—27, lupaa seuraajilleen suuren armopalkan 28—31, julistaa tulevaa kärsimistään uudelleen 32—34, ojentaa Sebedeuksen poikia 35—40 ja kehoittaa opetuslapsiaan nöyryyteen 41—45, sekä parantaa sokean Bartimeuksen 46—52.

1. **Ja** hän nousi ja lähti sieltä Juudean rajoille kulkien Jordanin toista puolta. Ja taas kokoontui paljo kansaa hänen luoksensa, ja tapansa mukaan hän taas opetti heitä.
2. **Ja** fariseuksia tuli hänen luoksensa, ja koettaen kietoa häntä he kysyivät häneltä, oliko miehen lupa erottaa vaimonsa luotaan.
3. Hän vastasi ja sanoi heille: »Mitä Mooses on teille käskenyt?»
4. He sanoivat: »Mooses salli kirjoittaa erokirjan ja erottaa vaimon luotaan».
5. Niin Jeesus sanoi heille: »Teidän sydämenne kovuuden tähden hän kirjoitti teille tämän käskyn.
6. Mutta luomisen alusta Jumala 'on luonut heidät mieheksi ja naiseksi.
7. Sentähden on miehen luopuminen isästään ja äidistään ja liittyminen vaimoonsa.
8. Ja ne kaksi tulevat yhdeksi lihaksi.' Niin eivät he enää ole kaksi, vaan yksi liha.
9. Minkä siis Jumala yhdisti, sitä älköön ihminen erottako.»
10. Ja heidän mentyään huoneeseen opetuslapset taas kysyivät häneltä tätä asiaa.
11. Ja hän sanoi heille: »Joka hylkää vaimonsa ja nai toisen, hän tekee huorin häntä vastaan.
12. Ja jos vaimo hylkää miehensä ja menee naimisiin toisen kanssa, niin hän tekee huorin.»
13. **Ja** he toivat hänen tykönsä lapsia, jotta hän koskisi heihin; mutta opetuslapset nuhtelivat tuojia.
14. Mutta kun Jeesus sen näki, närkästyi hän ja sanoi heille: »Sallikaa lasten tulla minun tyköni älkääkä estäkö heitä, sillä

47. Es. 66: 24. Matt. 5: 29. — **49.** 3 Moos. 2: 13. Hes. 43: 24. — **50.** Matt. 5: 13. Luuk. 14: 34. Room. 12: 18. Kol. 4: 6. Hebr. 12: 14.
10. (V. **1-12** vert. Matt. 19: 1-9.) — **4.** 5 Moos. 24: 1. Matt. 5: 31. — **6.** 1 Moos. 1: 27; 5: 2. — **7.** 1 Moos. 2: 24. Ps. 45: 11. Ef. 5: 31. — **9.** 1 Kor. 7: 10, 11. — **11.** Matt. 5: 32. Luuk. 16: 18. — (V. **13-16** vert. Matt. 19: 13-15. Luuk. 18: 15-17.) — **14.** Matt. 18: 3. 1 Kor. 14: 20.

senkaltaisten on Jumalan valtakunta.

15. Totisesti minä sanon teille: joka ei ota vastaan Jumalan valtakuntaa niinkuin lapsi, hän ei pääse sinne sisälle.»

16. Ja hän otti heidät syliinsä, pani kätensä heidän päällensä ja siunasi heitä.

17. Ja hänen sieltä tielle mennessään juoksi muuan mies hänen luoksensa, polvistui hänen eteensä ja kysyi häneltä: »Hyvä opettaja, mitä minun on tekeminen, jotta perisin iankaikkisen elämän?»

18. Mutta Jeesus sanoi hänelle: »Miksi sanot minua hyväksi? Ei kukaan muu ole hyvä kuin Jumala yksin.

19. Käskyt sinä tiedät: 'Älä tapa', 'Älä tee huorin', 'Älä varasta', 'Älä todista väärin', 'Älä riistä keneltäkään mitään', 'Kunnioita isääsi ja äitiäsi'.»

20. Mutta hän sanoi hänelle: »Opettaja, tätä kaikkea olen noudattanut nuoruudestani asti».

21. Niin Jeesus katsoi häneen ja rakasti häntä ja sanoi hänelle: »Yksi sinulta puuttuu: mene, myy kaikki, mitä sinulla on, ja anna köyhille, niin sinulla on oleva aarre taivaassa, ja tule ja seuraa minua».

22. Mutta hän synkistyi siitä puheesta ja meni pois murheellisena, sillä hänellä oli paljo omaisuutta.

23. Silloin Jeesus katsoi ympärilleen ja sanoi opetuslapsilleen: »Kuinka vaikea onkaan niiden, joilla on tavaraa, päästä Jumalan valtakuntaan!»

24. Niin opetuslapset hämmästyivät hänen sanoistaan. Mutta Jeesus rupesi taas puhumaan ja sanoi heille: »Lapset, kuinka vaikea onkaan niiden, jotka luottavat tavaraansa, päästä Jumalan valtakuntaan!

25. Helpompi on kamelin mennä neulansilmästä läpi, kuin rikkaan päästä Jumalan valtakuntaan.»

26. Niin he hämmästyivät yhä enemmän ja sanoivat toisilleen: »Kuka niin ollen voi pelastua?»

27. Jeesus katsoi heihin ja sanoi: »Ihmisille se on mahdotonta, mutta ei Jumalalle; sillä Jumalalle on kaikki mahdollista».

28. Niin Pietari rupesi sanomaan hänelle: »Katso, me olemme luopuneet kaikesta ja seuranneet sinua».

29. Jeesus sanoi: »Totisesti minä sanon teille: ei ole ketään, joka minun tähteni ja evankeliumin tähden on luopunut talosta tai veljistä tai sisarista tai äidistä tai isästä tai lapsista tai pelloista,

30. eikä nyt tässä ajassa saisi satakertaisesti taloja ja veljiä ja sisaria ja äitejä ja lapsia ja peltoja, vainojen keskellä, ja tulevassa maailmassa iankaikkista elämää.

31. Mutta monet ensimäiset tulevat viimeisiksi ja viimeiset ensimäisiksi.»

32. Ja he olivat matkalla, me-

16. Mark. 9: 36. — (V. **17-31** vert. Matt. 19: 16-30. Luuk. 18: 18-30.) — **19.** 2 Moos. 20: 12-16. 5 Moos. 5: 16-20. Mal. 3: 5. Tob. 4: 13-15. Room. 13: 9. — **20.** 1 Kor. 4: 4. Fil. 3: 6. — **21.** Matt. 6: 19. Luuk. 12: 33; 16: 9. 1 Tim. 6: 17-19. — **24.** Ps. 62: 11. Sananl. 11: 28. — **27.** 1 Moos. 18: 14. Job 42: 2. Jer. 32: 17. Sak. 8: 6. Luuk. 1: 37. — **28.** Matt. 4: 20. Luuk. 5: 11. — **31.** Matt. 20: 16. Luuk. 13: 30. — (V. **32-34** vert. Matt. 20: 17-19. Luuk. 18: 31-33.)

nossa ylös Jerusalemiin, ja Jee-
sus kulki heidän edellään; ja hei-
dät valtasi hämmästys, ja ne,
jotka seurasivat, olivat pelois-
saan. Ja hän otti taas luoksensa
ne kaksitoista ja rupesi heille
sanomaan, mitä hänelle oli ta-
pahtuva:
33. »Katso, me menemme ylös
Jerusalemiin, ja Ihmisen Poika
annetaan ylipappien ja kirjan-
oppineiden käsiin, ja he tuomit-
sevat hänet kuolemaan ja anta-
vat hänet alttiiksi pakanoille;
34. ja ne pilkkaavat häntä ja
sylkevät häntä ja ruoskivat hän-
tä ja tappavat hänet; ja kolmen
päivän perästä hän nousee ylös».
35. **J**a Jaakob ja Johannes,
Sebedeuksen pojat, menivät hä-
nen luoksensa ja sanoivat hänelle:
»Opettaja, me tahtoisimme, että
tekisit meille, mitä anomme si-
nulta».
36. Hän sanoi heille: »Mitä
tahdotte, että teille tekisin?»
37. Niin he sanoivat hänelle:
»Anna meidän istua, toisen oi-
kealla ja toisen vasemmalla puo-
lellasi sinun kirkkaudessasi».
38. Mutta Jeesus sanoi heille:
»Ette tiedä, mitä anotte. Voit-
teko juoda sen maljan, jonka
minä juon, tahi tulla kastetuiksi
sillä kasteella, jolla minut kaste-
taan?»
39. He sanoivat hänelle: »Voim-
me». Niin Jeesus sanoi heille:
»Sen maljan, jonka minä juon,
te tosin juotte, ja sillä kasteella,
jolla minut kastetaan, kastetaan
teidätkin;
40. mutta oikealla tai vasem-
malla puolellani istuminen ei ole
minun annettavanani, vaan se
annetaan niille, joille se on val-
mistettu».
41. **K**un ne kymmenen sen
kuulivat, alkoivat he närkästyä
Jaakobiin ja Johannekseen.
42. Mutta Jeesus kutsui hei-
dät luoksensa ja sanoi heille: »Te
tiedätte, että ne, joita katsotaan
kansojen ruhtinaiksi, herroina
niitä hallitsevat, ja että kansojen
mahtavat käyttävät valtaansa
niitä kohtaan.
43. Mutta näin ei ole teidän
kesken, vaan joka teidän keskuu-
dessanne tahtoo tulla suureksi, hän
olkoon teidän palvelijanne;
44. ja joka teidän keskuudes-
sanne tahtoo olla ensimäinen,
hän olkoon kaikkien käskyläinen.
45. Sillä ei Ihmisen Poikakaan
tullut palveltavaksi, vaan palve-
lemaan ja antamaan henkensä
lunnaiksi monen edestä.»
46. **J**a he tulivat Jerikoon. Ja
kun hän vaelsi Jerikosta opetus-
lastensa ja suuren väkijoukon
seuraamana, istui sokea kerjä-
läinen, Bartimeus, Timeuksen
poika, tien vieressä.
47. Ja kun hän kuuli, että se
oli Jeesus, Nasaretilainen, rupesi
hän huutamaan ja sanomaan:
»Jeesus, Daavidin poika, armah-
da minua!»
48. Ja monet nuhtelivat häntä

33. Matt. 16: 21; 17: 22. Mark. 8: 31; 9: 31. Luuk. 9: 22. — (V. **35-45** vert. Matt. 20: 20-28.) — **38.** Luuk. 12: 50. — **39.** Ap. t. 12: 2. Room. 6: 3; 8: 17. Fil. 3: 10. — **42.** Luuk 22: 25-27. — **43.** Matt. 23: 11. Mark. 9: 35. Luuk. 9: 48. — **44.** 1 Piet. 5: 3. — **45.** Joh. 13: 14. Ef. 1: 7. Fil. 2: 7. Kol. 1: 14. 2 Tim. 2: 6. Tiit. 2: 14. 1 Piet. 1: 18, 19. — (V. **46-52** vert. Matt. 20: 29-34. Luuk. 18: 35-43.) — **47.** Matt. 9: 27; 15: 22. Luuk. 17: 13.

saadakseen hänet vaikenemaan. Mutta hän huusi vielä enemmän: »Daavidin poika, armahda minua!»

49. Silloin Jeesus seisahtui ja sanoi: »Kutsukaa hänet tänne». Ja he kutsuivat sokean, sanoen hänelle: »Ole turvallisella mielin, nouse; hän kutsuu sinua».

50. Niin hän heitti viittansa päältään, kavahti seisomaan ja tuli Jeesuksen luo.

51. Ja Jeesus puhutteli häntä sanoen: »Mitä tahdot, että minä tekisin sinulle?» Niin sokea sanoi hänelle: »Rabbuni, että saisin näköni jälleen».

52. Niin Jeesus sanoi hänelle: »Mene, uskosi on sinut pelastanut». Ja heti hän sai näkönsä ja seurasi häntä tiellä.

11 luku.

Jeesus tulee ratsastaen Jerusalemiin 1—11, kiroaa hedelmättömän viikunapuun 12—14, puhdistaa pyhäkön 15—19 ja puhuu uskon voimasta 20—26. Jeesukselta kysytään, millä vallalla hän toimii 27—33.

1. **Ja** kun he tulivat lähelle Jerusalemia, Betfagen ja Betanian luo Öljymäelle, lähetti hän kaksi opetuslastaan

2. ja sanoi heille: »Menkää kylään, joka on edessänne, niin te kohta, kun sinne tulette, löydätte sidotun varsan, jonka selässä ei yksikään ihminen vielä ole istunut; päästäkää se ja tuokaa tänne.

3. Ja jos joku teille sanoo: 'Miksi tuota teette?' niin sanokaa: 'Herra tarvitsee sitä ja lähettää sen kohta tänne takaisin'.»

4. Niin he menivät ja löysivät oven viereen ulos kujalle sidotun varsan ja päästivät sen.

5. Ja muutamat niistä, jotka siellä seisoivat, sanoivat heille: »Mitä teette, kun päästätte varsan?»

6. Niin he sanoivat heille, niinkuin Jeesus oli käskenyt; ja he antoivat heidän mennä.

7. Ja he toivat varsan Jeesuksen luo ja heittivät vaatteensa sen päälle, ja hän istuutui sen selkään.

8. Ja monet levittivät vaatteensa tielle, ja toiset lehviä, joita katkoivat kentiltä.

9. Ja jotka kulkivat edellä, ja jotka seurasivat, huusivat: »Hoosianna, siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimeen!

10. Siunattu olkoon isämme Daavidin valtakunta, joka on tulemassa. Hoosianna korkeuksissa!»

11. Ja hän kulki sisälle Jerusalemiin ja meni pyhäkköön; ja katseltuaan kaikkea hän lähti niiden kahdentoista kanssa Betaniaan, sillä aika oli jo myöhäinen.

12. **Kun** he seuraavana päivänä lähtivät Betaniasta, oli hänen nälkä.

13. Ja kun hän kaukaa näki viikunapuun, jossa oli lehtiä, meni hän katsomaan, löytäisikö ehkä jotakin siitä; mutta tultuaan sen luo hän ei löytänyt muuta kuin lehtiä. Silloin ei näet ollut viikunain aika.

---

52. Matt. 9: 22. Mark. 5: 34. Luuk. 7: 50; 8: 48; 17: 19.
11. (V. **1-10** vert. Matt. 21: 1-9. Luuk. 19: 29-38. Joh. 12: 12-16.) — **7.** Sak. 9: 9. — **8.** 2 Kun. 9: 13. — **9.** Ps. 118: 25, 26. Jer. 31: 7. Matt. 23: 39. Luuk. 13: 35. — (V. **11-24** vert. Matt. 21: 12-22. Luuk. 19: 45-48.) — **13.** Miik. 7: 1. Luuk. 13: 6.

14. Niin hän puhui ja sanoi
sille: »Älköön kukaan ikinä enää
syökö sinusta hedelmää». Ja hänen opetuslapsensa kuulivat sen.
15. Ja he tulivat Jerusalemiin.
Ja hän meni pyhäkköön ja rupesi ajamaan ulos niitä, jotka möivät ja ostivat pyhäkössä, ja kaatoi kumoon rahanvaihtajain pöydät ja kyyhkysten myyjäin istuimet,
16. eikä sallinut kenenkään kantaa mitään astiaa pyhäkön kautta.
17. Ja hän opetti ja sanoi
heille: »Eikö ole kirjoitettu: 'Minun huoneeni on kutsuttava kaikkien kansojen rukoushuoneeksi'? Mutta te olette tehneet siitä rosvojen luolan.»
18. Ja ylipapit ja kirjanoppineet kuulivat sen ja miettivät, kuinka saisivat hänet surmatuksi; sillä he pelkäsivät häntä, koska kaikki kansa oli hämmästyksissään hänen opetuksestansa.
19. Iltamyöhän tultua he menivät kaupungin ulkopuolelle.
20. Ja kun he varhain aamulla
kulkivat ohi, näkivät he viikunapuun kuivettuneen juuriaan myöten.
21. Silloin Pietari muisti Jeesuksen sanat ja sanoi hänelle: »Rabbi, katso, viikunapuu, jonka kirosit, on kuivettunut».
22. Jeesus vastasi ja sanoi
heille: »Pitäkää usko Jumalaan.
23. Totisesti minä sanon teille:
jos joku sanoisi tälle vuorelle: 'Kohoa ja heittäydy mereen', eikä epäilisi sydämessään, vaan uskoisi sen tapahtuvan, minkä hän sanoo, niin se hänelle tapahtuisi.
24. Sentähden minä sanon
teille: kaikki, mitä rukoilette ja anotte, uskokaa saaneenne, niin se on oleva teillä.
25. Ja kun seisotte ja rukoilette, niin antakaa anteeksi, jos teillä on jotakin toistanne vastaan, jotta Isännekin, joka on taivaissa, antaisi teille anteeksi teidän rikkomuksenne.»
26. »[Mutta jos te ette anna
anteeksi, niin ei Isännekään, joka on taivaissa, anna anteeksi teidän rikkomuksianne.]»
27. Ja he tulivat taas Jerusalemiin. Ja kun hän käveli pyhäkössä, tulivat ylipapit ja kirjanoppineet ja vanhimmat hänen luoksensa
28. ja sanoivat hänelle: »Millä
vallalla sinä näitä teet? Eli kuka sinulle on antanut vallan näitä tehdä?»
29. Mutta Jeesus vastasi heille:
»Minäkin teen teille kysymyksen; vastatkaa minulle, niin minä sanon teille, millä vallalla näitä teen.
30. Oliko Johanneksen kaste
taivaasta vai ihmisiltä? Vastatkaa minulle.»
31. Niin he neuvottelivat keskenään sanoen: »Jos sanomme: 'Taivaasta', niin hän sanoo: 'Miksi ette sitten uskoneet häntä?'
32. Vai sanommeko: 'Ihmisiltä'?» — sitä he eivät kansalta tohtineet, sillä kaikki pitivät Johannesta todellisena profeettana.

15. Joh. 2: 14. — **17.** 1 Kun. 8: 30. Es. 56: 7. Jer. 7: 11. — **18.** Matt. 7: 28. Mark. 1: 22. Luuk. 20: 19. — **23.** Matt. 17: 20. Luuk. 17: 6. Jaak. 1: 6. — **24.** Es. 65: 24. Matt. 7: 7. Luuk. 11: 9. Joh. 14: 13; 15: 7; 16: 23, 24. 1 Joh. 3: 22; 5: 14. Jaak. 1: 5, 6. — **25.** Matt. 5: 23-25; 6: 14, 15. Ef. 4: 32. Kol. 3: 13. — (V. **27-33** vert. Matt. 21: 23-27. Luuk. 20: 1-8.) — **28.** Ap. t. 4: 7; 7: 27. — **31.** Luuk. 7: 30. **32.** Matt. 14: 5. Mark. 6: 20.

33. Ja he vastasivat ja sanoivat Jeesukselle: »Emme tiedä». Silloin Jeesus sanoi heille: »Niinpä en minäkään sano teille, millä vallalla näitä teen».

12 luku.

Jeesus nuhtelee ylipappeja, kirjanoppineita ja kansan vanhimpia vertauksessaan pahoista viinitarhureista 1—12, vastaa fariseusten ja herodilaisten kysymykseen veronmaksusta 13—17, saddukeusten kysymykseen ylösnousemuksesta 18—27 ja kirjanoppineen kysymykseen lain tärkeimmästä käskystä 28—34; kysyy vastustajiltaan, kuinka Kristus voi samalla olla Daavidin poika ja Daavidin herra 35—37 ja varoittaa kirjanoppineiden tekopyhyydestä 38—40. Lesken lahja 41—44.

1. Ja hän rupesi puhumaan heille vertauksin: »Mies istutti viinitarhan ja teki aidan sen ympärille ja kaivoi viinikuurnan ja rakensi tornin; ja hän vuokrasi sen viinitarhureille ja matkusti muille maille.

2. Ja kun aika tuli, lähetti hän viinitarhurien luo palvelijan perimään tarhureilta viinitarhan hedelmiä.

3. Mutta he ottivat hänet kiinni, pieksivät ja lähettivät tyhjin käsin pois.

4. Ja vielä hän lähetti heidän luoksensa toisen palvelijan. Ja häntä he pitelivät pahoin ja kohtelivat häpeällisesti.

5. Ja hän lähetti vielä toisen, ja sen he tappoivat; ja samoin useita muita; toisia he pieksivät, toisia tappoivat.

6. Vielä hänellä oli ainoa rakas poikansa. Hänet hän lähetti viimeiseksi heidän luoksensa sanoen: 'Kavahtavat kai poikaani'.

7. Mutta viinitarhurit sanoivat toisilleen: 'Tämä on perillinen; tulkaa, tappakaamme hänet, niin perintö jää meille'.

8. Ja he ottivat hänet kiinni, tappoivat ja heittivät hänet ulos viinitarhasta.

9. Mitä nyt viinitarhan herra on tekevä? Hän tulee ja tuhoaa viinitarhurit ja antaa viinitarhan muille.

10. Ettekö ole lukeneet tätä kirjoitusta: 'Siitä kivestä, jonka rakentajat hylkäsivät, on tullut kulmakivi;

11. Herralta se on siksi tullut ja on ihmeellinen meidän silmissämme'?»

12. Silloin heidän olisi tehnyt mieli ottaa hänet kiinni, mutta he pelkäsivät kansaa; sillä he ymmärsivät, että hän oli puhunut sen vertauksen heistä. Ja he jättivät hänet ja menivät pois.

13. Ja he lähettivät hänen luoksensa muutamia fariseuksia ja herodilaisia kietomaan häntä sanoilla.

14. Nämä tulivat ja sanoivat hänelle: »Opettaja, me tiedämme, että sinä olet totinen, etkä välitä kenestäkään, sillä sinä et katso henkilöön, vaan opetat Jumalan tietä totuuden

12. (V. **1-12** vert. Matt. 21: 33-46. Luuk. 20: 9-19.) — **1.** Ps. 80: 9, 10. Es. 5: 1, 2. Jer. 2: 21. — **7.** 1 Moos. 37: 18-20. Matt. 26: 3, 4. — **9.** Ap. t. 13: 46; 18: 6. — **10.** Ps. 118: 22, 23. Es. 28: 16. Ap. t. 4: 11. Room. 9: 33. 1 Piet. 2: 4-8. — (V. **13-17** vert. Matt. 22: 15-22. Luuk. 20: 20-26.) — **14.** Matt. 17: 25. Joh. 3: 2.

mukaan. Onko luvallista antaa keisarille veroa vai ei? Tuleeko meidän antaa vai ei?»
15. Mutta hän tiesi heidän ulkokullaisuutensa ja sanoi heille: »Miksi koetatte kietoa minua? Tuokaa minulle denari nähdäkseni.»
16. Niin he toivat. Ja hän sanoi heille: »Kenen kuva ja päällekirjoitus tämä on?» He vastasivat hänelle: »Keisarin».
17. Jeesus sanoi heille: »Antakaa keisarille, mikä keisarin on, ja Jumalalle, mikä Jumalan on». Ja he ihmettelivät suuresti häntä.
18. Ja hänen luoksensa tuli saddukeuksia, jotka sanovat, ettei ylösnousemusta ole; ja he kysyivät häneltä sanoen:
19. »Opettaja, Mooses on säätänyt meille: 'Jos joltakin kuolee veli, joka jättää jälkeensä vaimon, mutta ei jätä lasta, niin ottakoon hän velivainajansa lesken ja herättäköön veljellensä siemenen'.
20. Oli seitsemän veljestä. Ensimäinen otti vaimon, ja kun hän kuoli, ei häneltä jäänyt jälkeläistä.
21. Silloin toinen otti hänet, ja hänkin kuoli jättämättä jälkeläistä. Niin myös kolmas.
22. Samoin kävi kaikille seitsemälle; heiltä ei jäänyt jälkeläistä. Viimeiseksi kaikista vaimokin kuoli.
23. Ylösnousemuksessa siis, kun he nousevat ylös, kenelle heistä hän joutuu vaimoksi, sillä hän oli ollut jokaisen noiden seitsemän vaimo?»
24. Jeesus sanoi heille: »Ettekö siitä syystä eksy, kun ette tunne raamatuita ettekä Jumalan voimaa?
25. Sillä kun kuolleista noustaan, ei naida eikä mennä miehelle; vaan he ovat niinkuin enkelit taivaissa.
26. Mutta mitä siihen tulee, että kuolleet nousevat ylös, ettekö ole lukeneet Mooseksen kirjasta, kertomuksessa orjantappurapensaasta, kuinka Jumala puhui hänelle sanoen: 'Minä olen Aabrahamin Jumala ja Iisakin Jumala ja Jaakobin Jumala'?
27. Ei hän ole kuolleiden Jumala, vaan elävien. Suuresti eksytte.»
28. Silloin tuli hänen luoksensa eräs kirjanoppinut, joka oli kuullut heidän keskustelunsa ja huomannut hänen hyvin vastanneen heille, ja kysyi häneltä: »Mikä on ensimäinen kaikista käskyistä?»
29. Jeesus vastasi: »Ensimäinen on tämä: 'Kuule, Israel: Herra, meidän Jumalamme, Herra on yksi ainoa;
30. ja rakasta Herraa Jumalaasi koko sydämestäsi ja koko sielustasi ja koko mielestäsi ja koko voimastasi'.
31. Toinen on tämä: 'Rakasta lähimäistäsi niinkuin itseäsi'. Ei ole mitään käskyä sen suurempaa kuin nämä.»
32. Niin kirjanoppinut sanoi hänelle: »Oikein sanoit, opettaja,

17. Room. 13: 7. 1 Piet. 2: 17. — (V. **18-27** vert. Matt. 22: 23-33. Luuk. 20: 27-38.) — **18.** Ap. t. 23: 8. — **19.** 5 Moos. 25: 5, 6. — **26.** 2 Moos. 3: 6, 16. Ap. t. 7: 32. 1 Kor. 15: 42, 43. Hebr. 11: 16. — (V. **28-34** vert. Matt. 22: 34-40. Luuk. 20: 39, 40.) — **29.** 5 Moos. 6: 4, 5; 10: 12, 13. — **31.** 3 Moos. 19: 18. Matt. 19: 19. Luuk. 10: 27. Joh. 15: 12. Room. 13: 9. Gal. 5: 14. 1 Tim. 1: 5. Jaak. 2: 8. — **32.** 5 Moos. 4: 35, 39. Es. 45: 5, 6; 46: 9.

totuuden mukaan, että yksi hän on, ja ettei ole toista kuin hän.

33. Ja rakastaa häntä koko sydämestään ja koko ymmärryksestään ja koko voimastaan, ja rakastaa lähimäistään niinkuin itseään, se on enempi kuin kaikki polttouhrit ja muut uhrit.»

34. Kun Jeesus näki, että hän vastasi ymmärtäväisesti, sanoi hän hänelle: »Sinä et ole kaukana Jumalan valtakunnasta». Eikä kukaan enää rohjennut kysyä häneltä.

35. Ja opettaessaan pyhäkössä Jeesus puhui edelleen ja sanoi: »Kuinka kirjanoppineet sanovat, että Kristus on Daavidin poika?

36. Onhan Daavid itse sanonut Pyhässä Hengessä: 'Herra sanoi minun Herralleni: 'Istu minun oikealle puolelleni, kunnes panen vihollisesi sinun jalkojesi aluseksi'.

37. Daavid itse sanoo häntä Herraksi; kuinka hän sitten on hänen poikansa?» Ja suuri kansajoukko kuunteli häntä mielellään.

38. Ja opettaessaan hän sanoi: »Varokaa kirjanoppineita, jotka mielellään kävelevät pitkissä viitoissa ja haluavat tervehdyksiä toreilla

39. ja etumaisia istuimia synagogissa ja ensimäisiä sijoja pidoissa,

40. noita, jotka syövät leskien talot ja näön vuoksi pitävät pitkiä rukouksia; he saavat sitä kovemman tuomion».

41. Ja hän istui vastapäätä uhriarkkua ja katseli, kuinka kansa pani rahaa uhriarkkuun. Ja monet rikkaat panivat paljo.

42. Niin tuli muuan köyhä leski ja pani kaksi ropoa, yhteensä noin pennin.

43. Ja hän kutsui opetuslapsensa tykönsä ja sanoi heille: »Totisesti minä sanon teille: tämä köyhä leski pani enemmän kuin kaikki muut, jotka panivat uhriarkkuun.

44. Sillä he kaikki panivat liiastaan, mutta tämä pani puutteestaan kaikki, mitä hänellä oli, koko elämisensä.»

13 luku.

Jeesus puhuu maailman lopun yleisistä enteistä 1—13, Jerusalemin hävityksestä 14—20, vääristä kristuksista ja vääristä profeetoista 21—23, sekä tulemuksestaan 24—27; esittää vertauksen viikunapuusta 28, 29, sanoo tulemuksensa hetken olevan tuntemattoman 30—32 ja kehoittaa valvomaan 33—37.

1. Ja kun hän meni ulos pyhäköstä, sanoi eräs hänen opetuslapsistaan hänelle: »Opettaja, katso, minkälaiset kivet ja minkälaiset rakennukset!»

2. Jeesus vastasi hänelle: »Sinä näet nämä suuret rakennukset.

33. Hoos. 6: 6. Miik. 6: 8. Syr. 34: 18. — (V. **35-37** vert. Matt. 22: 41-46. Luuk. 20: 41-44.) — **36.** Ps. 110: 1. Ap. t. 2: 34, 35. 1 Kor. 15: 25. Hebr. 2: 13; 10: 12, 13. — (V. **38-40** vert. Matt. 23: 1-36. Luuk. 20: 45-47; 11: 39-52.) — (V. **41-44** vert. Luuk. 21: 1-4.) — **41.** 2 Kun. 12: 9. — **43.** 2 Kor. 8: 12.

13. (V. **1-33** vert. Matt. 24: 1-36. Luuk. 21: 5-36.) **2.** 1 Kun. 9: 7, 8. Miik. 3: 12. Luuk. 19: 44.

Tähän ei jätetä kiveä kiven päälle maahan murtamatta.»
3. Ja kun hän istui Öljymäellä, vastapäätä pyhäkköä, kysyivät Pietari ja Jaakob ja Johannes ja Andreas häneltä, heidän ollessaan yksinänsä:
4. »Sano meille: milloin tämä tapahtuu, ja mikä on tunnusmerkki siitä, että kaikki tämä alkaa lopullisesti toteutua?»
5. Niin Jeesus rupesi sanomaan heille: »Katsokaa, ettei kukaan teitä eksytä.
6. Monta tulee minun nimessäni sanoen: 'Minä se olen', ja he eksyttävät monta.
7. Ja kun kuulette sotien melskettä ja sanomia sodista, älkää peljästykö. Se pitää tapahtua, mutta loppu ei ole vielä käsissä.
8. Sillä kansa nousee kansaa vastaan ja valtakunta valtakuntaa vastaan, tulee maanjäristyksiä, seudusta seutuun, tulee nälänhätää. Tämä on synnytystuskien alkua.
9. Mutta pitäkää te vaari itsestänne. Teidät vedetään oikeuksiin ja teitä piestään synagogissa ja teidät asetetaan maaherrain ja kuningasten eteen minun tähteni, todistukseksi heille.
10. Ja sitä ennen pitää evankeliumi saarnattaman kaikille kansoille.
11. Ja kun vievät teitä ja vetävät oikeuteen, älkää edeltäpäin huolehtiko siitä, mitä puhuisitte; vaan mitä teille sillä hetkellä annetaan, se puhukaa. Sillä ette te ole puhumassa, vaan Pyhä Henki.
12. Ja veli antaa veljensä kuolemaan ja isä lapsensa, ja lapset nousevat vanhempiansa vastaan ja tappavat heidät.
13. Ja te joudutte kaikkien vihattaviksi minun nimeni tähden; mutta joka kestää loppuun asti, hän pelastuu.
14. Mutta kun näette hävityksen kauhistuksen seisovan siinä, missä ei tulisi — joka tämän lukee, se tarkatkoon — silloin ne, jotka Juudeassa ovat, paetkoot vuorille;
15. joka on katolla, älköön astuko alas älköönkä menkö sisään noutamaan mitään talostaan,
16. ja joka on mennyt pellolle, älköön palatko takaisin noutamaan viittaansa.
17. Voi raskaita ja imettäviä noina päivinä!
18. Mutta rukoilkaa, ettei se tapahtuisi talvella.
19. Sillä niinä päivinä on oleva semmoinen ahdistus, ettei alusta luomakunnan, jonka Jumala on luonut, ole sen vertaista ollut tähän asti, eikä tule.
20. Ja ellei Herra lyhentäisi sitä aikaa, ei yksikään liha pelastuisi; mutta valittujen tähden, jotka hän on valinnut, hän on lyhentänyt sen ajan.
21. Ja jos silloin joku sanoo teille: 'Katso, täällä Kristus on',

---

5. Jer. 29: 8. Ef. 5: 6. Kol. 2: 8. 2 Tess. 2: 3. 1 Joh. 4: 1. — **6.** Jer. 14: 14; 23: 21. 1 Joh. 2: 18. — **8.** 2 Aikak. 15: 6. Es. 19: 2. — **9.** Matt. 10: 17, 18. Joh. 15: 19; 16: 2. Ap. t. 17: 6; 18: 12; 24: 1; 25: 23; 27: 24. Ilm. 2: 10. — **10.** Mark. 16: 15. — **11.** Matt. 10: 19, 20. Luuk. 12: 11, 12. Ap. t. 4: 31. — **12.** Hes. 38: 21. Miik. 7: 5, 6. Matt. 10: 21, 35, 36. — **13.** Matt. 10: 22. Ilm. 2: 7. — **14.** Dan. 9: 27; 11: 31; 12: 11. — **15.** Luuk. 17: 31. — **19.** Dan. 12: 1. Jooel 2: 2. — **21.** Luuk. 17: 23.

tai: 'Katso, tuolla', niin älkää uskoko.
22. Sillä vääriä kristuksia ja vääriä profeettoja nousee, ja he tekevät tunnustekoja ja ihmeitä, eksyttääkseen, jos mahdollista, valitut.
23. Mutta olkaa te varuillanne. Minä olen edeltäpäin sanonut teille kaikki.
24. Mutta niinä päivinä, tuon ahdistuksen jälkeen, aurinko pimenee, ja kuu ei anna valoaan,
25. ja tähdet putoilevat taivaalta, ja taivaissa olevat voimat järkkyvät.
26. Ja silloin he näkevät Ihmisen Pojan tulevan pilvissä suurella voimalla ja kirkkaudella.
27. Ja silloin hän lähettää enkelinsä ja kokoaa valittunsa neljältä ilmansuunnalta, maan äärestä taivaan ääreen asti.
28. Mutta oppikaa viikunapuusta vertaus: Kun sen oksa jo mehevöityy ja lehdet puhkeavat, niin tiedätte, että kesä on lähellä.
29. Samoin te myös, kun näette tämän tapahtuvan, tietäkää, että hän on lähellä, oven edessä.
30. Totisesti minä sanon teille: tämä sukukunta ei katoa, ennenkuin tämä kaikki tapahtuu.
31. Taivas ja maa katoavat, mutta minun sanani eivät katoa.
32. Mutta siitä päivästä tai hetkestä ei tiedä kukaan, eivät enkelit taivaassa, eikä myöskään Poika, vaan ainoastaan Isä.
33. Olkaa varuillanne, valvokaa ja rukoilkaa, sillä ette tiedä, milloin se aika tulee.
34. On niinkuin muille maille matkustaneen miehen: kun hän jätti talonsa ja antoi palvelijoilleen vallan, jokaiselle hänen tehtävänsä, käski hän myös ovenvartijan valvoa.
35. Valvokaa siis, sillä ette tiedä, milloin talon herra tulee, iltamyöhälläkö vai yösydännä vai kukonlaulun aikana vai varhain aamulla;
36. jottei hän, äkkiarvaamatta tullessaan, tapaisi teitä nukkumasta.
37. Mutta minkä teille sanon, sen sanon kaikille: valvokaa».

14 luku.

Ylipapit ja kirjanoppineet miettivät, kuinka saisivat Jeesuksen surmatuksi 1, 2. Jeesus voidellaan 3—9; Juudas lupaa kavaltaa hänet 10, 11; Jeesus syö pääsiäislampaan 12—21, asettaa ehtoollisen 22—25, sanoo opetuslastensa loukkaantuvan häneen 26—31, ja rukoilee Getsemanessa 32—42; hänet vangitaan 43—50. Eräs seurassa kulkeva nuorukainen pakenee 51, 52. Jeesus on Suuren Neuvoston tutkittavana 53—65. Pietari kieltää tuntevansa Jeesuksen 66—72.

1. Niin oli kahden päivän perästä pääsiäinen ja happamattoman leivän juhla, ja ylipapit ja

22. 5 Moos. 13: 1-4. 2 Tess. 2: 11. Ilm. 13: 13, 14. — **23.** 2 Piet. 3: 17. — **24.** Es. 13: 10. Hes. 32: 7, 8. Jooel 2: 10, 31; 3: 15. Sef. 1: 15. Sak. 14: 1, 2. Ap. t. 2: 20. Ilm. 6: 12, 13. — **26.** Dan. 7: 13. Matt. 16: 27; 25: 31; 26: 64. Mark. 14: 62. Ap. t. 1: 11. 1 Tess. 4: 16. Ilm. 1: 7. — **31.** Ps. 102: 27; 119: 89. Es. 40: 8; 51: 6. Matt. 5: 18. Hebr. 1: 11, 12. 2 Piet. 3: 7. — **32.** Ap. t. 1: 7. 1 Tess. 5: 1, 2. — **33.** Matt. 25: 13. Luuk. 12: 40. 1 Tess. 5: 6.
14. (V. **1, 2** vert. Matt. 26: 2-5. Luuk. 22: 1, 2.) — **1.** 2 Moos. 12: 15.

kirjanoppineet miettivät, kuinka saisivat hänet otetuksi kavaluudella kiinni ja tapetuksi.
2. Sillä he sanoivat: »Ei juhlan aikana, ettei syntyisi meteliä kansassa».
3. **Ja** kun hän oli Betaniassa, pitalisen Simonin asunnossa, tuli hänen aterialla ollessaan eräs nainen, mukanaan alabasteripullo täynnä väärentämätöntä, kallista nardusvoidetta. Hän rikkoi alabasteripullon ja valoi voiteen hänen päähänsä.
4. Niin oli muutamia, jotka närkästyivät ja sanoivat keskenään: »Mitä varten tämä voiteen haaskaus?
5. Olisihan voinut myydä tämän voiteen enempään kuin kolmeensataan denariin ja antaa ne köyhille.» Ja he toruivat häntä.
6. Mutta Jeesus sanoi: »Antakaa hänen olla. Miksi pahoitatte hänen mieltään? Hän teki hyvän työn minulle.
7. Ainahan teillä on keskuudessanne köyhät, ja milloin tahdotte, saatatte heille hyvää tehdä, mutta minua teillä ei ole aina.
8. Hän teki, minkä voi. Edeltäkäsin hän voiteli ruumiini hautaamista varten.
9. Totisesti minä sanon teille: missä ikinä kaikessa maailmassa evankeliumia saarnataan, siellä sekin, minkä tämä teki, on mainittava hänen muistokseen.»
10. **Ja** Juudas Iskariot, joka oli yksi niistä kahdestatoista, meni ylipappien luo kavaltaakseen hänet heille.
11. Kun nämä sen kuulivat, ihastuivat he ja lupasivat antaa hänelle rahaa. Ja hän mietti, kuinka saisi hänet sopivassa tilaisuudessa kavalletuksi.
12. **Ja** ensimäisenä happamattoman leivän päivänä, kun pääsiäislammas teurastettiin, hänen opetuslapsensa sanoivat hänelle: »Mihin tahdot, että menemme tekemään valmistuksia, sinun syödäksesi pääsiäislampaan?»
13. Niin hän lähetti kaksi opetuslastaan ja sanoi heille: »Menkää kaupunkiin, niin teitä vastaan tulee mies kantaen vesiastiaa; seuratkaa häntä.
14. Ja mihin hän menee, sanokaa sen talon isännälle: 'Opettaja sanoo: Missä on vierashuoneeni, syödäkseni siinä pääsiäislampaan opetuslasteni kanssa?'
15. Ja hän näyttää teille suuren huoneen yläkerrassa, valmiiksi varustetun; valmistakaa meille siellä.»
16. Niin opetuslapset lähtivät ja tulivat kaupunkiin ja havaitsivat niin olevan kuin Jeesus oli heille sanonut, ja valmistivat pääsiäislampaan.
17. Ja kun ehtoo tuli, saapui hän sinne niiden kahdentoista kanssa.
18. Ja kun he olivat pöydässä ja söivät, sanoi Jeesus: »Totisesti minä sanon teille: yksi teistä kavaltaa minut, yksi, joka syö minun kanssani».
19. He kävivät murheellisiksi ja rupesivat toinen toisensa perästä sanomaan hänelle: »En kai minä?»

(V. **3-9** vert. Matt. 26: 6-13. Joh. 12: 1-8.) — **3.** Joh. 11: 2. — **7.** 5 Moos. 15: 11. — (V. **10, 11** vert. Matt. 26: 14-16. Luuk. 22: 3—6.) — **11.** 1. Tim. 6: 9, 10. — (V. **12-16** vert. Matt. 26: 17-19. Luuk. 22: 7-13.) — **12.** 2 Moos. 12: 17-20. — (V. **17-21** vert. Matt. 26: 20-25. Luuk. 22: 14, 21-23. Joh. 13: 21-26.) — **18.** Ps. 41: 10. —

20. Hän sanoi heille: »Yksi teistä kahdestatoista, se, joka kastaa vatiin minun kanssani.
21. Niin, Ihmisen Poika tosin menee pois, niinkuin hänestä on kirjoitettu, mutta voi sitä ihmistä, jonka kautta Ihmisen Poika kavalletaan! Parempi olisi sille ihmiselle, että hän ei olisi syntynyt.»
22. Ja heidän syödessään Jeesus otti leivän, siunasi, mursi ja antoi heille ja sanoi: »Ottakaa, tämä on minun ruumiini».
23. Ja hän otti maljan, kiitti ja antoi heille; ja he kaikki joivat siitä.
24. Ja hän sanoi heille: »Tämä on minun vereni, liiton veri, joka vuodatetaan monen edestä.
25. Totisesti minä sanon teille: en juo enää viinipuun antia, ennenkuin sinä päivänä, jona juon sitä uutena Jumalan valtakunnassa.»
26. Ja veisattuaan kiitosvirren he lähtivät Öljymäelle.
27. Ja Jeesus sanoi heille: »Kaikki te loukkaannutte, sillä kirjoitettu on: 'Minä lyön paimenen, ja lampaat hajoitetaan'.
28. Mutta ylösnoustuani minä menen teidän edellänne Galileaan».
29. Niin Pietari sanoi hänelle: »Vaikka kaikki loukkaantuisivat, en kuitenkaan minä».
30. Jeesus sanoi hänelle: »Totisesti minä sanon sinulle: tänään, tänä yönä, ennenkuin kukko kahdesti laulaa, sinä kolmesti minut kiellät».
31. Mutta hän vakuutti vielä enemmin: »Vaikka minun pitäisi kuolla sinun kanssasi, en sittenkään sinua kiellä». Ja samoin kaikki muutkin sanoivat.
32. Ja he tulivat maatilalle, jonka nimi on Getsemane; ja hän sanoi opetuslapsilleen: »Istukaa tässä, sillä aikaa kun minä rukoilen».
33. Ja hän otti mukaansa Pietarin ja Jaakobin ja Johanneksen; ja hän alkoi kauhistua ja tulla tuskaan.
34. Ja hän sanoi heille: »Sieluni on kovin murheellinen, kuolemaan asti; olkaa tässä ja valvokaa».
35. Ja hän meni vähän edemmäksi, lankesi maahan ja rukoili, että, jos mahdollista, se hetki menisi häneltä ohi,
36. ja sanoi: »Abba, Isä, kaikki on mahdollista sinulle; ota minulta pois tämä malja. Kuitenkin, älköön tapahtuko, mitä minä tahdon, vaan mitä sinä tahdot.»
37. Ja hän tuli ja tapasi heidät nukkumasta ja sanoi Pietarille: »Simon, nukutko? Etkö jaksanut yhtä hetkeä valvoa?
38. Valvokaa ja rukoilkaa, ettette joutuisi kiusaukseen; henki tosin on altis, mutta liha on heikko.»
39. Ja taas hän meni pois ja rukoili sanoen samat sanat.
40. Ja tullessaan hän taas ta-

(**22-25** vert. Matt. 26: 26-29. Luuk. 22: 18-20. 1 Kor. 11: 23-25.) — **24.** 2 Moos. 24: 8. Jer. 31: 31. Sak. 9: 11. Hebr. 8: 8; 10: 29; 13: 20. — (V. **26-31** vert. Matt. 26: 30-35. Luuk. 22: 31-34.) — **26.** Psalmit 113-118. Luuk. 22: 39. Joh. 18: 1. — **27.** Sak. 13: 7. Joh. 16: 32. — **28.** Matt. 28: 7, 10, 16. Mark. 16: 7. — **30.** Joh. 13: 37, 38. — (V. **32-42** vert. Matt. 26: 36-46. Luuk. 22: 40-46.) — **34.** Joh. 12: 27. — **36.** Joh. 6: 38. Hebr. 5: 7, 8. — **38.** 1 Kor. 16: 13. Gal. 5: 17. 1 Piet. 5: 8.

pasi heidät nukkumasta, sillä heidän silmänsä olivat käyneet kovin raukeiksi; ja he eivät tienneet, mitä hänelle vastaisivat.
41. Ja hän tuli kolmannen kerran ja sanoi heille: »Te nukutte vielä ja lepäätte! Jo riittää! Hetki on tullut; katso, Ihmisen Poika annetaan syntisten käsiin.
42. Nouskaa, lähtekäämme; katso, se, joka kavaltaa minut, on lähellä.»
43. Ja heti, hänen vielä puhuessaan, Juudas, yksi niistä kahdestatoista, saapui, ja hänen mukanaan miekoilla ja seipäillä varustettu joukko ylipappien ja kirjanoppineiden ja vanhimpain luota.
44. Mutta se, joka hänet kavalsi, oli sopinut heidän kanssaan merkistä, sanoen: »Jota minä suutelen, hän se on; ottakaa hänet kiinni ja viekää tarkasti vartioituna pois».
45. Ja tultuaan hän heti astui hänen luoksensa ja sanoi: »Rabbi!» ja suuteli häntä kiihkeästi.
46. Silloin he kävivät häneen käsiksi ja ottivat hänet kiinni.
47. Mutta eräs niistä, jotka lähellä seisoivat, veti miekkansa, iski ylimäisen papin palvelijaa ja sivalsi häneltä korvan.
48. Niin Jeesus puhui heille ja sanoi: »Niinkuin rosvoa vastaan te olette lähteneet minua miekoin ja seipäin vangitsemaan.
49. Joka päivä olen ollut luonanne opettaen pyhäkössä, ettekä ole ottaneet minua kiinni. Mutta tämä tapahtuu, jotta kirjoitukset kävisivät toteen.»
50. Niin he kaikki jättivät hänet ja pakenivat.
51. Ja häntä seurasi eräs nuorukainen, jolla oli ympärillään liinavaate, paljaalle iholle heitettynä; ja he ottivat hänet kiinni.
52. Mutta hän jätti liinavaatteen ja pakeni alastonna.
53. Ja he veivät Jeesuksen ylimäisen papin luo, jonne kaikki ylipapit ja vanhimmat ja kirjanoppineet kokoontuivat.
54. Ja Pietari seurasi häntä etäältä ylimäisen papin palatsin sisäpihalle asti ja istui käskyläisten joukkoon ja lämmitteli tulen ääressä.
55. Mutta ylipapit ja koko Neuvosto etsivät todistusta Jeesusta vastaan tappaakseen hänet, mutta eivät löytäneet.
56. Useat kyllä todistivat väärin häntä vastaan, mutta todistukset eivät olleet yhtäpitäviä.
57. Niin muutamat nousivat ja todistivat väärin häntä vastaan, sanoen:
58. »Me olemme kuulleet hänen sanovan: 'Minä hajoitan maahan tämän käsin tehdyn temppelin ja rakennan kolmessa päivässä toisen, joka ei ole käsin tehty'.»
59. Mutta eivät näinkään heidän todistuksensa olleet yhtäpitäviä.
60. Silloin ylimäinen pappi nousi ja astui esille ja kysyi Jeesukselta sanoen: »Etkö vastaa mitään? Mitä nämä todistavat sinua vastaan?»

(V. **43-50** vert. Matt. 26: 47-56. Luuk. 22: 47-53. Joh. 18: 2-11.) — **45.** 2 Sam. 20: 9. — **49.** Es. 53: 12. — **50.** Job 19: 13. Ps. 88: 9. Es. 63: 3. — (V. **53, 54** vert. Matt. 26: 57, 58. Luuk. 22: 54, 55. Joh. 18: 12-16.) — (V. **55-65** vert. Matt. 26: 59-68. Luuk. 22: 63-71. Joh. 18: 19-24.) — **58.** Mark. 15: 29. Joh. 2: 19. Ap. t. 6: 14.

61. Mutta hän oli vaiti eikä vastannut mitään. Taas ylimäinen pappi kysyi häneltä ja sanoi hänelle: »Oletko sinä Kristus, sen Ylistetyn Poika?»
62. Jeesus sanoi: »Olen; ja te saatte nähdä Ihmisen Pojan istuvan Voiman oikealla puolella ja tulevan taivaan pilvissä».
63. Niin ylimäinen pappi repäisi vaatteensa ja sanoi: »Mitä me enää tarvitsemme todistajia?
64. Te kuulitte hänen pilkkaamisensa. Mitä arvelette?» Niin he kaikki tuomitsivat hänet ansainneeksi kuoleman.
65. Ja muutamat rupesivat sylkemään häntä ja peittivät hänen kasvonsa ja löivät häntä nyrkillä ja sanoivat hänelle: »Profetoi!» Oikeudenpalvelijatkin löivät häntä poskelle.
66. **K**un nyt Pietari oli alhaalla sisäpihalla, tuli sinne muuan ylimäisen papin palvelijattarista;
67. ja nähdessään Pietarin lämmittelevän hän katsoi häneen ja sanoi: »Sinäkin olit Jeesuksen, tuon Nasaretilaisen, seurassa.
68. Mutta hän kielsi sanoen: »En tiedä enkä käsitä, mitä sanot». Ja hän meni ulos etupihaan. Ja kukko lauloi.
69. Ja nähdessään hänet siellä palvelijatar rupesi taas sanomaan lähellä seisoville: »Tämä on yksi heistä».
70. Mutta hän kielsi uudestaan. Ja vähän sen jälkeen lähellä seisovat taas sanoivat Pietarille: »Aivan varmaan sinä olet yksi heistä, sillä olethan sinä Galilealainen».
71. Mutta hän rupesi kiroamaan itseänsä ja vannomaan: »En tunne tuota miestä, josta puhutte».
72. Ja samassa kukko lauloi toisen kerran. Niin Pietari muisti Jeesuksen sanat, kuinka hän oli sanonut hänelle: »Ennenkuin kukko kahdesti laulaa, sinä kolmesti minut kiellät». Ja hän syöksyi ulos ja itki.

15 luku.

Jeesus on Pilatuksen tutkittavana 1—5. Barabbas päästetään; Jeesus tuomitaan 6—15, hän on pilkan alaisena 16—20, hänet ristiinnaulitaan kahden rosvon väliin 21—32, hän heittää henkensä 33—41 ja hänet haudataan 42—47.

1. **J**a heti aamulla ylipapit ynnä vanhimmat ja kirjanoppineet, se on koko Neuvosto, tekivät päätöksen, sitoivat Jeesuksen, veivät hänet pois ja antoivat Pilatuksen käsiin.
2. Niin Pilatus kysyi häneltä: »Oletko sinä Juutalaisten kuningas?» Hän vastasi ja sanoi hänelle: »Olen, niinkuin sanot».
3. Ja ylipapit tekivät monta syytöstä häntä vastaan.
4. Niin Pilatus taas kysyi häneltä sanoen: »Etkö vastaa mitään? Katso, kuinka paljo syytöksiä he tekevät sinua vastaan!»

61. Es. 53: 7. — **62.** Ps. 110: 1. Dan. 7: 13. Matt. 24: 30; 25: 31. Mark. 13: 26. Ap. t. 1: 11. Room. 14: 10. 1 Tess. 4: 16. Ilm. 1: 7. — **64.** 3 Moos. 24: 16. Joh. 19: 7. — **65.** Es. 50: 6. — (V. **66-72** vert. Matt. 26: 69-75. Luuk. 22: 56-62. Joh. 18: 17, 25-27.) — **72.** Matt. 26: 34. Mark. 14: 30. Joh. 13: 38.

15. 1. Ps. 2: 2. Matt. 27: 1, 2. Luuk. 22: 66; 23: 1. Joh. 18: 28. Ap. t. 3: 13; 4: 26, 27. — (V. **2-5** vert. Matt. 27: 11-14. Luuk. 23: 2, 3. Joh. 18: 29-38.) — **2.** 1 Tim. 6: 13.

5. Mutta Jeesus ei enää vastannut mitään, niin että Pilatus ihmetteli.
6. Mutta juhlan aikana hän tavallisesti päästi heille yhden vangin irti, kenenkä anoivat.
7. Niin siellä oli eräs Barabbaan nimellä tunnettu mies, vangittu muiden kapinoitsijain kanssa, jotka kapinassa olivat tehneet murhan.
8. Ja kansa meni sinne ylös ja rupesi pyytämään, että hän tekisi heille niinkuin hänen tapansa oli.
9. Pilatus vastasi heille sanoen: »Tahdotteko, että päästän teille Juutalaisten kuninkaan?»
10. Sillä hän tiesi, että ylipapit kateudesta olivat antaneet hänet hänen käsiinsä.
11. Mutta ylipapit yllyttivät kansaa anomaan, että hän ennemmin päästäisi heille Barabbaan.
12. Ja Pilatus puhui taas heille ja sanoi: »Mitä minun sitten on tehtävä hänelle, jota sanotte Juutalaisten kuninkaaksi?»
13. Niin he taas huusivat: »Ristiinnaulitse hänet!»
14. Mutta Pilatus sanoi heille: »Mitä pahaa hän sitten on tehnyt?» Mutta he huusivat vielä kovemmin: »Ristiinnaulitse hänet!»
15. Ja kun Pilatus tahtoi tehdä kansalle mieliksi, päästi hän heille Barabbaan, mutta Jeesuksen hän ruoskitti ja luovutti ristiinnaulittavaksi.
16. Niin sotamiehet veivät hänet sisälle linnaan, se on palatsiin, ja kutsuivat koko sotilasjoukon kokoon.
17. Ja he pukivat hänen yllensä purppuravaipan, väänsivät orjantappuroista kruunun ja panivat sen hänen päähänsä
18. ja rupesivat tervehtimään häntä: »Terve, Juutalaisten kuningas!»
19. Ja he löivät häntä päähän ruovolla, sylkivät häntä ja laskeutuen polvilleen kumarsivat häntä.
20. Ja kun he olivat häntä pilkanneet, riisuivat he häneltä purppuravaipan ja pukivat hänet hänen omiin vaatteihinsa. Ja he veivät hänet pois, ristiinnaulitakseen hänet.
21. Ja he pakottivat erään ohikulkevan miehen, Simonin, Kyreneläisen, joka tuli vainiolta, Aleksanderin ja Ruufuksen isän, kantamaan hänen ristiään.
22. Ja he veivät hänet paikalle, jonka nimi on Golgata, mikä merkitsee: pääkallonpaikka.
23. Ja he tarjosivat hänelle mirhalla sekoitettua viiniä, mutta hän ei sitä ottanut.
24. Ja he ristiinnaulitsivat hänet ja jakoivat keskenään hänen vaatteensa heittäen arpaa siitä, minkä kukin oli niistä saava.
25. Oli kolmas tunti, kun he naulitsivat hänet ristiin.
26. Ja siihen oli pantuna tämä päällekirjoitus, joka ilmoitti hänen syynsä: »Juutalaisten kuningas».
27. Ja he ristiinnaulitsivat hänen kanssaan kaksi ryöväriä, toi-

---

5. Joh. 19: 9. — (V. **6-15** vert. Matt. 27: 15-26. Luuk. 23: 17-25. Joh. 18: 39-19: 1.) — **11.** Ap. t. 3: 14. — (V. **16-20** vert. Matt. 27: 27-31. Joh. 19: 2-16.) — **19.** Es. 50: 6; 53: 7. — (V. **21-41** vert. Matt. 27: 32-56. Luuk. 23: 26-49. Joh. 19: 17-30.) — **23.** Ps. 69: 22. — **24.** Ps. 22: 19.

sen hänen oikealle ja toisen hänen vasemmalle puolelleen.

[28. Ja niin se kirjoitus kävi toteen, joka sanoo: 'Ja hän luettiin pahantekijäin joukkoon'.]

29. Ja ne, jotka kulkivat ohitse, herjasivat häntä ja nyökyttivät päätään ja sanoivat: »Voi sinua, joka hajoitat maahan temppelin ja kolmessa päivässä sen rakennat,

30. auta itseäsi ja astu alas rististä».

31. Samoin ylipapitkin ynnä kirjanoppineet keskenään pilkkasivat häntä ja sanoivat: »Muita hän on auttanut, itseään ei voi auttaa.

32. Astukoon hän, Kristus, Israelin kuningas, nyt alas rististä, jotta näkisimme ja uskoisimme.» Myöskin ne, jotka olivat ristiinnaulitut hänen kanssaan, solvasivat häntä.

33. Ja kuudennella tunnilla tuli pimeä yli koko maan, ja sitä kesti yhdeksänteen tuntiin asti.

34. Ja yhdeksännellä tunnilla Jeesus huusi kovalla äänellä: »Eeli, Eeli, lama sabaktani?» Se on käännettynä: Jumalani, Jumalani, miksi hylkäsit minut?

35. Sen kuullessaan sanoivat muutamat niistä, jotka siinä seisoivat: »Katso, hän huutaa Eliasta».

36. Ja muuan juoksi ja täytti sienen hapanviinillä, pani sen ruovon päähän ja antoi hänelle juoda sanoen: »Annas, katsokaamme, tuleeko Elias ottamaan hänet alas».

37. Mutta Jeesus huusi kovalla äänellä ja heitti henkensä.

38. Ja temppelin esirippu repesi kahtia ylhäältä alas asti.

39. Mutta kun sadanpäällikkö, joka seisoi häntä vastapäätä, näki hänen näin heittävän henkensä, sanoi hän: »Totisesti tämä ihminen oli Jumalan Poika».

40. Ja siellä oli naisiakin taampaa katselemassa. Näiden joukossa oli myös Maria Magdaleena ja Maria, Jaakob nuoremman ja Jooseen äiti, ja Salome,

41. jotka hänen ollessaan Galileassa olivat seuranneet ja palvelleet häntä, sekä useita muita naisia, jotka olivat tulleet hänen kanssaan ylös Jerusalemiin.

42. Ja kun jo oli tullut ilta, ja koska oli valmistuspäivä, se on sapatin aattopäivä,

43. tuli Joosef, Arimatialainen, arvossa pidetty Neuvoston jäsen, joka hänkin odotti Jumalan valtakuntaa, rohkaisi mielensä ja meni sisälle Pilatuksen luo ja pyysi Jeesuksen ruumista.

44. Niin Pilatus ihmetteli, oliko hän jo kuollut, ja kutsuttuaan luoksensa sadanpäällikön kysyi tältä, oliko hän jo kauan sitten kuollut.

45. Ja saatuaan sadanpäälliköltä siitä tiedon hän lahjoitti ruumiin Joosefille.

46. Tämä osti liinavaatteen ja otti hänet alas, kääri hänet liinavaatteeseen ja pani hautaan, joka oli hakattu kallioon, ja vieritti kiven hautakammion ovelle.

47. Ja Maria Magdaleena ja Maria, Jooseen äiti, katselivat, mihin hänet pantiin.

---

28. Es. 53: 12. Luuk. 22: 37. — **29.** Ps. 22: 8; 109: 25. Mark. 14: 58. Joh. 2: 19. Ap. t. 6: 14. — **34.** Ps. 22: 2. — **36.** Ps. 69: 22. — **38.** 2 Moos. 26: 31; 36: 35. 2 Aikak. 3: 14. Hebr. 10: 19, 20. — **40.** Luuk. 8: 2, 3. — (V. **42-47** vert. Matt. 27: 57-61. Luuk. 23: 50-55. Joh. 19: 38-42.)

14. 765. — 7

16 luku.

Enkeli ilmoittaa Jeesuksen nousseen kuolleista 1—8. Jeesus ilmestyy Maria Magdaleenalle ja opetuslapsilleen 9—14, lähettää opetuslapsensa saarnaamaan evankeliumia 15—18; hänet otetaan ylös taivaaseen 19, 20.

1. Ja kun sapatti oli ohi, ostivat Maria Magdaleena ja Maria, Jaakobin äiti, ja Salome hyvänhajuisia yrttejä mennäkseen voitelemaan häntä.
2. Ja viikon ensimäisenä päivänä he tulivat haudalle ani varhain, auringon noustessa.
3. Ja he sanoivat toisilleen: »Kuka meille vierittää kiven hautakammion ovelta?»
4. Ja katsahtaessaan ylös he näkivät kiven poisvieritetyksi; se oli näet hyvin suuri.
5. Ja mentyään hautakammion sisään he näkivät nuorukaisen istuvan oikealla puolella, puettuna pitkään, valkoiseen vaatteeseen; ja he peljästyivät kovin.
6. Mutta hän sanoi heille: »Älkää olko peloissanne; te etsitte Jeesusta Nasaretilaista, joka oli ristiinnaulittu. Hän on noussut ylös; ei hän ole täällä. Katso, tässä on paikka, johon he hänet panivat.
7. Mutta menkää ja sanokaa opetuslapsille ja Pietarille: 'Hän menee teidän edellänne Galileaan; siellä saatte hänet nähdä, niinkuin hän sanoi teille'.»
8. Niin he tulivat ulos ja pakenivat haudalta, sillä heidät oli vallannut vavistus ja hämmästys, eivätkä sanoneet kenellekään mitään, sillä he pelkäsivät.
9. Mutta ylösnousemisensa jälkeen hän varhain aamulla viikon ensimäisenä päivänä ilmestyi ensiksi Maria Magdaleenalle, josta hän oli ajanut ulos seitsemän riivaajaa.
10. Tämä meni ja vei sanan niille, jotka olivat olleet Jeesuksen kanssa, ja jotka nyt murehtivat ja itkivät.
11. Mutta kun he kuulivat, että hän eli, ja että Maria oli hänet nähnyt, eivät he uskoneet.
12. Ja sen jälkeen hän toisenmuotoisena ilmestyi kahdelle heistä, heidän kävellessään, matkalla maalle.
13. Nekin menivät ja veivät sanan niille toisille; mutta nämä eivät uskoneet heitäkään.
14. Sittemmin hän ilmestyi myöskin niille yhdelletoista heidän ollessaan pöydässä; ja hän soimasi heidän epäuskoaan ja heidän sydämensä kovuutta, kun eivät olleet uskoneet niitä, jotka olivat nähneet hänet ylösnousseeksi.
15. Ja hän sanoi heille: »Menkää kaikkeen maailmaan ja saarnatkaa evankeliumia kaikille luoduille.
16. Joka uskoo ja kastetaan, se pelastuu; mutta joka ei usko, se tuomitaan kadotukseen.
17. Ja nämä tunnusteet seuraavat niitä, jotka uskovat: minun

16. (V. **1-8** vert. Matt. 28: 1-8. Luuk. 24: 1-12. Joh. 20: 1-10.) — **7.** Mark. 14: 28. Ap. t. 1: 3; 13: 31. 1 Kor. 15: 5. — **9.** Luuk. 8: 2. Joh. 20: 14. — **12.** Luuk. 24: 13-35. (V. **14-18** vert. Luuk. 24: 36-49. Joh. 20: 19-23.) — **14.** 1 Kor. 15: 5, 7. — **15.** Matt. 28: 19. Kol. 1: 23. — **16.** Joh. 3: 18, 36. Ap. t. 16: 31. Room. 1: 16. 1 Piet. 3: 21. — **17.** Luuk. 10: 17. Ap. t. 5: 16; 8: 7; 10: 46; 16: 18; 19: 6. 1 Kor. 12: 10.

nimessäni he ajavat ulos riivaajia, puhuvat uusilla kielillä,
18. nostavat käsin käärmeitä, ja jos juovat jotakin kuolettavaa, ei se heitä vahingoita; he panevat kätensä sairasten päälle, ja ne tulevat terveiksi.»
19. **K**un nyt Herra Jeesus oli puhunut heille, otettiin hänet ylös taivaaseen, ja hän istuutui Jumalan oikealle puolelle.
20. Mutta he lähtivät ja saarnasivat kaikkialla, ja Herra Jeesus vaikutti heidän kanssaan ja vahvisti sanan sitä seuraavien tunnustekojen kautta.

18. Matt. 10: 8. Luuk. 10: 19. Ap. t. 28: 5, 8. Jaak. 5: 14, 15. — **19.** Luuk. 24: 50, 51. Ap. t. 1: 4-9; 7: 55. Room. 8: 34. Ef. 1: 20. Kol. 3: 1. 1 Tim. 3: 16. Hebr. 1: 3; 8: 1. — **20.** Ap. t. 14: 3. Room. 15: 19. Hebr. 2: 4.

Luukkaan Evankeliumi.

1 luku.

Alkulause 1—4. Enkeli ilmoittaa Sakariaalle Johannes Kastajan syntyväksi 5—25 ja ilmestyy Marialle 26—38. Marian käynti Elisabetin luona 39—45 ja hänen kiitosvirtensä 46—56. Johanneksen syntyminen 57—66 ja Sakariaan kiitosvirsi 67—80.

1. **K**oska monet ovat ryhtyneet tekemään kertomusta meidän keskuudessamme täytäntöön käyneistä tapahtumista,

2. sen mukaisesti kuin meille ovat kertoneet ne, jotka alusta asti ovat omin silmin ne nähneet ja olleet sanan palvelijoina,

3. niin olen minäkin, tarkkaan tutkittuani alusta alkaen kaikki, päättänyt kirjoittaa ne järjestyksessään sinulle, arvoisin Teofilus,

4. jotta oppisit tuntemaan, kuinka varmoja ne asiat ovat, joita sinulle on opetettu.

5. **H**erodeksen, Juudean kuninkaan, aikana oli pappi, nimeltä Sakarias, Abian osastoa. Ja hänen vaimonsa oli Aaronin tyttäriä, ja tämän nimi oli Elisabet.

6. He olivat molemmat vanhurskaita Jumalan edessä, vaeltaen kaikissa Herran käskyissä ja säännöksissä nuhteettomina.

7. Mutta heillä ei ollut lasta, sillä Elisabet oli hedelmätön; ja he olivat molemmat käyneet iäkkäiksi.

8. Niin tapahtui, kun hänen osastonsa palvelusvuoro tuli ja hän toimitti papillisia tehtäviä Jumalan edessä,

9. että hän tavanmukaisessa pappistehtävien arpomisessa sai osakseen mennä Herran temppeliin suitsuttamaan.

10. Ja kaikki kansa oli suitsutuksen aikana ulkopuolella rukoilemassa.

11. Silloin ilmestyi hänelle Herran enkeli seisoen suitsutusalttarin oikealla puolella.

12. Ja hänet nähdessään Sakarias hämmästyi, ja hänet valtasi pelko.

13. Mutta enkeli sanoi hänelle: »Älä pelkää, Sakarias; sillä rukouksesi on kuultu, ja vaimosi Elisabet on synnyttävä sinulle pojan, ja sinun on pantava hänen nimekseen Johannes.

14. Ja hän on oleva sinulle iloksi ja riemuksi, ja monet iloitsevat hänen syntymisestään.

---

1. 2. Hebr. 2: 3. 1 Joh. 1: 1. — **3.** Ap. t. 1: 1. — **5.** 1 Aikak. 24: 10, 19. — **9.** 2 Moos. 30: 7. Hebr. 9: 6. — **10.** 3 Moos. 16: 17.

15. Sillä hän on oleva suuri
Herran edessä; viiniä ja väkijuo-
maa hän ei juo, ja hän tulee
täyteen Pyhää Henkeä jo äi-
tinsä kohdussa.
16. Ja hän kääntää monta
Israelin lapsista Herran, heidän
Jumalansa tykö.
17. Ja hän käy hänen edel-
lään Eliaan hengessä ja voi-
massa, kääntääkseen isien sydä-
met lasten puoleen ja tottele-
mattomat vanhurskasten mieli-
alaan, näin Herralle toimittaak-
seen valmistetun kansan.»
18. Niin Sakarias sanoi en-
kelille: »Mistä voin sen tietää?
Sillä minä olen vanha, ja vai-
moni on jo käynyt iäkkääksi.»
19. Enkeli vastasi ja sanoi
hänelle: »Minä olen Gabriel, joka
seison Jumalan edessä, ja minä
olen lähetetty puhuttelemaan si-
nua ja julistamaan sinulle tä-
män ilosanoman.
20. Ja katso, sinä tulet pu-
humattomaksi etkä kykene mi-
tään sanomaan siihen päivään
saakka, jolloin tämä tapahtuu,
sentähden ettet uskonut sanojani,
jotka käyvät toteen aikanaan.»
21. Ja kansa oli odottamassa
Sakariasta, ja he ihmettelivät,
että hän niin kauan viipyi
temppelissä.
22. Mutta ulos tullessaan hän
ei kyennyt puhumaan heille;
silloin he ymmärsivät, että hän
oli nähnyt näyn temppelissä.
Ja hän viittasi heille ja jäi my-
käksi.
23. Ja kun hänen virkatoi-
mensa päivät olivat päättyneet,
meni hän kotiinsa.
24. Ja niiden päiväin pe-
rästä Elisabet, hänen vaimonsa,
tuli raskaaksi ja pysytteli sa-
lassa viisi kuukautta; ja hän
sanoi:
25. »Näin Herra on tehnyt
minulle niinä päivinä, jolloin
hän katsoi puoleeni ottaakseen
pois minusta ihmisten ylenkat-
seen».
26. Kuudentena kuukautena
sen jälkeen Jumala lähetti en-
keli Gabrielin erääseen Galilean
kaupunkiin, jonka nimi on Na-
saret,
27. neitsyen luo, joka oli kih-
lattu Joosef nimiselle miehelle
Daavidin huonetta; ja neitsyen
nimi oli Maria.
28. Ja tullessaan sisälle hänen
luoksensa enkeli sanoi: »Terve,
armotettu! Herra on sinun
kanssasi.»
29. Mutta hän hämmästyi ko-
vin siitä puheesta ja mietti, mitä
tämä tervehdys mahtoi tarkoit-
taa.
30. Niin enkeli sanoi hänelle:
»Älä pelkää, Maria; sillä sinä
olet saanut armon Jumalalta.
31. Ja katso, sinä tulet ras-
kaaksi ja synnytät pojan, ja
sinun on pantava hänen nimek-
seen Jeesus.
32. Hän on oleva suuri ja
on kutsuttava Korkeimman Po-
jaksi, ja Herra Jumala antaa
hänelle Daavidin, hänen isänsä,
valtaistuimen,
33. ja hän on oleva Jaakobin

15. 4 Moos. 6: 3. Tuom. 13: 4. Jer. 1: 5. Matt. 11: 9-11, 18. — **17.** Mal. 4: 6. Syr. 48: 10. Matt. 3: 3. Mark. 9: 11-13. — **18.** 1 Moos. 17: 17. — **19.** Dan. 8: 16; 9: 21. Hebr. 1: 14. — **25.** 1 Moos. 30: 23. — **27.** Matt. 1: 18. Luuk. 2: 5. — **31.** Es. 7: 14. Matt. 1: 21. Luuk. 2: 21. — **32.** 2 Sam. 7: 12, 13, 16. Ps. 132: 11. Es. 9: 6, 7. — **33.** 1 Aikak. 17: 14. Ps. 45: 7; 89: 37. Jer. 23: 5. Dan. 2: 44; 7: 14, 27. Miik. 4: 7. Hebr. 1: 8.

huoneen kuningas iankaikki-
sesti, ja hänen valtakunnallaan
ei ole loppua oleva.»
34. Niin Maria sanoi enke-
lille: »Kuinka tämä on tapah-
tuva, kun en miehestä tiedä?»
35. Enkeli vastasi ja sanoi
hänelle: »Pyhä Henki tulee pääl-
lesi, ja Korkeimman voima var-
joaa sinut; sentähden onkin se
pyhä, joka syntyy, kutsuttava
Jumalan Pojaksi.
36. Ja katso, sukulaisesi Eli-
sabet, hänkin on siittänyt po-
jan vanhalla iällään, ja tämä
on kuudes kuukausi hänellä,
jota sanottiin hedelmättömäksi;
37. sillä Jumalalle ei mikään
asia ole mahdoton.»
38. Silloin Maria sanoi: »Kat-
so, olen Herran palvelijatar; ta-
pahtukoon minulle sanasi mu-
kaan». Ja enkeli lähti hänen
luotaan.
39. **N**iinä päivinä Maria nousi
ja kulki kiireesti vuorimaahan
erääseen Juudan kaupunkiin
40. ja meni Sakariaan ko-
tiin ja tervehti Elisabetia.
41. Ja tapahtui, kun Elisa-
bet kuuli Marian tervehdyksen,
että lapsi hypähti hänen koh-
dussaan; ja Elisabet tuli täyteen
Pyhää Henkeä
42. ja puhkesi puhumaan ko-
valla äänellä ja sanoi: »Siunattu
sinä naisten joukossa, ja siu-
nattu kohtusi hedelmä!
43. Ja kuinka minulle tämä
tapahtuu, että Herrani äiti tu-
lee minun luokseni?
44. Sillä katso, kun terveh-
dyksesi ääni tuli korviini, hy-
pähti lapsi riemastuksesta koh-
dussani.
45. Ja autuas hän, joka us-
koi, sillä se on käyvä täytän-
töön, mikä Herran käskystä on
hänelle sanottu.»
46. **J**a Maria sanoi: »Sie-
luni suuresti ylistää Herraa,
47. ja henkeni riemuitsee Ju-
malasta, vapahtajastani;
48. sillä hän on kääntänyt
katseensa palvelijattarensa al-
haisuuteen. Katso, tästälähin
kaikki sukupolvet kiittävät mi-
nua autuaaksi.
49. Sillä Voimallinen on teh-
nyt suuria tekoja minulle, ja
hänen nimensä on pyhä,
50. ja hänen laupeutensa kes-
tää polvesta polveen niille, jotka
häntä pelkäävät.
51. Hän on tehnyt voima-
teon käsivarrellansa; hän on ha-
joittanut ne, joilla oli ylpeät
ajatukset sydämessään.
52. Hän on kukistanut val-
tiaat valtaistuimilta ja korotta-
nut alhaiset.
53. Nälkäiset hän on täyttä-
nyt hyvyyksillä ja rikkaat hän
on lähettänyt tyhjinä pois.
54. Hän on ottanut huomaansa
palvelijansa Israelin, muistaak-
sensa laupeuttaan
55. Aabrahamia ja hänen sie-

35. Matt. 1: 18, 20. — **37.** 1 Moos. 18: 14. Job 42: 2. Jer. 32: 17, 27. Sak. 8: 6. Matt. 19: 26. Mark. 10: 27. — **45.** Joh. 20: 29. Ap. t. 27: 25. — **46.** 1 Sam. 2: 1. — **47.** Hab. 3: 18. — **48.** Ps. 113: 5, 6. — **49.** Ps. 71: 19; 111: 9; 126: 2, 3. — **50.** 2 Moos. 20: 6. Ps. 103: 17. — **51.** 2 Sam. 22: 28. Ps. 33: 10. Es. 51: 9; 52: 10. 1 Piet. 5: 5. — **52.** 1 Sam. 2: 7. Job 5: 11, 12. Ps. 113: 7; 147: 6. — **53.** 1 Sam. 2: 5. Ps. 34: 10, 11; 107: 9. Syr. 11: 14. — **54.** Ps. 98: 3. Es. 41: 8, 9. Jer. 31: 3, 20. — **55.** 1 Moos. 17: 7, 19; 18: 18. 3 Moos. 26: 42. Miik. 7: 20.

mentänsä kohtaan iankaikkisesti, niinkuin hän on puhunut isillemme.»

56. Ja Maria oli hänen luonaan noin kolme kuukautta ja palasi jälleen kotiinsa.

57. Mutta Elisabetin synnyttämisen aika tuli; ja hän synnytti pojan.

58. Ja kun hänen naapurinsa ja sukulaisensa kuulivat, että Herra oli tehnyt suuren laupeuden häntä kohtaan, iloitsivat he hänen kanssaan.

59. Ja kahdeksantena päivänä he tulivat ympärileikkaamaan lasta ja tahtoivat antaa hänelle hänen isänsä mukaan nimeksi Sakarias.

60. Mutta hänen äitinsä vastasi ja sanoi: »Ei suinkaan, vaan hänen nimensä on oleva Johannes».

61. Niin he sanoivat hänelle: »Eihän suvussasi ole ketään, jolla on se nimi».

62. Ja he kysyivät viittailemalla hänen isältään, minkä nimen hän tahtoi hänelle pantavaksi.

63. Niin hän pyysi taulun ja kirjoitti siihen nämä sanat: »Johannes on hänen nimensä». Ja kaikki ihmettelivät.

64. Ja heti hänen suunsa aukeni, ja hänen kielensä vapautui, ja hän puhui kiittäen Jumalaa.

65. Ja tuli pelko kaikille heidän ympärillään asuville, ja koko Juudean vuorimaassa kerrottiin kaikki nämä tapahtumat;

66. ja kaikki, jotka niistä kuulivat, panivat ne sydämelleen ja sanoivat: »Mikähän tästä lapsesta tuleekaan?» Sillä Herran käsi oli hänen kanssaan.

67. Ja Sakarias, hänen isänsä, tuli täyteen Pyhää Henkeä ja ennusti sanoen:

68. »Kiitetty olkoon Herra, Israelin Jumala, sillä hän on tullut katsomaan kansaansa ja valmistanut sille lunastuksen,

69. ja nostanut meille pelastuksen sarven palvelijansa Daavidin huoneesta

70. — niinkuin hän ikivanhoista ajoista asti on puhunut pyhäin profeettainsa suun kautta —

71. pelastukseksi vihollisistamme ja kaikkien niiden kädestä, jotka meitä vihaavat,

72. tehdäkseen laupeutta isillemme ja muistaaksensa pyhää liittoaan,

73. sitä valaa, jonka hän vannoi Aabrahamille, isällemme; suodakseen meidän,

74. vapahdettuina vihollistemme kädestä, pelotta palvella häntä

75. pyhyydessä ja vanhurskaudessa hänen edessään kaikkina elinpäivinämme.

76. Ja sinä, lapsi, olet kutsuttava Korkeimman profeetaksi, sillä sinä olet edelläkävijä, joka Herran edessä valmistat hänen teitään,

77. antaaksesi hänen kansalleen pelastuksen tuntemisen hei-

59. 1 Moos. 17: 12. 3 Moos. 12: 3. — **68.** Ps. 130: 7, 8. Es. 43: 1. Luuk. 7: 16. Room. 3: 24. Hebr. 9: 12. — **69.** 1 Sam. 2: 10. Ps. 18: 3; 132: 17. Hes. 29: 21. — **71.** Ps. 106: 10. Es. 35: 4. — **72.** 1 Moos. 17: 7. Ps. 105: 8, 9; 106: 45. Jer. 31: 31. 1 Makk. 4: 10. — **73.** 1 Moos. 22: 16, 17. Hebr. 6: 13, 17. — **75.** Ef. 4: 24. 1 Piet. 1: 15. — **76.** Es. 40: 3. Mal. 3: 1. Matt. 3: 3. — **77.** Jer. 31: 34. Luuk. 3: 3.

dän syntiensä anteeksisaamisessa,
78. meidän Jumalamme sydämellisen laupeuden tähden, jonka kautta meidän tykömme tulee koitto korkeudesta,
79. loistaakseen meille, jotka istumme pimeässä ja kuolon varjossa, ja ohjatakseen jalkamme rauhan tielle.»
80. Ja lapsi kasvoi ja vahvistui hengessä. Ja hän oli erämaassa siihen päivään asti, jolloin esiintyi Israelille.

2 luku.

Jeesus syntyy Betlehemissä 1—7, ja enkeli ilmoittaa siitä paimenille 8—12. Taivaallinen sotajoukko ylistää Jumalaa 13, 14, jonka jälkeen paimenet käyvät Jeesuslasta katsomassa 15—20. Jeesus ympärileikataan 21 ja tuodaan pyhäkköön 22—24, jossa hänestä, Jumalaa kiittäen, puhuvat Simeon 25—35 ja Hanna 36—38. Jeesus kasvaa Nasaretissa 39, 40 ja käy kahdentoistavuotiaana pyhäkössä 41—52.

1. **Ja** tapahtui niinä päivinä, että keisari Augustukselta lähti käsky, että koko maailma oli verolle pantava.
2. Tämä verollepano oli ensimäinen ja tapahtui Kyreniuksen ollessa Syyrian maaherrana.
3. Ja kaikki menivät panettamaan itseänsä verolle, kukin omaan kaupunkiinsa.
4. Niin Joosefkin lähti Galileasta, Nasaretin kaupungista, ylös Juudeaan, Daavidin kaupunkiin, jonka nimi on Betlehem, hän kun oli Daavidin huonetta ja sukua,
5. panettamaan itsensä verolle Marian, kihlattunsa kanssa, joka oli raskaana.
6. Niin tapahtui heidän siellä ollessaan, että Marian synnyttämisen aika tuli.
7. Ja hän synnytti pojan, esikoisensa, ja kapaloi hänet ja pani hänet seimeen, koska heille ei ollut sijaa majatalossa.
8. **Ja** sillä seudulla oli paimenia kedolla vartioimassa yöllä laumaansa.
9. Niin heidän edessään seisoi Herran enkeli, ja Herran kirkkaus loisti heidän ympärillään, ja heidät valtasi suuri pelko.
10. Mutta enkeli sanoi heille: »Älkää peljätkö; sillä katso, minä ilmoitan teille suuren ilon, joka on tuleva kaikelle kansalle:
11. teille on tänään Daavidin kaupungissa syntynyt Vapahtaja, joka on Kristus, Herra.
12. Ja tämä on teille tunnusmerkkinä: te löydätte vastasyntyneen lapsen kapaloituna ja seimessä makaamassa.»
13. **Ja** yhtäkkiä oli enkelin kanssa suuri joukko taivaallista sotaväkeä, ja he ylistivät Jumalaa ja sanoivat:
14. »Kunnia olkoon Jumalalle korkeuksissa, ja maassa rauha ihmisten kesken, joihin hänellä on mielisuosio!»
15. **Ja** kun enkelit olivat menneet paimenten luota taivaaseen, niin nämä puhuivat toisilleen: »Menkäämme nyt Bet-

78. 4 Moos. 24: 17. Mal. 4: 2. — **79.** Es. 9: 1; 42: 7; 60: 1. Matt. 4: 16. — **80.** Luuk. 2: 40.

2. **4.** 1 Sam. 16: 1. Miik. 5 : 2. Joh. 7: 42. — **5.** Matt. 1: 18. Luuk. 1: 27. — **7.** Matt. 1: 25. — **13.** Ps. 148: 2. Dan. 7: 10. Ilm. 5: 11, 12. — **14.** Es. 57: 19. Luuk. 19: 38. Room. 5: 1. Ef. 2: 14, 17.

lehemiin katsomaan sitä, mikä on tapahtunut ja minkä Herra meille ilmoitti».
16. Ja he menivät kiiruhtaen ja löysivät Marian ja Joosefin ja lapsen, joka makasi seimessä.
17. Ja kun he tämän olivat nähneet, ilmoittivat he sen sanan, joka oli puhuttu heille tästä lapsesta.
18. Ja kaikki, jotka sen kuulivat, ihmettelivät sitä, mitä paimenet heille puhuivat.
19. Mutta Maria kätki kaikki nämä sanat ja tutkisteli niitä sydämessään.
20. Ja paimenet palasivat kiittäen ja ylistäen Jumalaa kaikesta, minkä olivat kuulleet ja nähneet sen mukaan kuin heille oli puhuttu.
21. Kun sitten kahdeksan päivää oli kulunut ja lapsi oli ympärileikattava, pantiin hänen nimekseen Jeesus, joksi enkeli oli hänet nimittänyt, ennenkuin hän sikisi äitinsä kohdussa.
22. Ja kun heidän puhdistuspäivänsä, ne, jotka olivat määrätyt Mooseksen laissa, olivat täyttyneet, veivät he hänet ylös Jerusalemiin asettaakseen hänet Herran eteen
23. — niinkuin on kirjoitettu Herran laissa: »Jokainen miehenpuoli, joka avaa äidinkohdun, luettakoon Herralle pyhitetyksi» —
24. ja uhratakseen, niinkuin Herran laissa on säädetty, parin metsäkyyhkysiä tai kaksi kyyhkysenpoikaa.
25. Ja katso, Jerusalemissa oli mies, nimeltä Simeon; hän oli vanhurskas ja jumalinen mies, joka odotti Israelin lohdutusta, ja Pyhä Henki oli hänen päällään.
26. Ja hänelle Pyhä Henki oli ilmoittanut, ettei hän näe kuolemaa, ennenkuin on nähnyt Herran Voidellun.
27. Ja hän tuli Hengen vaikutuksesta pyhäkköön. Ja kun vanhemmat toivat Jeesuslasta sisälle menetelläkseen hänen kanssaan, niinkuin tapa oli lain mukaan,
28. otti hänkin hänet syliinsä ja kiitti Jumalaa ja sanoi:
29. »Herra, nyt sinä lasket palvelijasi rauhaan menemään, sanasi mukaan;
30. sillä silmäni ovat nähneet pelastuksesi,
31. jonka olet valmistanut kaikkien kansojen nähden,
32. valoksi, joka on ilmestyvä pakanoille, ja kirkkaudeksi kansallesi Israelille».
33. Ja hänen isänsä ja äitinsä ihmettelivät sitä, mitä hänestä sanottiin.
34. Ja Simeon siunasi heitä ja sanoi Marialle, hänen äidilleen: »Katso, tämä on pantu lankeemukseksi ja nousemukseksi monelle Israelissa ja tunnusmerkiksi, jota vastaan väitetään

19. Luuk. 2: 51. — **21.** 1 Moos. 17: 10, 12. Matt. 1: 21, 25. Luuk. 1: 31. Gal. 4: 4. — **22.** 3 Moos. 12: 2-4. — **23.** 2 Moos. 13: 2, 12; 22: 29; 34: 19. 4 Moos. 3: 13. — **24.** 3 Moos. 12: 6, 8. — **29.** 1 Moos. 46: 30. Tob. 3: 6. Fil. 1: 23. — **30.** Ps. 98: 2, 3. Es. 52: 10. Luuk. 1: 68; 3: 6. — **32.** Es. 25: 7; 42: 6; 46: 13; 49: 6. Ap. t. 13: 47; 28: 28. — **34.** Es. 8: 14; 28: 16. Matt. 21: 44. Ap. t. 28: 22. Room. 9: 32, 33. 1 Kor. 1: 23, 24. 2 Kor. 2: 16. 1 Piet. 2: 6-8.

35. — ja sinunkin sielusi läpi on miekka käyvä — jotta monen sydämen ajatukset tulisivat ilmi».
36. Ja oli naisprofeetta, Hanna, Fanuelin tytär, Asserin sukukuntaa. Hän oli jo käynyt iäkkääksi. Mentyään neitsyenä naimisiin hän oli elänyt miehensä kanssa seitsemän vuotta,
37. ja oli nyt leski, kahdeksankymmenenneljän vuoden vanha. Hän ei poistunut pyhäköstä, vaan palveli siellä Jumalaa paastoilla ja rukouksilla yötä ja päivää.
38. Ja juuri sillä hetkellä hän tuli siihen, ylisti Jumalaa ja puhui hänestä kaikille, jotka odottivat Jerusalemin lunastusta.
39. Ja täytettyään kaikki, mikä Herran lain mukaan oli tehtävä, he palasivat Galileaan, kaupunkiinsa Nasaretiin.
40. Ja lapsi kasvoi ja vahvistui ja täyttyi viisaudella, ja Jumalan armo oli hänen päällään.
41. Ja hänen vanhempansa matkustivat joka vuosi Jerusalemiin pääsiäisjuhlaan.
42. Hänen ollessaan kaksitoistavuotias he niinikään vaelsivat ylös sinne juhlan tavan mukaan.
43. Ja kun ne päivät olivat kuluneet ja he lähtivät kotiin, jäi poikanen Jeesus Jerusalemiin, eivätkä hänen vanhempansa sitä huomanneet.
44. He luulivat hänen olevan matkaseurueessa ja kulkivat päivänmatkan ja etsivät häntä sukulaisten ja tuttavien joukosta;
45. mutta kun eivät löytäneet, palasivat he Jerusalemiin etsien häntä.
46. Ja kolmen päivän kuluttua tapahtui, että he löysivät hänet pyhäköstä, jossa hän istui opettajain keskellä kuunnellen heitä ja kysellen heiltä.
47. Ja kaikki, jotka häntä kuulivat, olivat ihmeissään hänen ymmärryksestänsä ja vastauksistaan.
48. Ja hänet nähdessään hänen vanhempansa hämmästyivät, ja hänen äitinsä sanoi hänelle: »Poikani, miksi teit meille näin? Katso, isäsi ja minä olemme huolestuneina etsineet sinua.»
49. Niin hän sanoi heille: »Mitä te minua etsitte? Ettekö tienneet, että minun tulee olla niissä, mitkä Isäni ovat?»
50. Mutta he eivät ymmärtäneet sitä sanaa, jonka hän puhui heille.
51. Ja hän lähti pois heidän kanssaan ja tuli Nasaretiin ja oli heille alamainen. Ja hänen äitinsä kätki kaikki nämä sanat sydämeensä.
52. Ja Jeesus varttui viisaudessa ja ijässä ja armossa Jumalan ja ihmisten edessä.

3 luku.

Johannes Kastaja esiintyy 1—6, antaa neuvoja kansalle 7—11, erittäin publikaaneille 12, 13 ja sotamiehille 14, ja sanoo olevan tulossa sen, joka kastaa Pyhällä

35. Joh. 19: 25. — **37.** 1 Tim. 5: 5. — **38.** Es. 52: 9. — **39.** Matt. 2: 23. — **40.** Luuk. 1: 80; 2: 52. — **41.** 2 Moos. 23: 15, 17; 34: 23. — **43.** 2 Moos. 12: 18. — **50.** Luuk. 9: 45; 18: 34. — **51.** Luuk. 2: 19. — **52.** 1 Sam. 2: 26. Sananl. 3: 4.

Hengellä ja tulella 15—18. Hänet pannaan vankeuteen 19, 20. Jeesus kastetaan 21, 22; hänen sukuluettelonsa 23—38.

1. **V**iidentenätoista keisari Tiberiuksen hallitusvuotena, kun Pontius Pilatus oli Juudean maaherrana ja Herodes Galilean neljännysruhtinaana ja hänen veljensä Filippus Iturean ja Trakonitiinmaan neljännysruhtinaana ja Lysanias Abilenen neljännysruhtinaana,
2. siihen aikaan kun Hannas oli ylimäinen pappi, ja samoin Kaifas, tuli Jumalan sana Johannekselle, Sakariaan pojalle, erämaassa.
3. Ja hän meni kaikkiin seutuihin Jordanin varrella ja saarnasi parannuksen kastetta syntien anteeksisaamiseksi,
4. niinkuin on kirjoitettu Esaias profeetan ennustusten kirjassa: »Erämaassa huutavan ääni sanoo: 'Valmistakaa Herralle tie, tehkää polut hänelle tasaisiksi'.
5. Kaikki notkot ovat täytettävät, ja kaikki vuoret ja kukkulat alennettavat, ja mutkat ovat oikaistavat, ja koleat tiet silitettävät,
6. ja kaikki liha on näkevä Jumalan pelastuksen.»
7. **N**iin hän sanoi kansalle, joka vaelsi hänen kastettavakseen: »Te kyykäärmeiden sikiöt, kuka on teitä neuvonut pakenemaan tulevaista vihaa?
8. Tehkää sentähden parannuksen arvoisia hedelmiä, älkääkä ruvetko sanomaan itseksenne: 'Onhan meillä isänä Aabraham', sillä minä sanon teille, että Jumala voi näistä kivistä herättää lapsia Aabrahamille.
9. Jo on kirveskin pantuna puiden juurelle; jokainen puu, joka ei tee hyvää hedelmää, siis hakataan pois ja heitetään tuleen.»
10. Ja kansa kysyi häneltä sanoen: »Mitä meidän siis on tehtävä?»
11. Hän vastasi ja sanoi heille: »Jolla on kaksi ihokasta, antakoon sille, joka on ilman; ja jolla on ruokaa, hän tehköön samoin».
12. **N**iin tuli publikaanejakin kastettavaksi, ja he sanoivat hänelle: »Opettaja, mitä meidän on tehtävä?»
13. Hän sanoi heille: »Älkää vaatiko enempää, kuin mikä teille on säädetty».
14. **S**otamiehetkin kysyivät häneltä sanoen: »Mitäs meidän on tehtävä?» Ja hän sanoi heille: »Älkää kiskoko keneltäkään, älkääkä kiristäkö mitään, vaan tyytykää palkkaanne».
15. **M**utta kun kansa yhä odotti ja kaikki ajattelivat sydämessään Johanneksesta, että hän ehkä itse oli Kristus,
16. niin Johannes vastasi kaikille sanoen: »Minä kastan teidät vedellä, mutta se tulee, joka on minua väkevämpi, ja hänen kengänpaulaansakaan en ole kelvollinen päästämään; hän kas-

3. 2. Joh. 18: 13. Ap. t. 4: 6. — (V. **3-18** vert. Matt. 3: 1-12. Mark. 1: 2-8.) — **4.** Es. 40: 3-5. Luuk. 1: 76. Joh. 1: 23. — **6.** Ps. 98: 2, 3. Es. 52: 10. Luuk. 2: 30, 31. — **7.** Matt. 23: 33. — **8.** Joh. 8: 39. — **9.** Matt. 7: 19. — **11.** 1 Joh. 3: 17. Jaak. 2: 15, 16. — **14.** 3 Moos. 19: 13. 1 Makk. 14: 32. — **16.** Es. 44: 3. Jooel 2: 28. Joh. 1: 26, 27. Ap. t. 1: 5; 11: 16; 13: 25; 19: 4.

taa teidät Pyhällä Hengellä ja
tulella.
17. Hänellä on viskimensä
kädessään, ja hän puhdistaa pui-
matanterensa ja kokoaa vehnät
aittaansa, mutta ruumenet hän
polttaa sammumattomassa tu-
lessa.»
18. Paljon muutakin hän vielä
neuvoi ja julisti kansalle evan-
keliumia.
19. Mutta kun Herodes, nel-
jännysruhtinas, sai häneltä nuh-
teita veljensä vaimon, Herodiaan
tähden ja kaiken sen pahan täh-
den, mitä hän, Herodes, oli teh-
nyt,
20. niin hän kaiken muun
lisäksi teki senkin, että sulki
Johanneksen vankilaan.
21. **K**un siis kaikkea kansaa
kastettiin ja Jeesuskin oli saa-
nut kasteen ja rukoili, niin ta-
pahtui, että taivas aukeni
22. ja Pyhä Henki laskeu-
tui hänen päälleen ruumiilli-
sessa muodossa niinkuin kyyh-
kynen, ja taivaasta tuli ääni:
»Sinä olet minun rakas Poikani;
sinuun olen mielistynyt».
23. **J**a Jeesus oli alkaessaan
noin kolmenkymmenen vuoden
vanha, ja oli, niinkuin luultiin,
Joosefin poika. Joosef oli Eelin
poika,
24. Eeli Mattatin, tämä Lee-
vin, tämä Melkin, tämä Jannain,
tämä Joosefin,
25. Joosef Mattatiaan, tämä
Aamoksen, tämä Nahumin, tämä
Eslin, tämä Naggain,
26. Naggai Maahatin, tämä
Mattatiaan, tämä Semeinin, tämä
Joosekin, tämä Joodan,
27. Jooda Johananin, tämä
Reesan, tämä Serubaabelin, tämä
Sealtielin, tämä Neerin,
28. Neeri Melkin, tämä Ad-
din, tämä Koosamin, tämä El-
madamin, tämä Eerin,
29. Eer Jeesuksen, tämä Elie-
serin, tämä Joorimin, tämä Mat-
tatin, tämä Leevin,
30. Leevi Simeonin, tämä Juu-
dan, tämä Joosefin, tämä Joo-
namin, tämä Eliakimin,
31. Eliakim Melean, tämä Men-
nan, tämä Mattatan, tämä Naa-
tanin, tämä Daavidin,
32. Daavid Iisain, tämä Oo-
bedin, tämä Boaan, tämä Saalan,
tämä Nahassonin,
33. Nahasson Aminadabin,
tämä Adminin, tämä Arnin, tämä
Esromin, tämä Faareen, tämä
Juudan,
34. Juuda Jaakobin, tämä
Iisakin, tämä Aabrahamin, tämä
Taaran, tämä Naahorin,
35. Naahor Serukin, tämä Ra-
gaun, tämä Faalekin, tämä Ebe-
rin, tämä Saalan,
36. Saala Kainamin, tämä Ar-
faksadin, tämä Semin, tämä
Nooan, tämä Laamekin,
37. Laamek Metusalan, tämä
Eenokin, tämä Jaaretin, tämä
Mahalalelin, tämä Kenanin,
38. Kenan Enoksen, tämä
Setin, tämä Aadamin, tämä Ju-
malan.

---

17. Mal. 4: 1. — **19.** Matt. 14: 3, 4. Mark. 6: 17, 18. — (V. **21, 22** vert. Matt. 3: 13-17. Mark. 1: 9-11.) — **22.** Es. 42: 1. Matt. **17**: 5. Mark. 9: 7. Luuk. 9: 35. Joh. 1: 32. 2 Piet. 1: 17. — (V. **23-38** vert. Matt. 1: 1-17.) — **27.** 1 Aikak. 3: 17. Esra 3: 2. — **31.** 2 Sam. 5: 14. 1 Aikak. 3: 5. — **32.** Ruut 4: 17-22. 1 Aikak. 2: 9-12. — **33.** 4 Moos. 2: 3. — **34.** 1 Moos. 11: 24, 26, 27; 21: 3. 1 Aikak. 1: 24-27. — **36.** 1 Moos. 5: 3-32; 11: 10, 12. — **38.** 1 Aikak. luvut 1-4. Ap. t. 17: 29.

4 luku.

Perkele kiusaa Jeesusta 1—13. Jeesus palaa Galileaan 14, 15, opettaa Nasaretin synagogassa 16—30 ja Kapernaumissa, jossa parantaa riivatun miehen 31—37, Simonin anopin 38, 39 ja muita sairaita 40, 41, ja opettaa muissakin kaupungeissa 42—44.

1. **S**itten Jeesus täynnä Pyhää Henkeä palasi Jordanilta; ja Henki kuljetti häntä erämaassa,
2. ja perkele kiusasi häntä neljäkymmentä päivää. Eikä hän syönyt mitään niinä päivinä, mutta kun ne olivat päättyneet, tuli hänen nälkä.
3. Niin perkele sanoi hänelle: »Jos sinä olet Jumalan Poika, niin sano tälle kivelle, että se muuttuu leiväksi».
4. Jeesus vastasi hänelle: »Kirjoitettu on: 'Ei ihminen elä ainoastaan leivästä, [vaan jokaisesta Jumalan sanasta]'».
5. Ja perkele vei hänet korkealle vuorelle ja näytti hänelle ajanrahdussa kaikki maailman valtakunnat.
6. Ja sanoi hänelle: »Sinulle annan kaiken tämän valtapiirin ja sen loiston, sillä minun haltuuni se on annettu, ja minä annan sen, kenelle tahdon.
7. Jos sinä siis kumarrut minun eteeni, niin tämä kaikki on oleva sinun.»
8. Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: »Kirjoitettu on: 'Sinun on kumartaminen Herraa, sinun Jumalaasi, ja häntä ainoata palveleminen'».
9. Niin hän vei hänet Jerusalemiin ja asetti hänet pyhäkön harjalle ja sanoi hänelle: »Jos olet Jumalan Poika, niin heittäydy tästä alas;
10. sillä kirjoitettu on: 'Hän antaa enkeleilleen käskyn sinusta, että he varjelevat sinua',
11. ja: 'He kantavat sinua käsillään, ettet jalkaasi kiveen loukkaisi'».
12. Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: »On sanottu: 'Älä kiusaa Herraa, sinun Jumalaasi'».
13. Ja kun oli kaiken kiusattavansa kiusannut, poistui perkele hänen luotaan joksikin aikaa.
14. **Ja** Jeesus palasi Hengen voimassa Galileaan; ja maine hänestä levisi kaikkiin ympärillä oleviin seutuihin.
15. Ja hän opetti heidän synagogissaan, ja kaikki ylistivät häntä.
16. **Ja** hän saapui Nasaretiin, jossa oli kasvatettu, ja meni tapansa mukaan sapatinpäivänä synagogaan ja nousi lukemaan.
17. Niin hänelle annettiin Esaias profeetan kirja, ja kun hän avasi kirjan, löysi hän sen paikan, jossa oli kirjoitettu:
18. »Herran Henki on minun päälläni, sillä hän on voidellut minut julistamaan evankeliumia köyhille; hän on lähettänyt minut saarnaamaan vangeille vapautusta ja sokeille näkönsä saa-

---

4. (V. **1-13** vert. Matt. 4: 1-11. Mark. 1: 12, 13.) — **2.** 2 Moos. 34: 28. 1 Kun. 19: 8. Hebr. 4: 15. — **4.** 5 Moos. 8: 3. Viis. 16: 26. — **8.** 5 Moos. 6: 13; 10: 20. — **10.** Ps. 91: 11, 12. — **12.** 2 Moos. 17: 1-7. 5 Moos. 6: 16. — (V. **14, 15** vert. Matt. 4: 12-17. Mark. 1: 14, 15.) — **14.** Joh. 4: 43, 45. — (V. **16-30** vert. Matt. 13: 53-58. Mark. 6: 1-6.) — **16.** Matt. 2: 23. — **18.** Ps. 45: 8. Es. 42: 7; 61: 1, 2. Matt. 11: 5. Ap. t. 10: 38.

mista, päästämään sorretut vapauteen:
19. saarnaamaan Herran otollista vuotta».
20. Ja käärittyään kirjan kokoon hän antoi sen palvelijalle ja istuutui; ja kaikkien synagogassa olevien silmät olivat häneen kiinnitetyt.
21. Niin hän rupesi sanomaan heille: »Tänään tämä kirjoitus on käynyt toteen korvainne kuullen».
22. Ja kaikki lausuivat hänestä hyvän todistuksen ja ihmettelivät niitä armon sanoja, jotka lähtivät hänen suustaan; ja he sanoivat: »Eikö tämä ole Joosefin poika?»
23. Niin hän sanoi heille: »Kaiketi aiotte sanoa minulle tämän sananlaskun: 'Parantaja, paranna itsesi'; 'tee täälläkin, kotikaupungissasi, niitä suuria tekoja, joita olemme kuulleet tapahtuneiksi Kapernaumissa'».
24. Ja hän sanoi: »Totisesti minä sanon teille: ei kukaan profeetta ole suosittu kotikaupungissaan.
25. Minä sanon teille totuudessa: monta leskeä oli Eliaan aikana Israelissa, kun taivas oli suljettuna kolme vuotta ja kuusi kuukautta ja suuri nälkä tuli koko maahan,
26. eikä Eliasta lähetetty kenenkään heidän luoksensa, vaan ainoastaan leskivaimon luo Siidoninmaan Sareptaan.
27. Ja monta pitalista miestä oli Israelissa Elisa profeetan aikana, eikä kukaan heistä tullut puhdistetuksi, vaan ainoastaan Naiman, Syyrialainen.»
28. Tämän kuullessaan kaikki, jotka olivat synagogassa, tulivat kiukkua täyteen
29. ja nousivat ja ajoivat hänet ulos kaupungista ja veivät hänet sen vuoren jyrkänteelle asti, jolle heidän kaupunkinsa oli rakennettu, syöstäkseen hänet alas.
30. Mutta hän lähti pois käyden heidän keskitsensä.
31. Ja hän meni alas Kapernaumiin, Galilean kaupunkiin, ja opetti kansaa sapattina.
32. Ja he olivat hämmästyksissään hänen opetuksestaan, sillä hänen puheensa oli valtavaa.
33. Ja synagogassa oli mies, jossa oli saastaisen riivaajan henki. Tämä huusi kovalla äänellä:
34. »Voi, mitä sinulla on meidän kanssamme tekemistä, Jeesus, Nasaretilainen? Oletko tullut meitä tuhoamaan? Tunnen sinut, kuka olet, sinä Jumalan Pyhä.»
35. Niin Jeesus nuhteli häntä sanoen: »Vaikene ja lähde hänestä». Ja riivaaja viskasi hänet maahan heidän keskelleen ja lähti hänestä häntä ollenkaan vahingoittamatta.
36. Ja heidät kaikki valtasi hämmästys, ja he puhuivat keskenään sanoen: »Mitä tämä puhe onkaan, sillä hän käskee vallalla ja voimalla saastaisia henkiä, ja ne lähtevät ulos?»
37. Ja maine hänestä levisi kaikkialle ympäristön seutuihin.

19. 3 Moos. 25: 10. 2 Kor. 6: 2. — **22.** Es. 50: 4. Joh. 6: 42; 7: 46. — **23.** Matt. 11: 23. — **24.** Joh. 4: 44. — **25.** **1** Kun. 17: 1, 9. Jaak. 5: 17. — **27.** 2 Kun. 5: 1, 14. — **30.** Joh. 10: 39. — (V. **31-37** vert. Mark. 1: 21-28.) — **31.** Matt. 4: 13. Joh. 2: 12. — **32.** Matt. 7: 28, 29. Joh. 7: 46.

38. Niin hän nousi ja meni synagogasta Simonin kotiin. Ja Simonin anoppi sairasti kovaa kuumetta, ja he rukoilivat Jeesusta hänen edestään.

39. Niin hän meni ja kumartui hänen ylitsensä ja nuhteli kuumetta, ja se lähti hänestä; ja heti vaimo nousi ja palveli heitä.

40. Auringon laskiessa kaikki, joilla oli sairaita, monessa eri taudissa olevia, veivät ne hänen luoksensa. Ja hän pani kätensä heidän itsekunkin päälle ja paransi heidät.

41. Lähtipä myös riivaajia ulos monesta, huutaen ja sanoen: »Sinä olet Jumalan Poika!» Mutta hän nuhteli heitä eikä sallinut heidän puhua, koska he tiesivät hänen olevan Kristuksen.

42. Ja päivän tultua hän lähti pois ja meni autioon paikkaan; mutta kansa etsi häntä, ja saavuttuaan hänen luokseen he pidättelivät häntä lähtemästä heidän luotaan.

43. Mutta hän sanoi heille: »Minun tulee muillekin kaupungeille julistaa Jumalan valtakunnan evankeliumia, sillä sitä varten olen lähetetty».

44. Ja hän saarnasi Juudeanmaan synagogissa.

5 luku.

Jeesus opettaa Gennesaretin järven rannalla ja antaa Pietarin seuralaisineen saada suuren kalansaaliin 1—11, parantaa pitalisen 12—16 ja halvatun miehen 17—26, kutsuu Leevin 27—32 ja puhuu paastoamisesta 33—39.

1. Niin tapahtui, kun kansa tungeksi hänen ympärilleen kuulemaan Jumalan sanaa ja hän seisoi Gennesaretin järven rannalla,

2. että hän näki kaksi venhettä olevan järven rannassa; mutta kalastajat olivat niistä lähteneet ja huuhtoivat verkkojaan.

3. Ja hän astui toiseen niistä, joka oli Simonin, ja pyysi häntä viemään sen vähän matkaa maasta; ja hän istui ja opetti kansaa venheestä.

4. Mutta puhumasta lakattuaan hän sanoi Simonille: »Vie venhe syvälle ja heittäkää verkkonne saalista varten».

5. Niin Simon vastasi ja sanoi hänelle: »Mestari, koko yön olemme tehneet työtä emmekä mitään saaneet; mutta sinun käskystäsi minä heitän verkot».

6. Ja sen tehtyään he saivat kierretyksi suuren joukon kaloja, ja heidän verkkonsa repeilivät.

7. Niin he viittasivat toisessa venheessä oleville tovereilleen, että tulisivat auttamaan heitä; ja ne tulivat. Ja he täyttivät molemmat venheet, niin että ne olivat uppoamaisillaan.

8. Kun Simon Pietari sen näki, heittäytyi hän Jeesuksen polvien eteen ja sanoi: »Mene pois luotani, Herra, sillä minä olen syntinen ihminen».

(V. **38-41** vert. Matt. 8: 14-17. Mark. 1: 29-34.) — **41.** Mark. 3: 11, 12. — (V. **42-44** vert. Mark. 1: 35-39.) — **43.** Luuk. 8: 1.
5. (V. **1-11** vert. Matt. 4: 18-22. Mark. 1: 16-20.) — **4.** Joh. 21: 3-6. — **8.** Es. 6: 5.

9. Sillä kalansaaliin tähden,
jonka he olivat saaneet, oli hämmästys vallannut hänet ja kaikki ne, jotka olivat hänen kanssaan,
10. ja samoin myös Simonin
kalastuskumppanit, Jaakobin ja Johanneksen, Sebedeuksen pojat. Mutta Jeesus sanoi Simonille: »Älä pelkää, tästälähin saat saaliiksi ihmisiä.»
11. Ja he veivät venheet
maihin, jättivät kaikki ja seurasivat häntä.
12. Ja katso, kun hän oli
eräässä kaupungissa, oli siellä mies, pitalia täynnä. Ja nähdessään Jeesuksen hän heittäytyi kasvoilleen ja rukoili häntä sanoen: »Herra, jos tahdot, niin sinä voit minut puhdistaa».
13. Niin hän ojensi kätensä,
kosketti häntä ja sanoi: »Minä tahdon, puhdistu». Ja heti pitali lähti hänestä.
14. Ja hän kielsi häntä siitä
kenellekään puhumasta ja sanoi: »Mene, näytä itsesi papille ja uhraa puhdistumisestasi, niinkuin Mooses on säätänyt, todistukseksi heille».
15. Mutta sanoma hänestä le-
visi vielä enemmän; ja paljo kansaa kokoontui kuulemaan häntä ja parantuakseen vaivoistaan.
16. Mutta hän vetäytyi pois
ja oleskeli erämaassa rukoillen siellä.
17. Ja tapahtui eräänä päi-
vänä, kun hän opetti, että siinä istui fariseuksia ja lainopettajia, joita oli tullut kaikista Galilean ja Juudean kylistä ja Jerusalemista; ja Herran voima oli vaikuttamassa, niin että hän paransi sairaat.
18. Ja katso, muutamat mie-
het kantoivat vuoteella erästä miestä, joka oli halvattu; ja he koettivat viedä hänet sisään ja panna Jeesuksen eteen.
19. Ja kun he kansajoukon
tähden eivät saaneet viedyksi häntä sisään muuta tietä, nousivat he katolle ja laskivat hänet vuoteineen tiilikaton läpi heidän keskelleen Jeesuksen eteen.
20. Ja nähdessään heidän us-
konsa hän sanoi: »Ihminen, syntisi ovat sinulle anteeksi annetut».
21. Niin kirjanoppineet ja fari-
seukset rupesivat ajattelemaan ja sanomaan: »Kuka tämä on, joka noin Jumalaa pilkaten puhuu? Kuka voi antaa syntejä anteeksi muu kuin Jumala yksin?»
22. Mutta kun Jeesus tiesi hei-
dän ajatuksensa, vastasi hän ja sanoi heille: »Mitä ajattelette sydämessänne?
23. Kumpi on helpompaa, sa-
noako: 'Syntisi ovat sinulle anteeksi annetut', vai sanoa: 'Nouse ja kävele'?
24. Mutta jotta tietäisitte, että
Ihmisen Pojalla on valta maan päällä antaa syntejä anteeksi, niin» — hän sanoi halvatulle — »minä sanon sinulle: nouse, ota vuoteesi ja mene kotiisi».
25. Ja heti hän nousi hei-
dän nähtensä, otti vuoteen, jolla oli maannut, ja lähti kotiinsa ylistäen Jumalaa.
26. Ja heidät kaikki valtasi

10. Jer. 16: 16. Matt. 13: 47. — **11.** Matt. 19: 27. Mark. 10: 28. Luuk. 18: 28. — (V. **12-16** vert. Matt. 8: 2-4. Mark. 1: 40-45.) — **14.** 3 Moos. 14: 2, 12. — **16.** Matt. 14: 23. Mark. 1: 35; 6: 46. Luuk. 6: 12. — (V. **17-26** vert. Matt. 9: 1-8. Mark. 2: 1-12.) — **20.** Luuk. 7: 48, 49. — **21.** Es. 43: 25.

hämmästys, ja he ylistivät Jumalaa; ja pelkoa täynnä he sanoivat: »Olemme tänään nähneet ihmeellisiä asioita».
27. Ja sen jälkeen hän lähti sieltä ja kiinnitti katseensa tulliasemalla istuvaan publikaaniin, jonka nimi oli Leevi, ja sanoi hänelle: »Seuraa minua».
28. Niin tämä jätti kaikki, nousi ja seurasi häntä.
29. Ja Leevi teki hänelle suuret pidot kodissaan; ja siellä oli suuri joukko publikaaneja ja muita aterioimassa heidän kanssaan.
30. Niin fariseukset ja heidän kirjanoppineensa napisivat hänen opetuslapsiansa vastaan ja sanoivat: »Miksi te syötte ja juotte publikaanien ja syntisten kanssa?»
31. Jeesus vastasi ja sanoi heille: »Eivät terveet tarvitse parantajaa, vaan sairaat.
32. En minä ole tullut kutsumaan vanhurskaita, vaan syntisiä parannukseen.»
33. Niin he sanoivat hänelle: »Johanneksen opetuslapset paastoavat usein ja pitävät rukouksia, samoin fariseustenkin, mutta sinun opetuslapsesi syövät ja juovat».
34. Jeesus sanoi heille: »Ettehän voi vaatia häävieraita paastoamaan silloin, kun ylkä on heidän kanssaan?
35. Mutta tulee aika, jolloin ylkä otetaan heiltä pois, ja silloin, niinä päivinä, he paastoavat.»
36. Ja hän sanoi heille myös vertauksen: »Ei kukaan leikkaa uudesta viitasta paikkaa ja pane vanhaan viittaan; jos joku sen tekee, rikkoo hän tuon uuden viitan, ja sen lisäksi on uudesta viitasta otettu paikka vanhaan soveltumaton.
37. Eikä kukaan laske nuorta viiniä vanhoihin nahkaleileihin; jos laskee, niin nuori viini pakahuttaa leilit, ja viini juoksee maahan, ja leilit turmeltuvat.
38. Vaan nuori viini on laskettava uusiin leileihin.
39. Eikä kukaan, joka juo vanhaa viiniä, halua nuorta, sillä hän sanoo: 'Vanha on hyvää'.»

6 luku.

Jeesus puolustaa opetuslapsiaan, jotka sapattina katkovat tähkäpäitä 1—5, tekee sapattina terveeksi miehen, jonka käsi oli kuivettunut 6—11, valitsee apostolinsa 12—16 ja parantaa paljon sairaita 17—19. Jeesus sanoo, ketkä ovat autuaita 20—23, huutaa nykyiseen elämään mieltyneille: »Voi teitä!» 24—26; käskee rakastamaan vihollisia 27—35 ja olemaan laupias 36—38, esittää vertauksen sokeasta opastajasta 39, 40 ja puhuu rikasta ja malasta 41, 42. Sanoo puun tunnettavan hedelmästään 43—46 sekä teroittaa lopuksi sanojensa noudattamisen tärkeyttä 47—49.

1. Niin tapahtui eräänä sapattina, että hän kulki viljavainioiden läpi, ja hänen opetuslapsensa katkoivat tähkäpäitä, hiersivät niitä käsissään ja söivät.
2. Silloin muutamat fariseuk-

(V. **27-32** vert. Matt. 9: 9-13. Mark. 2: 13-17.) — **29.** Luuk. 15: 1. — **32.** Luuk. 19: 10. 1 Tim. 1: 15. — (V. **33-39** vert. Matt. 9: 14-17. Mark. 2: 18-22.)
6. (V. **1-5** vert. Matt. 12: 1-8. Mark. 2: 23-28.) — **1.** 5 Moos. 23: 25. — **2.** 2 Moos. 20: 10; 23: 12.

14. 765. — 8

sista sanoivat: »Miksi teette, mitä
ei ole luvallista tehdä sapattina?»
3. Mutta Jeesus vastasi heille
ja sanoi: »Ettekö ole lukeneet,
mitä Daavid teki, kun hänen ja
hänen seuralaistensa oli nälkä,
4. kuinka hän meni Jumalan
huoneeseen, otti esiinpanoleivät
ja söi ja antoi seuralaisilleenkin,
vaikkei niitä ollut lupa syödä
muiden kuin ainoastaan pappien?»
5. Ja hän sanoi heille: »Ihmisen Poika on sapatin herra».
6. Ja eräänä toisena sapattina tapahtui, että hän meni
synagogaan ja opetti; ja siellä
oli mies, jonka oikea käsi oli
kuivettunut.
7. Ja keksiäkseen jotakin, mistä
häntä syyttäisivät, kirjanoppineet ja fariseukset pitivät häntä
silmällä, parantaisiko hän sapattina.
8. Mutta hän tiesi heidän ajatuksensa ja sanoi miehelle, jonka
käsi oli kuivettunut: »Nouse ja
astu esille». Ja hän nousi ja
astui esille.
9. Niin Jeesus sanoi heille:
»Minä kysyn teiltä: kumpi on
luvallista sapattina: hyvääkö
tehdä, vai tehdä pahaa, pelastaako sielu, vai hukuttaa?»
10. Ja hän katsoi ympärilleen heihin kaikkiin ja sanoi miehelle: »Ojenna kätesi». Mies
teki sen, ja hänen kätensä tuli
jälleen terveeksi.
11. Mutta he vimmastuivat
kovin ja puhelivat keskenään,
mitä heidän olisi tehtävä Jeesukselle.
12. Niin tapahtui niinä päivinä, että hän lähti vuorelle rukoilemaan, ja oli siellä kaiken
yötä rukoillen Jumalaa.
13. Ja päivän tultua hän kutsui luoksensa opetuslapsensa ja
valitsi heistä kaksitoista, joille
hän myös antoi apostolin nimen:
14. Simonin, jolle hän myös
antoi nimen Pietari, ja Andreaan, hänen veljensä, ja Jaakobin ja Johanneksen, ja Filippuksen ja Bartolomeuksen,
15. ja Matteuksen ja Tuomaan, ja Jaakobin, Alfeuksen
pojan, ja Simonin, jota kutsuttiin Kiivailijaksi,
16. ja Juudaan, Jaakobin
pojan, sekä Juudas Iskariotin,
josta tuli kavaltaja.
17. Ja hän astui alas heidän
kanssaan ja seisahtui lakealle
paikalle; ja siellä oli suuri joukko
hänen opetuslapsiaan ja paljo
kansaa koko Juudeasta ja Jerusalemista ja Tyyron ja Siidonin
rantamaasta. Nämä olivat saapuneet kuulemaan häntä ja parantuakseen taudeistaan.
18. Ja myös ne, jotka olivat
saastaisten henkien vaivaamia,
tulivat terveiksi.
19. Ja kaikki kansa tavoitteli koskeakseen häneen, koska
hänestä lähti voima, joka paransi kaikki.
20. Ja hän nosti silmänsä ja katsoi opetuslapsiinsa ja sanoi: »Au-

3. 1 Sam. 21: 6. — **4.** 2 Moos. 25: 30; 29: 32, 33. 3 Moos. 24: 9. — (V. **6-11** vert. Matt. 12: 9-14. Mark. 3: 1-6.) — **7.** Luuk. 14: 1. — (V. **12-16** vert. Mark. 3: 13-19.) — **12.** Matt. 14: 23. — **13.** Matt. 10: 1-4. Luuk. 9: 1, 2. Ap. t. 1: 13. — **14.** Joh. 1: 42, 43. — (V. **17-19** vert. Mark. 3: 7-12.) — **17.** Matt. 4: 25; 5: 1. — **19.** Matt. 14: 36. Mark. 5: 30. — (V. **20-23** vert. Matt. 5: 1-12.)

tuaita olette, te köyhät, sillä teidän on Jumalan valtakunta.
21. Autuaita te, joiden nyt on nälkä, sillä teidät ravitaan. Autuaita te, jotka nyt itkette, sillä te saatte nauraa.
22. Autuaita olette, kun ihmiset, Ihmisen Pojan tähden, vihaavat teitä ja erottavat teidät yhteydestään ja herjaavat teitä ja hylkäävät nimenne, ikäänkuin se olisi paha.
23. Iloitkaa sinä päivänä ja riemahdelkaa; sillä katso, teidän palkkanne on suuri taivaassa; samalla tavallahan heidän isänsä tekivät profeetoille.
24. Mutta voi teitä, te rikkaat, sillä te olette jo saaneet lohdutuksenne!
25. Voi teitä, jotka nyt olette kylläiset, sillä teidän on oleva nälkä! Voi teitä, jotka nyt nauratte, sillä te saatte murehtia ja itkeä!
26. Voi teitä, kun kaikki ihmiset puhuvat teistä hyvää! Samalla tavallahan heidän isänsäkin tekivät väärille profeetoille.
27. Mutta teille, jotka kuulette, minä sanon: rakastakaa vihollisianne, tehkää hyvää niille, jotka teitä vihaavat,
28. siunatkaa niitä, jotka teitä kiroavat, rukoilkaa niiden edestä, jotka teitä parjaavat.
29. Jos joku lyö sinua poskelle, tarjoa hänelle toinenkin, ja jos joku ottaa sinulta viitan, älä häneltä kiellä ihokastasikaan.
30. Anna jokaiselle, joka sinulta anoo, ja älä vaadi takaisin, jos joku omasi ottaa.
31. Ja niinkuin te tahdotte, että ihmiset tekisivät teille, samoin tehkää tekin heille.
32. Ja jos rakastatte niitä, jotka teitä rakastavat, mikä kiitos teille siitä on? Rakastavathan syntisetkin niitä, jotka heitä rakastavat.
33. Ja jos teette hyvää niille, jotka teille hyvää tekevät, mikä kiitos teille siitä on? Samoinhan syntisetkin tekevät.
34. Ja jos lainaatte niille, joilta toivotte saavanne takaisin, mikä kiitos teille siitä on? Syntisetkin lainaavat syntisille saadakseen saman verran takaisin.
35. Vaan rakastakaa vihollisianne ja tehkää hyvää ja lainatkaa toivomatta saavanne mitään takaisin; niin palkkanne on oleva suuri, ja te tulette Korkeimman lapsiksi, sillä hän on lempeä kiittämättömille ja pahoille.
36. Olkaa armahtavaisia, niinkuin Isänne on armahtavainen.
37. Ja älkää tuomitko, niin ei teitäkään tuomita; älkää kadotustuomiota lausuko, niin ei teillekään kadotustuomiota lau-

21. Ps. 126: 5, 6. Es. 55: 1; 61: 2. Joh. 6: 35. Ilm. 7: 16. — **22.** Hebr. 11: 36, 37. 1 Piet. 2: 19; 3: 14; 4: 14. — **23.** Ap. t. 5: 41; 7: 51, 52. — **24.** Ps. 17: 14. Luuk. 16: 25. Jaak. 5: 1. — **25.** Sananl. 14: 13. Es. 65: 13, 14. Jaak. 4: 9. — **26.** Miik. 2: 11. Jaak. 4: 4. — (V. **27-36** vert. Matt. 5: 38-48.) — **27.** 2 Moos. 23: 4, 5. Sananl. 25: 21. Room. 12: 14, 20. 1 Kor. 4: 12, 13. — **28.** Luuk. 23: 34. Ap. t. 7: 60. 1 Piet. 3: 9. — **29.** Sananl. 20: 22; 24: 29. Room. 12: 17. 1 Kor. 6: 7. 1 Tess. 5: 15. — **30.** 5 Moos. 15: 7, 8. Sananl. 3: 27. 1 Joh. 3: 17. — **31.** Matt. 7: 12. — **34.** Syr. 29: 1, 2. — **35.** Ps. 37: 26. — **36.** Ps. 103: 8, 13. Sak. 7: 9. — **37.** Matt. 6: 12, 14. Room. 2: 1. 1 Kor. 4: 5.

suta. Antakaa anteeksi, niin teillekin annetaan anteeksi.

38. Antakaa, niin teille annetaan. Hyvän mitan, sullotun, pudistetun ja kukkuraisen antavat helmaanne; sillä millä mitalla te mittaatte, sillä mitataan teille takaisin.»

39. **H**än sanoi heille myös vertauksen: »Eihän sokea osaa sokeaa taluttaa? Eivätkö molemmat putoa kuoppaan?

40. Ei ole opetuslapsi opettajaansa parempi; täysin oppineena jokainen on oleva niinkuin opettajansa.

41. **K**uinka näet rikan, joka on veljesi silmässä, mutta et huomaa malkaa omassa silmässäsi?

42. Kuinka saatat sanoa veljellesi: 'Veljeni, annas, minä otan pois rikan, joka on silmässäsi', sinä, joka et näe malkaa omassa silmässäsi? Sinä ulkokullattu, ota ensin malka omasta silmästäsi ja katso sitten, kuinka otat pois rikan, joka on veljesi silmässä.

43. **S**illä ei ole hyvää puuta, joka tekee huonon hedelmän, eikä taas huonoa puuta, joka tekee hyvän hedelmän;

44. sillä jokainen puu tunnetaan hedelmästään. Eihän viikunoita koota orjantappuroista, eikä viinirypäleitä korjata orjanruusupensaasta.

45. Hyvä ihminen tuo sydämensä hyvästä varastosta esiin hyvää, ja paha tuo pahasta varastostaan esiin pahaa; sillä sydämen kyllyydestä suu puhuu.

46. Miksi huudatte minulle: 'Herra, Herra!', ettekä tee, mitä sanon?

47. **J**okainen, joka tulee minun tyköni ja kuulee sanani ja tekee niiden mukaan — minä osoitan teille, kenen kaltainen hän on.

48. Hän on miehen kaltainen, joka huonetta rakentaessaan kaivoi syvään ja pani perustuksen kalliolle; kun sitten tulva tuli, syöksähti virta sitä huonetta vastaan, mutta ei voinut sitä horjauttaa, sentähden että se oli hyvästi rakennettu.

49. Mutta joka kuulee eikä tee, se on miehen kaltainen, joka perustusta panematta rakensi huoneensa maan päälle; ja virta syöksähti sitä vastaan, ja heti se sortui, ja sen huoneen kukistuminen oli suuri.»

7 luku.

Jeesus parantaa sadanpäällikön palvelijan 1—10, herättää lesken pojan Nainissa 11—17, vastaa Johannes Kastajan lähettiläiden kysymykseen 18—23, todistaa Johanneksesta 24—28 ja vertaa Juutalaisia oikullisiin lapsiin 29—35. Syntinen nainen voitelee Jeesuksen jalkoja 36—50.

1. **K**un hän oli kuuntelevalle kansalle kaiken tämän puhunut, meni hän Kapernaumiin.

2. Ja eräällä sadanpäälliköllä oli palvelija, joka sairasti ja oli kuolemaisillaan; ja hän piti hänestä paljon.

3. Ja kuultuaan Jeesuksesta

38. Sananl. 19: 17. Matt. 7: 1, 2. Mark. 4: 24. Gal. 6: 7. Ilm. 18: 6. — **39.** Matt. 15: 14. — **40.** Matt. 10: 24. Joh. 13: 16; 15: 20. — **41.** Matt. 7: 3-5. — **43.** Matt. 7: 16-18; 12: 33-35. — **46.** Hoos. 8: 2. Mal. 1: 6. Room. 2: 13. Jaak. 1: 22. — **47.** Matt. 7: 24-27.
7. (V. **1-10** vert. Matt. 8: 5-13.)

hän lähetti Juutalaisten vanhimpia hänen luoksensa ja pyysi, että hän tulisi parantamaan hänen palvelijansa.

4. Kun nämä saapuivat Jeesuksen luo, pyysivät he häntä hartaasti ja sanoivat: »Hän ansaitsee, että teet hänelle tämän;

5. sillä hän rakastaa kansaamme, ja hän se on rakentanut meille synagogamme».

6. Niin Jeesus lähti heidän kanssaan. Mutta kun hän ei enää ollut kaukana talosta, lähetti sadanpäällikkö muutamia ystävistään sanomaan hänelle: »Herra, älä vaivaa itseäsi, sillä minä en ole sen arvoinen, että tulisit kattoni alle;

7. sentähden en katsonutkaan itseäni arvolliseksi tulemaan luoksesi; vaan sano sana, niin palvelijani paranee.

8. Sillä minä olen itse toisen vallan alaiseksi asetettu, ja minulla on sotamiehiä käskettävinäni, ja minä sanon tälle: 'Mene!', ja hän menee, ja toiselle: 'Tule!', ja hän tulee, ja palvelijalleni: 'Tee tämä!', ja hän tekee.»

9. Tämän kuultuaan Jeesus ihmetteli häntä, kääntyi ja sanoi kansalle, joka häntä seurasi: »Minä sanon teille: en ole Israelissakaan löytänyt näin suurta uskoa».

10. Ja taloon palatessaan lähettiläät tapasivat palvelijan terveenä.

11. Sen jälkeen tapahtui, että hän vaelsi Nain nimiseen kaupunkiin, ja hänen kanssaan vaelsivat hänen opetuslapsensa ynnä suuri kansajoukko.

12. Kun hän nyt lähestyi kaupungin porttia, katso, silloin kannettiin ulos kuollutta, äitinsä ainokaista poikaa. Ja äiti oli leski, ja hänen seurassaan kulki paljo kaupungin kansaa.

13. Ja hänet nähdessään Herra armahti häntä ja sanoi hänelle: »Älä itke».

14. Ja hän meni ja koski arkkuun; niin kantajat seisahtuivat. Ja hän sanoi: »Nuorukainen, minä sanon sinulle: nouse».

15. Niin kuollut nousi istualleen ja rupesi puhumaan. Ja hän antoi hänet hänen äidilleen.

16. Ja heidät kaikki valtasi pelko, ja he ylistivät Jumalaa sanoen: »On noussut suuri profeetta meidän keskuuteemme», ja: »Jumala on tullut katsomaan kansaansa».

17. Ja tämä puhe hänestä levisi koko Juudeaan ja kaikkiin ympärillä oleviin seutuihin.

18. Ja Johannes sai opetuslapsiltaan tiedon kaikesta tästä.

19. Niin hän kutsui luoksensa opetuslapsistaan kaksi ja lähetti heidät Herran luo kysymään: »Oletko sinä se tuleva, vai onko meidän odotettava toista?»

20. Miehet saapuivat hänen luoksensa ja sanoivat: »Johannes Kastaja on lähettänyt meidät sinun luoksesi ja kysyy: 'Oletko sinä se tuleva, vai onko meidän odotettava toista?'»

21. Sillä hetkellä hän oli parantamassa useita taudeista ja vitsauksista ja pahoista hengistä, ja monelle sokealle hän antoi näön.

---

12. 1 Kun. 17: 17, 22, 23. — **14.** Mark. 5: 41. Luuk. 8: 54. Joh. 11: 43. Ap. t. 9: 40. — **15.** 2 Kun. 4: 36. — **16.** 5 Moos. 18: 15. Mark. 7: 37. Luuk. 1: 68. Joh. 6: 14; 9: 17. — (V. **18-35** vert. Matt. 11: 2-19.) — **21.** Es. 35: 5, 6.

22. Niin hän vastasi ja sa-
noi heille: »Menkää ja ilmoitta-
kaa Johannekselle, mitä olette
nähneet ja kuulleet: sokeat saa-
vat näkönsä, ontuvat kävele-
vät, pitaliset puhdistuvat, kuu-
rot kuulevat, kuolleet heräte-
tään, köyhille julistetaan evan-
keliumia.
23. Ja autuas on se, joka ei
loukkaannu minuun.»
24. Kun Johanneksen lähetti-
läät menivät pois, rupesi hän
puhumaan kansalle Johannek-
sesta: »Mitä te lähditte erämaa-
han katselemaan? Ruokoako,
jota tuuli huojuttaa?
25. Vai mitä lähditte katso-
maan? Ihmistäkö, hienoihin
vaatteihin puettua? Katso,
jotka pitävät loistavaa pukua
ja elävät herkullisesti, ne ovat
kuningasten linnoissa.
26. Vai mitä lähditte katso-
maan? Profeettaako? Tosiaan,
minä sanon teille: hän on enem-
pikin kuin profeetta.
27. Tämä on se, josta on kir-
joitettu: 'Katso, minä lähetän
enkelini kasvojesi edelle, ja hän
on valmistava tiesi sinun eteesi'.
28. Minä sanon teille: ei ole
vaimoista syntyneiden joukossa
ketään suurempaa kuin Johan-
nes; mutta pienin Jumalan valta-
kunnassa on suurempi kuin
hän.
29. Ja kaikki kansa, joka
häntä kuuli, publikaanitkin, tun-
nustivat Jumalan vanhurskaak-
si ja kastattivat itsensä Johan-
neksen kasteella.
30. Mutta fariseukset ja lain-
oppineet tekivät Jumalan aikeen
heitä kohtaan tehottomaksi ei-
vätkä kastattaneet itseään hä-
nellä.
31. Mihin minä siis vertaan tä-
män sukupolven ihmiset, ja ke-
nen kaltaisia he ovat?
32. He ovat lasten kaltaisia,
jotka istuvat torilla ja huuta-
vat toisilleen ja sanovat: 'Me
soitimme teille huilua, ja te ette
tanssineet; me veisasimme itku-
virsiä, ja te ette itkeneet'.
33. Sillä Johannes Kastaja on
tullut, ei syö leipää eikä juo
viiniä, ja te sanotte: 'Hänessä
on riivaaja'.
34. Ihmisen Poika on tul-
lut, syö ja juo, ja te sanotte:
'Katso syömäriä ja viininjuojaa,
publikaanien ja syntisten ystä-
vää!'
35. Ja viisaus on kaikkien
lastensa puolelta oikeaksi näy-
tetty.»
36. Niin eräs fariseuksista pyy-
si häntä ruualle kanssaan; ja
hän meni fariseuksen taloon ja
laskeutui aterioimaan.
37. Ja katso, siinä kaupun-
gissa oli eräs nainen, joka oli
syntinen; ja kun hän sai tie-
tää, että Jeesus oli ruualla fa-
riseuksen talossa, toi hän ala-
basteripullon täynnä hajuvoi-
detta
38. ja asettui hänen taak-
seen hänen jalkojensa kohdalle,
itki ja rupesi kastelemaan hä-
nen jalkojansa kyynelillään ja
pyyhki niitä päänsä hiuksilla ja
suuteli hänen jalkojaan ja voi-
teli niitä hajuvoiteella.
39. Mutta kun fariseus, joka
oli hänet kutsunut, sen näki,

22. Es. 29: 18; 61: 1. Luuk. 4: 18. — **27.** Mal. 3: 1. Matt. 3: 3. Mark. 1: 2. — **28.** Luuk. 1: 15. — **29.** Matt. 21: 32. Luuk. 3: 12. — **30.** Viis. 6: 4, 5. — **34.** Luuk. 15: 2. — **35.** Sananl. 8: 32-36. — **36.** Luuk. 11: 37.

arveli hän itsekseen näin: »Jos tämä olisi profeetta, tietäisi hän, mikä ja millainen tuo nainen on, joka häneen koskee: että hän on syntinen».

40. Niin Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: »Simon, minulla on jotakin sanomista sinulle». Hän virkkoi: »Opettaja, sano». —

41. »Eräällä lainanantajalla oli kaksi velallista; toinen oli velkaa viisisataa denaria, toinen viisikymmentä.

42. Kun heillä ei ollut, millä maksaa, antoi hän molemmille velan anteeksi. Kumpi heistä siis on rakastava häntä enemmän?»

43. Simon vastasi ja sanoi: »Se, luullakseni, jolle hän antoi enemmän anteeksi». Hän sanoi hänelle: »Oikein päätit».

44. Ja naiseen kääntyen hän sanoi Simonille: »Näetkö tämän naisen? Minä tulin sinun taloosi; vettä et antanut jalkojani varten, mutta tämä kasteli kyynelillään jalkani ja pyyhki ne hiuksillaan.

45. Suudelmaa et antanut minulle, mutta tämä ei ole herjennyt suutelemasta jalkojani siitä asti, kun tulin sisään.

46. Öljyllä et päätäni voidellut, mutta tämä voiteli hajuvoiteella jalkani.

47. Sentähden sanon sinulle: tämän monet synnit ovat anteeksi annetut, ja sen vuoksi hän rakasti paljon; mutta jolle vähä annetaan anteeksi, se rakastaa vähän.»

48. Sitten hän sanoi naiselle: »Syntisi ovat anteeksi annetut.»

49. Niin pöytäkumppanit rupesivat arvelemaan itsekseen: »Kuka tämä on, joka syntejäkin antaa anteeksi?»

50. Mutta hän sanoi naiselle: »Uskosi on sinut pelastanut; mene rauhaan».

8 luku.

Jeesus vaeltaa ympäri opetuslastensa ja muutamien palvelevain naisten seuraamana 1—3, esittää vertauksen kylväjästä 4—15, sanoo kaiken salatun tulevan ilmi 16, 17, teroittaa oikean kuulemisen tärkeyttä 18, sanoo Jumalan sanan noudattajia äidikseen ja veljikseen 19—21; asettaa myrskyn 22—25, parantaa riivatun 26—39, herättää Jairuksen tyttären ja tekee veritautisen naisen terveeksi 40—56.

1. **Ja** sen jälkeen hän vaelsi kaupungista kaupunkiin ja kylästä kylään ja saarnasi ja julisti Jumalan valtakunnan evankeliumia; ja ne kaksitoista olivat hänen kanssaan,

2. niin myös muutamia naisia, jotka olivat pahoista hengistä ja taudeista parannetut: Maria, Magdaleenaksi kutsuttu, josta seitsemän riivaajaa oli lähtenyt ulos,

3. ja Johanna, Herodeksen taloudenhoitajan Kusaan vaimo, ja Susanna ja useita muita, jotka palvelivat heitä varoillaan.

4. **Kun** paljo kansaa ko-

44. 1 Moos. 18: 4. — **48.** Matt. 9: 2, 3. Mark. 2: 5-7. Luuk. 5: 20. — **50.** 2 Moos. 4: 18. Matt. 9: 22. Mark. 5: 34; 10: 52. Luuk. 8: 48; 17: 19; 18: 42.

8. **1.** Luuk. 4: 43. — **2.** Matt. 27: 55, 56. Mark. 15: 40; 16: 9. Joh. 19: 25. — (V. **4-15** vert. Matt. 13: 1-23. Mark. 4: 1-20.)

koontui, ja ihmisiä kulki joka kaupungista hänen luoksensa, puhui hän vertauksin:
5. »Kylväjä lähti kylvämään siementänsä. Ja hänen kylväessään putosi osa tien viereen ja tallattiin, ja taivaan linnut söivät sen.
6. Ja osa putosi kalliolle, ja oraalle noustuaan se kuivettui, kun sillä ei ollut siinä kosteutta.
7. Ja osa putosi orjantappurain sekaan, ja orjantappurat kasvoivat mukana ja tukahuttivat sen.
8. Ja osa putosi hyvään maahan, nousi oraalle ja teki satakertaisen hedelmän.» Tämän sanottuaan hän lausui kovalla äänellä: »Jolla on korvat kuulla, hän kuulkoon!»
9. Niin hänen opetuslapsensa kysyivät häneltä, mitä tämä vertaus merkitsi.
10. Hän sanoi: »Teidän on annettu tuntea Jumalan valtakunnan salaisuudet, mutta muille ne esitetään vertauksin, jotta he, vaikka näkevät, eivät näkisi ja, vaikka kuulevat, eivät ymmärtäisi.
11. Vertaus on tämä: siemen on Jumalan sana.
12. Mitkä tien viereen putosivat, ovat ne, jotka kuulevat, mutta sitten perkele tulee ja ottaa sanan pois heidän sydämestään, jotteivät uskoisi ja pelastuisi.
13. Ja mitkä kalliolle putosivat, ovat ne, jotka kuullessaan sanan ottavat sen ilolla vastaan, mutta joilla ei ole juurta; ainoastaan ajaksi he uskovat ja kiusauksen hetkellä luopuvat.
14. Mikä taas orjantappuroihin putosi, ne ovat ne, jotka kuulevat, mutta vaeltaessaan he tukehtuvat tämän elämän huoliin, rikkauteen ja hekumoihin, eivätkä tuota kypsää hedelmää.
15. Mutta mikä niistä hyvään maahan putosi, ne ovat ne, jotka sanan kuultuaan säilyttävät sen vilpittömässä ja hyvässä sydämessä ja tuottavat hedelmän kärsivällisyydessä.
16. Ei kukaan, joka sytyttää kynttilän, peitä sitä astialla tai pane sängyn alle, vaan panee sen kynttiläjalkaan, jotta sisälletulijat näkisivät valon.
17. Sillä ei ole sitä salattua, mikä ei tule ilmi, eikä sitä kätkettyä, mikä ei tule tunnetuksi ja joudu päivän valoon.
18. Katsokaa siis, miten kuulette; sillä jolla on, hänelle annetaan, mutta jolla ei ole, häneltä otetaan pois sekin, minkä luulee itsellään olevan.»
19. Ja hänen äitinsä ja veljensä saapuivat hänen luokseen, mutta eivät väkijoukolta päässeet häntä tapaamaan.
20. Niin hänelle ilmoitettiin: »Äitisi ja veljesi seisovat ulkona ja tahtovat nähdä sinua».

5. Es. 55: 10, 11. — **7.** Jer. 4: 3. — **8.** 1 Moos. 26: 12. Matt. 11: 15; 13: 9, 43. Mark. 4: 9, 23. Ilm. 2: 7. — **10.** Es. 6: 9,10. Hes. 12: 2. Joh. 12: 40. Ap. t. 28: 26. Room. 11: 8. 2 Kor. 3: 14. — **11.** 1 Piet. 1: 23. — **13.** Ps. 106: 12, 13. Hes. 33: 31, 32. Hoos. 6: 4. — **14.** Matt. 19: 23. Mark. 10: 23. 1 Tim. 6: 9, 10. — **15.** Ap. t. 16: 14. Hebr. 10: 36. Ilm. 3: 10. — (V. **16-18** vert. Mark. 4: 21-25.) — **16.** Matt. 5: 15. Luuk. 11: 33. — **17.** Job 12: 22. Saarn. 12: 14. Matt. 10: 26. Luuk. 12: 2. 1 Tim. 5: 25. — **18.** Matt. 13: 12; 25: 29. Luuk. 19: 26. — (V. **19-21** vert. Matt. 12: 46-50. Mark. 3: 31-35.) — **19.** Matt. 13: 55. Joh. 6: 42.

21. Mutta hän vastasi ja sanoi heille: »Äitini ja veljeni ovat nämä, jotka kuulevat Jumalan sanan ja tekevät sen mukaan».

22. Niin tapahtui eräänä päivänä, että hän astui opetuslapsineen venheeseen ja sanoi heille: »Menkäämme järven tuolle puolen». Ja he lähtivät vesille.

23. Ja heidän purjehtiessaan hän nukkui. Mutta alas järvelle syöksyi myrskytuuli, ja venhe tuli vettä täyteen, ja he olivat vaarassa.

24. Niin he menivät ja herättivät hänet sanoen: »Mestari, mestari, me hukumme!» Ja herättyään hän nuhteli tuulta ja veden aallokkoa; ja ne asettuivat, ja tuli tyven.

25. Ja hän sanoi heille: »Missä on uskonne?» Mutta pelko oli vallannut heidät, ja he ihmettelivät, sanoen toisilleen: »Kuka tämä onkaan, kun hän käskee sekä tuulia että vettä, ja ne tottelevat häntä».

26. Ja he purjehtivat Gerasalaisten alueelle, joka on vastapäätä Galileaa.

27. Ja kun hän oli noussut maalle, tuli häntä vastaan eräs kaupungista oleva mies, jossa oli riivaajia; ja hän ei ollut pitkään aikaan pukenut vaatteita ylleen eikä asunut huoneessa, vaan haudoissa.

28. Kun hän näki Jeesuksen, kirkaisi hän ja heittäytyi maahan hänen eteensä ja huusi kovalla äänellä: »Mitä sinulla on minun kanssani tekemistä, Jeesus, Jumalan, Korkeimman, Poika? Minä rukoilen sinua: älä vaivaa minua.»

29. Hän oli näet käskemäisillään saastaista henkeä menemään ulos siitä miehestä. Sillä pitkät ajat se oli temponut häntä mukaansa; hänet oli sidottu kahleihin ja jalkanuoriin ja häntä oli vartioitu, mutta hän oli katkaissut siteet ja kulkeutunut riivaajan ajamana erämaihin.

30. Niin Jeesus kysyi häneltä sanoen: »Mikä on nimesi?» Hän vastasi: »Legio»; sillä monta riivaajaa oli mennyt häneen.

31. Ja he pyysivät häntä, ettei hän käskisi heidän mennä syvyyteen.

32. Niin siellä oli vuorella suuri sikolauma laitumella; ja he pyysivät häntä, että hän antaisi heille luvan mennä sikoihin. Ja hän antoi heille luvan.

33. Niin riivaajat lähtivät ulos miehestä ja menivät sikoihin. Silloin lauma syöksyi jyrkännettä alas järveen ja hukkui.

34. Mutta tapahtuman nähdessään paimentajat pakenivat ja kertoivat siitä kaupungissa ja maataloissa.

35. Niin kansa lähti katsomaan sitä, mikä oli tapahtunut, ja he tulivat Jeesuksen luo ja tapasivat miehen, josta riivaajat olivat lähteneet, istumassa Jeesuksen jalkojen juuressa puettuna ja taidossaan; ja he peljästyivät.

36. Niin tapahtuman näkijät kertoivat heille, kuinka riivattuna ollut oli tullut terveeksi.

37. Ja koko Gerasalaisten seu-

---

21. Joh. 15: 14. — (V. **22-25** vert. Matt. 8: 23-27. Mark. 4: 35-41.) — **22.** Matt. 8: 18. — **24.** Job 38: 11. Ps. 65: 7. — **25.** Job 26: 12. — (V. **26-39** vert. Matt. 8: 28-34. Mark. 5: 1-20.) — **28.** Luuk. 4: 41. Jaak. 2: 19. — **37.** Ap. t. 16: 39.

tukunnan kansa pyysi häntä pois-
tumaan heidän luotaan, sillä
suuri pelko oli vallannut heidät;
niin hän astui venheeseen ja
palasi takaisin.
38. Ja mies, josta riivaajat
olivat lähteneet, pyysi häneltä
saada olla hänen kanssaan. Mutta
Jeesus lähetti hänet luotaan sa-
noen:
39. »Palaja kotiisi ja kerro,
kuinka suuria töitä Jumala on
tehnyt sinulle». Ja hän meni
ja julisti kautta koko kaupun-
gin, kuinka suuria töitä Jeesus
oli hänelle tehnyt.
40. Kun Jeesus palasi, otti
kansa häntä vastaan; sillä kaikki
odottivat häntä.
41. Ja katso, silloin tuli mies,
nimeltä Jairus, joka oli syna-
goganesimies. Ja hän heittäy-
tyi Jeesuksen jalkojen juureen
ja pyysi häntä tulemaan ko-
tiinsa,
42. sillä hänellä oli tytär, ai-
noa lapsi, noin kaksitoistavuo-
tias, ja se oli kuolemaisillaan.
Mutta hänen sinne mennessään
väkijoukot ahdistivat häntä.
43. Ja siellä oli nainen, joka
kaksitoista vuotta oli sairasta-
nut verenjuoksua ja lääkäreille
kuluttanut kaiken omaisuutensa,
eikä kukaan ollut voinut häntä
parantaa.
44. Tämä lähestyi takaapäin
ja kosketti hänen viittansa tup-
sua, ja heti hänen verenjuok-
sunsa asettui.
45. Ja Jeesus sanoi: »Kuka
se oli, joka minuun koski?»
Mutta kun kaikki kielsivät, sa-
noi Pietari ja ne, jotka olivat
hänen kanssaan: »Mestari, väki-
joukkohan ahdistaa ja tungeske-
lee sinua».
46. Mutta Jeesus sanoi: »Joku
minuun koski; sillä minä tun-
sin, että minusta lähti voimaa».
47. Kun nainen näki, ettei
hän saanut pysyä salassa, tuli
hän vavisten, heittäytyi hänen
eteensä ja ilmoitti kaiken kan-
san kuullen, minkä syyn tähden
hän oli koskenut häneen ja
kuinka oli heti tullut terveeksi.
48. Niin hän sanoi hänelle:
»Tyttäreni, uskosi on sinut pe-
lastanut; mene rauhaan».
49. Hänen vielä puhuessaan
tuli joku synagoganesimiehen ko-
toa ja sanoi: »Tyttäresi on kuol-
lut; älä enää opettajaa vaivaa».
50. Mutta sen kuultuaan Jee-
sus sanoi hänelle: »Älä pelkää;
usko ainoastaan, niin hän pa-
rantuu».
51. Ja kun hän tuli taloon,
ei hän sallinut kenenkään muun
käydä sisälle kanssaan kuin Pie-
tarin ja Johanneksen ja Jaa-
kobin sekä lapsen isän ja äidin.
52. Ja kaikki itkivät ja vai-
keroivat tyttöä. Mutta Jeesus
sanoi: »Älkää itkekö, sillä hän ei
ole kuollut, vaan nukkuu».
53. Niin he nauroivat häntä,
tietäen tytön kuolleeksi.
54. Mutta hän tarttui hänen
käteensä ja sanoi kovalla äänellä:
»Tyttö, nouse!»
55. Niin hänen henkensä pa-
lasi, ja hän nousi heti ylös; ja
Jeesus käski antaa hänelle syö-
tävää.
56. Ja hänen vanhempansa
hämmästyivät; mutta Jeesus
kielsi heitä kenellekään sano-
masta, mitä oli tapahtunut.

(V. **40-56** vert. Matt. 9: 18-26. Mark. 5: 21-43.) — **44.** 4 Moos. 15: 37-41. — **48.** Luuk. 7: 50; 17: 19. — **52.** Joh. 11: 11. — **56.** Luuk. 5: 14.

9 luku.

Jeesus lähettää kaksitoista apostoliaan 1—6. Arveluja Jeesuksesta 7—9. Hän ravitsee viisituhatta miestä 10—17. Pietari tunnustaa Jeesuksen Kristukseksi 18—20. Jeesus puhuu tulevasta kärsimisestään 21, 22 ja kehoittaa kaikkia seuraamaan häntä 23—27, kirkastuu 28—36, parantaa riivatun miehen 37—43, puhuu uudestaan kärsimisestään 43—45, neuvoo karttamaan ylpeyttä ja ahdasmielistä intoa 46—50, suuntaa kulkunsa Jerusalemia kohti 51—56 ja antaa vielä neuvoja seuraamisestaan 57—62.

1. Niin hän kutsui kokoon ne kaksitoista ja antoi heille voiman ja vallan kaikkien riivaajain yli ja vallan parantaa tauteja.

2. Ja hän lähetti heidät julistamaan Jumalan valtakuntaa ja parantamaan sairaita.

3. Ja sanoi heille: »Älkää ottako mitään matkalle, ei sauvaa, ei laukkua, ei leipää, ei rahaa, älkääkä kukaan kahta ihokasta.

4. Ja kun tulette johonkin taloon, jääkää siihen ja siitä lähtekää matkallenne.

5. Ja missä eivät ota teitä vastaan, lähtekää pois siitä kaupungista ja pudistakaa tomu jaloistanne, todistukseksi heitä vastaan.»

6. Niin he lähtivät ja kulkivat kylästä kylään julistaen evankeliumia ja parantaen sairaita kaikkialla.

7. Ja neljännysruhtinas Herodes sai kuulla kaikki, mitä tapahtui, eikä tiennyt, mitä ajatella; sillä muutamat sanoivat: »Johannes on noussut kuolleista»,

8. mutta toiset: »Elias on ilmestynyt», toiset taas: »Joku vanhoista profeetoista on noussut ylös».

9. Ja Herodes sanoi: »Johanneksen minä olen mestauttanut; mutta kuka tämä on, josta kuulen tuommoista?» Ja hän etsi tilaisuutta saadakseen nähdä hänet.

10. Ja apostolit palasivat ja kertoivat Jeesukselle kaikki, mitä olivat tehneet. Niin hän otti heidät mukaansa ja vetäytyi yksinäisyyteen lähelle Betsaida nimistä kaupunkia.

11. Mutta kun kansa sai sen tietää, seurasivat he häntä; ja hän otti heidät vastaan ja puhui heille Jumalan valtakunnasta ja teki terveiksi ne, jotka parantamista tarvitsivat.

12. Ja päivä alkoi laskea. Niin ne kaksitoista tulivat ja sanoivat hänelle: »Laske kansa luotasi, että he menisivät ympäristössä oleviin kyliin ja maataloihin majoittumaan ja ravintoa saamaan, sillä täällä olemme autiossa paikassa».

13. Mutta hän sanoi heille: »Antakaa te heille syödä». Niin he sanoivat: »Meillä ei ole enempää kuin viisi leipää ja kaksi kalaa; jollemme lähde ostamaan ruokaa kaikelle tälle kansalle».

14. Heitä oli näet noin viisituhatta miestä. Niin hän sa-

9. (V. **1-6** vert. Matt. 10: 1, 7-14. Mark. 6: 7-13.) — **1.** Mark. 3: 13. Luuk. 6: 13. — **3.** Luuk. 10: 4-9; 22: 35. — **5.** Luuk. 10: 10, 11. Ap. t. 13: 51; 18: 6. — (V. **7-9** vert. Matt. 14: 1, 2. Mark. 6: 14-16.) — **9.** Luuk. 23: 8. — (V. **10-17** vert. Matt. 14: 13-21. Mark. 6: 30-44. Joh. 6: 1-13.)

noi opetuslapsilleen: »Asettakaa heidät aterioimaan ruokakunnittain, noin viisikymmentä kuhunkin».
15. Ja he tekivät niin ja asettivat kaikki aterioimaan.
16. Niin hän otti ne viisi leipää ja kaksi kalaa, katsoi ylös taivaaseen ja siunasi ne ja taittoi ja antoi opetuslapsilleen kansan eteen pantaviksi.
17. Ja kaikki söivät ja tulivat ravituiksi; ja heiltä jääneet tähteet kerättiin, kaksitoista korillista palasia.
18. Ja tapahtui, kun hän oli yksinäisessä paikassa rukoilemassa ja hänen opetuslapsensa olivat hänen kanssaan, että hän kysyi heiltä ja sanoi: »Kenen kansa sanoo minun olevan?»
19. He vastasivat sanoen: »Johannes Kastajan, mutta toiset Eliaan, toiset taas sanovat, että joku vanhoista profeetoista on noussut ylös».
20. Niin hän sanoi heille: »Kenenkäs te sanotte minun olevan?» Pietari vastasi ja sanoi: »Sinä olet Jumalan Kristus».
21. Niin hän vakavasti varoittaen kielsi heitä kenellekään tästä puhumasta
22. ja sanoi: »Ihmisen Pojan pitää kärsimän paljon ja joutuman vanhimpain ja ylipappien ja kirjanoppineiden hyljittäväksi ja tuleman tapetuksi ja kolmantena päivänä nouseman ylös».
23. Ja hän sanoi kaikille: »Jos joku tahtoo minun perässäni kulkea, hän kieltäköön itsensä ja ottakoon joka päivä ristinsä ja seuratkoon minua.
24. Sillä joka tahtoo pelastaa sielunsa, hän on sen kadottava, mutta joka kadottaa sielunsa minun tähteni, hän on sen pelastava.
25. Sillä mitä hyötyä on ihmiselle, vaikka hän voittaisikin itsellensä koko maailman, mutta saattaisi itsensä kadotukseen tai turmioon?
26. Sillä joka häpeää minua ja minun sanojani, häntä Ihmisen Poika on häpeävä, kun tulee omassa ja Isänsä ja pyhäin enkelien kirkkaudessa.
27. Totisesti minä sanon teille: tässä seisovien joukossa on muutamia, jotka eivät maista kuolemaa, ennenkuin näkevät Jumalan valtakunnan.»
28. Noin kahdeksan päivää sen jälkeen, kun hän oli tämän puhunut, tapahtui, että hän otti mukaansa Pietarin ja Johanneksen ja Jaakobin ja nousi vuorelle rukoilemaan.
29. Ja hänen rukoillessaan hänen kasvojensa näkö muuttui, ja hänen vaatteensa tulivat säteilevän valkoisiksi.
30. Ja katso, hänen kanssaan puheli kaksi miestä, ja ne olivat Mooses ja Elias.
31. He näkyivät kirkkaudessa ja puhuivat hänen poislähdöstään, jonka hän oli paneva täytäntöön Jerusalemissa.
32. Mutta Pietari ja ne, jotka

17. 2 Kun. 4: 42-44. — (V. **18-21** vert. Matt. 16: 13-20. Mark. 8: 27-30.) — **20.** Joh. 6: 69. — (V. **22-27** vert. Matt. 16: 21-28. Mark. 8: 31-9: 1.) — **22.** Matt. 17: 22, 23; 20: 18, 19. Mark. 9: 31; 10: 33, 34. Luuk. 18: 32, 33. — **23.** Luuk. 14: 27.— **24.** Matt. 10: 39. Luuk. 17: 33. Joh. 12: 25. — **26.** Sak. 14: 5. Matt. 10: 33. Luuk. 12: 9. Room. 1: 16. 2 Tim. 2: 12. — (V. **28-36** vert. Matt. 17: 1-8. Mark. 9: 2-8.) — **29.** 2 Piet. 1: 16-18.

olivat hänen kanssaan, olivat unen raskauttamia; mutta kun siitä herähtivät, näkivät he hänen kirkkautensa ja ne kaksi miestä, jotka seisoivat hänen luonaan.
33. Ja kun ne olivat eroamassa hänestä, sanoi Pietari Jeesukselle: »Mestari, hyvä on meidän tässä olla; tehkäämme kolme majaa, sinulle yksi ja Moosekselle yksi ja Eliaalle yksi». Ja hän ei tiennyt, mitä sanoi.
34. Ja hänen tätä sanoessaan tuli pilvi ja peitti heidät varjoonsa; ja he peljästyivät joutuessaan pilveen.
35. Ja pilvestä kuului ääni, joka sanoi: »Tämä on minun Poikani, se valittu; kuulkaa häntä».
36. Ja äänen kuuluessa he huomasivat Jeesuksen olevan yksin. Ja he olivat siitä vaiti eivätkä niinä päivinä ilmoittaneet kenellekään mitään siitä, mitä olivat nähneet.
37. **Kun** he seuraavana päivänä menivät alas vuorelta, niin tapahtui, että paljo kansaa tuli häntä vastaan.
38. Ja katso, kansajoukosta huusi eräs mies sanoen: »Opettaja, minä rukoilen sinua kääntämään katseesi poikani puoleen, sillä hän on ainokaiseni;
39. ja katso, hänen kimppuunsa käy henki, ja heti hän parkaisee, ja se kouristaa häntä, niin että hänestä lähtee vaahtoa; ja se poistuu vaivoin hänestä, runnellen häntä.
40. Ja minä pyysin opetuslapsiasi ajamaan sitä ulos, mutta he eivät voineet.»
41. Jeesus vastasi ja sanoi: »Voi, sinä epäuskoinen ja nurja sukupolvi; kuinka kauan minun on oltava teidän luonanne ja kärsittävä teitä? Tuo tänne poikasi.»
42. Ja vielä pojan tullessakin riivaaja repi häntä ja kouristi kovin. Mutta Jeesus nuhteli saastaista henkeä ja paransi pojan ja antoi hänet takaisin hänen isälleen.
43. Ja kaikki hämmästyivät Jumalan valtasuuruutta.

Mutta kun kaikki ihmettelivät kaikkea sitä, mitä Jeesus teki, sanoi hän opetuslapsilleen:
44. »Ottakaa korviinne nämä sanat: Ihmisen Poika annetaan ihmisten käsiin».
45. Mutta he eivät käsittäneet tätä puhetta, ja se oli heiltä peitetty, niin etteivät sitä tajunneet, ja he arkailivat kysyä häneltä sitä, mitä hän oli puhunut.
46. **Ja** heissä heräsi ajatus, kuka heistä mahtoi olla suurin.
47. Mutta kun Jeesus tiesi heidän sydämensä ajatuksen, otti hän lapsen ja asetti sen viereensä
48. ja sanoi heille: »Joka ottaa luokseen tämän lapsen minun nimeeni, hän ottaa luokseen minut; ja joka minut ottaa luokseen, ottaa luokseen sen, joka on minut lähettänyt. Sillä

35. 5 Moos. 18: 15. Es. 42: 1. Matt. 3: 17. Mark. 1: 11. Luuk. 3: 22. Ap. t. 3: 22; 13: 33. — (V. **37-42** vert. Matt. 17: 14-21. Mark. 9: 14-29.) — (V. **43-45** vert. Matt. 17: 22, 23. Mark. 9: 30-32.) — **44.** Luuk. 9: 22; 24: 7. — **45.** Luuk. 2: 50; 18: 34. — (V. **46-48** vert. Matt. 18: 1-5. Mark. 9: 33-37.) — **46.** Luuk. 22: 24. — **48.** Matt. 10: 40. Luuk. 10: 16. Joh. 13: 20.

joka teistä kaikista on pienin, se on suuri.»
49. Silloin Johannes rupesi puhumaan ja sanoi: »Johtaja, me näimme erään miehen sinun nimessäsi ajavan ulos riivaajia, ja me kielsimme häntä, koska hän ei seuraa meidän mukanamme».
50. Mutta Jeesus sanoi hänelle: »Älkää kieltäkö; sillä joka ei ole teitä vastaan, se on teidän puolellanne».
51. **Ja** kun hänen ylösottamisensa aika oli täyttymässä, tapahtui, että hän vakavasti päätti suunnata kulkunsa Jerusalemiin.
52. Ja hän lähetti edellensä sanansaattajia; ja he lähtivät matkalle ja menivät erääseen Samarialaisten kylään valmistaakseen hänelle majaa.
53. Mutta siellä eivät ottaneet häntä vastaan, koska hänen kulkunsa oli suunnattu Jerusalemiin.
54. Kun hänen opetuslapsensa Jaakob ja Johannes sen näkivät, sanoivat he: »Herra, tahdotko, että käskemme tulen taivaasta tulla alas ja hävittää heidät, [niinkuin Eliaskin teki]?»
55. Mutta hän kääntyi ja nuhteli heitä [ja sanoi: »Ette tiedä, minkä hengen omat te olette].
56. [Sillä Ihmisen Poika ei ole tullut ihmisten sieluja hukuttamaan, vaan pelastamaan.] Ja he vaelsivat toiseen kylään.
57. **Ja** heidän tietä vaeltaessaan eräs mies sanoi hänelle: »Minä seuraan sinua, mihin ikinä menet».
58. Niin Jeesus sanoi hänelle: »Ketuilla on luolat ja taivaan linnuilla pesät, mutta Ihmisen Pojalla ei ole, mihin päänsä kallistaisi».
59. Toiselle hän sanoi: »Seuraa minua». Mutta tämä sanoi: »Herra, salli minun ensin käydä hautaamassa isäni».
60. Mutta Jeesus sanoi hänelle: »Anna kuolleiden haudata kuolleensa, mutta mene sinä ja julista Jumalan valtakuntaa».
61. Vielä toinen sanoi: »Minä tahdon seurata sinua, Herra; mutta salli minun ensin käydä jättämässä jäähyväiset kotonani oleville».
62. Mutta Jeesus sanoi hänelle: »Ei kukaan, joka laskee kätensä auraan ja katsoo taaksensa, ole sovelias Jumalan valtakuntaan».

10 luku.

Jeesus lähettää seitsemänkymmentä opetuslasta 1—16, jotka palaavat iloiten 17—20, ylistää Isää armon ilmaisemisesta yksinkertaisille 21, 22, sanoo opetuslapsiaan autuaiksi 23, 24, vastaa lainoppineen kysymykseen iankaikkisen elämän perimisestä 25—29, puhuu laupiaasta Samarialaisesta 30—37, sekä käy Martan ja Marian kodissa 38—42.

1. **Sen** jälkeen Herra valitsi seitsemänkymmentä muuta ja lähetti heidät kaksittain edellensä jokaiseen kaupunkiin ja paikkaan, jonne hän itse aikoi mennä.

(V. **49, 50** vert. Mark. 9: 38-40.) — **50.** Matt. 12: 30. Luuk. 11: 23. — **54.** 2 Kun. 1: 10, 12. Mark. 3: 17. — **56.** vert. Luuk. 19: 10. Joh. 3: 17; 12: 47. (V. **57-60** vert. Matt. 8: 19-22.) — **62.** 1 Moos. 19: 26.

2. Ja hän sanoi heille: »Eloa on paljo, mutta työmiehiä vähä. Rukoilkaa siis elon Herraa, että hän lähettäisi työmiehiä elonkorjuuseensa.
3. Menkää; katso, minä lähetän teidät niinkuin lampaat susien keskelle.
4. Älkää ottako mukaanne rahakukkaroa, ei laukkua, ei kenkiä, älkääkä tervehtikö ketään tiellä.
5. Kun tulette johonkin taloon, niin sanokaa ensiksi: 'Rauha olkoon tälle talolle!'
6. Ja jos siellä on rauhan lapsi, niin teidän rauhanne on lepäävä hänen päällään; mutta jos ei ole, niin se palaa teille.
7. Ja olkaa siinä talossa ja syökää ja juokaa, mitä heillä on tarjota, sillä työmies ansaitsee saada palkkansa. Älkää siirtykö talosta taloon.
8. Ja kun tulette johonkin kaupunkiin, jossa ottavat teidät vastaan, niin syökää, mitä eteenne pannaan,
9. ja parantakaa siellä olevat sairaat ja sanokaa heille: 'Jumalan valtakunta on tullut teitä lähelle'.
10. Mutta kun tulette kaupunkiin, jossa eivät ota teitä vastaan, niin menkää sen kaduille ja sanokaa:
11. 'Tomunkin, joka kaupungistanne on tarttunut jalkoihimme, me pudistamme pois teille takaisin; kuitenkin tietäkää se, että Jumalan valtakunta on tullut lähelle'.
12. Minä sanon teille: Sodoman on oleva sinä päivänä huokeampi kuin sen kaupungin.
13. Voi sinua, Korasin! Voi sinua, Betsaida! Sillä jos ne voimateot, jotka ovat tapahtuneet teissä, olisivat tapahtuneet Tyyrossa ja Siidonissa, niin he olisivat jo aikaa sitten säkissä ja tuhassa istuen tehneet parannuksen.
14. Mutta Tyyron ja Siidonin on oleva tuomiolla huokeampi kuin teidän.
15. Ja sinä Kapernaum, tuletkohan taivaaseen asti ylennettäväksi? Aina alas tuonelaan asti on sinun mentävä.
16. Joka kuulee teitä, se kuulee minua, ja joka hylkää teidät, hylkää minut; mutta joka minut hylkää, hylkää sen, joka on minut lähettänyt.»
17. Niin ne seitsemänkymmentä palasivat iloiten ja sanoivat: »Herra, riivaajatkin ovat meille alamaiset sinun nimesi tähden».
18. Silloin hän sanoi heille: »Minä näin saatanan niinkuin salaman putoavan taivaasta.
19. Katso, minä olen antanut teille vallan tallata käärmeitä ja skorppioneja ja kaikkea vihollisen voimaa, eikä mikään ole teitä vahingoittava.

10. **2.** Matt. 9: 37, 38. Joh. 4: 35. 2 Tess. 3: 1. — **3.** Matt. 10: 16. — **4.** 2 Kun. 4: 29. Matt. 10: 9-15. Mark. 6: 8-11. Luuk. 9: 3-5; 22: 35. — **5.** 1 Sam. 25: 6. 1 Aikak. 12: 18. — **7.** 5 Moos. 25: 4. 1 Kor. 9:4-14. 1 Tim. 5: 18. — **9.** Matt. 3: 2; 4: 17. — **11.** Matt. 10: 14. Mark. 6: 11. Luuk. 9: 5. Ap. t. 13: 51; 18: 6. — (V. **12-15** vert. Matt. 11: 20-24.) — **15.** Es. 14: 13-15. — **16.** Matt. 10: 40. Joh. 13: 20. 1 Tess. 4: 8. — **18.** Ilm. 12: 8, 9. — **19.** Ps. 91: 13. Mark. 16: 18. Ap. t. 28: 5.

20. Älkää kuitenkaan siitä iloitko, että henget ovat teille alamaiset, vaan iloitkaa siitä, että nimenne ovat kirjoitetut taivaissa.»
21. Sillä hetkellä hän riemuitsi Pyhässä Hengessä ja sanoi: »Minä ylistän sinua, Isä, taivaan ja maan Herra, että olet salannut tämän viisailta ja ymmärtäväisiltä ja ilmaissut sen lapsenmielisille. Niin, Isä, sillä näin on näkynyt hyväksi sinulle.
22. Kaikki on Isäni antanut minun haltuuni, eikä kukaan muu kuin Isä tunne, kuka Poika on, eikä kukaan muu kuin Poika ja se, kenelle Poika tahtoo hänet ilmaista, tunne, kuka Isä on.»
23. Ja hän kääntyi opetuslapsiinsa erikseen ja sanoi: »Autuaat ovat ne silmät, jotka näkevät, mitä te näette.
24. Sillä minä sanon teille: monet profeetat ja kuninkaat ovat tahtoneet nähdä, mitä te näette, eivätkä ole saaneet nähdä, ja kuulla, mitä te kuulette, eivätkä ole saaneet kuulla.»
25. Ja katso, eräs lainoppinut nousi ja kysyi häneltä urkkien: »Opettaja, mitä minun on tehtävä periäkseni iankaikkisen elämän?»
26. Niin hän sanoi hänelle: »Mitä laissa on kirjoitettu? Miten luet?»
27. Hän vastasi ja sanoi: »Rakasta Herraa Jumalaasi koko sydämestäsi ja koko sielullasi ja koko voimallasi ja koko mielelläsi, ja lähimäistäsi niinkuin itseäsi».
28. Hän sanoi hänelle: »Oikein vastasit; tee se, niin saat elää».
29. Mutta hän tahtoi osoittautua hurskaaksi ja sanoi Jeesukselle: »Ja kuka on lähimäiseni?»
30. Jeesus vastasi ja sanoi: »Eräs mies vaelsi Jerusalemista alas Jerikoon ja joutui rosvojen käsiin, jotka riisuivat hänet alasti ja löivät haavoille ja menivät pois jättäen hänet puolikuolleeksi.
31. Niin vaelsi sattumalta eräs pappi sitä tietä ja näki hänet ja meni ohitse.
32. Samoin eräs leviittakin: kun hän tuli sille paikalle ja näki hänet, meni hän ohitse.
33. Mutta kun eräs Samarialainen, joka matkusti sitä tietä, tuli hänen kohdalleen ja näki hänet, niin hän armahti häntä.
34. Ja hän meni hänen luoksensa ja sitoi hänen haavansa ja vuodatti niihin öljyä ja viiniä, pani hänet juhtansa selkään ja vei hänet majataloon ja hoiti häntä.
35. Ja seuraavana aamuna hän otti esiin kaksi denaria ja antoi majatalon isännälle ja sanoi: 'Hoida häntä, ja mitä sinulta vielä kuluu, sen minä palatessani sinulle maksan'.
36. Kuka näistä kolmesta sinun nähdäksesi osoittautui sen

20. 2 Moos. 32: 32, 33. Ps. 69: 29. Jer. 17: 13. Dan. 12: 1. Fil. 4: 3. Ilm. 3: 5; 13: 8. — (V. **21, 22** vert. Matt. 11: 25-27.) — **21.** Es. 29: 14. 1 Kor. 1: 19, 26-29; 2: 6, 7. — **22.** Ps. 8: 7. Matt. 28: 18. Joh. 1: 18; 3: 35; 6: 46; 10: 15; 13: 3; 17: 2. 1 Kor. 15: 27. Ef. 1: 21. Hebr. 2: 8. — **23.** Matt. 13: 16, 17. — **24.** 1 Piet. 1: 10. — **25.** Matt. 19: 16. — **27.** 3 Moos. 19: 18. 5 Moos. 6: 5; 10: 12; 30: 6. Matt. 22: 37, 39. Mark. 12: 30, 31. Room. 13: 9. Gal. 5: 14. Jaak. 2: 8. — **28.** 3 Moos. 18: 5. Hes. 20: 11, 13. Matt. 19: 17.

lähimäiseksi, joka oli joutunut rosvojen käsiin?»
37. Hän sanoi: »Se, joka osoitti hänelle laupeutta». Niin Jeesus sanoi hänelle: »Mene ja tee sinäkin samoin.»
38. Ja heidän vaeltaessaan hän meni erääseen kylään. Niin eräs nainen, nimeltä Martta, otti hänet vastaan taloonsa.
39. Ja hänellä oli sisar, Maria niminen, joka myös istuutui Herran jalkojen juureen ja kuunteli hänen puhettaan.
40. Mutta Martta puuhasi monissa palvelustoimissa; ja hän meni luo ja sanoi: »Herra, etkö välitä mitään siitä, että sisareni on jättänyt minut yksinäni palvelemaan? Sano siis hänelle, että hän minua auttaisi.»
41. Herra vastasi ja sanoi hänelle: »Martta, Martta, moninaisista sinä huolehdit ja hätäilet,
42. mutta vähä on tarpeen, tahi yksi vain. Maria on valinnut hyvän osan, ja sitä ei oteta häneltä pois.»

11 luku.

Jeesus opettaa ja kehoittaa rukoilemaan 1—13, parantaa riivatun miehen ja kumoaa syytöksen, että hän Beelsebulin avulla ajaa ulos riivaajia 14—26, sanoo, kuka on autuas 27, 28, moittii kansaa pahaksi ja tunnusmerkkejä tavoittelevaksi 29—32, puhuu sisällisestä valosta 33—36; ja huutaa: »Voi teitä!» fariseuksille 37—44 ja lainoppineille 45—52, häntä koetetaan saada sanoistaan ansaan 53, 54.

1. Ja tapahtui, kun hän oli eräässä paikassa rukoilemassa ja oli lakannut, että eräs hänen opetuslapsistaan sanoi hänelle: »Herra, opeta meitä rukoilemaan, niinkuin Johanneskin opetti opetuslapsiaan».
2. Niin hän sanoi heille: »Kun rukoilette, sanokaa: Isä, pyhitettäköön sinun nimesi; tulkoon sinun valtakuntasi; [tapahtukoon sinun tahtosi maassakin niinkuin taivaassa;]
3. anna meille joka päivä meidän jokapäiväinen leipämme;
4. ja anna meille meidän syntimme anteeksi, sillä mekin annamme anteeksi jokaiselle velallisellemme; ja älä saata meitä kiusaukseen; [vaan pelasta meidät pahasta].»
5. Ja hän sanoi heille: »Jos jollakin teistä on ystävä ja hän menee sen luo yösydännä ja sanoo hänelle: 'Ystäväni, lainaa minulle kolme leipää,
6. sillä eräs ystäväni on matkallaan tullut luokseni, eikä minulla ole, mitä panna hänen eteensä';
7. ja toinen sisältä vastaa ja sanoo: 'Älä minua vaivaa; ovi on jo suljettu, ja lapseni ovat kanssani vuoteessa; en voi nousta antamaan sinulle' —
8. minä sanon teille: joskaan hän ei sentähden nouse anta-

38. Joh. 11: 1; 12: 23. — **42.** Matt. 6: 33. Fil. 3: 14.
11. (V. **2-4** vert. Matt. 6: 9-13.) — **2.** 2 Moos. 20: 7. Ps. 103: 21; 115: 3. Es. 8: 13; 29: 23; 63: 16. Dan. 7: 27. Syr. 23: 1. Matt. 13: 24-52. Luuk. 17: 20, 21; 22: 42. Room. 8: 15; 12: 2. 1 Tim. 2: 4. 1 Piet. 3: 15. — **3.** Sananl. 30: 8. — **4.** Ps. 79: 9. Tob. 3: 21. Syr. 28: 2. Matt. 18: 21. Joh. 17: 15. Ef. 4: 32. Kol. 3: 13. 2 Tim. 4: 18. — **5.** Luuk. 18: 1. — **8.** Luuk.18: 5.

14. 765. — 9

maan hänelle, että hän on hänen ystävänsä, nousee hän kuitenkin sentähden, että toinen ei hellitä, ja antaa hänelle niin paljon kuin hän tarvitsee.

9. Niinpä minäkin sanon teille: anokaa, niin teille annetaan; etsikää, niin te löydätte; kolkuttakaa, niin teille avataan.

10. Sillä jokainen anova saa, ja etsivä löytää, ja kolkuttavalle avataan.

11. Ja kuka teistä on se isä, joka poikansa häneltä pyytäessä kalaa antaa kalan sijasta käärmeen,

12. taikka joka hänen pyytäessään munaa antaa hänelle skorppionin?

13. Jos siis te, jotka olette pahoja, osaatte antaa lapsillenne hyviä lahjoja, kuinka paljoa ennemmin taivaallinen Isä antaa Pyhän Hengen niille, jotka sitä häneltä anovat!»

14. Ja hän ajoi ulos riivaajaa, ja se oli mykkä; niin tapahtui, kun riivaaja oli lähtenyt, että mykkä mies puhui; ja kansa ihmetteli.

15. Mutta muutamat heistä sanoivat: »Beelsebulin, riivaajain päämiehen, avulla hän ajaa ulos riivaajia».

16. Toiset taas tahtoivat panna hänet koetukselle ja pyysivät häneltä tunnusmerkkiä taivaasta.

17. Mutta hän tiesi heidän ajatuksensa ja sanoi heille: »Jokainen valtakunta, joka riitautuu itsensä kanssa, joutuu autioksi, ja talo kaatuu talon päälle.

18. Jos nyt saatanakin on riitautunut itsensä kanssa, kuinka hänen valtakuntansa pysyy pystyssä? Tehän sanotte minun Beelsebulin avulla ajavan ulos riivaajia.

19. Mutta jos minä Beelsebulin avulla ajan ulos riivaajia, kenenkä avulla sitten teidän lapsenne ajavat niitä ulos? Sentähden he tulevat olemaan teidän tuomarinne.

20. Mutta jos minä Jumalan sormella ajan ulos riivaajia, niin onhan Jumalan valtakunta tullut teidän luoksenne.

21. Kun väkevä mies aseellisena vartioi kartanoaan, on hänen omaisuutensa turvassa.

22. Mutta kun häntä väkevämpi karkaa hänen päälleen ja voittaa hänet, ottaa hän häneltä kaikki aseet, joihin hän luotti, ja jakaa häneltä riistämänsä saaliin.

23. Joka ei ole minun kanssani, hän on minua vastaan, ja joka ei kokoa minun kanssani, hän hajoittaa.

24. Kun saastainen henki lähtee ihmisestä, kuljeksii se karuja paikkoja ja etsii lepoa; ja kun ei löydä, sanoo hän: 'Minä palaan huoneeseeni, josta lähdin'.

25. Ja kun hän tulee, tapaa hän sen lakaistuna ja koristettuna.

26. Silloin hän menee ja ot-

(V. **9-13** vert. Matt. 7: 7-11.) — **9.** Jer. 29: 12-14. Matt. 21: 22. Mark. 11: 24. Joh. 14: 13; 15: 7; 16: 23, 24. 1 Joh. 3: 22. Jaak. 1: 5, 6. — **10.** Sananl. 8: 17. — **13.** Ps. 13: 10. Joh. 4: 10. Ap. t. 2: 38. — (V. **14-26** vert. Matt. 12: 22-30, 43-45. Mark. 3: 22-27.) — **14.** Matt. 9: 32, 33. — **16.** Matt. 12: 38. Mark. 8: 11. — **20.** 2 Moos. 8: 19. — **22.** Kol. 2: 15. — **23.** Mark. 9: 40. Luuk. 9: 50. Joh. 11: 52. — **26.** Joh. 5: 14. Hebr. 6: 4; 10: 26, 27. 2 Piet. 2: 20, 21.

taa mukaansa seitsemän muuta, häntä pahempaa henkeä, ja ne tulevat sisään ja asuvat siellä. Ja sen ihmisen viimeinen tila on oleva pahempi kuin ensimäinen.»
27. **N**iin tapahtui hänen tätä puhuessaan, että eräs nainen kansajoukosta korotti äänensä ja sanoi hänelle: »Autuas on se kohtu, joka on kantanut sinut, ja ne rinnat, joita olet imenyt».
28. Mutta hän sanoi: »Niin, autuaat ovat ne, jotka kuulevat Jumalan sanan ja noudattavat sitä».
29. **K**un kansaa yhä kokoontui, rupesi hän puhumaan: »Tämä sukupolvi on paha sukupolvi; se tavoittelee tunnusmerkkiä, mutta sille ei anneta muuta tunnusmerkkiä kuin Joonaan tunnusmerkki.
30. Sillä niinkuin Joonas tuli Niniveläisille tunnusmerkiksi, niin Ihmisen Poikakin on oleva tunnusmerkkinä tälle sukupolvelle.
31. Etelän kuningatar on nouseva tuomion päivänä tämän sukupolven miesten kanssa ja tuleva heille tuomioksi; sillä hän tuli maan ääristä kuulemaan Salomonin viisautta, ja katso, tässä on enempi kuin Salomon.
32. Niniven miehet nousevat tuomion päivänä tämän sukupolven kanssa ja tulevat sille tuomioksi; sillä he tekivät parannuksen Joonaan saarnan johdosta, ja katso, tässä on enempi kuin Joonas.
33. **E**i kukaan, joka sytyttää kynttilän, pane sitä kätköön eikä vakan alle, vaan panee sen kynttiläjalkaan, jotta sisälletulijat näkisivät valon.
34. Silmäsi on ruumiin kynttilä. Kun silmäsi on terve, on koko ruumiisikin valoisa, mutta kun se on viallinen, on ruumiisikin pimeä.
35. Katso siis, ettei sinussa oleva valo ole pimeyttä.
36. Jos siis koko ruumiisi on valoisa, eikä miltään osaltaan pimeä, on se oleva kokonaan valoisa, niinkuin silloin, kun kynttilä valaisee sinua kirkkaalla loisteellaan.»
37. **H**änen tätä puhuessaan pyysi eräs fariseus häntä luoksensa aterioimaan; niin hän meni sinne ja laskeutui ruualle.
38. Mutta kun fariseus näki, ettei hän peseytynyt ennen ateriaa, ihmetteli hän.
39. Silloin Herra sanoi hänelle: »Kyllä te fariseukset puhdistatte maljan ja vadin ulkopuolen, mutta sisäpuoli teissä on täynnä ryöstöä ja pahuutta.
40. Te mielettömät, eikö se, joka on tehnyt ulkopuolen, ole tehnyt sisäpuoltakin?
41. Mutta antakaa almuksi se, mikä sisällä on; katso, silloin kaikki on teille puhdasta.
42. Mutta voi teitä, te fariseukset, kun annatte kymmenykset mintuista ja ruuduista ja kaikenlaisista vihanneksista, mutta jätätte sikseen oikeuden

27. Luuk. 1: 28, 42, 48. — **28.** Matt. 7: 21. Luuk. 8: 15, 21. Room. 2: 13. Jaak. 1: 22. — (V. **29-32** vert. Matt. 12: 38-42.) — **29.** Joon. 2: 1, 11. — **31.** 1 Kun. 10: 1. 2 Aikak. 9: 1. — **32.** Joon. 3: 5. — **33.** Matt. 5: 15. Mark. 4: 21. Luuk. 8: 16. — (V. **34-36** vert. Matt. 6: 22, 23.) — **38.** Matt. 15: 2. Mark. 7: 2. — (V. **39-52** vert. Matt. 23: 1-36.) — **39.** Tiit. 1: 15. — **41.** Es. 58: 7. Syr. 29: 11, 12. Luuk. 12: 33. — **42.** 4 Moos. 18: 21. Hoos. 6: 6. Miik. 6: 8. Matt. 9: 13.

ja rakkauden Jumalaan! Näitä oli noudatettava eikä noitakaan laiminlyötävä.
43. Voi teitä, te fariseukset, kun rakastatte etumaista istuinta synagogissa ja tervehdyksiä toreilla!
44. Voi teitä, kun olette niinkuin ne haudat, jotka eivät ole näkyvissä, ja ihmiset kävelevät niiden päällitse siitä tietämättä!»
45. Silloin eräs lainoppineista rupesi puhumaan ja sanoi hänelle: »Opettaja, kun noin puhut, häpäiset meitäkin».
46. Mutta hän sanoi: »Voi teitäkin, te lainoppineet, kun sälytätte ihmisten päälle vaikeasti kannettavia taakkoja, ettekä itse yhdelläkään sormellanne koske niihin taakkoihin!
47. Voi teitä, kun rakennatte profeettain hautakammioita, ja isänne ovat heidät tappaneet!
48. Näinhän te siis olette todistajina isäinne teoista ja suostutte niihin; sillä he tappoivat profeetat, ja te rakennatte heille hautakammioita.
49. Sentähden Jumalan viisaus sanookin: 'Minä lähetän heille profeettoja ja apostoleita, ja muutamat niistä he tappavat ja toisia vainoavat;
50. jotta tältä sukukunnalta tulisi velotuksi kaikkien profeettain veri, mikä on vuodatettu maailman perustamisesta asti,
51. alkaen Aabelin verestä Sakariaan vereen saakka, hänen, joka surmattiin alttarin ja temppelin välillä'. Niin, minä sanon teille, se on velottava tältä sukukunnalta.
52. Voi teitä, te lainoppineet, kun olette vieneet tiedon avaimen! Itse te ette ole menneet sisälle ja sisälle meneviä olette estäneet.»
53. Ja hänen sieltä lähtiessään kirjanoppineet ja fariseukset rupesivat kovasti ahdistamaan häntä ja urkkimaan häneltä monta asiaa,
54. väijyen, miten saisivat hänet hänen sanoistaan ansaan.

12 luku.

Jeesus varoittaa ulkokullaisuudesta 1—3, ihmispelosta 4—7, synnistä Pyhää Henkeä vastaan 8—10, huolehtimisesta vainon kohdatessa 11, 12, ahneudesta 13—21 ja maallisista murheista 22—34; kehoittaa valppauteen 35 —40 ja uskollisuuteen 41—48, puhuu evankeliumin tähden syntyvästä eripuraisuudesta 49—53 ja käskee arvostelemaan ajan merkkejä 54—59.

1. **Kun** sillä välin kansaa oli kokoontunut tuhatmäärin, niin että he polkivat toisiaan, rupesi hän puhumaan opetuslapsilleen: »Ennen kaikkea kavahtakaa fariseusten hapatusta, se on: ulkokullaisuutta.
2. Ei ole mitään peitettyä, joka ei tule paljastetuksi, eikä mitään salattua, joka ei tule tunnetuksi.
3. Sentähden, kaikki, mitä te pimeässä sanotte, se joutuu päivänvalossa kuultavaksi, ja mitä korvaan puhutte kammioissa, se julistetaan katoilta.

---

43. Mark. 12: 38. Luuk. 20: 46. — **46.** Ap. t. 15: 10. — **49.** Jer. 7: 25; 25: 4. Ap. t. 5: 40; 7: 51, 52; 22: 19. 2 Kor. 4: 8, 9. Hebr. 11: 36, 37. — **51.** 1 Moos. 4: 8. 2 Aikak. 24: 20, 21. — **54.** Luuk. 20: 20.
12. **1.** Matt. 16: 6. Mark. 8: 15. — (V. **2-9** vert. Matt. 10: 26-33.) — **2.** Mark. 4: 22. Luuk. 8: 17.

4. Mutta minä sanon teille, ystävilleni: älkää peljätkö niitä, jotka tappavat ruumiin, eivätkä sen jälkeen voi mitään enempää tehdä.
5. Vaan minä osoitan teille, ketä teidän on pelkääminen: peljätkää sitä, jolla on valta, jonkun tapettuaan, syöstä hänet helvettiin. Niin, minä sanon teille, häntä peljätkää.
6. Eikö viittä varpusta myydä kahteen ropoon? Eikä Jumala ole yhtäkään niistä unhottanut.
7. Ovatpa teidän päänne hiuksetkin kaikki luetut. Älkää peljätkö; te olette suurempiarvoiset kuin monta varpusta.
8. Mutta minä sanon teille: jokainen, joka tunnustaa minut ihmisten edessä, hänet myös Ihmisen Poika tunnustaa Jumalan enkelien edessä.
9. Mutta joka kieltää minut ihmisten edessä, hän tulee kiellettäväksi Jumalan enkelien edessä.
10. Ja jokaiselle, joka sanoo sanan Ihmisen Poikaa vastaan, hänelle annetaan se anteeksi; mutta joka Pyhää Henkeä herjaa, hänelle sitä ei anneta anteeksi.
11. Mutta kun he vievät teitä synagogain ja hallitusten ja esivaltojen eteen, älkää huolehtiko siitä, miten tahi mitä vastaisitte puolestanne eli mitä sanoisitte;
12. sillä Pyhä Henki opettaa teille sillä hetkellä, mitä teidän on sanottava.»
13. Niin muuan mies kansajoukosta sanoi hänelle: »Opettaja, sano veljelleni, että hän jakaisi kanssani perinnön».
14. Mutta hän vastasi hänelle: »Ihminen, kuka on minut asettanut teille tuomariksi eli jakomieheksi?»
15. Ja hän sanoi heille: »Katsokaa eteenne ja kavahtakaa kaikkea ahneutta, sillä ei yltäkylläisyydessäkään ihmisen elämä riipu hänen omaisuudestaan».
16. Ja hän esitti heille vertauksen sanoen: »Rikkaan miehen maa kasvoi hyvin.
17. Niin hän mietti itsekseen ja sanoi: 'Mitä minä teen, kun ei minulla ole, mihin kokoaisin viljani?'
18. Ja hän sanoi: 'Tämän teen: revin maahan aittani ja rakennan suuremmat ja kokoan niihin kaikki eloni ja hyvyyteni;
19. ja sanon sielulleni: sielu, sinulla on paljo hyvää tallessa moneksi vuodeksi; nauti lepoa, syö, juo, iloitse'.
20. Mutta Jumala sanoi hänelle: 'Sinä mieletön, tänä yönä vaaditaan sielusi sinulta pois; kenelle sitten joutuu se, minkä olet varannut?'
21. Näin käy sen, joka kokoaa aarteita itselleen eikä hänellä ole rikkautta Jumalan tykönä.»
22. Ja hän sanoi opetuslapsilleen: »Sentähden minä sanon teille: älkää murehtiko henges-

4. 1 Piet. 3: 14. — **5.** 2 Makk. 6: 26. Jaak. 4: 12. — **7.** Luuk. 21: 18. Ap. t. 27: 34. — **8.** Ilm. 3: 5. — **9.** Mark. 8: 38. Luuk. 9: 26. 2 Tim. 2: 12. — **10.** Matt. 12: 31, 32. Mark. 3: 28, 29. Hebr. 6: 4-6; 10: 26. 1 Joh. 5: 16. — **11.** Matt. 10: 19, 20. Mark. 13: 11. Luuk. 21: 14. — **15.** 1 Tim. 6: 9, 10. — **19.** Es. 22: 13. Syr. 5: 1; 11: 18, 19. 1 Kor. 15: 32. Jaak. 5: 5. — **20.** Job 27: 8. Ps. 39: 7. Jer. 17: 11. — **21.** 1 Tim. 6: 17. — (V. **22-31** vert. Matt. 6: 25-33.) — **22.** Ps. 55: 23. Fil. 4: 6. Hebr. 13: 5. 1 Piet. 5: 7.

tänne, mitä söisitte, eikä ruumiistanne, mitä pukisitte yllenne.
23. Sillä henki on enempi kuin ruoka, ja ruumis enempi kuin vaatteet.
24. Katselkaa kaarneita: eivät ne kylvä eivätkä leikkaa, eikä niillä ole säilytyshuonetta eikä aittaa; ja Jumala ruokkii ne. Kuinka paljoa suurempiarvoiset te olette kuin linnut!
25. Ja kuka teistä voi murehtimisellaan lisätä ikäänsä kyynäränkään verran?
26. Jos siis ette voi sitäkään, mikä vähintä on, mitä murehditte muusta?
27. Katselkaa kukkia, kuinka ne kasvavat: eivät ne tee työtä eivätkä kehrää. Kuitenkin minä sanon teille: ei Salomonkaan kaikessa loistossaan ollut niin vaatetettu kuin yksi niistä.
28. Jos siis Jumala näin vaatettaa kedon ruohon, joka tänään kasvaa ja huomenna uuniin heitetään, kuinka paljoa ennemmin hän vaatettaa teidät, te vähäuskoiset!
29. Älkää siis tekään etsikö, mitä söisitte ja mitä joisitte, älkääkä korkeita tavoitelko.
30. Sillä tätä kaikkea maailman pakanakansat tavoittelevat; mutta Isänne kyllä tietää teidän tätä tarvitsevan.
31. Vaan etsikää Jumalan valtakuntaa, niin annetaan teille sen ohessa tämäkin.
32. Älä pelkää, sinä pikkuinen lauma; sillä Isänne on nähnyt hyväksi antaa teille valtakunnan.
33. Myykää, mitä teillä on, ja antakaa almuja; tehkää itsellenne kukkarot, jotka eivät vanhene, ehtymätön aarre taivaihin, missä ei vaani varas eikä turmele koi.
34. Sillä missä aarteenne on, siellä on sydämennekin oleva.
35. Olkoot teidän kupeenne vyötetyt ja lamppunne palamassa;
36. ja olkaa te niiden ihmisten kaltaisia, jotka herraansa odottavat, milloin hän palaa häistä, jotta he hänen tullessaan ja kolkuttaessaan heti avaisivat hänelle.
37. Autuaat ovat ne palvelijat, jotka heidän herransa tullessaan tapaa valvomasta; totisesti minä sanon teille: hän vyöttäytyy ja asettaa heidät aterioimaan ja menee ja palvelee heitä.
38. Ja tulipa hän toisella yövartiolla tai kolmannella ja havaitsee heidät sellaisiksi, autuaita ovat nuo palvelijat.
39. Mutta tietäkää se, että jos perheenisännällä olisi tiedossaan, millä hetkellä varas tulee, niin hän ei sallisi taloonsa murtauduttavan.
40. Niin olkaa tekin valmiina, sillä millä hetkellä ette luule, Ihmisen Poika tulee.»
41. Niin Pietari sanoi: »Herra, meistäkö sanot tämän vertauksen, vai myös kaikista muista?»

---

24. Job 39: 3. Ps. 147: 9. Matt. 10: 31. — **31.** 1 Kun. 3: 13. Ps. 37: 25. — **32.** Es. 40: 11; 41: 14. Luuk. 22: 29. Joh. 10: 16. — (V. **33, 34** vert. Matt. 6: 20, 21.) — **33.** Matt. 19: 21. Luuk. 16: 9; 18: 22. Ap. t. 2: 45. 1 Tim. 6: 17-19. — (V. **35-46** vert. Matt. 24: 42-51.) — **35.** 2 Moos. 12: 11. Matt. 25: 1-13. Ef. 6: 14. 1 Piet. 1: 13. — **39.** 1 Tess. 5: 2. 2 Piet. 3: 10. Ilm. 3: 3; 16: 15. — **40.** Mark. 13: 33. Luuk. 21: 34. 1 Tess. 5: 6. — **41.** Mark. 13: 37.

42. Ja Herra sanoi: »Kuka siis on se uskollinen ja älykäs taloudenhoitaja, jonka hänen herransa asettaa pitämään huolta hänen palvelusväestään, antamaan heille ajallaan heidän ruokamääränsä?
43. Autuas on se palvelija, jonka hänen herransa tullessaan tapaa näin tekemästä.
44. Totisesti minä sanon teille: hän asettaa hänet kaiken omaisuutensa hoitajaksi.
45. Mutta jos se palvelija sanoo sydämessään: 'Herrani tulo viivästyy', ja rupeaa lyömään palvelijoita ja palvelijattaria, sekä syömään ja juomaan ja päihdyttämään itseänsä,
46. niin sen palvelijan herra tulee päivänä, jona hän ei odota, ja hetkenä, jona hän ei arvaa, ja hakkaa hänet kappaleiksi ja määrää hänelle saman kohtalon kuin uskottomille.
47. Ja se palvelija, joka tiesi herransa tahdon, mutta ei tehnyt valmistuksia eikä toiminut hänen tahtonsa mukaan, on rangaistava monilla lyönneillä.
48. Joka taas ei tiennyt, mutta teki semmoista, mikä lyöntejä ansaitsee, on rangaistava vain muutamilla lyönneillä. Sillä jokaiselta, jolle on paljo annettu, siltä paljo vaaditaan, ja jolle on paljo uskottu, siltä enempi kysytään.
49. **T**ulta minä olen tullut heittämään maan päälle; ja kuinka hartaasti soisinkaan, että se jo olisi syttynyt!
50. Mutta minä olen kasteella kastettava, ja kuinka olenkaan ahdistuksissa, kunnes se on täytetty!
51. Luuletteko, että minä olen tullut tuomaan maan päälle rauhaa? En ole, sanon teille, vaan eripuraisuutta.
52. Sillä tästälähin riitautuu viisi samassa talossa keskenään, kolme joutuu riitaan kahta vastaan ja kaksi kolmea vastaan,
53. isä poikaansa vastaan ja poika isäänsä vastaan, äiti tytärtänsä vastaan ja tytär äitiänsä vastaan, anoppi miniäänsä vastaan ja miniä anoppiansa vastaan.»
54. **J**a hän sanoi myöskin kansalle: »Kun näette pilven nousevan lännestä, sanotte heti: 'Tulee sade'; ja niin tuleekin.
55. Ja kun näette etelätuulen puhaltavan, sanotte: 'Tulee helle'; ja niin tuleekin.
56. Te ulkokullatut, maan ja taivaan muotoa te osaatte arvostella; mutta kuinka ette arvostele tätä aikaa?
57. Miksikä ette itsestännekin päätä, mikä on oikeaa?
58. Kun kuljet riitapuolesi kanssa hallitusmiehen luo, niin tee matkalla voitavasi selvitäksesi hänestä, ettei hän vetäisi sinua tuomarin eteen, ja tuomari antaisi sinua oikeudenpalvelijalle, ja ettei oikeudenpalvelija heittäisi sinua vankilaan.
59. Minä sanon sinulle: et pääse sieltä, ennenkuin maksat viimeisenkin rovon.»

42. 1 Kor. 4: 1, 2. 2 Tim. 2: 15. — **44.** Matt. 25: 21, 23. — **47.** Jaak. 4: 17. — **50.** Matt. 20: 22; 26: 38. Joh. 12: 27. — **51.** Matt. 10: 34. — **53.** Miik. 7: 6. Matt. 10: 35. — **54.** 1 Kun. 18: 43, 44. Matt. 16: 2, 3. — **58.** Sananl. 25: 8. Matt. 5: 25, 26.

13 luku.

Kuultuaan, että Pilatus oli surmauttanut muutamia Galilealaisia Jeesus kehoittaa parannukseen 1—5 ja esittää vertauksen hedelmättömästä viikunapuusta 6—9; parantaa naisen sapattina 10—17, vertaa taivaan valtakuntaa sinapin siemeneen 18, 19 ja hapatukseen 20, 21, käskee ponnistelemaan ahtaasta ovesta sisälle, sillä monet jäävät ulkopuolelle 22—30, ei sano väistyvänsä Herodeksen uhkausta 31—33 ja valittaa Jerusalemin katumattomuutta 34, 35.

1. **S**amaan aikaan oli saapuvilla muutamia, jotka kertoivat hänelle niistä Galilealaisista, joiden veren Pilatus oli sekoittanut heidän uhreihinsa.

2. Niin Jeesus vastasi ja sanoi heille: »Luuletteko, että nämä Galilealaiset olivat syntisemmät kuin kaikki muut Galilealaiset, koska saivat kärsiä tämän?

3. Eivät olleet, sanon teille, mutta ellette tee parannusta, niin te kaikki samoin hukutte.

4. Taikka ne kahdeksantoista, jotka saivat surmansa, kun torni Siloassa kaatui heidän päälleen, luuletteko, että ne olivat syyllisemmät kuin kaikki muut Jerusalemissa asuvat ihmiset?

5. Eivät olleet, sanon teille, mutta ellette tee parannusta, niin te kaikki samaten hukutte.»

6. **J**a hän sanoi tämän vertauksen: »Eräällä miehellä oli viikunapuu istutettuna viinitarhassaan; ja hän tuli etsimään hedelmää siitä, mutta ei löytänyt.

7. Niin hän sanoi viinitarhurille: 'Katso, kolmena vuonna olen käynyt etsimässä hedelmää tästä viikunapuusta, mutta en ole löytänyt. Hakkaa se pois; mitä varten se vielä laihduttaa maatakin?'

8. Mutta tämä vastasi ja sanoi hänelle: 'Herra, anna sen olla vielä tämä vuosi; sillä aikaa minä kaivan maan sen ympärillä ja lannoitan sen.

9. Ehkä se ensi vuonna tekee hedelmää; mutta jos ei, niin hakkaa se pois'.»

10. **J**a hän oli opettamassa eräässä synagogassa sapattina.

11. Ja katso, siellä oli nainen, jossa oli ollut heikkouden henki kahdeksantoista vuotta, ja hän oli koukistunut ja kykenemätön täydelleen oikaisemaan itseään.

12. Hänet nähdessään Jeesus kutsui hänet luokseen ja sanoi hänelle: »Nainen, sinä olet päässyt heikkoudestasi»,

13. ja pani kätensä hänen päälleen. Ja heti hän oikaisi itsensä suoraksi ja ylisti Jumalaa.

14. Mutta synagogan esimies, joka närkästyi siitä, että Jeesus paransi sapattina, rupesi puhumaan ja sanoi kansalle: »Kuusi päivää on, joina tulee työtä tehdä; tulkaa siis niinä päivinä parannuttamaan itseänne, eikä sapatinpäivänä».

15. Mutta Herra vastasi hänelle ja sanoi: »Te ulkokullatut, eikö jokainen teistä sapattina päästä härkäänsä tai aasiansa seimestä ja vie sitä juomaan?

16. Ja tätä naista, joka on Aabrahamin tytär ja jota saa-

---

13. 2. Joh. 9: 2. — **3.** Ps. 7: 13. — **6.** Es. 5: 2. Matt. 21: 19. Mark. 11: 13. — **8.** 2 Piet. 3: 9, 15. — **14.** 2 Moos. 20: 8-10. 5 Moos. 5: 13. — **15.** Joh. 7: 23. — **16.** Luuk. 19: 9. Ap. t. 3: 25.

tana on pitänyt sidottuna, katso, jo kahdeksantoista vuotta, tätäkö ei olisi pitänyt päästää tuosta siteestä sapatinpäivänä?»
17. Ja hänen tätä sanoessaan kaikki hänen vastustajansa häpesivät, ja koko kansa iloitsi kaikista niistä jaloista teoista, joita hän teki.
18. Niin hän sanoi: »Minkä kaltainen Jumalan valtakunta on, ja mihin sen vertaisin?
19. Se on sinapinsiemenen kaltainen, jonka eräs mies otti ja kylvi puutarhaansa; ja se kasvoi, ja siitä tuli puu, ja taivaan linnut tekivät pesänsä sen oksille.»
20. Ja taas hän sanoi: »Mihin vertaisin Jumalan valtakunnan?
21. Se on hapatuksen kaltainen, jonka eräs nainen otti ja sekoitti kolmeen vakalliseen jauhoja, kunnes kaikki happani.»
22. Ja hän vaelsi kaupungista kaupunkiin ja kylästä kylään ja opetti, kulkien Jerusalemia kohti.
23. Ja joku kysyi häneltä: »Herra, onko niitä vähä, jotka tulevat autuaiksi?» Niin hän sanoi heille:
24. »Kilvoitelkaa päästäksenne sisälle ahtaasta ovesta, sillä monet, sanon teille, pyrkivät päästäkseen sisälle, mutta eivät voi.
25. Sen jälkeen kuin perheenisäntä on noussut ja sulkenut oven ja te rupeatte seisomaan ulkona ja kolkuttamaan ovea sanoen: 'Herra, avaa meille', vastaa hän ja sanoo teille: 'En tunne teitä enkä tiedä, mistä olette'.
26. Silloin te rupeatte sanomaan: 'Mehän söimme ja joimme sinun läsnäollessasi, ja meidän kaduillamme sinä opetit'.
27. Mutta hän on lausuva: 'Minä sanon teille: en tiedä, mistä olette. Menkää pois luotani, kaikki te vääryyden tekijät.'
28. Siellä on oleva itku ja hammasten kiristys, kun näette Aabrahamin ja Iisakin ja Jaakobin ja kaikkien profeettain olevan Jumalan valtakunnassa, mutta huomaatte itsenne heitetyiksi ulos.
29. Ja tulee ihmisiä idästä ja lännestä ja pohjosesta ja etelästä, ja he aterioivat Jumalan valtakunnassa.
30. Ja katso, on viimeisiä, jotka tulevat ensimäisiksi, ja on ensimäisiä, jotka tulevat viimeisiksi.»
31. Samalla hetkellä tuli hänen luoksensa muutamia fariseuksia, ja he sanoivat hänelle: »Lähde ja mene täältä pois, sillä Herodes tahtoo tappaa sinut».
32. Niin hän sanoi heille: »Menkää ja sanokaa sille ketulle: 'Katso, minä ajan ulos riivaajia ja parannan sairaita tänään ja huomenna, ja kolmantena päivänä pääsen määräni päähän'.
33. Kuitenkin minun pitää vaeltaa tänään ja huomenna ja ylihuomenna, sillä ei sovi, että

(V. **13-21** vert. Matt. 13: 31-33. Mark. 4: 30-32.) — **19.** Hes. 17: 23. — **24.** Matt. 7: 13. Fil. 3: 12. 1 Tim. 6: 12. 2 Tim. 4: 7. Hebr. 12: 4. — **25.** Matt. 25: 11, 12. — **26.** Matt. 7: 22, 23. — **27.** Ps. 6: 9. Matt. 25: 41. — (V. **28, 29** vert. Matt. 8: 11, 12.) — **28.** Matt. 13: 42; 24: 51. —**29.** Ps. 107: 3. Es. 2: 2; 49: 12. Mal. 1: 11. Luuk. 14: 15. — **30.** Matt. 19: 30; 20: 16. Mark. 10: 31.

profeetta saa surmansa muualla kuin Jerusalemissa.

34. Jerusalem, Jerusalem, sinä, joka tapat profeetat ja kivität ne, jotka ovat luoksesi lähetetyt, kuinka usein olenkaan tahtonut koota lapsesi, niin kuin kana kokoaa poikansa siipiensä alle! Mutta te ette ole tahtoneet.

35. Katso, 'teidän huoneenne jää teille autioksi'. Mutta minä sanon teille: ette näe minua, ennenkuin se aika tulee, jolloin sanotte: 'Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimeen'.»

14 luku.

Jeesus aterioi sapattina erään fariseuksen talossa ja parantaa siellä vesitautisen miehen 1—6, antaa neuvoja kutsuvieraille 7—11 ja vierasten kutsujalle 12—14, sekä esittää vertauksen suurista illallisista 15—24; puhuu opetuslapsena olemisen ehdoista 25—27, torninrakentajasta 28—30, sotaan aikovasta kuninkaasta 31—33 ja mauttomasta suolasta 34, 35.

1. Ja tapahtui, kun hän sapattina tuli erään fariseusten johtomiehen taloon aterialle, että he pitivät häntä silmällä.

2. Ja katso, siellä oli vesitautinen mies hänen edessään.

3. Niin Jeesus rupesi puhumaan lainoppineille ja fariseuksille ja sanoi: »Onko luvallista sapattina parantaa, vai eikö ole?» Mutta he olivat vaiti.

4. Ja hän koski mieheen, paransi hänet ja laski menemään.

5. Ja hän sanoi heille: »Jos joltakin teistä putoaa poika tai härkä kaivoon, eikö hän heti vedä sitä ylös sapatinpäivänäkin?»

6. Eivätkä he kyenneet vastaamaan tähän.

7. Ja huomatessaan, kuinka kutsutut valitsivat itselleen ensimäisiä sijoja, hän esitti heille vertauksen ja sanoi heille:

8. »Kun joku on kutsunut sinut häihin, älä asetu pöytään ensimäiselle sijalle, ettei, jos joku hänen kutsumansa on sinua arvollisempi,

9. se, joka on sinut ja hänet kutsunut, tulisi ja sanoisi sinulle: 'Anna tälle sijaa'; ja silloin sinä saat häveten siirtyä viimeiselle paikalle.

10. Vaan kun olet kutsuttu, mene ja käy pöytään viimeiselle sijalle, ja niin on se, joka on sinut kutsunut, sisään tullessaan sanova sinulle: 'Ystäväni, astu ylemmäksi'. Silloin tulee sinulle kunniaa kaikkien pöytäkumppaniesi edessä.

11. Sillä jokainen, joka ylentää itsensä, hän alennetaan, ja joka alentaa itsensä, hän ylennetään.»

12. Ja hän sanoi sillekin, joka oli hänet kutsunut: »Kun laitat päivälliset tai illalliset, älä kut-

---

34. Ruut 2: 12. Ps. 17: 8; 91: 4. Es. 31: 5; 65: 2, 12. Jer. 6: 10, 16; 7: 13, 14. — **35.** Ps. 118: 26. Es. 1: 7. Jer. 12: 7; 22: 5. Miik. 3: 12. Matt. 23: 37-39. Luuk. 19: 43, 44.

14. 1. Luuk. 6: 6-11. — **3.** Matt. 12: 10. Mark. 3: 4. — **5.** 2 Moos. 23: 5. 5 Moos. 22: 4. Matt. 12: 11. — **7.** Matt. 23: 6.

8. Sananl. 25: 6, 7. — **9.** Sananl. 11: 2. — **11.** Job 22: 29. Sananl. 29: 23. Hes. 17: 24; 21: 26. Matt. 23: 12. Luuk. 1: 51, 52; 18: 14. 1 Piet. 5: 5. Jaak. 4: 6, 10.

su ystäviäsi, älä veljiäsi, älä sukulaisiasi äläkä rikkaita naapureita, etteivät hekin vuorostaan sinua kutsuisi, ja sinä siten tulisit palkituksi.

13. Vaan kun laitat pidot, kutsu köyhiä, rampoja, ontuvia, sokeita;

14. niin sinä olet oleva autuas, koska he eivät voi palkita sinulle; sillä sinulle palkitaan vanhurskasten ylösnousemuksessa.»

15. Tämän kuullessaan eräs pöytäkumppaneista sanoi hänelle: »Autuas on se, joka saa olla aterialla Jumalan valtakunnassa».

16. Niin hän sanoi hänelle: »Eräs mies laittoi suuret illalliset ja kutsui monta.

17. Ja illallisajan tullessa hän lähetti palvelijansa sanomaan kutsutuille: 'Tulkaa, sillä kaikki on jo valmiina'.

18. Mutta he rupesivat kaikki tekemään estelyitä samaan henkeen. Ensimäinen sanoi hänelle: 'Ostin pellon ja minun täytyy lähteä sitä katsomaan; pyydän sinua, pidä minua estettynä'.

19. Toinen sanoi: 'Ostin viisi paria härkiä ja menen niitä koettelemaan; pyydän sinua, pidä minua estettynä'.

20. Vielä toinen sanoi: 'Otin vaimon, ja sentähden en voi tulla'.

21. Ja palvelija tuli takaisin ja ilmoitti herralleen tämän. Silloin isäntä vihastui ja sanoi palvelijalleen: 'Mene kiireesti kaupungin kaduille ja kujille ja tuo köyhät ja rammat ja sokeat ja ontuvat tänne sisälle'.

22. Ja palvelija sanoi: 'Herra, se on tehty, minkä käskit, ja vielä on sijaa'.

23. Niin Herra sanoi palvelijalle: 'Mene teille ja aitoville ja pakota heitä tulemaan sisälle, jotta minun taloni täyttyisi;

24. sillä minä sanon teille, ettei yksikään niistä miehistä, jotka olivat kutsutut, ole maistava minun illallisiani'.»

25. Ja hänen mukanaan kulki paljo kansaa; ja hän kääntyi ja sanoi heille:

26. »Jos joku tulee minun tyköni eikä vihaa isäänsä ja äitiänsä ja vaimoaan ja lapsiaan ja veljiään ja sisariaan, vieläpä omaa sieluaankin, hän ei voi olla minun opetuslapseni.

27. Ja joka ei kanna ristiään ja seuraa minua, se ei voi olla minun opetuslapseni.

28. Sillä jos joku teistä tahtoo rakentaa tornin, eikö hän ensin istu laskemaan kustannuksia, nähdäkseen, onko hänellä varoja rakentaa se valmiiksi,

29. jotteivät, kun hän on pannut perustuksen, mutta on kykenemätön rakennustansa loppuun saattamaan, kaikki, jotka sen näkevät, rupeaisi pilkkaamaan häntä

30. sanoen: 'Tuo mies ryhtyi rakentamaan, mutta ei kyennyt loppuun saattamaan'?

31. Tahi jos joku kuningas tahtoo lähteä sotaan taistelemaan toista kuningasta vastaan,

13. 5 Moos. 14: 29. — **14.** Sananl. 19: 17. Joh. 5: 29. Ilm. 20: 4. — **15.** Matt. 8: 11. Ilm. 19: 9. — **16.** Es. 25: 6; 55: 1. Matt. 22: 2-10. — **18.** 5 Moos. 20: 5, 6. — **20.** 5 Moos. 20: 7. 1 Kor. 7: 33. — **26.** 5 Moos. 33: 9. Matt. 10: 37, 38. — **27.** Matt. 16: 24, 25. Mark. 8: 34. Luuk. 9: 23, 24.

eikö hän ensin istu miettimään, pystyykö hän kymmenellä tuhannella kohtaamaan sitä, joka tulee häntä vastaan kahdellakymmenellä tuhannella?

32. Ja jos ei pysty, niin hän, toisen vielä ollessa kaukana, lähettää hänen luoksensa lähetystön hieromaan rauhaa.

33. Samoin ei teistä yksikään, joka ei luovu kaikesta, mitä hänellä on, voi olla minun opetuslapseni.

34. Suola on hyvä; mutta jos suolakin käy mauttomaksi, millä se saadaan suolaiseksi?

35. Ei se kelpaa maahan eikä lantaan; pois se heitetään. Jolla on korvat kuulla, hän kuulkoon!»

15 luku.

Jeesus ottaa vastaan syntisiä 1, 2, esittää vertaukset kadonneesta lampaasta 3—7 ja hukkaan joutuneesta rahasta 8—10 sekä puhuu tuhlaajapojasta 11—32.

1. Ja kaikki publikaanit ja syntiset tulivat hänen luoksensa kuulemaan häntä.

2. Mutta fariseukset ja kirjanoppineet nurisivat ja sanoivat: »Tämä ottaa vastaan syntisiä ja syö heidän kanssaan».

3. Niin hän esitti heille tämän vertauksen sanoen:

4. »Jos jollakin teistä on sata lammasta ja hän kadottaa yhden niistä, eikö hän jätä niitä yhdeksääkymmentä yhdeksää erämaahan ja mene etsimään kadonnutta, kunnes sen löytää?

5. Ja löydettyään hän panee sen hartioilleen ja iloitsee.

6. Ja kun hän tulee kotiin, kutsuu hän kokoon ystävänsä ja naapurinsa ja sanoo heille: 'Iloitkaa kanssani, sillä minä löysin lampaani, joka oli kadonnut'.

7. Minä sanon teille: samoin on oleva ilo taivaassa suurempi yhdestä syntisestä, joka tekee parannuksen, kuin yhdeksästäkymmenestä yhdeksästä vanhurskaasta, jotka eivät parannusta tarvitse.

8. Tahi jos jollakin naisella on kymmenen hopearahaa ja hän kadottaa yhden niistä, eikö hän sytytä kynttilää ja lakaise huonetta ja etsi huolellisesti, kunnes sen löytää?

9. Ja löydettyään hän kutsuu kokoon ystävättärensä ja naapurinaiset ja sanoo: 'Iloitkaa kanssani, sillä minä löysin sen rahan, jonka olin kadottanut'.

10. Samoin, sanon teille, syntyy ilo Jumalan enkelien kesken yhdestä syntisestä, joka tekee parannuksen.»

11. Vielä hän sanoi: »Eräällä miehellä oli kaksi poikaa.

12. Ja nuorempi heistä sanoi isälleen: 'Isä, anna minulle se osa tavaroista, mikä minulle on tuleva'. Niin hän jakoi heille omaisuutensa.

13. Eikä kulunut montakaan päivää, niin nuorempi poika kokosi kaiken omansa ja matkusti pois kaukaiseen maahan; ja siellä hän hävitti tavaransa eläen irstaasti.

14. Mutta kun hän oli kaikki tuhlannut, tuli kova nälkä koko siihen maahan, ja hän alkoi kärsiä puutetta.

34. Matt. 5: 13. Mark. 9: 50. — **35.** Luuk. 8: 8.
15. 2. Luuk. 5: 29. — (V. **4-7** vert. Matt. 18: 12-14.) — **4.** Hes. 34: 11, 16. Luuk. 19: 10. Joh. 10: 16. — **5.** Ps. 23: 1-4. Es. 40: 11. — **6.** 1 Piet. 2: 25. — **13.** Sananl. 29: 3. — **14.** Sananl. 23: 21.

15. Ja hän meni ja liittäytyi erääseen sen maan kansalaiseen, ja tämä lähetti hänet tiluksilleen kaitsemaan sikoja.
16. Ja hän halusi täyttää vatsansa niillä palkohedelmillä, joita siat söivät, mutta ei kukaan hänelle antanut.
17. Niin hän meni itseensä ja sanoi: 'Kuinka monella isäni palkkalaisella on yltäkyllin leipää, mutta minä kuolen täällä nälkään!
18. Minä nousen ja menen isäni tykö ja sanon hänelle: Isä, minä olen tehnyt syntiä taivasta vastaan ja sinun edessäsi
19. enkä enää ansaitse, että minua sanotaan sinun pojaksesi; tee minut palkkalaisesi vertaiseksi.'
20. Ja hän nousi ja meni isänsä tykö. Mutta kun hän vielä oli kaukana, näki hänen isänsä hänet ja armahti häntä, juoksi häntä vastaan ja lankesi hänen kaulaansa ja suuteli häntä hellästi.
21. Mutta poika sanoi hänelle: 'Isä, minä olen tehnyt syntiä taivasta vastaan ja sinun edessäsi enkä enää ansaitse, että minua sanotaan sinun pojaksesi'.
22. Silloin isä sanoi palvelijoilleen: 'Tuokaa pian parhaat vaatteet ja pukekaa hänet niihin, ja pankaa sormus hänen sormeensa ja kengät hänen jalkaansa;
23. ja noutakaa juottovasikka ja teurastakaa. Ja syökäämme ja pitäkäämme iloa,
24. sillä tämä minun poikani oli kuollut ja virkosi eloon, hän oli kadonnut ja on löytynyt.' Ja he rupesivat iloa pitämään.
25. Mutta hänen vanhempi poikansa oli pellolla. Ja kun hän tuli ja lähestyi kotia, kuuli hän laulun ja karkelon.
26. Ja hän kutsui luoksensa yhden palvelijoista ja tiedusteli, mitä se oli.
27. Tämä sanoi hänelle: 'Veljesi on tullut, ja isäsi teurastutti juottovasikan, kun sai hänet terveenä takaisin'.
28. Niin hän vihastui eikä tahtonut mennä sisälle; mutta hänen isänsä tuli ulos ja puhutteli häntä leppeästi.
29. Mutta hän vastasi ja sanoi isälleen: 'Katso, niin monta vuotta minä olen sinua palvellut enkä ole milloinkaan laiminlyönyt käskyäsi, ja kuitenkaan et ole minulle koskaan antanut vohlaakaan, pitääkseni iloa ystävieni kanssa.
30. Mutta kun tämä poikasi, joka on tuhlannut omaisuutesi porttojen kanssa, tuli, niin hänelle sinä teurastit juottovasikan.'
31. Niin hän sanoi hänelle: 'Poikani, sinä olet aina minun luonani, ja kaikki, mikä on minun omaani, on sinun.
32. Mutta nyt on riemuittava ja iloittava, sillä tämä veljesi oli kuollut ja virkosi eloon, hän oli kadonnut ja on löytynyt.'»

16 luku.

Jeesus esittää väärän taloudenhoitajan älykkäisyyttä ja kehoittaa uskollisuuteen maallisen tavaran käyttämisessä 1—13, nuhtelee fariseuksia 14, 15, puhuu lain pysyväisyydestä 16, 17, avioerosta 18 sekä rikkaasta miehestä ja Lasaruksesta 19—31.

---

17. 1 Kun. 8: 47. — **18.** Ps. 51: 6. Jer. 3: 12, 13. — **20.** Hes. 33: 11. — **22.** Es. 61: 10. — **24.** Ef. 2: 1, 5.

1. Ja hän puhui myös opetuslapsilleen: »Oli rikas mies, jolla oli taloudenhoitaja, ja tästä kanneltiin hänelle, että se hävitti hänen omaisuuttansa.
2. Ja hän kutsui hänet luokseen ja sanoi hänelle: 'Mitä kuulenkaan sinusta? Tee tili taloudenhoidostasi; sillä sinä et saa enää hoitaa talouttani.'
3. Niin taloudenhoitaja sanoi itsekseen: 'Mitä minä teen, kun isäntäni ottaa minulta pois taloudenhoidon? Kaivaa en jaksa, kerjätä häpeän.
4. Minä tiedän, mitä teen, jotta ottaisivat minut taloihinsa, kun minut pannaan pois taloudenhoidosta.'
5. Ja hän kutsui luoksensa jokaisen isäntänsä velallisista ja sanoi ensimäiselle: 'Paljonko sinä olet velkaa isännälleni?'
6. Tämä sanoi: 'Sata astiaa öljyä'. Niin hän sanoi hänelle: 'Tässä on velkakirjasi, istu ja kirjoita pian viisikymmentä'.
7. Sitten hän sanoi toiselle: 'Entä sinä, paljonko sinä olet velkaa?' Tämä sanoi: 'Sata tynnyriä vehnää'. Hän sanoi hänelle: 'Tässä on velkakirjasi, kirjoita kahdeksankymmentä'.
8. Ja isäntä kehui väärää taloudenhoitajaa siitä, että hän oli toiminut älykkäästi. Sillä tämän maailman lapset ovat suhteessaan omaan sukukuntaansa älykkäämmät kuin valon lapset.
9. Ja minä sanon teille: tehkää itsellenne ystäviä väärällä mammonalla, jotta he sen lopussa ottaisivat teidät vastaan iäisiin majoihin.
10. Joka vähimmässä on uskollinen, on paljossakin uskollinen, ja joka vähimmässä on väärä, on paljossakin väärä.
11. Siis, jos ette ole olleet uskollisia väärän mammonan hoitamisessa, kuka teille uskoo tosihyvää?
12. Ja jos ette toisen oman hoitamisessa ole olleet uskollisia, kuka antaa teille teidän omaanne?
13. Ei kukaan palvelija voi palvella kahta herraa; sillä hän on joko vihaava toista ja rakastava toista, taikka hän liittyy ensimäiseen ja halveksii toista. Ette voi palvella Jumalaa ja mammonaa.»
14. Tämän kaiken kuulivat fariseukset, jotka olivat rahanahneita, ja he ivasivat häntä.
15. Ja hän sanoi heille: »Te juuri teette itsenne vanhurskaiksi ihmisten edessä, mutta Jumala tuntee sydämenne; sillä mikä ihmisten kesken on korkeaa, se on Jumalan edessä kauhistus.
16. Laki ja profeetat olivat Johannekseen asti; siitä lähtien julistetaan Jumalan valtakuntaa, ja jokainen tunkeutuu väkivallalla siihen.
17. Mutta pikemmin taivas ja maa katoavat, kuin yksikään lain piirto häviää.
18. Jokainen, joka erottaa vaimonsa luotaan ja nai toisen,

16. **8.** 1 Tess. 5: 5. — **9.** Matt. 6: 20; 10: 40; 19: 21. Luuk. 18: 22. 1 Tim. 6: 17-19. — **10.** Matt. 25: 21, 23. Luuk. 19: 17. 1 Kor. 4: 2. — **13.** 1 Kun. 18: 21. Matt. 6: 24. 2 Kor. 6: 15. Gal. 1: 10. Jaak. 4: 4. — **15.** 1 Sam. 16: 7. Ps. 7: 10. Sananl. 6: 16-19. Matt. 23: 28. Luuk. 18: 11. — **16.** Matt. 11: 12, 13. — **17.** Es. 40: 8; 51: 6. Baaruk 4: 1. Matt. 5: 18. Luuk. 21:33. — **18.** Matt. 5: 32; 19: 9. Mark. 10: 11. 1 Kor. 7: 10.

tekee huorin; ja joka nai miehestänsä erotetun vaimon, tekee huorin.

19. Oli rikas mies, joka pukeutui purppuraan ja hienoihin liinavaatteihin ja eli joka päivä ilossa komeasti.

20. Mutta eräs köyhä, nimeltä Lasarus, makasi hänen eteiskäytävässään täynnä paiseita

21. ja halusi ravita itseään niillä muruilla, jotka putosivat rikkaan pöydältä. Tulivatpa myös koirat ja nuolivat hänen paiseitaan.

22. Niin tapahtui, että köyhä kuoli, ja enkelit veivät hänet Aabrahamin helmaan. Ja rikaskin kuoli ja haudattiin.

23. Ja kun hän tuonelassa, vaivoissa ollessaan, nosti silmänsä, näki hän kaukana Aabrahamin ja Lasaruksen hänen helmassaan.

24. Ja hän huusi sanoen: 'Isä Aabraham, armahda minua ja lähetä Lasarus kastamaan sormensa pää veteen ja jäähdyttämään kieltäni, sillä minulla on kova tuska tässä liekissä!'

25. Mutta Aabraham sanoi: 'Poikani, muista, että sinä eläessäsi sait hyväsi, ja Lasarus niinikään eläessään pahaa; mutta nyt hän täällä saa lohdutusta, sinä sitä vastoin kärsit tuskaa.

26. Ja kaiken tämän lisäksi on meidän ja teidän välillemme lujitettu suuri juopa, jotta ne, jotka tahtovat mennä täältä teidän luoksenne, eivät voisi, eivätkä ne, jotka ovat siellä, pääsisi yli meidän luoksemme.'

27. Hän sanoi: 'Niin rukoilen siis sinua, isä, että lähetät hänet isäni taloon

28. — sillä minulla on viisi veljeä — todistamaan heille, jotteivät hekin joutuisi tähän vaivan paikkaan'.

29. Mutta Aabraham sanoi: 'Heillä on Mooses ja profeetat; kuulkoot niitä'.

30. Niin hän sanoi: 'Ei, isä Aabraham; vaan jos joku kuolleista menisi heidän tykönsä, niin he tekisivät parannuksen'.

31. Mutta Aabraham sanoi hänelle: 'Jos he eivät kuule Moosesta ja profeettoja, niin eivät usko, vaikka joku kuolleistakin nousisi ylös'.»

17 luku.

Jeesus puhuu viettelyksistä ja oikeasta menettelystä rikkovaa veljeä kohtaan 1—4, uskon voimasta 5, 6 ja opetuslapsen velvollisuudesta tunnustaa itsensä ansiottomaksi palvelijaksi 7—10; parantaa kymmenen pitalista miestä 11—19, puhuu Jumalan valtakunnasta 20, 21 ja tulemuksestaan 22—37.

1. Ja hän sanoi opetuslapsilleen: »Mahdotonta on, että viettelykset olisivat tulematta; mutta voi sitä, jonka kautta ne tulevat!

2. Hänen olisi parempi, että myllynkivi pantaisiin hänen kaulaansa ja hänet heitettäisiin mereen, kuin että hän viettelisi yhden näistä pienistä.

3. Pitäkää vaari itsestänne! Jos veljesi tekee syntiä, niin nuhtele häntä, ja jos hän katuu, anna hänelle anteeksi.

24. Es. 66: 24. Mark. 9: 48. — **25.** Job 21: 13. Ps. 17: 14. — **29.** Es. 8: 20. Joh. 5: 39, 45. 2 Tim. 3: 16.

17. 1. Matt. 18: 6, 7. Mark. 9: 42. — **3.** 3 Moos. 19: 17. Sananl. 17: 10. Matt. 18: 15, 21. Jaak. 5: 19, 20.

4. Ja jos hän seitsemän kertaa päivässä tekee syntiä sinua vastaan ja seitsemän kertaa kääntyy puoleesi ja sanoo: 'Minä kadun', niin anna hänelle anteeksi.»
5. Ja apostolit sanoivat Herralle: »Lisää meille uskoa.»
6. Niin Herra sanoi: »Jos teillä olisi uskoa sinapinsiemenenkään verran, niin te voisitte sanoa tälle silkkiäispuulle: 'Nouse juurinesi ja istuta itsesi mereen', ja se tottelisi teitä.
7. Jos jollakin teistä on palvelija kyntämässä tai paimentamassa, sanooko hän sille sen tullessa sisälle pellolta: 'Käy heti ja rupea ruualle'?
8. Eikö hän pikemmin sano hänelle: 'Valmista ateriani, vyöttäydy ja palvele minua sillä aikaa, kun minä syön ja juon; ja sitten syö ja juo sinä'?
9. Ei kai hän kiitä palvelijaa siitä, että se teki, mitä oli käsketty?
10. Samoin tekin, kun olette tehneet kaikki, mitä teille on käsketty, sanokaa: 'Me olemme ansiottomia palvelijoita; olemme tehneet ainoastaan sen, minkä olimme velvolliset tekemään'.»
11. Ja tapahtui, kun hän oli matkalla Jerusalemiin, että hän kulki Samarian ja Galilean välistä rajaa.
12. Ja hänen mennessään erääseen kylään kohtasi hän kymmenen pitalista miestä, jotka jäivät seisomaan loitommaksi;
13. ja he korottivat äänensä ja sanoivat: »Jeesus, mestari, armahda meitä!»
14. Ja heidät nähdessään hän sanoi heille: »Menkää ja näyttäkää itsenne papeille». Ja tapahtui heidän mennessään, että he puhdistuivat.
15. Mutta yksi heistä, kun näki olevansa parannettu, palasi takaisin ja ylisti kovalla äänellä Jumalaa
16. ja heittäytyi kasvoilleen hänen jalkojensa juureen ja kiitti häntä; ja se oli Samarialainen.
17. Niin Jeesus vastasi ja sanoi: »Eivätkö kaikki kymmenen puhdistuneet? Missä ne yhdeksän ovat?
18. Eikö ollut muita, jotka olisivat palanneet Jumalaa ylistämään, kuin tämä muukalainen?»
19. Ja hän sanoi hänelle: »Nouse ja mene; uskosi on sinut pelastanut».
20. Ja kun fariseukset kysyivät häneltä, milloin Jumalan valtakunta oli tuleva, vastasi hän heille ja sanoi: »Ei Jumalan valtakunta tule nähtävällä tavalla,
21. eikä voida sanoa: 'Katso, täällä se on', tahi: 'Tuolla'; sillä katso, Jumalan valtakunta on sisällisesti teissä».
22. Ja hän sanoi opetuslapsilleen: »Tulee aika, jolloin halajaisitte nähdä edes yhtä Ihmisen Pojan päivää, mutta ette saa nähdä.
23. Ja teille sanotaan: 'Katso, tuolla hän on', tahi: 'Katso, täällä'; älkää lähtekö sinne älkääkä rientäkö perässä.
24. Sillä niinkuin salama leimahtaessaan loistaa toisesta tai-

4. Matt. 18: 21, 22. — **6.** Matt. 17: 20; 21: 21. Mark. 11: 23. — **11.** Luuk. 9: 51; 13: 22. — **14.** 3 Moos. 13: 2; 14: 2. Matt. 8: 4. Mark. 1: 44. Luuk. 5: 14. — **19.** Matt. 9: 22. Mark. 10: 52. Luuk. 7: 50. — **20.** Joh. 3: 3. — **21.** Room. 14: 17. — **23.** Matt. 24: 23. Mark. 13: 21. Luuk. 21: 8. — **24.** Matt. 24: 27.

vaanrannasta toiseen taivaanrantaan, niin on Ihmisen Poika päivänänsä oleva.

25. Mutta sitä ennen pitää hänen kärsimän paljo ja joutuman tämän sukupolven hyljittäväksi.

26. Ja niinkuin kävi Nooan päivinä, niin käy myöskin Ihmisen Pojan päivinä:

27. he söivät, joivat, naivat ja menivät miehelle aina siihen päivään asti, jona Nooa meni arkkiin; ja vedenpaisumus tuli ja hukutti heidät kaikki.

28. Niinikään, samoin kuin kävi Lootin päivinä: he söivät, joivat, ostivat, möivät, istuttivat ja rakensivat,

29. mutta sinä päivänä, jona Loot lähti Sodomasta, satoi tulta ja tulikiveä taivaasta ja hukutti heidät kaikki,

30. samoin käy sinä päivänä, jona Ihmisen Poika ilmestyy.

31. Sinä päivänä älköön se, joka katolla on ja jolla on kapineensa huoneessa, astuko alas niitä noutamaan; ja samoin älköön se, joka pellolla on, palatko takaisin.

32. Muistakaa Lootin vaimoa!

33. Joka koettaa voittaa sielunsa itselleen, hän kadottaa sen, ja joka kadottaa sen, pelastaa sen.

34. Minä sanon teille: sinä yönä on kaksi miestä yhdellä vuoteella; toinen otetaan ylös, ja toinen jätetään.

35. Kaksi naista jauhaa yhdessä; toinen otetaan ylös, mutta toinen jätetään.

[36. Kaksi miestä on pellolla; toinen otetaan ylös ja toinen jätetään.]»

37. Ja he vastasivat ja sanoivat hänelle: »Missä, Herra?» Niin hän sanoi heille: »Missä raato on, sinne myös kotkat kokoontuvat».

18 luku.

Jeesus esittää vertaukset tuomarista ja leskestä 1—8 sekä fariseuksesta ja publikaanista 9—14, siunaa lapsia 15—17, neuvoo rikkaalle hallitusmiehelle elämän tien 18—27, ilmoittaa opetuslapsilleen oikean itsensäkieltämisen armopalkan 28—30, puhuu vielä kerran kärsimisestään 31—34 ja tekee sokeasta miehestä näkevän 35—43.

1. Ja hän esitti heille vertauksen siitä, että heidän tuli aina rukoilla eikä väsyä.

2. Hän sanoi: »Eräässä kaupungissa oli tuomari, joka ei peljännyt Jumalaa eikä hävennyt ihmisiä.

3. Ja siinä kaupungissa oli leskivaimo, joka vähän väliä tuli hänen luoksensa ja sanoi: 'Auta minut oikeuteeni, päästäkseni riitapuolestani'.

4. Mutta pitkään aikaan hän ei tahtonut. Vaan sittemmin hän sanoi itsekseen: 'Vaikka en pelkää Jumalaa enkä häpeä ihmisiä,

25. Matt. 16: 21; 20: 18, 19. Mark. 8: 31. Luuk. 9: 22; 18: 31-33; 24: 7, 26. — **26.** Matt. 24: 37-39. 1 Piet. 3: 20. — **27.** 1 Moos. 7: 7-23. — **28.** 1 Moos. 19: 14-26. — **29.** 5 Moos. 29: 23. Juud. v. 7. — **31.** Matt. 24: 17, 18. Mark. 13: 15, 16. Luuk. 21: 21. — **32.** Viis. 10: 7. — **33.** Matt. 10: 39; 16: 25. Mark. 8: 35. Luuk. 9: 24. Joh. 12: 25. — **35.** Matt. 24: 41. Matt. 24: 40. — **37.** Job 39: 33. Hoos. 8: 1. Hab. 1: 8. Matt. 24: 28.

18. 1. Luuk. 21: 36. Room. 12: 12. Ef. 6: 18. Kol. 4: 2. 1 Tess. 5: 17.

14. 765. — 10

5. niin kuitenkin, koska tämä
leski saattaa minulle vaivaa,
autan hänet oikeuteensa, jottei
hän lopulta tulisi ja kävisi sil-
milleni'.»
6. Niin Herra sanoi: »Kuulkaa,
mitä tuo väärä tuomari sanoo!
7. Eikö sitten Jumala toimittaisi
oikeutta valituilleen, jotka huuta-
vat hänelle päivällä ja yöllä, ja
viivyttelisikö hän heiltä apuaan?
8. Minä sanon teille: hän toi-
mittaa heille oikeuden pian.
Kuitenkin, kun Ihmisen Poika
tulee, löytäneekö hän uskoa
maan päällä?»
9. **N**iin hän sanoi vielä muu-
tamille, jotka luottivat itseensä,
luullen olevansa vanhurskaita,
ja ylenkatsoivat muita, tämän
vertauksen:
10. »Kaksi miestä meni ylös
pyhäkköön rukoilemaan, toinen
fariseus ja toinen publikaani.
11. Fariseus seisoi ja rukoili
itsekseen näin: 'Jumala, minä kii-
tän sinua, etten minä ole niinkuin
muut ihmiset, nuo rosvot, vää-
ryydentekijät, avionrikkojat, en-
kä myöskään niinkuin tuo pub-
likaani.
12. Minä paastoan kahdesti
viikossa; minä annan kymmenyk-
set kaikista tuloistani.'
13. Mutta publikaani seisoi
taampana eikä edes tahtonut nos-
taa silmiään taivasta kohti, vaan
löi rintaansa ja sanoi: 'Jumala,
ole minulle syntiselle armollinen'.
14. Minä sanon teille: tämä
meni kotiinsa, vanhurskaampa-
na kuin tuo toinen; sillä jo-
kainen, joka ylentää itsensä,
hän alennetaan, mutta joka alen-
taa itsensä, hän ylennetään.»
15. **J**a he toivat hänen ty-
könsä myös pieniä lapsia, jotta
hän heihin koskisi; mutta sen
nähdessään opetuslapset nuhteli-
vat tuojia.
16. Mutta Jeesus kutsui lap-
set luoksensa ja sanoi: »Anta-
kaa lasten tulla minun tyköni äl-
kääkä estäkö heitä, sillä senkal-
taisten on Jumalan valtakunta.
17. Totisesti minä sanon teille:
joka ei ota vastaan Jumalan
valtakuntaa niinkuin lapsi, hän
ei pääse sinne sisälle.»
18. **J**a eräs hallitusmies kysyi
häneltä sanoen: »Hyvä opet-
taja, mitä minun on tehtävä
periäkseni iankaikkisen elämän?»
19. Jeesus sanoi hänelle: »Mik-
si sanot minua hyväksi? Ei
kukaan muu ole hyvä kuin Ju-
mala yksin.
20. Käskyt sinä tiedät: 'Älä
tee huorin', 'Älä tapa', 'Älä
varasta', 'Älä todista väärin',
'Kunnioita isääsi ja äitiäsi'.»
21. Mutta hän sanoi: »Tätä
kaikkea olen noudattanut nuo-
ruudestani asti».
22. Kun Jeesus sen kuuli, sa-
noi hän hänelle: »Yksi sinulta
vielä puuttuu: myy kaikki, mitä
sinulla on, ja jakele köyhille, niin
sinulla on oleva aarre taivaissa;
ja tule ja seuraa minua».

7. Ps. 88: 2. Ilm. 6: 10. — **8.** 2 Tim. 3: 1-5. — **9.** Sananl. 30: 12. Es. 65: 5. — **11.** Es. 58: 2. Luuk. 16: 15. Ilm. 3: 17. — **12.** Luuk. 11: 42. — **13.** Esra 9: 6. Ps. 51: 3. Dan. 9: 5, 7, 8. — **14.** Job 22: 29. Sananl. 29: 23. Matt. 23: 12. Luuk. 14: 11. 1 Piet. 5: 5. Jaak. 4: 10. — (V. **15-17** vert. Matt. 19: 13-15. Mark. 10: 13-16.) — **17.** Matt. 18: 3. — (V. **18-30** vert. Matt. 19: 16-29. Mark. 10: 17-30.) — **20.** 2 Moos. 20: 12-16. 5 Moos. 5: 16-20. Room. 13: 9. — **22.** Matt. 6: 19, 20. Luuk. 12: 33.

23. Mutta tämän kuullessaan hän tuli perin murheelliseksi, sillä hän oli hyvin rikas.
24. Kun Jeesus näki hänen olevan murheissaan, sanoi hän: »Kuinka vaikea onkaan niiden, joilla on tavaraa, päästä Jumalan valtakuntaan!
25. Helpompi on kamelin mennä neulansilmästä läpi, kuin rikkaan päästä Jumalan valtakuntaan.»
26. Niin ne, jotka sen kuulivat, sanoivat: »Kuka niin ollen voi pelastua?»
27. Mutta hän sanoi: »Mikä ihmisille on mahdotonta, se on Jumalalle mahdollista».
28. Silloin Pietari sanoi: »Katso, me olemme luopuneet siitä, mitä meillä oli, ja seuranneet sinua».
29. Niin hän sanoi heille: »Totisesti minä sanon teille: ei ole ketään, joka Jumalan valtakunnan tähden on luopunut talosta tai vaimosta tai veljistä tai vanhemmista tai lapsista,
30. eikä saisi moninverroin takaisin tässä ajassa, ja tulevassa maailmassa iankaikkista elämää».
31. Ja hän otti luoksensa ne kaksitoista ja sanoi heille: »Katso, me menemme ylös Jerusalemiin, ja kaikki on täydellisesti toteutuva, mitä profeettain kautta on kirjoitettu Ihmisen Pojasta.
32. Sillä hän annetaan pakanain käsiin, ja häntä pilkataan ja häväistään ja syljetään;
33. ja ruoskittuaan he tappavat hänet, ja kolmantena päivänä hän nousee ylös.»
34. Ja he eivät ymmärtäneet tästä mitään, ja tämä puhe oli heiltä niin salattu, etteivät käsittäneet, mitä sanottiin.
35. Niin tapahtui hänen lähestyessään Jerikoa, että eräs sokea istui tien vieressä kerjäten.
36. Ja kuullessaan, että siitä kulki kansaa ohi, hän kyseli, mitä se oli.
37. He ilmoittivat hänelle Jeesuksen, Nasaretilaisen, menevän ohitse.
38. Niin hän huusi sanoen: »Jeesus, Daavidin poika, armahda minua!»
39. Ja edellä kulkijat nuhtelivat häntä saadakseen hänet vaikenemaan; mutta hän huusi vielä enemmän: »Daavidin poika, armahda minua!»
40. Silloin Jeesus seisahtui ja käski taluttaa hänet luoksensa. Ja hänen tultuaan lähelle, Jeesus kysyi häneltä:
41. »Mitä tahdot, että minä tekisin sinulle?» Hän sanoi: »Herra, että saisin näköni jälleen».
42. Niin Jeesus sanoi hänelle: »Saa näkösi; uskosi on sinut pelastanut».
43. Ja heti hän sai näkönsä ja seurasi häntä ylistäen Jumalaa. Ja sen nähdessään kaikki kansa kiitti Jumalaa.

24. Sananl. 11: 28. 1 Tim. 6: 9, 10. — **27.** Job 42: 2. Jer. 32: 17. Sak. 8: 6. Luuk. 1: 37. — **28.** Matt. 4: 20. Luuk. 5: 11. — (V. **31-34** vert. Matt. 20: 17-19. Mark. 10: 32-34.) — **31.** Ps. 22: 2-32. Es. 53: 3-7. Mark. 8: 31. Luuk. 9: 22; 17: 25; 24: 7, 26, 27. — **32.** Matt. 27: 2. Luuk. 23: 1. Joh. 18: 28. — **34.** Mark. 9: 32. Luuk. 9: 45. — (V. **35-43** vert. Matt. 20: 29-34. Mark. 10: 46-52.) — **42.** Luuk. 17: 19.

19 luku.

Jeesus vierailee Sakkeuksen kodissa 1—10, esittää vertauksen miehestä, joka jätti kymmenen leiviskää palvelijoilleen kartutettaviksi 11—27, ratsastaa Jerusalemiin 28—40, itkee kaupunkia 41—44, puhdistaa pyhäkön 45, 46 ja opettaa siellä 47, 48.

1. **Ja** hän tuli Jerikon kaupunkiin ja kulki sen läpi.

2. Ja katso, siellä oli mies, nimeltä Sakkeus; ja hän oli publikaanien päällysmies ja oli rikas.

3. Ja hän koetti saada nähdä Jeesusta, kuka hän oli, mutta ei voinut kansalta, kun oli vartaloltaan pieni.

4. Niin hän juoksi edelle ja nousi silkkiäispuuhun nähdäkseen hänet, sillä Jeesuksen oli kuljettava siitä kautta.

5. Ja tultuaan sille paikalle Jeesus katsahti ylös ja sanoi hänelle: »Sakkeus, tule kiireesti alas, sillä tänään minun pitää olla sinun kodissasi».

6. Ja hän tuli kiireesti alas ja otti hänet iloiten vastaan.

7. Ja sen nähdessään kaikki nurisivat sanoen: »Syntisen miehen luo hän meni majailemaan».

8. Mutta Sakkeus astui esiin ja sanoi Herralle: »Katso, Herra, puolet omaisuudestani minä annan köyhille, ja jos joltakulta olen jotakin petoksella ottanut, niin annan nelinkertaisesti takaisin».

9. Niin Jeesus sanoi hänestä: »Tänään on pelastus tullut tälle kodille, koskapa hänkin on Aabrahamin poika;

10. sillä Ihmisen Poika on tullut etsimään ja pelastamaan sitä, mikä on kadonnut».

11. **Ja** heidän tätä kuunnellessaan hän esitti vielä vertauksen, koska hän oli lähellä Jerusalemia ja he luulivat, että Jumalan valtakunta heti oli ilmestyvä.

12. Hän sanoi näin: »Eräs jalosukuinen mies lähti matkalle kaukaiseen maahan saadakseen itselleen kuninkaallisen vallan ja sitten palatakseen.

13. Ja hän kutsui luoksensa kymmenen palvelijaansa, antoi heille kymmenen leiviskää ja sanoi heille: 'Asioikaa näillä, kunnes tulen'.

14. Mutta hänen kansalaisensa vihasivat häntä ja lähettivät lähetystön hänen jälkeensä sanomaan: 'Emme tahdo tätä kuninkaaksemme'.

15. Ja tapahtui, kun hän oli saanut kuninkaallisen vallan ja palasi, että hän käski kutsua eteensä ne palvelijat, joille oli antanut rahat, saadakseen tietää, mitä kukin oli asioimisellaan ansainnut.

16. Niin ensimäinen tuli esiin ja sanoi: 'Herra, leiviskäsi on tuottanut kymmenen leiviskää'.

17. Ja hän sanoi hänelle: 'Hyvä on, sinä hyvä palvelija; koska vähimmässä olet ollut uskollinen, niin saat hallita kymmentä kaupunkia'.

18. Ja toinen tuli ja sanoi: 'Herra, leiviskäsi on tuottanut viisi leiviskää'.

19. Niin hän sanoi sillekin: 'Sinä, hallitse sinä viittä kaupunkia'.

---

19. **7.** Luuk. 15: 2. — **8.** 2 Moos. 22: 1. 4 Moos. 5: 6, 7. Luuk. 3: 13. — **10.** Hes. 34: 16. Matt. 9: 13. 1 Tim. 1: 15. — (V. **11-27** vert. Matt. 25: 14-30.) — **11.** Luuk. 24: 21. Ap. t. 1: 6. — **12.** Mark. 13: 34. — **14.** Joh. 1: 11. — **17.** Luuk. 16: 10.

20. Vielä tuli yksi ja sanoi:
'Herra, katso, tässä on leiviskäsi,
jota olen säilyttänyt liinasessa.
21. Sillä minä pelkäsin sinua,
koska olet ankara mies: sinä
otat, mitä et ole pannut tallelle,
ja leikkaat, mitä et ole kylvä-
nyt'.
22. Hän sanoi hänelle: 'Oman
sanasi mukaan minä sinut tuo-
mitsen, sinä paha palvelija. Sinä
tiesit minut ankaraksi mieheksi,
joka otan, mitä en ole pannut
tallelle, ja leikkaan, mitä en ole
kylvänyt;
23. miksi et siis pannut ra-
hojani pankkiin, että minä tul-
tuani olisin saanut periä ne kor-
koineen?'
24. Ja hän sanoi vieressä sei-
soville: 'Ottakaa häneltä pois
se leiviskä ja antakaa tuolle, jolla
on kymmenen leiviskää'.
25. — Niin he sanoivat hä-
nelle: 'Herra, hänellä on jo
kymmenen leiviskää'. —
26. 'Minä sanon teille: jokai-
selle, jolla on, annetaan; mutta
jolla ei ole, häneltä otetaan pois
sekin, mikä hänellä on.
27. Mutta nuo viholliseni, jot-
ka eivät tahtoneet minua ku-
ninkaakseen, tuokaa heidät tänne
ja mestatkaa minun edessäni.'»
28. Ja tämän sanottuaan hän
kulki edellä vaeltaen ylös Je-
rusalemiin.
29. Ja tapahtui, kun hän tuli
lähelle Betfagea ja Betaniaa, sen
vuoren luo, jota kutsutaan Öljy-
mäeksi, että hän lähetti kaksi
opetuslastaan
30. sanoen: »Menkää vasta-
päätä olevaan kylään, niin sinne
tullessanne löydätte sidotun
varsan, jonka selässä ei yksi-
kään ihminen milloinkaan ole
istunut; päästäkää se ja tuokaa
tänne.
31. Ja jos joku kysyy teiltä:
'Miksi päästätte sitä?' niin sa-
nokaa näin: 'Herra tarvitsee
sitä'.»
32. Ja lähetetyt menivät ja
havaitsivat niin olevan, kuin
hän oli heille sanonut.
33. Ja heidän päästäessään
varsaa sen omistajat sanoivat
heille: »Miksi päästätte varsaa?»
34. Niin he sanoivat: »Herra
tarvitsee sitä».
35. Ja he veivät sen Jeesuk-
sen luo ja heittivät vaatteensa
varsan päälle ja asettivat Jee-
suksen sen selkään.
36. Ja hänen kulkiessaan kan-
sa levitti vaatteensa tielle.
37. Ja kun hän jo oli lähellä
laskeutuakseen Öljymäen rin-
nettä, rupesi koko opetuslasten
joukko iloiten kiittämään Juma-
laa kovalla äänellä kaikista voima-
teoista, joita he olivat nähneet,
38. sanoen: »Siunattu olkoon
hän, joka tulee, Kuningas Her-
ran nimessä; rauha taivaassa ja
kunnia korkeuksissa!»
39. Ja muutamat fariseukset,
jotka olivat kansajoukossa, sa-
noivat hänelle: »Opettaja, nuh-
tele opetuslapsiasi».
40. Mutta hän vastasi ja sa
noi: »Minä sanon teille: jos nämä
olisivat vaiti, niin kivet huu-
taisivat».
41. Ja kun hän tuli lähem-
mäksi ja näki kaupungin, itki
hän sitä
42. ja sanoi: »Jospa tietäisit
sinäkin tänä päivänä, mitä rau-

26. Matt. 13: 12. Mark. 4: 25. Luuk. 8: 18. — (V. **29-38** vert. Matt. 21: 1-9. Mark. 11: 1-10. Joh. 12: 12-16.) — **38.** Ps. 118: 26. Luuk. 2: 14. Ef. 2: 14. — **40.** Hab. 2: 11. — **41.** Room. 9: 1-3. — **42.** 5 Moos. 32: 29.

hasi vaatii! Mutta nyt se on salattuna silmiltäsi.
43. Sillä sinulle tulevat ne päivät, jolloin vihollisesi sinut vallilla saartavat ja piirittävät sinut ja ahdistavat sinua joka puolelta;
44. ja he kukistavat sinut maan tasalle ja surmaavat lapsesi, jotka sinussa ovat, eivätkä jätä sinuun kiveä kiven päälle, sentähden ettet tuntenut etsikkoaikaasi.»
45. Ja hän meni pyhäkköön ja rupesi ajamaan ulos niitä, jotka siellä möivät,
46. ja sanoi heille: »Kirjoitettu on: 'Minun huoneeni on rukoushuone', mutta te olette tehneet siitä rosvojen luolan.»
47. Ja hän opetti joka päivä pyhäkössä. Mutta ylipapit ja kirjanoppineet sekä kansan ensimäiset tavoittelivat häntä surmatakseen hänet,
48. mutta eivät keksineet, mitä tekisivät, sillä kaikki kansa riippui hänessä ja kuunteli häntä.

20 luku.

Ylipapit ja kirjanoppineet kysyvät Jeesukselta, millä vallalla hän toimii 1—8. Jeesus nuhtelee heitä vertauksessaan pahoista viinitarhureista 9—19, vastaa kysymyksiin veronmaksusta 20—26 ja ylösnousemuksesta 27—40, kysyy kirjanoppineilta, kuinka Kristus voi olla Daavidin poika ja Daavidin Herra 41—44, sekä kehoittaa kavahtamaan kirjanoppineita 45—47.

1. Ja tapahtui eräänä päivänä, kun hän opetti kansaa pyhäkössä ja julisti evankeliumia, että ylipapit ja kirjanoppineet astuivat yhdessä vanhinten kanssa esiin
2. ja puhuttelivat häntä sanoen: »Sano meille, millä vallalla sinä näitä teet, eli kuka on se, joka on antanut sinulle tämän vallan?»
3. Hän vastasi ja sanoi heille: »Minäkin teen teille kysymyksen; sanokaa minulle:
4. oliko Johanneksen kaste taivaasta vai ihmisiltä?»
5. Niin he neuvottelivat keskenään sanoen: »Jos sanomme: 'Taivaasta', niin hän sanoo: 'Miksi ette sitten uskoneet häntä?'
6. Mutta jos sanomme: 'Ihmisiltä', niin kaikki kansa kivittää meidät, sillä se on vakuutettu siitä, että Johannes oli profeetta.»
7. Ja he vastasivat, etteivät tienneet, mistä se oli.
8. Niin Jeesus sanoi heille: »Niinpä en minäkään sano teille, millä vallalla näitä teen.»
9. Ja hän rupesi puhumaan kansalle ja esitti tämän vertauksen: »Eräs mies istutti viinitarhan ja vuokrasi sen viinitarhureille ja matkusti muille maille kauaksi aikaa.
10. Ja kun aika tuli, lähetti hän palvelijan viinitarhurien

44. 1 Kun. 9: 7, 8. Miik. 3: 12. Matt. 24: 1, 2. Mark. 13: 2. Luuk. 21: 6. — (V. **45-48** vert. Matt. 21: 12-16. Mark. 11: 15-18.) — **45.** Joh. 2: 14-16. — **46.** 1 Kun. 8: 29, 30. Es. 56: 7. Jer. 7: 11. — **47.** Luuk. 21: 37; 22: 53. Joh. 7: 19; 8: 37.

20. (V. **1-8** vert. Matt. 21: 23-27. Mark. 11: 27-33.) — **2.** Ap. t. 4: 7. — **6.** Matt. 14: 5. — (V. **9-19** vert. Matt. 21: 33-46. Mark. 12: 1-12.) — **9.** Ps. 80: 9. Es. 5: 1. Jer. 2: 21. — **10.** 2 Aikak. 36: 15, 16.

luo, jotta antaisivat sille viinitarhan hedelmiä; mutta viinitarhurit pieksivät hänet ja lähettivät tyhjin käsin pois.
11. Ja hän lähetti vielä toisen palvelijan; mutta hänetkin he pieksivät ja kohtelivat häntä häpeällisesti ja lähettivät hänet tyhjin käsin pois.
12. Ja hän lähetti vielä kolmannen; mutta senkin he haavoittivat ja heittivät ulos.
13. Niin viinitarhan herra sanoi: 'Mitä minä teen? Minä lähetän rakkaan poikani; kavahtavat kai häntä.'
14. Mutta kun viinitarhurit näkivät hänet, neuvottelivat he keskenään ja sanoivat: 'Tämä on perillinen; tappakaamme hänet, jotta perintö joutuisi meidän omaksemme'.
15. Ja he heittivät hänet ulos viinitarhasta ja tappoivat. Mitä nyt viinitarhan herra on tekevä heille?
16. Hän tulee ja tuhoaa nuo viinitarhurit ja antaa viinitarhan muille.» Niin he sen kuullessaan sanoivat: »Eipä suinkaan».
17. Mutta hän katsahti heihin ja sanoi: »Mitä sitten merkitsee tämä kirjoitus: 'Siitä kivestä, jonka rakentajat hylkäsivät, on tullut kulmakivi'?
18. Jokainen, joka kaatuu siihen kiveen, ruhjoutuu, mutta jonka päälle se kaatuu, hänet se murskaa.»
19. Ja kirjanoppineet ja ylipapit halusivat ottaa hänet sillä hetkellä kiinni, mutta he pelkäsivät kansaa; sillä he ymmärsivät, että hän oli puhunut sen vertauksen heistä.
20. Ja he vartioivat häntä ja lähettivät hänen luokseen hurskaiksi tekeytyviä urkkijoita, saadakseen hänet kiinni jostakin sanasta, niin että voisivat antaa hänet esivallalle ja maaherran käsiin.
21. Ja ne kysyivät häneltä sanoen: »Opettaja, me tiedämme, että sinä puhut ja opetat oikein etkä katso henkilöön, vaan opetat Jumalan tietä totuuden mukaan.
22. Onko meidän lupa antaa keisarille veroa, vai eikö ole?»
23. Mutta hän havaitsi heidän kavaluutensa ja sanoi heille:
24. »Näyttäkää minulle denari. Kenen kuva ja päällekirjoitus siinä on?» He vastasivat: »Keisarin.»
25. Niin hän sanoi heille: »Antakaa siis keisarille, mikä keisarin on, ja Jumalalle, mikä Jumalan on».
26. Ja he eivät kyenneet saamaan häntä hänen puheestaan kiinni kansan edessä; ja he ihmettelivät hänen vastaustaan ja vaikenivat.
27. Niin astui esiin muutamia saddukeuksia, noita, jotka väittävät, ettei ylösnousemusta ole, ja he kysyivät häneltä
28. sanoen: »Opettaja, Mooses on säätänyt meille: 'Jos joltakin kuolee veli, jolla on vai-

14. Matt. 26: 3, 4. — **17.** Ps. 118: 22. Es. 8: 14, 15; 28: 16. Ap. t. 4: 11. Room. 9: 33. — **18.** Dan. 2: 34. 1 Piet. 2: 4, 7, 8. — **19.** Luuk. 19: 48. — (V. **20-26** vert. Matt. 22: 15-22. Mark. 12: 13-17.) — **20.** Luuk. 11: 53, 54. — **25.** Matt. 17: 24, 25. Room. 13: 7. — (V. **27-40** vert. Matt. 22: 23-33. Mark. 12: 18-27.) — **27.** Ap. t. 23: 8. — **28.** 5 Moos. 25: 5, 6.

mo, mutta ei ole lapsia, niin ottakoon hän velivainajansa lesken ja herättäköön siemenen veljelleen'.
29. Nyt oli seitsemän veljestä. Ensimäinen otti vaimon ja kuoli lapsetonna.
30. Niin toinen otti sen vaimon,
31. ja sitten kolmas, ja samoin kaikki seitsemän; ja he kuolivat jättämättä lapsia.
32. Viimeiseksi vaimokin kuoli.
33. Tuo vaimo, kenelle heistä hän siis ylösnousemuksessa joutuu vaimoksi? Sillä jokaisen noiden seitsemän vaimo hän oli ollut.»
34. Niin Jeesus sanoi heille: »Tämän maailmanajan lapset naivat ja menevät miehelle.
35. Mutta jotka katsotaan arvollisiksi pääsemään toiseen maailmaan ja ylösnousemukseen kuolleista, ne eivät siellä nai eivätkä mene miehelle.
36. Sillä he eivät enää voi kuolla, kun ovat enkelien kaltaisia; ja he ovat Jumalan lapsia, koska ovat ylösnousemuksen lapsia.
37. Mutta että kuolleet nousevat ylös, sen Mooseskin on osoittanut kertomuksessa orjantappurapensaasta, kun sanoo Herraa Aabrahamin Jumalaksi ja Iisakin Jumalaksi ja Jaakobin Jumalaksi.
38. Mutta hän ei ole kuolleiden Jumala, vaan elävien; sillä kaikki hänelle elävät.»
39. Niin muutamat kirjanoppineista vastasivat ja sanoivat: »Opettaja, oikein sinä sanoit».
40. Ja he eivät enää rohjenneet kysyä häneltä mitään.
41. Niin hän sanoi heille: »Kuinka he voivat sanoa, että Kristus on Daavidin poika?
42. Sanoohan Daavid itse psalmien kirjassa: 'Herra sanoi minun Herralleni: Istu minun oikealle puolelleni,
43. kunnes panen vihollisesi sinun jalkojesi aluseksi'.
44. Daavid siis kutsuu häntä Herraksi; kuinka hän sitten on hänen poikansa?»
45. Ja kaiken kansan kuullen hän sanoi opetuslapsilleen:
46. »Kavahtakaa kirjanoppineita, jotka mielellään kävelevät pitkissä viitoissa ja haluavat tervehdyksiä toreilla ja etumaisia istuimia synagogissa ja ensimäisiä sijoja pidoissa,
47. noita, jotka syövät leskien talot ja näön vuoksi pitävät pitkiä rukouksia; he saavat sitä kovemman tuomion».

21 luku.

Jeesus puhuu lesken lahjasta 1—4, pyhäkön kukistamisesta 5—7, vääristä kristuksista 8, 9, kristittyjen vainosta 10—19, Jerusalemin hävityksestä 20—24, maailman lopun enteistä ja tulemuksestaan 25—28, esittää vertauksen viikunapuusta 29—33 ja kehoittaa valppauteen 34—36; opettaa päivin pyhäkössä ja viettää yöt Öljymäellä 37, 38.

1. Ja hän katsahti ja näki rikkaiden panevan lahjoja uhriarkkuun.

---

36. 1 Joh. 3: 2. — **37.** 2 Moos. 3: 6. Ap. t. 7: 32. Hebr. 11: 16. — (V. **41-44** vert. Matt. 22: 41-45. Mark. 12: 35-37.) — **43.** Ps. 110: 1. Ap. t. 2: 34, 35. 1 Kor 15: 25. Hebr. 1: 13; 10: 12, 13. — (V. **45-47** vert. Matt. 23: 1, 5-7. Mark. 12: 38-40.) — **46.** Luuk. 11: 43.
21. (V. **1-4** vert. Mark. 12: 41-44.) — **1.** 2 Kun. 12: 9.

2. Niin hän näki myös köyhän lesken panevan siihen kaksi ropoa.
3. Silloin hän sanoi: »Totisesti minä sanon teille: tämä köyhä leski pani enemmän kuin kaikki muut.
4. Sillä kaikki nuo panivat lahjansa liiastaan, mutta tämä pani puutteestaan, koko elämisensä, mikä hänellä oli.»
5. Ja kun muutamat puhuivat pyhäköstä, kuinka se oli koristettu kauniilla kivillä ja temppelilahjoilla, sanoi hän:
6. »Tulevat ne päivät, jolloin tästä, mitä katselette, ei jätetä kiveä kiven päälle maahan murtamatta».
7. Niin he kysyivät häneltä sanoen: »Opettaja, milloin tämä sitten tapahtuu? Ja mikä on tunnusmerkki, josta havaitaan tämän olevan tulossa?»
8. Niin hän sanoi: »Katsokaa, ettei teitä eksytetä. Sillä monta tulee minun nimessäni sanoen: 'Minä se olen', ja: 'Aika on lähellä'. Mutta älkää menkö heidän perässään.
9. Ja kun kuulette sotien ja kapinain melskettä, älkää peljästykö. Sillä tämä pitää ensin tapahtua, mutta loppu ei ole heti käsissä.»
10. Sitten hän sanoi heille: »Kansa nousee kansaa vastaan ja valtakunta valtakuntaa vastaan,
11. ja on tuleva suuria maanjäristyksiä ynnä seudusta seutuun kulkevaa ruttoa ja nälkää, ja on näkyvä hirmuilmiöitä ja suuria tunnusmerkkejä taivaalla.
12. Mutta ennen tätä kaikkea he käyvät teihin käsiksi ja vainoavat teitä ja vetävät teidät synagogiin ja heittävät vankiloihin ja vievät teidät kuningasten ja maaherrain eteen minun nimeni tähden.
13. Siitä tulee teille tilaisuus todistamiseen.
14. Pankaa siis sydämellenne, ettette edeltäpäin huolehdi, miten vastaatte puolestanne.
15. Sillä minä annan teille suun ja viisauden, jota vastaan eivät ketkään teidän vastustajanne kykene asettumaan tai väittämään.
16. Antavatpa vanhemmatkin ja veljet ja sukulaiset ja ystävät teidät alttiiksi; ja muutamia teistä he tappavat,
17. ja te joudutte kaikkien vihattaviksi minun nimeni tähden.
18. Mutta ei hiuskarvaakaan päästänne häviä.
19. Kestäväisyydellänne te voitatte sielunne itsellenne.
20. Mutta kun näette Jerusalemin sotajoukkojen ympäröimänä, silloin tietäkää, että sen hävitys on lähellä.
21. Silloin ne, jotka Juudeassa ovat, paetkoot vuorille, ja jotka ovat kaupungissa, lähteköööt sieltä pois, ja maaseudulla olevat älkööt menkö sinne.

4. 2 Kor. 8: 12. — (V. **5 24** vert. Matt. 24: 1-21. Mark. 13: 1-19.) — **5.** 2 Makk. 3: 2-7; 9: 16. — **6.** 1 Kun. 9: 7, 8. Jer. 26: 18. Miik. 3: 12. Luuk. 19: 44. — **8.** Jer. 29: 8, 9. 2 Tess. 2: 2, 3. 1 Joh. 4: 1. **10.** 2 Aikak. 15: 6. Es. 19: 2. — **12.** Matt. 10: 17, 18. Joh. 15: 20; 16: 2. Ap. t. 4: 3; 5: 18; 12: 4; 16: 24; 25: 23. Ilm. 2: 10. — **14.** Matt. 10: 19. Luuk. 12: 11. — **15.** 2 Moos. 4: 12. Es. 54: 17. Ap. t. 6: 10. — **16.** Miik. 7: 6. Ap. t. 7: 59; 12: 2. — **17.** Matt. 10: 22. — **18.** Matt. 10: 30. Luuk. 12: 7. — **19.** Hebr. 10: 36. Ilm. 13: 10. — **20.** Dan. 9: 27.

22. Sillä ne ovat koston päiviä, jotta kaikki toteutuisi, mikä on kirjoitettu.
23. Voi raskaita, ja imettäviä noina päivinä! Sillä on oleva suuri hätä maan päällä ja viha tätä kansaa vastaan;
24. ja he kaatuvat miekan terään, ja heidät viedään vangeiksi kaikkien kansojen sekaan, ja Jerusalem on oleva pakanain tallattavana, kunnes pakanain ajat täyttyvät.
25. Ja on oleva ennusmerkkejä auringossa ja kuussa ja tähdissä, ja maassa kansoilla ahdistus, ja he ovat epätoivossa meren pauhun ja hyrskyn vuoksi.
26. Ja ihmiset menehtyvät peljätessään ja odottaessaan sitä, mikä kohtaa maanpiiriä; sillä taivasten voimat järkkyvät.
27. Ja silloin he näkevät Ihmisen Pojan tulevan pilvessä suurella voimalla ja kirkkaudella.
28. Mutta kun tämä alkaa tapahtua, niin rohkaiskaa itsenne ja nostakaa päänne, sillä teidän vapautuksenne on lähellä.»
29. Ja hän sanoi heille vertauksen: »Katsokaa viikunapuuta ja kaikkia puita.
30. Kun ne jo puhkeavat, niin siitä näette ja itsestänne ymmärrätte, että kesä jo on lähellä.
31. Samoin te myös, kun näette tämän tapahtuvan, tietäkää, että Jumalan valtakunta on lähellä.
32. Totisesti minä sanon teille: tämä sukukunta ei katoa, ennenkuin kaikki tämä tapahtuu.
33. Taivas ja maa katoavat, mutta minun sanani eivät katoa.
34. Mutta pitäkää vaari itsestänne, ettei sydämenne raskaudu päihtymisestä ja juopottelusta ja elatuksen huolista, niin että se päivä yllättää teidät äkkiarvaamatta
35. niinkuin paula; sillä se on saavuttava kaikki, jotka asuvat koko maan pinnalla.
36. Valvokaa siis joka aika ja rukoilkaa, että saisitte voimaa paetaksenne tätä kaikkea, joka on tuleva, ja seisoaksenne Ihmisen Pojan edessä.»
37. Ja hän opetti päivät pyhäkössä, mutta öiksi hän lähti pois ja vietti ne vuorella, jota kutsutaan Öljymäeksi.
38. Ja kaikki kansa tuli varhain aamuisin hänen luoksensa pyhäkköön kuulemaan häntä.

22 luku.

Ylipapit ja kirjanoppineet miettivät, kuinka saisivat Jeesuksen surmatuksi 1, 2. Juudas tarjou-

22. 5 Moos. 32: 35. Jer. 5: 29. Dan. 9: 26. Hoos. 9: 7. — **24.** 5 Moos. 28: 64. Ps. 79: 1. Es. 63: 18. Room. 11: 25. Ilm. 11: 2. — (V. **25-28** vert. Matt. 24: 29, 30. Mark. 13: 24-26.) — **25.** Es. 13: 10; 34: 4. Hes. 32: 7. Jooel 2: 10, 31; 3: 15. Ap. t. 2: 20. 2 Piet. 3: 10, 12. Ilm. 6: 12. — **27.** Dan. 7: 13. Matt. 16: 27; 25: 31; 26: 64. Mark. 14: 62. Ap. t. 1: 11. 1 Tess. 4: 16, 17. 2 Tess. 1: 10. Ilm. 1: 7. — **28.** Room. 8: 23. — (V. **29-33** vert. Matt. 24: 32-35. Mark. 13: 28-31.) — **33.** Ps. 102: 27. Es. 40: 8; 51: 6. Matt. 5: 18. Hebr. 1: 11. 1 Piet. 1: 25. 2 Piet. 3: 7, 10. — **34.** Room. 13: 13. Ef. 5: 18. 1 Tess. 5: 2, 6. 1 Piet. 4: 7; 5: 8. — **35.** Es. 24: 17-20. Jer. 25: 29. 2 Piet. 3: 10, 11. Ilm. 3: 3; 16: 15. — **36.** Matt. 24: 42; 25: 13. Mark. 13: 33. Luuk. 12: 40. — **37.** Joh. 8: 1, 2.

tuu kavaltajaksi 3—6. Jeesus lähettää kaksi opetuslastaan valmistamaan pääsiäislammasta 7—13, syö pääsiäisaterian ja asettaa ehtoollisen 14—23, kehoittaa opetuslastensa kiistan johdosta nöyryyteen 24—30, sanoo Pietarin kieltävän hänet 31—34 ja ahdingon ajan tulevan opetuslapsilleen 35—38, rukoilee Getsemanessa 39—46; Juudas kavaltaa hänet 47—53. Pietari kieltää hänet 54—62. Jeesusta herjataan ja piestään 63—65; hän tunnustaa olevansa Kristus 66—71.

1. **M**utta happamattoman leivän juhla, niin kutsuttu pääsiäinen, oli lähellä.
2. Ja ylipapit ja kirjanoppineet miettivät, kuinka saisivat hänet surmatuksi; sillä he pelkäsivät kansaa.
3. **N**iin saatana meni Juudaaseen, jota sanottiin Iskariotiksi ja joka oli yksi niistä kahdestatoista;
4. tämä meni ja puhui ylipappien ja vartioston päällikköjen kanssa siitä, miten saattaisi hänet heidän käsiinsä.
5. Ja he ihastuivat ja sitoutuivat antamaan hänelle rahaa.
6. Ja hän lupautui ja etsi sopivaa tilaisuutta kavaltaakseen hänet heille ilman melua.
7. **N**iin tuli se happamattoman leivän päivä, jona pääsiäislammas oli teurastettava.
8. Ja hän lähetti Pietarin ja Johanneksen sanoen: »Menkää ja valmistakaa meille pääsiäislammas syödäksemme».
9. Niin he kysyivät häneltä: »Mihin tahdot, että valmistamme sen?»
10. Hän vastasi heille: »Katso, saapuessanne kaupunkiin tulee teitä vastaan mies kantaen vesiastiaa; seuratkaa häntä siihen taloon, johon hän menee,
11. ja sanokaa talon isännälle: 'Opettaja sanoo sinulle: Missä on vierashuone, syödäkseni siinä pääsiäislampaan opetuslasteni kanssa?'
12. Niin hän näyttää teille suuren, aterioiville varustetun huoneen yläkerrassa; valmistakaa siellä.»
13. Ja he menivät ja havaitsivat niin olevan, kuin Jeesus oli heille sanonut, ja valmistivat pääsiäislampaan.
14. **J**a kun hetki tuli, asettui hän pöytään ja apostolit hänen kanssaan.
15. Ja hän sanoi heille: »Minä olen halajamalla halainnut syödä tämän pääsiäislampaan teidän kanssanne, ennenkuin kärsin;
16. sillä minä sanon teille, etten sitä enää syö, ennenkuin sen täydellinen toteutuminen tapahtuu Jumalan valtakunnassa».
17. Ja hän otti maljan, kiitti ja sanoi: »Ottakaa tämä ja jakakaa keskenänne.
18. Sillä minä sanon teille, etten tästälähin juo viinipuun antia, ennenkuin Jumalan valtakunta tulee.»
19. Ja hän otti leivän, kiitti, mursi ja antoi heille ja sanoi: »Tämä on minun ruumiini, joka

22. (V. **1**, **2** vert. Matt. 26: 2-5. Mark. 14: 1, 2.) — **1.** 2 Moos. 12: 15. — **2.** Ps. 2: 2. Luuk. 20: 19. Ap. t. 4: 26, 27. — (V. **3-6** vert. Matt. 26: 14-16. Mark. 14: 10, 11.) — **3.** Joh. 13: 2, 27. —(V. **7-23** vert. Matt. 26: 17-29. Mark. 14: 12-25.) — **7.** 2 Moos. 12: 3.-11. — **16.** Luuk. 13: 29. — **19.** 1 Kor. 11: 23-25.

teidän edestänne annetaan. Tehkää se minun muistokseni.»
20. Samoin myös maljan, aterian jälkeen, ja sanoi: »Tämä malja on se uusi liitto minun veressäni, joka teidän edestänne vuodatetaan.
21. Kuitenkin, katso, kavaltajani käsi on minun kanssani pöydällä.
22. Sillä Ihmisen Poika tosin menee pois, niinkuin on määrätty; kuitenkin, voi sitä ihmistä, jonka kautta hänet kavalletaan!»
23. Ja he rupesivat kyselemään keskenään, kuka heistä mahtoi olla se, joka oli tämän tekevä.
24. Ja heidän keskensä syntyi myös kiista siitä, kuka heistä oli katsottava suurimmaksi.
25. Niin hän sanoi heille: »Kansojen kuninkaat hallitsevat herroina niitä, ja niiden valtiaita sanotaan hyväntekijöiksi.
26. Mutta älkää te niin; vaan joka teidän keskuudessanne on suurin, hän olkoon niinkuin nuorin, ja johtaja niinkuin se, joka palvelee.
27. Sillä kumpi on suurempi, sekö, joka aterioi, vai se, joka palvelee? Eiköhän se, joka aterioi? Mutta minä olen teidän keskellänne niinkuin se, joka palvelee.
28. Mutta te olette ne, jotka olette pysyneet minun kanssani kiusauksissani;
29. ja minä säädän teille, niinkuin Isäni on säätänyt minulle, kuninkaallisen vallan,
30. niin että saatte syödä ja juoda pöydässäni minun valtakunnassani ja istua valtaistuimilla ja tuomita Israelin kahtatoista sukukuntaa.
31. Simon, Simon, katso, saatana on pyytänyt saada teidät valtaansa, seuloakseen teitä niinkuin vehnää;
32. mutta minä olen rukoillut sinun edestäsi, ettei uskosi raukeaisi tyhjään. Ja kun sinä kerran palajat, niin vahvista veljiäsi.»
33. Niin Simon sanoi hänelle: »Herra, sinun kanssasi olen valmis menemään sekä vankeuteen että kuolemaan».
34. Mutta hän sanoi: »Minä sanon sinulle, Pietari: ei laula tänään kukko, ennenkuin sinä kolmesti kiellät tuntevasi minut».
35. Ja hän sanoi heille: »Kun lähetin teidät ilman rahakukkaroa ja laukkua ja kenkiä, puuttuiko teiltä mitään?» He vastasivat: »Ei mitään».
36. Niin hän sanoi heille: »Mutta nyt, jolla on kukkaro, ottakoon sen mukaansa; samoin myös laukun. Ja jolla ei ole, myyköön viittansa ja ostakoon miekan.
37. Sillä minä sanon teille, että minussa pitää käydä toteen tämä kirjoitus: 'Ja hän luettiin

---

20. 2 Moos. 24: 8. Jer. 31: 31. — **21.** Ps. 41: 10. Joh. 13: 21. — **22.** Ap. t. 1: 16; 2: 23. — **24.** Luuk. 9: 46. Mark. 9: 34. — (V. **25, 26** vert. Matt. 20: 25-27. Mark. 10: 42-44.) — **25.** 2 Makk. 4: 2. — **26.** Matt. 23: 11. Luuk. 9: 48. — **27.** Matt. 20: 28. Joh. 13: 14. Fil. 2: 7. — **29.** Luuk. 12: 32. — **30.** Matt. 19: 28. Ilm. 3: 21. — (V. **31-34** vert. Matt. 26: 31-35. Mark. 14: 27-31. Joh.13: 36-38.) — **31.** Job 1: 7, 8. 2 Kor. 2: 11. 1 Piet. 5: 8. — **32.** Joh. 17: 9, 15. — **35.** Matt. 10: 9, 10. Mark. 6: 8. Luuk. 9: 3; 10: 4. — **37.** Es. 53: 12. Mark. 15: 28.

pahantekijäin joukkoon'. Sillä minun kohtani on päämääränsä päässyt.»

38. Niin he sanoivat: »Herra, katso, tässä on kaksi miekkaa». Mutta hän vastasi heille: »Riittää».

39. Ja hän meni ulos ja lähti tapansa mukaan Öljymäelle, ja hänen opetuslapsensa seurasivat häntä.

40. Ja saavuttuaan määräpaikkaansa hän sanoi heille: »Rukoilkaa, ettette joutuisi kiusaukseen».

41. Ja hän vetäytyi heistä noin kivenheiton päähän, laskeutui polvilleen ja rukoili

42. sanoen: »Isä, jos tahdot, niin ota pois minulta tämä malja; älköön kuitenkaan tapahtuko minun tahtoni, vaan sinun».

43. Niin hänelle ilmestyi taivaasta enkeli, joka vahvisti häntä.

44. Ja hän tuli kovaan tuskaan ja rukoili yhä hartaammin. Ja hänen hikensä oli niinkuin veripisarat, jotka putosivat maahan.

45. Ja kun hän nousi rukoilemasta ja meni opetuslastensa luo, tapasi hän heidät murheeseen nukkuneina.

46. Niin hän sanoi heille: »Miksi nukutte? Nouskaa ja rukoilkaa, ettette joutuisi kiusaukseen.»

47. Ja katso, hänen vielä puhuessaan tuli joukko kansaa, ja yksi niistä kahdestatoista, se, jonka nimi oli Juudas, kulki heidän edellään. Ja hän tuli Jeesuksen luo suutelemaan häntä.

48. Mutta Jeesus sanoi hänelle: »Juudas, suudelmallako kavallat Ihmisen Pojan?»

49. Kun nyt hänen ympärillään olevat näkivät, mitä oli tulemassa, sanoivat he: »Herra, iskemmekö miekalla?»

50. Ja eräs heistä iski ylimäisen papin palvelijaa ja sivalsi häneltä oikean korvan.

51. Mutta Jeesus vastasi sanoen: »Sallikaa tämäkin». Ja hän koski hänen korvaansa ja paransi hänet.

52. Niin Jeesus sanoi ylipapeille ja pyhäkön vartiaston päälliköille ja vanhimmille, jotka olivat tulleet häntä vastaan: »Niinkuin rosvoa vastaan te olette lähteneet miekoin ja seipäin.

53. Minä olen joka päivä ollut teidän kanssanne pyhäkössä, ettekä ole ojentaneet käsiänne minuun. Mutta tämä on teidän hetkenne ja pimeyden valta.»

54. Niin he ottivat hänet kiinni ja kuljettivat pois ja veivät hänet ylimäisen papin taloon. Ja Pietari seurasi etäältä.

55. Ja he virittivät valkean keskelle pihaa ja asettuivat yhdessä istumaan, ja Pietari istuutui heidän joukkoonsa.

56. Niin eräs palvelijatar, nähdessään hänen istuvan tulen ääressä, kiinnitti katseensa häneen ja sanoi: »Tämäkin oli hänen kanssaan».

57. Mutta hän kielsi sanoen: »Nainen, en tunne häntä».

(V. **39-46** vert. Matt. 26: 30, 36-46. Mark. 14: 26, 32-42.) — **39.** Joh. 18: 1. — **42.** Matt. 6: 10. Joh. 6: 38. — **44.** Joh. 12: 27. Hebr. 5: 7. — (V. **47-53** vert. Matt. 26: 47-55. Mark. 14: 43-49. Joh. 18: 2-11.) — **53.** Joh. 7: 30. — (V. **54-62** vert. Matt. 26: 57, 58, 69-75. Mark. 14: 53, 54, 66-72. Joh. 18: 12-18, 25-27.)

58. Ja hetkisen perästä näki hänet toinen, eräs mies, ja sanoi: »Sinäkin olet yksi heistä». Mutta Pietari sanoi: »Mies, en ole».
59. Ja noin tunnin kuluttua vakuutti vielä toinen sanoen: »Aivan varmaan, tämäkin oli hänen seurassaan; sillä hänkin on Galilealainen».
60. Mutta Pietari sanoi: »En ymmärrä, mies, mitä sanot». Ja samassa, hänen vielä puhuessaan, lauloi kukko.
61. Ja Herra kääntyi ja katsoi Pietariin; ja Pietari muisti Herran sanat, kuinka hän oli sanonut hänelle: »Ennenkuin kukko tänään laulaa, kiellät sinä minut kolmesti».
62. Ja hän meni ulos ja itki katkerasti.
63. **Ja** miehet, jotka pitivät Jeesusta kiinni, pilkkasivat häntä ja pieksivät häntä.
64. Ja he peittivät hänen kasvonsa ja kysyivät häneltä sanoen: »Profetoi, kuka se oli, joka sinua löi?»
65. Ja paljon muita herjaussanoja he puhuivat häntä vastaan.
66. **Ja** päivän valjetessa kansan vanhimmat ja ylipapit ja kirjanoppineet kokoontuivat ja veivät hänet Neuvostonsa eteen
67. ja sanoivat: »Jos sinä olet Kristus, niin sano se meille». Hän vastasi heille: »Jos sanon teille, ette usko;
68. ja jos kysyn, ette vastaa.
69. Mutta tästälähin Ihmisen Poika on istuva Jumalan voiman oikealla puolella.»
70. Silloin he kaikki sanoivat: »Sinä olet siis Jumalan Poika?» Hän vastasi heille: »Olen, niinkuin sanotte».
71. Niin he sanoivat: »Mitä me enää todistusta tarvitsemme? Itsehän sen kuulimme hänen suustaan.»

23 luku.

Jeesus on Pilatuksen tutkittavana 1—7, on Herodeksen edessä 8—12 ja jälleen Pilatuksen edessä, joka tuomitsee hänet 13—25; hänet viedään Golgatalle 26—32 ja ristiinnaulitaan 33—43; hän heittää henkensä 44—49 ja hänet haudataan 50—56.

1. **Ja** he nousivat, koko joukko, ja veivät hänet Pilatuksen luo.
2. Ja he alkoivat syyttää häntä sanoen: »Tämän me olemme tavanneet viettelemässä kansaamme, kieltämässä antamasta veroja keisarille ja sanomassa itseään Kristukseksi, kuninkaaksi».
3. Niin Pilatus kysyi häneltä sanoen: »Oletko sinä Juutalaisten kuningas?» Hän vastasi hänelle ja sanoi: »Olen, niinkuin sanot».
4. Pilatus sanoi ylipapeille ja kansalle: »En minä löydä mitään rikollista tässä miehessä».
5. Mutta he ahdistivat yhä

(V. **63-65** vert. Matt. 26: 67, 68. Mark. 14: 65.) — **63.** Job 16: 10. Es. 50: 6. Joh. 18: 22; 19: 3. —(V. **66-71** vert. Matt. 26: 59-66. Mark. 14: 55-64.) — **66.** Matt. 27: 1. Mark. 15: 1. Joh. 18: 24. — **69.** Ps. 110: 1. Dan. 7: 13. Luuk. 21: 27.

23. (V. **1-25** vert. Matt. 27: 2, 11-26. Mark. 15: 1-15. Joh. 18: 28-19: 16.) — **2.** Matt. 17: 27; 22: 21. Mark. 12: 17. Luuk. 20: 25. Ap. t. 17: 7. — **3.** 1 Tim. 6: 13.

enemmän ja sanoivat: »Hän yllyttää kansaa opettaen kaikkialla Juudeassa, Galileasta alkaen tänne asti».

6. Mutta kun Pilatus sen kuuli, kysyi hän, oliko mies Galilealainen.

7. Ja saatuaan tietää hänen olevan Herodeksen hallitusalueelta hän lähetti hänet Herodeksen luo, joka hänkin oli Jerusalemissa niinä päivinä.

8. Kun Herodes näki Jeesuksen, ihastui hän suuresti; sillä hän oli jo kauan aikaa halunnut nähdä häntä, sentähden että oli kuullut hänestä, ja hän toivoi saavansa nähdä häneltä jonkin ihmeen.

9. Ja hän kyseli Jeesukselta monin sanoin; mutta tämä ei vastannut hänelle mitään.

10. Ja ylipapit ja kirjanoppineet seisoivat siinä ja syyttivät häntä kiivaasti.

11. Mutta Herodes joukkoineen kohteli häntä halveksivasti ja pilkkasi häntä; ja puettuaan hänet loistavaan pukuun hän lähetti hänet takaisin Pilatuksen luo.

12. Ja Herodes ja Pilatus tulivat sinä päivänä ystäviksi keskenään; he olivat näet ennen olleet toistensa vihamiehiä.

13. Niin Pilatus kutsui kokoon ylipapit ja hallitusmiehet ja kansan

14. ja sanoi heille: »Te olette tuoneet minulle tämän miehen kansan eksyttäjänä, ja katsokaa, minä olen teidän läsnäollessanne häntä tutkinut enkä ole havainnut tätä miestä syylliseksi mihinkään, mistä häntä syytätte,

15. eikä Herodeskaan, sillä hän lähetti hänet takaisin meille. Ja katsokaa, hän ei ole tehnyt mitään, mikä ansaitsee kuoleman.

16. Kuritettuani häntä minä siis hänet päästän.»

[17. Mutta hänen piti kulloinkin juhlana päästää heille yksi vanki irti.]

18. Niin he huusivat kaikki yhdessä, sanoen: »Vie pois tämä, mutta päästä meille Barabbas!»

19. Tämä oli heitetty vankeuteen eräästä kaupungissa tehdystä kapinasta sekä murhasta.

20. Niin Pilatus taas puhui heille, koska tahtoi päästää Jeesuksen irti.

21. Mutta he huusivat vastaan ja sanoivat: »Ristiinnaulitse, ristiinnaulitse hänet!»

22. Niin hän puhui heille kolmannen kerran: »Mitä pahaa hän sitten on tehnyt? En ole havainnut hänessä mitään, mistä hän ansaitsisi kuoleman. Kuritettuani häntä minä siis hänet päästän.»

23. Mutta he ahdistivat häntä suurilla huudoilla, vaatien Jeesusta ristiinnaulittavaksi; ja heidän huutonsa pääsivät voitolle.

24. Niin Pilatus tuomitsi heidän vaatimuksensa täytettäväksi.

25. Ja hän päästi irti sen, joka kapinasta ja murhasta oli vankeuteen heitetty ja jota he vaativat, mutta Jeesuksen hän antoi alttiiksi heidän tahdolleen.

---

8. Luuk. 9: 7-9. — **12.** Ap. t. 4: 27. — **17.** Matt. 27: 15. Mark. 15: 6. Joh. 18: 39. — **18.** Ap. t. 3: 14.

26. Ja viedessään häntä pois he saivat käsiinsä Simonin, erään Kyreneläisen, joka tuli vainiolta; ja hänen päälleen he panivat ristin kannettavaksi Jeesuksen jälessä.
27. Ja häntä seurasi suuri joukko kansaa, myös naisia, jotka valittivat ja itkivät häntä.
28. Niin Jeesus kääntyi heihin ja sanoi: »Jerusalemin tyttäret, älkää itkekö minua, vaan itkekää itseänne ja lapsianne.
29. Sillä katso, ne päivät tulevat, jolloin sanotaan: 'Autuaita ovat hedelmättömät, ja ne kohdut, jotka eivät ole synnyttäneet, ja ne rinnat, jotka eivät ole imettäneet'.
30. Silloin rupeavat sanomaan vuorille: 'Kaatukaa meidän päällemme', ja kukkuloille: 'Peittäkää meidät'.
31. Sillä jos tämä tehdään tuoreelle puulle, mitä tapahtuukaan kuivalle?»
32. Myös kaksi muuta, kaksi pahantekijää, vietiin hänen kanssaan surmattavaksi.
33. Ja kun saavuttiin paikalle, jota sanotaan Pääkallonpaikaksi, niin siellä he ristiin naulitsivat hänet sekä pahantekijät, toisen oikealle ja toisen vasemmalle puolelle.
34. Mutta Jeesus sanoi: »Isä, anna heille anteeksi, sillä he eivät tiedä, mitä tekevät». Ja he jakoivat keskenään hänen vaatteensa ja heittivät niistä arpaa.
35. Ja kansa seisoi ja katseli. Ja hallitusmiehetkin ivasivat häntä ja sanoivat: »Muita hän on auttanut; auttakoon itseänsä, jos hän on Jumalan Kristus, se valittu».
36. Myöskin sotamiehet pilkkasivat häntä, menivät hänen luokseen ja tarjosivat hänelle hapanviiniä
37. ja sanoivat: »Jos sinä olet Juutalaisten kuningas, niin auta itseäsi».
38. Oli myös pantu yläpuolelle häntä kirjoitus: »Tämä on Juutalaisten kuningas».
39. Niin toinen pahantekijöistä, jotka siinä riippuivat, herjasi häntä: »Etkö sinä ole Kristus? Auta itseäsi ja meitä.»
40. Mutta toinen vastasi ja nuhteli häntä sanoen: »Etkö sinä edes pelkää Jumalaa, sinä, joka olet saman rangaistuksen alaisena?
41. Me tosin kärsimme oikeuden mukaisesti, sillä me saamme, mitä tekomme ansaitsevat; mutta tämä ei ole mitään pahaa tehnyt.»
42. Ja hän sanoi: »Jeesus, muista minua, kun tulet valtakuntaasi».
43. Niin Jeesus sanoi hänelle: »Totisesti minä sanon sinulle: tänä päivänä olet oleva minun kanssani paratiisissa».
44. Ja oli jo noin kuudes tunti, niin tuli yli koko maan yhdeksänteen tuntiin asti kestävä pimeä,

26. Matt. 27: 32. Mark. 15: 21. Joh. 19: 17. — **29.** Matt. 24: 19. Mark. 13: 17. Luuk. 21: 23. — **30.** Es. 2: 19. Hoos. 10: 8. Ilm. 6: 16; 9: 6. — **31.** Jer. 25: 29. 1 Piet. 4: 17, 18. — (V. **33-49** vert. Matt. 27: 33-56. Mark. 15: 22-41. Joh. 19: 17-30.) — **33.** Es. 53: 12. — **34.** Ps. 22: 19. Matt. 5: 44. Ap. t. 3: 17; 7: 60. 1 Kor. 2: 8. — **35.** Ps. 22: 8. — **36.** Ps. 69: 22. — **43.** 1 Moos. 2: 8. 2 Kor. 12: 4. Ilm. 2: 7.

45. kun aurinko oli pimentynyt; ja temppelin esirippu repesi keskeltä kahtia.
46. Ja Jeesus huusi kovalla äänellä ja sanoi: »Isä, sinun käsiisi minä annan henkeni». Ja sen sanottuaan hän heitti henkensä.
47. Mutta kun sadanpäällikkö näki, mitä tapahtui, kunnioitti hän Jumalaa ja sanoi: »Todellakin, tämä oli vanhurskas mies».
48. Ja kun kaikki kansa, ne, jotka olivat kokoontuneet tätä katselemaan, näkivät, mitä tapahtui, löivät he rintaansa ja palasivat kotiinsa.
49. Mutta kaikki hänen tuttavansa, myöskin naiset, jotka olivat seuranneet hänen mukanaan Galileasta, seisoivat taampana ja katselivat tätä.
50. Ja katso, oli eräs Neuvoston jäsen, nimeltä Joosef, hyvä ja hurskas mies,
51. kotoisin Arimatiasta, eräästä Juutalaisten kaupungista. Tämä ei ollut suostunut heidän päätökseensä ja tekoonsa; ja hän odotti Jumalan valtakuntaa.
52. Hän meni Pilatuksen luo ja pyysi Jeesuksen ruumista.
53. Ja otettuaan sen alas hän kääri sen liinavaatteeseen. Ja hän pani hänet hautaan, joka oli hakattu kallioon ja johon ei oltu vielä ketään pantu.
54. Ja silloin oli valmistuspäivä, ja sapatti oli alkamaisillaan.
55. Ja naiset, jotka olivat tulleet hänen kanssaan Galileasta, seurasivat jälessä ja katselivat hautaa ja kuinka hänen ruumiinsa pantiin siihen.
56. Ja palattuaan kotiinsa he valmistivat hyvänhajuisia yrttejä ja voiteita; mutta sapatin he viettivät hiljaisuudessa lain käskyn mukaan.

24 luku.

Enkelit ilmoittavat naisille Jeesuksen nousseen kuolleista 1—12. Jeesus ilmestyy kahdelle opetuslapselle tiellä Emmaukseen 13—35 ja kokoontuneille opetuslapsilleen Jerusalemissa 36—43, selittää kirjoitukset ja lupaa heille Pyhän Hengen 44—49, siunaa heitä ja otetaan ylös taivaaseen 50—53.

1. **M**utta viikon ensimäisenä päivänä ani varhain he tulivat haudalle, tuoden mukanaan valmistamansa hyvänhajuiset yrtit.
2. Ja he havaitsivat kiven vieritetyksi pois haudalta.
3. Niin he menivät sisään, mutta eivät löytäneet Herran Jeesuksen ruumista.
4. Ja heidän ollessaan tästä ymmällä, katso, silloin seisoi kaksi miestä heidän vieressään säteilevissä vaatteissa.
5. Ja he peljästyivät ja kumarsivat kasvonsa maahan. Niin miehet sanoivat heille: »Miksi etsitte elävää kuolleiden joukosta?
6. Hän ei ole täällä, hän on noussut ylös. Muistakaa, kuinka hän puhui teille vielä ollessaan Galileassa,

---

45. 2 Moos. 26: 31. 2 Aikak. 3: 14. — **46.** Ps. 31: 6. Ap. t. 7: 59. — **49.** Ps. 38: 12. Luuk. 8: 2. — (V. **50-56** vert. Matt. 27: 57-61. Mark. 15: 42-47. Joh. 19: 38-42.) — **51.** Luuk. 2: 38. — **56.** 2 Moos. 20: 10.

24. (V. **1-12** vert. Matt. 28: 1-8. Mark. 16: 1-8. Joh. 20: 1-13.) — **4.** Ap. t. **1:** 10.

7. sanoen: 'Ihmisen Poika pitää annettaman syntisten ihmisten käsiin ja ristiinnaulittaman, ja hänen pitää kolmantena päivänä nouseman ylös'.»
8. Niin he muistivat hänen sanansa.
9. Ja he palasivat haudalta ja veivät sanan tästä kaikesta niille yhdelletoista ja kaikille muille.
10. Ja ne, jotka kertoivat tämän apostoleille, olivat Maria Magdaleena ja Johanna ja Maria, Jaakobin äiti, ja muut naiset heidän kanssaan.
11. Mutta näiden puheet näyttivät heistä joutavilta, eivätkä he uskoneet heitä.
12. Mutta Pietari nousi ja juoksi haudalle; ja kun hän kurkisti sisään, näki hän siellä ainoastaan liinakääreet. Ja hän meni kotia ihmetellen sitä, mikä oli tapahtunut.
13. Ja katso, kaksi heistä kulki sinä päivänä Emmaus nimiseen kylään, joka on kuudenkymmenen vakomitan päässä Jerusalemista.
14. Ja he puhelivat keskenään kaikesta tästä, mikä oli tapahtunut.
15. Ja heidän keskustellessaan ja tutkistellessaan tapahtui, että Jeesus itse lähestyi heitä ja kulki heidän kanssaan.
16. Mutta heidän silmänsä olivat pidätetyt tuntemasta häntä.
17. Ja hän sanoi heille: »Mistä te siinä kävellessänne puhelette keskenänne?» Niin he seisahtuivat murheellisin katsein.
18. Ja toinen heistä, nimeltä Kleopas, vastasi ja sanoi hänelle: »Oletko sinä Jerusalemissa ainoa muukalainen, joka et tiedä, mitä siellä näinä päivinä on tapahtunut?»
19. Hän sanoi heille: »Mitä?» Niin he sanoivat hänelle: »Sitä, mikä tapahtui Jeesukselle, Nasaretilaiselle, joka oli profeetta, voimallinen teossa ja sanassa Jumalan ja kaiken kansan edessä,
20. kuinka ylipappimme ja hallitusmiehemme antoivat hänet tuomittavaksi kuolemaan ja ristiinnaulitsivat hänet.
21. Mutta me toivoimme hänen olevan sen, joka oli lunastava Israelin; mutta onhan kaiken tämän ohessa tänään kolmas päivä siitä, kuin tuo tapahtui.
22. Ovatpa vielä muutamat naiset joukostamme saattaneet meidät ihmetyksiin. He kävivät aamulla varhain haudalla
23. eivätkä löytäneet hänen ruumistaan, ja tulivat ja sanoivat myös nähneensä näyn, enkeleitä, jotka olivat sanoneet hänen elävän.
24. Ja muutamat niistä, jotka olivat meidän kanssamme, menivät haudalle ja havaitsivat olevan niin, kuin naiset olivat sanoneet; mutta häntä he eivät nähneet.»
25. Niin hän sanoi heille: »Oi, te ymmärtämättömät ja sydämeltänne hitaat uskomaan kaikkea sitä, mitä profeetat ovat puhuneet!

7. Matt. 16: 21; 17: 22, 23; 20: 19. Mark. 8: 31; 9: 31; **10**: 34. Luuk. 9: 22; 18: 33. — (V. **13-35** vert. Mark. 16: 12, 13.) — **15.** Matt. 18: 20. — **19.** Matt. 21: 11. Luuk. 7: 16. Joh. 6: 14. — **21.** Luuk. **1**: 68; 2: 38. Ap. t. 1: 6. — **22.** Matt. 28: 8. Mark. 16: 10. Joh. 20: 18. — **24.** Joh. 20: 3-10.

26. Eikö Kristuksen pitänyt tätä kärsimän ja sitten menemän kirkkauteensa?»
27. Ja hän alkoi Mooseksesta ja kaikista profeetoista ja selitti heille, mitä hänestä oli sanottu kaikissa kirjoituksissa.
28. Ja kun he lähestyivät kylää, johon olivat menossa, niin hän oli kulkevinaan edemmäksi.
29. Mutta he pakottivat häntä sanoen: »Jää luoksemme, sillä ilta joutuu ja päivä on jo päättymässä». Ja hän meni sisään jäädäkseen heidän luoksensa.
30. Ja tapahtui, kun hän oli aterialla heidän kanssaan, että hän otti leivän, siunasi, mursi ja antoi heille.
31. Silloin heidän silmänsä aukenivat, ja he tunsivat hänet. Ja hän katosi heidän näkyvistään.
32. Ja he sanoivat toisilleen: »Eikö sydämemme ollut meissä palava, kun hän puhui meille tiellä ja selitti meille kirjoitukset?»
33. Ja he nousivat sillä hetkellä ja palasivat Jerusalemiin ja tapasivat ne yksitoista kokoontuneina ja ne, jotka olivat heidän kanssaan.
34. Ja ne sanoivat: »Herra on todella noussut ylös ja on ilmestynyt Simonille».
35. Ja itse he kertoivat, mitä oli tapahtunut tiellä ja kuinka olivat hänet tunteneet, kun hän mursi leivän.
36. Mutta heidän tätä puhuessaan Jeesus itse seisoi heidän keskellään ja sanoi heille: »Rauha teille!»
37. Niin he säikähtyivät ja joutuivat peljästyksiin ja luulivat näkevänsä hengen.
38. Mutta hän sanoi heille: »Miksi olette hämmästyneet ja miksi nousee sellaisia ajatuksia sydämessänne?
39. Katsokaa käsiäni ja jalkojani ja nähkää, että minä itse tässä olen. Kosketelkaa minua ja katsokaa, sillä ei hengellä ole lihaa ja luita, niinkuin näette minulla olevan.»
40. Ja tämän sanottuaan hän näytti heille kätensä ja jalkansa.
41. Mutta kun he eivät vielä uskoneet, ilon tähden, vaan ihmettelivät, sanoi hän heille: »Onko teillä täällä jotakin syötävää?»
42. Niin he antoivat hänelle palasen paistettua kalaa [ja vähän mehiläisen kennokakkua].
43. Ja hän otti ja söi heidän nähtensä.
44. Ja hän sanoi heille: »Tätä tarkoittivat sanani, jotka puhuin teille vielä ollessani teidän kanssanne, kun sanoin, että kaikki pitää käymän toteen, mikä minusta on kirjoitettu Mooseksen laissa ja profeetoissa ja psalmeissa».
45. Silloin hän avasi heidän ymmärryksensä käsittämään kirjoitukset.
46. Ja hän sanoi heille: »Niin on kirjoitettu, että Kristus oli kärsivä ja kolmantena päivänä nouseva kuolleista
47. ja että parannusta syntien anteeksisaamiseksi on saarnattava hänen nimessään kaikille kansoille, alkaen Jerusalemista.

---

26. Es. 50: 6; 53: 1-12. Ap. t. 17: 3. Fil. 2: 7, 8. Hebr. 12: 2. 1 Piet. 1: 11. — **27.** 1 Moos. 3: 15; 22: 18 5. Moos. 18: 15. 2 Sam. 7: 12-16. Ps. 22: 2-32. — **34.** 1 Kor. 15: 5. — (V. **36-49** vert. Mark. 16: 14-18. Joh. 20: 19-23.) — **41.** Joh. 21: 5, 10. — **44.** Luuk. 9: 22; 18: 31-33. — **46.** Ap. t. 17: 3. — **47.** Ap. t. 2: 38; 10: 42, 43; 13: 38. 1 Joh. 2: 12.

48. Te olette todistajia näihin.
49. Ja katso, minä lähetän
teille sen, jonka Isäni on luvannut; mutta te pysykää tässä kaupungissa, kunnes päällenne puetaan voimaa korkeudesta.»
50. Sitten hän vei heidät pois,
lähelle Betaniaa, ja nosti kätensä ja siunasi heidät.
51. Ja tapahtui, että hän siu-
natessaan heitä erkani heistä ja hänet otettiin ylös taivaaseen.
52. Ja he kumarsivat häntä ja
palasivat Jerusalemiin suuresti iloiten.
53. Ja he olivat alati pyhä-
kössä ja ylistivät Jumalaa.

---

48. Joh. 15: 27. Ap. t. 1: 8. — **49.** Es. 44: 3. Jooel 2: 28, 29. Joh. 14: 26; 15: 26; 16: 7. Ap. t. 1: 4; 2: 4. Gal. 3: 14. — (V. **50-53** vert. Mark. 16: 19. Ap. t. 1: 4-14.) — **52.** Joh. 16: 22.

Johanneksen Evankeliumi.

1 luku.

Jumalan tykönä oleva Sana tulee ihmiseksi ja on täynnä armoa ja totuutta 1—18. Johannes Kastaja todistaa Kristuksesta 19—34. Jeesuksen opetuslapsiksi rupeavat Johannes, Andreas ja Pietari 35—42, Filippus ja Natanael 43—51.

1. **A**lussa oli Sana, ja Sana oli Jumalan tykönä, ja Sana oli Jumala.

2. Hän oli alussa Jumalan tykönä.

3. Kaikki on saanut syntynsä hänen kauttaan, ja ilman häntä ei ole syntynyt mitään, mikä on syntynyt.

4. Hänessä oli elämä, ja elämä oli ihmisten valo.

5. Ja valo loistaa pimeässä, ja pimeä ei sitä käsittänyt.

6. Esiintyi mies, Jumalan lähettämä; hänen nimensä oli Johannes.

7. Hän tuli todistamista varten, todistamaan valosta, jotta kaikki uskoisivat hänen kauttaan.

8. Ei hän ollut se valo, vaan hän tuli todistamaan valosta.

9. Tämä tosi valo, joka valistaa jokaisen ihmisen, oli tulossa maailmaan.

10. Maailmassa hän oli, ja maailma on hänen kauttaan saanut syntynsä, ja maailma ei häntä tuntenut.

11. Hän tuli omaansa, ja hänen omansa eivät ottaneet häntä vastaan.

12. Mutta kaikille, jotka ottivat hänet vastaan, hän antoi oikeuden tulla Jumalan lapsiksi, niille, jotka uskovat hänen nimeensä.

13. Ja ne eivät ole syntyneet verestä eikä lihan tahdosta eikä miehen tahdosta, vaan Jumalasta.

14. Ja Sana tuli lihaksi ja asui meidän keskuudessamme, ja me katselimme hänen kirkkauttaan, kirkkautta sellaista,

---

1. 1. 1 Moos. 1: 1, 3. Sananl. 8: 24-26. Miik. 5: 1. Joh. 10: 30; 17: 5. 1 Joh. 1: 1, 2. Ilm. 19: 13. — **3.** Ps. 33: 6. Ef. 3: 9. Kol. 1: 16. Hebr. 1: 2, 10. — **4.** Ps. 36: 10. Joh. 5: 26; 11: 25. 1 Joh. 5: 11. — **5.** Es. 60: 2. Joh. 3: 19; 8: 12; 9: 5; 12: 35, 46. — **6.** Mal. 4: 5. Matt. 3: 1; 11: 14. Mark. 1: 2. Luuk. 1: 13; 3: 2. Ap. t. 13: 24. — **9.** Joh. 3: 19; 9: 5; 12: 46. 1 Joh. 2: 8. — **12.** Room. 8: 15, 16. Gal. 3: 26. 2 Piet. 1: 4. 1 Joh. 3: 1. — **13.** Joh. 3: 5. 1 Piet. 1: 23. 1 Joh. 5: 4. Jaak. 1: 18. — **14.** Es. 40: 10, 11. Sak. 2: 11. Matt. 1: 16, 18; 17: 2. Luuk. 1: 31, 32. Kol. 1: 19; 2: 3, 9. 1 Tim. 3: 16. 2 Piet. 1: 16, 17.

kuin ainokaisella Pojalla on Isältä, ja hän oli täynnä armoa ja totuutta.

15. Johannes todisti hänestä ja huusi sanoen: »Tämä se on, josta minä sanoin: joka tulee minun jälessäni, hän on ollut minun edelläni, sillä hän oli ennen kuin minä».

16. Ja hänen täyteydestään me kaikki olemme saaneet, ja armoa armon lisäksi.

17. Sillä laki on annettu Mooseksen kautta; armo ja totuus on tullut Jeesuksen Kristuksen kautta.

18. Ei kukaan ole Jumalaa milloinkaan nähnyt; ainokainen Poika, joka on Isän helmassa, on hänet ilmoittanut.

19. Ja tämä on Johanneksen todistus, kun Juutalaiset lähettivät hänen luokseen Jerusalemista pappeja ja leviittoja kysymään häneltä: »Kuka sinä olet?»

20. Ja hän tunnusti eikä kieltänyt; ja hän tunnusti: »Minä en ole Kristus».

21. Ja he kysyivät häneltä: »Mikä sitten? Oletko sinä Elias?» Hän sanoi: »En ole». »Se profeettako olet?» Hän vastasi: »En».

22. Niin he sanoivat hänelle: »Kuka olet, jotta voisimme antaa vastauksen niille, jotka meidät lähettivät. Mitä sanot itsestäsi?»

23. Hän sanoi: »Minä olen erämaassa huutavan ääni, joka sanoo: 'Tehkää tie tasaiseksi Herralle', niinkuin Esaias profeetta on sanonut».

24. Oli myös lähetetty muutamia fariseuksia;

25. ja he kysyivät häneltä ja sanoivat hänelle: »Miksi sitten kastat, jos et ole Kristus etkä Elias etkä se profeetta?»

26. Johannes vastasi heille sanoen: »Minä kastan vedellä; mutta keskellänne seisoo se, jota te ette tunne.

27. Hän on se, joka tulee minun jälessäni ja jonka kengänpaulaa minä en ole arvollinen päästämään.»

28. Tämä tapahtui Betaniassa, Jordanin tuolla puolella, jossa Johannes oli kastamassa.

29. Seuraavana päivänä hän näki Jeesuksen tulevan luoksensa ja sanoi: »Katso, Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin!

30. Tämä se on, josta minä sanoin: 'Minun jälessäni tulee mies, joka on ollut edelläni, sillä hän oli ennen kuin minä'.

31. Ja minä en tuntenut häntä; mutta sitä varten, että hän tulisi ilmi Israelille, minä olen tullut vedellä kastamaan.»

32. Ja Johannes todisti sanoen: »Minä näin Hengen laskeutuvan taivaasta alas niinkuin kyyhkysen, ja hän jäi hänen päälleen.

15. Matt. 3: 11. Mark. 1: 7. — **17.** 2 Moos. 20: 1-17. 5 Moos. 5: 6-21. Room. 10: 4. — **18.** 2 Moos. 33: 20. Matt. 11: 27. Luuk. 10: 22. Joh. 6: 46. 1 Tim. 6: 16. 1 Joh. 4: 12. — **19.** Joh. 5: 33. — **20.** Joh. 3: 28. Ap. t. 13: 25. — **21.** 5 Moos. 18: 15. Mal. 4: 5. — **23.** Es. 40: 3. Matt. 3: 3. Mark. 1: 3. Luuk. 3:4. — **26.** Matt. 3: 11. Mark. 1: 8. Luuk. 3: 16. Ap. t. 1: 5. — **29.** Es. 53: 7. 1 Kor. 5: 7. 1 Piet. 1: 19. 1 Joh. 3: 5. — **32.** Es. 11: 2. Matt. 3: 16. Mark. 1: 10. Luuk. 3: 22. Ap. t. 10: 38.

33. Ja minä en tuntenut häntä; mutta joka lähetti minut vedellä kastamaan, hän sanoi minulle: 'Jonka päälle näet Hengen laskeutuvan ja jäävän, hän on se, joka kastaa Pyhällä Hengellä'.

34. Ja minä olen sen nähnyt ja olen todistanut, että tämä on Jumalan Poika.»

35. Seuraavana päivänä Johannes taas seisoi siellä ja kaksi hänen opetuslapsistaan.

36. Ja kiinnittäen katseensa Jeesukseen, joka siellä käveli, hän sanoi: »Katso, Jumalan Karitsa!»

37. Ja ne kaksi opetuslasta kuulivat hänen näin puhuvan ja seurasivat Jeesusta.

38. Niin Jeesus kääntyi ja nähdessään heidän seuraavan sanoi heille: »Mitä etsitte?» He vastasivat hänelle: »Rabbi» — se merkitsee: opettaja — »missä majailet?»

39. Hän sanoi heille: »Tulkaa ja katsokaa». Niin he menivät ja näkivät, missä hän majaili, ja viipyivät hänen luonaan sen päivän. Silloin oli noin kymmenes tunti.

40. Andreas, Simon Pietarin veli, oli toinen niistä kahdesta, jotka olivat kuulleet, mitä Johannes sanoi ja seuranneet Jeesusta.

41. Hän tapasi ensin veljensä Simonin ja sanoi hänelle: »Me olemme löytäneet Messiaan», se merkitsee: Kristus.*

42. Ja hän vei hänet Jeesuksen luo. Jeesus kiinnitti katseensa häneen ja sanoi: »Sinä olet Simon, Johanneksen poika; sinun nimesi on oleva Keefas», se merkitsee: Pietari.**

43. Seuraavana päivänä Jeesus oli aikeissa lähteä Galileaan; ja hän tapasi Filippuksen ja sanoi hänelle: »Seuraa minua».

44. Ja Filippus oli Betsaidasta, Andreaan ja Pietarin kaupungista.

45. Filippus tapasi Natanaelin ja sanoi hänelle: »Me olemme löytäneet sen, josta Mooses on kirjoittanut laissa, ja profeetat, Jeesuksen, Joosefin pojan, Nasaretista».

46. Natanael sanoi hänelle: »Saattaako mitään hyvää tulla Nasaretista?» Filippus sanoi hänelle: »Tule ja katso».

47. Jeesus näki Natanaelin tulevan luoksensa ja sanoi hänestä: »Katso, todellinen Israelilainen, jossa ei ole vilppiä!»

48. Natanael sanoi hänelle: »Mistä minut tunnet?» Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: »Ennenkuin Filippus sinua kutsui, näin minä sinut, kun olit viikunapuun alla».

49. Natanael vastasi ja sanoi hänelle: »Rabbi, sinä olet Jumalan Poika, sinä olet Israelin kuningas».

50. Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: »Sentähden, että sa-

33. Matt. 3: 11. Luuk. 3: 16. — **40.** Matt. 4: 18. — **42.** Matt. 16: 18. — **45.** 1 Moos. 3: 15; 22: 18; 49: 10. 5 Moos. 18: 18. 2 Sam. 7: 12, 13, 16. Es. 7: 14; 9: 5, 6; 53: 2. Jer. 23: 5. Hes. 34: 23. Miik. 5: 1. Sak. 6: 12. Matt. 2: 23. — **47.** Ps. 32: 2. — **49.** Matt. 16: 16. Joh. 6: 69.

* Kristus merkitsee voideltu.

** Aramealainen sana keefa ja kreikkalainen sana petra merkitsee kallio. Vrt. Matt. 16: 18.

noin sinulle: 'minä näin sinut viikunapuun alla', sinä uskot. Saat nähdä suurempia kuin nämä ovat.»

51. Ja hän sanoi hänelle: »Totisesti, totisesti minä sanon teille: te saatte nähdä taivaan avoinna ja Jumalan enkelien nousevan ylös ja laskeutuvan alas Ihmisen Pojan päälle».

2 luku.

Jeesus tekee ensimäisen ihmetyönsä Kaanan häissä 1—11, menee Kapernaumiin 12 ja pääsiäisen lähestyessä Jerusalemiin, jossa puhdistaa pyhäkön 13—22. Monet uskovat häneen, mutta hän ei usko itseään heille 23—25.

1. **J**a kolmantena päivänä sen jälkeen oli häät Galilean Kaanassa, ja Jeesuksen äiti oli siellä.

2. Ja myös Jeesus ja hänen opetuslapsensa olivat kutsutut häihin.

3. Ja kun viini loppui, sanoi Jeesuksen äiti hänelle: »Heillä ei ole viiniä».

4. Jeesus sanoi hänelle: »Mitä sinä minusta, vaimo? Minun aikani ei ole vielä tullut.»

5. Hänen äitinsä sanoi palvelijoille: »Mitä hän sanoneekin teille, se tehkää».

6. Niin oli siinä Juutalaisten puhdistamistavan mukaan kuusi kivistä vesiastiaa seisomassa, kukin kahden tai kolmen mitan vetoinen.

7. Jeesus sanoi heille: »Täyttäkää astiat vedellä». Ja he täyttivät ne ääriään myöten.

8. Ja hän sanoi heille: »Ammentakaa nyt niistä ja viekää edeskäyvälle». Ja he veivät.

9. Mutta kun edeskäypä maistoi vettä, joka oli muuttunut viiniksi, eikä tiennyt, mistä se oli tullut — mutta palvelijat, jotka veden olivat ammentaneet, tiesivät sen — kutsui edeskäypä yljän

10. ja sanoi hänelle: »Jokainen panee ensin esille hyvän viinin ja sitten kuin juopuvat, huonomman. Sinä olet säästänyt hyvän viinin tähän asti.»

11. Tämän ensimäisen tunnustekonsa Jeesus teki Galilean Kaanassa ja ilmaisi kirkkautensa; ja hänen opetuslapsensa uskoivat häneen.

12. **S**en jälkeen hän meni alas Kapernaumiin, hän ja hänen äitinsä ja veljensä ja opetuslapsensa; ja siellä he eivät viipyneet monta päivää.

13. **J**a Juutalaisten pääsiäinen oli lähellä, ja Jeesus meni ylös Jerusalemiin.

14. Niin hän tapasi pyhäkössä ne, jotka möivät härkiä ja lampaita ja kyyhkysiä, ja rahanvaihtajat istumassa.

15. Ja hän teki nuorista ruoskan ja ajoi ulos pyhäköstä heidät kaikki lampaineen ja härkineen, ja kaasi vaihtajain rahat maahan ja työnsi heidän pöytänsä kumoon.

16. Ja hän sanoi kyyhkysten myyjille: »Viekää pois nämä täältä. Älkää tehkö Isäni huoneesta markkinahuonetta.»

17. Silloin hänen opetuslapsensa muistivat, että on kirjoitettu:

---

51. 1 Moos. 28: 12. Matt. 4: 11. Mark. 1: 13. Luuk. 22: 43.
2. 6. Mark. 7: 3. — **11.** Joh. 1: 14. — **14.** 3 Moos. 5: 7; 12: 8. Matt. 21: 12, 13. Mark. 11: 15-17. Luuk. 19: 45, 46. — **17.** Ps. 69: 10.

»Kiivaus huoneesi puolesta syö minut».
18. Niin Juutalaiset vastasivat ja sanoivat hänelle: »Minkä tunnusmerkin sinä näytät meille, koska näitä teet?»
19. Jeesus vastasi ja sanoi heille: »Hajoittakaa maahan tämä temppeli, niin minä pystytän sen kolmessa päivässä».
20. Niin Juutalaiset sanoivat: »Neljäkymmentä kuusi vuotta on tätä temppeliä rakennettu, ja sinä pystytät sen kolmessa päivässä?»
21. Mutta hän puhui ruumiinsa temppelistä.
22. Kun hän sitten oli noussut kuolleista, muistivat hänen opetuslapsensa, että hän oli tämän sanonut; ja he uskoivat raamatun ja sen sanan, jonka Jeesus oli sanonut.
23. Mutta kun hän oli Jerusalemissa pääsiäisen aikana, juhlassa, uskoivat monet hänen nimeensä, nähdessään hänen ihmetyönsä, jotka hän teki.
24. Mutta hän, Jeesus, ei uskonut itseään heille, sentähden että hän tunsi heidät kaikki
25. eikä tarvinnut, että kukaan olisi todistanut ihmisestä, sillä hän tiesi itse, mitä ihmisessä oli.

3 luku.

Jeesus puhuu Nikodeemuksen kanssa uudestisyntymisestä ja uskosta 1—21, ja vaikuttaa Juudean maaseudulla 22. Johannes Kastaja todistaa vielä Kristuksesta 23—36.

1. Mutta oli mies, eräs fariseus, nimeltä Nikodeemus, Juutalaisten hallitusmiehiä.
2. Hän tuli Jeesuksen luo yöllä ja sanoi hänelle: »Rabbi, me tiedämme, että sinä olet tullut Jumalalta opettajaksi, sillä ei kukaan voi tehdä niitä ihmetöitä, joita sinä teet, jollei Jumala ole hänen kanssaan».
3. Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: »Totisesti, totisesti minä sanon sinulle: jos ihminen ei uudesti synny, ei hän voi nähdä Jumalan valtakuntaa».
4. Nikodeemus sanoi hänelle: »Kuinka voi ihminen vanhana syntyä? Eihän hän voi jälleen mennä äitinsä kohtuun ja syntyä?»
5. Jeesus vastasi: »Totisesti, totisesti minä sanon sinulle: jos ihminen ei synny vedestä ja Hengestä, ei hän voi päästä sisälle Jumalan valtakuntaan.
6. Mikä lihasta on syntynyt, on liha; ja mikä Hengestä on syntynyt, on henki.
7. Älä ihmettele, että sanoin sinulle: teidän täytyy uudesti syntyä.
8. Tuuli puhaltaa, missä tahtoo, ja sinä kuulet sen huminan, mutta et tiedä, mistä se tulee ja minne se menee; niin on jokaisen, joka on syntynyt Hengestä.»
9. Nikodeemus vastasi ja sa-

18. Matt. 16: 1. Mark. 8: 11. Joh. 6: 30. 1 Kor. 1: 22. — **19.** Matt. 26: 61; 27: 40. Mark. 14: 58; 15: 29. — **22.** Ps. 16: 10. Luuk. 24: 8. — **25.** Ps. 7: 10. Joh. 6: 64. Ilm. 2: 23.

3. 1. Joh. 7: 50; 19: 39. — **2.** Joh. 9: 16, 33. Ap. t. 10: 38. — **3.** Tiit. 3: 5. 1 Piet. 1: 23. — **5.** Hes. 36: 25-27. Mark. 16: 16. Ef. 5: 26. — **6.** 1 Moos. 5: 3; 6: 3. Ps. 51: 7, 12. Joh. 1: 13. Ef. 2: 3. — **8.** Ps. 135: 7. Saarn. 11: 5. 1 Kor. 2: 11.

noi hänelle: »Kuinka tämä voi tapahtua?»

10. Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: »Sinä olet Israelin opettaja etkä tätä tiedä!

11. Totisesti, totisesti minä sanon sinulle: me puhumme, mitä tiedämme, ja todistamme, mitä olemme nähneet, ettekä te ota vastaan meidän todistustamme.

12. Jos ette usko, kun puhun teille maallisia, kuinka uskoisitte, jos puhun teille taivaallisia?

13. Ei kukaan muu ole noussut ylös taivaaseen kuin se, joka taivaasta tuli alas, Ihmisen Poika, joka on taivaassa.

14. Ja niinkuin Mooses ylensi käärmeen erämaassa, samoin pitää Ihmisen Poika ylennettämän,

15. jotta jokainen, joka häneen uskoo, saisi iankaikkisen elämän.

16. Sillä niin Jumala on rakastanut maailmaa, että hän antoi ainokaisen Poikansa, jotta kuka ikinä häneen uskoo, se ei hukkuisi, vaan saisi iankaikkisen elämän.

17. Sillä ei Jumala lähettänyt Poikaansa maailmaan sitä varten, että hän maailmaa tuomitsisi, vaan että maailma hänen kauttaan pelastuisi.

18. Joka uskoo häneen, sitä ei tuomita; mutta joka ei usko, se on jo tuomittu, koska hän ei ole uskonut Jumalan ainokaisen Pojan nimeen.

19. Mutta tämä on tuomio, että valo on tullut maailmaan ja ihmiset rakastivat pimeyttä enemmän kuin valoa; sillä heidän tekonsa olivat pahat.

20. Sillä jokainen, joka tekee pahaa, vihaa valoa eikä tule valoon, jottei häntä teoistansa nuhdeltaisi.

21. Mutta joka tekee totuuden, se tulee valoon, jotta hänen tekonsa tulisivat ilmi, sillä ne ovat Jumalassa tehdyt.»

22. Sen jälkeen Jeesus meni opetuslapsineen Juudean maaseudulle ja oleskeli siellä heidän kanssaan ja kastoi.

23. Mutta Johanneskin kastoi Ainonissa lähellä Salimia, koska siellä oli paljo vettä; ja ihmiset tulivat ja kastattivat itsensä.

24. Sillä Johannesta ei vielä oltu heitetty vankeuteen.

25. Niin Johanneksen opetuslapset rupesivat väittelemään erään Juutalaisen kanssa puhdistuksesta.

26. Ja he tulivat Johanneksen luo ja sanoivat hänelle: »Rabbi, se, joka oli sinun kanssasi Jordanin tuolla puolella ja josta olet todistanut, katso, hän kastaa, ja kaikki menevät hänen tykönsä».

27. Johannes vastasi ja sanoi: »Ei ihminen voi ottaa mitään, ellei hänelle anneta taivaasta.

28. Te olette itse minun to-

11. Joh. 3: 32; 7: 16; 8: 28; 12: 49. — **12.** Viis. 9: 16, 17. — **13.** Sananl. 30: 4. Joh. 6: 62. Ef. 4: 9. — **14.** 4 Moos. 21: 9. Viis. 16: 5, 7. Joh. 8: 28; 12: 32. — **15.** Mark. 16: 16. Joh. 6: 40; 20: 31. 1 Joh. 5: 10-12. — **16.** Room. 5: 8; 8: 32. 1 Joh. 4: 9, 10. — **17.** Luuk. 9: 56. Joh. 12: 47. 1 Joh. 4: 14. — **18.** Joh. 5: 24. Ap. t. 4: 12. — **19.** Joh. 1: 5, 9-11. 1 Joh. 3: 12. — **20.** Job 24: 13-16. 1 Kor. 14: 24. — **22.** Joh. 4: 1, 2. — **23.** Matt. 3: 6. Mark. 1: 5. — **24.** Matt. 14: 3. — **26.** Joh. 1: 15, 30. — **27.** 1 Kor. 4: 7. Jaak. 1: 17. — **28.** Mal. 3: 1. Mark. 1: 2. Luuk. 1: 17; 7: 27. Joh. 1: 20.

distajani siihen, että sanoin: en minä ole Kristus, vaan olen lähetetty hänen edellensä.
29. Jolla on morsian, se on ylkä; mutta yljän ystävä, joka seisoo ja kuuntelee häntä, iloitsee suuresti yljän äänestä. Tämä minun iloni on nyt tullut täydelliseksi.
30. Hänen tulee kasvaa, mutta minun vähetä.
31. Joka ylhäältä tulee, se on yli kaikkien. Joka on syntyisin maasta, se on maasta ja puhuu maan kannalta; joka taivaasta tulee, se on yli kaikkien.
32. Ja minkä hän on nähnyt ja kuullut, sitä hän todistaa; ja hänen todistustaan ei kukaan ota vastaan.
33. Joka ottaa vastaan hänen todistuksensa, se varmistaa sen, että Jumala on totinen.
34. Sillä se, jonka Jumala on lähettänyt, puhuu Jumalan sanoja; sillä Jumala ei anna Henkeä mitaten.
35. Isä rakastaa Poikaa ja on antanut kaikki hänen käteensä.
36. Joka uskoo Poikaan, hänellä on iankaikkinen elämä; mutta joka ei ole kuuliainen Pojalle, hän ei ole näkevä elämää, vaan Jumalan viha pysyy hänen päällään.»

4 luku.

Jeesus puhuu samarialaiselle naiselle elävästä vedestä 1—15 ja rukoilemisesta hengessä ja totuudessa 16—30, sekä opetuslapsilleen oikeasta ravinnosta ja elonleikkuusta 31—38. Monet Samarialaiset uskovat Jeesukseen 39—42. Jeesus menee Galileaan 43—45 ja parantaa kuninkaanvirkamiehen pojan 46—54.

1. **K**un nyt Herra sai tietää fariseusten kuulleen, että Jeesus teki opetuslapsiksi ja kastoi useampia kuin Johannes
2. — vaikka Jeesus ei itse kastanut, vaan hänen opetuslapsensa —
3. jätti hän Juudean ja meni taas Galileaan.
4. Mutta hänen oli kuljettava Samarian kautta.
5. Niin hän tuli Sykar nimiseen Samarian kaupunkiin, joka on lähellä sitä maa-aluetta, jonka Jaakob oli antanut pojalleen Joosefille.
6. Ja siellä oli Jaakobin lähde. Kun nyt Jeesus oli matkasta väsynyt, istuutui hän lähteelle. Ja oli noin kuudes tunti.
7. Niin tuli samarialainen nainen ammentamaan vettä. Jeesus sanoi hänelle: »Anna minulle juoda».
8. Sillä hänen opetuslapsensa olivat lähteneet kaupunkiin ruokaa ostamaan.
9. Niin samarialainen nainen sanoi hänelle: »Kuinka sinä, joka olet Juutalainen, pyydät juotavaa minulta, samarialai-

29. Matt. 9: 15. — **31.** Joh. 8: 23. 1 Kor. 15: 47. — **32.** Es. 53: 1. Joh. 3: 11; 5: 19, 20; 8: 26; 12: 49; 14: 10. — **33.** Room. 3: 4. 1 Joh. 5: 10. — **34.** Es. 11: 2. Ap. t. 10: 38. Ef. 4: 7. — **35.** Matt. 11: 27; 28: 18. Luuk. 10: 22. Joh. 13: 3; 17: 2. Hebr. 2: 8. — **36.** Joh. 6: 47. 1 Joh. 5: 11, 12.

4. 1. Joh. 3: 22, 26. — **5.** 1 Moos. 33: 19; 48: 22. Jos. 24: 32. — **9.** 2 Kun. 17: 24. Esra 4: 1-3. Syr. 50: 27, 28. Luuk. 9: 52, 53. Joh. 8: 48. Ap. t. 10: 28.

selta naiselta?» Juutalaiset näet eivät seurustele Samarialaisten kanssa.

10. Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: »Jos sinä tietäisit Jumalan lahjan, ja kuka se on, joka sinulle sanoo: 'Anna minulle juoda', niin sinä pyytäisit häneltä, ja hän antaisi sinulle elävää vettä».

11. Nainen sanoi hänelle: »Herra, eipä sinulla ole ammennusastiaa, ja kaivo on syvä; mistä sinulla sitten on se elävä vesi?

12. Et kai sinä ole suurempi kuin isämme Jaakob, joka antoi meille tämän kaivon ja joi siitä, hän itse sekä hänen poikansa ja karjansa?»

13. Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: »Jokainen, joka juo tätä vettä, janoaa jälleen,

14. mutta joka juo sitä vettä, jota minä hänelle annan, hänen ei ikinä tule jano; vaan se vesi, jonka minä hänelle annan, tulee hänessä sen veden lähteeksi, joka kumpuaa iankaikkiseen elämään».

15. Nainen sanoi hänelle: »Herra, anna minulle sitä vettä, jottei minun tulisi jano eikä minun tarvitsisi käydä täällä ammentamassa».

16. Jeesus sanoi hänelle: »Mene, kutsu miehesi ja tule tänne».

17. Nainen vastasi ja sanoi: »Ei minulla ole miestä». Jeesus sanoi hänelle: »Oikein sanoit: 'Ei minulla ole miestä',

18. sillä viisi miestä sinulla on ollut, ja joka sinulla nyt on, se ei ole sinun miehesi; sen sanoit totta».

19. Nainen sanoi hänelle: »Herra, minä näen, että sinä olet profeetta.

20. Meidän isämme ovat kumartaen rukoilleet tällä vuorella; ja te sanotte, että Jerusalemissa on se paikka, jossa tulee kumartaen rukoilla.»

21. Jeesus sanoi hänelle: »Nainen, usko minua: tulee aika, jolloin ette rukoile Isää tällä vuorella ettekä Jerusalemissa.

22. Te kumarratte sitä, jota ette tunne; me kumarramme sitä, jonka tunnemme, sillä pelastus on Juutalaisista.

23. Mutta tulee aika ja on jo, jolloin totiset rukoilijat rukoilevat Isää hengessä ja totuudessa sillä semmoisiksi Isä tahtoo rukoilijansa.

24. Jumala on Henki; ja jotka häntä rukoilevat, niiden tulee rukoilla hengessä ja totuudessa.»

25. Nainen sanoi hänelle: »Minä tiedän, että Messias», se on Kristus, »on tuleva; kun hän tulee, ilmoittaa hän meille kaikki».

26. Jeesus sanoi hänelle: »Minä olen se, minä, joka puhun kanssasi».

27. Samassa hänen opetuslapsensa tulivat; ja he ihmettelivät, että hän puhui naisen kanssa. Kuitenkaan ei kukaan sanonut: »Mitä pyydät?» eli: »Mitä puhelet hänen kanssaan?»

28. Niin nainen jätti vesiastiansa ja meni kaupunkiin ja sanoi ihmisille:

29. »Tulkaa katsomaan miestä,

10. Ps. 23: 2. Es. 12: 3. Jer. 2: 13. — **13.** Joh. 6: 58. — **14.** Es. 55: 1. Joh. 6: 27, 35; 7: 37-39. — **19.** Luuk. 7: 16; 24: 19. Joh. 6:14. — **20.** 5 Moos. 12: 5, 11. 1 Kun. 9: 3. 2 Aikak. 7: 12. Ps. 122: 2-5. — **22.** 2 Kun. 17: 29. Es. 2: 3. Luuk. 24: 47. Room. 3: 2; 9: 4. — **24.** 2 Kor. 3: 17. — **25.** Joh. 1: 42. — **26.** Matt. 26: 64. Joh. 9: 37.

joka on sanonut minulle kaikki, mitä olen tehnyt. Eihän se vain liene Kristus?»

30. Niin he lähtivät kaupungista ja menivät hänen luoksensa.

31. Sillävälin opetuslapset pyysivät häntä sanoen: »Rabbi, syö!»

32. Mutta hän sanoi heille: »Minulla on syötävänäni ruokaa, josta te ette tiedä».

33. Niin opetuslapset sanoivat keskenään: »Lieneekö joku tuonut hänelle syötävää?»

34. Jeesus sanoi heille: »Minun ruokani on se, että teen lähettäjäni tahdon ja täytän hänen tekonsa.

35. Ettekö sano: 'Vielä on neljä kuukautta, niin elonleikkuu joutuu'? Katso, minä sanon teille: nostakaa silmänne ja katselkaa vainioita, kuinka ne ovat valkoiset leikattaviksi.

36. Jo nyt saa leikkaaja palkan ja kokoaa hedelmää iankaikkiseen elämään, ja niin kylväjä ja leikkaaja saavat yhdessä iloita.

37. Sillä tässä on se sana tosi, että toinen on kylväjä, ja leikkaaja toinen.

38. Minä olen lähettänyt teidät leikkaamaan sitä, josta te ette ole vaivaa nähneet; muut ovat vaivan nähneet, ja te olette päässeet heidän vaivansa hedelmille.»

39. Ja monet Samarialaiset siitä kaupungista uskoivat häneen tuon naisen puheen tähden, joka todisti: »Hän on sanonut minulle kaikki, mitä olen tehnyt».

40. Kun nyt Samarialaiset tulivat hänen luoksensa, pyysivät he häntä viipymään heidän luonaan; ja hän viipyi siellä kaksi päivää.

41. Ja vielä paljoa useammat uskoivat hänen sanansa tähden,

42. ja he sanoivat naiselle: »Emme enää usko sinun puheesi tähden, sillä itse olemme kuulleet ja tiedämme, että tämä varmasti on maailman Vapahtaja».

43. Mutta niiden kahden päivän kuluttua hän lähti sieltä Galileaan.

44. Sillä Jeesus itse todisti, ettei profeetalla ole arvoa isänmaassaan.

45. Kun hän siis tuli Galileaan, ottivat Galilealaiset hänet vastaan, koska olivat nähneet kaikki, mitä hän oli tehnyt Jerusalemissa juhlan aikana; sillä hekin olivat käyneet juhlassa.

46. Niin Jeesus tuli taas Galilean Kaanaan, jossa hän oli tehnyt veden viiniksi. Ja Kapernaumissa oli eräs kuninkaanvirkamies, jonka poika sairasti.

47. Kun hän kuuli Jeesuksen tulleen Juudeasta Galileaan, meni hän hänen luoksensa ja pyysi häntä tulemaan ja parantamaan hänen poikansa; sillä tämä oli kuolemaisillaan.

48. Niin Jeesus sanoi hänelle: »Ellette näe tunnusmerkkejä ja ihmeitä, ette usko».

49. Kuninkaanvirkamies sanoi hänelle: »Herra, tule, ennenkuin lapseni kuolee».

50. Jeesus sanoi hänelle: »Mene, poikasi elää». Ja mies uskoi

34. Joh. 6: 38; 17: 4. — **35.** Matt. 9: 37. Luuk. 10: 2. — **37.** Miik. 6: 15. — **42.** Joh. 17: 8. 1 Joh. 4: 14. — **44.** Matt. 13: 57. Mark. 6: 4. Luuk. 4: 24. — **45.** Joh. 2: 23. — **46.** Joh. 2: 1-11. — **48.** Joh. 2: 18, 23. 1 Kor. 1: 22.

sanan, jonka Jeesus sanoi hänelle, ja meni.

51. Ja hänen ollessaan jo paluumatkalla hänen palvelijansa kohtasivat hänet ja sanoivat, että hänen poikansa eli.

52. Niin hän tiedusti heiltä, millä hetkellä hän oli alkanut toipua. Ja he sanoivat hänelle: »Eilen seitsemännellä tunnilla kuume lähti hänestä».

53. Niin isä ymmärsi, että se oli tapahtunut sillä hetkellä, jolloin Jeesus oli sanonut hänelle: »Poikasi elää». Ja hän uskoi, hän ja koko hänen huonekuntansa.

54. Tämä oli toinen tunnusteko, jonka Jeesus niinikään teki, tultuaan Juudeasta Galileaan.

5 luku..

Jeesus parantaa sairaan sapattina Betesdan luona 1—14; häntä vainotaan siitä syystä sapatin rikkojana ja Jumalan pilkkaajana 15—18, ja sen johdosta hän todistaa jumalallisesta vallastaan ja kunniastaan 19—30 ja osoittaa, että Johannes Kastaja, Isä ja Mooses ovat hänestä todistaneet 31—47.

1. **S**en jälkeen oli Juutalaisten juhla, ja Jeesus meni ylös Jerusalemiin.

2. Ja Jerusalemissa on Lammasportin luona lammikko, jonka nimi hebreankielellä on Betesda, ja sen reunalla on viisi pylväskäytävää:

3. Niissä makasi suuri joukko sairaita, sokeita, ontuvia ja kuihtuneita, jotka odottivat veden liikuttamista.

[4. Ajoittain astui näet enkeli alas lammikkoon ja kuohutti veden. Joka silloin veden kuohuttamisen jälkeen ensimäisenä siihen astui, se tuli terveeksi, sairastipa mitä tautia tahansa.]

5. Ja siellä oli mies, joka oli sairastanut kolmekymmentä kahdeksan vuotta.

6. Kun Jeesus näki hänen siellä makaavan ja tiesi hänen jo kauan aikaa sairastaneen, sanoi hän hänelle: »Tahdotko tulla terveeksi?»

7. Sairas vastasi hänelle: »Herra, minulla ei ole ketään, joka veisi minut lammikkoon, kun vesi on kuohutettu; ja kun minä olen menemässä, astuu toinen sinne ennen minua».

8. Jeesus sanoi hänelle: »Nouse, ota vuoteesi ja kävele».

9. Ja heti mies tuli terveeksi ja otti vuoteensa ja käveli. Mutta se päivä oli sapatti.

10. Sentähden Juutalaiset sanoivat parannetulle: »Nyt on sapatti, eikä sinun ole lupa kantaa vuodetta».

11. Hän vastasi heille: »Joka teki minut terveeksi, hän sanoi minulle: 'Ota vuoteesi ja kävele'».

12. He kysyivät häneltä: »Kuka on se mies, joka sanoi sinulle: 'Ota vuoteesi ja kävele'?»

13. Mutta parannettu ei tiennyt, kuka se oli; sillä Jeesus oli poistunut, kun siinä paikassa oli paljo kansaa.

14. Sen jälkeen Jeesus tapasi hänet pyhäkössä ja sanoi hänelle: »Katso, sinä olet tullut terveeksi; älä enää tee syntiä,

---

54. Joh. 2: 11.

5. 2. Neh. 3: 1. — **9.** Joh. 9: 14. — **10.** 2 Moos. 20: 10. 5 Moos. 5: 14. Neh. 13: 19. Jer. 17: 21, 22. — **14.** Joh. 8: 11. 2 Piet. 2: 20.

jottei sinulle jotakin pahempaa tapahtuisi»
15. Niin mies meni ja ilmoitti Juutalaisille, että Jeesus se oli tehnyt hänet terveeksi.
16. Ja sentähden Juutalaiset vainosivat Jeesusta, kun hän semmoista teki sapattina.
17. Mutta Jeesus vastasi heille: »Isäni toimii tähän asti, ja minä myös toimin».
18. Sentähden Juutalaiset vielä enemmän tavoittelivat häntä, tappaakseen hänet, kun hän ei ainoastaan tehnyt mitättömäksi sapattia, vaan myös sanoi Jumalaa Isäkseen, tehden itsensä Jumalan vertaiseksi.
19. Niin Jeesus vastasi ja sanoi heille: »Totisesti, totisesti minä sanon teille: Poika ei voi itsestään tehdä mitään muuta, kuin minkä näkee Isän tekevän; sillä mitä Isä tekee, sitä Poikakin niinikään tekee.
20. Sillä Isä rakastaa Poikaa ja näyttää hänelle kaikki, mitä hän itse tekee; ja hän on näyttävä hänelle suurempia tekoja kuin nämä, niin että te ihmettelette.
21. Sillä niinkuin Isä herättää kuolleita ja tekee eläväksi, samoin Poikakin tekee eläväksi, ketkä hän tahtoo.
22. Sillä Isä ei myöskään tuomitse ketään, vaan hän on antanut kaiken tuomion Pojalle,
23. jotta kaikki kunnioittaisivat Poikaa, samoin kuin kunnioittavat Isää. Joka ei kunnioita Poikaa, se ei kunnioita Isää, joka on hänet lähettänyt.
24. Totisesti, totisesti minä sanon teille: joka kuulee minun sanani ja uskoo häneen, joka on minut lähettänyt, sillä on iankaikkinen elämä, eikä hän joudu tuomittavaksi, vaan on siirtynyt kuolemasta elämään.
25. Totisesti, totisesti minä sanon teille: aika tulee ja on jo, jolloin kuolleet kuulevat Jumalan Pojan äänen, ja jotka sen kuulevat, ne saavat elää.
26. Sillä niinkuin Isällä on elämä itsessänsä, on hän antanut elämän myös Pojalle, niin että hänelläkin samoin on elämä itsessänsä.
27. Ja hän on antanut hänelle vallan tuomita, koska hän on Ihmisen Poika.
28. Älkää ihmetelkö tätä, sillä tulee hetki, jolloin kaikki, jotka haudoissa ovat, kuulevat hänen äänensä
29. ja tulevat esiin, ne, jotka ovat hyvää tehneet, elämän ylösnousemukseen, mutta jotka ovat pahaa tehneet, tuomion ylösnousemukseen.
30. En minä voi itsestäni tehdä mitään. Niinkuin kuulen, niin minä tuomitsen; ja minun tuomioni on oikea, sillä minä en kysy omaa tahtoani, vaan hänen tahtoaan, joka on minut lähettänyt.
31. Jos minä todistan itsestäni, niin todistukseni ei ole luotettava.

---

16. Matt. 12: 14. — **17.** Joh. 9: 4; 14: 10. — **18.** Joh. 10: 33. — **19.** Joh. 8: 38. — **20.** Joh. 3: 35. — **22.** Ap. t. 10: 42; 17: 31. — **23.** Dan. 7: 13, 14. Luuk. 10: 16. Fil. 2: 10, 11. 1 Joh. 2: 23. — **24.** Luuk. 23: 43. Joh. 3: 16, 18; 6: 40, 47; 8: 51. — **25.** Room. 6: 4. Gal. 2: 20. Ef. 2: 5, 6, 8. — **26.** Joh. 1: 4. — **28.** 1 Kor. 15: 52. 1 Tess. 4: 16. — **29.** Dan. 12: 2. Matt. 16: 27; 25: 46. — **30.** Joh. 6: 38.

32. On toinen, joka todistaa minusta, ja minä tiedän, että se todistus, jonka hän todistaa minusta, on luotettava.
33. Te lähetitte lähettiläät Johanneksen luo, ja hän todisti totuuden puolesta.
34. Mutta minä en ota ihmiseltä todistusta, vaan puhun tätä, jotta te pelastuisitte.
35. Hän oli palava ja loistava kynttilä, mutta te tahdoitte ainoastaan hetken iloitella hänen valossaan.
36. Mutta minulla on todistus, joka on suurempi kuin Johanneksen; sillä ne teot, jotka Isä on antanut minulle täytettävikseni, ne teot, joita minä teen, todistavat minusta, että Isä on minut lähettänyt.
37. Ja Isä, joka on minut lähettänyt, hän on todistanut minusta. Ette ole koskaan kuulleet hänen ääntään ettekä nähneet hänen muotoaan,
38. eikä teillä ole hänen sanaansa pysyvänä teissä; sillä te ette usko sitä, jonka hän on lähettänyt.
39. Te tutkitte kirjoituksia, sillä te luulette, että teillä niissä on iankaikkinen elämä, ja nehän ne juuri todistavat minusta;
40. ja ette tahdo tulla minun tyköni, jotta saisitte elämän.
41. En minä ota vastaan kunniaa ihmisiltä;
42. mutta minä tunnen teidät ja tiedän, ettei teillä ole Jumalan rakkautta itsessänne.
43. Minä olen tullut Isäni nimessä, ja te ette ota minua vastaan; jos toinen tulee omassa nimessään, niin hänet te otatte vastaan.
44. Kuinka voisittekaan uskoa, te, jotka otatte vastaan kunniaa toinen toiseltanne, ettekä etsi sitä kunniaa, mikä tulee häneltä, joka yksin on Jumala?
45. Älkää luulko, että minä olen syyttävä teitä Isän tykönä; on olemassa se, joka teitä syyttää, Mooses, johon panette toivonne.
46. Sillä jos uskoisitte Moosesta, niin uskoisitte minua; sillä minusta hän on kirjoittanut.
47. Mutta jos ette usko hänen kirjoituksiaan, kuinka uskoisitte minun sanojani?»

6 luku.

Jeesus ravitsee viisituhatta miestä 1—15, kävelee merellä 16—21, puhuu elämän leivästä, hänen lihansa syömisestä ja hänen verensä juomisesta 22—59, jonka johdosta monet opetuslapset loukkaantuvat 60—65. Pietari tunnustaa Jeesuksen Jumalan Pyhäksi 66—71.

1. **S**en jälkeen Jeesus meni Galilean meren, se on Tiberiaan meren, tuolle puolelle.
2. Ja häntä seurasi paljo kan-

---

32. Matt. 3: 17; 17: 5. Joh. 8: 14, 18. 1 Joh. 5: 9. — **33.** Joh. 1: 19-34. — **36.** Joh. 10: 25; 14: 11. — **37.** 2 Moos. 33: 20. Luuk. 9: 35. Joh. 8: 18. 1 Tim. 6: 16. 2 Piet. 1: 17. 1 Joh. 4: 12. — **39.** 5 Moos. 18: 15. Ps. 40: 8. Es. 8: 20. Jer. 23: 5. Luuk. 24: 27, 44. Joh. 1: 45. Ap. t. 17: 11. 2 Tim. 3: 15. — **44.** Matt. 23: 5-7. Joh. 12: 43. Room. 2: 29. — **45.** 5 Moos. 31: 26. Ap. t. 15: 21. — **46.** 1 Moos. 3: 15; 22: 18; 49: 10. 5 Moos. 18: 18. — **47.** Luuk. 16: 31.
6. (V. **1-15** vert. Matt. 14: 13-21. Mark. 6: 32-44. Luuk. 9: 10-17.)

saa, sentähden että he näkivät ne tunnusteot, joita hän teki sairaissa.

3. Ja Jeesus nousi vuorelle ja istuutui sinne opetuslapsineen.

4. Ja pääsiäinen, Juutalaisten juhla, oli lähellä.

5. Kun Jeesus nosti silmänsä ja näki paljon kansaa tulevan tykönsä, sanoi hän Filippukselle: »Mistä ostamme leipää näiden syödä?»

6. Mutta sen hän sanoi koetellakseen häntä, sillä itse hän tiesi, mitä aikoi tehdä.

7. Filippus vastasi hänelle: »Kahdensadan denarin leipämäärä ei heille riittäisi, niin että kukin heistä saisi edes vähän».

8. Niin toinen hänen opetuslapsistaan, Andreas, Simon Pietarin veli, sanoi hänelle:

9. »Täällä on poikanen, jolla on viisi ohraleipää ja kaksi kalaa, mutta mihin niistä on näin monelle?»

10. Jeesus sanoi: »Asettakaa kansa aterioimaan». Ja siinä paikassa oli paljo ruohoa. Niin miehet, luvultaan noin viisituhatta, laskeutuivat maahan.

11. Ja Jeesus otti leivät ja kiitti ja jakeli istuville; samoin kaloistakin, niin paljon kuin tahtoivat.

12. Mutta kun he olivat ravitut, sanoi hän opetuslapsilleen: »Kootkaa tähteeksi jääneet palaset, jottei mitään joutuisi hukkaan».

13. Niin he kokosivat ne ja täyttivät kaksitoista koria palasilla, mitkä olivat viidestä ohraleivästä jääneet tähteeksi niiltä, jotka olivat aterioineet.

14. Kun nyt ihmiset näkivät sen tunnusteon, jonka Jeesus oli tehnyt, sanoivat he: »Tämä on totisesti se profeetta, joka oli maailmaan tuleva».

15. Kun nyt Jeesus huomasi, että he aikoivat tulla ja väkisin ottaa hänet, tehdäkseen hänet kuninkaaksi, väistyi hän taas pois vuorelle, hän yksinään.

16. Mutta kun ilta tuli, menivät hänen opetuslapsensa alas meren rannalle,

17. astuivat venheeseen ja lähtivät menemään meren toiselle puolelle Kapernaumiin. Ja oli jo tullut pimeä, eikä Jeesus ollut vielä saapunut heidän luokseen;

18. ja meri aaltoili ankarasti kovan tuulen puhaltaessa.

19. Kun he olivat soutaneet noin viisikolmatta tai kolmekymmentä vakomittaa, näkivät he Jeesuksen kävelevän merellä ja tulevan lähelle venhettä; ja he peljästyivät.

20. Mutta hän sanoi heille: »Minä se olen; älkää peljätkö».

21. Niin he tahtoivat ottaa hänet venheeseen, ja heti venhe saapui sen maan rannalle, jonne he olivat matkalla.

22. Seuraavana päivänä kansa yhä vielä oli meren tuolla puolella, sillä he olivat nähneet, ettei siellä ollut muuta venhettä kuin se yksi ja ettei Jeesus mennyt opetuslastensa kanssa venheeseen, vaan että hänen opetuslapsensa lähtivät yksinään pois.

23. Kuitenkin oli muita venheitä tullut Tiberiaasta lähelle sitä paikkaa, jossa he olivat syö-

4. 3 Moos. 23: 5. — **9.** 2 Kun. 4: 43. — **14.** 5 Moos. 18: 15, 18. Luuk. 7: 16. Joh. 7: 40. — **15.** Joh. 18: 36. — (V. **16-21** vert. Matt. 14: 22-36. Mark. 6: 45-56.)

neet leipää, sittenkuin Herra oli lausunut kiitoksensa.

24. Kun siis kansa näki, ettei Jeesus ollut siellä eivätkä hänen opetuslapsensa, astuivat hekin venheisiin ja menivät Kapernaumiin ja etsivät Jeesusta.

25. Ja kun löysivät hänet meren toiselta puolelta, sanoivat he hänelle: »Rabbi, milloin tulit tänne?»

26. Jeesus vastasi heille ja sanoi: »Totisesti, totisesti minä sanon teille: ette minua sentähden etsi, että olette nähneet tunnustekoja, vaan sentähden, että saitte syödä noita leipiä ja tulitte ravituiksi.

27. Älkää tehkö työtä sitä ruokaa varten, joka katoaa, vaan sitä ruokaa varten, joka pysyy iankaikkiseen elämään ja jonka Ihmisen Poika on teille antava; sillä häneen Isä, Jumala itse, on sinettinsä pannut.»

28. Niin he sanoivat hänelle: »Mitä meidän on tekeminen toimittaaksemme Jumalan tekoja?»

29. Jeesus vastasi ja sanoi heille: »Se on Jumalan teko, että uskotte siihen, jonka hän on lähettänyt».

30. He sanoivat hänelle: »Minkä tunnusteon sinä sitten teet, jotta näkisimme sen ja uskoisimme sinua? Minkä teon teet?

31. Meidän isämme söivät mannaa erämaassa, niinkuin on kirjoitettu: 'Hän antoi leipää taivaasta heille syötäväksi'.»

32. Niin Jeesus sanoi heille: »Totisesti, totisesti minä sanon teille: ei Mooses antanut teille taivaasta leipää, vaan Isäni antaa teille tosi leivän taivaasta.

33. Sillä Jumalan leipä on se, joka tulee alas taivaasta ja antaa maailmalle elämän.»

34. Niin he sanoivat hänelle: »Herra, anna meille aina sitä leipää».

35. Jeesus sanoi heille: »Minä olen elämän leipä; joka tulee minun tyköni, hänen ei tule nälkä, ja joka uskoo minuun, hänen ei tule koskaan jano.

36. Mutta minä olen sanonut teille, että olette nähneet minut, ettekä kuitenkaan usko.

37. Kaikki, minkä Isä antaa minulle, tulee minun tyköni; ja joka tulee minun tyköni, sitä minä en heitä ulos.

38. Sillä minä olen tullut taivaasta tekemään en omaa tahtoani, vaan hänen tahtonsa, joka minut lähetti.

39. Ja lähettäjäni tahto on se, että kaikista niistä, jotka hän on minulle antanut, en kadota yhtäkään, vaan herätän ne viimeisenä päivänä.

40. Sillä Isäni tahto on se, että jokaisella, joka näkee Pojan ja uskoo häneen, on iankaikkinen elämä; ja minä herätän hänet viimeisenä päivänä.»

41. Niin Juutalaiset nurisivat hänen tähtensä, kun hän sanoi: »Minä olen se leipä, joka on tullut alas taivaasta»;

---

27. Matt. 3: 17; 17: 5. Joh. 1: 32, 33; 5: 36, 37; 8: 18. 2 Piet. 1: 17. — **29.** 1 Joh. 3: 23. — **30.** Matt. 12: 38; 16: 1. Luuk. 11: 29. Joh. 2: 18. 1 Kor. 1: 22. — **31.** 2 Moos. 16: 4, 14, 15. Neh. 9: 15. Ps. 78: 24. Viis. 16: 20. 1 Kor. 10: 3. — **35.** Es. 55: 1. Syr. 24: 25, 26. Matt. 11: 28. Joh. 4: 14; 7: 37. — **36.** Joh. 12: 37. — **38.** Matt. 26: 39. Mark. 14: 36. Luuk. 22: 42. Joh. 4: 34; 5: 30. — **39.** Joh. 10: 28; 17: 12; 18: 9. — **40.** Joh. 3: 15, 16; 11: 24.

42. ja he sanoivat: »Eikö tämä ole Jeesus, Joosefin poika, jonka isän ja äidin me tunnemme? Kuinka hän sitten sanoo: 'Minä olen tullut alas taivaasta'?»

43. Jeesus vastasi ja sanoi heille: »Älkää nurisko keskenänne.

44. Ei kukaan voi tulla minun tyköni, ellei Isä, joka on minut lähettänyt, vedä häntä; ja minä herätän hänet viimeisenä päivänä.

45. Profeetoissa on kirjoitettuna: 'Ja he tulevat kaikki olemaan Jumalan opettamia'. Jokainen, joka on kuunnellut Isää ja oppinut häneltä, tulee minun tyköni.

46. Ei niin, että Isän olisi nähnyt kukaan muu kuin se, joka on tullut Jumalasta; hän on nähnyt Isän.

47. Totisesti, totisesti minä sanon teille: joka uskoo, hänellä on iankaikkinen elämä.

48. Minä olen elämän leipä.

49. Isänne söivät mannaa erämaassa, ja he kuolivat.

50. Mutta tämä on se leipä, joka tulee alas taivaasta, jotta ihminen sitä söisi eikä kuolisi.

51. Minä olen se elävä leipä, joka on tullut alas taivaasta. Jos joku syö tätä leipää, niin hän elää iankaikkisesti. Ja se leipä, jonka minä annan, on minun lihani maailman elämän puolesta.»

52. Silloin Juutalaiset riitelivät keskenään sanoen: »Kuinka tämä voi antaa lihansa meille syötäväksi?»

53. Niin Jeesus sanoi heille: »Totisesti, totisesti minä sanon teille: ellette syö Ihmisen Pojan lihaa ja juo hänen vertansa, ei teillä ole elämää itsessänne.

54. Joka syö minun lihani ja juo minun vereni, hänellä on iankaikkinen elämä, ja minä herätän hänet viimeisenä päivänä.

55. Sillä minun lihani on tosi ruoka, ja minun vereni on tosi juoma.

56. Joka syö minun lihani ja juo minun vereni, hän pysyy minussa, ja minä hänessä.

57. Niinkuin Isä, joka elää, lähetti minut, ja minä elän Isän kautta, niin sekin, joka syö minua, elää minun kauttani.

58. Tämä on se leipä, joka tuli alas taivaasta. Ei ole niinkuin oli isienne: he söivät ja kuolivat; joka syö tätä leipää, hän elää iankaikkisesti.»

59. Tämän hän puhui synagogassa opettaessaan Kapernaumissa.

60. Niin monet hänen opetuslapsistaan, sen kuultuaan, sanoivat: »Tämä on kovaa puhetta, kuka voi häntä kuulla?»

61. Mutta kun Jeesus itsessään tiesi, että hänen opetuslapsensa siitä nurisivat, sanoi hän heille: »Loukkaako tämä teitä?

62. Mitä jos saatte nähdä Ihmisen Pojan nousevan sinne, missä hän oli ennen!

42. Matt. 13: 55. Mark. 6: 3. Luuk. 4: 22. Joh. 7: 27. — **44.** Jer. 31: 3. Hoos. 11: 4. — **45.** Es. 54: 13. Jer. 31: 34. Miik. 4: 2. 1 Tess. 4: 9. Hebr. 8: 10, 11; 10: 16. — **46.** Viis. 16: 20. Matt. 11: 27. Luuk. 10: 22. Joh. 1: 18. — **47.** Joh. 3: 36. — **49.** Hebr. 3: 17. — **51.** Joh. 3: 13. Hebr. 10: 5, 10. — **56.** Joh. 15: 4. 1 Joh. 2: 24; 3: 24. — **62.** Mark. 16: 19. Luuk. 24: 51. Ap. t. 1: 9. Ef. 4: 8.

63. Henki on se, joka eläväksi tekee; liha ei hyödytä mitään. Ne sanat, jotka olen puhunut teille, ovat henkeä ja ovat elämää.
64. Mutta teissä on muutamia, jotka eivät usko.» Sillä Jeesus tiesi alusta, ketkä ne olivat, jotka eivät uskoneet, ja kuka se oli, joka oli kavaltava hänet.
65. Ja hän sanoi: »Sentähden olen sanonut teille, ettei kukaan voi tulla minun tyköni, ellei Isäni sitä hänelle anna».
66. Tämän johdosta monet hänen opetuslapsistaan vetäytyivät takaisin eivätkä enää vaeltaneet hänen kanssaan.
67. Niin Jeesus sanoi niille kahdelletoista: »Tahdotteko tekin mennä pois?»
68. Simon Pietari vastasi hänelle: »Herra, kenen luo me menisimme? Sinulla on iankaikkisen elämän sanat;
69. ja me uskomme ja olemme tulleet tuntemaan, että sinä olet Jumalan Pyhä.»
70. Jeesus vastasi heille: »Enkö minä ole valinnut teitä, te kaksitoista? Ja yksi teistä on perkele.»
71. Mutta sen hän sanoi Juudaasta, Simon Iskariotin pojasta; sillä hän oli hänet kavaltava ja oli yksi niistä kahdestatoista.

7 luku.

Jeesus menee Jerusalemiin lehtimajanjuhlaan 1—10, jossa kansa etsii häntä 11—13; opettaa pyhäkössä, sanoen oppinsa olevan Jumalasta ja puolustaen sitä, että oli sapattina parantanut sairaan 14—24. Toiset tavoittelevat häntä tappaakseen hänet, toiset uskovat häneen 25—31. Jeesus puhuu poismenostaan 32—36 sekä elävästä vedestä 37—44. Fariseusten käskyläiset ja Nikodeemus puolustavat häntä 45—53.

1. Ja sen jälkeen Jeesus vaelsi ympäri Galileassa; sillä hän ei tahtonut vaeltaa Juudeassa, koska Juutalaiset tavoittelivat häntä tappaakseen hänet.
2. Ja Juutalaisten juhla, lehtimajanjuhla, oli lähellä.
3. Niin hänen veljensä sanoivat hänelle: »Lähde täältä ja mene Juudeaan, jotta opetuslapsesikin näkisivät tekosi, joita teet;
4. eihän kukaan, joka tahtoo olla julkisuudessa, tee mitään salassa. Koska näitä tekoja teet, niin ilmaise itsesi maailmalle.»
5. Sillä hänen veljensäkään eivät häneen uskoneet.
6. Niin Jeesus sanoi heille: »Minun aikani ei ole vielä tullut; mutta teillä on aina sovelias aika.
7. Maailma ei voi vihata teitä, mutta minua se vihaa, sillä minä todistan siitä, että sen teot ovat pahat.
8. Menkää te ylös juhlaan; minä en vielä mene tähän juhlaan, sillä minun aikani ei ole vielä täyttynyt.
9. Tämän hän sanoi heille ja jäi Galileaan.

63. 2 Kor. 3: 6. — **64.** Joh. 2: 25; 13: 11. — **68.** Ap. t. 5: 20. — **69.** Matt. 14: 33; 16: 16. Mark. 8: 29. Luuk. 9: 20. Joh. 11: 27. — **70.** Luuk. 6: 13. Joh. 8: 44.

7. 2. 3 Moos. 23: 34. — **6.** Joh. 2: 4. — **7.** Joh. 3: 19; 15: 18. — **8.** Joh. 8: 20.

10. Mutta kun hänen veljensä olivat menneet juhlaan, silloin hänkin meni sinne, ei julki, vaan ikäänkuin salaa.
11. Niin Juutalaiset etsivät häntä juhlan aikana ja sanoivat: »Missä hän on?»
12. Ja hänestä oli paljo kuisketta kansassa; muutamat sanoivat: »Hän on hyvä», mutta toiset sanoivat: »Ei ole, vaan hän villitsee kansaa».
13. Ei kuitenkaan kukaan puhunut hänestä julkisesti, koska he pelkäsivät Juutalaisia.
14. Mutta kun jo puoli juhlaa oli kulunut, meni Jeesus ylös pyhäkköön ja opetti.
15. Niin Juutalaiset ihmettelivät ja sanoivat: »Kuinka tämä osaa kirjoituksia, vaikkei ole oppia saanut?»
16. Jeesus vastasi heille ja sanoi: »Minun oppini ei ole minun, vaan sen, joka minut lähetti.
17. Jos joku tahtoo tehdä hänen tahtonsa, tulee hän tuntemaan, onko tämä oppi Jumalasta, vai puhunko minä omiani.
18. Joka omiaan puhuu, se pyytää omaa kunniaansa, mutta joka pyytää lähettäjänsä kunniaa, hän on totuudellinen, eikä hänessä ole vääryyttä.
19. Eikö Mooses ole antanut teille lakia? Ja ei kukaan teistä lakia täytä. Miksi tavoittelette minua tappaaksenne minut?»
20. Kansa vastasi: »Sinussa on riivaaja; kuka sinua tavoittelee tappaakseen sinut?»
21. Jeesus vastasi ja sanoi heille: »Yhden teon minä tein, ja te kaikki kummastelette.
22. Sentähden, Mooses antoi teille ympärileikkauksen — ei ole niin, että se on Moosekselta, vaan isiltä — ja sapattina te ympärileikkaatte ihmisen.
23. Jos ihminen saa ympärileikkauksen sapattina, jottei Mooseksen lakia rikottaisi, miksi olette vihoissanne minulle siitä, että tein koko ihmisen terveeksi sapattina?
24. Älkää tuomitko näön mukaan, vaan tuomitkaa oikea tuomio.»
25. Niin muutamat Jerusalemilaisista sanoivat: »Eikö tämä ole se, jota he tavoittelevat tappaakseen hänet?
26. Ja katso, hän puhuu vapaasti, eivätkä he sano hänelle mitään. Ovatkohan hallitusmiehet todella tulleet tuntemaan, että tämä on Kristus?
27. Kuitenkin, me tiedämme, mistä tämä on; mutta kun Kristus tulee, niin ei kukaan tiedä, mistä hän on.»
28. Niin Jeesus puhui pyhäkössä kovalla äänellä, opetti ja sanoi: »Te tunnette minut ja tiedätte, mistä minä olen; ja itsestäni en ole tullut, vaan minun lähettäjäni on se oikea lähettäjä, ja häntä te ette tunne.
29. Mutta minä tunnen hä-

12. Joh. 9: 16. — **13.** Joh. 9: 22; 12: 42; 19: 38. — **15.** Matt. 13: 54. Mark. 6: 2. — **16.** Joh. 8: 28; 12: 49; 14: 10, 24. — **18.** Joh. 5: 41, 44. — **19.** 2 Moos. 20: 1-17. Ap. t. 7: 53. Room. 2: 17-24. — **20.** Joh. 8: 48, 52; 10: 20. — **21.** Joh. 5: 8, 9, 16. — **22.** 1 Moos. 17: 10-12. 3 Moos. 12: 3. — **24.** 5 Moos. 1: 16, 17. Sananl. 24: 23. Jaak. 2: 1. — **25.** Joh. 5: 18. — **27.** Matt. 13: 55. Mark. 6: 3. Luuk. 4: 22. Joh. 6: 42. — **28.** Joh. 8: 26, 42, 55. — **29.** Matt. 11: 27. Joh. 10: 15.

net, sillä hänestä minä olen, ja hän on minut lähettänyt.»

30. Niin he olivat hankkeissa ottaakseen hänet kiinni; mutta ei kukaan käynyt häneen käsiksi, sillä hänen hetkensä ei ollut vielä tullut.

31. Mutta monet kansasta uskoivat häneen ja sanoivat: »Kun Kristus tulee, tehneekö hän enemmän tunnustekoja, kuin tämä on tehnyt?»

32. Fariseukset kuulivat kansan kuiskailevan hänestä tätä; niin ylipapit ja fariseukset lähettivät käskyläisiä ottamaan hänet kiinni.

33. Mutta Jeesus sanoi: »Minä olen vielä vähä aikaa teidän kanssanne, ja sitten menen pois sen tykö, joka minut lähetti.

34. Silloin te etsitte minua, mutta ette löydä; ja missä minä olen, sinne te ette voi tulla.»

35. Niin Juutalaiset sanoivat keskenään: »Minne tämä aikoo mennä, koska emme voi löytää häntä? Aikoneeko hän mennä niiden luo, jotka asuvat hajallaan Kreikkalaisten keskellä, opettamaan Kreikkalaisia?

36. Mitä tämä sana on, jonka hän sanoi: 'Silloin te etsitte minua, mutta ette löydä', ja: 'Missä minä olen, sinne te ette voi tulla'?»

37. **M**utta juhlan viimeisenä, suurena päivänä Jeesus seisoi ja huusi ja sanoi: »Jos jonkun on jano, niin tulkoon minun tyköni ja juokoon.

38. Joka uskoo minuun, hänen sisimmästään on, niinkuin raamattu sanoo, juokseva elävän veden virtoja.»

39. Mutta sen hän sanoi Hengestä, joka oli tuleva niiden osaksi, jotka uskoivat häneen; sillä Henki ei ollut vielä tullut, koska Jeesus ei vielä ollut kirkastunut.

40. Niin muutamat kansasta, kuultuaan nämä sanat, sanoivat: »Tämä on aivan varmaan se profeetta».

41. Toiset sanoivat: »Tämä on Kristus». Mutta toiset sanoivat: »Ei suinkaan Kristus tule Galileasta?

42. Eikö raamattu sano, että Kristus on oleva Daavidin jälkeläisiä ja tuleva pienestä Betlehemin kaupungista, jossa Daavid oli?»

43. Niin syntyi kansassa eripuraisuutta hänen tähtensä.

44. Ja muutamat heistä tahtoivat ottaa hänet kiinni. Mutta ei kukaan käynyt häneen käsiksi.

45. **N**iin käskyläiset palasivat ylipappien ja fariseusten luo, ja nämä sanoivat heille: »Miksi ette tuoneet häntä tänne?»

46. Käskyläiset vastasivat: »Ei ole koskaan ihminen puhunut niin, kuin se mies puhuu».

47. Niin fariseukset vastasi-

---

30. Mark. 11: 18. Luuk. 20: 19. Joh. 8: 20, 37. — **31.** Joh. 8: 30; 10: 42; 11: 45; 12: 42. — **33.** Joh. 12: 35; 16: 5, 16. — **34.** Joh. 8: 21; 13: 33. — **35.** 2 Makk. 1: 27. — **37.** 3 Moos. 23: 36. Es. 55: 1. Joh. 4: 10, 14; 6: 35. Ilm. 22: 17. — **38.** Es. 12: 3; 44: 3; 58: 11. — **39.** Jooel 2: 28. Joh. 14: 16, 17; 16: 7. Ap. t. 2: 4. Ef. 1: 13. — **40.** 5 Moos. 18: 15, 18. Luuk. 7: 16. Joh. 6: 14. — **41.** Joh. 1: 46. — **42.** 1 Sam. 16: 1. Ps. 89: 4. 5; 132: 11. Jer. 23: 5. Miik. 5: 1. Matt. 2: 5, 6. Luuk. 2: 4. — **43.** Joh. 7: 12; 9: 16; 10: 19. — **46.** Matt. 7: 28, 29.

vat heille: »Oletteko tekin eksytetyt?
48. Onko kukaan hallitusmiehistä uskonut häneen tai kukaan fariseuksista?
49. Mutta tuo kansa, joka ei tunne lakia, on kirottu.»
50. Niin Nikodeemus, joka ennen oli käynyt Jeesuksen luona ja joka oli yksi heistä, sanoi heille:
51. »Tuomitseeko lakimme ketään, ennenkuin häntä kuulustellaan ja saadaan tietää, mitä hän tekee?»
52. He vastasivat ja sanoivat hänelle: »Oletko sinäkin Galileasta? Tutki ja näe, ettei Galileasta nouse profeettaa.»
53. Ja he menivät kukin kotiinsa.

8 luku.

Jeesus jättää tuomitsematta erään langenneen naisen 1—11, sanoo olevansa maailman valo 12, puhuu omasta ja Isänsä todistuksesta 13—20, tulostaan Isän tyköä ja poismenostaan 21—30 sekä todellisesta vapaudesta 31—47, puolustaa itseään ja nuhtelee Juutalaisia; nämä yrittävät kivittää hänet 48—59.

1. **M**utta Jeesus meni Öljymäelle.
2. Ja varhain aamulla hän taas saapui pyhäkköön, ja kaikki kansa tuli hänen luoksensa; ja hän istuutui ja opetti heitä.
3. Silloin kirjanoppineet ja fariseukset toivat hänen luoksensa erään aviorikoksessa kiinni otetun naisen, asettivat hänet heidän keskelleen
4. ja sanoivat Jeesukselle: »Opettaja, tämä nainen on tavattu itse teosta, aviorikosta tekemästä.
5. Ja Mooses on laissa antanut meille käskyn, että tuommoiset ovat kivitettävät. Mitäs sinä sanot?»
6. Mutta sen he sanoivat kietoakseen häntä, jotta saisivat aihetta syyttää häntä. Silloin Jeesus kumartui alas ja kirjoitti sormellaan maahan.
7. Mutta kun he yhä edelleen kysyivät häneltä, ojensi hän itsensä ja sanoi heille: »Joka teistä on synnitön, se häntä ensimäisenä kivellä heittäköön».
8. Ja taas hän kumartui alas ja kirjoitti maahan.
9. Kun he tämän kuulivat ja heidän omatuntonsa todisti heidät syyllisiksi, menivät he pois, toinen toisensa perästä, vanhimmista alkaen viimeisiin asti; ja siihen jäi ainoastaan Jeesus ja nainen, joka seisoi hänen edessään.
10. Ja kun Jeesus ojentautui eikä nähnyt ketään muuta kuin naisen, sanoi hän hänelle: »Nainen, missä ne ovat nuo syyttäjäsi? Eikö kukaan ole sinua tuominnut?»
11. Hän vastasi: »Ei kukaan, Herra». Niin Jeesus sanoi hänelle: »En minäkään sinua tuomitse; mene, äläkä tästedes enää tee syntiä».
12. **N**iin Jeesus taas puhui heille sanoen: »Minä olen maailman valo; joka seuraa minua,

48. Joh. 12: 42. 1 Kor. 1: 26; 2: 8. — **50.** Joh. 3: 2; 19: 39. — **51.** 5 Moos. 1: 16, 17. Syr. 11: 8.

8. 5. 3 Moos. 20: 10. 5 Moos. 22: 22. — **7.** 5 Moos. 17: 7. Room. 2: 1. — **9.** Room. 2: 22. — **11.** Joh. 3: 17; 5: 14. — **12.** Es. 42: 6, 16; 49: 6. Luuk. 2: 32. Joh. 1: 4, 9; 9: 5; 12: 35, 46.

hän ei ole vaeltava pimeässä,
vaan hänellä on oleva elämän
valo».
13. Niin fariseukset sanoivat
hänelle: »Sinä todistat itsestäsi;
todistuksesi ei ole luotettava».
14. Jeesus vastasi ja sanoi
heille: »Vaikka minä todistan-
kin itsestäni, on todistukseni
luotettava, sillä minä tiedän,
mistä olen tullut ja mihin me-
nen; mutta te ette tiedä, mistä
tulen, ettekä, mihin menen.
15. Te tuomitsette lihan mu-
kaan; minä en tuomitse ketään.
16. Ja vaikka minä tuomit-
sisinkin, niin tuomioni olisi oi-
kea, sillä minä en ole yksinäni,
vaan minä ja hän, joka minut
lähetti.
17. Onhan laissannekin kirjoi-
tettu, että kahden ihmisen to-
distus on pätevä.
18. Minä olen se, joka todis-
tan itsestäni, ja minusta todis-
taa myös Isä, joka minut lä-
hetti.»
19. Niin he sanoivat hänelle:
»Missä isäsi on?» Jeesus vas-
tasi: »Ette tunne minua ettekä
Isääni; jos tuntisitte minut, tun-
tisitte Isänikin».
20. Nämä sanat Jeesus pu-
hui uhriarkun luona, opettaes-
saan pyhäkössä; eikä kukaan
ottanut häntä kiinni, sillä hä-
nen hetkensä ei ollut vielä tullut.
21. Niin Jeesus taas sanoi heil-
le: »Minä menen pois, ja te etsitte
minua, ja te kuolette syntiinne.
Mihin minä menen, sinne te
ette voi tulla».
22. Niin Juutalaiset sanoivat:
»Tappaneeko hän itsensä, kos-
ka sanoo: 'Mihin minä menen,
sinne te ette voi tulla'?»
23. Ja hän sanoi heille: »Te
olette alhaalta, minä olen yl-
häältä; te olette tästä maail-
masta, minä en ole tästä maail-
masta.
24. Sentähden sanoin teille,
että te kuolette synteihinne; sillä
jos ette usko minun olevan se,
joka olen, niin kuolette syntei-
hinne.»
25. Niin he sanoivat hänelle:
»Kuka sinä olet?» Jeesus sanoi
heille: »Juuri se, mitä puhun-
kin teille.
26. Paljo on minulla teistä
puhuttavaa ja teissä tuomitta-
vaa; mutta se, joka on lähettä-
nyt minut, on totuudellinen, ja
minkä minä olen kuullut hä-
neltä, sen puhun maailmaan».
27. Mutta he eivät ymmärtä-
neet, että hän puhui heille Isästä.
28. Niin Jeesus sanoi heille:
»Kun olette ylentäneet Ihmisen
Pojan, silloin ymmärrätte, että
minä olen se, joka olen, ja etten
itsestäni tee mitään, vaan pu-
hun tätä sen mukaan, kuin Isäni
on minulle opettanut.
29. Ja se, joka on lähettänyt
minut, on minun kanssani; hän
ei ole jättänyt minua yksinäni,
koska minä aina teen sitä, mikä
hänelle on mieluista.»
30. Kun hän puhui tätä, us-
koivat monet häneen.
31. Niin Jeesus sanoi niille
Juutalaisille, jotka uskoivat hä-
neen: »Jos te pysytte minun

14. Joh. 5: 31; 9: 29. — **15.** Joh. 7: 24; 12: 47. — **17.** 5 Moos. 17: 6; 19: 15. Matt. 18: 16. 2 Kor. 13: 1. Hebr. 10: 28. — **18.** Joh. 5: 37. — **19.** Joh. 14: 7. — **20.** Joh. 7: 30. — **21.** Joh. 7: 34; 13: 33. — **23.** Joh. 3: 31; 17: 16. 1 Joh. 4: 5. — **26.** Joh. 12: 49. — **28.** Joh. 3: 14; 5: 30; 12: 32. — **29.** Joh. 14: 10.

sanassani, niin todella olette minun opetuslapsiani;
32. ja te tulette tuntemaan totuuden, ja totuus on tekevä teidät vapaiksi».
33. He vastasivat hänelle: »Me olemme Aabrahamin jälkeläisiä emmekä ole koskaan olleet kenenkään orjia. Kuinka sinä sitten sanot: 'Te tulette vapaiksi'?»
34. Jeesus vastasi heille: »Totisesti, totisesti minä sanon teille: jokainen, joka tekee syntiä, on synnin orja.
35. Mutta orja ei pysy talossa iäti; Poika pysyy iäti.
36. Jos siis Poika tekee teidät vapaiksi, niin te tulette todella vapaiksi.
37. Minä tiedän, että olette Aabrahamin jälkeläisiä; mutta te tavoittelette minua tappaaksenne minut, koska minun sanani ei saa tilaa teissä.
38. Minä puhun, mitä olen nähnyt Isäni tykönä; niin tehkää tekin, mitä olette kuulleet teidän isältänne.»
39. He vastasivat ja sanoivat hänelle: »Aabraham on meidän isämme». Jeesus sanoi heille: »Jos olisitte Aabrahamin lapsia, niin tekisitte Aabrahamin tekoja.
40. Mutta nyt te tavoittelette minua tappaaksenne minut, miehen, joka on puhunut teille totuuden, jonka on kuullut Jumalalta. Semmoista Aabraham ei tehnyt.
41. Te teette teidän isänne tekoja.» He sanoivat hänelle: »Me emme ole äpärinä syntyneet; meillä on yksi Isä, Jumala».
42. Jeesus sanoi heille: »Jos Jumala olisi Isänne, niin te rakastaisitte minua, sillä minä olen Jumalasta lähtenyt ja tullut; en minä ole itsestäni tullut, vaan hän lähetti minut.
43. Minkätähden ette ymmärrä minun puhettani? Sentähden ettette kärsi kuulla minun sanaani.
44. Teillä on isänä perkele, ja isänne himoja te tahdotte noudattaa. Hän on ollut murhaaja alusta asti, ja totuudessa hän ei ole, koska totuutta ei ole hänessä. Kun hän puhuu valhetta, niin hän puhuu omaansa, sillä hän on valehtelija ja valheen isä.
45. Mutta minua ette usko, sentähden että minä sanon totuuden.
46. Kuka teistä voi näyttää minut syypääksi syntiin? Jos puhun totuutta, miksi ette usko minua?
47. Joka on Jumalasta, se kuulee Jumalan sanoja. Sentähden te ette kuule, koska ette ole Jumalasta.»
48. **N**iin Juutalaiset vastasivat ja sanoivat hänelle: »Emmekö ole oikeassa, kun sanomme, että olet Samarialainen ja että sinussa on riivaaja?»
49. Jeesus vastasi: »Minussa ei ole riivaajaa, vaan minä

---

32. Joh. 7: 7. Room. 6: 18; 8: 2. Gal. 5: 1. — **33.** Neh. 9: 36. Matt. 3: 9. — **34.** Room. 6: 16. 2 Piet. 2: 19. 1 Joh. 3: 8. — **35.** 1 Moos. 21: 10. Gal. 4: 30. — **36.** Hebr. 2: 14, 15. — **38.** Joh. 3: 32; 5: 19. — **39.** Room. 2: 28; 9: 7. Gal. 3: 7, 29. — **42.** Joh. 16: 27. 1 Joh. 5: 1. — **44.** 1 Moos. 3: 1. 1 Kun. 22: 22. Viis. 2: 24. 1 Joh. 3: 8. — **46.** 2 Kor. 5: 21. 1 Piet. 2: 22. 1 Joh. 3: 5. — **47.** Joh. 10: 26; 18: 37. 1 Joh. 4: 6. — **48.** Mark. 3: 22. Joh. 7: 20; 10: 20.

kunnioitan Isääni, ja te häpäisette minua.
50. Mutta minä en pyydä omaa kunniaani; on olemassa se, joka sitä kysyy ja joka tuomitsee.
51. Totisesti, totisesti minä sanon teille: jos joku pitää minun sanani, hän ei ikinä näe kuolemaa.»
52. Juutalaiset sanoivat hänelle: »Nyt ymmärrämme, että sinussa on riivaaja. Aabraham on kuollut, ja profeetat, ja sinä sanot: 'Jos joku pitää minun sanani, hän ei ikinä maista kuolemaa'.
53. Oletko sinä suurempi kuin isämme Aabraham, joka kuoli? Ja profeetat kuolivat; keneksi sinä itsesi teet?»
54. Jeesus vastasi: »Jos itse kunnioitsen itseni, niin kunniani on mitätön. Isäni on se, joka kunnioitsee minut, hän, jonka te sanotte olevan Jumalanne,
55. ja te ette tunne häntä; mutta minä tunnen hänet. Ja jos sanoisin, etten tunne häntä, niin olisin valehtelija niinkuin tekin; mutta minä tunnen hänet ja pidän hänen sanansa.
56. Aabraham, teidän isänne, riemuitsi siitä, että oli näkevä minun päiväni; ja hän näki sen ja iloitsi.»
57. Niin Juutalaiset sanoivat hänelle: »Et ole vielä viidenkymmenen vuoden vanha, ja olet nähnyt Aabrahamin!»
58. Jeesus sanoi heille: »Totisesti, totisesti minä sanon teille: ennenkuin Aabraham syntyi, olin minä».
59. Silloin he poimivat kiviä heittääksensä niillä häntä; mutta Jeesus lymysi ja lähti pyhäköstä.

9 luku.

Jeesus parantaa sokeana syntyneen miehen sapattina 1—7; naapurit ja tuttavat ihmettelevät sitä 8—12. Kun fariseukset kuulustelevat parannettua, tunnustaa hän Jeesuksen profeetaksi 13—34. Jeesus ilmaisee itsensä hänelle Jumalan Pojaksi 35—38 ja sanoo tulleensa tuomioksi maailmaan 39—41.

1. Ja kulkiessaan hän näki miehen, joka syntymästään saakka oli ollut sokea.
2. Ja hänen opetuslapsensa kysyivät häneltä sanoen: »Rabbi, kuka teki syntiä, tämäkö vai hänen vanhempansa, että hän syntyi sokeana?»
3. Jeesus vastasi: »Ei tämä tehnyt syntiä eivätkä hänen vanhempansa, vaan Jumalan tekojen oli tultava ilmi hänessä.
4. Niin kauan kuin on päivä, tulee meidän tehdä sen tekoja, joka minut lähetti; tulee yö, jolloin ei kukaan voi tehdä työtä.
5. Niin kauan kuin olen maailmassa, olen maailman valo.»
6. Tämän sanottuaan hän sylki maahan ja teki sylestä tahtaan ja siveli tahtaan hänen silmilleen.
7. Ja sanoi hänelle: »Mene, peseydy Siloan lammikossa» — Siloa merkitsee: lähetetty. — Niin hän meni ja peseytyi ja tuli sieltä näkevänä.

50. Joh. 7: 18. — **51.** Joh. 5: 24; 11: 25. — **58.** Joh. 1: 1; 17: 5. Kol. 1: 17.
9. 2. Luuk. 13: 2. — **3.** Luuk. 13: 2-5. — **4.** Joh. 5: 17. — **5.** Joh. 1: 4, 9; 8: 12; 12: 35, 46.

8. Silloin naapurit ja ne, jotka ennen olivat nähneet hänet kerjäläisenä, sanoivat: »Eikö tämä ole se, joka istui ja kerjäsi?»

9. Toiset sanoivat: »Hän se on», toiset sanoivat: »Ei ole, vaan hän on sen näköinen». Hän itse sanoi: »Minä se olen».

10. Niin he sanoivat hänelle: »Miten sinun silmäsi ovat auenneet?»

11. Hän vastasi: »Se mies, jota kutsutaan Jeesukseksi, teki tahtaan ja voiteli silmäni ja sanoi minulle: 'Mene ja peseydy Siloan lammikossa'; niin minä menin ja peseydyin ja sain näköni».

12. He sanoivat hänelle: »Missä hän on?» Hän vastasi: »En tiedä».

13. Niin he veivät hänet, joka ennen oli ollut sokea, fariseusten luo.

14. Ja oli sapatti se päivä, jona Jeesus teki tahtaan ja avasi hänen silmänsä.

15. Niin fariseuksetkin samoin kysyivät häneltä, miten hän oli saanut näkönsä. Ja hän sanoi heille: »Hän siveli tahtaan silmilleni, ja minä peseydyin ja nyt näen».

16. Niin muutamat fariseuksista sanoivat: »Se mies ei ole Jumalasta, koska hän ei pidä sapattia». Toiset sanoivat: »Kuinka voi syntinen ihminen tehdä semmoisia tunnustekoja?» Ja heidän keskensä oli eripuraisuutta.

17. Niin he taas sanoivat sokealle: »Mitä sinä sanot hänestä, koskapa hän avasi silmäsi?» Ja hän sanoi: »Hän on profeetta».

18. Mutta Juutalaiset eivät uskoneet hänestä, että hän oli ollut sokea ja saanut näkönsä, ennenkuin kutsuivat sen näkönsä saaneen vanhemmat

19. ja kysyivät heiltä sanoen: »Onko tämä teidän poikanne, jonka te sanotte sokeana syntyneen? Kuinka hän sitten nyt näkee?»

20. Hänen vanhempansa vastasivat ja sanoivat: »Me tiedämme, että tämä on meidän poikamme ja että hän on sokeana syntynyt;

21. mutta kuinka hän nyt näkee, emme tiedä, eli kuka on avannut hänen silmänsä, emme tiedä. Kysykää häneltä; hänellä on ikää kyllä, hän itse puhukoon puolestansa.»

22. Tämän hänen vanhempansa sanoivat, koska pelkäsivät Juutalaisia. Sillä Juutalaiset olivat jo sopineet keskenään, että se, joka tunnusti hänet Kristukseksi, oli erotettava synagogasta.

23. Sen vuoksi hänen vanhempansa sanoivat: »Hänellä on ikää kyllä, kysykää häneltä».

24. Niin he kutsuivat toistamiseen miehen, joka oli ollut sokea, ja sanoivat hänelle: »Anna kunnia Jumalalle; me tiedämme, että se mies on syntinen».

25. Hän vastasi: »Onko hän syntinen, sitä en tiedä; sen vain tiedän, että minä, joka olin sokea, nyt näen».

26. Niin he sanoivat hänelle: »Mitä hän teki sinulle? Miten hän avasi silmäsi?»

27. Hän vastasi heille: »Johan minä teille sanoin, ettekä huolineet kuulla. Miksi taas tahdotte sitä kuulla? Tahdot-

16. Joh. 7: 12. — **17.** Luuk. 7: 16. — **22.** Joh. 7: 13; 12: 42; 19: 38.

teko tekin ruveta hänen opetuslapsikseen?»
28. Niin he herjasivat häntä ja sanoivat: »Sinä olet hänen opetuslapsensa, mutta me olemme Mooseksen opetuslapsia.
29. Me tiedämme Jumalan puhuneen Moosekselle, mutta mistä tuo on, sitä emme tiedä.»
30. Mies vastasi ja sanoi heille: »Sehän tässä on ihmeellistä, että te ette tiedä, mistä hän on, ja kuitenkin hän on avannut silmäni.
31. Me tiedämme, ettei Jumala kuule syntisiä; vaan joka on jumalaapelkääväinen ja tekee hänen tahtonsa, sitä hän kuulee.
32. Ei ole maailman alusta kuultu, että kukaan on avannut sokeana syntyneen silmät.
33. Jos tämä ei olisi Jumalasta, ei hän voisi tehdä mitään.»
34. He vastasivat ja sanoivat hänelle: »Sinä olet kokonasi synneissä syntynyt, ja sinä tahdot opettaa meitä!» Ja he ajoivat hänet ulos.
35. Ja Jeesus sai kuulla heidän ajaneen hänet ulos; ja hänet tavatessaan hän sanoi hänelle: »Uskotko sinä Jumalan Poikaan?»
36. Hän vastasi ja sanoi: »Herra, kuka hän sitten on, että uskoisin häneen?»
37. Jeesus sanoi hänelle: »Sinä olet nähnyt hänet, ja joka puhuu sinun kanssasi, hän se on».
38. Niin hän sanoi: »Herra, minä uskon»; ja hän kumarsi häntä.
39. Ja Jeesus sanoi: »Tuomioksi minä olen tullut tähän maailmaan, jotta ne, jotka eivät näe, näkisivät, ja ne, jotka näkevät, tulisivat sokeiksi».
40. Ja muutamat fariseukset, jotka olivat siinä hänen kanssaan, kuulivat tämän ja sanoivat hänelle: »Olemmeko mekin sokeat?»
41. Jeesus sanoi heille: »Jos olisitte sokeat, niin teillä ei olisi syntiä; mutta nyt te sanotte: 'Me näemme'; sentähden syntinne jää olemaan».

10 luku.

Jeesus sanoo olevansa ovi lammastarhaan 1—10 ja hyvä paimen 11—18, minkä johdosta syntyy eripuraisuutta Juutalaisten kesken 19—21; todistaa olevansa Jumalan Poika, josta syystä Juutalaiset yrittävät kivittää hänet 22—39; menee Jordanin tuolle puolelle, ja siellä monet uskovat häneen 40—42.

1. »Totisesti, totisesti minä sanon teille: joka ei käy ovesta lammastarhaan, vaan nousee siihen muualta, se on varas ja rosvo.
2. Mutta joka käy ovesta sisään, hän on lammasten paimen.
3. Hänelle ovenvartija avaa, ja lampaat kuulevat hänen ääntänsä; ja hän kutsuu omat lampaansa nimeltä ja vie heidät ulos.
4. Ja laskettuaan kaikki omansa ulos hän kulkee niiden edellä, ja lampaat seuraavat häntä, sillä ne tuntevat hänen äänensä.
5. Mutta vierasta ne eivät

31. Joh 27: 9; 35: 13. Ps. 18: 42; 66: 18. Sananl. 15: 29; 28: 9. Es. 1: 15. Miik. 3: 4. Sak. 7: 13. — **37.** Joh. 4: 26. — **39.** Joh. 3: 19. — **41.** Sananl. 26: 12. Joh. 15: 22, 24.

seuraa, vaan pakenevat häntä, koska eivät tunne vierasten ääntä.»

6. Tämän kuvauksen Jeesus esitti heille; mutta he eivät ymmärtäneet, mitä se oli, jota hän heille puhui.

7. Niin Jeesus vielä sanoi heille: »Totisesti, totisesti minä sanon teille: minä olen lammasten ovi.

8. Kaikki, jotka ovat tulleet ennen minua, ovat varkaita ja rosvoja; mutta lampaat eivät ole kuulleet heitä.

9. Minä olen ovi; jos joku minun kauttani käy sisään, niin hän pelastuu, ja hän on käyvä sisään ja käyvä ulos ja löytävä laidunta.

10. Varas ei tule muuta kuin varastamaan ja tappamaan ja tuhoamaan. Minä olen tullut, jotta heillä olisi elämä ja olisi yltäkyllin.

11. Minä olen se hyvä paimen. Hyvä paimen panee henkensä lammasten edestä.

12. Mutta palkkalainen, joka ei ole paimen ja jonka omia lampaat eivät ole, kun hän näkee suden tulevan, niin hän jättää lampaat ja pakenee; ja susi ryöstää ja hajoittaa ne.

13. Hän pakenee, sillä hän on palkattu eikä välitä lampaista.

14. Minä olen se hyvä paimen, ja minä tunnen omani, ja omani tuntevat minut,

15. niinkuin Isä tuntee minut ja minä tunnen Isän; ja minä panen henkeni lammasten edestä.

16. Minulla on myös muita lampaita, jotka eivät ole tästä lammastarhasta; niitäkin tulee minun johdattaa, ja ne saavat kuulla ääneni, ja on oleva yksi lauma ja yksi paimen.

17. Sentähden Isä rakastaa minua, että minä panen henkeni, ottaakseni sen takaisin.

18. Ei kukaan ota sitä minulta, vaan minä panen sen itsestäni. Minulla on valta panna se, ja minulla on valta ottaa se takaisin; sen käskyn olen saanut Isältäni.»

19. Niin syntyi taas eripuraisuutta Juutalaisten kesken näiden sanain tähden.

20. Ja useat heistä sanoivat: »Hänessä on riivaaja, ja hän on järjiltään; mitä te häntä kuuntelette?

21. Toiset sanoivat: »Nämä eivät ole riivatun sanoja; eihän riivaaja voi avata sokeain silmiä?»

22. Silloin tuli temppelin vihkimisen muistojuhla Jerusalemissa, ja oli talvi.

23. Ja Jeesus käveli pyhäkössä, Salomonin pylväskäytävässä.

24. Niin Juutalaiset ympäröivät hänet ja sanoivat hänelle: »Kuinka kauan pidät mieltämme jännityksissä? Jos sinä olet Kristus, niin sano se meille suoraan.»

10. **6.** Mark. 9: 32. — **8.** Jer. 23: 1, 2. — **9.** Joh. 14: 6. Ef. 2: 18. Hebr. 10: 19. — **10.** Joh. 1: 4, 16. — **11.** Ps. 23: 1; 80: 2. Es. 40: 11. Hes. 34: 11-23; 37: 24. Hebr. 13: 20. 1 Piet. 2: 25. — **12.** Es. 56: 10. Jer. 10: 21. Sak. 11: 16, 17. — **14.** Nah. 1: 7. 2 Tim. 2: 19. 1 Piet. 2: 25. — **15.** Matt. 11: 27. Joh. 7: 29. — **16.** Es. 56: 8. Hes. 37: 22, 24. Matt. 28: 19. Joh. 11: 52. Ap. t. 2: 39; 10: 34, 35. Ef. 2: 13, 14. — **17.** Es. 53: 12. — **20.** Joh. 8: 48. — **21.** Joh. 9: 6, 7. — **22.** 1 Makk. 4: 59. — **23.** Ap. t. 3: 11.

25. Jeesus vastasi heille: »Olen sanonut sen teille, ja te ette usko. Ne teot, joita minä teen Isäni nimessä, ne todistavat minusta.

26. Mutta te ette usko, sillä te ette ole minun lampaitani.

27. Minun lampaani kuulevat ääntäni, ja minä tunnen ne, ja ne seuraavat minua.

28. Ja minä annan heille iankaikkisen elämän, ja he eivät ikinä huku, eikä kukaan ryöstä heitä minun kädestäni.

29. Isäni, joka on antanut heidät minulle, on suurempi kaikkia, eikä kukaan voi ryöstää heitä Isäni kädestä.

30. Minä ja Isä olemme yhtä.»

31. Niin Juutalaiset ottivat taas kiviä maasta kivittääkseen hänet.

32. Jeesus vastasi heille: »Olen näyttänyt teille monta Isästä lähtenyttä hyvää tekoa; mikä niistä on se, jonka vuoksi tahdotte minut kivittää?»

33. Juutalaiset vastasivat hänelle: »Hyvän teon vuoksi emme sinua kivitä, vaan jumalanpilkan vuoksi, ja koska sinä, joka olet ihminen, teet itsesi Jumalaksi».

34. Jeesus vastasi heille: »Eikö laissanne ole kirjoitettu: 'Minä sanoin: te olette jumalia'?

35. Jos hän sanoo jumaliksi niitä, joille Jumalan sana tuli — ja raamattu ei saata raueta tyhjiin —

36. niin kuinka sanotte hänelle, jonka Isä on pyhittänyt ja lähettänyt maailmaan: 'Sinä pilkkaat Jumalaa', sentähden että sanoin: 'Minä olen Jumalan Poika'?

37. Jos en tee Isäni tekoja, älkää uskoko minua.

38. Mutta jos niitä teen, niin, vaikka ette uskoisikaan minua, uskokaa tekojani, jotta tulisitte tuntemaan ja ymmärtäisitte Isän olevan minussa ja minun olevan Isässä.»

39. Niin he taas koettivat ottaa häntä kiinni, mutta hän lähti pois heidän käsistään.

40. Ja hän meni taas Jordanin tuolle puolelle siihen paikkaan, jossa Johannes ensin kastoi, ja viipyi siellä.

41. Ja monet tulivat hänen tykönsä ja sanoivat: »Johannes ei tehnyt yhtään tunnustekoa; mutta kaikki, mitä Johannes sanoi tästä, on totta».

42. Ja monet uskoivat häneen siellä.

11 luku.

Jeesus herättää Lasaruksen kuolleista 1—44, ja sen johdosta ylipapit ja fariseukset, noudattaen Kaifaan neuvoa, päättävät tappaa Jeesuksen 45—53, mutta hän väistyy Efraim nimiseen kaupunkiin 54—57.

1. Ja eräs mies, Lasarus, Betaniasta, Marian ja hänen sisarensa Martan kylästä, oli sairaana.

2. Ja tämä oli se Maria, joka voiteli Herraa hajuvoiteella ja pyyhki hiuksillaan hänen jalkansa; ja Lasarus, joka sairasti, oli hänen veljensä.

3. Niin sisaret lähettivät Jeesukselle tämän sanan: »Herra,

25. Joh. 5: 36. — **26.** Joh. 8: 45, 46. — **28.** Joh. 5: 24; 11: 25. — **29.** Viis. 3: 1. — **30.** Joh. 14: 9; 17: 11, 21, 22. — **33.** 3 Moos. 24: 16. Joh. 5: 18. — **34.** Ps. 82: 6. — **38.** Joh. 14: 10, 11. — **40.** Joh. 1: 28.

11. 1. Luuk. 10: 38, 39. — **2.** Matt. 26: 7. Mark. 14: 3. Joh. 12: 3.

katso, se, joka on sinulle rakas, sairastaa».

4. Mutta sen kuultuaan Jeesus sanoi: »Tämä tauti ei ole kuolemaksi, vaan Jumalan kunniaksi, jotta Jumalan Poika sen kautta kirkastuisi».

5. Ja Jeesus rakasti Marttaa ja hänen sisartaan ja Lasarusta.

6. Kun hän siis kuuli hänen sairastavan, viipyi hän siinä paikassa, jossa oli, vielä kaksi päivää;

7. mutta niiden kuluttua hän sanoi opetuslapsilleen: »Menkäämme taas Juudeaan».

8. Opetuslapset sanoivat hänelle: »Rabbi, äsken Juutalaiset yrittivät kivittää sinut, ja taas menet sinne!»

9. Jeesus vastasi: »Eikö päivässä ole kaksitoista tuntia? Joka vaeltaa päivällä, hän ei loukkaa itseänsä, sillä hän näkee tämän maailman valon.

10. Mutta joka vaeltaa yöllä, hän loukkaa itsensä, sillä valo ei ole hänessä.»

11. Tämän hän puhui, ja sitten hän sanoi heille: »Ystävämme Lasarus nukkuu, mutta minä menen herättämään hänet unesta».

12. Niin opetuslapset sanoivat hänelle: »Herra, jos hän nukkuu, niin hän tulee terveeksi».

13. Mutta Jeesus puhui hänen kuolemastaan; he taas luulivat hänen puhuneen tavallisesta nukkumisesta.

14. Silloin Jeesus sanoi heille suoraan: »Lasarus on kuollut,

15. ja minä iloitsen teidän tähtenne siitä, etten ollut siellä, jotta uskoisitte; mutta menkäämme hänen luoksensa».

16. Niin Tuomas, jota sanotaan Didymukseksi, sanoi opetuslapsi-tovereilleen: »Menkäämme mekin sinne, kuollaksemme hänen kanssaan».

17. Niin Jeesus tuli ja sai tietää, että hän jo neljä päivää oli ollut haudassa.

18. Ja Betania oli lähellä Jerusalemia, noin viidentoista vakomitan päässä.

19. Ja useita Juutalaisia oli tullut Martan ja Marian luo lohduttamaan heitä heidän veljensä kuolemasta.

20. Kun Martta kuuli, että Jeesus oli tulossa, meni hän häntä vastaan; mutta Maria istui kotona.

21. Ja Martta sanoi Jeesukselle: »Herra, jos sinä olisit ollut täällä, niin veljeni ei olisi kuollut.

22. Mutta nytkin tiedän, että Jumala antaa sinulle kaikki, mitä Jumalalta anot.»

23. Jeesus sanoi hänelle: »Veljesi on nouseva ylös».

24. Martta sanoi hänelle: »Tiedän hänen nousevan ylösnousemuksessa, viimeisenä päivänä».

25. Jeesus sanoi hänelle: »Minä olen ylösnousemus ja elämä; joka uskoo minuun, hän elää, vaikka olisi kuollut.

26. Ja jokainen, joka elää ja uskoo minuun, hän ei ikinä kuole. Uskotko sen?»

27. Hän sanoi hänelle: »Uskon, Herra; minä uskon, että sinä olet Kristus, Jumalan Poika, se, joka oli tuleva maailmaan».

28. Ja tämän sanottuaan hän meni ja kutsui salaa sisarensa Marian sanoen: »Opettaja on täällä ja kutsuu sinua».

29. Kun Maria sen kuuli,

8. Joh. 10: 31. — **9.** Joh. 9: 4. — **24.** Dan. 12: 2. Joh. 5: 28, 29. — **26.** Joh. 6: 35. — **27.** Matt. 16: 16. Joh. 6: 69.

nousi hän nopeasti ja meni hänen luoksensa.
30. Mutta Jeesus ei ollut vielä saapunut kylään, vaan oli yhä siinä paikassa, missä Martta oli hänet kohdannut.
31. Kun nyt Juutalaiset, jotka olivat Marian kanssa huoneessa häntä lohduttamassa, näkivät hänen nopeasti nousevan ja lähtevän ulos, seurasivat he häntä, luullen hänen menevän haudalle itkemään siellä.
32. Kun siis Maria saapui sinne, missä Jeesus oli, ja näki hänet, heittäytyi hän hänen jalkojensa eteen ja sanoi hänelle: »Herra, jos sinä olisit ollut täällä, niin veljeni ei olisi kuollut».
33. Kun Jeesus näki hänen itkevän ja hänen kanssaan tulleiden Juutalaisten itkevän, joutui hän hengessään kuohuksiin ja vapisi;
34. ja hän sanoi: »Mihin panitte hänet?» He sanoivat hänelle: »Herra, tule ja katso».
35. Ja Jeesus vuodatti kyyneliä.
36. Niin Juutalaiset sanoivat: »Katso, kuinka rakas hän oli hänelle!»
37. Mutta muutamat heistä sanoivat: »Eikö hän, joka avasi sokean silmät, myös voinut tehdä, ettei tämä olisi kuollut?»
38. Niin Jeesus joutui taas kuohuksiin ja meni haudalle; ja se oli luola, ja sen suulla oli kivi.
39. Jeesus sanoi: »Ottakaa kivi pois». Martta, kuolleen sisar, sanoi hänelle: »Herra, hän haisee jo, sillä hän on ollut haudassa neljättä päivää».
40. Jeesus sanoi hänelle: »Enkö sanonut sinulle, että, jos uskoisit, olisit näkevä Jumalan kirkkauden?»
41. Niin he ottivat kiven pois. Ja Jeesus nosti silmänsä ylös ja sanoi: »Isä, minä kiitän sinua, että olet minua kuullut.
42. Minä kyllä tiedän, että sinä minua aina kuulet; mutta kansan tähden, joka seisoo tässä ympärillä, sanon tämän, jotta he uskoisivat sinun lähettäneen minut.»
43. Ja sen sanottuaan hän huusi kovalla äänellä: »Lasarus, tule ulos!»
44. Ja kuolleena ollut tuli ulos, jalat ja kädet siteihin käärittyinä, ja hänen kasvojensa ympäri oli kääritty hikiliina. Jeesus sanoi heille: »Päästäkää hänet ja antakaa hänen mennä».
45. Niin useat Juutalaisista, jotka olivat tulleet Marian luo ja nähneet, mitä Jeesus teki, uskoivat häneen.
46. Mutta muutamat heistä menivät fariseusten luo ja sanoivat heille, mitä Jeesus oli tehnyt.
47. Niin ylipapit ja fariseukset kokosivat Neuvoston ja sanoivat: »Mitä teemme, sillä tuo mies tekee paljon tunnustekoja?
48. Jos annamme hänen näin olla, niin kaikki uskovat häneen, ja Roomalaiset tulevat ja ottavat meiltä sekä maan että kansan.»
49. Mutta eräs heistä, Kaifas, joka sinä vuonna oli ylimäinen pappi, sanoi heille: »Te ette tiedä mitään
50. ettekä ajattele, että teille on parempi, että yksi ihminen kuolee kansan edestä, kuin että koko kansa hukkuu».

35. Luuk. 19: 41. — **37.** Joh. 9: 6, 7. — **40.** Joh. 11: 4. — **50.** Joh. 18: 14.

51. Mutta sitä hän ei sanonut itsestään, vaan, koska oli sinä vuonna ylimäinen pappi, hän ennusti, että Jeesus oli kuoleva kansan edestä,
52. eikä ainoastaan tämän kansan edestä, vaan myös kootakseen yhdeksi hajalla olevat Jumalan lapset.
53. Siitä päivästä lähtien oli heillä siis tehtynä päätös tappaa hänet.
54. Sentähden Jeesus ei enää vaeltanut julkisesti Juutalaisten keskellä, vaan lähti sieltä lähellä erämaata olevaan paikkaan, Efraim nimiseen kaupunkiin; ja siellä hän oleskeli opetuslapsineen.
55. Mutta Juutalaisten pääsiäinen oli lähellä, ja monet menivät maaseudulta ylös Jerusalemiin ennen pääsiäisjuhlaa, puhdistamaan itsensä.
56. Ja he etsivät Jeesusta ja sanoivat toisilleen seisoessaan pyhäkössä: »Mitä arvelette? Tulleeko hän ensinkään juhlaan?»
57. Mutta ylipapit ja fariseukset olivat antaneet käskyjä, että, jos joku tietäisi, missä hän oli, hänen oli annettava se ilmi, jotta he ottaisivat hänet kiinni.

12 luku.

Jeesus voidellaan Betaniassa 1—8. Ylipapit päättävät tappaa Lasaruksenkin, koska useat hänen tähtensä uskoivat Jeesukseen 9—11. Jeesus ratsastaa Jerusalemiin 12—19, jossa muutamat Kreikkalaiset haluavat häntä nähdä 20—22; puhuu kirkastumisestaan ja kuolemansa tarpeellisuudesta ja kehoittaa uskomaan valoon 23—36. Juutalaiset hylkäävät epäuskossa Kristuksen 37—43; hänen sanansa on tuomitseva ylenkatsojat 44—50.

1. Kuusi päivää ennen pääsiäistä Jeesus saapui Betaniaan, jossa Lasarus asui, hän, jonka Jeesus oli herättänyt kuolleista.
2. Siellä valmistivat hänelle aterian, ja Martta palveli, mutta Lasarus oli yksi niistä, jotka olivat pöydässä hänen kanssaan.
3. Niin Maria otti naulan väärentämätöntä, kallisarvoista nardusvoidetta ja voiteli Jeesuksen jalat ja pyyhki ne hiuksillaan; ja huone tuli täyteen voiteen tuoksua.
4. Silloin yksi hänen opetuslapsistaan, Juudas Iskariot, joka oli kavaltava hänet, sanoi:
5. »Miksi ei tätä voidetta myöty kolmeensataan denariin ja niitä annettu köyhille?»
6. Mutta sen hän sanoi, ei sen vuoksi, että olisi pitänyt huolta köyhistä, vaan sen vuoksi, että hän oli varas ja että hän rahakukkaron hoitajana kantoi, mitä siihen pantiin.
7. Niin Jeesus sanoi: »Anna hänen olla, jotta hän saisi tallentaa sen minun hautaamiseni päiväksi.
8. Sillä köyhät teillä aina on keskuudessanne, mutta minua teillä ei ole aina.»
9. Silloin suuri joukko Juutalaisia sai tietää, että hän oli siellä; ja he menivät sinne, ei ainoastaan Jeesuksen tähden vaan nähdäkseen myöskin Lasaruksen, jonka hän oli herättänyt kuolleista.

---

52. Joh. 10: 16.
12. (V. **1-8** vert. Matt. 26: 6-13. Mark. 14: 3-9.) — **1.** Joh. 11: 1, 43. — **3.** Joh. 11: 2. — **6.** Joh. 13: 29. — **8.** 5 Moos. 15: 11.

10. Mutta ylipapit päättivät tappaa Lasaruksenkin,
11. koska monet Juutalaiset hänen tähtensä menivät sinne ja uskoivat Jeesukseen.
12. Seuraavana päivänä, kun suuri kansajoukko, joka oli saapunut juhlaan, kuuli, että Jeesus oli tulossa Jerusalemiin,
13. ottivat he palmupuiden oksia ja menivät häntä vastaan ja huusivat: »Hoosianna, siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimeen, Israelin kuningas!»
14. Ja saatuaan nuoren aasin Jeesus istui sen selkään, niinkuin on kirjoitettu:
15. »Älä pelkää, tytär Siion; katso, kuninkaasi tulee istuen aasin varsan selässä».
16. Tätä hänen opetuslapsensa eivät ensimältä ymmärtäneet; mutta kun Jeesus oli kirkastunut, silloin he muistivat, että tämä oli kirjoitettu hänestä ja että he olivat tämän tehneet hänelle.
17. Niin kansa, joka oli ollut hänen seurassaan, kun hän kutsui Lasaruksen haudasta ja herätti hänet kuolleista, todisti hänestä.
18. Sen vuoksi kansa menikin häntä vastaan, koska he kuulivat, että hän oli tehnyt sen tunnusteon.
19. Niin fariseukset sanoivat keskenään: »Te näette, ettette saa mitään aikaan; katso, koko maailma juoksee hänen perässään».
20. Ja oli muutamia Kreikkalaisia niiden joukosta, joiden oli tapana mennä ylös juhlaan rukoilemaan.
21. Nämä menivät Filippuksen luo, joka oli Galilean Betsaidasta, ja pyysivät häntä sanoen: »Herra, me haluamme nähdä Jeesusta».
22. Filippus meni ja sanoi sen Andreaalle; Andreas ja Filippus menivät ja sanoivat Jeesukselle.
23. Mutta Jeesus vastasi heille sanoen: »Hetki on tullut, että Ihmisen Poika on kirkastuva.
24. Totisesti, totisesti minä sanon teille: jos ei vehnänjyvä putoa maahan ja kuole, niin se jää yksin; mutta jos se kuolee, niin se tuottaa paljon hedelmää.
25. Joka rakastaa sieluaan, kadottaa sen; ja joka vihaa sieluaan tässä maailmassa, hän on säilyttävä sen iankaikkiseen elämään.
26. Jos joku palvelee minua, seuratkoon hän minua; ja missä minä olen, siellä minun palvelijanikin on oleva. Ja jos joku palvelee minua, niin Isä on kunnioittava häntä.
27. Nyt minun sieluni on järkytetty, ja mitä sanonen? Isä, pelasta minut tästä hetkestä. Kuitenkin, sitä vartenhan olen tullut tähän hetkeen.
28. Isä, kirkasta nimesi!» Niin taivaasta tuli ääni: »Olen sen kirkastanut, ja vielä kirkastan».
29. Niin kansa, joka seisoi ja

11. Joh. 11: 45. — (V. **12-19** vert. Matt. 21: 1-9. Mark. **11: 1-10.** Luuk. 19: 29-38.) — **13.** Ps. 118: 25, 26. — **15.** Es. 62: 11. Sak. 9: 9. — **16.** Joh. 2: 22. — **20.** 1 Kun. 8: 41, 42. — **21.** Luuk. 19: 3. Joh. 1: 44, 45. — **23.** Joh. 13: 31, 32; 17: 1. — **24.** Room. 14: 9. 1 Kor. 15: 36. — **25.** Matt. 10: 39; 16: 25. Mark. 8: 35. Luuk. 9: 24; 17:33. — **26.** Joh. 14: 3; 17: 24. 1 Tess. 4: 17. — **27.** Matt. 26: 38, 39. Hebr. 5: 7.

kuuli sen, sanoi ukkosen jyrähtäneen. Toiset sanoivat: »Häntä puhutteli enkeli».
30. Jeesus vastasi ja sanoi: »Ei tämä ääni tullut minun tähteni, vaan teidän tähtenne.
31. Nyt käy tuomio tämän maailman yli; nyt tämän maailman ruhtinas joutuu ulosheitettäväksi.
32. Ja kun minut ylennetään maasta, niin minä vedän kaikki tyköni.»
33. Mutta sen hän sanoi ilmaisten, minkälaisella kuolemalla hän oli kuoleva.
34. Kansa vastasi hänelle: »Me olemme laista kuulleet, että Kristus pysyy iankaikkisesti; kuinka sinä sitten sanot, että Ihmisen Poika pitää ylennettämän? Kuka on tuo Ihmisen Poika?»
35. Niin Jeesus sanoi heille: »Vielä vähän aikaa valo on keskuudessanne. Vaeltakaa, niin kauan kuin teillä valo on, jottei pimeä saisi teitä valtaansa. Joka pimeässä vaeltaa, hän ei tiedä, mihin menee.
36. Niin kauan kuin teillä valo on, uskokaa valoon, jotta teistä tulisi valon lapsia.» Tämän Jeesus puhui ja meni pois ja kätkeytyi heiltä.
37. Ja vaikka hän oli tehnyt niin monta tunnustekoa heidän nähtensä, eivät he uskoneet häneen,
38. jotta kävisi toteen Esaias profeetan sana, jonka hän on sanonut: »Herra, kuka uskoo saarnaamme, ja kenelle Herran käsivarsi on ilmaistu?»
39. Sentähden he eivät voineet uskoa, koska Esaias on vielä sanonut:
40. »Hän on soaissut heidän silmänsä ja paaduttanut heidän sydämensä, jotta he eivät näkisi silmillään ja ymmärtäisi sydämellään ja kääntyisi ja minä en parantaisi heitä».
41. Tämän Esaias sanoi, kun näki hänen kirkkautensa ja puhui hänestä.
42. Kuitenkin useat hallitusmiehistäkin uskoivat häneen, mutta fariseusten tähden eivät sitä tunnustaneet, jotteivät joutuisi synagogasta erotetuiksi.
43. Sillä he rakastivat sitä kunniaa, joka tulee ihmisiltä, enemmän kuin sitä kunniaa, joka tulee Jumalalta.
44. Mutta Jeesus puhui kovalla äänellä ja sanoi: »Joka uskoo minuun, se ei usko minuun, vaan häneen, joka minut lähetti.
45. Ja joka näkee minut, näkee hänet, joka minut lähetti.
46. Minä olen tullut valoksi maailmaan, jottei yksikään, joka minuun uskoo, jäisi pimeyteen.
47. Ja jos joku kuulee minun sanani eikä säilytä niitä, en minä tuomitse häntä; sillä minä en ole tullut tuomitsemaan maailmaa, vaan pelastamaan maailman.
48. Joka katsoo minut ylen eikä ota vastaan sanojani, hä-

30. Joh. 11: 42. — **31.** Joh. 16: 11. — **32.** Joh. 3: 14; 8: 28. — **34.** 2 Sam. 7: 13. Ps. 89: 30, 37; 110: 4. Es. 9: 6, 7. Hes. 37: 25. Dan: 2: 44; 7: 14, 27. — **35.** Joh. 8: 12; 9: 5. 1 Joh. 2: 11. — **38.** Es. 53. 1. Room. 10: 16. — **40.** Es. 6: 9, 10; 29: 10. Matt. 13: 14, 15. Mark. 4 12. Luuk. 8: 10. Ap. t. 28: 26. Room. 11: 8. — **41.** Es. 6: 1, 3. — **42.** Joh. 9: 22. — **43.** Joh. 5: 44. — **45.** Joh. 14: 9. — **46.** Luuk. 2: 32. Joh. 1: 9; 8: 12; 9: 5. — **47.** Luuk. 9: 56. Joh. 3: 17. — **48.** 5 Moos. 18: 19.

nellä on tuomitsijansa: se sana,
jonka olen puhunut, se on tuo-
mitseva hänet viimeisenä päi-
vänä.
49. Sillä minä en ole puhu-
nut omiani, vaan Isä, joka lä-
hetti minut, hän on antanut
minulle käskyn, mitä minun on
sanominen ja mitä puhuminen.
50. Ja minä tiedän, että hä-
nen käskynsä on iankaikkinen
elämä. Sentähden, minkä minä
puhun, sen puhun niin, kuin
Isä on sanonut minulle.»

13 luku.

Jeesus pesee opetuslastensa jalat 1—11, kehoittaa keskinäiseen nöyryyteen 12—20, ilmaisee kavaltajansa 21—30. Alkaa jäähyväispuheensa: puhuu kirkastumisestaan ja poismenostaan 31—33, antaa opetuslapsilleen uuden käskyn 34, 35 ja sanoo Pietarin kieltävän hänet 36—38.

1. **Mutta** ennen pääsiäisjuh-
laa, kun Jeesus tiesi hetkensä
tulleen, että hän oli siirtyvä
tästä maailmasta Isän tykö,
niin hän, joka oli rakastanut
omiaan, jotka olivat maailmas-
sa, rakasti heitä loppuun asti.
2. Ja ehtoollisella oltaessa, kun
perkele jo oli pannut Juudas Is-
kariotin, Simonin pojan, sydä-
meen, että hän kavaltaisi Jee-
suksen,
3. niin Jeesus, tietäen, että
Isä oli antanut kaikki hänen
käsiinsä ja että hän oli lähte-
nyt Jumalan tyköä ja oli me-
nossa Jumalan tykö,
4. nousi ehtoolliselta ja riisui
viittansa, otti liinavaatteen ja
vyötti sillä itsensä.
5. Sitten hän kaasi vettä pe-
suastiaan ja rupesi pesemään
opetuslastensa jalkoja ja pyyh-
kimään niitä sillä liinavaatteella,
jolla oli vyöttäytynyt.
6. Niin hän tuli Simon Pie-
tarin luo, ja tämä sanoi hä-
nelle: »Herra, sinäkö peset mi-
nun jalkani?»
7. Jeesus vastasi ja sanoi hä-
nelle: »Mitä minä teen, sitä
et nyt käsitä, mutta vastedes
sen ymmärrät».
8. Pietari sanoi hänelle: »Et
ole ikinä pesevä minun jalko-
jani». Jeesus vastasi hänelle:
»Jos en pese sinua, ei sinulla
ole osuutta minun kanssani».
9. Simon Pietari sanoi hänelle:
»Herra, älä pese ainoastaan jal-
kojani, vaan myös kädet ja pää».
10. Jeesus sanoi hänelle: »Kyl-
penyt ei tarvitse muuta, kuin
että hänen jalkansa pestään, ja
niin hän on kokonaan puhdas;
ja te olette puhtaat, ette kui-
tenkaan kaikki».
11. Sillä hän tiesi kavaltajan-
sa; sentähden hän sanoi: »Ette
kaikki ole puhtaat».
12. **Kun** hän siis oli pessyt
heidän jalkansa ja ottanut viit-
tansa ja taas asettunut pöytään,
sanoi hän heille: »Ymmärrät-
tekö, mitä olen teille tehnyt?
13. Te puhuttelette minua
opettajaksi ja Herraksi, ja oi-
kein te sanotte, sillä se minä
olen.
14. Jos siis minä, Herranne

---

49. 5 Moos. 18: 18. Joh. 14: 10. — **50.** Joh. 8: 28.
13. 1. Joh. 17: 1. — **2.** Luuk. 22: 3. — **3.** Matt. 11: 27; 28: 18. Joh. 3: 35; 8: 42; 16: 28; 17: 2. 1 Kor. 15: 27. Hebr. 2: 8. — **5.** Matt. 20: 28. — **10.** Joh. 15: 3 1 Kor. 6: 11. — **11.** Joh. 6: 64. — **13** Matt. 23: 8, 10. 1 Kor. 8: 6. — **14.** Luuk. 22: 27. 1 Tim. 5: 10.

ja opettajanne, olen pessyt teidän jalkanne, olette tekin velvolliset pesemään toistenne jalat;
15. sillä minä annoin teille esikuvan, jotta tekin tekisitte, niinkuin minä tein teille.
16. Totisesti, totisesti minä sanon teille: ei ole palvelija herraansa suurempi eikä lähettiläs lähettäjäänsä suurempi.
17. Jos tämän tiedätte, olette autuaat, jos sen teette.
18. En puhu teistä kaikista; minä tiedän, ketkä olen valinnut. Mutta tämä kirjoitus on käyvä toteen: 'Joka syö minun kanssani leipää, on nostanut kantapäänsä minua vastaan'.
19. Nyt sanon sen teille ennen sen tapahtumista, jotta te, kun se tapahtuu, uskoisitte, että minä se olen.
20. Totisesti, totisesti minä sanon teille: joka ottaa vastaan sen, jonka minä lähetän, hän ottaa vastaan minut; mutta joka ottaa vastaan minut, hän ottaa vastaan sen, joka on minut lähettänyt.
21. **T**ämän sanottuaan Jeesus tuli järkytetyksi hengessään ja todisti ja sanoi: »Totisesti, totisesti minä sanon teille: yksi teistä on kavaltava minut».
22. Niin opetuslapset katsoivat toisiinsa, epätietoisina, kenestä hän puhui.
23. Ja eräs hänen opetuslapsistaan, se, jota Jeesus rakasti, lepäsi aterioitaessa Jeesuksen syliä vasten.
24. Simon Pietari nyökäytti hänelle päätään ja sanoi hänelle: »Sano, kuka se on, josta hän puhui».
25. Niin tämä, nojautuen Jeesuksen rintaa vasten, sanoi hänelle: »Herra, kuka se on?»
26. Jeesus vastasi: »Se on se, jolle minä kastan ja annan tämän palasen». Niin hän otti palasen, kastoi sen ja antoi Juudaalle, Simon Iskariotin pojalle.
27. Ja silloin, sen palasen jälkeen, saatana meni häneen. Niin Jeesus sanoi hänelle: »Minkä teet, tee pian».
28. Mutta ei kukaan aterioivista ymmärtänyt, mitä varten hän sen sanoi hänelle.
29. Sillä muutamat luulivat, koska rahakukkaro oli Juudaalla, Jeesuksen sanoneen hänelle: »Osta, mitä tarvitsemme juhlaksi», tai että hän antaisi jotakin köyhille.
30. Niin hän, otettuaan sen palasen, meni heti ulos; ja oli yö.
31. **K**un hän oli mennyt ulos, sanoi Jeesus: »Nyt Ihmisen Poika on kirkastettu, ja Jumala on kirkastettu hänessä.
32. Jos Jumala on kirkastettu hänessä, kirkastaa Jumalakin hänet itsessään ja kirkastaa hänet pian.
33. Lapsukaiset, vielä vähän aikaa olen teidän kanssanne. Te tulette minua etsimään, ja niinkuin sanoin Juutalaisille: 'Mihin minä menen, sinne te ette

15. Fil. 2: 5. 1 Piet. 2: 21. 1 Joh. 2: 6. — **16.** Matt. 10: 24. Luuk. 6: 40. Joh. 15: 20. — **17.** Matt. 7: 24. Jaak. 1: 25. — **18.** Ps. 41: 10. Ap. t. 1: 16. — **19.** Joh. 14: 29. — **20.** Matt. 10: 40. Luuk. 10: 16. — (V. **21-30** vert. Matt. 26: 21-25. Mark. 14: 18-21. Luuk. 22: 21-23.) — **23.** Joh. 19: 26; 20: 2; 21: 7, 20. — **29.** Joh. 12: 6. — **32.** Joh. 12: 23; 17: 1-5. — **33.** Joh. 7: 34; 8: 21.

voi tulla', niin sanon nyt teillekin.

34. Uuden käskyn minä annan teille, että rakastatte toisianne niin, kuin minä olen rakastanut teitä; jotta tekin niin rakastaisitte toisianne.

35. Siitä kaikki tuntevat teidät minun opetuslapsikseni, jos teissä on keskinäinen rakkaus.»

36. Simon Pietari sanoi hänelle: »Herra, mihin menet?» Jeesus vastasi hänelle: »Mihin minä menen, sinne et voi nyt minua seurata, mutta vastedes olet minua seuraava».

37. Pietari sanoi hänelle: »Herra, miksi en nyt voi seurata sinua? Henkeni panen sinun edestäsi.»

38. Jeesus vastasi hänelle: »Henkesikö panet minun edestäni? Totisesti, totisesti minä sanon sinulle: ei laula kukko, ennenkuin sinä minut kolmesti kiellät.»

14 luku.

Jeesus jatkaa jäähyväispuhettaan: hän ilmoittaa menevänsä valmistamaan heille sijaa Isänsä kodissa 1—4, sanoo olevansa tie Isän tykö ja yhtä Isän kanssa 5—11 ja täyttävänsä heidän rukouksensa, kun rukoilevat hänen nimessään 12—14; lupaa heille Puolustajan Isältä 15—17, sanoo tulevansa jälleen heidän tykönsä 18—20 ja ilmaisevansa itsensä häntä rakastaville 21—24. Hän antaa heille rauhansa 25—31.

1. »Älköön teidän sydämenne olko murheellinen. Uskokaa Jumalaan ja uskokaa minuun.

2. Isäni kodissa on monta asuntoa. Jos ei niin olisi, sanoisin teille, että minä menen valmistamaan teille sijaa.

3. Ja vaikka menen valmistamaan teille sijaa, tulen minä takaisin ja otan teidät tyköni, jotta tekin olisitte siellä, missä minä olen.

4. Ja mihin minä menen, sen tiedätte, ja tien tiedätte.»

5. Tuomas sanoi hänelle: »Herra, emme tiedä, mihin menet; kuinka sitten tietäisimme tien?»

6. Jeesus sanoi hänelle: »Minä olen tie ja totuus ja elämä; ei kukaan pääse Isän tykö muutoin kuin minun kauttani.

7. Jos tuntisitte minut, tuntisitte Isänikin; tästälähin tunnette hänet, ja te olette nähneet hänet.»

8. Filippus sanoi hänelle: »Herra, näytä meille Isä, niin tyydymme».

9. Jeesus sanoi hänelle: »Niin kauan aikaa olen ollut teidän kanssanne, etkä tunne minua, Filippus! Joka on nähnyt minut, on nähnyt Isän; kuinka sinä sitten sanot: 'Näytä meille Isä'?

10. Etkö usko, että minä olen Isässä, ja että Isä on minussa? Niitä sanoja, joita puhun teille, en puhu itsestäni; vaan Isä, joka minussa asuu, tekee teot, ne ovat hänen.

34. 3 Moos. 19: 18. Joh. 15: 12, 17. Room. 13: 8. Gal. 5: 14; 6: 2. Ef. 5: 2. 1 Piet. 1: 22. 1 Joh. 2: 8, 10; 3: 23; 4: 16, 21. — (V. **36-38** vert. Matt. 26: 33-35. Mark. 14: 29-31. Luuk. 22: 31-34.)

14. 1. Ps. 42: 6. Mark. 11: 22. Joh. 12: 44; 14: 27. 1 Piet. 5: 7. — **2.** Luuk. 16: 9. Hebr. 11: 10, 16. — **3.** Joh. 12: 26; 17: 24. Fil. 1: 23. 1 Tess. 4: 17. — **6.** Joh. 11: 25. Room. 5: 2. Hebr. 10: 20. — **7.** Joh. 8: 19. — **9.** Joh. 12: 45. Kol. 1: 15. Hebr. 1: 3. — **10.** Joh. 10: 38; 12: 49; 17: 21.

11. Uskokaa minua, että minä olen Isässä, ja että Isä on minussa; mutta jos ette, niin uskokaa itse tekojen tähden.
12. Totisesti, totisesti minä sanon teille: joka uskoo minuun, hänkin on tekevä niitä tekoja, joita minä teen, ja suurempiakin, kuin ne ovat, hän on tekevä; sillä minä menen Isän tykö;
13. ja mitä hyvänsä anotte minun nimessäni, sen minä teen, jotta Isä kirkastettaisiin Pojassa.
14. Jos anotte minulta jotakin minun nimessäni, niin minä sen teen.
15. Jos rakastatte minua, niin pidätte minun käskyni.
16. Ja minä olen rukoileva Isää, ja hän antaa teille toisen Puolustajan olemaan teidän kanssanne iankaikkisesti,
17. totuuden Hengen, jota maailma ei voi ottaa vastaan, koska se ei näe häntä eikä tunne häntä; mutta te tunnette hänet, sillä hän pysyy teidän tykönänne ja on teissä oleva.
18. En minä jätä teitä orvoiksi; minä tulen teidän tykönne.
19. Vielä vähä aikaa, niin maailma ei enää näe minua, mutta te näette minut; koska minä elän, niin tekin saatte elää.
20. Sinä päivänä te ymmärrätte, että minä olen Isässäni, ja että te olette minussa ja minä teissä.
21. Jolla on minun käskyni ja joka pitää ne, hän on se, joka rakastaa minua; mutta joka minua rakastaa, häntä Isäni on rakastava, ja minä olen rakastava häntä ja ilmaiseva itseni hänelle.»
22. Juudas, ei se Iskariot, sanoi hänelle: »Herra, mistä se tulee, että aiot ilmaista itsesi meille etkä maailmalle?»
23. Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: »Jos joku rakastaa minua, niin hän on pitävä minun sanani, ja Isäni on rakastava häntä, ja me tulemme hänen tykönsä ja teemme itsellemme asumuksen hänessä.
24. Joka ei rakasta minua, se ei pidä sanojani; ja se sana, jota kuulette, ei ole minun, vaan Isän, joka on lähettänyt minut.
25. Tämän olen puhunut teille ollessani teidän luonanne.
26. Mutta Puolustaja, Pyhä Henki, jonka Isä on lähettävä minun nimessäni, hän opettaa teille kaikki ja muistuttaa teitä kaikesta, minkä olen sanonut teille.
27. Rauhan minä jätän teille, minun rauhani annan teille; en minä anna teille, niinkuin maailma antaa. Älköön teidän sydämenne olko murheellinen älköönkä arkailko.
28. Te kuulitte minun sanovan teille: 'Minä menen pois ja tulen jälleen teidän tykönne'.

---

11. Joh. 10: 25. — **12.** Mark. 16: 17. Ap. t. 5: 12. — **13.** Matt. 21: 22. Mark. 11: 24. Joh. 15: 7, 16; 16: 23, 24. 1 Joh. 3: 22; 5: 14. Jaak. 1: 5, 6. — **15.** Joh. 15: 10. 1 Joh. 5: 3. — **16.** Joh. 15: 26; 16: 7. Ap. t. 2: 4. — **17.** Viis. 1: 5. Joh. 16: 13. Room. 8: 26. 1 Kor. 2: 14. — **18.** Matt. 28: 20. — **19.** Joh. 16: 16. — **20.** Joh. 17: 21-23. — **21.** 5 Moos. 11: 1. Syr. 2: 18. 1 Joh. 2: 5. — **23.** Sananl. 8: 17. Joh. 15: 10. 1 Kor. 3: 16; 6: 19. 2 Kor. 6: 16. Ef. 3: 17. — **24.** Joh. 7: 16; 12: 49. — **26.** Matt. 10: 19, 20. Luuk. 24: 49. Joh. 12: 16; 16: 13. 1 Joh. 2: 20, 27. — **27.** Joh. 16: 33. Room. 5: 1. Fil. 4: 7. Kol. 3: 15.

Jos rakastaisitte minua, niin iloitsisitte siitä, että menen Isän tykö, sillä Isä on minua suurempi.
29. Ja nyt olen sanonut sen teille ennen sen tapahtumista, jotta uskoisitte, kun se tapahtuu.
30. En minä enää puhu paljoa teidän kanssanne, sillä maailman ruhtinas tulee, ja minussa hänellä ei ole mitään.
31. Mutta jotta maailma ymmärtäisi minun rakastavan Isää ja tekevän, niinkuin Isä on käskenyt minulle: nouskaa, lähtekäämme täältä.»

15 luku.

Jeesus puhuu vielä opetuslapsilleen ja kehoittaa heitä pysymään hänessä, tosi viinipuussa 1—11, rakastamaan toisiaan 12—17 ja kestämään maailman vainoa 18—25. Pyhä Henki on todistava Jeesuksesta, ja opetuslapsetkin todistavat hänestä 26, 27.

1. »Minä olen tosi viinipuu, ja Isäni on viinitarhuri.
2. Jokaisen minussa olevan oksan, joka ei tuota hedelmää, hän ottaa pois; ja jokaisen, joka tuottaa hedelmää, hän puhdistaa, jotta se tuottaisi runsaamman hedelmän.
3. Te olette jo puhtaat sen sanan tähden, jonka olen teille puhunut.
4. Pysykää minussa, niin minä pysyn teissä. Niinkuin oksa ei voi tuottaa hedelmää itsestään, ellei se pysy viinipuussa, samoin ette tekään, ellette pysy minussa.
5. Minä olen viinipuu, te olette oksat. Joka pysyy minussa ja jossa minä pysyn, se tuottaa paljon hedelmää; sillä ilman minua ette voi tehdä mitään.
6. Jos joku ei pysy minussa, niin hän heitetään pois niinkuin oksa, ja kuivettuu; ja ne kootaan yhteen ja heitetään tuleen, ja palavat.
7. Jos te pysytte minussa ja minun sanani pysyvät teissä, niin anokaa, mitä ikinä tahdotte, ja te saatte sen.
8. Siinä minun Isäni kirkastetaan, että tuotatte paljon hedelmää ja tulette minun opetuslapsikseni.
9. Niinkuin Isä on rakastanut minua, niin minäkin olen rakastanut teitä; pysykää minun rakkaudessani.
10. Jos pidätte minun käskyni, niin pysytte minun rakkaudessani, niinkuin minä olen pitänyt Isäni käskyt ja pysyn hänen rakkaudessaan.
11. Tämän olen puhunut teille, jotta minun iloni olisi teissä ja teidän ilonne tulisi täydelliseksi.
12. Tämä on minun käskyni, että rakastatte toisianne niin, kuin minä olen rakastanut teitä.
13. Sen suurempaa rakkautta

29. Joh. 13: 19. — **30.** Joh. 12: 31; 16: 11. Ef. 2: 2. — **31.** Joh. 10: 18. Fil. 2: 8.

15. 1. Ps. 80: 9. — **3.** Joh. 13: 10. — **5.** 1 Kor. 12: 27. 2 Kor. 3: 5. Fil. 1: 11; 2: 13; 4: 13. — **6.** Matt. 3: 10; 7: 19. — **7.** Matt. 21: 22. Mark. 11: 24. Luuk. 11: 9, 10. Joh. 14: 13, 14; 16: 23, 26. 1 Joh. 3: 22. — **8.** Matt. 5: 16. 1 Piet. 2: 12. — **10.** Joh. 14: 15, 21, 23. 1 Joh. 5: 3. — **11.** Joh. 16: 24; 17: 13. — **12.** Joh. 13: 34. Ef. 5: 2. 1 Tess. 4: 9. 1 Joh. 3: 11; 4: 21. — **13.** Room. 5: 7, 8. 1 Joh. 3: 16.

ei ole kenelläkään, kuin että panee henkensä ystäväinsä edestä.

14. Te olette minun ystäväni, jos teette, mitä minä teille käsken.

15. En enää sano teitä palvelijoiksi, sillä palvelija ei tiedä, mitä hänen herransa tekee; vaan ystäviksi minä sanon teidät, sillä minä olen ilmoittanut teille kaikki, mitä olen kuullut Isältäni.

16. Te ette valinneet minua, vaan minä valitsin teidät ja asetin teidät, että menisitte ja tuottaisitte hedelmää ja että hedelmänne pysyisi, jotta mitä ikinä anotte Isältä minun nimessäni, hän antaisi sen teille.

17. Tätä käsken teille, että rakastatte toisianne.

18. Jos maailma teitä vihaa, niin tietäkää sen vihanneen minua ennen kuin teitä.

19. Jos te olisitte maailmasta, niin rakastaisihan maailma omaansa; mutta koska ette ole maailmasta, vaan minä olen valinnut teidät maailmasta, sentähden maailma teitä vihaa.

20. Muistakaa se sana, jonka minä sanoin teille: 'Ei ole palvelija herraansa suurempi'. Jos he ovat vainonneet minua, niin vainoavat teitäkin; jos ovat ottaneet vaarin minun sanastani, niin ottavat vaarin teidänkin sanastanne.

21. Mutta kaiken tämän he tekevät teille minun nimeni tähden, koska eivät tunne häntä, joka on minut lähettänyt.

22. Jos en olisi tullut ja puhunut heille, ei heillä olisi syntiä; mutta nyt heillä ei ole, millä puolustaisivat syntiään.

23. Joka vihaa minua, se vihaa Isäänikin.

24. Jos en olisi tehnyt heidän keskuudessaan niitä tekoja, joita ei kukaan muu ole tehnyt, ei heillä olisi syntiä; mutta nyt he ovat nähneet, ja he ovat vihanneet sekä minua että Isääni.

25. Mutta se sana oli käyvä toteen, joka on kirjoitettu heidän laissaan: 'He ovat vihanneet minua syyttä'.

26. Mutta kun Puolustaja tulee, jonka minä lähetän teille Isän tyköä, totuuden Henki, joka lähtee Isän tyköä, niin hän on todistava minusta.

27. Ja tekin todistatte, sillä te olette alusta asti olleet minun kanssani.»

16 luku.

Jeesus puhuu tulevasta vainosta 1—4, poismenostaan ja Pyhän Hengen toimesta maailmaan nähden 5—11 ja opetuslapsiin nähden 12—15, opetuslasten murheesta, joka on kääntyvä iloksi 16—24, ja heidän läheisestä yhteydestään Isän kanssa hänen kauttaan 25—32, sekä rohkaisee heitä kestämään ahdistusta 33.

1. »Tämän olen puhunut teille, jottette loukkaantuisi.

2. He erottavat teidät synagogasta; tuleepa aika, jolloin jo-

14. Matt. 12: 50. — **15.** 1 Moos. 18: 17. — **16.** Matt. 28: 19. Joh. 14: 13. — **18.** Joh. 7: 7. 1 Joh. 3: 13. — **19.** Joh. 17: 14. — **20.** Matt. 10: 24; 24: 9. Joh. 13: 16; 16: 2. — **21.** Joh. 16: 3. — **24.** Joh. 3: 2; 7: 31; 9: 32. — **25.** Ps. 35: 19; 69: 5. — **26.** Luuk. 24: 49. Joh. 14: 16, 17, 26; 16: 13. Ap. t. 2: 33. — **27.** Luuk. 24: 48. Ap. t. 1: 8; 2: 32; 3: 15; 4: 33; 5: 32; 10: 39.

16. **2.** Matt. 24: 9. Mark. 13: 9. Luuk. 21: 12.

kainen, joka tappaa teidät, luulee tekevänsä uhripalveluksen Jumalalle.
3. Ja sen he tekevät teille, koska eivät tunne Isää eivätkä minua.
4. Mutta tämän minä olen puhunut teille, jotta, kun se aika tulee, te muistaisitte, että minä olen sanonut sen teille. Tätä en ole sanonut teille alusta, koska olin teidän kanssanne.
5. **M**utta nyt minä menen hänen tykönsä, joka minut lähetti, eikä kukaan teistä kysy minulta: 'Mihin menet?'
6. Mutta koska olen puhunut tämän teille, täyttää murhe sydämenne.
7. Kuitenkin minä sanon teille totuuden: teille on hyödyksi, että minä menen pois. Sillä ellen minä mene pois, ei Puolustaja tule teidän luoksenne; mutta jos menen, lähetän hänet luoksenne.
8. Ja kun hän tulee, niin hän näyttää maailmalle todeksi synnin ja vanhurskauden ja tuomion:
9. synnin, koska eivät usko minuun;
10. vanhurskauden, koska minä menen Isän tykö, ettekä enää näe minua;
11. ja tuomion, koska tämän maailman ruhtinas on tuomittu.
12. **M**inulla on vielä paljo sanomista teille, mutta te ette voi nyt sitä kantaa;
13. mutta kun hän tulee, totuuden Henki, opastaa hän teidät koko totuuteen. Sillä hän ei puhu omiaan, vaan minkä hän kuulee, sen hän puhuu, ja tulevaiset asiat hän teille julistaa.
14. Hän on minut kirkastava, sillä hän ottaa minun omastani ja julistaa teille.
15. Kaikki, mitä Isällä on, on minun; sentähden minä sanoin, että hän ottaa minun omastani ja julistaa teille.
16. **V**ähä aikaa, niin ette enää näe minua, ja taas vähä aikaa, niin näette minut.»
17. Silloin muutamat hänen opetuslapsistaan sanoivat toisilleen: »Mitä tuo on, jota hän sanoo meille: 'Vähä aikaa, niin ette näe minua, ja taas vähä aikaa, niin näette minut', ja: 'Minä menen Isän tykö'?»
18. Niin he sanoivat: »Mitä tuo on, jota hän sanoo: 'Vähä aikaa'? Emme ymmärrä, mitä hän puhuu.»
19. Kun Jeesus huomasi heidän tahtovan kysyä häneltä, sanoi hän heille: »Sitä tutkistelette keskenänne, että sanoin: 'Vähä aikaa, niin ette näe minua, ja taas vähä aikaa, niin näette minut'.
20. Totisesti, totisesti minä sanon teille: te joudutte itkemään ja valittamaan, mutta maailma on iloitseva; te tulette murheellisiksi, mutta murheenne on muuttuva iloksi.
21. Kun vaimo synnyttää, on hänellä murhe, koska hänen hetkensä on tullut; mutta kun hän on synnyttänyt lapsen, ei hän enää muista ahdistustaan sen ilon tähden, että on syntynyt ihminen maailmaan.
22. Niin teilläkin on nyt murhe; mutta minä olen taas nä-

3. Joh. 15: 21. 1 Kor. 2: 8. — **4.** Joh. 13: 19; 14: 29. — **5.** Joh. 7: 33. — **10.** Room. 4: 25. — **11.** Joh. 12: 31. — **12.** 1 Kor. 3: 1, 2. — **13.** Joh. 14: 26; 15: 26. 1 Joh. 2: 27. — **15.** Joh. 17: 10. — **16.** Joh. 14: 19. — **20.** Ps. 30: 12. — **22.** Es. 35: 10; 51: 11. Luuk. 24: 52. Joh. 20: 20.

kevä teidät, ja teidän sydämenne on iloitseva, eikä kukaan ota iloanne teiltä pois.
23. Ja sinä päivänä te ette kysy minulta mitään. Totisesti, totisesti minä sanon teille: jos anotte jotakin Isältä, on hän antava sen teille minun nimessäni.
24. Tähän asti te ette ole anoneet mitään minun nimessäni; anokaa, niin te saatte, jotta ilonne olisi täydellinen.
25. Tämän olen puhunut teille vertauskuvin; mutta tulee aika, jolloin en puhu teille enää vertauskuvin, vaan avonaisesti julistan teille Isästä.
26. Sinä päivänä te anotte minun nimessäni; enkä sano teille, että minä olen rukoileva Isää teidän edestänne;
27. sillä Isä itse rakastaa teitä, sentähden että te olette minua rakastaneet ja uskoneet minun lähteneen Jumalan tyköä.
28. Minä olen lähtenyt Isästä ja tullut maailmaan; jälleen minä jätän maailman ja menen Isän tykö.»
29. Hänen opetuslapsensa sanoivat: »Katso, nyt sinä puhut avonaisesti etkä käytä mitään vertauskuvaa.
30. Nyt me tiedämme, että sinä tiedät kaikki, etkä tarvitse, että kukaan sinulta kysyykään; sentähden uskomme sinun Jumalan tyköä lähteneen.»
31. Jeesus vastasi heille: »Nyt te uskotte.
32. Katso, tulee hetki ja on jo tullut, jona teidät hajoitetaan kukin omaanne ja te jätätte minut yksin; en kuitenkaan ole yksin, sillä Isä on minun kanssani.
33. Tämän olen puhunut teille, jotta teillä olisi minussa rauha. Maailmassa teillä on ahdistus; mutta olkaa turvallisella mielin, minä olen voittanut maailman.»

17 luku.

Jeesus rukoilee itsensä edestä 1—5, opetuslastensa edestä 6—19 ja kaikkien uskovien edestä 20—26.

1. Tämän Jeesus puhui ja nosti silmänsä taivasta kohti ja sanoi: »Isä, hetki on tullut, kirkasta Poikasi, jotta Poikasi kirkastaisi sinut;
2. koskapa olet antanut hänen valtaansa kaiken lihan, jotta hän antaisi iankaikkisen elämän kaikille, jotka olet antanut hänelle.
3. Mutta tämä on iankaikkinen elämä, että he tuntevat sinut, joka yksin olet tosi Jumala, ja sen, jonka olet lähettänyt, Jeesuksen Kristuksen.
4. Minä olen kirkastanut sinut maan päällä, olen täyttänyt sen tehtävän, jonka annoit minulle tehdäkseni.
5. Ja nyt, Isä, kirkasta sinä minut tykönäsi sillä kirkkaudella, joka minulla oli sinun ty-

23. Matt. 7: 7. Mark. 11: 24. Joh. 14: 13; 15: 7, 16. 1 Joh. 3: 22; 5: 14. — **24.** Joh. 15: 11. — **25.** Joh. 10: 6. — **27.** Joh. 14: 21, 23; 17: 8. — **32.** Sak. 13: 7. Matt. 26: 31. Mark. 14: 27. Joh. 8: 29. — **33.** Room. 5: 1. Ef. 2: 14. 1 Joh. 5: 4.
17. **1.** Joh. 12: 23. — **2.** Matt. 11: 27; 28: 18. Joh. 3: 35. — **3.** Fil. 3: 8, 10. 1 Joh. 5: 20. — **4.** Joh. 4: 34; 19: 30. — **5.** Joh. 13: 32. Ap. t. 3: 13. Fil. 2: 6. Hebr. 1: 3.

könäsi, ennenkuin maailma olikaan.
6. **O**len ilmoittanut sinun nimesi ihmisille, jotka annoit minulle maailmasta. He olivat sinun, ja sinä annoit heidät minulle, ja he ovat ottaneet sanastasi vaarin.
7. Nyt he tietävät, että kaikki, minkä olet antanut minulle, on sinulta.
8. Sillä ne sanat, jotka annoit minulle, olen antanut heille; ja he ovat ottaneet ne vastaan ja tietävät todella minun lähteneen sinun tyköäsi ja uskovat, että sinä olet minut lähettänyt.
9. Minä rukoilen heidän edestään; maailman edestä en rukoile, vaan niiden edestä, jotka olet antanut minulle, koska he ovat sinun —
10. ja kaikki minun omani on sinun, ja sinun omasi on minun — ja minä olen kirkastettu heissä.
11. Ja minä en enää ole maailmassa, mutta he ovat maailmassa, ja minä tulen sinun tyKösi. Pyhä Isä, varjele heidät nimessäsi, jonka olet antanut minulle, jotta he olisivat yhtä, niinkuin me olemme.
12. Kun olin heidän kanssaan, varjelin minä heidät nimessäsi, jonka olet antanut minulle, ja suojelin heitä, eikä heistä joutunut kadotetuksi kukaan muu kuin tuo kadotuksen lapsi, jotta kirjoitus kävisi toteen.
13. Mutta nyt minä tulen sinun tyKösi ja puhun tätä maailmassa, jotta heillä olisi minun iloni täydellisenä heissä itsessään.
14. Minä olen antanut heille sinun sanasi, ja maailma vihaa heitä, koska he eivät ole maailmasta, niinkuin en minäkään ole maailmasta.
15. En rukoile, että ottaisit heidät pois maailmasta, vaan että varjelisit heidät pahasta.
16. He eivät ole maailmasta, niinkuin en minäkään ole maailmasta.
17. Pyhitä heidät totuudessa; sinun sanasi on totuus.
18. Samoinkuin sinä olet lähettänyt minut maailmaan, olen minäkin lähettänyt heidät maailmaan;
19. ja minä pyhitän itseni heidän tähtensä, jotta hekin olisivat pyhitetyt totuudessa.
20. **M**utta en minä rukoile ainoastaan näiden edestä, vaan niidenkin edestä, jotka heidän sanansa kautta uskovat minuun,
21. että he kaikki olisivat yhtä, niinkuin sinä, Isä, olet minussa ja minä sinussa, että hekin meissä olisivat, jotta maailma uskoisi, että sinä olet lähettänyt minut.
22. Ja sen kirkkauden, jonka annoit minulle, olen minä antanut heille, jotta he olisivat yhtä, niinkuin me olemme yhtä —
23. minä heissä, ja sinä minussa — jotta he olisivat täydellistyneet yhdeksi, niin että

6. Joh. 6: 37; 10: 29. — **8.** Joh. 16: 27, 30. — **10.** Joh. 16: 15. — **11.** Joh. 10: 30. — **12.** Ps. 41: 10; 109: 8. Joh. 6: 39; 13: 18. — **13.** Joh. 15: 11. — **14.** Joh. 15: 18, 19. 1 Joh. 3: 13. — **15.** 1 Kor. 5: 10. 2 Tess. 3: 3. — **17.** 2 Sam. 7: 28. 1 Piet. 1: 22. — **18.** Joh. 20: 21. — **19.** 1 Kor. 1: 30. Ef. 5: 26. Hebr. 10: 10. — **20.** Room. 8: 34. Hebr. 7: 25. — **21.** Gal. 3: 28. Ef. 4: 3-5. Joh. 14: 20. — **23.** Gal. 2: 20.

maailma ymmärtäisi, että sinä olet minut lähettänyt ja rakastanut heitä, niinkuin olet minua rakastanut.

24. Isä, minä tahdon, että missä minä olen, siellä nekin, jotka olet minulle antanut, olisivat minun kanssani, jotta näkisivät minun kirkkauteni, jonka annoit minulle, koska olet rakastanut minua ennen maailman perustamista.

25. Vanhurskas Isä, maailma ei ole sinua tuntenut, mutta minä tunnen sinut, ja nämä ovat tulleet tuntemaan, että sinä olet minut lähettänyt.

26. Ja minä olen tehnyt nimesi heille tunnetuksi ja teen vastakin, jotta se rakkaus, jolla olet minua rakastanut, olisi heissä ja minä olisin heissä.»

18 luku.

Juudas kavaltaa Jeesuksen 1—11; Jeesus viedään Hannaan eteen 12—14. Pietari kieltää hänet 15—18; ylimäinen pappi tutkii häntä 19—24; Pietari kieltää hänet uudestaan 25—27. Jeesus on Pilatuksen tutkittavana 28—40.

1. **K**un Jeesus oli tämän puhunut, lähti hän pois opetuslastensa kanssa Kedronin puron tuolle puolelle; siellä oli puutarha, johon hän meni opetuslapsineen.

2. Ja Juudaskin, joka kavalsi hänet, tiesi sen paikan, koska Jeesus ja hänen opetuslapsensa usein olivat kokoontuneet sinne.

3. Niin Juudas otti sotilasjoukon ja ylipapeilta ja fariseuksilta saamiaan käskyläisiä ja tuli sinne soihdut ja lamput ja aseet mukanaan.

4. Silloin Jeesus, joka tiesi kaikki, mikä oli häntä kohtaava, astui esiin ja sanoi heille: »Ketä te etsitte?»

5. He vastasivat hänelle: »Jeesusta, Nasaretilaista». Jeesus sanoi heille: »Minä se olen». Ja Juudas, joka kavalsi hänet, seisoi myös heidän kanssaan.

6. Kun hän siis sanoi heille: »Minä se olen», peräytyivät he ja kaatuivat maahan.

7. Niin hän taas kysyi heiltä: »Ketä te etsitte?» He sanoivat: »Jeesusta, Nasaretilaista».

8. Jeesus vastasi: »Sanoinhan teille, että minä se olen. Jos siis minua etsitte, niin antakaa näiden mennä»;

9. jotta se sana kävisi toteen, jonka hän oli sanonut: »En ole kadottanut ketään niistä, jotka olet minulle antanut».

10. Niin Simon Pietari, jolla oli miekka, veti sen ja iski ylimäisen papin palvelijaa ja sivalsi häneltä oikean korvan; ja palvelijan nimi oli Malkus.

11. Niin Jeesus sanoi Pietarille: »Pistä miekkasi tuppeen. Enkö joisi sitä maljaa, jonka Isä on minulle antanut?»

12. **N**iin sotilasjoukko ja päällikkö ja Juutalaisten käskyläiset ottivat Jeesuksen kiinni ja sitoivat hänet

13. ja veivät ensin Hannaan luo, sillä hän oli Kaifaan appi,

24. Joh. 12: 26; 14: 3. 1 Tess. 4: 17. 1 Joh. 3: 2. Ilm. 3: 21. — **25.** Joh. 15: 21. — **26.** Joh. 15: 9.

18. 1. Matt. 26: 36. Mark. 14: 32. Luuk. 22: 39. — (V. **2-11** vert. Matt. 26: 47-52. Mark. 14: 43-47. Luuk. 22: 47-51.) — **3.** Ps. 41: 10. Ap. t. 1: 16. — **9.** Joh. 17: 12. — (V. **12-27** vert. Matt. 26: 57-75. Mark. 14: 53-72. Luuk. 22: 54-62.) — **13.** Luuk. 3: 2.

ja Kaifas oli sinä vuonna ylimäinen pappi.

14. Ja Kaifas oli se, joka neuvottelussa oli Juutalaisille sanonut: »On hyödyllistä, että yksi ihminen kuolee kansan edestä».

15. Ja Jeesusta seurasi Simon Pietari ja eräs toinen opetuslapsi. Tämä opetuslapsi oli ylimäisen papin tuttu ja meni Jeesuksen kanssa sisälle ylimäisen papin kartanoon.

16. Mutta Pietari seisoi portilla ulkona. Niin se toinen opetuslapsi, joka oli ylimäisen papin tuttu, meni ulos ja puhutteli portinvartijatarta ja toi Pietarin sisälle.

17. Niin palvelijatar, joka vartioi porttia, sanoi Pietarille: »Etkö sinäkin ole tuon miehen opetuslapsia?» Hän sanoi: »En ole».

18. Mutta palvelijat ja käskyläiset olivat tehneet hiilitulen, koska oli kylmä, ja seisoivat ja lämmittelivät. Ja Pietarikin seisoi heidän kanssaan lämmittelemässä.

19. Niin ylimäinen pappi kysyi Jeesukselta hänen opetuslapsistaan ja opistaan.

20. Jeesus vastasi hänelle: »Minä olen julkisesti puhunut maailmalle; minä olen aina opettanut synagogissa ja pyhäkössä, joihin kaikki Juutalaiset kokoontuvat, enkä ole salassa puhunut mitään.

21. Miksi minulta kysyt? Kysy niiltä, jotka ovat minua kuulleet, mitä olen puhunut heille; katso, ne tietävät, mitä olen sanonut.»

22. Mutta kun Jeesus oli tämän sanonut, antoi eräs käskyläinen, joka seisoi vieressä, hänelle korvapuustin sanoen: »Niinkö sinä vastaat ylimäiselle papille?»

23. Jeesus vastasi hänelle: »Jos puhuin pahasti, niin näytä toteen, että se on pahaa; mutta jos puhuin oikein, miksi minua lyöt?»

24. Niin Hannas lähetti hänet sidottuna ylimäisen papin Kaifaan luo.

25. Mutta Simon Pietari seisoi lämmittelemässä. Niin he sanoivat hänelle: »Etkö sinäkin ole hänen opetuslapsiaan?» Hän kielsi ja sanoi: »En ole».

26. Silloin eräs ylimäisen papin palvelijoista, sen sukulainen, jolta Pietari oli sivaltanut korvan, sanoi: »Enkös minä nähnyt sinua puutarhassa hänen kanssaan?»

27. Niin Pietari taas kielsi, ja samassa lauloi kukko.

28. Niin he veivät Jeesuksen Kaifaan luota palatsiin; ja oli varhainen aamu. Ja itse he eivät menneet sisälle palatsiin, jotteivät saastuisi, vaan saattaisivat syödä pääsiäislampaan.

29. Niin Pilatus meni ulos heidän luokseen ja sanoi: »Mikä syytös teillä on esitettävänä tätä miestä vastaan?»

30. He vastasivat ja sanoivat hänelle: »Jos tämä ei olisi pahantekijä, emme olisi antaneet häntä sinun käsiisi».

31. Niin Pilatus sanoi heille: »Ottakaa te hänet ja tuomitkaa hänet lakinne mukaan». Juutalaiset sanoivat hänelle: »Meidän ei ole lupa ketään tappaa»;

14. Joh. 11: 49, 50. — **20.** Matt. 26: 55. Joh. 7: 26. — **27.** Joh. 13: 38. — (V. **28-19: 16** vert. Matt. 27: 2, 11-26. Mark. 15: 1-15. Luuk. 23: 1-25.) — **28.** 4 Moos. 28: 16, 17. Ap. t. 10: 28.

32. jotta Jeesuksen sana kävisi toteen, jonka hän oli sanonut, ilmaisten, minkälaisella kuolemalla hän oli kuoleva.

33. Niin Pilatus meni taas sisälle palatsiin ja kutsui Jeesuksen ja sanoi hänelle: »Oletko sinä Juutalaisten kuningas?»

34. Jeesus vastasi hänelle: »Itsestäsikö sen sanot, vai ovatko muut sen sinulle minusta sanoneet?»

35. Pilatus vastasi: »Olenko minä Juutalainen? Oma kansasi ja ylipapit ovat antaneet sinut minun käsiini. Mitä olet tehnyt?»

36. Jeesus vastasi: »Minun kuninkuuteni ei ole tästä maailmasta; jos kuninkuuteni olisi tästä maailmasta, olisivathan palvelijani taistelleet, ettei minua olisi annettu Juutalaisten käsiin; mutta nyt minun kuninkuuteni ei ole täältä».

37. Niin Pilatus sanoi hänelle: »Sinä siis kumminkin olet kuningas?» Jeesus vastasi: »Olen, niinkuin sanot; minä olen kuningas. Sitä varten minä olen syntynyt ja sitä varten tullut maailmaan, että todistaisin totuuden puolesta. Jokainen, joka on totuudesta, kuulee minun ääneni.»

38. Pilatus sanoi hänelle: »Mikä on totuus?» Ja sen sanottuaan hän taas meni ulos Juutalaisten luo ja sanoi heille: »Minä en löydä hänessä yhtäkään syytä.

39. Mutta teillä on tapa, että päästän teille yhden vangin irti pääsiäisenä; tahdotteko siis, että päästän teille Juutalaisten kuninkaan?»

40. Niin he taas huusivat sanoen: »Älä häntä, vaan Barabbas!» Mutta Barabbas oli rosvo.

19 luku.

Pilatus ruoskittaa Jeesuksen 1—3 ja koettaa päästää hänet irti, mutta tuomitsee kuitenkin hänet lopulta 4—16. Jeesus ristiinnaulitaan 17—24; hän uskoo äitinsä Johannekselle 25—27 ja heittää henkensä 28—30; hänen kylkensä lävistetään 31—37 ja hänet haudataan 38—42.

1. **S**illoin Pilatus otti Jeesuksen ja ruoskitti hänet.

2. Ja sotamiehet väänsivät kruunun orjantappuroista, panivat sen hänen päähänsä ja pukivat hänen ylleen purppuraisen viitan

3. ja tulivat hänen luoksensa ja sanoivat: »Terve, Juutalaisten kuningas»; ja he antoivat hänelle korvapuusteja.

4. **P**ilatus meni taas ulos ja sanoi heille: »Katso, minä tuon hänet ulos teille, jotta tietäisitte, etten löydä hänessä yhtäkään syytä».

5. Niin Jeesus tuli ulos, orjantappurakruunu päässään ja purppurainen viitta yllään. Ja Pilatus sanoi heille: »Katso ihmistä!»

6. Kun siis ylipapit ja käskyläiset näkivät hänet, huusivat he sanoen: »Ristiinnaulitse, ristiinnaulitse!» Pilatus sanoi heille: »Ottakaa te hänet ja ristiinnaulitkaa, sillä minä en löydä hänessä mitään syytä».

7. Juutalaiset vastasivat hä-

---

32. Matt. 20: 19. Mark. 10: 33, 34. Luuk. 18: 32, 33. Joh. 3: 14; 12: 32, 33. — **36.** Dan. 2: 44; 7: 14. — **37.** Joh. 8: 47. 1 Tim. 6: 13. Ilm. 19: 16. — **40.** Ap. t. 3: 14.

19. 7. Joh. 5: 18.

nelle: »Meillä on laki, ja lain mukaan hänen pitää kuolla, koska hän on tehnyt itsensä Jumalan Pojaksi».

8. Kun Pilatus kuuli tämän sanan, pelkäsi hän vielä enemmän

9. ja meni taas sisälle palatsiin ja sanoi Jeesukselle: »Mistä sinä olet?» Mutta Jeesus ei hänelle vastannut.

10. Niin Pilatus sanoi hänelle: »Minulleko et puhu? Etkö tiedä, että minulla on valta sinut päästää ja minulla on valta sinut ristiinnaulita?»

11. Jeesus vastasi hänelle: »Sinulla ei olisi mitään valtaa minuun, ellei sitä olisi annettu sinulle ylhäältä. Sentähden on sen synti suurempi, joka jätti minut sinun käsiisi.»

12. Tämän johdosta Pilatus koetti päästää hänet irti. Mutta Juutalaiset huusivat sanoen: »Jos päästät hänet, et ole keisarin ystävä; jokainen, joka tekee itsensä kuninkaaksi, asettuu keisaria vastaan».

13. Kun Pilatus kuuli nämä sanat, antoi hän viedä Jeesuksen ulos ja istui tuomarinistuimelle, paikalle, jonka nimi on Litostroton, hebreaksi Gabbata.

14. Ja oli pääsiäisen valmistuspäivä, noin kuudes tunti. Ja hän sanoi Juutalaisille: »Katso, teidän kuninkaanne!»

15. Niin he huusivat: »Vie pois, vie pois, ristiinnaulitse hänet!» Pilatus sanoi heille: »Onko minun ristiinnaulittava teidän kuninkaanne?» Ylipapit vastasivat: »Ei meillä ole kuningasta, vaan keisari».

16. Silloin hän luovutti hänet heille ja antoi ristiinnaulittavaksi. Ja he ottivat Jeesuksen.

17. Ja kantaen ristiä itselleen hän meni ulos niin sanotulle Pääkallonpaikalle, jota kutsutaan hebreankielellä Golgataksi.

18. Siellä he hänet ristiinnaulitsivat ja hänen kanssaan kaksi muuta, yhden kummallekin puolelle, ja Jeesuksen keskelle.

19. Ja Pilatus kirjoitti myös päällekirjoituksen ja kiinnitti sen ristiin; ja se oli näin kirjoitettu: »Jeesus, Nasaretilainen, Juutalaisten kuningas».

20. Tämän päällekirjoituksen lukivat monet Juutalaiset, sillä se paikka, jossa Jeesus ristiinnaulittiin, oli lähellä kaupunkia; ja se oli kirjoitettu hebreaksi, latinaksi ja kreikaksi.

21. Niin Juutalaisten ylipapit sanoivat Pilatukselle: »Älä kirjoita: 'Juutalaisten kuningas', vaan että hän on sanonut: 'Minä olen Juutalaisten kuningas'».

22. Pilatus vastasi: »Minkä kirjoitin, sen kirjoitin».

23. Kun sotamiehet olivat ristiinnaulinneet Jeesuksen, ottivat he hänen vaatteensa ja jakoivat ne neljään osaan, kullekin sotamiehelle osansa, sekä ihokkaan. Mutta ihokas oli saumaton, kauttaaltaan ylhäältä asti kudottu.

24. Sentähden he sanoivat toisilleen: »Älkäämme leikatko sitä rikki, vaan heittäkäämme siitä arpaa, kenen se on oleva»; jotta tämä kirjoitus kävisi toteen: »He jakavat keskenään vaatteeni ja heittävät puvustani arpaa». Ja sotamiehet tekivät niin.

11. Viis. 6: 4. Joh. 10: 18. Ap. t. 2: 23. — (V. **16-30** vert. Matt. 27: 31-50. Mark. 15: 20-37. Luuk. 23: 26-46.) — **17.** Hebr. 13: 12. — **24.** Ps. 22: 19.

25. Mutta Jeesuksen ristin vieressä seisoivat hänen äitinsä ja hänen äitinsä sisar ja Maria, Kloopaan vaimo, ja Maria Magdaleena.
26. Kun Jeesus näki äitinsä ja sen opetuslapsen, jota hän rakasti, seisovan siinä vieressä, sanoi hän äidilleen: »Vaimo, katso, poikasi!»
27. Sitten hän sanoi opetuslapselle: »Katso, äitisi!» Ja siitä hetkestä opetuslapsi otti hänet kotiinsa.
28. Sen jälkeen, kun Jeesus tiesi, että kaikki jo oli täytetty, sanoi hän, jotta raamattu kävisi täytäntöön: »Minun on jano».
29. Siinä oli astia, hapanviiniä täynnä; niin he täyttivät sillä hapanviinillä sienen ja panivat sen isoppikorren päähän ja ojensivat sen hänen suunsa eteen.
30. Kun nyt Jeesus oli ottanut hapanviinin, sanoi hän: »Se on täytetty», ja kallisti päänsä ja antoi henkensä.
31. Koska silloin oli valmistuspäivä, niin — jotta ruumiit eivät jäisi ristille sapatiksi, sillä se sapatinpäivä oli suuri — Juutalaiset pyysivät Pilatukselta, että ristiinnaulittujen sääriluut rikottaisiin ja ruumiit otettaisiin alas.
32. Niin sotamiehet tulivat ja rikkoivat sääriluut ensin toiselta ja sitten toiselta hänen kanssaan ristiinnaulitulta.
33. Mutta kun he tulivat Jeesuksen luo ja näkivät hänet jo kuolleeksi, eivät he rikkoneet hänen luitaan,
34. vaan yksi sotamiehistä puhkaisi keihäällä hänen kylkensä, ja heti vuoti siitä verta ja vettä.
35. Ja joka sen näki, on sen todistanut, ja hänen todistuksensa on tosi, ja hän tietää totta sanovansa, jotta tekin uskoisitte.
36. Sillä tämä tapahtui, jotta kirjoitus kävisi toteen: »Älköön häneltä luuta särjettäkö».
37. Ja vielä sanoo toinen kirjoitus: »He luovat katseensa häneen, jonka ovat lävistäneet».
38. Mutta sen jälkeen Joosef, Arimatialainen, joka oli Jeesuksen opetuslapsi, vaikka salaa, koska pelkäsi Juutalaisia, pyysi Pilatukselta saada ottaa Jeesuksen ruumiin; ja Pilatus myöntyi siihen. Niin hän tuli ja otti Jeesuksen ruumiin.
39. Tuli myös Nikodeemus, joka ensi kerran oli yöllä tullut Jeesuksen tykö, ja toi mirhan ja aloen seosta noin sata naulaa.
40. Niin he ottivat Jeesuksen ruumiin ja käärivät sen hyvänhajuisten yrttien kanssa liinakääreihin, niinkuin Juutalaisilla on tapana haudata.
41. Ja sillä paikalla, missä hän ristiinnaulittiin, oli puutarha, ja puutarhassa uusi hauta, johon ei vielä oltu ketään pantu.
42. Siihen he nyt panivat Jeesuksen, koska oli Juutalaisten valmistuspäivä ja se hauta oli lähellä.

28. Ps. 22: 16. — **29.** Ps. 69: 22. — **30.** Joh. 17: 4 — **31.** 5 Moos. 21: 23. Mark. 15: 42. — **34.** 1 Joh. 5: 6, 8. — **36.** 2 Moos. 12: 46. 4 Moos. 9: 12. — **37.** Ps. 22: 17. Sak. 12: 10. Ilm. 1: 7. — (V. **38-42** vert. Matt. 27: 57-60. Mark. 15: 42-46. Luuk. 23: 50-53.) — **38.** Joh. 12: 42. — **39.** Joh. 3: 1, 2; 7: 50. — **42.** Es. 53: 9.

14. 765. — 14

20 luku.

Maria Magdaleena, Pietari ja Johannes käyvät Jeesuksen haudalla 1—10. Ylösnoussut Jeesus ilmestyy Maria Magdaleenalle 11—18 sekä opetuslapsilleen Tuomaan poissa ollessa 19—23 ja Tuomaan läsnä ollessa 24—29. Tämän evankeliumikirjan tarkoitus 30, 31.

1. **M**utta viikon ensimäisenä päivänä Maria Magdaleena meni varhain, kun vielä oli pimeä, haudalle ja näki kiven otetuksi pois haudan suulta.

2. Niin hän riensi pois ja tuli Simon Pietarin luo ja sen toisen opetuslapsen luo, joka oli Jeesukselle rakas, ja sanoi heille: »Ovat ottaneet Herran pois haudasta, emmekä tiedä, mihin he ovat hänet panneet».

3. Niin Pietari ja se toinen opetuslapsi lähtivät ja menivät haudalle.

4. Ja he juoksivat molemmat yhdessä; mutta se toinen opetuslapsi juoksi edelle, nopeammin kuin Pietari, ja saapui ensin haudalle.

5. Ja kun hän kurkisti sisään, näki hän liinakääreet siellä; kuitenkaan hän ei mennyt sisään.

6. Niin Simon Pietarikin tuli hänen perässään ja meni sisälle hautaan ja näki liinakääreet siellä

7. ja hikiliinan, joka oli ollut hänen päässään, ei pantuna yhteen liinakääreiden kanssa, vaan toiseen paikkaan erikseen kokoonkäärittynä.

8. Silloin toinenkin opetuslapsi, joka ensimäisenä oli tullut haudalle, meni sisään ja näki ja uskoi.

9. Sillä he eivät vielä ymmärtäneet raamattua, että hänen oli kuolleista nouseminen.

10. Niin opetuslapset menivät takaisin kotiinsa.

11. **M**utta Maria seisoi haudan vieressä ulkopuolella ja itki. Kun hän niin itki, kurkisti hän hautaan

12. ja näki kaksi enkeliä valkeissa vaatteissa istuvan, toisen pääpuolessa ja toisen jalkapuolessa, siinä, missä Jeesuksen ruumis oli maannut.

13. Nämä sanoivat hänelle: »Nainen, mitä itket?» Hän sanoi heille: »Ovat ottaneet Herrani pois, enkä tiedä, mihin ovat hänet panneet».

14. Tämän sanottuaan hän kääntyi taakseen ja näki Jeesuksen siinä seisovan, eikä tiennyt, että se oli Jeesus.

15. Jeesus sanoi hänelle: »Nainen, mitä itket? Ketä etsit?» Tämä luuli häntä puutarhuriksi ja sanoi hänelle: »Herra, jos sinä olet kantanut hänet pois, sano minulle, mihin olet hänet pannut, niin minä otan hänet».

16. Jeesus sanoi hänelle: »Maria». Tämä kääntyi ja sanoi hänelle hebreankielellä: »Rabbuni», se on: opettaja.

17. Jeesus sanoi hänelle: »Älä minuun koske, sillä en ole vielä mennyt ylös Isäni tykö; mutta mene veljieni luo ja sano heille, että menen ylös minun Isäni tykö ja teidän Isänne tykö, ja minun Jumalani tykö ja teidän Jumalanne tykö».

18. Maria Magdaleena meni ja

---

20. (V. **1-18** vert. Matt. 28: 1-10. Mark. 16: 1-11. Luuk. 24: 1-12.) — **5.** Joh. 19: 40. — **9.** Ps. 16: 10. 1 Kor. 15: 4. — **17.** Hebr. 2: 11, 12.

ilmoitti opetuslapsille nähneensä
Herran, ja että Herra oli hä-
nelle näin sanonut.
19. Samana päivänä, viikon
ensimäisenä, myöhään illalla,
kun opetuslapset olivat koolla
lukittujen ovien takana, koska
pelkäsivät Juutalaisia, Jeesus
tuli ja seisoi heidän keskellään
ja sanoi heille: »Rauha olkoon
teille!»
20. Ja sen sanottuaan hän
näytti heille kätensä ja kylken-
sä. Niin opetuslapset iloitsivat
nähdessään Herran.
21. Niin Jeesus taas sanoi
heille: »Rauha olkoon teille! Sa-
moinkuin Isä on lähettänyt mi-
nut, lähetän minäkin teidät.»
22. Ja tämän sanottuaan hän
puhalsi heidän päälleen ja sa-
noi heille: »Ottakaa Pyhä Henki.
23. Joille te annatte synnit
anteeksi, niille ne ovat anteeksi
annetut; joille te ne pidätätte,
niille ne ovat pidätetyt.»
24. Mutta Tuomas, jota sa-
notaan Didymukseksi, yksi niistä
kahdestatoista, ei ollut heidän
seurassaan, kun Jeesus tuli.
25. Niin ne muut opetuslapset
sanoivat hänelle: »Me näimme
Herran». Mutta hän sanoi heille:
»Ellen näe hänen käsissään nau-
lojen jälkiä ja pistä sormeani nau-
lojen sijoihin ja pistä kättäni hä-
nen kylkeensä, en usko».
26. Ja kahdeksan päivän pe-
rästä hänen opetuslapsensa taas
olivat huoneessa, ja Tuomas oli
heidän kanssaan. Niin Jeesus
tuli, ovien ollessa lukittuina, ja
seisoi heidän keskellään ja sa-
noi: »Rauha olkoon teille!»
27. Sitten hän sanoi Tuo-
maalle: »Ojenna sormesi tänne ja
katso käsiäni, ja ojenna kätesi ja
pistä se kylkeeni, äläkä ole epä-
uskoinen, vaan uskovainen».
28. Tuomas vastasi ja sanoi
hänelle: »Minun Herrani ja mi-
nun Jumalani!»
29. Jeesus sanoi hänelle: »Sen-
tähden, että minut näit, sinä
uskot. Autuaita ovat ne, jotka
eivät näe ja kuitenkin uskovat.»
30. Paljon siis Jeesus teki ope-
tuslastensa nähden tunnustekoja,
muitakin, joita ei ole kirjoitettu
tähän kirjaan;
31. mutta nämä ovat kirjoi-
tetut, jotta uskoisitte, että Jee-
sus on Kristus, Jumalan Poi-
ka, ja jotta teillä uskon kautta
olisi elämä hänen nimessään.

21 luku.

Jeesus ilmestyy seitsemälle opetuslapselleen Tiberiaan meren rannalla ja suopi heille suuren kalansaaliin 1—14, kysyy Pietarilta kolmesti, rakastaako hän häntä, ja käskee häntä kaitsemaan hänen lampaitaan 15—17 sekä puhuu Pietarin ja Johanneksen tulevasta kohtalosta 18—23. Tämän evankeliumikirjan loppusanat 24, 25.

1. Sen jälkeen Jeesus taas il-
mestyi opetuslapsilleen Tiberiaan
meren luona; ja hän ilmestyi
näin:
2. Simon Pietari ja Tuomas,
jota sanotaan Didymukseksi, ja
Natanael, joka oli Galilean Kaa-
nasta, ja Sebedeuksen pojat sekä

(V. **19-23** vert. Mark. 16: 14. Luuk. 24: 36-40.) — **19.** 1 Kor. 15: 5. — **20.** Joh. 16: 22. — **21.** Joh. 17: 18. — **23.** Matt. 16: 19; 18: 18. — **29.** 2 Kor. 5: 7. 1 Piet. 1: 8. — **30.** Joh. 21: 25. — **31.** Hab. 2: 4. Room. 1: 17. 1 Joh. 5: 13.

kaksi muuta hänen opetuslap-
sistaan olivat yhdessä.
3. Simon Pietari sanoi heille:
»Minä menen kalaan». He sa-
noivat hänelle: »Me lähdemme
myös kanssasi». Niin he lähti-
vät ja astuivat venheeseen; mut-
ta eivät sinä yönä saaneet mi-
tään.
4. Ja kun jo oli aamu, sei-
soi Jeesus rannalla. Opetuslapset
eivät kuitenkaan tienneet, että
se oli Jeesus.
5. Niin Jeesus sanoi heille:
»Lapset, onko teillä mitään
syötävää?» He vastasivat hä-
nelle: »Ei ole».
6. Hän sanoi heille: »Laske-
kaa verkko oikealle puolelle ven-
hettä, niin saatte». He laski-
vat sen ja saivat niin paljon
kaloja, etteivät enää jaksaneet
vetää sitä ylös.
7. Silloin se opetuslapsi, jota
Jeesus rakasti, sanoi Pietarille:
»Herra se on». Kun Simon Pietari
kuuli, että se oli Herra, vyötti
hän viittansa ympärilleen, sillä
hän oli alusvaatteissaan, ja heit-
täytyi mereen.
8. Mutta ne muut opetuslap-
set tulivat venheellä ja vetivät
perässään verkkoa kaloineen,
sillä he eivät olleet maasta kau-
empana kuin noin kahdensa-
dan kyynärän päässä.
9. Kun he astuivat maalle,
näkivät he siellä hiilloksen ja
kalaa pantuna sen päälle, sekä
leipää.
10. Jeesus sanoi heille: »Tuo-
kaa tänne niitä kaloja, joita nyt
saitte».
11. Niin Simon Pietari astui
venheeseen ja veti maalle ver-
kon, täynnä suuria kaloja, sata
viisikymmentä kolme. Ja vaikka
niitä oli niin paljo, ei verkko re-
vennyt.
12. Jeesus sanoi heille: »Tul-
kaa einehtimään». Mutta ei ku-
kaan opetuslapsista uskaltanut
kysyä häneltä: »Kuka sinä olet?»
koska tiesivät, että se oli Herra.
13. Niin Jeesus meni ja otti
leivän ja antoi heille, ja samoin
kalaa.
14. Tämä oli jo kolmas kerta,
kun Jeesus noustuaan kuolleista
ilmestyi opetuslapsilleen.
15. **K**un he olivat einehtineet,
sanoi Jeesus Simon Pietarille:
»Simon, Johanneksen poika, ra-
kastatko minua enemmän kuin
nämä?» Hän vastasi hänelle:
»Rakastan, Herra; sinä tiedät,
että olet minulle rakas». Hän
sanoi hänelle: »Ruoki minun
karitsojani».
16. Hän sanoi hänelle taas
toistamiseen: »Simon, Johan-
neksen poika, rakastatko minua?»
Hän vastasi hänelle: »Rakastan,
Herra; sinä tiedät, että olet mi-
nulle rakas». Hän sanoi hänelle:
»Kaitse minun lampaitani».
17. Hän sanoi hänelle kolman-
nen kerran: »Simon, Johannek-
sen poika, olenko sinulle rakas?»
Pietari tuli murheelliseksi siitä,
että hän kolmannen kerran sanoi
hänelle: »Olenko sinulle rakas?»
ja vastasi hänelle: »Herra, sinä
tiedät kaikki; sinä tiedät, että
olet minulle rakas». Jeesus sa-
noi hänelle: »Ruoki minun lam-
paitani.
18. **T**otisesti, totisesti minä
sanon sinulle: kun olit nuori,
vyötit itsesi ja kuljit, mihin tah-

21. **4.** Luuk. 24: 16. Joh. 20: 14. — **6.** Luuk. 5: 4-6. — **12.** Ap. t. 10: 41. — **14.** Joh. 20: 19, 26. — **15.** Matt. 26: 33, 35. — **16.** Jer. 3: 15. Hes. 34: 8-11. 1 Piet. 5: 2. — **18.** 2 Piet. 1: 14.

doit; mutta kun vanhenet, ojennat kätesi, ja sinut vyöttää toinen ja vie sinut, mihin et tahdo.»
19. Mutta sen hän sanoi, ilmaisten, minkälaisella kuolemalla Pietari oli kirkastava Jumalaa. Ja tämän sanottuaan hän lausui hänelle: »Seuraa minua».
20. Niin Pietari kääntyi ja näki sen opetuslapsen seuraavan, jota Jeesus rakasti ja joka myös oli aterioitaessa nojannut hänen rintaansa vasten ja sanonut: »Herra, kuka on kavaltajasi?»
21. Kun Pietari hänet näki, sanoi hän Jeesukselle: »Herra, kuinka tämän käy?»
22. Jeesus sanoi hänelle: »Jos tahtoisin, että hän jää siihen asti, kunnes tulen, mitä se sinuun koskee? Seuraa sinä minua.»
23. Niin semmoinen puhe levisi veljien keskuuteen, ettei se opetuslapsi kuole; mutta Jeesus ei sanonut hänelle, ettei hän kuole, vaan: »Jos tahtoisin, että hän jää siihen asti, kunnes tulen, mitä se sinuun koskee?»
24. Tämä on se opetuslapsi, joka todistaa näistä ja on kirjoittanut nämä; ja me tiedämme, että hänen todistuksensa on tosi.
25. On paljo muutakin, jota Jeesus teki; ja jos se kohta kohdalta kirjoitettaisiin, luulen, etteivät maailmaan mahtuisi ne kirjat, jotka olisivat kirjoitettavat.

19. Joh. 13: 36. — **20.** Joh. 13: 23. — **24.** Joh. 15: 27; 19: 35. — **25.** Joh. 20: 30.

Apostolien Teot.

1 luku.

Alkulause 1—3. Luukas kertoo, että Jeesus käski apostoleitaan Jerusalemissa odottamaan Pyhän Hengen vuodattamista 4—8, ja kuinka Jeesus nousi ylös taivaaseen 9—11. Apostolit ovat kestäväiset rukouksessa 12—14. Pietari kehoittaa valitsemaan jonkun toisen apostoliksi Juudas Iskariotin sijalle, ja arpa lankeaa Mattiaalle 15—26.

1. **E**dellisessä kertomuksessani kirjoitin, oi Teofilus, kaikesta, mitä Jeesus alkoi tehdä ja opettaa

2. hamaan siihen päivään asti, jona hän otettiin ylös, sittenkuin hän Pyhän Hengen kautta oli antanut käskynsä apostoleille, jotka oli valinnut;

3. heille hän myös kärsimisensä jälkeen moninaisten todistusten kautta osoittautui eläväksi, näyttäytyen heille neljänkymmenen päivän kuluessa ja puhuen heille Jumalan valtakunnasta.

4. Ja kun hän oli yhdessä heidän kanssaan, käski hän heitä ja sanoi: »Älkää lähtekö Jerusalemista, vaan odottakaa Isältä sen lupauksen täyttymistä, josta te olette minulta kuulleet;

5. sillä Johannes kastoi vedellä, mutta teidät kastetaan Pyhällä Hengellä muutamia päiviä tämän jälkeen».

6. Niin he ollessansa koolla kysyivät häneltä sanoen: »Herra, tälläkö ajalla sinä jälleen rakennat Israelille valtakunnan?»

7. Hän sanoi heille: »Ei ole teidän asianne tietää aikakausia tai määrähetkiä, jotka Isä on oman valtansa nojalla määrännyt,

8. vaan te saatte voimaa, kun Pyhä Henki tulee teihin, ja te tulette olemaan minua todistajani sekä Jerusalemissa että koko Juudeassa ja Samariassa ja maan ääriin saakka».

---

1. 1. Luuk. 1: 3. — **2.** Matt. 28: 18-20. Mark. 16: 15, 16, 19. Luuk. 6: 13; 9: 51; 24: 49-51. — **3.** Mark. 16: 14. Luuk. 24: 36. Joh. 20: 19, 26; 21: 1, 14. 1 Kor. 15: 5, 6. — **4.** Luuk. 24: 49. Joh. 14: 16; 15: 26; 16: 7. — **5.** Es. 44: 3. Matt. 3: 11. Mark. 1: 8. Luuk. 3: 16. Joh. 1: 26. Ap. t. 2: 4; 11: 16; 19: 4. — **6.** Miik. 4: 8. Luuk. 24: 21. — **7.** Matt. 24: 36. Mark. 13: 32. 1 Tess. 5: 1. — **8.** Luuk. 24: 48, 49. Joh. 15: 27. Ap. t. 2: 4, 32; 5: 32.

9. Kun hän oli tämän sanonut, kohotettiin hän ylös heidän nähtensä, ja pilvi vei hänet pois heidän näkyvistään.

10. Ja kun he tähystelivät taivaalle, hänen mennessään, niin katso, heidän vieressään seisoi kaksi miestä valkeissa vaatteissa;

11. ja nämä sanoivat: »Galilean miehet, mitä te seisotte ja katsotte taivaalle? Tämä Jeesus, joka otettiin teiltä ylös taivaaseen, on tuleva samalla tavalla, kuin te näitte hänen taivaaseen menevänkin.»

12. Silloin he palasivat Jerusalemiin vuorelta, jota kutsutaan Öljymäeksi ja joka on lähellä Jerusalemia, sapatinmatkan päässä.

13. Ja kun he olivat tulleet kaupunkiin, menivät he siihen ylisaliin, jossa he tavallisesti oleskelivat: Pietari ja Johannes ja Jaakob ja Andreas, Filippus ja Tuomas, Bartolomeus ja Matteus, Jaakob Alfeuksen poika ja Simon, kiivailija, ja Juudas Jaakobin poika.

14. Nämä kaikki pysyivät yksimielisesti rukouksessa Marian, Jeesuksen äidin, ja muiden naisten kanssa ja Jeesuksen veljien kanssa.

15. Ja niinä päivinä, kun koolla oli noin sadan kahdenkymmenen hengen suuruinen seura, Pietari nousi veljien keskellä ja sanoi:

16. »Miehet, veljet, se raamatunsana piti toteutuman, jonka Pyhä Henki on edeltäpäin puhunut Daavidin suun kautta Juudaasta, joka rupesi niiden oppaaksi, jotka ottivat kiinni Jeesuksen;

17. sillä hän oli luettu meidän joukkoomme ja oli saanut osalleen tämän viran.

18. Hän hankki itselleen pellon, rikoksesta saamallaan palkalla; ja hän suistui alas ja halkesi keskeltä, niin että kaikki hänen sisälmyksensä valuivat ulos.

19. Ja se tuli kaikkien Jerusalemin asukkaiden tietoon; ja niin sitä peltoa kutsutaan heidän kielellään Akeldamaksi, se on: veripelloksi.

20. Sillä psalmien kirjassa on kirjoitettu: 'Tulkoon autioksi hänen talonsa, älköönkä siinä asukasta olko', ja: 'Ottakoon toinen hänen kaitsijatoimensa'.

21. Niin pitää siis yhden niistä miehistä, jotka ovat vaeltaneet meidän kanssamme koko sen ajan, kun Herra Jeesus kävi sisälle ja ulos meidän tykönämme

22. Johanneksen kasteesta alkaen siihen päivään asti, jona hän meiltä otettiin ylös, tuleman hänen ylösnousemisensa todistajaksi meidän kanssamme.»

23. Ja he asettivat kaksi ehdolle, Joosefin, jota kutsuttiin Barsabbaaksi, lisänimeltä Justukseksi, ja Mattiaan.

---

9. Mark. 16: 19. Luuk. 24: 51-53. — **10.** Luuk. 24: 4. — **11.** Matt. 26: 64. Fil. 3: 20. 1 Tess. 4: 16. Ilm. 1: 7. — **12.** Luuk. 24: 52. — **13.** Matt. 10: 2-4. — **14.** Matt. 13: 55; 27: 55. Mark. 15: 40, 41. Luuk. 8: 2, 3; 24: 10. Joh. 7: 3, 5. — **16.** Ps. 41: 9, 10. Matt. 26: 47. Mark. 14: 43-45. Luuk. 22: 47. Joh. 13: 18; 18: 3. — **17.** Luuk. 6: 16. — **18.** Matt. 26: 15; 27: 3-10. — **19.** Sak. 11: 13. — **20.** Ps. 69: 25, 26; 109: 8.

24. Ja he rukoilivat ja sanoivat: »Herra, sinä, joka kaikkien sydämet tunnet, osoita, kummanko näistä kahdesta olet valinnut
25. saamaan sijan tässä palveluksessa ja apostolinvirassa, josta Juudas vilpistyi pois mennäkseen omaan paikkaansa».
26. Ja he heittivät heistä arpaa, ja arpa lankesi Mattiaalle, ja hänet luettiin kuuluvaksi niiden yhdentoista apostolin joukkoon.

2 luku.

Pyhä Henki vuodatetaan helluntaipäivänä, joten seurakunta syntyy 1—13; Pietari osoittaa kansajoukolle, että Jooel profeetta on sen ennustanut 14—21, ja näyttää, että Jeesus on herätetty kuolleista ja korotettu Jumalan oikealle puolelle ja tehty Herraksi ja Kristukseksi 22—36. Noin kolmetuhatta henkeä kastattaa itsensä 37—41. Ensimäisten kristittyjen keskinäinen elämä ja seurakunnan lisääntyminen 42—47.

1. **J**a kun helluntaipäivä oli tullut, olivat he kaikki yhdessä koolla.
2. Ja tuli yhtäkkiä taivaasta humaus, niinkuin ankaran tuulispään käydessä, ja täytti koko huoneen, jossa he istuivat.
3. Ja heille näkyi jakautuvia kieliä, jotka olivat ikäänkuin tulta, ja ne laskeutuivat, yksi itsekunkin heidän päällensä.
4. Ja he täyttyivät kaikki Pyhällä Hengellä ja rupesivat puhumaan muilla kielillä, sen mukaan kuin Henki heille puhuttavaa antoi.
5. Ja Jerusalemissa asui Juutalaisia, jumalaapelkääväisiä miehiä kaikista kansoista taivaan alla.
6. Ja kun tämä ääni kuului, niin kokoontui paljo kansaa; ja he kävivät kummiinsa, sillä kukin kuuli heidän puhuvan hänen omaa kieltään.
7. Ja he hämmästyivät ja ihmettelivät sanoen: »Katso, eivätkö nämä kaikki, jotka puhuvat, ole Galilealaisia?
8. Kuinka me sitten kukin kuulemme sen maan kieltä, jossa olemme syntyneet?
9. Me Parttilaiset ja Meedialaiset ja Elamilaiset ja jotka asumme Mesopotamiassa, Juudeassa ja Kappadokiassa, Pontossa ja Aasiassa,
10. Frygiassa ja Pamfyliassa, Egyptissä ja Kyrenen puoleisen Libyan alueilla, ja täällä oleskelevat Roomalaiset, Juutalaiset ja käännynnäiset,
11. Kreettalaiset ja Arabialaiset, me kuulemme kukin heidän puhuvan omalla kielellämme Jumalan suuria tekoja.»
12. Ja he olivat kaikki hämmästyksissään eivätkä tienneet, mitä ajatella, ja sanoivat toinen toisellensa: »Mitähän tämä tiennee?»
13. Mutta toiset pilkkasivat heitä ja sanoivat: »He ovat täynnä makeata viiniä».
14. **N**iin Pietari astui esiin niiden yhdentoista kanssa, korotti äänensä ja puhui heille: »Miehet, Juutalaiset ja kaikki Jerusalemin asukkaat, olkoon tämä

24. 1 Sam. 16: 12. Ps. 139: 1-4. Jer. 17: 10. — **26.** Sananl. 16: 33.
2. 1. 5 Moos. 16: 9-12. — **2.** Ap. t. 4: 31. — **3.** Matt. 3: 11. — **4.** Mark. 16: 17. Ap. t. 1: 5; 10: 44-46; 11: 15.

teille tiettävä, ja ottakaa korviinne minun sanani.
15. Sillä eivät nämä ole juovuksissa, niinkuin te luulette; onhan vasta kolmas tunti päivästä.
16. Vaan tämä on sitä, mikä on puhuttu Jooel profeetan kautta:
17. 'Ja on tapahtuva viimeisinä päivinä, sanoo Jumala, että minä vuodatan Henkeäni kaiken lihan päälle, ja poikanne ja tyttärenne ennustavat, ja nuorukaisenne näkevät näkyjä, ja vanhuksenne unia uneksuvat;
18. niin, palvelijaini ja palvelijattarieni päälle minä niinä päivinä vuodatan Henkeäni, ja he ennustavat.
19. Ja minä annan näkyä ihmeitä ylhäällä taivaalla ja tunnusmerkkejä alhaalla maan päällä, verta ja tulta ja savun suitsua.
20. Aurinko on muuttuva pimeydeksi ja kuu vereksi, ennenkuin Herran päivä, se suuri ja julkinen, tulee.
21. Ja on tapahtuva, että jokainen, joka huutaa avuksensa Herran nimeä, pelastuu.'
22. Te Israelin miehet, kuulkaa nämä sanat: Jeesuksen Nasaretilaisen, miehen, josta Jumala todisti teille voimateoilla ja ihmeillä ja tunnusmerkeillä, joita Jumala teki hänen kauttaan teidän keskellänne, niinkuin itse tiedätte;
23. hänet, joka teille luovutettiin, Jumalan ennenmäärätyn päätöksen ja edeltätietämyksen mukaisesti, te laista tietämättömien miesten kautta ristiinnaulitsitte ja tapoitte.
24. Hänet Jumala herätti, päästäen kuoleman kivuista, niinkuin ei ollutkaan mahdollista, että kuolema olisi voinut hänet pitää.
25. Sillä Daavid sanoo hänestä: 'Minä näen alati edessäni Herran, sillä hän on minun oikealla puolellani, jotten horjahtaisi.
26. Sentähden sydämeni iloitsee ja kieleni riemuitsee, vieläpä ruumiinikin on lepäävä toivossa;
27. sillä sinä et jätä minun sieluani tuonelaan etkä salli pyhäsi nähdä turmelusta.
28. Sinä teet minulle tiettäviksi elämän tiet, sinä täytät minut ilolla, kun kasvosi ovat kanssani.'
29. Te miehet, veljet, saanen sen teille suoraan sanoa kantaisästämme Daavidista, että hän on sekä kuollut että haudattu; onhan hänen hautansa keskellämme vielä tänäkin päivänä.
30. Koska hän nyt oli profeetta ja tiesi, että Jumala oli valalla vannoen hänelle luvannut asettavansa hänestä polveutuvan jälkeläisen hänen valtaistuimelleen,
31. niin hän edeltänähden puhui Kristuksen ylösnousemuksesta, sanoessaan, ettei Kristusta jätettäisi tuonelaan eikä hänen ruumiinsa näkisi turmelusta.

16. Jooel 2: 28-32. — **17.** Es. 44: 3. Hes. 36: 26, 27. — **20.** Matt. 24: 29. — **21.** Room. 10: 13. — **22.** Ap. t. 10: 38. — **23.** Luuk. 22: 22. Ap. t. 3: 18; 4: 10, 28. 1 Piet. 1: 20. — **24.** Ap. t. 3: 15. Room. 8: 11. 2 Kor. 4: 14. — **25.** Ps. 16: 8-11. — **27.** Ap. t. 13: 35. — **29.** 1 Kun. 2: 10. Ap.t. 13: 36. — **30.** 2 Sam. 7: 12. Ps. 89: 4, 5; 132: 11. — **31.** Ps. 16: 10.

32. Tämän Jeesuksen Jumala on herättänyt; sen todistajia me kaikki olemme.

33. Koska hän siis on Jumalan oikealla kädellä korotettu ja on Isältä saanut luvatun Pyhän Hengen, on hän vuodattanut sen, minkä nyt näette ja kuulette.

34. Sillä ei Daavid ole astunut ylös taivaihin, vaan hän sanoo itse: 'Herra sanoi minun Herralleni: Istu minun oikealle puolelleni,

35. kunnes minä panen vihollisesi sinun jalkojesi aluseksi'.

36. Varmasti tietäköön siis koko Israelin huone, että Jumala on hänet Herraksi ja Kristukseksi tehnyt, tämän Jeesuksen, jonka te ristiinnaulitsitte.»

37. **K**un he tämän kuulivat, saivat he piston sydämeensä ja sanoivat Pietarille ja muille apostoleille: »Miehet, veljet, mitä meidän on tekeminen?»

38. Niin Pietari sanoi heille: »Tehkää parannus ja kastattakoon kukin teistä itsensä Jeesuksen Kristuksen nimeen syntienne anteeksisaamiseksi, niin saatte Pyhän Hengen lahjan.

39. Sillä teille ja teidän lapsillenne tämä lupaus on annettu ja kaikille kaukana oleville, ketkä ikinä Herra, meidän Jumalamme, kutsuu.»

40. Ja monilla muillakin sanoilla hän vakavasti todisti; ja hän kehoitti heitä sanoen: »Antakaa pelastaa itsenne tästä nurjasta sukupolvesta».

41. Jotka nyt ottivat vastaan hänen sanansa, ne kastettiin, ja niin heitä lisääntyi sinä päivänä noin kolmetuhatta henkeä.

42. **J**a he pysyivät apostolien opetuksessa ja keskinäisessä yhteydessä ja leivän murtamisessa ja rukouksissa.

43. Ja jokaiselle sielulle tuli pelko; ja monta ihmettä ja tunnustekoa tapahtui apostolien kautta.

44. Ja kaikki, jotka uskoivat, olivat yhdessä ja pitivät kaikkea yhteisenä,

45. ja he möivät maansa ja tavaransa ja jakelivat kaikille, sen mukaan kuin kukin tarvitsi.

46. Ja he olivat alinomaa, joka päivä, yksimielisesti pyhäkössä ja mursivat kodeissa leipää ja nauttivat ruokansa riemulla ja sydämen yksinkertaisuudella,

47. kiittäen Jumalaa ja ollen kaiken kansan suosiossa. Ja Herra lisäsi heidän yhteyteensä joka päivä niitä, jotka pelastuivat.

3 luku.

Pietari mennessään Johanneksen kanssa pyhäkköön parantaa ramman 1—8, minkä johdosta kansa ihmettelee 9—11; hän osoittaa sen ihmeen tapahtuneen kaikkien profeettain ennustaman Kristuksen voimasta ja kehoittaa paran-

---

32. Ap. t. 10: 40. 1 Kor. 15: 15. — **33.** Joh. 14: 26; 15: 26; 16: 7. — **34.** Ps. 110: 1. Matt. 22: 44. 1 Kor. 15: 25. Hebr. 1: 13. — **36.** Ap. t. 5: 30, 31. — **37.** Hebr. 4: 12. — **38.** Matt. 3: 2. Luuk. 24: 47. — **39.** Es. 57: 19. Joh. 10: 16. Ef. 2: 13. — **40.** 5 Moos. 32: 5. Fil. 2: 15. — **44.** Ap. t. 4: 32, 34. — **45.** Luuk. 12: 33. — **47.** Ap. t. 11: 21, 24.

nukseen, jotta saisivät syntinsä anteeksi ja sen siunauksen, jonka Kristus tulemuksessaan on antava 12—26.

1. Ja Pietari ja Johannes menivät pyhäkköön siihen aikaan, kun siellä pidettiin yhdeksännen tunnin rukous.
2. Silloin kannettiin esille miestä, joka äitinsä kohdusta asti oli ollut rampa ja jonka he joka päivä panivat pyhäkön niin kutsutun Kauniin Portin pieleen anomaan almua pyhäkköön meneviltä.
3. Nähdessään Pietarin ja Johanneksen, kun he olivat menemäisillään pyhäkköön, hän pyysi heiltä almua.
4. Niin Pietari ja Johannes kiinnittivät katseensa häneen, ja Pietari sanoi: »Katso meihin».
5. Ja hän tarkkasi heitä odottaen saavansa heiltä jotakin.
6. Niin Pietari sanoi: »Hopeaa ja kultaa ei minulla ole, mutta mitä minulla on, sen sinulle annan: Jeesuksen Kristuksen Nasaretilaisen nimessä, nouse ja kävele».
7. Ja hän tarttui hänen oikeaan käteensä ja nosti hänet ylös; ja heti hänen jalkansa ja nilkkansa vahvistuivat,
8. ja hän hypähti pystyyn, seisoi ja käveli; ja hän meni heidän kanssaan pyhäkköön, käyden ja hypellen ja ylistäen Jumalaa.
9. Ja kaikki kansa näki hänen kävelevän ja ylistävän Jumalaa;
10. ja he tunsivat hänet siksi, joka almuja saadakseen oli istunut pyhäkön Kauniin Portin pielessä, ja he hämmästyivät ja ihmettelivät kovin sitä, mikä hänelle oli tapahtunut.
11. Ja kun hän yhä pysyi Pietarin ja Johanneksen luona, riensi kaikki kansa aivan ihmeissään heidän luoksensa niin kutsuttuun Salomonin pylväskäytävään.
12. Sen nähdessään Pietari rupesi puhumaan kansalle ja sanoi: »Israelin miehet, mitä te tätä ihmettelette, tai mitä te meitä noin katselette, ikäänkuin me omalla voimallamme tai hurskaudellamme olisimme saaneet hänet kävelemään.
13. Aabrahamin ja Iisakin ja Jaakobin Jumala, isiemme Jumala, on kirkastanut Poikansa Jeesuksen, jonka te annoitte alttiiksi ja kielsitte Pilatuksen edessä, kun tämä oli päättänyt hänet päästää.
14. Te kielsitte Pyhän ja Vanhurskaan ja anoitte, että teille annettaisiin murhamies,
15. mutta elämän ruhtinaan te tapoitte; hänet Jumala on herättänyt kuolleista, ja sen todistajia me olemme.
16. Ja hänen nimeensä uskomisen kautta tämä nimi on voimistanut tämän miehen, jonka näette ja tunnette, ja Jeesuksen vaikuttama usko on hänelle antanut hänen jäseniensä terveyden kaikkien teidän nähtenne.
17. Ja nyt, veljet, minä tie-

3. 2. Joh. 9: 8. Ap. t. 14: 8. — **11.** 1 Kun. 6: 3. Joh. 10: 23. Ap. t. 5: 12. — **13.** 2 Moos. 3: 6. Es. 52: 13. Luuk. 23: 16, 20. Joh. 19: 12. — **14.** Matt. 27: 20. Mark. 15: 11. Luuk. 23: 18. Joh. 18: 40. — **15.** Ap. t. 2: 23, 24. 1 Kor. 2: 8. Ef. 1: 20. — **16.** Luuk. 17: 19. Ap. t. 4: 10. — **17.** Luuk. 23: 34. Ap. t. 13: 27. 1 Kor. 2: 8. 1 Tim. 1: 13.

dän, että olette tietämättömyydestä sen tehneet, te, samoinkuin teidän hallitusmiehennekin.
18. Mutta Jumala on näin täyttänyt sen, minkä hän oli edeltäilmoittanut kaikkien profeettain suun kautta, että nimittäin hänen Voideltunsa oli kärsivä.
19. Tehkää siis parannus ja kääntykää, että teidän syntinne pyyhittäisiin pois,
20. jotta Herran kasvoilta koittaisivat virvotuksen ajat ja hän lähettäisi Kristuksen Jeesuksen, joka on teille edeltämäärätty.
21. Hänet oli taivaan otettava vastaan ja pidettävä niihin aikoihin asti, jolloin kaikki asetetaan kohdalleen, josta Jumala on ammoisista ajoista asti puhunut pyhäin profeettainsa suun kautta.
22. Sillä onhan Mooses sanonut: 'Profeetan, minun kaltaiseni, Herra Jumala on teille herättävä veljistänne; häntä kuulkaa kaikessa, mitä hän teille puhuu.
23. Ja on tapahtuva, että jokainen, joka ei kuule sitä profeettaa, hävitetään kansasta.'
24. Ja kaikki profeetat Samuelista alkaen ja niin monet hänen jälkeisistään kuin ovat puhuneet, ovat myös ennustaneet näitä päiviä.
25. Te olette profeettain ja sen liiton lapsia, jonka Jumala teki isiemme kanssa sanoen Aabrahamille: 'Ja sinun siemenessäsi kaikki maan sukukunnat siunataan'.
26. Teille ensiksi Jumala on herättänyt Poikansa ja lähettänyt hänet siunaamaan teitä, kun käännytte kukin pois pahuudestanne.»

4 luku.

Pietari ja Johannes vangitaan; useat uskovat 1—4. Pietari todistaa myöskin Neuvostolle samman parantuneen Jeesuksen nimen kautta ja pelastuksen olevan yksin Jeesuksessa 5—12. Heitä uhataan, mutta heidät päästetään irti 13—22; tultuaan uskonveljiensä luo he yhdessä rukoilevat, täyttyvät Pyhällä Hengellä ja puhuvat rohkeasti Jumalan sanaa 23—31. Ensimäiset kristityt pitävät omaisuuttansa yhteisenä 32—37.

1. Mutta kun he puhuivat kansalle, astuivat papit ja pyhäkön vartioston päällikkö ja saddukeukset heidän eteensä,
2. närkästyneinä siitä, että he opettivat kansaa ja julistivat ylösnousemusta kuolleista Jeesuksessa.
3. Ja he kävivät heihin käsiksi ja panivat heidät vankeuteen seuraavaan päivään, sillä oli jo ehtoo.
4. Mutta monet niistä, jotka olivat kuulleet sanan, uskoivat, ja miesten luku nousi noin viiteentuhanteen.
5. Seuraavana päivänä tapahtui, että heidän hallitusmiehensä ja vanhimpansa ja kirjanoppineensa kokoontuivat Jerusalemissa,

---

18. Ps. 22: 1-22. Es. 53: 5-12. Luuk. 24: 27, 44. 1 Piet. 1: 10, 11. — **19.** Ap. t. 2: 38. — **21.** Matt. 17: 11. Mark. 9: 12. — **22.** 5 Moos. 18: 15, 18, 19. Ap. t. 7: 37. — **25.** 1 Moos. 12: 3; 18: 18; 22: 18; 26: 4; 28: 14. Gal. 3: 8. — **26.** Ap. t. 13: 32, 33, 46; 17: 30.
4. **2.** Matt. 22: 23. Ap. t. 23: 8.

6. niin myös ylimäinen pappi Hannas ja Kaifas ja Johannes ja Aleksander sekä kaikki, jotka olivat ylimäispapillista sukua.
7. Ja he asettivat heidät eteensä ja kysyivät: »Millä voimalla tai kenen nimeen te teitte tämän?»
8. Silloin Pietari, Pyhää Henkeä täynnä, sanoi heille: »Te kansan hallitusmiehet ja vanhimmat!
9. Koska olemme tänään tutkittavina sairaalle miehelle tehdyn hyvän teon tähden, ja tahdotaan tietää, minkä kautta hän on parantunut,
10. niin olkoon teille kaikille ja koko Israelin kansalle tiettävä, että Jeesuksen Kristuksen, Nasaretilaisen, nimen kautta, hänen, jonka te ristiinnaulitsitte, mutta jonka Jumala kuolleista herätti, hänen nimensä kautta tämä seisoo teidän edessänne terveenä.
11. Hän on 'se kivi, jonka te rakentajat hylkäsitte, mutta josta on tullut kulmakivi'.
12. Ja ei ole pelastusta yhdessäkään toisessa; sillä ei ole taivaan alla muuta nimeä, ihmisille annettua, jossa meidän on pelastuminen.»
13. Mutta kun he näkivät Pietarin ja Johanneksen rohkeuden ja havaitsivat heidän olevan koulunkäymättömiä ja oppimattomia miehiä, ihmettelivät he; ja he tunsivat heidät Jeesuksen seuralaisiksi.
14. Ja nähdessään parannetun miehen seisovan heidän kanssaan he eivät voineet mitään vastaansanoa,
15. vaan käskettyään heidän astua ulos Neuvostosta he neuvottelivat keskenään
16. ja sanoivat: »Mitä meidän on tehtävä näille miehille? Sillä että heidän kauttaan on tapahtunut ilmeinen ihme, sen kaikki Jerusalemin asukkaat tietävät, emmekä me voi sitä kieltää.
17. Mutta jottei se leviäisi laajemmalle kansaan, niin uhatkaamme ja kieltäkäämme heitä enää tähän nimeen puhumasta kenellekään ihmiselle.»
18. Niin he kutsuivat heidät sisään ja kielsivät heitä puhumasta ja opettamasta mitään Jeesuksen nimeen.
19. Mutta Pietari ja Johannes vastasivat heille ja sanoivat: »Päättäkää itse, onko Jumalan edessä oikein kuulla teitä enemmän kuin Jumalaa;
20. mutta me emme saata olla puhumatta siitä, mitä olemme nähneet ja kuulleet».
21. Niin he uhkasivat heitä vielä enemmän ja päästivät heidät, koska eivät kansan tähden keksineet, miten rangaista heitä, sillä kaikki ylistivät Jumalaa siitä, mikä oli tapahtunut.
22. Sillä viidettä vuosikymmentä kävi jo se mies, jossa tämä parantumisen ihme oli tapahtunut.
23. Ja päästyään vapaiksi he menivät omiensa luo ja kertoivat kaikki, mitä ylipapit ja vanhimmat olivat heille sanoneet.

6. Luuk. 3: 2. Joh. 18: 13. — **7.** Matt. 21: 23. — **8.** Matt. 10: 20. — **10.** Ap. t. 3: 16. — **11.** Ps. 118: 22. Es. 28: 16. Matt. 21: 42. Mark. 12: 10. Luuk. 20: 17. Room. 9: 33. 1 Piet. 2: 6. — **12.** Matt. 1: 21. Ap. t. 10: 43. — **16.** Joh. 11: 47. — **18.** Ap. t. 5: 28, 40.

24. Kun ne sen kuulivat, korottivat he yksimielisesti äänensä Jumalan tykö ja sanoivat: »Herra, sinä olet se, joka taivaan ja maan ja meren ja kaikki, mitä niissä on, tehnyt olet,
25. sinä olet se, joka Pyhän Hengen kautta, isämme Daavidin, sinun palvelijasi, suun kautta, olet puhunut: 'Miksi pakanat riehuvat ja kansat turhia hankitsevat?
26. Maan kuninkaat nousevat, ja hallitusmiehet kokoontuvat yhteen Herraa vastaan ja hänen Voideltuansa vastaan.'
27. Sillä tosiaankin kokoontuivat tässä kaupungissa pyhää Poikaasi Jeesusta vastaan, jonka olet voidellut, sekä Herodes että Pontius Pilatus pakanain ja Israelin sukukuntain kanssa,
28. tekemään kaikki, minkä kätesi ja päätöksesi oli edeltämäärännyt tapahtuvaksi.
29. Ja nyt, Herra, katso, kuinka he uhkaavat, ja suo palvelijaisi kaikella rohkeudella sanaasi puhua,
30. samalla kuin ojennat kätesi niin, että sairaat parantuvat ja tunnustekoja ja ihmeitä tapahtuu pyhän Poikasi Jeesuksen nimen kautta.»
31. Ja kun he olivat rukoilleet, järähti se paikka, jossa he olivat koolla, ja he täyttyivät kaikki Pyhällä Hengellä ja puhuivat Jumalan sanaa rohkeasti.
32. Ja uskovaisten suuressa joukossa oli sydän ja sielu yksi; eikä yksikään heistä sanonut omakseen mitään siitä, mitä hänellä oli, vaan kaikki oli heillä yhteistä.
33. Ja apstolit todistivat suurella voimalla Herran Jeesuksen ylösnousemuksesta, ja heidän kaikkien osaksi tuli suuri armo.
34. Ei myöskään ollut ketään puutteenalaista heidän joukossaan; sillä kaikki, joilla oli maatiloja tai taloja, möivät ne ja toivat myytyjen hinnan
35. ja panivat apostolien jalkojen juureen; ja jokaiselle jaettiin sen mukaan, kuin hän tarvitsi.
36. Niinpä Joosef, jota apostolit kutsuivat myös Barnabaaksi — se merkitsee: kehoittaja — syntyään Kyprolainen, leviitta,
37. möi omistamansa pellon, toi rahat ja pani ne apostolien jalkojen juureen.

5 luku.

Pietari nuhtelee Ananiasta ja Safiiraa vilpillisyydestä, ja he saavat rangaistuksensa 1—11. Apostolit tekevät monta ihmettä, ja seurakunta lisääntyy 12—16. Apostolit joutuvat vankilaan, mutta pelastuvat sieltä enkelin avulla ja opettavat pyhäkössä 17—25, todistavat jälleen Jeesuksesta Suuren Neuvoston edessä 26—32, päästetään vapaiksi Gamalielin neuvosta 33—40 ja julistavat edelleen evankeliumia 41, 42.

1. **Mutta** eräs mies, nimeltä Ananias, ja hänen vaimonsa Safiira möivät maatilan,
2. ja mies kätki vaimonsa tie-

24. 2 Moos. 20: 11. Es. 37: 16. Jer. 32: 17. — **25.** Ps. 2: 1, 2. — **27.** Luuk. 23: 12. — **28.** Ap. t. 2: 23. — **29.** Luuk. 21: 15. Ef. 6: 19. — **31.** Ap. t. 2: 2. — **32.** Ap. t. 2: 44. 1 Piet. 3: 8. — **33.** Ap. t. 1: 22. — **34.** Ap. t. 2: 44, 45. — **35.** Es. 58: 7.

ten osan hinnasta, ja osan hän toi ja pani apostolien jalkojen eteen.

3. Mutta Pietari sanoi: »Ananias, miksi sallit saatanan täyttää sydämesi, niin että koetit pettää Pyhää Henkeä ja kätkit osan maatilan hinnasta?

4. Eikö se myömätönnä ollut sinun omasi ja myötynäkin sen hinta ollut käytettävänäsi? Miksi päätitkään sydämessäsi tämän tehdä? Et ole valehdellut ihmisille, vaan Jumalalle.»

5. Kun Ananias kuuli nämä sanat, kaatui hän maahan ja heitti henkensä. Ja suuri pelko valtasi kaikki, jotka sen kuulivat.

6. Ja nuoret miehet nousivat ja korjasivat hänet ja kantoivat hänet pois ja hautasivat.

7. Noin kolmen tunnin kuluttua hänen vaimonsa tuli sisään eikä tiennyt, mitä oli tapahtunut.

8. Niin Pietari kysyi häneltä: »Sano minulle: siihenkö hintaan te möitte maatilan?» Hän vastasi: »Niin, siihen hintaan».

9. Mutta Pietari sanoi hänelle: »Miksi sovitte keskenänne käydä kiusaamaan Herran Henkeä? Katso, niiden jalat, jotka hautasivat miehesi, ovat oven takana, ja he kantavat sinutkin pois.»

10. Niin hän kaatui heti hänen jalkojensa eteen ja heitti henkensä; ja kun nuorukaiset tulivat sisään, tapasivat he hänet kuolleena, kantoivat pois ja hautasivat hänet hänen miehensä viereen.

11. Ja suuri pelko valtasi koko seurakunnan ja kaikki ne, jotka tämän kuulivat.

12. Ja apostolien kätten kautta tapahtui kansassa monta tunnustekoa ja ihmettä; ja he olivat kaikki yksimielisesti koolla Salomonin pylväskäytävässä.

13. Mutta muista ei kukaan uskaltanut liittyä heihin, vaan kansa piti heitä suuressa arvossa.

14. Ja yhä enemmän tuli lisää niitä, jotka uskoivat Herraan, sekä miehiä että naisia suuret joukot.

15. Kantoivatpa sairaita kaduillekin ja panivat heitä vuoteille ja paarien päälle, jotta Pietarin kulkiessa edes hänen varjonsa sattuisi johonkuhun heistä.

16. Myöskin kaupungeista Jerusalemin ympäristöltä tuli paljo kansaa, ja he toivat sairaita ja saastaisten henkien vaivaamia, ja ne kaikki parannettiin.

17. Silloin nousi ylimäinen pappi ja kaikki hänen seuralaisensa, saddukeusten lahko, ja he tulivat kiihkoa täyteen

18. ja kävivät käsiksi apostoleihin ja panivat heidät yleiseen vankihuoneeseen.

19. Mutta yöllä avasi Herran enkeli vankilan ovet ja vei heidät ulos ja sanoi:

20. »Menkää ja esiintykää pyhäkössä ja puhukaa kansalle kaikki tämän elämän sanat».

5. 3. Luuk. 22: 3. Joh. 13: 2. — **4.** 1 Tess. 4: 8. — **11.** Ap. t. 2: 43. — **12.** Ap. t. 4: 30. 2 Kor. 12: 12. — **14.** Ap. t. 2: 47; 6: 7. — **15.** Mark. 6: 56. Ap. t. 19: 11, 12. — **18.** Luuk. 21: 12. — **19.** Ap. t. 12: 7. — **20.** Joh. 6: 68.

21. Kun olivat sen kuulleet, menivät he päivän koittaessa pyhäkköön ja opettivat. Niin ylimäinen pappi saapui seuralaisineen, ja he kutsuivat Neuvoston ja koko Israelin lasten vanhimmiston koolle; ja he lähettivät vankilaan noutamaan heitä.

22. Mutta kun oikeudenpalvelijat tulivat vankilaan, eivät he löytäneet heitä sieltä, vaan palasivat takaisin ja kertoivat,

23. sanoen: »Vankilan me kyllä huomasimme hyvin tarkasti suljetuksi ja vartijat seisomassa ovien edessä; mutta kun avasimme, emme sisältä ketään löytäneet».

24. Kun pyhäkön vartioston päällikkö ja ylipapit kuulivat nämä sanat, eivät he tienneet, mitä heistä ajatella ja mitä tästä tulisi.

25. Niin tuli joku ja kertoi heille: »Katso, ne miehet, jotka panitte vankilaan, seisovat pyhäkössä ja opettavat kansaa».

26. Silloin päällikkö meni oikeudenpalvelijain kanssa ja nouti heidät; ei kuitenkaan väkisin, sillä he pelkäsivät, että kansa heidät kivittäisi.

27. Ja tuotuaan he asettivat heidät Neuvoston eteen. Ja ylimäinen pappi kuulusteli heitä

28. ja sanoi: »Olemmehan kieltämällä kieltäneet teitä opettamasta tähän nimeen; ja katso, te olette täyttäneet Jerusalemin teidän opillanne ja tahdotte saattaa meidän päällemme tuon miehen veren».

29. Mutta Pietari ja muut apostolit vastasivat ja sanoivat: »Jumalaa tulee totella enemmän kuin ihmisiä.

30. Isiemme Jumala herätti Jeesuksen, jonka te olitte ripustaneet puuhun ja surmanneet.

31. Hänet Jumala on korottanut oikealla kädellään Päämieheksi ja Vapahtajaksi, antamaan Israelille parannusta ja syntien anteeksiantamusta.

32. Ja me olemme kaiken tämän todistajat, niin myös Pyhä Henki, jonka Jumala on antanut niille, jotka häntä tottelevat.»

33. Kun he sen kuulivat, vihloi se heidän sydäntänsä ja he tahtoivat tappaa heidät.

34. Mutta Neuvostossa nousi eräs fariseus, nimeltä Gamaliel, lainopettaja, jota koko kansa piti arvossa, ja käski viedä miehet vähäksi aikaa ulos.

35. Sitten hän sanoi Neuvostolle: »Israelin miehet, kavahtakaa, mitä mielitte tehdä näille miehille!

36. Sillä ei ole kauan siitä, kun Teudas nousi, sanoen jokin olevansa, ja häneen liittyi noin neljäsataa miestä; hän tapettiin, ja kaikki, jotka olivat suostuneet häneen, hajoitettiin ja joutuivat häviöön.

37. Hänen jälkeensä nousi Juudas, Galilealainen, verollepanon päivinä ja vietteli kansaa mukaansa; hänkin hukkui, ja kaikki, jotka olivat suostuneet häneen, hajoitettiin.

---

28. Matt. 27: 25. Ap. t. 4: 18, 19. — **29.** Dan. 6: 7-11. — **30.** 1 Moos. 40: 19. 5 Moos. 21: 22, 23. Jos. 10: 26. Matt. 27: 57-60. Ap. t. 2: 23, 24; 3: 13-15. — **31.** Luuk. 24: 47. Hebr. 2: 10. — **32.** Luuk. 24: 48. Joh. 15: 26, 27. Ap. t. 10: 39. — **33.** Ap. t. 2: 37. — **34.** Ap. t. 22: 3.

38. Ja nyt minä sanon teille: heretkää pois näistä miehistä ja antakaa heidän olla; sillä jos tämä hanke eli tämä teko on ihmisistä, niin se raukeaa tyhjään;

39. mutta jos se on Jumalasta, niin ette voi heitä kukistaa. Varokaa, ettei teitä ehkä havaittaisi sotiviksi itse Jumalaakin vastaan.»

40. Niin he noudattivat hänen neuvoansa. Ja he kutsuivat apostolit sisään ja pieksivät heitä ja kielsivät heitä puhumasta Jeesuksen nimeen ja päästivät heidät menemään.

41. Niin he lähtivät pois Neuvostosta iloissaan siitä, että olivat katsotut arvollisiksi kärsimään häväistystä Jeesuksen nimen tähden.

42. Eivätkä lakanneet, vaan opettivat joka päivä pyhäkössä ja kodeissa ja julistivat evankeliumia Kristuksesta Jeesuksesta.

6 luku.

Seurakunta valitsee seitsemän miestä pitämään huolta köyhien avustamisesta 1—7. Yhtä näistä, Stefanusta, jonka viisautta ja henkeä juutalaiset kiivailijat eivät voi vastustaa, syytetään Neuvostossa pyhäkön ja lain häpäisemisestä 8—15.

1. Niinä päivinä, kun opetuslasten luku lisääntyi, syntyi Hellenisteissä nurinaa Hebrealaisia vastaan siitä, että heidän leskiänsä syrjäytettiin jokapäiväisessä avunannossa.

2. Niin ne kaksitoista kutsuivat kokoon opetuslasten joukon ja sanoivat: »Ei ole soveliasta, että me laiminlyömme Jumalan sanan toimittaaksemme pöytäpalvelusta.

3. Valitkaa sentähden, veljet, keskuudestanne seitsemän taattua miestä, jotka ovat Henkeä ja viisautta täynnä; ne me asetamme tähän toimeen.

4. Mutta me tahdomme pysyä rukouksessa ja sananpalveluksessa.»

5. Ja se puhe oli kaikelle joukolle mieleen; ja he valitsivat Stefanuksen, miehen täynnä uskoa ja Pyhää Henkeä, ja Filippuksen ja Prokoruksen ja Nikanorin ja Timonin ja Parmenaan ja Nikolauksen, antiokialaisen käännynnäisen;

6. ja asettivat heidät apostolien eteen, ja nämä rukoilivat ja panivat kätensä heidän päällensä.

7. Ja Jumalan sana menestyi, ja opetuslasten luku lisääntyi suuresti Jerusalemissa. Ja lukuisa joukko pappeja tuli uskolle kuuliaiseksi.

8. Ja Stefanus, täynnä armoa ja voimaa, teki suuria ihmeitä ja tunnustekoja kansassa.

9. Niin nousi muutamia niin kutsutusta Libertinien ja Kyreneläisten ja Aleksandrialaisten synagogasta sekä niiden joukosta, jotka olivat Kilikiasta ja Aasiasta, väittelemään Stefanuksen kanssa,

10. mutta eivät kyenneet pitämään puoliaan sitä viisautta ja

38. Sananl. 21: 30. Matt. 15: 13. — **39.** Viis. 12: 14. — **41.** Matt. 5: 10-12. Room. 5: 3. Fil. 1: 29. 1 Piet. 4: 13.

6. 1. Ap. t. 4: 35. — **3.** 1 Tim. 3: 7. — **4.** Ef. 6: 18. — **5.** Ap. t. 8: 5, 26; 21: 8. — **6.** Ap. t. 13: 3. 1 Tim. 4: 14. — **7.** Ap. t. 12: 24; 19: 20. — **8.** Ap. t. 5: 12. — **10.** Es. 54: 17. Luuk. 21: 15.

14. 765. — 15

henkeä vastaan, jolla hän puhui.

11. Silloin he salaa hankkivat miehiä sanomaan: »Olemme kuulleet hänen puhuvan herjaussanoja Moosesta ja Jumalaa vastaan».

12. Ja he yllyttivät kansan ja vanhimmat ja kirjanoppineet ja astuivat esiin, raastoivat hänet mukaansa ja veivät Neuvostoon.

13. Ja he esittivät vääriä todistajia, ja nämä sanoivat: »Tämä mies ei lakkaa puhumasta tätä pyhää paikkaa vastaan ja lakia vastaan;

14. sillä me olemme kuulleet hänen sanovan, että Jeesus, tuo Nasaretilainen, on hajoittava maahan tämän paikan ja muuttava ne säännöt, jotka Mooses on antanut meille».

15. Ja kaikki, jotka Neuvostossa istuivat, kiinnittivät katseensa häneen, ja hänen kasvonsa olivat heistä niinkuin enkelin kasvot.

7 luku.

Stefanus näyttää toteen, ettei hän ole häväissyt, ei Jumalaa eikä Moosesta eikä temppeliä, ja kertoo puheessaan heille kantaisäin ajasta 1—16, Israelin olosta Egyptissä ja Mooseksen alkuhistoriasta 17—29, Mooseksen kutsumisesta 30—34, Israelin käytöksestä Moosesta ja Jumalaa kohtaan 35—43 ja Mooseksen jälkeisestä ajasta 44—50; hän nuhtelee Neuvoston jäseniä kovakorvaisuudesta 51—53 ja kuolee marttyyrikuoleman 54—60.

1. Niin ylimäinen pappi sanoi: »Onko niin?»

2. Stefanus sanoi: »Miehet, veljet ja isät, kuulkaa! Kirkkauden Jumala ilmestyi isällemme Aabrahamille, hänen ollessaan Mesopotamiassa, ennenkuin hän oli asettunut asumaan Haaraniin,

3. ja sanoi hänelle: 'Lähde maastasi ja suvustasi ja mene siihen maahan, jonka olen sinulle osoittava'.

4. Silloin hän lähti Kaldealaisten maasta ja asettui asumaan Haaraniin. Ja kun hänen isänsä oli kuollut, siirsi Jumala hänet tähän maahan, jossa te nyt asutte;

5. eikä antanut hänelle perintöosaa siihen, ei jalanalaakaan, vaan lupasi, Aabrahamin vielä lapsetonna ollessa, antaa sen hänen ja hänen siemenensä omaksi hänen jälkeensä.

6. Ja Jumala puhui näin: 'Hänen jälkeläisensä tulevat olemaan muukalaisina vieraalla maalla, ja siellä ne tekevät heidät orjiksensa ja pitelevät heitä pahoin neljäsataa vuotta;

7. ja sen kansan, jonka orjiksi he tulevat, minä olen tuomitseva', Jumala sanoi, 'ja sen jälkeen he lähtevät sieltä ja palvelevat minua tässä paikassa'.

8. Ja hän antoi hänelle ympärileikkauksen liiton; ja niin Aabrahamille syntyi Iisak, ja hän ympärileikkasi hänet kahdeksantena päivänä, ja Iisakille syntyi Jaakob, ja Jaakobille ne kaksitoista kantaisää.

7. 2. 1 Moos. 11: 31. — **3.** 1 Moos. 12: 1, 4, 7. — **5.** 1 Moos. 13: 15; 15: 18. — **6.** 1 Moos. 15: 13-16. 2 Moos. 12: 40. — **7.** 2 Moos. 3: 12. — **8.** 1 Moos. 17: 9-12; 21: 2-4; 25: 24-26: 35: 23-26.

9. Ja kantaisät kadehtivat
Joosefia ja möivät hänet Egyptiin. Mutta Jumala oli hänen
kanssaan
10. ja pelasti hänet kaikista
hänen ahdistuksistansa. Ja hän antoi hänelle armoa ja viisautta, hänen ollessaan Faraon, Egyptin kuninkaan edessä; ja tämä pani hänet Egyptin ja koko talonsa haltijaksi.
11. Ja tuli nälänhätä koko
Egyptiin ja Kanaaniin, ja suuri vaiva, eivätkä meidän isämme saaneet ravintoa mistään.
12. Mutta kun Jaakob kuuli
Egyptissä olevan viljaa, lähetti hän isämme sinne ensimäisen kerran.
13. Ja toisella kerralla veljet
tunsivat Joosefin, ja Farao sai tietää Joosefin sukuperän.
14. Niin Joosef lähetti kut-
sumaan luokseen isänsä Jaakobin ja koko sukunsa, seitsemänkymmentä viisi henkeä.
15. Ja Jaakob meni Egyptiin
ja kuoli siellä, hän ja isämme,
16. ja heidät siirrettiin Sike-
miin ja pantiin siihen hautaan, jonka Aabraham oli rahalla ostanut Emmorin lapsilta Sikemissä.
17. Mutta sitä mukaa kuin
lähestyi aika, jolloin Jumalan Aabrahamille antama lupaus oli täyttyvä, kasvoi kansa ja lisääntyi Egyptissä,
18. kunnes Egyptiä hallitse-
maan nousi toinen kuningas, joka ei Joosefista mitään tiennyt.
19. Tämä kohteli kavalasti
meidän kansaamme ja piteli isiämme pahoin, niin että pakotti heitä panemaan heitteille pienet lapsensa, jotteivät he jäisi eloon.
20. Siihen aikaan Mooses syn-
tyi, ja hän oli suloinen Jumalalle. Häntä elätettiin kolme kuukautta isänsä kodissa.
21. Mutta kun hänet oli pantu
heitteille, otti Faraon tytär hänet ja kasvatti hänestä itselleen pojan.
22. Ja Moosekselle opetettiin
kaikkea Egyptiläisten viisautta, ja hän oli voimallinen sanoissaan ja töissään.
23. Mutta kun hän oli täyt-
tänyt neljäkymmentä vuotta, heräsi hänen sydämessään ajatus mennä katsomaan veljiään, Israelin lapsia.
24. Ja nähdessään eräälle
heistä vääryyttä tehtävän hän puolusti häntä ja kosti pahoinpidellyn puolesta ja löi Egyptiläisen kuoliaaksi.
25. Ja hän luuli veljiensä ym-
märtävän, että Jumala hänen kätensä kautta oli antava heille pelastuksen; mutta he eivät sitä ymmärtäneet.
26. Seuraavana päivänä hän
ilmestyi heidän luokseen, heidän riidellessään, ja koetti saada heitä sopimaan sanoen: 'Olettehan veljiä, miehet; miksi teette vääryyttä toisillenne?'
27. Mutta se, joka teki vää-
ryyttä lähimäiselleen, työnsi hä-

9. 1 Moos. 37: 28; 39: 1, 2, 21. Ps.105: 17. — **10.** 1 Moos. 41: 14, 38-45. — **11.** 1 Moos. 41: 54, 55. — **12.** 1 Moos. 42: 1, 2. — **13.** 1 Moos. 45: 3, 4; 47: 1-10. — **14.** 1 Moos. 46: 6. 2 Moos. 1: 5. — **15.** 1 Moos. 49: 33. — **16.** 1 Moos. 23: 16-20; 33: 19; 47: 30; 50: 13. Jos. 24: 32. — **17.** 2 Moos. 1: 7-9. Ps. 105: 24. — **19.** 2 Moos. 1: 10, 11, 22. — **20.** 2 Moos. 2: 2-14. Hebr. 11: 23. — **23.** Hebr. 11: 24-28.

net pois ja sanoi: 'Kuka on pannut sinut meidän hallitusmieheksemme ja tuomariksemme?
28. Ethän tahtone tappaa minua, niinkuin eilen tapoit Egyptiläisen?'
29. Tämän puheen vuoksi Mooses pakeni ja oli muukalaisena Midianin maassa, ja siellä hänelle syntyi kaksi poikaa.
30. **J**a kun neljäkymmentä vuotta oli kulunut, ilmestyi hänelle Siinain vuoren erämaassa enkeli palavan orjantappurapensaan liekissä.
31. Kun Mooses näki tuon näyn, niin hän ihmetteli sitä; ja kun hän meni tarkemmin katsomaan, kuului hänelle Herran ääni, joka sanoi:
32. 'Minä olen sinun isiesi Jumala, Aabrahamin ja Iisakin ja Jaakobin Jumala'. Niin Mooses alkoi vapista eikä tohtinut katsoa sinne.
33. Mutta Herra sanoi hänelle: 'Riisu kengät jalastasi; sillä paikka, jossa seisot, on pyhää maata.
34. Olen kyllä nähnyt, kuinka kansaani Egyptissä kidutetaan, ja heidän huokauksensa olen kuullut, ja minä olen astunut alas vapauttamaan heidät; ja nyt, tule tänne, minä lähetän sinut Egyptiin.'
35. **S**en Mooseksen, jonka he kielsivät sanoen: 'Kuka sinut on pannut hallitusmieheksi ja tuomariksi?', hänet Jumala lähetti olemaan sekä hallitusmiehenä että lunastajana sen enkelin avulla, joka hänelle orjantappurapensaassa oli ilmestynyt.
36. Hän johdatti heidät sieltä pois, tehden ihmeitä ja tunnustekoja Egyptin maassa ja Punaisessa meressä ja erämaassa neljänäkymmenenä vuotena.
37. Tämä on se Mooses, joka sanoi Israelin lapsille: 'Profeetan, minun kaltaiseni, Jumala on teille herättävä teidän veljistänne'.
38. Hän se on, joka seurakunnassa, sen ollessa erämaassa, oli enkelin kanssa, joka puhui hänelle Siinain vuorella, ja myös oli isiemme kanssa; ja hän sai eläviä sanoja meille annettavaksi.
39. Mutta häntä isämme eivät tahtoneet totella, vaan työnsivät hänet pois ja kääntyivät sydämessänsä Egyptiin
40. sanoen Aaronille: 'Tee meille jumalia, jotka kulkevat edellämme, sillä emme me tiedä, mitä on tapahtunut tuolle Moosekselle, joka toi meidät Egyptin maasta'.
41. Ja he tekivät niinä päivinä vasikan ja toivat uhreja epäjumalalleen ja riemuitsivat kättensä tekeleistä.
42. Mutta Jumala kääntyi heistä pois ja hylkäsi heidät palvelemaan taivaan sotajoukkoa, niinkuin on kirjoitettu profeettain kirjassa: 'Toitteko minulle teurasuhreja ja muita uhreja noina neljänäkymmenenä vuo-

29. 2 Moos. 2: 15; 3: 1-10. — **34.** 2 Moos. 2: 24. — **36.** 2 Moos. luvut 7-11; 14-17; 33: 1. Ps. 105: 27. — **37.** 5 Moos. 18: 15, 18. Ap. t. 3: 22. — **38.** 2 Moos. 19: 3, 20; 20: 1-17. 5 Moos. 5: 31; 32: 46, 47. Hebr. 4: 12. — **39.** 4 Moos. 14: 3. — **40.** 2 Moos. 32: 1-6. — **41.** Ps. 106: 19. 1 Kor. 10: 7. — **42.** Jer. 19: 13. Aam. 5: 25-27. Sef. 1: 5.

tena erämaassa, te Israelin huonekunta?
43. Ette; vaan te kannoitte Molokin majaa ja Romfa jumalanne tähteä, niitä kuvia, jotka olitte tehneet kumarrettaviksenne. Sentähden minä olen siirtävä teidät toiselle puolelle Babylonin.'
44. Todistuksen maja oli isillämme erämaassa, niinkuin hän, joka puhui Moosekselle, oli määrännyt sen tehtäväksi sen perikuvan mukaan, minkä Mooses oli nähnyt.
45. Ja meidän isämme ottivat sen perintönä vastaan ja toivat sen Josuan johdolla tänne, valloittaessaan maan niiltä pakanoilta, jotka Jumala karkoitti pois isiemme tieltä. Näin oli Daavidin päiviin saakka.
46. Hän sai armon Jumalan edessä ja anoi, että hän saisi valmistaa majan Jaakobin Jumalalle.
47. Ja Salomon rakensi hänelle huoneen.
48. Mutta ei Korkein asu käsin tehdyissä huoneissa, niinkuin profeetta sanoo:
49. 'Taivas on minun valtaistuimeni, ja maa minun jalkojeni alunen; minkälaisen huoneen te rakentaisitte minulle, Herra sanoo, tai mikä olisi leposijani oleva?
50. Eikö minun käteni ole tehnyt tätä kaikkea?'
51. Te niskurit ja ympärileikkaamattomat sydämeltänne ja korviltanne, aina te vastustatte Pyhää Henkeä — niinkuin isänne, niin tekin.
52. Ketäpä profeetoista eivät isänne vainonneet? Hehän tappoivat ne, jotka ennustivat sen Vanhurskaan tulemista; ja teistä on nyt tullut hänen kavaltajansa ja murhaajansa,
53. teistä, jotka enkelien toimenpiteistä saitte lain, ettekä sitä pitäneet.»
54. Mutta kun he tämän kuulivat, vihloi se heidän sydäntänsä ja he kiristivät hänelle hampaitansa.
55. Mutta täynnä Pyhää Henkeä hän kiinnitti katseensa taivaaseen ja näki Jumalan kirkkauden ja Jeesuksen seisovan Jumalan oikealla puolella
56. ja sanoi: »Katso, minä näen taivaat auenneina ja Ihmisen Pojan seisovan Jumalan oikealla puolella».
57. Niin he huusivat kovalla äänellä ja tukkivat korvansa ja karkasivat kaikki yhdessä hänen päällensä
58. ja ajoivat hänet ulos kaupungista ja kivittivät. Ja todistajat riisuivat viittansa erään Saulus nimisen nuorukaisen jalkojen juureen.
59. Ja kun he kivittivät Stefanusta, rukoili hän ja sanoi:

43. 1 Kun. 11: 7. — **44.** 2 Moos. 25: 9, 40; 26: 30. Hebr. 8: 5. — **45.** 2 Moos. 23: 28. 5 Moos. 4: 38. Jos. 3: 3; 18: 1. — **46.** 2 Sam. 7: 2. 1 Aikak. 17: 1. Ps. 132: 4, 5. — **47.** 1 Kun. 6: 1, 2; 8: 13, 20. — **48.** 1 Kun. 8: 27. Es. 66: 1. Ap. t. 17: 24. — **49.** Matt. 5: 34, 35. — **51.** 2 Moos. 32: 9; 33: 3. 3 Moos. 26: 41. Es. 63: 10. Jer. 6: 10; 9: 26. Luuk. 7: 30. — **52.** 1 Kun. 19: 10. Matt. 23: 30-37. Ap. t. 3: 14. —. **53.** 2 Moos. 19: 3-6. Gal. 3: 19. Hebr. 2: 2. — **54.** Ap. t. 5: 33. — **55.** Luuk. 22: 69. — **56.** Room. 8: 34. Hebr. 12: 2. — **58.** 5 Moos. 17: 5, 7. Ap. t. 22: 20. Hebr. 11: 37. — **59.** Ps. 31: 6. Luuk. 23: 46. 1 Piet. 4: 19.

»Herra Jeesus, ota minun henkeni!»

60. Ja hän laskeutui polvilleen ja huusi kovalla äänellä: »Herra, älä lue heille syyksi tätä syntiä!» Ja sen sanottuaan hän nukkui pois.

8 luku.

Jerusalemissa nousee suuri vaino, johon Saulus ottaa osaa, ja seurakunnan jäsenet hajaantuvat 1—4. Filippus saarnaa menestyksellä Samarian kaupungissa, jossa Simon noitakin kastattaa itsensä 5—13. Pietarin ja Johanneksen rukouksen ja kätten päällepanemisen kautta Samarian uskovaiset saavat Pyhän Hengen. Simon tahtoo rahalla ostaa Jumalan lahjan, mutta saa Pietarilta kovat nuhteet 14—25. Filippus julistaa evankeliumia etiopialaiselle hoviherralle ja kastaa hänet 26—40.

1. Ja Sauluskin oli hyväksynyt Stefanuksen surmaamisen. Ja sinä päivänä nousi suuri vaino Jerusalemin seurakuntaa vastaan; ja kaikki hajaantuivat ympäri Juudean ja Samarian paikkakuntia, paitsi apostolit.

2. Ja muutamat jumalaapelkääväiset miehet hautasivat Stefanuksen ja pitivät suuret valittajaiset hänestä.

3. Mutta Saulus raateli seurakuntaa, kulkien talosta taloon ja raastaen ulos miehiä ja naisia, ja panetti heidät vankeuteen.

4. Ne, jotka näin olivat hajaantuneet, vaelsivat paikasta toiseen ja julistivat evankeliumin sanaa.

5. Ja Filippus meni Samarian kaupunkiin ja saarnasi heille siellä Kristusta.

6. Ja kansa otti yksimielisesti huomioonsa, mitä Filippus sanoi, kun kuulivat hänen puheensa ja näkivät ne tunnusteot, jotka hän teki.

7. Sillä useista, joissa oli saastaisia henkiä, ne lähtivät pois huutaen kovalla äänellä; ja monta halvattua ja rampaa parannettiin.

8. Ja syntyi suuri ilo siinä kaupungissa.

9. Mutta ennestään oli kaupungissa muuan mies, nimeltä Simon, joka harjoitti noituutta ja saattoi Samarian kansan hämmästyksiin, sanoen olevansa jokin suuri;

10. ja häneen liittyivät kaikki, pienimmästä suurimpaan, ja sanoivat: »Tämä mies on se Jumalan voima, jota kutsutaan 'suureksi'».

11. Ja he liittyivät häneen sen vuoksi, että hän kauan aikaa noituuksillaan oli pitänyt heitä hämmästyksen vallassa.

12. Mutta kun he nyt uskoivat Filippusta, joka julisti evankeliumia Jumalan valtakunnasta ja Jeesuksen Kristuksen nimestä, niin he kastattivat itsensä, sekä miehet että naiset.

13. Ja Simon itsekin uskoi, ja kun oli saanut kasteen, pysytteli hän Filippuksen seurassa; ja nähdessään ihmeitä ja suuria voimatekoja tapahtuvan, hän joutui hämmästyksen valtaan.

14. Mutta kun Jerusalemissa

---

60. Matt. 5: 44. Luuk. 23: 34.
8. 1. Ap. t. 22: 20. — **3.** Ap. t. 22: 4, 19; 26: 10, 11. Gal. 1: 13. — **4.** Ap. t. 11: 19. — **5.** Ap. t. 6: 5. — **7.** Mark. 16: 17.

olevat apostolit kuulivat, että
Samaria oli ottanut vastaan Jumalan sanan, lähettivät he heidän luoksensa Pietarin ja Johanneksen.
15. Ja tultuaan sinne nämä
rukoilivat heidän edestänsä, että
he saisivat Pyhän Hengen;
16. sillä hän ei ollut vielä
laskeutunut keneenkään heistä,
vaan he olivat ainoastaan kastetut Herran Jeesuksen nimeen.
17. Silloin he panivat kätensä
heidän päällensä, ja he saivat
Pyhän Hengen.
18. Mutta kun Simon näki,
että kenen päälle apostolit panivat kätensä, sille annettiin
Henki, toi hän heille rahaa
19. ja sanoi: »Antakaa minullekin tuo valta, että kenenkä
päälle käteni pannenkin, se saa
Pyhän Hengen».
20. Mutta Pietari sanoi hänelle: »Menkööt rahasi sinun
kanssasi kadotukseen, koska luulet Jumalan lahjan olevan rahalla saatavissa.
21. Ei sinulla ole osaa eikä
erää tähän sanaan, sillä sydämesi ei ole oikea Jumalan edessä.
22. Tee siis parannus ja käänny tästä pahuudestasi ja rukoile Herraa, jos ehkä sydämesi ajatus annettaisiin sinulle
anteeksi.
23. Sillä minä näen sinun olevan täynnä katkeraa sappea
ja kiinni vääryyden siteissä.»
24. Niin Simon vastasi ja sanoi: »Rukoilkaa te minun edestäni
Herraa, ettei minulle tapahtuisi
mitään siitä, mitä olette sanoneet».
25. Ja kun he olivat todistaneet ja puhuneet Herran sanaa,
palasivat he Jerusalemiin ja julistivat evankeliumia monessa
Samarian kylässä.
26. Mutta Filippukselle puhui
Herran enkeli sanoen: »Nouse
ja mene etelään päin sille
tielle, joka vie Jerusalemista
alas Gasaan ja on autio».
27. Ja hän nousi ja lähti.
Ja katso, siellä kulki etiopialainen mies, Etiopian kuningattaren Kandaken hoviherra, mahtava mies, ja koko hänen aarteistonsa hoitaja; hän oli tullut
Jerusalemiin rukoilemaan
28. ja oli nyt paluumatkalla
ja istui vaunuissaan ja luki
Esaias profeettaa.
29. Niin Henki sanoi Filippukselle: »Käy luo ja pysyttele
lähellä noita vaunuja».
30. Niin Filippus juoksi luo
ja kuuli hänen lukevan Esaias
profeettaa ja sanoi: »Ymmärrätkö myös, mitä luet?»
31. Niin hän sanoi: »Kuinkas
voisin ymmärtää, kun ei kukaan minua opasta?» Ja hän
pyysi Filippusta nousemaan ja
istumaan viereensä.
32. Ja se raamatunpaikka, jota hän luki, oli tämä: »Niinkuin
lammas hän viedään teurastettavaksi; ja niinkuin karitsa keritsijänsä edessä on ääneti, niin
ei hänkään suutansa avaa.
33. Hänen alentumisensa kautta hänen tuomionsa otetaan pois.
Kuka voi tehdä selkoa hänen
suvustaan? Sillä hänen elämänsä siirretään pois maan
päältä.»
34. Ja hoviherra kysyi Filippukselta sanoen: »Minä pyydän

16. Ap. t. 19: 2. — **17.** Ap. t. 19: 6. — **20.** Matt. 10: 8. — **21.** Ef. 5: 5. — **22.** 2 Tim. 2: 25. — **23.** Hebr. 12: 15. — **27.** Ps. 68: 32. Sef. 3: 10. — **32.** Es. 53: 7, 8.

sinua, sano minulle: kenestä profeetta puhuu näin, itsestäänkö vai jostakin toisesta?»

35. Niin Filippus avasi suunsa ja lähtien tästä raamatunsanasta julisti hänelle evankeliumia Jeesuksesta.

36. Ja matkustaessaan tietä myöten he tulivat veden luo; ja hoviherra sanoi: »Katso, tuossa on vettä. Mikä estää kastamasta minua?»

[37. Niin Filippus sanoi hänelle: »Jos uskot koko sydämestäsi, niin se tapahtukoon». Hän vastasi ja sanoi: »Minä uskon, että Jeesus Kristus on Jumalan Poika».]

38. Ja hän käski pysäyttää vaunut, ja he astuivat kumpikin veteen, sekä Filippus että hoviherra, ja Filippus kastoi hänet.

39. Ja kun he olivat astuneet vedestä, tempasi Herran Henki Filippuksen pois, eikä hoviherra häntä enää nähnyt; sillä hän jatkoi matkaansa iloiten.

40. Mutta Filippus tavattiin Asdodissa; ja hän vaelsi ympäri ja julisti evankeliumia kaikissa kaupungeissa, kunnes tuli Kesareaan.

9 luku.

Matkallaan Damaskoon Saulus kääntyy Jeesuksen ilmestyessä hänelle 1—9, saa kasteen Ananiaalta 10—19, saarnaa Damaskossa 19—25 ja Jerusalemissa 26—30. Seurakunta vaurastuu 31. Pietari vaeltaa pyhien luona ja parantaa Lyddassa Eneaan 32—35 sekä herättää Jopessa Tabitan kuolleista 36—43.

1. **M**utta Saulus puhkui yhä uhkaa ja murhaa Herran opetuslapsia vastaan ja meni ylimäisen papin luo

2. ja pyysi häneltä kirjeitä Damaskon synagogille, että kenen hän tätä suuntaa olevan, joko miehen tai naisen, löytäisi, sen hän saisi tuoda sidottuna Jerusalemiin.

3. Ja kun hän oli matkalla, tapahtui hänen lähestyessään Damaskoa, että yhtäkkiä leimahti hänen ympärillään valo taivaasta;

4. ja hän kaatui maahan ja kuuli äänen, joka sanoi hänelle: »Saul, Saul, miksi vainoat minua?»

5. Hän sanoi: »Kuka olet, herra?» Hän vastasi: »Minä olen Jeesus, jota sinä vainoat.

6. Mutta nouse ja mene kaupunkiin, niin sinulle sanotaan, mitä sinun on tekeminen.»

7. Ja miehet, jotka matkustivat hänen kanssaan, seisoivat mykistyneinä; he kuulivat kyllä äänen, mutta eivät ketään nähneet.

8. Niin Saulus nousi maasta; mutta kun hän avasi silmänsä, ei hän nähnyt mitään, vaan he taluttivat häntä kädestä ja veivät hänet Damaskoon.

9. Ja hän oli kolme päivää näkemätönnä, ei syönyt eikä juonut.

10. **J**a Damaskossa oli eräs opetuslapsi, nimeltä Ananias. Hänelle Herra sanoi näyssä: »Ananias». Hän vastasi: »Katso, tässä olen, Herra».

11. Niin Herra sanoi hänelle: »Nouse ja mene sille kadulle,

---

39. 1 Kun. 18: 12. 2 Kun. 2: 16. — **40.** Ap. t. 21: 8.
9. (V. **1-22** vert. Ap. t. 22: 3-16; 26: 9-18.) — **1.** Ap. t. 7: 58. Gal. 1: 13. 1 Tim. 1: 13. — **2.** Ap. t. 18: 25, 26; 19: 23. — **3.** 1 Kor. 15: 8, 9. — **4.** Luuk. 10: 16.

jota sanotaan Suoraksi Kaduksi, ja kysy Juudaan talosta Saulus nimistä tarsolaista miestä. Sillä katso, hän rukoilee;

12. ja hän on nähnyt näyssä miehen, nimeltä Ananias, tulevan sisälle ja panevan kätensä hänen päälleen, jotta hän saisi näkönsä jälleen.»

13. Ananias vastasi: »Herra, olen kuullut monelta tuosta miehestä, kuinka paljon pahaa hän on tehnyt sinun pyhillesi Jerusalemissa;

14. ja hänellä on ylipapeilta saamansa valta täällä vangita kaikki, jotka sinun nimeäsi avuksi huutavat».

15. Mutta Herra sanoi hänelle: »Mene; sillä hän on valittu ase minulle, kantamaan nimeäni pakanain ja kuningasten ja Israelin lasten eteen.

16. Sillä minä tahdon näyttää hänelle, kuinka paljo hänen pitää kärsimän minun nimeni tähden.»

17. Niin Ananias lähti ja meni huoneeseen, pani molemmat kätensä hänen päälleen ja sanoi: »Saul veljeni, Herra lähetti minut — Jeesus, joka ilmestyi sinulle tiellä, jota tulit — jotta saisit näkösi jälleen ja täyttyisit Pyhällä Hengellä».

18. Ja heti putosi hänen silmistään ikäänkuin suomukset, ja hän sai näkönsä ja nousi ja kastatti itsensä.

19. Ja nautittuaan ruokaa hän voimistui.

Ja Saulus oli opetuslasten seurassa Damaskossa muutamia päiviä,

20. ja saarnasi kohta synagogissa Jeesusta, julistaen, että hän oli Jumalan Poika.

21. Ja kaikki, jotka kuulivat, hämmästyivät ja sanoivat: »Eikö tämä ole se, joka Jerusalemissa surmasi niitä, jotka huutavat avuksi tätä nimeä? Ja eikö hän tullut tänne sitä varten, että veisi ne sidottuina ylipappien käsiin?»

22. Mutta Saulus sai yhä enemmän voimaa ja pani Damaskossa asuvat Juutalaiset ymmälle näyttäen toteen, että Jeesus oli Kristus.

23. Ja jonkun ajan kuluttua Juutalaiset pitivät keskenään neuvoa tappaaksensa hänet.

24. Mutta heidän salahankkeensa tuli Sauluksen tietoon. Ja he vartioivat porttejakin yöt päivät, saadakseen hänet tapetuksi.

25. Mutta hänen opetuslapsensa ottivat hänet yöllä, päästivät hänet muurin läpi ja laskivat alas korissa.

26. Ja kun hän oli tullut Jerusalemiin, yritti hän liittyä opetuslapsiin; mutta he kaikki pelkäsivät häntä, koska eivät uskoneet, että hän oli opetuslapsi.

27. Mutta Barnabas otti hänet turviinsa ja vei hänet apostolien luo ja kertoi heille, kuinka Saulus tiellä oli nähnyt Herran, ja että Herra oli puhunut hänelle, ja kuinka hän Damaskossa oli rohkeasti esiintynyt Jeesuksen nimeen.

28. Ja niin hän kävi heidän keskuudessaan sisälle ja ulos Jerusalemissa ja esiintyi rohkeasti Herran nimeen.

15. Room. 1: 5. Gal. 2: 7, 8. 1 Tim. 2: 7. — **16.** Ap. t. 20: 23. 2 Kor. 11: 23-28. — **21.** Ap. t. 8: 3. — **22.** Ap. t. 18: 28. — **23.** Ap. t. 23: 12. — **24.** 2 Kor. 11: 32. — **26.** Gal. 1: 18.

29. Ja hän puhui ja väitteli Hellenistien kanssa; mutta he koettivat tappaa hänet.
30. Kun veljet sen huomasivat, veivät he hänet Kesareaan ja lähettivät hänet sieltä Tarsoon.
31. Niin oli nyt seurakunnalla koko Juudeassa ja Galileassa ja Samariassa rauha; ja se rakentui ja vaelsi Herran pelossa ja lisääntyi Pyhän Hengen elvyttävästä vaikutuksesta.
32. Ja tapahtui, että Pietari, vaeltaessaan kaikkien luona, tuli myöskin niiden pyhien luo, jotka asuivat Lyddassa.
33. Siellä hän tapasi erään Eneas nimisen miehen, joka kahdeksan vuotta oli maannut vuoteessaan ja oli halvattu.
34. Ja Pietari sanoi hänelle: »Eneas, Jeesus Kristus parantaa sinut; nouse ja järjestä vuoteesi». Ja heti hän nousi.
35. Ja kaikki Lyddan ja Saaronin asukkaat näkivät hänet; ja he kääntyivät Herran tykö.
36. Mutta Jopessa oli eräs naisopetuslapsi, nimeltä Tabita, mikä kreikaksi on: Dorkas*; hän teki paljon hyviä töitä ja antoi runsaasti almuja.
37. Ja tapahtui niinä päivinä, että hän sairastui ja kuoli; ja he pesivät hänet ja panivat ylisaliin.
38. Ja koska Lydda oli lähellä Joppea, niin opetuslapset, kun kuulivatPietarin olevan siellä, lähettivät kaksi miestä hänen luoksensa pyytämään, että hän viivyttelemättä tulisi heidän luoksensa.
39. Niin Pietari nousi ja meni heidän kanssaan. Ja hänen sinne saavuttuaan he veivät hänet ylisaliin, ja kaikki lesket tulivat hänen luoksensa itkien ja näytellen hänelle ihokkaita ja viittoja, joita Dorkas oli tehnyt, ollessaan heidän kanssaan.
40. Mutta Pietari käski kaikkien poistua ja laskeutui polvilleen ja rukoili; ja hän kääntyi ruumiin puoleen ja sanoi: »Tabita, nouse ylös!» Niin hän avasi silmänsä ja, kun näki Pietarin, nousi istumaan.
41. Ja Pietari ojensi hänelle kätensä ja nosti hänet seisomaan ja kutsui sisään pyhät ja lesket ja asetti hänet elävänä heidän eteensä.
42. Ja se tuli tiedoksi kautta koko Jopen, ja monet uskoivat Herraan.
43. Ja Pietari viipyi Jopessa jonkun aikaa erään nahkuri Simonin luona.

10 luku.

Kornelius näkee näyssä enkelin, joka kehoittaa häntä haettamaan Pietarin Jopesta 1—8. Jumala kieltää näyssä Pietaria pitämästä pakanoita saastaisina 9—23, ja Pietari matkustaa Kesareaan Korneliuksen luo, joka kertoo näkynsä 23—33. Tästä Pietarille käy selväksi, että pakanatkin voivat olla Jumalalle otolliset, ja hän julistaa evankeliumia Kristuksesta 34—43; hänen vielä puhuessaan Pyhä Henki laskeutuu kuulijoihin, ja heidät kastetaan 44—48.

1. Ja Kesareassa oli mies, nimeltä Kornelius, sadanpääl-

30. Ap. t. 11: 25.

* Dorkas merkitsee metsävuohi.

likkö niin kutsutussa italialaisessa sotaväenosastossa.
2. Hän oli hurskas ja Jumalaa pelkääväinen, samoinkuin koko hänen perhekuntansakin, ja antoi paljon almuja kansalle ja rukoili alati Jumalaa.
3. Hän näki selvästi näyssä, noin yhdeksännellä tunnilla päivästä, Jumalan enkelin, joka tuli sisään hänen luoksensa ja sanoi hänelle: »Kornelius.»
4. Tämä kiinnitti katseensa häneen ja sanoi peljästyksissään: »Mikä on, Herra?» Enkeli sanoi hänelle: »Sinun rukouksesi ja almusi ovat nousseet muistoon Jumalan edessä.
5. Niin lähetä nyt miehiä Joppeen noutamaan eräs Simon, jota myös Pietariksi kutsutaan;
6. hän majailee erään nahkuri Simonin luona, jonka talo on meren rannalla.»
7. Ja kun enkeli, joka Korneliusta puhutteli, oli mennyt pois, kutsui tämä kaksi palvelijaansa ja erään hurskaan sotamiehen niistä, jotka alati olivat hänen luonaan,
8. ja kertoi heille kaikki ja lähetti heidät Joppeen.
9. Ja seuraavana päivänä, kun he olivat matkalla ja lähestyivät kaupunkia, nousi Pietari noin kuudennen tunnin vaiheella katolle rukoilemaan.
10. Ja hänen tuli nälkä, ja hän halusi ruokaa. Mutta sitä valmistettaessa hän joutui hurmoksiin;
11. ja hän näki taivaan avoinna ja astian, ikäänkuin suuren liinavaatteen, tulevan alas ja neljästä kulmastaan laskettavan maahan.
12. Ja siinä oli kaikkinaisia maan nelijalkaisia ja matelijoita ja taivaan lintuja.
13. Ja hänelle sanoi ääni: »Nouse, Pietari, teurasta ja syö».
14. Mutta Pietari sanoi: »En suinkaan, Herra; sillä en ole ikinä syönyt mitään epäpyhää enkä saastaista».
15. Ja taas puhui ääni hänelle toistamiseen: »Minkä Jumala on puhdistanut, sitä älä sinä sano epäpyhäksi».
16. Tämä tapahtui kolme kertaa; sitten astia heti otettiin ylös taivaaseen.
17. Ja kun Pietari mielessään oli ymmällä siitä, mitä hänen näkemänsä näky mahtoi merkitä, niin katso, ne miehet, jotka Kornelius oli lähettänyt ja jotka kyselemällä olivat löytäneet Simonin talon, seisoivat portilla
18. ja tiedustelivat kovalla äänellä, majailiko siellä Simon, lisänimeltä Pietari.
19. Kun Pietari yhä mietti tuota näkyä, sanoi Henki hänelle: »Katso, kolme miestä kysyy sinua;
20. niin nouse nyt, astu alas ja mene arvelematta heidän kanssaan, sillä minä olen heidät lähettänyt».
21. Niin Pietari meni alas miesten luo ja sanoi: »Katso, minä olen se, jota etsitte; mitä asiaa varten olette tulleet?»
22. He sanoivat: »Sadanpäällikkö Kornelius, hurskas ja Jumalaa pelkääväinen mies, josta koko Juudan kansa todistaa hyvää, on pyhältä enkeliltä il-

10. 6. Ap. t. 9: 43. — (V. **9-16** vert. Ap. t. 11: 5-10.) — **14.** 3 Moos. 11: 4-47. Hes. 4: 14. — **15.** Matt. 15: 11. Room. 14: 14. 1 Tim. 4: 4. — **17.** Ap. t. 11: 11, 12.

mestyksessä saanut käskyn haettaa sinut kotiinsa ja kuulla, mitä sinulla on sanottavaa».

23. Niin hän kutsui heidät sisään ja piti heitä vierainaan. Seuraavana päivänä Pietari nousi ja lähti heidän kanssaan, ja muutamat veljet Jopesta seurasivat hänen mukanaan.

24. Ja sen jälkeisenä päivänä he saapuivat Kesareaan; ja Kornelius odotti heitä ja oli kutsunut koolle sukulaisensa ja lähimmät ystävänsä.

25. Ja kun Pietari oli astumassa sisään, meni Kornelius häntä vastaan ja heittäytyi hänen jalkojensa juureen ja kumarsi häntä.

26. Mutta Pietari nosti hänet ylös sanoen: »Nouse; minäkin olen ihminen».

27. Ja puhellen hänen kanssaan hän meni sisään ja tapasi monta koolla.

28. Ja hän sanoi heille: »Te tiedätte, että on luvatonta juutalaisen miehen seurustella toiskansaisen kanssa tai mennä hänen luoksensa; mutta minulle Jumala on osoittanut, etten saa sanoa ketään ihmistä epäpyhäksi enkä saastaiseksi.

29. Senpätähden minä vastaansanomatta tulinkin, kun minua noudettiin. Ja nyt minä kysyn: mitä varten olette minut noutaneet?»

30. Ja Kornelius sanoi: »Neljä päivää sitten, juuri tähän aikaan päivästä, minä kotonani rukoilin tällä yhdeksännellä tunnilla, ja katso, edessäni seisoi mies loistavissa vaatteissa

31. ja sanoi: Kornelius, rukouksesi on kuultu ja almusi ovat tulleet muistoon Jumalan edessä.

32. Niin lähetä nyt Joppeen ja kutsu luoksesi Simon, jota myös Pietariksi kutsutaan; hän majailee nahkuri Simonin talossa meren rannalla.'

33. Sentähden minä lähetin heti sinulle sanan, ja sinä teit hyvin, kun tulit. Nyt olemme siis tässä kaikki Jumalan edessä, kuullaksemme kaikki, mitä Herra on käskenyt sinulle.»

34. Niin Pietari avasi suunsa ja sanoi: »Nyt minä totisesti käsitän, ettei Jumala katso henkilöön,

35. vaan että jokaisessa kansassa se, joka häntä pelkää ja tekee vanhurskautta, on hänelle otollinen.

36. Sen sanan, jonka hän lähetti Israelin lapsille, julistaen rauhaa Jeesuksen Kristuksen kautta, joka on kaikkien Herra,

37. sen sanan, joka on kautta koko Juudean, alkaen Galileasta, levinnyt sen kasteen jälkeen, jota Johannes saarnasi, sen te tiedätte;

38. tiedätte, kuinka Jumala Pyhällä Hengellä ja voimalla oli voidellut Jeesuksen Nasaretilaisen, hänet, joka vaelsi ympäri ja teki hyvää ja paransi kaikki perkeleen valtaamat; sillä Jumala oli hänen kanssaan.

26. Ap. t. 14: 15. Ilm. 19: 10; 22: 8, 9. — **28.** 2 Moos. 23: 32, 33. 5 Moos. 7: 3; 10: 19. Joh. 4: 9. Ap. t. 11: 3. — **34.** 5 Moos. 10:17. 1 Sam. 16: 7. 2 Aikak. 19: 7. Syr. 35: 16. Room. 2: 11. Gal. 2: 6. Ef. 6: 9. Kol. 3: 25. 1 Piet. 1: 17. — **35.** Es. 56: 6, 7. Ap. t. 15: 9. Room. 10: 12. — **36.** 1 Kor. 8: 6. Ef. 2: 14. Kol. 1: 20. — **37.** Luuk. 4: 14. — **38.** Es. 61: 1. Matt. 3: 16. Luuk. 4: 18.

39. Ja me olemme kaiken sen todistajia, mitä hän teki Juutalaisten maassa ja Jerusalemissa; ja hänet he myös ripustivat puuhun ja tappoivat.
40. Hänet Jumala herätti kolmantena päivänä ja antoi hänen ilmestyä,
41. ei kaikelle kansalle, vaan Jumalan ennen valitsemille todistajille, meille, jotka söimme ja joimme hänen kanssaan sen jälkeen, kuin hän oli noussut kuolleista.
42. Ja hän käski meidän saarnata kansalle ja todistaa, että hän on se, jonka Jumala on määrännyt elävien ja kuolleiden tuomariksi.
43. Hänestä kaikki profeetat todistavat, että jokainen, joka uskoo häneen, saa synnit anteeksi hänen nimensä kautta.»
44. **K**un Pietari vielä näitä puhui, laskeutui Pyhä Henki kaikkiin, jotka puheen kuulivat.
45. Ja kaikki ne uskovaiset, jotka olivat ympärileikatut ja olivat tulleet Pietarin mukana, hämmästyivät sitä, että Pyhän Hengen lahja vuodatettiin pakanoihinkin,
46. sillä he kuulivat heidän puhuvan kielillä ja ylistävän Jumalaa. Silloin Pietari sanoi:
47. »Ei kai kukaan saattane kieltää kastamasta vedellä näitä, jotka ovat saaneet Pyhän Hengen samoin kuin mekin?»
48. Ja hän käski kastaa heidät Jeesuksen Kristuksen nimeen. Silloin he pyysivät häntä viipymään siellä muutamia päiviä.

11 luku.

Jerusalemissa Pietari puolustaa menettelyään pakanoita kohtaan 1—18. Pakanakristitty seurakunta syntyy Antiokiassa 19—21, jonne Barnabas ja Saulus asettuvat opettamaan 22—26. Agabus ennustaa yleistä nälänhätää, jonka tultua Antiokian kristityt lähettävät avustusta Jerusalemiin 27—30.

1. **J**a apostolit ja ympäri Juudeaa olevat veljet kuulivat, että pakanatkin olivat ottaneet vastaan Jumalan sanan.
2. Ja kun Pietari tuli Jerusalemiin, ahdistelivat ympärileikatut häntä
3. sanoen: »Sinä olet käynyt ympärileikkaamattomien miesten luona ja syönyt heidän kanssansa».
4. Niin Pietari rupesi esittämään heille asiat järjestänsä ja sanoi:
5. »Olin Jopen kaupungissa ja rukoilin; silloin näin hurmoksissa näyn: tuli alas astia, ikäänkuin suuri liinavaate, joka neljästä kulmastaan laskettiin taivaasta, ja se tuli aivan minun luokseni.
6. Ja kun minä katsoin ja tarkastin sitä, näin siinä maan nelijalkaisia ja petoja ja matelijoita ja taivaan lintuja.
7. Ja minä myös kuulin äänen sanovan minulle: 'Nouse, Pietari, teurasta ja syö'.
8. Mutta minä sanoin: 'En suinkaan, Herra; sillä ei mitään

39. Joh. 15: 27. Ap. t. 2: 23; 5: 32. — **41.** Luuk. 24: 30, 41, 43. Joh. 21: 10, 13. Ap. t. 13: 31. 1 Kor. 15: 5. — **42.** Joh. 5: 22, 27. Ap. t. 17: 31. Room. 14: 10. 2 Kor. 5: 10. 2 Tim. 4: 1. 1 Piet. 4: 5. — **43.** Jer. 31: 34. Miik. 7: 18. Sak. 13: 1. Room. 10: 10, 11. 1 Joh. 2: 12. — **46.** Mark. 16: 17. Ap. t. 2: 4. — **47.** Ap. t. 15: 8, 9.
11. 3. Ap. t. 10: 28. — (V. **5-10** vert. Ap. t. 10: 9-16.)

epäpyhää eikä saastaista ole koskaan suuhuni tullut'.
9. Niin puhui ääni taivaasta toistamiseen ja sanoi: 'Minkä Jumala on puhdistanut, sitä älä sinä sano epäpyhäksi'.
10. Ja tämä tapahtui kolme kertaa; sitten vedettiin kaikki taas ylös taivaaseen.
11. Ja katso, samassa seisoi sen talon edessä, jossa olimme, kolme miestä, jotka Kesareasta oli lähetetty minun luokseni.
12. Ja Henki sanoi minulle, että menisin heidän kanssansa arvelematta; ja myös nämä kuusi veljeä lähtivät kanssani. Me menimme sen miehen taloon,
13. ja hän kertoi meille, kuinka hän oli nähnyt enkelin seisovan hänen huoneessaan ja sanovan: 'Lähetä Joppeen noutamaan Simonia, jota myös Pietariksi kutsutaan;
14. hän on puhuva sinulle sanoja, joiden kautta pelastut, sinä ja koko sinun perhekuntasi'.
15. Ja kun minä rupesin puhumaan, laskeutui Pyhä Henki heihin, niinkuin alussa meihinkin.
16. Silloin minä muistin Herran sanan, kuinka hän sanoi: 'Johannes kastoi vedellä, mutta teidät kastetaan Pyhällä Hengellä'.
17. Koska siis Jumala antoi yhtäläisen lahjan heille kuin meillekin, kun olimme uskoneet Herraan Jeesukseen Kristukseen, niin mikä olin minä kyetäkseni estämään Jumalaa?»
18. Tämän kuultuaan he rauhoittuivat ja ylistivät Jumalaa sanoen: »Niin on siis Jumala pakanoillekin antanut parannuksen elämäksi».
19. Ne, jotka olivat hajaantuneet sen ahdingon vuoksi, joka oli syntynyt Stefanuksen tähden, vaelsivat ympäri hamaan Foinikiaan ja Kyproon ja Antiokiaan saakka, mutta eivät puhuneet sanaa muille kuin ainoastaan Juutalaisille.
20. Heidän joukossaan oli kuitenkin muutamia kyprolaisia ja kyreneläisiä miehiä, jotka, tultuaan Antiokiaan, puhuivat Kreikkalaisillekin ja julistivat evankeliumia Herrasta Jeesuksesta.
21. Ja Herran käsi oli heidän kanssansa, ja suuri oli se joukko, joka uskoi ja kääntyi Herran tykö.
22. Ja sanoma heistä tuli Jerusalemin seurakunnan korviin, ja he lähettivät Barnabaan Antiokiaan.
23. Ja kun hän saapui sinne ja näki Jumalan armon, ilostui hän ja kehoitti kaikkia sydämen päätöksellä pysymään Herrassa.
24. Sillä hän oli hyvä mies ja täynnä Pyhää Henkeä ja uskoa. Ja Herralle lisääntyi paljo kansaa.
25. Niin hän lähti Tarsoon etsimään Saulusta, ja kun hän oli hänet löytänyt, toi hän hänet Antiokiaan.
26. Ja he olivat yhdessä kokonaisen vuoden seurakunnassa, ja paljo kansaa sai heiltä opetusta; ja Antiokiassa ruvettiin opetuslapsia ensiksi nimittämään kristityiksi.

13. Ap. t. 10: 3, 5, 30. — **15.** Ap. t. 2: 4; 10: 44. — **16.** Matt. 3: 11. Mark. 1: 8. Luuk. 3: 16. Joh. 1: 26, 33. Ap. t. 1: 5. — **18.** Ap. t. 13: 47; 14: 27. — **19.** Ap. t. 8: 1-4. — **21.** Ap. t. 2: 47; 4: 4; 5: 14. — **25.** Ap. t. 9: 30.

27. Siihen aikaan tuli profeettoja Jerusalemista Antiokiaan.
28. Ja eräs heistä, nimeltä Agabus, nousi ja ilmaisi Hengen kautta, että oli tuleva suuri nälkä kaikkeen maailmaan; ja se tulikin Klaudiuksen aikana.
29. Niin opetuslapset päättivät kukin varojensa mukaan lähettää avustusta Juudeassa asuville veljille.
30. Ja niin he tekivätkin ja lähettivät sen vanhimmille Barnabaan ja Sauluksen kätten kautta.

12 luku.

Herodes mestauttaa Jaakobin ja vangituttaa Pietarin, jonka Herran enkeli vapauttaa 1—11. Pietari toinnuttuaan käy Markuksen äidin, Marian, talossa rukoilevain seurakuntalaisten luona 12—17. Herodes rankaisee vanginvartijat 18, 19, ja kun ottaa itselleen jumalallisen kunnian, saa hän surmansa 20—23. Jumalan sana leviää; Barnabas ja Saulus palaavat ja tuovat mukanaan Markuksen Jerusalemista Antiokiaan 24, 25.

1. Siihen aikaan kuningas Herodes otatti muutamia seurakunnan jäseniä kiinni rääkätäkseen heitä.
2. Ja hän mestautti miekalla Jaakobin, Johanneksen veljen.
3. Ja kun hän näki sen olevan Juutalaisille mieleen, niin hän sen lisäksi vangitutti Pietarinkin. Silloin oli happamattoman leivän juhla.
4. Ja otettuaan hänet kiinni hän pani hänet vankilaan ja jätti neljän nelimiehisen sotilasvahdin vartioitavaksi, aikoen pääsiäisen jälkeen asettaa hänet kansan eteen.
5. Niin pidettiin siis Pietaria vankilassa; mutta seurakunta rukoili herkeämättä Jumalaa hänen edestään.
6. Ja yöllä sitä päivää vasten, jolloin Herodeksella oli aikomus viedä hänet esille, nukkui Pietari kahden sotamiehen välissä, sidottuna kaksilla kahleilla; ja vahdit vartioivat oven edessä vankilaa.
7. Ja katso, hänen vieressään seisoi Herran enkeli, ja huoneessa loisti valo, ja enkeli survasi Pietaria kylkeen ja herätti hänet sanoen: »Nouse nopeasti!» Ja kahleet putosivat hänen käsistään.
8. Ja enkeli sanoi hänelle: »Vyöttäydy ja sido kengät jalkaasi». Ja hän teki niin. Vielä enkeli sanoi hänelle: »Heitä viitta yllesi ja seuraa minua».
9. Ja Pietari lähti ja seurasi häntä, mutta ei tiennyt, että se, mikä tapahtui enkelin toimesta, oli totta, vaan luuli näkevänsä näyn.
10. Ja he kulkivat läpi ensimäisen vartion ja toisen ja tulivat rautaportille, joka vei kaupunkiin. Se aukeni heille itsestään, ja he menivät ulos ja kulkivat eteenpäin muuatta katua; ja yhtäkkiä enkeli erkani hänestä.
11. Kun Pietari tointui, sanoi hän: »Nyt minä totisesti

27. Ap. t. 13: 1. — **28.** Ap. t. 21: 10. — **29.** Room. 15: 25, 27. 1 Kor. 16: 1. 2 Kor. 8: 4; 9: 1, 2. Gal. 2: 10. — **30.** Ap. t. 12: 25.
12. 5. Matt. 18: 19. Jaak. 5: 16. — **7.** Ap. t. 5: 19. — **10.** Ap. t. 16: 26. — **11.** Hebr. 1: 14.

tiedän, että Herra lähetti enkelinsä ja pelasti minut Herodeksen käsistä ja kaikesta, mitä Juudan kansa odotti».

12. **Ja** päästyään siitä selville hän meni Marian, Johanneksen äidin taloon, sen Johanneksen, jota myös Markukseksi kutsuttiin. Siellä oli monta koolla rukoilemassa.

13. Ja kun Pietari kolkutti porttikäytävän ovea, tuli siihen palvelijatar, nimeltä Rode, kuulemaan, kuka siellä oli;

14. ja tunnettuaan Pietarin äänen hän ilostui niin, ettei tullut avanneeksi ovea, vaan juoksi sisään ja kertoi Pietarin seisovan portin takana.

15. He sanoivat hänelle: »Sinä houraat». Mutta hän vakuutti niin olevan. Niin he sanoivat: »Se on hänen enkelinsä».

16. Mutta Pietari kolkutti yhä; ja kun he avasivat, näkivät he hänet ja hämmästyivät.

17. Niin hän viittasi kädellään heitä vaikenemaan ja kertoi heille, kuinka Herra oli vienyt hänet ulos vankilasta, ja sanoi: »Ilmoittakaa tämä Jaakobille ja veljille». Ja hän lähti pois ja meni toiseen paikkaan.

18. **Mutta** kun päivä koitti, tuli sotamiehille kova hätä siitä, mihin Pietari oli joutunut.

19. Ja kun Herodes oli haettanut häntä eikä löytänyt, tutki hän vartijoita ja käski viedä heidät rangaistaviksi. Sitten hän meni Juudeasta Kesareaan ja oleskeli siellä.

20. **Ja** Herodes oli vihoissaan Tyyrolaisille ja Siidonilaisille. Mutta he tulivat yksistä tuumin hänen luoksensa, ja suostutettuaan puolelleen Blastuksen, kuninkaan kamaripalvelijan, he anoivat rauhaa; sillä heidän maakuntansa sai elatuksensa kuninkaan maasta.

21. Niin Herodes määrättynä päivänä pukeutui kuninkaalliseen pukuun, istuutui istuimelleen ja piti heille puheen;

22. siihen kansa huusi: »Jumalan ääni, eikä ihmisen!»

23. Mutta heti löi hänet Herran enkeli sen vuoksi, ettei hän antanut kunniaa Jumalalle; ja madot jäytivät häntä, ja hän heitti henkensä.

24. **Mutta** Jumalan sana menestyi ja levisi.

25. Ja Barnabas ja Saulus palasivat Jerusalemista, sittenkuin olivat vieneet perille avustuksen, ja toivat sieltä mukanaan Johanneksen, jota myös Markukseksi kutsuttiin.

13 luku.

Barnabas ja Saulus, eli Paavali, lähtevät Antiokiasta ensimäiselle lähetysmatkalle 1—3, saarnaavat Salamiissa ja Pafossa, jossa käskynhaltija Sergius kääntyy ja väärä profeetta Barjeesus saa rangaistuksen 4—12. He saapuvat Pergeen, jossa Markus eroaa heistä; Paavali julistaa evankeliumia Pisidian Antiokiassa 13—41. Kun Juutalaiset hylkäävät evankeliumin, julistavat apostolit kääntyvänsä pakanain puoleen 42—50; he menevät Ikonioon 51, 52.

1. **Ja** Antiokiassa, siellä olevassa seurakunnassa, oli pro-

12. Ap. t. 13: 5, 13; 15: 37. — **22.** Hes. 28: 3. — **23** 2 Makk. 9: 9. — **24.** Es. 55: 11. Ap. t. 6: 7; 19: 20. Kol. 1: 6. — **25.** Ap. t. 11: 29, 30. **13. 1.** Ap. t. 11: 27. Room. 16: 21.

feettoja ja opettajia: Barnabas
ja Simeon, jota kutsuttiin Ni-
geriksi, ja Luukius, kyreneläinen,
ja Manaen, neljännysruhtinas
Herodeksen kasvattikumppani,
ja Saulus.
2. Ja heidän toimittaessaan
jumalanpalvelusta Herralle ja
paastotessaan Pyhä Henki sa-
noi: »Erottakaa minulle Bar-
nabas ja Saulus siihen työhön,
johon olen heidät kutsunut».
3. Silloin he paastosivat ja
rukoilivat ja panivat kätensä
heidän päällensä ja päästivät
heidät menemään.
4. Niin he Pyhän Hengen lä-
hettäminä menivät Seleukiaan
ja purjehtivat sieltä Kyproon.
5. Ja tultuaan Salamiiseen he
julistivat Jumalan sanaa Juuta-
laisten synagogissa, ja heillä oli
myös mukanaan Johannes pal-
velijana.
6. Ja kun he olivat vaeltaneet
kautta koko saaren Pafoon asti,
tapasivat he erään juutalaisen
miehen, noidan ja väärän pro-
feetan, jonka nimi oli Barjee-
sus.
7. Hän oleskeli käskynhalti-
jan Sergius Pauluksen luona,
joka oli älykäs mies. Tämä kut-
sui Barnabaan ja Sauluksen
luokseen ja halusi kuulla Juma-
lan sanaa.
8. Mutta Elymas, noita —
sillä se on hänen nimensä mer-
kitys — vastusteli heitä, koet-
taen kääntää käskynhaltijaa pois
uskosta.
9. Niin Saulus, jota myös Paa-
valiksi kutsutaan, täynnä Py-
hää Henkeä kiinnitti katseensa
häneen
10. ja sanoi: »Oi sinua, joka
olet kaikkea vilppiä ja kaikkea
konnuutta täynnä, sinä perke-
leen sikiö, kaiken vanhurskau-
den vihollinen, etkö lakkaa vää-
ristelemästä Herran suoria teitä?
11. Ja nyt, katso, Herran käsi
on päälläsi, ja sinä tulet sokeaksi
etkä näe aurinkoa muutamaan
aikaan.» Niin laskeusi heti hä-
nen päällensä synkeys ja pimeys,
ja hän käveli ympäri ja etsi
taluttajaa.
12. Kun nyt käskynhaltija
näki, mitä oli tapahtunut, niin
hän uskoi, ihmeissään Herran
opista.
13. Ja kun Paavali seuralai-
sineen oli purjehtinut Pafosta,
tulivat he Pamfylian Pergeen,
siellä Johannes erosi heistä ja
palasi Jerusalemiin.
14. Mutta he vaelsivat Per-
gestä eteenpäin ja saapuivat
Pisidian Antiokiaan; ja he me-
nivät synagogaan sapatinpäi-
vänä ja istuutuivat.
15. Ja sittenkuin lakia ja pro-
feettoja oli luettu, lähettivät
synagogan esimiehet sanomaan
heille: »Miehet, veljet, jos teillä
on jokin kehoituksen sana
kansalle, niin puhukaa».
16. Niin Paavali nousi ja viit-
tasi kädellään ja sanoi: »Israe-
liin miehet ja te muut, jotka Ju-
malaa pelkäätte, kuulkaa!
17. Tämän kansan, Israelin
Jumala valitsi meidän isämme
ja korotti tämän kansamme, hei-
dän muukalaisina ollessaan Egyp-

2. Ap. t. 9: 15. Room. 1: 1. Gal. 1: 15. Ef. 3: 8. 1 Tim. 2: 7. 2 Tim. 1: 11. — **3.** Ap. t. 6: 6; 14: 23. — **5.** Ap. t. 12: 12, 25. — **10.** 1 Joh. 3: 8. — **13.** Ap. t. 15: 38. — **15.** Luuk. 4: 16, 17. — **17.** 2 Moos. 6: 6; 12: 37, 41; 13: 3, 14,16.

tin maalla, ja vei heidät sieltä ulos kohotetulla käsivarrella
18. ja kärsi heidän tapojaan noin neljäkymmentä vuotta erämaassa
19. ja hävitti seitsemän kansaa Kanaanin maasta ja jakoi niiden maan heille perinnöksi.
20. Tämä tapahtui noin neljänsadan viidenkymmenen vuoden kuluessa. Sen jälkeen hän antoi heille tuomareita Samuel profeettaan saakka.
21. Ja sitten he anoivat kuningasta, ja Jumala antoi heille Saulin, Kiisin pojan, Benjaminin sukukuntaa olevan miehen; näin kului neljäkymmentä vuotta.
22. Ja hän pani hänet viralta ja herätti heille kuninkaaksi Daavidin, josta hän myös todisti ja sanoi: 'Minä olen löytänyt Daavidin, Iisain pojan, sydämeni mukaisen miehen, joka on tekevä kaikki, minkä tahdon'.
23. Tämän jälkeläisistä Jumala on lupauksensa mukaan tuonut Jeesuksen Israelille vapahtajaksi,
24. sittenkuin Johannes ennen hänen esiintymistään oli saarnannut parannuksen kastetta kaikelle Israelin kansalle.
25. Ja kun Johannes oli päättämäisillään elämänsä juoksun, sanoi hän: 'En minä ole se, joksi minua luulette; mutta katso, minun jälkeeni tulee se, jonka kenkiä en ole arvollinen päästämään hänen jalastaan'.
26. Miehet, veljet, te Aabrahamin suvun lapset, ja te muut, jotka Jumalaa pelkäätte, meille tämän pelastuksen sana on lähetetty.
27. Sillä koska Jerusalemin asukkaat ja heidän hallitusmiehensä eivät tunteneet Jeesusta, niin he tuomitessaan hänet myös toteuttivat profeettain sanat joita kunakin sapattina luetaan;
28. ja vaikka eivät löytäneet hänessä mitään, mistä hän olisi ansainnut kuoleman, anoivat he Pilatukselta, että hänet surmattaisiin.
29. Ja kun olivat täyttäneet kaikki, mikä hänestä on kirjoitettu, ottivat he hänet alas puusta ja panivat hautaan.
30. Mutta Jumala herätti hänet kuolleista.
31. Ja hän näyttäytyi useina päivinä niille, jotka olivat tulleet hänen kanssaan Galileasta Jerusalemiin ja jotka nyt ovat hänen todistajansa kansan edessä.

18. 2 Moos. 16: 8. 4 Moos. 14: 34. Ps. 95: 10. — **19.** 5 Moos. 7: 1. Jos. 14: 1, 2. Ps. 78: 55. — **20.** Tuom. 2: 16, 18; 3: 9. 1 Sam. 3: 20; 7: 15. — **21.** 1 Sam. 8: 5; 9: 16; 10: 21. Hoos. 13: 11. — **22.** 1 Sam. 13: 14; 15: 26, 28; 16: 13. 2 Sam. 2: 4; 5: 3. Ps. 89: 20, 21. — **23.** 2 Sam. 7: 12. Ps. 132: 11. Es. 11: 1. Jer. 23: 5. Hes. 34: 23. Matt. 1: 6-21. Luuk. 1: 27, 32. Ap. t. 2: 30. Room. 1: 3. — **24.** Mal. 3: 1. Matt. 3: 1, 2. Mark. 1: 2, 4. Luuk. 3: 3. Joh. 1: 23. Ap. t. 19: 4. — **25.** Matt. 3: 11. Mark. 1: 7. Luuk. 3: 16. Joh. 1: 20, 26, 27. — **26.** Matt. 10: 6. Ap. t. 3: 26. — **27.** Joh. 16: 3. Ap. t. 3: 17. 1 Kor. 2: 8. — **28.** Matt. 27: 20. Mark. 15: 11. Luuk. 23: 18. Joh. 19: 6. Ap. t. 3: 13, 14. — **29.** Matt. 27: 59. Mark. 15: 46. Luuk. 23: 53. Joh. 19: 38. — **30.** Matt. 28: 6. Ap. t. 2: 24; 3: 15, 26; 5: 30. — **31.** Matt. 28: 9, 16. Mark. 16: 6-14. Luuk. 24: 3, 36. Joh. 20: 19; 21: 1. Ap. t. 1: 3; 2: 32; 3: 15. 1 Kor. 15: 5-7.

32. Ja me julistamme teille sen hyvän sanoman, että Jumala on isillemme antamansa lupauksen täyttänyt heidän lapsilleen, meille, herättäen Jeesuksen,

33. niinkuin myös toisessa psalmissa on kirjoitettu: 'Sinä olet minun Poikani, tänä päivänä minä sinut synnytin'.

34. Ja että hän herätti hänet kuolleista, niin ettei hän enää palaa kuolonalaisuuteen, siitä hän on näin sanonut: 'Ne pyhät ja lujat Daavidin saamat lupaukset täytän minä teille'.

35. Sentähden hän myös eräässä toisessa psalmissa sanoo: 'Et sinä salli pyhäsi nähdä turmelusta'.

36. Sillä kun Daavid oli aikanansa Jumalan tahtoa palvellut, nukkui hän ja pantiin isiensä luo ja sai nähdä turmeluksen;

37. mutta se, jonka Jumala herätti, hän ei nähnyt turmelusta.

38. Olkoon siis teille tiettävä, miehet ja veljet, että hänen kauttaan julistetaan teille syntien anteeksiantamus

39. ja että jokainen, joka uskoo, tulee hänessä vanhurskaaksi, päästen kaikesta, josta ette voineet tulla vanhurskaiksi Mooseksen lain kautta.

40. Kavahtakaa siis, ettei teitä kohtaa se, mikä on puhuttu profeetoissa:

41. 'Katsokaa, te halveksijat, ja ihmetelkää ja hävitkää; sillä teon minä teen teidän päivinänne, teon, jota ette uskoisi, jos joku sen kertoisi teille'.»

42. Kun he lähtivät ulos, pyydettiin heitä puhumaan näitä asioita seuraavanakin sapattina.

43. Kun synagogasta hajaannuttiin, seurasivat monet Juutalaiset ja jumalaapelkääväiset käännynnäiset Paavalia ja Barnabasta, jotka puhuivat heille ja kehoittivat heitä pysymään Jumalan armossa.

44. Seuraavana sapattina lähes koko kaupunki kokoontui kuulemaan Jumalan sanaa.

45. Mutta nähdessään kansajoukot Juutalaiset tulivat kiihkoa täyteen ja väittivät Paavalin puheita vastaan ja herjasivat.

46. Silloin Paavali ja Barnabas puhuivat rohkeasti ja sanoivat: »Teille oli Jumalan sana ensiksi puhuttava; vaan koska te työnnätte sen luotanne ja katsotte itsenne arvottomiksi iankaikkiseen elämään, katso, me käännymme pakanain puoleen.

47. Sillä näin Herra on meitä käskenyt: 'Minä olen pannut sinut pakanain valoksi, jotta olisit pelastukseksi maan ääriin saakka'.»

48. Sen kuullessaan pakanat iloitsivat ja ylistivät Herran

32. 1 Moos. 3: 15; 22: 18; 26: 4. 5 Moos. 18: 15, 18. Es. 4: 2; 7: 14; 9: 5. Jer. 23: 5; 33: 14, 15. Hes. 34: 23; 37: 24. Dan. 9: 24, 25. Ap. t. 26: 6. Room. 4: 13. Gal. 3: 16. — **33.** Ps. 2: 7. Hebr. 5: 5. — **34.** Es. 55: 3. — **35.** Ps. 16: 10. Ap. t. 2: 27, 31. — **36.** 1 Kun. 2: 10. Ap. t. 2: 29. — **38.** Luuk. 24: 47. Ap. t. 10: 43. 1 Joh. 2: 12. — **39.** Es. 53: 11. Hab. 2: 4. Room. 3: 24-28; 8: 3; 10: 4. Gal. 2: 16. Hebr. 7: 19. — **41.** Hab. 1: 5. — **43.** Ap. t. 11: 23; 14: 22. — **45.** Ap. t. 5: 17. — **46.** 5 Moos. 32: 21. Es. 55: 5. Matt. 8: 11; 10: 6; 21: 43. Ap. t. 3: 26; 18: 6; 28: 28. Room. 1: 16. — **47.** Es. 42: 6; 49: 6. Luuk. 2: 31, 32. — **48.** Room. 8: 29, 30.

sanaa ja uskoivat, kaikki, jotka olivat säädetyt iankaikkiseen elämään.
49. Ja Herran sanaa levitettiin kautta koko maakunnan.
50. Mutta Juutalaiset yllyttivät jumalaapelkääväisiä ylhäisiä naisia ja kaupungin ensimäisiä miehiä ja nostivat vainon Paavalia ja Barnabasta vastaan ja ajoivat heidät pois alueiltaan.
51. Niin he pudistivat tomun jaloistaan heitä vastaan ja menivät Ikonioon.
52. Ja opetuslapset tulivat iloa ja Pyhää Henkeä täyteen.

14 luku.

Paavali ja Barnabas saarnaavat Ikoniossa 1—4 ja pakenevat Lystraan 5—7; siellä Paavali parantaa ramman, josta syystä kansa ensin pitää heitä jumalina 8—18, mutta sinne saapuneiden Juutalaisten yllytyksestä Paavalia sitten kivitetään; apostolit menevät Derbeen 19, 20; sieltä he palaavat samaa tietä mainittujen kaupunkien kautta, asettaen kuhunkin seurakuntaan vanhimpia, ja purjehtivat Attaliasta Syyrian Antiokiaan takaisin 21—28.

1. Ikoniossa kävi samoin; he menivät Juutalaisten synagogaan ja puhuivat niin, että suuri joukko sekä Juutalaisia että Kreikkalaisia uskoi.
2. Mutta ne Juutalaiset, jotka eivät uskoneet, yllyttivät ja ärsyttivät pakanain mieltä veljiä vastaan.
3. Niin he oleskelivat siellä kauan aikaa ja puhuivat rohkeasti, luottaen Herraan, joka todisti armonsa sanan puolesta, antaen tapahtua tunnustekoja ja ihmeitä heidän kättensä kautta.
4. Ja kaupungin väestö jakaantui, toiset olivat Juutalaisten puolella, toiset taas apostolien puolella.
5. Mutta kun pakanat ja Juutalaiset hallitusmiehineen olivat ryhtymäisillään pahoinpitelemään ja kivittämään heitä
6. ja he sen huomasivat, pakenivat he Lykaonian kaupunkeihin, Lystraan ja Derbeen, ja niiden ympäristöön;
7. ja siellä he julistivat evankeliumia.
8. Ja Lystrassa oli mies, joka istui siellä, hervoton jaloistaan ja rampa äitinsä kohdusta saakka, eikä ollut koskaan kävellyt.
9. Hän kuunteli Paavalin puhetta. Ja kun Paavali kiinnitti katseensa häneen ja näki hänellä olevan uskoa tullakseen terveeksi,
10. sanoi hän kovalla äänellä: »Nouse suoraksi jaloillesi». Ja hän kavahti ylös ja käveli.
11. Kun kansa näki, minkä Paavali oli tehnyt, korottivat he äänensä ja sanoivat lykaoniankielellä: »Jumalat ovat ihmishahmossa laskeutuneet alas meidän luoksemme».
12. Ja he kutsuivat Barnabasta nimellä Seus, mutta Paavalia nimellä Hermes, koska hän oli se, joka puhui.
13. Ja kaupungin edustalla olevan Seuksen temppelin pappi toi

50. 2 Tim. 3: 11. — **51.** Matt. 10: 14. Mark. 6: 11. Luuk. 9: 5. Ap. t. 18: 6. — **52.** Ef. 5: 18.
14. 1. Ap. t. 11: 21. — **3.** Mark. 16: 20. Ap. t. 19: 11. Hebr. 2: 4. — **5.** 2 Tim. 3: 11. — **6.** Matt. 10: 23. — **8.** Ap. t. 3: 2. — **9.** Matt. 9: 28. — **10.** Es. 35: 6. — **11.** Ap. t. 28: 6.

härkiä ja seppeleitä porttien eteen ja tahtoi uhrata väkijoukon kanssa.

14. Mutta kun apostolit Barnabas ja Paavali sen kuulivat, repäisivät he vaatteensa ja juoksivat ulos kansajoukkoon, huusivat

15. ja sanoivat: »Miehet, miksi te tätä teette? Mekin olemme ihmisiä, samanluontoisia kuin te, ja julistamme teille evankeliumia, jotta kääntyisitte noista turhanpäiväisistä jumalista elävän Jumalan tykö, joka on tehnyt taivaan ja maan ja meren ja kaikki, mitä niissä on.

16. Menneiden sukupolvien aikoina hän on sallinut kaikkien pakanain vaeltaa heidän omia teitään;

17. ja kuitenkaan hän ei ole ollut todistamatta itsestään, sillä hän on tehnyt teille hyvää antaessaan teille taivaasta sateita ja hedelmällisiä aikoja ja ravitessaan sydämenne ruualla ja ilolla.»

18. Näin puhuen he vaivoin saivat kansan hillityksi uhraamasta heille.

19. Mutta sinne tuli Antiokiasta ja Ikoniosta Juutalaisia, ja he saivat kansan suostutetuksi puolelleen ja kivittivät Paavalia ja raastoivat hänet kaupungin ulkopuolelle, luullen hänet kuolleeksi.

20. Mutta kun opetuslapset olivat kokoontuneet hänen ympärilleen, nousi hän ja meni kaupunkiin. Ja seuraavana päivänä hän lähti Barnabaan kanssa Derbeen.

21. Ja julistettuaan evankeliumia siinä kaupungissa ja saatuaan opetuslapsiksi monta he palasivat Lystraan ja Ikonioon ja Antiokiaan

22. ja vahvistivat opetuslasten sieluja ja kehoittivat heitä pysymään uskossa ja sanoivat: »Monen ahdistuksen kautta meidän on meneminen sisälle Jumalan valtakuntaan».

23. Ja kun kussakin seurakunnassa olivat valinneet heille vanhimmat, niin he rukoillen ja paastoten jättivät heidät Herran haltuun, johon he nyt uskoivat.

24. Ja he kulkivat läpi Pisidian ja tulivat Pamfyliaan;

25. ja julistettuaan sanaa Pergessä he menivät Attaliaan.

26. Ja sieltä he purjehtivat Antiokiaan, josta olivat lähteneet annettuina Jumalan armon haltuun sitä työtä varten, jonka nyt olivat suorittaneet.

27. Ja sinne saavuttuaan he kutsuivat seurakunnan koolle ja kertoivat, kuinka paljon Jumala oli tehnyt ollen heidän kanssaan, ja että hän oli avannut pakanoille uskon oven.

28. Ja he viettivät melkoisen ajan opetuslasten seurassa.

15 luku.

Ympärileikkauksen tarpeellisuudesta syntyy Antiokiassa eripurai-

15. 1 Moos. 1: 1. Ps. 124: 8; 146: 6. Ap. t. 10: 26. 1 Tess. 1: 9. Ilm. 14: 7. — **16.** Ps. 81: 13. Ap. t. 17: 30. — **17.** Ps. 65: 10-12; 104: 27, 28. Jer. 5: 24. Matt. 5: 45. Room. 1: 20. — **19.** 2 Kor. 11: 25. 2 Tim. 3: 11. — **22.** Matt. 10: 38; 16: 24. Ap. t. 11: 23; 13: 43. Room. 8: 17. 1 Tess. 3: 3. 2 Tim. 3: 12. — **23.** Ap. t. 1: 23; 6: 6; 13: 3. Tiit. 1: 5. — **26** Ap. t. 13: 2, 3, 13, 14. — **27.** Ap. t. 15: 4, 12; 21: 19. 1 Kor. 16: 9. 2 Kor. 2: 12. — **28.** Ap. t. 15: 35.

suus 1, 2; sen johdosta Paavali ja Barnabas lähetetään Jerusalemiin, jossa muutamat vaativat pakanakristittyjen velvoittamista noudattamaan Mooseksen lakia 3—5, mutta kokoontuneet apostolit ja vanhimmat päättävät, että heidän päälleen ei ole pantava sietämätöntä iestä, vaan että heidän on karttaminen epäjumalista tulevaa saastutusta, haureutta, tukehtunutta ja verta 6—21. Tämänmukainen päätös lähetetään Paavalin ja Barnabaan mukana Antiokiaan veljille 22—29, jotka siitä iloitsevat 30—35. Barnabas eroaa Paavalista ja menee Markuksen kanssa Kyproon; Paavali lähtee Silaan kanssa toiselle lähetysmatkalleen 36—41.

1. Ja Juudeasta tuli sinne muutamia, jotka opettivat veljiä: »Jollette ympärileikkauta itseänne Mooseksen säännöksen mukaan, ette voi pelastua».

2. Kun siitä syntyi eripuraisuus ja kun Paavali ja Barnabas kovasti väittelivät heitä vastaan, niin päätettiin, että Paavalin ja Barnabaan ja muutamien muiden heistä oli mentävä tämän riitakysymyksen tähden apostolien ja vanhimpien luo Jerusalemiin.

3. **N**iin seurakunta saattoi heitä matkalle, ja he kulkivat Foinikian ja Samarian kautta ja kertoivat pakanain kääntymyksestä ja ilahuttivat sillä suuresti kaikkia veljiä.

4. Ja kun he saapuivat Jerusalemiin, niin seurakunta ja apostolit ja vanhimmat ottivat heidät vastaan; ja he kertoivat, kuinka paljon Jumala oli tehnyt ollen heidän kanssaan.

5. Mutta fariseusten lahkosta nousivat muutamat, jotka olivat tulleet uskoviksi, ja sanoivat: »Heidät on ympärileikattava ja heitä on käskettävä noudattamaan Mooseksen lakia».

6. **N**iin apostolit ja vanhimmat kokoontuivat tutkimaan tätä asiaa.

7. Ja kun oli paljo väitelty, nousi Pietari ja sanoi heille: »Miehet, veljet, te tiedätte, että Jumala jo kauan aikaa sitten teki teidän keskuudessanne sen valinnan, että pakanat minun suustani saisivat kuulla evankeliumin sanan ja tulisivat uskoviksi.

8. Ja Jumala, sydäntentuntija, todisti heidän hyväkseen, antaen heille Pyhän Hengen samoinkuin meillekin,

9. eikä tehnyt mitään erotusta meidän ja heidän välillä, puhdistaessaan heidän sydämensä uskolla.

10. Miksi nyt siis kiusaatte Jumalaa ja tahdotte panna opetuslasten niskaan ikeen, jota eivät isämme emmekä mekään ole jaksaneet kantaa?

11. Vaan me uskomme Herran Jeesuksen armon kautta pelastuvamme samalla tapaa kuin hekin.»

12. Niin koko joukko vaikeni,

15. 1. 1 Moos. 17: 10, 14. 3 Moos. 12: 3. Gal. 5: 2. Fil. 3: 2, 3. — **2.** Gal. 2: 1, 2. — **4.** Ap. t. 14: 27; 21: 19. — **7.** Ap. t. 10: 9, 44; 11: 1, 2, 12. — **8.** 1 Aikak. 28: 9. Ps. 7: 10; 139: 1, 2. Jer. 11: 20. Ap. t. 1: 24; 10: 44-47. — **9.** Ap. t. 10: 34, 35. Room. 10: 4. — **10.** Matt. 11: 30; 23: 4. Luuk. 11: 46. Gal. 3: 10. — **11.** Room. 3: 24. Gal. 2: 16. Ef. 2: 4, 5, 8. Tiit. 3: 4, 5. — **12.** Ap. t. 11: 18; 14: 27.

ja he kuuntelivat Barnabasta
ja Paavalia, jotka kertoivat, kuin-
ka suuria tunnustekoja ja ih-
meitä Jumala oli tehnyt paka-
noissa heidän kauttaan.
13. Kun he olivat lakanneet
puhumasta, lausui Jaakob: »Mie-
het, veljet, kuulkaa minua!
14. Simeon on kertonut, kuin-
ka Jumala ensi kerran ryhtyi
ottamaan pakanoista kansan ni-
melleen.
15. Ja tämän kanssa profeet-
tain sanat pitävät yhtä, sillä
näin on kirjoitettu:
16. 'Sen jälkeen minä palaan
ja rakennan jälleen Daavidin
luhistuneen majan; minä raken-
nan sen jälleen raunioistaan ja
pystytän sen uudestaan,
17. jotta jälelle jääneet ih-
miset etsisivät Herraa, jopa kaik-
ki pakanatkin, joiden ylitse mi-
nun nimeni on lausuttu, sanoo
Herra, joka tekee tämän,
18. mikä on ollut tunnettu
alkuajoista asti'.
19. Sentähden minä olen sitä
mieltä, ettei pidä panna rasi-
tusta niille, jotka pakanuudesta
kääntyvät Jumalan tykö,
20. vaan heille on kirjoitetta-
va, että karttaisivat epäjuma-
lien saastuttamaa ja hau-
reutta ja tukehtunutta ja verta.
21. Sillä Mooseksella on am-
moisista ajoista asti joka kau-
pungissa julistajansa; luetaan-
han häntä synagogissa joka sa-
patti julki.»
22. Silloin apostolit ja van-
himmat ja koko seurakunta kat-
soivat hyväksi valita muutamia
miehiä keskuudestaan ja lähet-
tää heidät Antiokiaan Paavalin
ja Barnabaan mukana, nimit-
täin Juudaan, lisänimeltä Bar-
sabbas, ja Silaan, jotka olivat
johtavia miehiä veljien joukossa;
23. ja lähettivät heidän mu-
kanaan näin kuuluvan kirjeen:
»Me apostolit ja vanhimmat,
teidän veljenne, sanomme teille,
pakanuudesta kääntyneille vel-
jille Antiokiassa ja Syyriassa ja
Kilikiassa, terveisiä.
24. Koska olemme kuulleet,
että muutamat meistä lähteneet,
joille emme ole mitään käskyä
antaneet, ovat tehneet teidät
levottomiksi puheillaan ja saat-
taneet sielunne hämmennyksiin,
25. niin olemme, yksimielisyy-
teen päästyämme, katsoneet hy-
väksi valita miehiä ja lähettää
heidät teidän luoksenne rakkai-
den veljiemme Barnabaan ja Paa-
valin kanssa,
26. jotka ovat panneet hen-
kensä alttiiksi Herramme Jee-
suksen Kristuksen nimen täh-
den.
27. Niin lähetämme siis Juu-
daan ja Silaan, jotka hekin
antavat teille samoja tietoja
suullisesti.
28. Sillä Pyhä Henki ja me
olemme katsoneet hyväksi, ettei
teidän päällenne ole pantava
mitään enempää kuormaa kuin
nämä välttämättömät:
29. että kartatte epäjumalille
uhrattua ja verta ja tukehtu-
nutta ja haureutta. Jos näitä
vältätte, niin teidän käy hyvin.
Jääkää hyvästi!»

13. Gal. 2: 9. — **17.** Aam. 9: 11, 12. — **18.** Es. 45: 21. — **20.** 1 Moos. 9: 4. 2 Moos. 20: 3-5; 23: 13. 3 Moos. 3: 17; 17: 10-14. 4 Moos. 25: 1, 2. 5 Moos. 12: 16, 23-25. 1 Kor. 6: 9, 18; 8: 1, 10; 10: 14, 20. Gal. 5: 19. Kol. 3: 5. 1 Tess. 4: 3. — **21.** Ap. t. 13: 14, 15, 27. — **24.** Gal. 2: 4. 1 Joh. 2: 19. — **29.** Ap. t. 16: 4; 21: 25. Ilm. 2: 14, 20.

30. Niin heidät lähetettiin matkalle, ja he tulivat Antiokiaan; siellä he kutsuivat koolle seurakunnan ja antoivat heille kirjeen.
31. Ja kun olivat sen lukeneet, iloitsivat he tästä lohdutuksesta.
32. Ja Juudas ja Silas, jotka itsekin olivat profeettoja, kehoittivat monin sanoin veljiä ja vahvistivat heitä.
33. Ja heidän viivyttyään siellä jonkun aikaa veljet laskivat heidät rauhassa palaamaan niiden luo, jotka olivat heidät lähettäneet.
[34. Mutta Silas päätti jäädä heidän luokseen.]
35. Ja Paavali ja Barnabas oleskelivat Antiokiassa opettaen ja julistaen useain muidenkin kanssa Herran sanaa.
36. Mutta muutamien päivien perästä Paavali sanoi Barnabaalle: »Lähtekäämme takaisin kaikkiin niihin kaupunkeihin, joissa olemme julistaneet Herran sanaa, katsomaan veljiämme, miten heidän on».
37. Niin Barnabas tahtoi ottaa mukaan Johanneksenkin, jota kutsutaan Markukseksi.
38. Mutta Paavali katsoi oikeaksi olla ottamatta häntä mukaan, koska hän oli luopunut heistä Pamfyliassa eikä ollut heidän kanssaan lähtenyt työhön.
39. Ja he kiivastuivat niin, että erkanivat toisistaan, ja Barnabas otti mukaansa Markuksen ja purjehti Kyproon.
40. Mutta Paavali valitsi Silaan, ja veljet jättivät hänet Herran armon haltuun, ja hän lähti matkalle.
41. Ja hän vaelsi kautta Syyrian ja Kilikian vahvistaen seurakuntia.

16 luku.

Paavali saapuu Derbeen ja Lystraan, jossa ottaa Timoteuksen matkakumppanikseen 1—5; he ja Silas kulkevat Frygian ja Galatian kautta Trooaaseen, jossa Paavali saa näyssä kutsun Makedoniaan 6—10. Filipissä Lyydia kääntyy 11—15, Paavali ajaa ulos tietäjähengen eräästä palvelijattaresta 16—18 ja joutuu Silaan kanssa vankilaan 19—24, mutta he vapautuvat ihmeen kautta ja johdattavat vanginvartijan uskomaan Jeesukseen 25—34, sekä lähtevät päällikköjen pyynnöstä pois 35—40.

1. Niin hän saapui myös Derbeen ja Lystraan. Ja katso, siellä oli eräs opetuslapsi, nimeltä Timoteus, joka oli uskovaisen juutalaisvaimon poika, mutta isä oli Kreikkalainen.
2. Hänestä veljet, jotka olivat Lystrassa ja Ikoniossa, todistivat hyvää.
3. Paavali tahtoi häntä mukaansa matkalle ja otti hänet ja ympärileikkasi hänet Juutalaisten tähden, jotka olivat niillä paikkakunnilla; sillä kaikki tiesivät, että hänen isänsä oli Kreikkalainen.
4. Ja sitä mukaa kuin he vael-

31. Ap. t. 13: 48. — **37.** Ap. t. 12: 12, 25; 13: 5, 13. Kol. 4: 10. 2 Tim. 4: 11. Filem. v. 24. — **38.** Ap. t. 13: 13.
16. **1.** Ap. t. 14: 6; 19: 22; 20: 4. Room. 16: 21. 1 Kor. 4: 17. Fil. 2: 19. 1 Tess. 3: 2. 1 Tim. 1: 2. 2 Tim. 1: 2. Hebr. 13: 23. — **2.** Ap. t. 6: 3. — **3.** 1 Kor. 9: 20. — **4.** Ap. t. 15: 29.

sivat kaupungista kaupunkiin, antoivat he heille noudatettaviksi ne säännökset, jotka apostolit ja Jerusalemin vanhimmat olivat hyväksyneet.
5. Niin seurakunnat vahvistuivat uskossa, ja niiden jäsenluku kasvoi päivä päivältä.
6. Ja he kulkivat Frygian ja Galatian maan kautta, sillä Pyhä Henki esti heitä julistamasta sanaa Aasiassa.
7. Ja tultuaan Myysian kohdalle he yrittivät lähteä Bityniaan, mutta Jeesuksen Henki ei sallinut heidän sitä tehdä.
8. Niin he vaelsivat ohi Myysian ja menivät Trooaaseen.
9. Ja Paavali näki yöllä näyn: makedonialainen mies seisoi ja pyysi häntä sanoen: »Tule yli Makedoniaan ja auta meitä».
10. Ja kun hän oli nähnyt sen näyn, pyrimme heti päästä lähtemään Makedoniaan, sillä nyt ymmärsimme, että Jumala oli kutsunut meitä julistamaan heille evankeliumia.
11. Kun nyt olimme purjehtineet Trooaasta, kuljimme suoraan Samotrakeen, ja seuraavana päivänä Neapoliin,
12. ja sieltä Filippiin, joka on ensimäisiä kaupunkeja siinä osassa Makedoniaa ja on roomalainen yhdyskunta. Siinä kaupungissa me viivyimme muutamia päiviä.
13. Ja sapatinpäivänä me menimme ulkopuolelle kaupungin porttia joen rannalle, jossa arvelimme olevan rukouspaikan, ja istuimme sinne ja puhuimme kokoontuneille naisille.
14. Ja eräs Lyydia niminen purppuranmyyjä Tyatiran kaupungista, jumalaapelkääväinen nainen, oli siellä kuuntelemassa; ja Herra avasi hänen sydämensä ottamaan vaarin siitä, mitä Paavali puhui.
15. Ja kun hän ja hänen perhekuntansa oli kastettu, pyysi hän meitä, sanoen: »Jos olette pitäneet minua Herraan uskovaisena, niin tulkaa kotiini ja majailkaa siellä». Ja hän vaati meitä.
16. Ja tapahtui mennessämme rukouspaikkaan, että meitä vastaan tuli eräs palvelijatar, jossa oli tietäjähenki ja joka tuotti paljon tuloja isännilleen ennustamisellaan.
17. Hän seurasi Paavalia ja meitä ja huusi sanoen: »Nämä miehet ovat korkeimman Jumalan palvelijoita, jotka julistavat teille pelastuksen tien».
18. Ja tätä hän teki monta päivää. Mutta se vaivasi Paavalia, ja hän kääntyi ja sanoi hengelle: »Jeesuksen Kristuksen nimessä minä käsken sinun lähteä hänestä». Ja se lähti samalla hetkellä.
19. Mutta kun hänen isäntänsä näkivät, että toivo jatkuvista tuloista oli heiltä kadonnut, ottivat he Paavalin ja Silaan kiinni ja vetivät heidät torille hallitusmiesten luo.
20. Ja he veivät heidät päällikköjen eteen ja sanoivat: »Nämä miehet saattavat kaupunkimme hämmennyksiin; he ovat Juutalaisia
21. ja opettavat tapoja, joita meidän ei ole lupa itsellemme omistaa eikä noudattaa, kun olemme Roomalaisia».

5. Ap. t. 9: 31. — **6.** Ap. t. 18: 23. — **14.** Luuk. 24: 45. Joh. 6: 44. — **15.** Hebr. 13: 2. — **17.** Mark. 1: 24, 34. — **18.** Mark. 16: 17. — **20.** Ap. t. 17: 6.

22. Ja kansakin nousi heitä vastaan, ja päälliköt revittivät heiltä pois vaatteet ja käskivät lyödä heitä raipoilla.
23. Ja kun olivat heitä paljon pieksättäneet, heittivät he heidät vankeuteen ja käskivät vanginvartijan tarkasti vartioida heitä.
24. Tällaisen käskyn saatuaan hän heitti heidät sisimpään vankihuoneeseen ja pani heidät jalkapuuhun.
25. **M**utta keskiyön aikaan Paavali ja Silas olivat rukouksissa ja ylistivät Jumalaa kiitosvirsillä; ja vangit kuuntelivat heitä.
26. Silloin tapahtui yhtäkkiä suuri maanjäristys, niin että vankilan perustukset tärisivät, ja samassa kaikki ovet aukenivat, ja kaikkien kahleet irtautuivat.
27. Kun vanginvartija heräsi ja näki vankilan ovien olevan auki, veti hän miekkansa ja aikoi surmata itsensä, luullen vankien karanneen.
28. Mutta Paavali huusi kovalla äänellä sanoen: »Älä tee itsellesi mitään pahaa, sillä kaikki olemme täällä».
29. Niin hän pyysi valkeaa, juoksi sisälle ja heittäytyi vapisten Paavalin ja Silaan eteen.
30. Ja hän vei heidät ulos ja sanoi: »Herrat, mitä minun on tekeminen, jotta pelastuisin?»
31. Niin he sanoivat: »Usko Herraan Jeesukseen, niin pelastut, sinä ja perhekuntasi».
32. Ja he puhuivat Herran sanaa hänelle ynnä kaikille, jotka olivat hänen kodissaan.
33. Ja hän otti heidät mukaansa samalla tunnilla yöstä ja pesi heidän haavansa, ja hän ja kaikki hänen omaisensa kastettiin heti.
34. Ja hän vei heidät ylös asuntoonsa, pani esille ruokaa ja riemuitsi siitä, että hän ja koko hänen perheensä oli tullut Jumalaan uskovaksi.
35. **P**äivän tultua päälliköt lähettivät oikeudenpalvelijat sanomaan: »Päästä irti ne miehet».
36. Niin vanginvartija ilmoitti tämän Paavalille sanoen: »Päälliköt ovat lähettäneet sanan, että teidät on päästettävä irti; lähtekää siis nyt ulos ja menkää rauhassa».
37. Mutta Paavali sanoi heille: »He ovat julkisesti ruoskineet meitä ilman oikeudenkäyntiä, vaikka olemme Roomalaisia, ja ovat heittäneet meidät vankeuteen; ja nyt he salaa ajavat meidät tiehemme! Ei niin, vaan tulkoot itse ja vieköööt meidät ulos.»
38. Ja oikeudenpalvelijat kertoivat ne sanat päälliköille; niin nämä peljästyivät, kuullessaan heidän olevan Roomalaisia,
39. ja tulivat ja puhuttelivat heitä ystävällisesti ja veivät heidät ulos ja pyysivät heitä lähtemään pois kaupungista.
40. Niin he lähtivät vankilasta ja menivät Lyydian luo; ja nähtyään veljet ja kehoitettuaan heitä he lähtivät pois.

17 luku.

Paavali julistaa evankeliumia Tessalonikassa, jossa muutamat Juu-

22. 2 Kor. 6: 5; **11**: 23, 25. Fil. 1: 30. 1 Tess. 2: 2. — **26.** Ap. t. 5: 19; 26: 7. — **30.** Luuk. 3: 10; 10: 25. Ap. t. 2: 37; 9: 6. — **31.** Joh. 3: 16, 36; 6: 47. — **34.** Luuk. 5: 29; 19: 6. — **37.** Ap. t. 22: 25.

talaiset ja suuri joukko Kreikkalaisia kääntyvät uskoon, mutta joutuu vainon alaiseksi 1—9 ja lähtee Bereaan, jossa myös useat uskovat; kun sielläkin nousee vaino, lähtee hän Atenaan 10—15, väittelee Juutalaisten ja filosofien kanssa 16—21 ja puhuu Areopagilla ainoasta Jumalasta, parannuksesta ja tuomiosta 22—32. Muutamat uskovat 33, 34.

1. Ja he matkustivat Amfipolin ja Apollonian kautta ja tulivat Tessalonikaan, jossa oli Juutalaisten synagoga.

2. Ja tapansa mukaan Paavali meni sisälle heidän luoksensa ja puheli kolmena sapattina heidän kanssaan, lähtien kirjoituksista,

3. selitti ne ja osoitti, että Kristuksen tuli kärsiä ja nousta kuolleista, ja sanoi: »Tämä Jeesus, jota minä teille julistan, on Kristus».

4. Ja muutamat heistä taipuivat uskoon ja liittyivät Paavaliin ja Silaaseen, niin myös suuri joukko jumalaapelkääväisiä Kreikkalaisia, sekä useat ylhäiset naiset.

5. Mutta Juutalaiset joutuivat kiihkoon ja ottivat avukseen muutamia pahanilkisiä miehiä joutoväestä, haalivat kansaa kokoon ja nostivat kaupungissa metelin. He asettuivat Jaasonin talon edustalle ja hakivat Paavalia ja Silasta viedäkseen heidät kansan eteen.

6. Mutta kun eivät löytäneet heitä, raastoivat he Jaasonin ja muutamia veljiä kaupungin viranomaisten eteen ja huusivat: »Nuo koko maanpiirin kiihottajat ovat tännekin saapuneet,

7. ja heidät Jaason on ottanut vastaan; ja nämä kaikki tekevät vastoin keisarin asetuksia, sanoen erään toisen, Jeesuksen, olevan kuninkaan».

8. Kun kansa ja viranomaiset tämän kuulivat, tulivat he levottomiksi.

9. Ja viranomaiset ottivat takauksen Jaasonilta ja niiltä muilta ja päästivät heidät.

10. Mutta veljet lähettivät heti yötä myöten Paavalin ja Silaan Bereaan. Ja kun he olivat saapuneet sinne, menivät he Juutalaisten synagogaan.

11. Nämä olivat jalompia kuin Tessalonikan Juutalaiset; he ottivat sanan vastaan hyvin halukkaasti ja tutkivat joka päivä raamatuita, oliko niin, kuin heille sanottiin.

12. Ja monet heistä uskoivat, niin myös useat ylhäiset kreikkalaiset naiset ja miehet.

13. Mutta kun Tessalonikan Juutalaiset saivat tietää, että Paavali Bereassakin julisti Jumalan sanaa, tulivat he sinnekin yllyttämään ja kiihottamaan kansaa.

14. Silloin veljet heti lähettivät Paavalin menemään meren rantaan; mutta sekä Silas että Timoteus jäivät Bereaan.

15. Ja Paavalin saattajat veivät hänet Atenaan saakka, ja saatuaan vietäväksi Silaalle ja Timoteukselle käskyn mitä pikim-

17. 1. 1 Tess. 2: 2. — **3.** Es. 53: 3-12. Matt. 16: 21. Luuk. 24: 26, 27, 45, 46. Ap. t. 18: 28. — **4.** Ap. t. 28: 24. — **5.** Room. 10: 2. — **6.** Ap. t. 16: 20; 24: 5. — **7.** Luuk. 23: 2. Joh. 19: 12. —**10.** Ap. t. 9: 25. — **11.** Es. 34: 16. Joh. 5: 39. — **13.** 1 Tess. 2: 14. — **15.** 1 Tess. 3: 1.

min tulla hänen luoksensa, he lähtivät sieltä pois.

16. **Mutta** Paavalin odottaessa heitä Atenaan hänen henkensä kiivastui hänessä, kun hän näki, että kaupunki oli täynnä epäjumalankuvia.

17. Niin hän puheli synagogassa Juutalaisten ja jumalaapelkääväisten kanssa ja torilla joka päivä niiden kanssa, joita siellä tapasi.

18. Ja muutamat epikurolaiset ja stoalaiset filosofit väittelivät hänen kanssaan; ja toiset sanoivat: »Mitähän tuo lavertelija oikein tahtoo sanoa?» Toiset taas sanoivat: »Näkyy olevan vieraiden jumalien julistaja», koska hän julisti heille Jeesusta ja ylösnousemusta.

19. Ja he ottivat hänet ja veivät Areopagiin ja sanoivat: »Voisimmeko saada tietää, mikä se uusi oppi on, jota sinä esität?

20. Sillä sinä tuot outoja asioita kuultavaksemme; tahdomme siis tietää, mitä ne oikein ovat.»

21. Sillä kaikilla Atenalaisilla ja siellä oleskelevilla muukalaisilla ei ollut aikaa muuhun kuin uutta puhumaan ja uutta kuulemaan.

22. **Niin** Paavali astui keskelle Areopagia ja sanoi: »Atenan miehet, minä näen, että kaikessa olette hyvin uskonnollisia.

23. Sillä kävellessäni ympäri ja katsellessani pyhiä paikkojanne löysin myös alttarin, johon oli kirjoitettu: 'Tuntemattomalle jumalalle'. Jota te siis tuntemattanne kunnioitatte, häntä minä teille julistan.

24. Jumala, joka on tehnyt maailman ja kaikki, mitä siinä on, hän, joka on taivaan ja maan Herra, ei asu käsin tehdyissä temppeleissä

25. eikä ole ihmisten käsin palveltavissa, ikäänkuin hän jotakin tarvitsisi, hän, joka itse antaa kaikille elämän ja hengen ja kaikki.

26. Ja hän on antanut koko ihmiskunnan lähteä yhdestä ainoasta ihmisestä ja pannut heidät asumaan kaiken maan piirin päälle ja säätänyt heille heidän määrätyt aikansa ja asutuksensa rajat,

27. että he etsisivät Jumalaa, jos ehkä voisivat hapuilla hänen luokseen ja löytää hänet, joka kuitenkaan ei ole kaukana yhdestäkään meistä;

28. sillä hänessä me elämme ja liikumme ja olemme, niinkuin myös muutamat teidän runoilijoistanne ovat sanoneet: 'Sillä me olemme myös hänen sukuaan'.

29 Koska siis olemme Jumalan sukua, emme saa luulla, että jumal'olento on samankaltainen kuin kulta tai hopea tai kivi, sellainen kuin inhimillisen taiteen ja ajatuksen muovailema kuva.

30. Noita tietämättömyyden aikoja Jumala on kärsinyt, mutta nyt hän käskee, että kaikkien ihmisten kaikkialla on tehtävä parannus,

18. Ap. t. 26: 24. — **24. 1** Moos. 1: 1. 1 Kun. 8: 27. Ps. 33: 6. Es. 66: 1. Ap. t. 4: 24; 7: 48, 49; 14: 15. Ilm. 14: 7. — **25.** 1 Moos. 2: 7. Job 33: 4. Ps. 50: 8-13. Es. 42: 5. 2 Makk. 14: 35. — **26.** 1 Moos. 2: 7. 5 Moos. 32: 8. — **27.** Es. 55: 6. Jer. 23: 23. Room. 1: 20. — **28.** Job 10: 12; 12: 10. Luuk. 3: 38. Kol. 1: 17. Hebr. 1: 3. — **29. 1** Moos. 1: 27. Es. 40: 18-26. Baaruk 6: 50. — **30.** Luuk. 24: 47. Ap. t. 14: 16. Tiit. 2: 11, 12.

31. koska hän on säätänyt
päivän, jona hän on tuomitseva
maanpiirin vanhurskaudessa miehen kautta, jonka hän siihen on määrännyt; ja sen kautta, että herätti hänet kuolleista, hän tarjoaa kaikille uskon.»
32. Kuullessaan kuolleitten ylösnousemuksesta toiset ivasivat, toiset taas sanoivat: »Tahdomme kuulla sinulta tästä vielä toistekin»
33. Ja niin Paavali lähti heidän keskeltään.
34. Mutta muutamat liittyivät häneen ja uskoivat; niiden joukossa oli Dionysius, Areopagin jäsen, ja eräs nainen, nimeltä Damaris, sekä muita heidän kanssaan.

18 luku.

Paavali menee Korinttoon, jossa tapaa Akulaan ja Priskillan, ja toimii siellä puolitoista vuotta 1—11, joutuu syytettynä tuomioistuimen eteen 12—17 ja palaa Efeson, Kesarean ja Jerusalemin kautta Antiokiaan 18—22; lähtee kolmannelle lähetysmatkalleen ja vahvistaa opetuslapsia Galatiassa ja Frygiassa 23. Apollos puhuu Jeesuksesta Efesossa, ja saatuaan tarkempaa opetusta Priskillalta ja Akulaalta hän matkustaa Akaiaan 24—28.

1. Sen jälkeen Paavali lähti Atenasta ja meni Korinttoon.
2. Siellä hän tapasi erään Akulas nimisen Juutalaisen, Pontolaisen syntyään, joka oli äsken tullut Italiasta, ja hänen vaimonsa Priskillan. Klaudius oli näet käskenyt kaikkien Juutalaisten poistua Roomasta. Ja Paavali meni heidän luokseen.
3. Ja kun hänellä oli sama ammatti kuin heillä, jäi hän heidän luokseen, ja he tekivät työtä yhdessä; he olivat näet teltantekijöitä ammatiltaan.
4. Ja hän keskusteli synagogassa joka sapatti ja sai sekä Juutalaisia että Kreikkalaisia uskomaan.
5. Ja kun Silas ja Timoteus tulivat Makedoniasta, oli Paavali kokonaan kiintynyt sanan julistamiseen ja todisti Juutalaisille, että Jeesus oli Kristus.
6. Mutta kun he vastustivat ja herjasivat, pudisti hän vaatteitaan ja sanoi heille: »Tulkoon verenne päänne päälle! Viaton minä olen; tästä lähtien menen pakanain luo.»
7. Ja hän lähti sieltä ja meni erään Titius Justus nimisen, jumalaapelkääväisen miehen luo, jonka talo oli aivan synagogan vieressä.
8. Mutta synagoganesimies Krispus ja koko hänen perhekuntansa uskoivat Herraan; ja myöskin monet Korinttolaiset, jotka olivat kuulemassa, uskoivat ja kastettiin.
9. Ja Herra sanoi yöllä näyssä Paavalille: »Älä pelkää, vaan puhu, äläkä vaikene,

31. Ps. 9: 9; 96: 13; 98: 9. Joh. 5: 22, 27. Ap. t. 10: 42. Room. 14: 10. — **32.** 1 Kor. 1: 23; 2: 14.

18. **2.** Room. 16: 3. 1 Kor. 16: 19. 2 Tim. 4: 19. — **3.** Ap. t. 20: 34. 1 Kor. 4: 12. 2 Kor. 11: 8, 9; 12: 13. 1 Tess. 2: 9. 2 Tess. 3: 8: — **5.** Ap. t. 9: 22; 17: 3, 15. — **6.** 2 Sam. 1: 16. Neh. 5: 13. Hes. 3: 18, 19; 33: 4, 9. Matt. 10: 14; 23: 35; 27: 25. Ap. t. 13: 45, 46, 51; 20: 26; 28: 28. — **8.** 1 Kor. 1: 14. — **9.** Es. 41: 10. Ap. t. 23: 11. 1 Kor. 2: 3.

10. sillä minä olen sinun kans-
sasi, eikä kukaan ole ryhtyvä
sinuun tehdäkseen sinulle pahaa,
sillä minulla on paljo kansaa
tässä kaupungissa».
11. Niin hän viipyi siellä vuo-
den ja kuusi kuukautta, opettaen
heidän keskuudessaan Jumalan
sanaa.
12. **M**utta Gallionin ollessa
Akaian käskynhaltijana Juuta-
laiset yksimielisesti nousivat Paa-
valia vastaan ja veivät hänet
tuomioistuimen eteen
13. ja sanoivat: »Tämä viet-
telee ihmisiä palvelemaan Ju-
malaa vastoin lakia».
14. Ja kun Paavali aikoi ru-
veta puhumaan, sanoi Gallion
Juutalaisille: »Jos olisi tehty
rikos tai paha ilkityö, olisi koh-
tuullista, että kärsivällisesti
kuuntelisin teitä, Juutalaiset.
15. Mutta jos teillä on riita-
kysymyksiä opista ja nimistä ja
teidän laistanne, olkoot ne tei-
dän huolenanne; niitä en minä
tahdo ratkaista.»
16. Ja hän ajoi heidät pois
tuomioistuimen edestä.
17. Niin he kaikki ottivat
kiinni Sosteneen, synagoganesi-
miehen, ja löivät häntä tuomio-
istuimen edessä, eikä Gallion
välittänyt siitä mitään.
18. **M**utta Paavali viipyi siellä
vielä jonkun aikaa; sitten hän
sanoi veljille jäähyväiset ja
purjehti Syyriaan, mukanaan
Priskilla ja Akulas; hän oli ke-
rinnyt päänsä Kenkreassa, sillä
hän oli tehnyt lupauksen.
19. Ja he saapuivat Efesoon;
siellä Paavali jätti heidät. Ja
hän meni synagogaan ja keskus-
teli Juutalaisten kanssa.
20. Ja he pyysivät häntä vii-
pymään kauemmin, mutta hän
ei suostunut,
21. vaan heitti heille hyvästit
ja sanoi: »Minä palaan taas luok-
senne, jos Jumala suo». Ja hän
lähti purjehtimaan Efesosta.
22. Ja noustuaan maihin Ke-
sareassa hän vaelsi Jerusalemiin
ja tervehti seurakuntaa ja meni
sitten Antiokiaan.
23. **K**un hän oli viettänyt
siellä jonkun aikaa, lähti hän
matkalle ja kulki järjestään kaut-
ta Galatian maakunnan ja Fry-
gian, vahvistaen kaikkia ope-
tuslapsia.
24. **J**a Efesoon saapui eräs
Juutalainen, nimeltä Apollos,
Aleksandrialainen syntyään, kau-
nopuheinen ja raamatuntaitoi-
nen mies.
25. Tälle oli opetettu Herran
tie, ja hän puhui palavana hen-
gessä ja opetti tarkoin Jeesuk-
sesta, mutta tunsi ainoastaan
Johanneksen kasteen.
26. Hän rupesi rohkeasti pu-
humaan synagogassa. Mutta
kun Priskilla ja Akulas olivat
häntä kuunnelleet, ottivat he
hänet luokseen ja selvittivät
hänelle tarkemmin Jumalan tien.
27. Ja kun hän tahtoi mennä
Akaiaan, niin veljet kehoittivat
häntä siihen ja kirjoittivat opetus-
lapsille, että ottaisivat hänet vas-
taan. Ja sinne saavuttuaan hän
armon kautta oli suureksi hyö-
dyksi uskoon tulleille,

10. Jos. 1: 5, 9. Jer. 1: 8. Joh. 10: 16. — **17.** 1 Kor. 1: 1. — **18.** 4 Moos. 6: 9, 18. Ap. t. 21: 23-27. 1 Kor. 9: 19-23. — **21.** Ap. t. 19: 21. Jaak. 4: 15. — **24.** 1 Kor. 1: 12. — **25.** Ap. t. 19: 3. Room. 12: 11. Ilm. 3: 15. — **26.** Room. 16: 3. — **27.** 1 Kor. 1: 12; 3: 6.

28. sillä tarmokkaasti hän kumosi julkisesti Juutalaisten väitteet ja näytti kirjoituksista toteen, että Jeesus on Kristus.

19 luku.

Paavali vaikuttaa Efesossa, neuvoo muutamia opetuslapsia, jotka olivat saaneet ainoastaan Johanneksen kasteen 1—7, puhuu synagogassa kolmen kuukauden kuluessa ja sitten kaksi vuotta Tyrannuksen kouluhuoneessa, jonka ohessa voimatekoja hänen kauttaan tapahtuu 8—12. Taiat häviävät Jumalan sanan menestyessä 13—20. Paavali päättää käydä Jerusalemissa ja Roomassa 21, 22; kultaseppä Deemetrius nostaa häntä vastaan metelin 23—41.

1. **K**un Apollos oli Korintossa, tapahtui, että Paavali, kuljettuaan läpi ylämaakuntien, tuli Efesoon ja tapasi siellä muutamia opetuslapsia.
2. Ja hän sanoi heille: »Saitteko Pyhän Hengen silloin, kun tulitte uskoon?» Niin he sanoivat hänelle: »Emme ole edes kuulleet, että Pyhää Henkeä on olemassakaan».
3. Ja hän sanoi: »Millä kasteella sitten olette kastetut?» He vastasivat: »Johanneksen kasteella».
4. Niin Paavali sanoi: »Johannes kastoi parannuksen kasteella, sanoen kansalle, että uskoisivat siihen, joka oli tuleva hänen jälkeensä, se on, Jeesukseen».
5. Sen kuultuaan he kastattivat itsensä Herran Jeesuksen nimeen.
6. Ja kun Paavali pani kätensä heidän päälleen, tuli Pyhä Henki heihin, ja he puhuivat kielillä ja ennustivat.
7. Heitä oli kaikkiaan noin kaksitoista miestä.
8. **J**a hän meni synagogaan, ja kolmen kuukauden kuluessa hän puhui heidän kanssaan rohkeasti ja vakuuttavasti Jumalan valtakunnasta.
9. Mutta kun muutamat paaduttivat itsensä eivätkä uskoneet, vaan parjasivat Herran tietä kansan edessä, niin hän meni pois heidän luotaan ja erotti opetuslapset heistä ja piti joka päivä keskusteluja erään Tyrannuksen koulussa.
10. Ja sitä kesti kaksi vuotta, niin että kaikki Aasian * asukkaat, sekä Juutalaiset että Kreikkalaiset, saivat kuulla Herran sanan.
11. Ja Jumala teki erinomaisia voimatekoja Paavalin kätten kautta,
12. niin että myös hänen iholtaan otettuja hikiliinoja ja esivaatteita vietiin sairasten päälle, ja taudit lähtivät heistä ja pahat henget pakenivat pois.
13. **M**yöskin muutamat kuljeksivat juutalaiset loitsijat ru-

---

28. Ap. t. 9: 22.

19. 1. Ap. t. 18: 24. — **2.** Joh. 7: 39. Ap. t. 2: 38; 10: 44. — **3.** Matt. 3: 11. Ap. t. 18: 25. — **4.** Matt. 3: 11. Ap. t. 1: 5; 11: 16; 13: 24, 25. — **6.** Ap. t. 2: 4; 8: 17; 10: 44, 46; 11: 15. — **9.** Matt. 7: 6. 2 Kor. 6: 17. Tiit. 3: 10, 11. — **10.** Ap. t. 20: 31. — **11.** Mark. 16: 20. Ap. t. 14: 3. — **12.** Ap. t. 5: 15.

---

* Aasia tarkoittaa Uudessa Testamentissa läntistä osaa nykyistä Vähää-Aasiaa.

pesivat mainitsemaan Herran Jeesuksen nimeä niiden yli, joissa oli pahoja henkiä, sanoen: »Minä vannotan teitä Jeesuksen kautta, jota Paavali julistaa».
14. Ja niiden joukossa, jotka näin tekivät, oli myöskin erään juutalaisen ylipapin, Skevaan, seitsemän poikaa;
15. mutta paha henki vastasi heille sanoen: »Jeesuksen minä tunnen ja Paavalin tiedän, mutta keitä te olette?»
16. Ja se mies, jossa paha henki oli, karkasi heidän päälleen, voitti niin yhden kuin toisenkin ja runteli heitä, niin että he alastomina ja haavoitettuina pakenivat siitä huoneesta.
17. Ja tämän saivat tietää kaikki, jotka Efesossa asuivat, sekä Juutalaiset että Kreikkalaiset; ja heidät kaikki valtasi pelko, ja Herran Jeesuksen nimeä ylistettiin suuresti.
18. Ja monet niistä, jotka olivat tulleet uskoon, menivät ja tunnustivat ja ilmoittivat tekonsa.
19. Ja useat niistä, jotka olivat taikoja harjoittaneet, kantoivat kirjansa kokoon ja polttivat ne kaikkien nähden; ja kun niiden arvo laskettiin yhteen, huomattiin sen olevan viisikymmentä tuhatta hopearahaa.
20. Näin Herran sana valtavasti menestyi ja osoittautui voimalliseksi.
21. Kun kaikki tämä oli tapahtunut, niin Paavali hengessä päätti kulkea Makedonian ja Akaian kautta ja matkustaa Jerusalemiin ja sanoi: »Käytyäni siellä pitää minun nähdä Roomakin».
22. Ja hän lähetti Makedoniaan kaksi apumiehistään, Timoteuksen ja Erastuksen, mutta jäi itse joksikin aikaa Aasiaan.
23. Tähän aikaan syntyi sangen suuri melu siitä tiestä.
24. Sillä eräs hopeaseppä, nimeltä Deemetrius, joka valmisti hopeaisia Artemiin temppeleitä, hankki sillä ammattinsa harjoittajille melkoista ansiota.
25. Hän kutsui kokoon nämä sekä ne, jotka sentapaista työtä tekivät, ja sanoi: »Miehet, te tiedätte, että meillä on hyvä toimeentulomme tästä työstä;
26. mutta nyt te näette ja kuulette, että tuo Paavali on, ei ainoastaan Efesossa, vaan melkein koko Aasiassa, uskotellut ja vietellyt paljon kansaa, sanoen, etteivät ne ole jumalia, jotka käsin tehdään.
27. Ja nyt uhkaa se vaara, että ei ainoastaan tämä meidän elinkeinomme joudu halveksituksi, vaan myöskin, ettei suuren Artemis jumalattaren temppeliä pidetä minäkään, ja että hän menettää mahtavuutensa, hän, jota koko Aasia ja koko maanpiiri kunnioittaa.»
28. Kun he sen kuulivat, tulivat he vihaa täyteen ja huusivat sanoen: »Suuri on Efesolaisten Artemis!»
29. Ja koko kaupunki joutui sekasortoon, ja he ryntäsivät kaikki yhdessä näytelmäpaikkaan ja tempasivat mukaansa Gaiuksen ja Aristarkuksen, kaksi

15. Mark. 1: 34. — **20.** Es. 55: 11. Ap. t. 6: 7; 12: 24. — **21.** Ap. t. 20: 22; 23: 11. Room. 1: 13; 15: 25, 28. — **22.** 1 Kor. 4: 17. — **23.** 2 Kor. 1: 8, 9. — **26.** Ps. 115: 4. Jer. 10: 3, 14, 15. Baaruk 6: 51. Ap. t. 17: 29. — **29.** Ap. t. 20: 4.

Makedonialaista, jotka olivat Paavalin matkatovereita.

30. Ja kun Paavali tahtoi mennä kansajoukkoon, eivät opetuslapset sitä sallineet.

31. Ja muutamat Aasian johtomiehistäkin, jotka olivat hänen ystäviään, lähettivät hänelle sanan ja pyysivät, ettei hän menisi näytelmäpaikkaan.

32. Ja he huusivat, mikä mitäkin; sillä kokous oli sekasortoinen, ja useimmat eivät tienneet, minkä vuoksi olivat tulleet koolle.

33. Silloin vedettiin joukosta esille Aleksander, jota Juutalaiset työnsivät esiin; niin Aleksander viittasi kädellään merkiksi, että hän tahtoi pitää puolustuspuheen kansan edessä.

34. Mutta kun he huomasivat, että hän oli Juutalainen, rupesivat he kaikki yhteen ääneen huutamaan ja kirkuivat noin kaksi tuntia: »Suuri on Efesolaisten Artemis!»

35. Mutta kun kaupungin sihteeri oli saanut kansan rauhoittumaan, sanoi hän: »Efeson miehet, onkohan ketään, joka ei tiedä, että Efesolaisten kaupunki on suuren Artemiin temppelin ja hänen taivaasta pudonneen kuvansa vartija?

36. Koska ei kukaan voi kieltää tätä, tulee teidän siis pysyä levollisina eikä tehdä mitään ajattelematonta.

37. Olette kuitenkin tuoneet tänne nämä miehet, jotka eivät ole temppelinryöstäjiä eivätkä ole jumalatartamme herjanneet.

38. Jos siis Deemetriuksella ja häneen liittyneillä ammattilaisilla on riita-asiaa jotakuta vastaan, niin pidetäänhän oikeudenistuntoja ja onhan käskynhaltijoita; vetäkööt toisensa oikeuteen.

39. Ja jos teillä on vielä jotakin muuta vaadittavaa, niin ratkaistakoon asia laillisessa kansankokouksessa.

40. Sillä tämän päivän tapahtuman vuoksi olemme vaarassa joutua kapinasta syytteeseenkin, vaikkei meissä olekaan mitään syyllisyyttä; ja silloin emme voi tehdä tiliä tästä mellakasta.»

41. Näin puhuen hän sai kokouksen hajaantumaan.

20 luku.

Paavali matkustaa Makedoniaan ja Kreikkaan ja lähtee, vaikutettuaan Kreikassa kolme kuukautta, paluumatkalle ja saapuu Trooaaseen 1—6, jossa herättää Eutykuksen 7—12, kulkee maitse Assoon ja sieltä laivalla Miletoon 13—17, pitää siellä Efeson vanhimmille, jotka oli kutsunut luoksensa, jäähyväispuheen; tässä hän muistuttaa toimestaan Efesossa 18—21, ilmaisee ahdistusten kohtaavan häntä Jerusalemissa 22—27, kehoittaa seurakunnan kaitsijoita uskollisuuteen 28—31 ja osoittaa olleensa heille esikuvana 32—35. Hän rukoilee heidän kanssaan ja lähtee laivaan 36—38.

1. **Kun** meteli oli asettunut, kutsui Paavali opetuslapset luoksensa; ja kun oli puhunut heille kehoituksen sanoja, heitti hän heille hyvästit ja lähti matkustamaan Makedoniaan.

2. Ja kuljettuaan niiden paikkakuntien läpi ja puhuttuaan siellä monta kehoituksen sanaa hän tuli Kreikkaan.

3. Siellä hän oleskeli kolme kuukautta. Ja kun Juutalaiset olivat tehneet häntä vastaan salahankkeen, hänen aikoessaan lähteä meritse Syyriaan, päätti

hän tehdä paluumatkansa Makedonian kautta.

4. Ja häntä seurasivat Berealainen Sopater, Pyrruksen poika, ja Tessalonikalaisista Aristarkus ja Sekundus, sekä Gaius, Derbeläinen, ja Timoteus sekä Aasialaiset Tykikus ja Trofimus.

5. Nämä menivät edeltä ja odottivat meitä Trooaassa;

6. mutta me purjehdimme happamattoman leivän juhlan jälkeen Filipistä ja tulimme viidentenä päivänä heidän luoksensa Trooaaseen, ja viivyimme siellä seitsemän päivää.

7. Ja kun viikon ensimäisenä päivänä olimme kokoontuneet murtamaan leipää, niin Paavali, joka seuraavana päivänä aikoi jatkaa matkaansa, keskusteli heidän kanssaan ja pitkitti puhettaan puoliyöhön saakka.

8. Ja monta lamppua oli palamassa siinä ylisalissa, jossa olimme koolla.

9. Niin eräs nuorukainen, nimeltä Eutykus, istui ikkunalla, ja kun Paavalin puhe kesti niin kauan, vaipui hän sikeään uneen ja putosi unen valtaamana kolmannesta kerroksesta; ja kun hänet nostettiin ylös, oli hän kuollut.

10. Mutta Paavali meni alas, paneutui hänen päälleen, kiersi kätensä hänen ympärilleen ja sanoi: »Älkää hätäilkö, sillä hänen sielunsa on hänessä».

11. Niin hän meni jälleen ylös, mursi leipää ja söi; ja hän puhui kauan heidän kanssaan päivän koittoon asti, ja lähti sitten matkalle.

12. Ja he veivät sieltä pojan elävänä ja tulivat suuresti lohdutetuiksi.

13. Mutta me menimme edeltäpäin ja astuimme laivaan ja purjehdimme Assoon, jossa aioimme ottaa Paavalin laivaan; sillä hän oli niin määrännyt, kun aikoi itse kulkea jalkaisin.

14. Ja kun hän yhtyi meihin Assossa, otimme hänet laivaan ja kuljimme Mityleneen.

15. Sieltä me purjehdimme ja saavuimme toisena päivänä Kion kohdalle; seuraavana päivänä laskimme Samoon ja [viivyttyämme Trogylliossa] tulimme sen jälkeisenä Miletoon.

16. Sillä Paavali oli päättänyt purjehtia Efeson ohitse, jottei häneltä kuluisi aikaa Aasiassa; sillä hän kiiruhti joutuakseen, jos suinkin mahdollista, helluntaiksi Jerusalemiin.

17. Mutta Miletosta hän lähetti sanan Efesoon ja kutsui luoksensa seurakunnan vanhimmat.

18. Ja kun he saapuivat hänen luoksensa, sanoi hän heille: »Te tiedätte, millä tavalla minä ensimäisestä päivästä asti, kun tulin Aasiaan, olen kaiken aikaa ollut teidän kanssanne;

19. kuinka olen palvellut Herraa kaikella nöyryydellä ja kyynelin, ja koettelemuksin, jotka ovat kohdanneet minua Juutalaisten salahankkeiden tähden;

20. kuinka en ole vetäytynyt julistamasta teille sitä, mikä on hyödyllistä, ja opettamasta teitä sekä julkisesti että kodeissa,

21. vaan todistanut sekä Juutalaisille että Kreikkalaisille, että on parannuksessa käännyttävä

---

20. **4.** Ap. t. 19: 29; 21: 29. 1 Kor. **1: 14.** Ef. 6: 21. Kol. 4: 7. — **7.** Ap. t. 2: 42, 46. — **10. 1** Kun. 17: 21. — **16.** Ap. t. 21: 4. — **13.** Ap. t. 19: 10. — **21.** Mark. 1: 15. Luuk. 24: 47.

Jumalan tykö ja uskottava Herraamme Jeesukseen Kristukseen.

22. Ja nyt, katso, minä matkustan, sidottuna hengessä, Jerusalemiin, enkä tiedä, mikä minua siellä kohdannee.

23. Sen vain tiedän, että Pyhä Henki jokaisessa kaupungissa todistaa minulle ja sanoo, että kahleet ja ahdistukset odottavat minua.

24. En minä kuitenkaan pidä henkeäni itselleni minkään arvoisena, kunhan vain täytän juoksuni ja sen viran, jonka Herralta Jeesukselta sain, todistaakseni Jumalan armon evankeliumia.

25. Ja nyt, katso, minä tiedän, ettette enää saa nähdä kasvojani, te kaikki, joiden keskuudessa olen vaeltanut ja saarnannut valtakuntaa.

26. Sentähden todistan teille tänä päivänä, että minä en ole syypää yhdenkään vereen.

27. Sillä minä en ole vetäytynyt pois, vaan olen julistanut teille kaikki Jumalan pelastusneuvonpiteet.

28. Ottakaa siis itsestänne vaari ja kaikesta laumasta, johon Pyhä Henki on teidät pannut kaitsijoiksi, paimentamaan Herran seurakuntaa, jonka hän omalla verellään on itselleen ansainnut.

29. Minä tiedän, että lähtöni jälkeen tulee teidän keskuuteenne julmia susia, jotka eivät laumaa säästä,

30. ja teidän omasta joukostanne nousee miehiä, jotka puhuvat sitä, mikä väärää on, vetääkseen opetuslapset mukaansa.

31. Valvokaa sentähden ja muistakaa, että olen kolme vuotta lakkaamatta yötä ja päivää kyynelin neuvonut teitä itsekutakin.

32. Ja nyt minä uskon teidät Jumalan ja hänen armonsa sanan haltuun, hänen, joka on voimallinen rakentamaan teitä ja antamaan teille perintöosan kaikkien pyhitettyjen joukossa.

33. En ole halunnut kenenkään hopeaa tai kultaa tai vaatteita;

34. te tiedätte itse, että nämä käteni ovat työllään hankkineet, mitä minä ja seuralaiseni olemme tarvinneet.

35. Kaikessa olen osoittanut teille, että näin työtä tehden tulee ottaa huolekseen heikot ja muistaa nämä Herran Jeesuksen sanat, jotka hän itse sanoi: 'Autuaampaa on antaa kuin ottaa'.»

36. Ja tämän sanottuaan hän polvistui ja rukoili kaikkien heidän kanssaan.

37. Ja he ratkesivat kaikki haikeasti itkemään ja lankesivat Paavalin kaulaan ja suutelivat häntä,

---

23. Ap. t. 9: 16; 21: 4, 11, 33. — **24.** Ap. t. 21: 13. Room. 8: 35. 2 Kor. 4: 16. Gal. 1: 1. 2 Tim. 4: 7. Tiit. 1: 3. Ilm. 12: 11. — **26.** Ap. t. 18: 6. — **28.** Jer. 23: 4. Ef. 1: 7. 1 Tim. 4: 16. 1 Piet. 1: 19; 5: 2. Ilm. 5: 9. — **29.** Matt. 7: 15. Joh. 10: 12. 2 Piet. 2: 1. — **30.** Ap. t. 15: 24. Gal. 4: 17. 1 Joh. 2: 18, 19. — **31.** Mark. 13: 35, 37. Ap. t. 19: 8, 10. — **32.** Ef. 1: 18. Kol. 1: 12; 3: 24. 1 Piet. 1: 4. — **33.** 4 Moos. 16: 15. 1 Sam. 12: 3. Matt. 10: 8. 1 Kor. 9: 12. 2 Kor. 7: 2; 11: 9; 12: 13, 17. — **34.** Ap. t. 18: 3. 1 Kor. 4: 12. 1 Tess. 2: 9. 2 Tess. 3: 8. — **35.** Luuk. 6: 38; 16: 9. Ef. 4: 28. 1 Tess. 4: 11. — **36.** Ap. t. 21: 5. — **37.** 1 Piet. 5: 14.

38. ja enin suretti heitä se sana, jonka hän oli sanonut, etteivät enää saisi nähdä hänen kasvojaan. Ja he saattoivat hänet laivaan.

21 luku.

Paavali tulee Tyyroon 1—6, Ptolemaisiin ja Kesareaan; majailee siellä evankelista Filippuksen talossa, jossa Agabus ennustaa hänelle kahleita 7—14, saapuu Jerusalemiin 15—17, kertoo Jaakobille ja vanhimmille, mitä Jumala hänen kauttaan on tehnyt pakanain seassa ja puhdistaa itsensä Juutalaisten takia 18—26. Näiden kiihotuksesta väkijoukko ottaa pyhäkössä kiinni Paavalin 27—30 ja tahtoo tappaa hänet, mutta ylipäällikkö pelastaa hänet ja sallii hänen puhua kansalle 31—40.

1. **K**un olimme eronneet heistä ja lähteneet purjehtimaan, laskimme suoraan Koos-saareen ja seuraavana päivänä Rodoon ja sieltä Pataraan.

2. Siellä tapasimme Foinikiaan menevän laivan, astuimme siihen ja lähdimme purjehtimaan.

3. Ja kun Kypros rupesi näkymään ja oli jäänyt meistä vasemmalle, purjehdimme Syyriaan ja nousimme maihin Tyyrossa; siellä näet laivan oli määrä purkaa lastinsa.

4. Ja tavattuamme opetuslapset viivyimme siellä seitsemän päivää. Ja Hengen vaikutuksesta he sanoivat Paavalille, ettei hänen olisi mentävä Jerusalemiin.

5. Mutta kun olimme viettäneet loppuun ne päivät, lähdimme matkalle, ja kaikki saattoivat vaimoineen ja lapsineen meitä kaupungin ulkopuolelle saakka. Ja me laskeuduimme rannalla polvillemme ja rukoilimme;

6. ja sanottuamme jäähyväiset toisillemme me astuimme laivaan, ja he palasivat kotiinsa.

7. **T**yyrosta me saavuimme Ptolemaisiin, ja siihen päättyi purjehduksemme. Ja me tervehdimme veljiä siellä ja viivyimme päivän heidän luonaan.

8. Mutta seuraavana päivänä lähdimme sieltä ja tulimme Kesareaan, jossa menimme evankelista Filippuksen luo, joka oli yksi niistä seitsemästä, ja jäimme hänen taloonsa.

9. Ja hänellä oli neljä tytärtä, neitsyttä, joilla oli profetoimisen lahja.

10. Siellä viivyimme useita päiviä. Niin tuli sinne Juudeasta eräs profeetta, nimeltä Agabus.

11. Ja tultuaan meidän luoksemme hän otti Paavalin vyön, sitoi sillä jalkansa ja kätensä ja lausui: »Näin Pyhä Henki sanoo: 'Sen miehen, jonka vyö tämä on, hänet Juutalaiset näin sitovat Jerusalemissa ja antavat pakanain käsiin'».

12. Kun sen kuulimme, pyysimme, sekä me että ne, jotka siellä asuivat, ettei hän menisi Jerusalemiin.

13. Silloin Paavali vastasi ja sanoi: »Mitä teettekään, kun itkette ja särjette sydäntäni. Sillä minä olen valmis, en ainoastaan käymään sidottavaksi, vaan myöskin kuolemaan Jerusa-

21. 4. Ap. t. 20: 23. — **5.** Ap. t. 20: 36. — **8.** Ap. t. 6: 5; 8: 5, 26, 40. Ef. 4: 11. — **10.** Ap. t. 11: 28. — **11.** Ap. t. 20: 23. — **13.** Ap. t. 20: 24.

lemissa Herran Jeesuksen nimen tähden.»

14. Ja kun hän ei taipunut, niin me rauhoituimme ja sanoimme: »Tapahtukoon Herran tahto!»

15. Niiden päivien perästä me valmistauduimme ja menimme ylös Jerusalemiin.

16. Ja meidän kanssamme tuli myös opetuslapsia Kesareasta, jotka veivät meidät erään vanhan opetuslapsen, Kyprolaisen Mnasonin luo, jonka luona meidän oli määrä majailla.

17. Ja saavuttuamme Jerusalemiin veljet ottivat meidät ilomielin vastaan.

18. Seuraavana päivänä Paavali meni meidän kanssamme Jaakobin luo, ja kaikki vanhimmat tulivat sinne saapuville.

19. Ja kun hän oli heitä tervehtinyt, kertoi hän kohta kohdalta kaikki, mitä Jumala pakanain keskuudessa oli tehnyt hänen palveluksensa kautta.

20. Sen kuultuaan he ylistivät Jumalaa ja sanoivat Paavalille: »Sinä näet, veli, kuinka monta tuhatta Juutalaista on tullut uskovaiseksi, ja he ovat kaikki lakikiivailijoita.

21. Mutta heille on kerrottu sinusta, että sinä opetat kaikkia pakanain seassa asuvia Juutalaisia luopumaan Mooseksesta ja kiellät heitä ympärileikkaamasta lapsiaan ja vaeltamasta säännösten mukaan.

22. Mitä siis on tehtävä? Varmaankin on suuri joukko kokoontuva, sillä he saavat kuulla sinun tulleen.

23. Tee siis tämä, minkä nyt sanomme sinulle. Meillä on täällä neljä miestä, joilla on lupaus täytettävänä.

24. Ota ne luoksesi ja puhdista itsesi heidän kanssaan ja maksa kulut heidän puolestaan, jotta he saisivat ajattaa päänsä; siitä kaikki huomaavat, ettei ole mitään perää siinä, mitä heille on kerrottu sinusta, vaan että sinäkin vaellat lain mukaan ja noudatat sitä.

25. Mutta uskovaisiksi tulleista pakanoista olemme päättäneet ja kirjoittaneet, että heidän on välttäminen epäjumalille uhrattua ja verta ja tukehtunutta ja haureutta.»

26. Silloin Paavali otti ne miehet luokseen, ja kun hän seuraavana päivänä oli puhdistanut itsensä heidän kanssaan, meni hän pyhäkköön ja ilmoitti, milloin heidän puhdistumispäivänsä tulisivat päättymään, jota ennen uhri itsekunkin heidän edestään oli tuotava esiin.

27. Mutta kun ne seitsemän päivää olivat päättymäisillään, näkivät Aasiasta olevat Juutalaiset hänet pyhäkössä, kiihottivat kaiken kansan ja kävivät häneen käsiksi

28. ja huusivat: »Israelin miehet, auttakaa! Tämä on se mies, joka kaikkialla opettaa kaikkia ihmisiä kansaamme ja lakiamme ja tätä paikkaa vastaan, onpa vielä tuonut Kreikkalaisia pyhäkköönkin ja saastuttanut tämän pyhän paikan.»

29. He olivat näet ennen näh-

14. Matt. 6: 10. Luuk. 11: 2; 22: 42. — **18.** Ap. t. 15: 13. Gal. 1: 19. — **19.** Ap. t. 14: 27; 15: 4. — **20.** Room. 10: 2. — **21.** Ap. t. 16: 3. 1 Kor. 9: 20-23. — **23.** 4 Moos. 6: 2, 13, 18; 30: 3. Ap. t. 18: 18. — **25.** Ap. t. 15: 29. — **26.** Ap. t. 24: 18. — **28.** 5 Moos. 23: 3. Hes. 44: 7. Ap. t. 6: 13; 24: 6. — **29.** Ap. t. 20: 4.

neet Efesolaisen Trofimuksen kaupungilla hänen kanssaan ja luulivat, että Paavali oli tuonut hänet pyhäkköön.

30. Ja koko kaupunki tuli liikkeelle, ja väkeä juoksi kokoon; ja he ottivat Paavalin kiinni, raastoivat hänet ulos pyhäköstä, ja heti portit suljettiin.

31. Ja kun he koettivat hänet tappaa, sai sotilasosaston ylipäällikkö sanan, että koko Jerusalem oli kuohuksissa.

32. Tämä otti heti paikalla mukaansa sotamiehiä ja sadanpäälliköitä ja riensi alas heidän luoksensa. Kun he näkivät ylipäällikön ja sotamiehet, lakkasivat he lyömästä Paavalia.

33. Silloin ylipäällikkö astui esiin, otatti hänet kiinni ja käski sitoa hänet kaksilla kahleilla ja kysyi, kuka hän oli ja mitä hän oli tehnyt.

34. Mutta kansan joukosta huusivat toiset sitä, toiset tätä. Ja koska hän melun tähden ei voinut saada varmaa selkoa, käski hän viedä hänet kasarmiin.

35. Ja kun Paavali tuli portaille, täytyi sotamiesten kantaa häntä kansan väkivallan vuoksi;

36. sillä suuri kansajoukko seurasi perässä ja huusi: »Vie pois hänet!»

37. Ja kun olivat kuljettamassa Paavalia sisälle kasarmiin, sanoi hän ylipäällikölle: »Onko minun lupa sanoa jotakin sinulle?» Niin tämä sanoi: »Osaatko kreikkaa?

38. Etkö sitten olekaan se Egyptiläinen, joka hiljakkoin kiihotti ne neljätuhatta sissiä kapinaan ja vei heidät erämaahan?»

39. Niin Paavali sanoi: »Minä olen Juutalainen Tarsosta, tuon tunnetun Kilikian kaupungin kansalainen; pyydän sinua, salli minun puhua kansalle».

40. Ja kun hän sen salli, niin Paavali, seisoen portailla, viittasi kädellään kansalle; ja kun oli syntynyt syvä hiljaisuus, puhui hän hebreankielellä ja sanoi:

22 luku.

Paavali kertoo puheessaan Juutalaisille, kuinka hänet kasvatettiin isien laissa ja kuinka hän vainosi kristityitä 1—5, mutta kuinka hän matkallaan Damaskoon kuuli Herran äänen 6—11 ja sai kasteen Ananiaalta 12—16 ja kuinka Herra näyssä kehoitti häntä lähtemään pakanain luo 17—21. Juutalaisten raivo keskeyttää puheen, ja ylipäällikkö käskee tutkia Paavalia 22—24, mutta päästää hänet siteistä, saatuaan tietää hänen olevan Rooman kansalaisen, ja asettaa hänet Suuren Neuvoston eteen 25—30.

1. »**M**iehet, veljet ja isät, kuulkaa, mitä nyt teille puolustukseksi puhun.»

2. Kun he kuulivat hänen puhuvan heille hebreankielellä, syntyi vielä suurempi hiljaisuus. Ja hän sanoi:

3. »Minä olen Juutalainen, syntynyt Kilikian Tarsossa, mutta kasvatettu tässä kaupungissa ja Gamalielin jalkojen juuressa opetettu tarkkaan noudattamaan

---

30. Ap. t. 26: 21. — **33.** Ap. t. 20: 23. — **36.** Ap. t. 22: 22.
22. (V. **3-21** vert. Ap. t. 9: 1-29; 26: 9-20.) — **3.** Ap. t. 5: 34; 8: 3; 26: 5. Room. 10: 2. 2 Kor. 11: 22. Gal. 1: 13, 14. Fil. 3: 5, 6.

isien lakia; ja minä kiivailin Jumalan puolesta, niinkuin te kaikki tänään kiivailette.

4. Ja minä vainosin tätä tietä aina kuolemaan asti, sitoen ja pannen vankeuteen sekä miehiä että naisia,

5. niinkuin myös ylimäinen pappi voi minusta todistaa, ja koko vanhimmisto. Sain myös heiltä kirjeitä veljille Damaskoon ja minä matkustin sinne tuodakseni nekin, jotka siellä olivat, sidottuina Jerusalemiin, jotta heidät rangaistaisiin.

6. Niin tapahtui, kun matkalla ollessani lähestyin Damaskoa, että puolenpäivän aikaan yhtäkkiä taivaasta leimahti suuri valo ja ympäröi minut;

7. ja minä kaaduin maahan ja kuulin äänen sanovan minulle: 'Saul, Saul, miksi vainoat minua?'

8. Niin minä vastasin: 'Kuka olet, herra?' Ja se sanoi minulle: 'Minä olen Jeesus Nasaretilainen, jota sinä vainoat'.

9. Ja seuralaiseni näkivät kyllä valon, mutta eivät kuulleet sen ääntä, joka puhui minulle.

10. Ja minä sanoin: 'Mitä minun on tehtävä, Herra?' Herra sanoi minulle: 'Nouse ja mene Damaskoon, niin siellä sinulle sanotaan kaikki, mikä on tehtäväksesi määrätty'.

11. Ja kun minä tuon valon kirkkaudesta tulin näkemättömäksi, taluttivat seuralaiseni minua, ja niin tulin Damaskoon.

12. Ja eräs lain mukaan hurskas mies, nimeltä Ananias, josta kaikki siellä asuvat Juutalaiset todistivat hyvää,

13. tuli luokseni; ja hän astui viereeni ja sanoi minulle: 'Saul veljeni, tule jälleen näkeväksi'. Ja sillä hetkellä minä sain näköni ja katsoin häneen.

14. Niin hän sanoi: 'Isiemme Jumala on valinnut sinut tuntemaan hänen tahtonsa ja näkemään Vanhurskaan ja kuulemaan hänen suunsa äänen;

15. sillä sinä olet oleva hänen todistajansa kaikkien ihmisten edessä siitä, mitä olet nähnyt ja kuullut.

16. Ja nyt, mitä viivyttelet? Nouse ja avuksi huutaen hänen nimeään anna kastaa itsesi ja pestä pois syntisi.'

17. Kun olin palannut Jerusalemiin, tapahtui rukoillessani pyhäkössä, että jouduin hurmoksiin

18. ja näin hänet; ja hän sanoi minulle: 'Riennä ja lähde pian pois Jerusalemista, sillä he eivät ota vastaan sinun todistustasi minusta'.

19. Ja minä sanoin: 'Herra, he tietävät itse, että minä panin vankeuteen ja ruoskitin synagogissa niitä, jotka uskoivat sinuun;

20. ja kun Stefanuksen, sinun todistajasi, veri vuodatettiin, olin minäkin läsnä, hyväksyin sen ja vartioin hänen surmaajiensa vaatteita'.

21. Ja hän sanoi minulle: 'Mene, sillä minä olen lähettävä sinut kauas pakanain luo'.»

4. 1 Kor. 15: 9. 1 Tim. 1: 13. — **6.** 1 Kor. 15: 8. — **8.** 1 Kor. 9: 1. — **9.** Dan. 10: 7. — **14.** Ap. t. 5: 30. Gal. 1: 12. — **15.** Ap. t. 4: 20; 23: 11. — **16.** Ap. t. 2: 38. Room. 10: 13. 1 Piet. 3: 21. — **17.** Ap. t. 10: 10. — **19.** Ap. t. 8: 3. — **20.** Ap. t. 7: 58; 8: 1. — **21.** Ap. t. 13: 2, 47; 18: 6. Room. 11: 13. Gal. 1: 15, 16; 2: 8. Ef. 3: 8. 1 Tim. 2: 7. 2 Tim. 1: 11.

22. **T**ähän sanaan asti he kuuntelivat häntä; mutta silloin he korottivat äänensä ja sanoivat: »Pois tuommoinen maan päältä! Sillä ei ole soveliasta, että hän saa elää.»

23. Ja kun he huusivat ja heittelivät vaatteitaan ja viskoivat tomua ilmaan,

24. käski ylipäällikkö viedä hänet kasarmiin, ja saadakseen tietää, mistä syystä he niin hänelle huusivat, hän määräsi hänet ruoskin tutkittavaksi.

25. **M**utta kun he olivat oikaisseet hänet ruoskittavaksi, sanoi Paavali siinä seisovalle sadanpäällikölle: »Onko teidän lupa ruoskia Roomalaista, vieläpä ilman oikeudenkäyntiä?»

26. Kun sadanpäällikkö sen kuuli, meni hän ylipäällikölle ilmoittamaan ja sanoi: »Mitä aiot tehdä? Tämä mies on Roomalainen.»

27. Niin ylipäällikkö meni Paavalin luo ja sanoi hänelle: »Sano minulle: oletko sinä Roomalainen?» Hän vastasi: »Olen».

28. Niin ylipäällikkö sanoi: »Minä olen paljolla rahalla hankkinut itselleni tämän kansalaisoikeuden». Paavali sanoi: »Mutta minä olen syntyäni Rooman kansalainen».

29. Silloin ne, joiden piti häntä tutkia, lähtivät heti hänen luotaan. Ja ylipäällikkökin peljästyi, kun sai tietää, että Paavali oli Roomalainen, ja kun oli sidottanut hänet.

30. Mutta seuraavana päivänä, koska hän tahtoi saada varman tiedon, mistä Juutalaiset häntä syyttivät, päästi hän hänet siteistä ja käski ylipappien ja koko Neuvoston kokoontua, vei Paavalin alas ja asetti hänet heidän eteensä.

23 luku.

Paavali alkaa puheensa Suuren Neuvoston edessä, mutta ylimäinen pappi käskee lyödä häntä suulle 1—5; kun hän sanoo uskovansa ylösnousemisen olevan, syntyy riita fariseusten ja saddukeusten kesken 6—9. Ylipäällikkö vie hänet kasarmiin, jossa Herra yöllä rohkaisee häntä 10, 11. Juutalaiset vannoutuvat tappamaan Paavalin, mutta salahanke tulee ilmi 12—22, ja ylipäällikkö lähettää hänet Kesareaan maaherra Feeliksin tutkittavaksi 23—35.

1. **N**iin Paavali kiinnitti katseensa Neuvostoon ja sanoi: »Miehet, veljet, minä olen kaikin puolin hyvällä omallatunnolla vaeltanut Jumalan edessä tähän päivään asti».

2. Mutta ylimäinen pappi Ananias käski niitä, jotka seisoivat hänen vieressään, lyömään häntä vasten suuta.

3. Silloin Paavali sanoi hänelle: »Jumala on lyövä sinua, sinä valkoiseksi sivelty seinä; istutko sinä tuomitsemassa minua lain mukaan ja käsket vastoin lakia lyödä minua?»

4. Niin ne, jotka seisoivat vieressä, sanoivat: »Herjaatko Jumalan ylimäistä pappia?»

5. Ja Paavali sanoi: »En tiennyt, veljet, että hän on yli-

---

22. Ap. t. 21: 36. — **25.** Ap. t. 16: 37; 23: 27.
23. 1. Ap. t. 24: 16. 1 Kor. 4: 4. 2 Kor. 1: 12. 2 Tim. 1: 3. Hebr. 13: 18. — **2.** 1 Kun. 22: 24. Joh. 18: 22, 23. — **3.** 3 Moos. 19: 15, 35. 5 Moos. 25: 1, 2. Hes. 13: 10-15. Matt. 23: 27. — **5.** 2 Moos. 22: 28.

mäinen pappi; sillä on kirjoitettu: 'Älä solvaa kansasi hallitusmiestä'».

6. Mutta koska Paavali tiesi osan heistä olevan saddukeuksia ja toisen osan fariseuksia, huusi hän Neuvoston edessä: »Miehet, veljet, minä olen fariseus, fariseusten jälkeläinen; toivon ja kuolleiden ylösnousemuksen vuoksi minä olen tutkittavana».

7. Tuskin hän oli tämän sanonut, niin nousi riita fariseusten ja saddukeusten kesken, ja kokous jakautui.

8. Sillä saddukeukset sanovat, ettei ylösnousemusta ole, eikä enkeliä tai henkeä, mutta fariseukset tunnustavat kummankin.

9. Ja syntyi suuri huuto, ja muutamat kirjanoppineet fariseusten puolueesta nousivat ja väittelivät kiivaasti ja sanoivat: »Emme huomaa mitään pahaa tässä miehessä; entäpä jos häntä on puhutellut henki tai enkeli?»

10. Ja kun riita yhä kiihtyi, pelkäsi ylipäällikkö, että he repisivät Paavalin kappaleiksi, ja käski sotaväen tulla alas ja temmata hänet heidän keskeltään ja viedä hänet kasarmiin.

11. Mutta seuraavana yönä Herra seisoi Paavalin luona ja sanoi: »Ole turvallisella mielin, sillä niinkuin olet todistanut minusta Jerusalemissa, niin on sinun todistaminen minusta Roomassakin».

12. Mutta päivän tultua Juutalaiset tekivät salahankkeen ja vannoivat valan, etteivät söisi eivätkä joisi, ennenkuin olivat tappaneet Paavalin.

13. Ja niitä oli enemmän kuin neljäkymmentä miestä, jotka tekivät tämän salaliiton.

14. He menivät ylipappien ja vanhimpien luo ja sanoivat: »Olemme kirouksen uhalla vannoneet, ettemme mitään maista, ennenkuin olemme tappaneet Paavalin.

15. Esittäkää te siis nyt yhdessä Neuvoston kanssa ylipäällikölle, että hän toisi hänet alas teidän luoksenne, ikäänkuin aikoisitte tarkemmin tutkia hänen asiaansa. Mutta me olemme valmiit tappamaan hänet, ennenkuin hän pääsee perille.»

16. Mutta Paavalin sisarenpoika, joka oli saanut kuulla väijytyksestä, saapui kasarmille, meni sisälle ja ilmoitti sen Paavalille.

17. Niin Paavali kutsui luoksensa erään sadanpäällikön ja sanoi: »Vie tämä nuorukainen ylipäällikön luo, sillä hänellä on jotakin ilmoitettavaa hänelle».

18. Niin hän otti hänet mukaansa, vei hänet ylipäällikön luo ja sanoi: »Vanki Paavali kutsui minut luokseen ja pyysi tuomaan luoksesi tämän nuorukaisen, jolla on jotakin puhuttavaa sinulle».

19. Niin ylipäällikkö tarttui häntä käteen, vei hänet erikseen ja kysyi: »Mitä sinulla on minulle ilmoitettavaa?»

20. Hän sanoi: »Juutalaiset ovat päättäneet pyytää sinulta, että huomenna veisit Paavalin alas Neuvostoon, ikäänkuin aikoisit vielä tarkemmin tutkia hänen asiaansa.

6. Ap. t. 24: 15, 21; 26: 5, 6; 28: 20. Fil. 3: 5. — **8.** Matt. 22: 23. Mark. 12: 18. Luuk. 20: 27. — **9.** Ap. t. 5: 39; 25: 25; 26: 31. — **11.** Ap. t. 18: 9; 19: 21; 27: 23, 24; 28: 23.

21. Mutta älä sinä suostu siihen, sillä enemmän kuin neljäkymmentä miestä heidän joukostaan on häntä väijymässä, ja he ovat vannoneet valan, etteivät syö eivätkä juo, ennenkuin ovat tappaneet hänet. Ja nyt he ovat valmiina ja odottavat suostumustasi.»

22. Niin ylipäällikkö päästi nuorukaisen menemään ja sanoi hänelle: »Älä virka kenellekään, että olet ilmaissut tämän minulle».

23. Sitten hän kutsui luoksensa kaksi sadanpäällikköä ja sanoi heille: »Pitäkää yön kolmannesta tunnista lähtien kaksisataa sotamiestä valmiina lähtemään Kesareaan ja seitsemänkymmentä ratsumiestä ja kaksisataa keihäsmiestä,

24. ja hankkikaa ratsuja pannaksenne Paavali ratsaille ja viedäksenne hänet vahingoittumatonna maaherra Feeliksin luo».

25. Ja hän kirjoitti kirjeen, joka kuului näin:

26. »Klaudius Lyysias sanoo terveisiä suuriarvoiselle maaherralle Feeliksille.

27. Tämän miehen Juutalaiset ottivat kiinni ja olivat vähällä tappaa hänet; silloin minä tulin saapuville sotaväen kanssa ja pelastin hänet, saatuani tietää, että hän on Roomalainen.

28. Ja koska tahdoin tietää, mistä asiasta he häntä syyttivät, vein hänet heidän Neuvostoonsa

29. ja havaitsin, että häntä syytettiin muutamista heidän lakiaan koskevista riitakysymyksistä, mutta ettei hän ollut syytteessä mistään, josta olisi ansainnut kuoleman tai kahleet.

30. Mutta kun minulle on annettu ilmi, että miestä vastaan on tekeillä salahanke, lähetän hänet nyt heti sinun luoksesi; olen myös käskenyt hänen syyttäjiään tekemään väitteensä häntä vastaan sinun edessäsi.»

31. Niin sotamiehet, saamansa käskyn mukaan, ottivat Paavalin ja veivät hänet yötä myöten Antipatriiseen.

32. Seuraavana päivänä he antoivat ratsumiesten jatkaa hänen kanssaan matkaa, mutta itse he palasivat kasarmiin.

33. Kun ratsumiehet tulivat Kesareaan, antoivat he kirjeen maaherralle ja veivät myös Paavalin hänen eteensä.

34. Luettuaan kirjeen hän kysyi, mistä maakunnasta Paavali oli; ja saatuaan tietää, että hän oli Kilikiasta,

35. hän sanoi: »Tahdon kuulustella sinua, kun syyttäjäsikin saapuvat». Ja hän käski vartioida häntä Herodeksen linnassa.

24 luku.

Juutalaiset syyttävät Paavalia Feeliksin edessä 1—9. Paavali puolustautuu heidän syytteitään vastaan kansan yllyttämisestä 10—13, lahkoon kuulumisesta 14—16 ja pyhäkön saastuttamisesta 17—19, ja viittaa Suuren Neuvoston edessä lausumaansa toivoon kuolleiden ylösnousemisesta 20, 21. Feeliks lykkää asian tuonnemmaksi ja jättää, luopuessaan kahden vuoden kuluttua virastaan, Paavalin vankeuteen 22—27.

1. Viiden päivän kuluttua ylimäinen pappi Ananias meni alas

27. Ap. t. 21: 27, 33; 22: 25, 26; 24: 7. — **28.** Ap. t. 22: 30. — **29.** Ap. t. 6: 9; 18: 14, 15; 25: 25; 26: 31. — **34.** Ap. t. 21: 39; 22: 3.

Kesareaan muutamien vanhimpien ja erään asianajajan Tertulluksen kanssa, ja he ilmoittivat maaherralle tekevänsä syytteitä Paavalia vastaan.

2. Ja kun Paavali oli kutsuttu esille, rupesi Tertullus syyttämään ja sanoi:

3. »Paljon olemme sinun kauttasi, suuriarvoinen Feeliks, saaneet rauhaa nauttia; ja sinun huolenpidostasi on parannuksia aikaansaatu tämän kansan hyväksi, sen me kaikin puolin ja kaikkialla suurella kiitollisuudella tunnustamme.

4. Mutta etten aivan kauan sinua viivyttäisi, pyydän sinua lempeydessäsi hetkisen kuuntelemaan meitä.

5. Olemme havainneet tämän miehen rutoksi ja metelinnostajaksi kaikkien koko maailman Juutalaisten keskuudessa ja Nasaretilaisten lahkon päämieheksi,

6. ja hän on myös koettanut saastuttaa pyhäkköämme. Sentähden otimmekin hänet kiinni. [Ja me tahdoimme tuomita hänet oman lakimme mukaan.

7. Mutta ylipäällikkö Lyysias tuli ja vei hänet suurta väkivaltaa käyttäen pois käsistämme

8. ja käski hänen syyttäjiensä saapua eteesi.] Voit itse häntä tutkimalla saada tietää kaiken sen, mistä me syytämme häntä.»

9. Ja Juutalaisetkin yhtyivät syyttämään häntä ja vakuuttivat asian niin olevan.

10. Kun nyt maaherra viittasi Paavalille, että hän saisi puhua, lausui hän: »Koska tiedän sinun monta vuotta olleen tämän kansan tuomarina, puhun luottamuksella puolustukseksi.

11. Niinkuin voit saada tietää, ei ole kuin kaksitoista päivää siitä, kun menin Jerusalemiin rukoilemaan.

12. Eivät he ole tavanneet minua väittelemästä kenenkään kanssa eikä väentungoksia aikaansaamasta, ei pyhäkössä, ei synagogissa eikä kaupungilla,

13. eivätkä myöskään voi näyttää sinulle toteen sitä, mistä nyt syyttävät minua.

14. Mutta sen tunnustan sinulle, että minä sen opin mukaan, jota he sanovat lahkoksi, niin palvelen isieni Jumalaa, että uskon kaikki, mitä on kirjoitettu laissa ja profeetoissa,

15. ja että minulla on Jumalaan se toivo, että on oleva ylösnousemus, jota nämä itsekin odottavat, sekä vanhurskasten että vääräin.

16. Sentähden minä myös ahkeroin, että minulla aina olisi loukkaamaton omatunto Jumalan ja ihmisten edessä.

17. Niin tulin nyt useampien vuosien kuluttua tuomaan almuja kansalleni ja toimittamaan uhreja.

18. Näissä toimissani muutamat Aasiasta olevat Juutalaiset tapasivat minut puhdistautuneena pyhäkössä, eikä ollut mitään väentungosta tai meteliä;

19. heidän olisi nyt pitänyt saapua eteesi ja tehdä syytök-

24. 5. Ap. t. 17: 6; 21: 28; 28: 22. — **8.** Ap. t. 23: 30. — **11.** Ap. t. 21: 17. — **12.** Ap. t. 25: 8; 28: 17. — **14.** Ap. t. 26: 22. — **15.** Dan. 12: 2. Matt. 25: 46. Joh. 5: 28, 29. Ap. t. 23: 6; 26: 6, 7. — **16.** Ap. t. 23: 1. 1 Piet. 3: 16. — **17.** Ap. t. 11: 29. Room. 15: 25, 26. 2 Kor. 8: 4. Gal. 2: 10. — **18.** Ap. t. 21: 26, 27.

sensä, jos heillä lienee jotakin minua vastaan.

20. Tai sanokoot nämä läsnäolevat, mitä rikollista huomasivat minussa, kun seisoin Neuvoston edessä;

21. jollei siksi luettane tätä ainoata lausetta, jonka huusin seisoessani heidän keskellään: 'Kuolleiden ylösnousemuksen vuoksi minä tänään olen teidän tutkittavananne'.»

22. **M**utta Feeliks, joka hyvin tarkkaan tunsi tämän opin, lykkäsi heidän asiansa toistaiseksi, sanoen: »Kun ylipäällikkö Lyysias tulee tänne, tutkin asianne».

23. Ja hän käski sadanpäällikön pitää Paavalia vartioituna, mutta suoda hänelle lievennystä eikä estää ketään hänen omaisistaan tekemästä hänelle palvelusta.

24. Muutamien päivien kuluttua Feeliks tuli vaimonsa Drusillan kanssa, joka oli Juutalainen, kutsutti Paavalin ja kuunteli hänen puhettaan uskosta Kristukseen Jeesukseen.

25. Mutta kun Paavali puhui vanhurskaudesta ja itsensähillitsemisestä ja tulevasta tuomiosta, peljästyi Feeliks ja sanoi: »Mene tällä haavaa, mutta kun minulle sopii, kutsutan sinut taas».

26. Sen ohessa hän myös toivoi saavansa Paavalilta rahaa, jonka vuoksi hän useita kertoja kutsutti hänet luokseen ja puheli hänen kanssaan.

27. Mutta kahden vuoden kuluttua Porkius Festus tuli Feeliksin sijaan; ja kun Feeliks tavoitteli Juutalaisten suosiota, jätti hän Paavalin kahleihinsa.

25 luku.

Uusi maaherra Festus kutsuu Paavalin syyttäjät Kesareaan 1—5; Paavali puolustautuu heidän syytöksiään vastaan 6—8 ja vetoaa keisariin, kun Festus, ollakseen Juutalaisille mieliksi, tahtoo lähettää hänet Jerusalemiin tutkittavaksi 9—12. Festus kertoo kuningas Agripalle, joka oli saapunut häntä tervehtimään, Paavalista 13—22, ja Paavali tuodaan kuninkaan eteen 23—27

1. **K**un nyt Festus oli astunut maaherranvirkaan, meni hän kolmen päivän kuluttua Kesareasta Jerusalemiin.

2. Niin ylipapit ja Juutalaisten ensimäiset miehet ilmoittivat hänelle tekevänsä syytteitä Paavalia vastaan ja pyysivät häneltä

3. ja anoivat Paavalille turmioksi sitä suosionosoitusta itselleen, että hän tuottaisi Paavalin Jerusalemiin; sillä he valmistivat väijytystä tappaakseen hänet tiellä.

4. Mutta Festus vastasi, että Paavalia pidettiin vartioituna Kesareassa ja että hän itse aikoi piakkoin lähteä sinne.

5. Ja hän lisäsi: »Tulkoot siis teidän etevimmät miehenne minun mukanani sinne alas ja syyttäkööt miestä, jos hänessä on jotakin rikoksellista».

6. Ja viivyttyään heidän luonaan ainoastaan kahdeksan tai kymmenen päivää hän meni Kesareaan. Seuraavana päivänä hän istui tuomarinistuimelle ja käski tuoda Paavalin esille.

7. Ja kun hän oli saapunut, asettuivat ne Juutalaiset, jotka olivat tulleet Jerusalemista, hä-

21. Ap. t. 23: 6. — **23.** Ap. t. 27: 2, 3; 28: 16. — **27.** Ap. t. 25: 9, 14.
25. 3. Ap. t. 23: 15.

nen ympärilleen ja esittivät useita ja kovia syytöksiä, joita eivät kuitenkaan kyenneet näyttämään toteen;
8. sillä Paavali torjui syytökset ja sanoi: »En ole mitään rikkonut Juutalaisten lakia enkä pyhäkköä enkä keisaria vastaan».
9. Niin Festus, joka tavoitteli Juutalaisten suosiota, vastasi Paavalille ja sanoi: »Tahdotko lähteä Jerusalemiin ja siellä vastata näissä asioissa minun edessäni?»
10. Mutta Paavali sanoi: »Minä seison keisarin tuomioistuimen edessä, ja sen edessä minut tuomittakoon. Juutalaisille en ole mitään vääryyttä tehnyt, niinkuin sinäkin aivan hyvin tiedät.
11. Vaan jos muuten olen rikkonut ja tehnyt jotakin, josta tuomitaan kuolemaan, en kieltäydy kuolemasta; mutta jos se on perätöntä, mistä nämä syyttävät minua, niin ei kukaan voi luovuttaa minua heille. Minä vetoan keisariin.»
12. Silloin Festus, neuvoteltuaan neuvoskuntansa kanssa, vastasi: »Keisariin olet vedonnut, keisarin eteen olet meneväkin».
13. Muutamien päivien kuluttua kuningas Agrippa ja Bernike saapuivat Kesareaan tervehtimään Festusta.
14. Ja kun he viipyivät siellä useampia päiviä, kertoi Festus Paavalin asian kuninkaalle ja sanoi: »Täällä on eräs mies, jonka Feeliks on jättänyt vankeuteen;
15. käydessäni Jerusalemissa Juutalaisten ylipapit ja vanhimmat tekivät häntä vastaan syytteitä ja anoivat hänen langettamistaan.
16. Mutta minä vastasin heille: 'Ei Roomalaisilla ole tapana antaa ketään alttiiksi, ennenkuin syytetty on asetettu vastakkain syyttäjäinsä kanssa ja on saanut puolustautua syytöstä vastaan'.
17. Kun he olivat kokoontuneet tänne, niin minä viivyttelemättä seuraavana päivänä istuin tuomarinistuimelle ja käskin tuoda miehen esille.
18. Mutta kun hänen syyttäjänsä seisoivat hänen ympärillään, eivät he syyttäneet häntä mistään sellaisesta rikoksesta, kuin olin odottanut,
19. vaan heillä oli häntä vastaan riitaa joistakin heidän uskontoaan koskevista kysymyksistä ja jostakin Jeesuksesta, joka oli kuollut, mutta jonka Paavali väitti elävän.
20. Ja kun olin epätietoinen, miten tämä asia oli käsiteltävä, kysyin, tahtoiko hän mennä Jerusalemiin siellä tutkittavaksi tässä asiassa.
21. Mutta kun Paavali vetosi vaatien, että hänet oli säilytettävä majesteetin tuomittavaksi, käskin minä vartioida häntä, kunnes lähetän hänet keisarin luo.»
22. Niin Agrippa sanoi Festukselle: »Minäkin tahtoisin kuulla sitä miestä». Hän sanoi: »Huomenna saat kuulla häntä».
23. Seuraavana päivänä Agrippa ja Bernike tulivat suurella komeudella ja menivät vastaanottosaliin päällikköjen ja kau-

8. Ap. t. 24: 12. — **9.** Ap. t. 24: 27. — **11.** Ap. t. 28: 19. — **14.** Ap. t. 24: 27. — **23.** Matt. 10: 18.

pungin ylhäisten miesten kanssa; ja Paavali tuotiin Festuksen käskystä esille.

24. Ja Festus sanoi: »Kuningas Agrippa ja kaikki te, jotka meidän kanssamme olette läsnä, tässä näette sen miehen, jonka tähden koko Juutalaisten joukko sekä Jerusalemissa että täällä on ahdistanut minua huutaen, ettei hänen pitänyt enää saada elää.

25. Minä kuitenkin huomasin, ettei hän ole tehnyt mitään kuolemanrikosta; mutta kun hän itse vetosi majesteettiin, päätin lähettää hänet sinne.

26. Mitään varmaa minulla ei kuitenkaan ole hänestä kirjoitettavana herralleni. Sen vuoksi tuotin hänet teidän eteenne ja varsinkin sinun eteesi, kuningas Agrippa, jotta minulla tutkinnon tapahduttua olisi jotakin kirjoitettavaa.

27. Sillä mielettömältä näyttää minusta lähettää vanki samalla ilmoittamatta häntä vastaan tehtyjä syytöksiä.»

26 luku.

Paavali puolustaa itseään Agripan edessä ja kertoo, kuinka hän eli fariseuksena, odottaen luvattua Messiasta ja kuolleiden ylösnousemusta 1—7, ja kuinka Herra, hänen ollessaan matkalla Damaskoon, ilmestyi hänelle ja kutsui hänet apostoliksi 8—18, jonka johdosta hän on julistanut profeettain ja Mooseksen ennustamaa, kuolleista noussutta Kristusta 19—23; hän vakuuttaa Festukselle puhuvansa totuuden ja terveen järjen sanoja ja kysyy Agripalta, uskooko hän profeettoja 24—29. Paavali tunnustetaan syyttömäksi 30—32.

1. Niin Agrippa sanoi Paavalille: »Sinun on lupa puhua puolestasi». Silloin Paavali ojensi kätensä ja lausui puolustukseen:

2. »Pidän itseäni onnellisena, kuningas Agrippa, kun saan tänä päivänä sinun edessäsi puolustaa itseäni kaikkea sitä vastaan, mistä Juutalaiset minua syyttävät,

3. olletikin, koska sinä tarkkaan tunnet kaikki Juutalaisten tavat ja riitakysymykset. Sentähden pyydän sinua kärsivällisesti kuuntelemaan minua.

4. Kaikki Juutalaiset tuntevat elämäni nuoruudestani asti, koska alusta alkaen olen elänyt kansani keskuudessa ja Jerusalemissa.

5. He ovat tunteneet minut jo alusta ja tietävät, jos tahtovat sen todistaa, että minä uskontomme ankarimman lahkon mukaan elin niinkuin fariseus.

6. Ja nyt seison tutkittavana sentähden, että panen toivoni siihen lupaukseen, jonka Jumala on antanut isillemme

7. ja jonka ne kaksitoista sukukuntaamme, yötä ja päivää herkeämättä palvellen Jumalaa, toivovat näkevänsä heille toteutuvan; tämän toivon tähden, oi

---

24. Ap. t. 22: 22. — **25.** Ap. t. 23: 9, 29; 26: 31.
26. 5. Ap. t. 23: 6; 24: 2, 15. Fil. 3: 5, 6. — **6.** 1 Moos. 3: 15; 22: 18. 5 Moos. 18: 15. 2 Sam. 7: 12. Es. 4: 2; 7: 14; 9: 5. Jer. 23: 5; 33: 15. Hes. 34: 23. Ap. t. 13: 32; 23: 6; 24: 15.

kuningas, Juutalaiset minua syyt-
tävät.
8. Miksi se on teistä uskomatonta, että Jumala herättää kuolleita?
9. Luulin minäkin, että minun tuli monin tavoin taistella Jeesuksen Nasaretilaisen nimeä vastaan,
10. ja niin teinkin Jerusalemissa. Monet pyhät minä suljin vankiloihin, saatuani ylipapeilta siihen valtuuden, ja kun heitä tapettiin, annoin minä ääneni sen puolesta.
11. Ja kaikkialla synagogissa minä usein koetin rankaisemalla pakottaa heitä herjaamaan Jeesusta, ja menin niin pitkälle raivossani heitä vastaan, että vainosin heitä ulkomaisiinkin kaupunkeihin saakka.
12. Näissä asioissa kun matkustin Damaskoon ylipappien valtuudella ja suostumuksella,
13. näin minä, oi kuningas, tiellä keskellä päivää taivaasta valon, auringon paistetta kirkkaamman, ympäröivän minut ja matkatoverini,
14. ja me kaaduimme kaikki maahan, ja minä kuulin äänen sanovan minulle hebreankielellä: 'Saul, Saul, miksi vainoat minua? Työläs on sinun potkia tutkainta vastaan.'
15. Niin minä sanoin: 'Kuka olet, herra?' Ja Herra sanoi: 'Minä olen Jeesus, jota sinä vainoat.
16. Mutta nouse ja seiso jaloillasi; sillä sen vuoksi olen ilmestynyt sinulle, että asettaisin sinut palvelijakseni, ja todistamaan sekä sitä, minkä olet nähnyt, että sitä, minkä minä vastedes ilmestyen olen sinulle ilmaiseva.
17. Ja minä pelastan sinut kansasi ja pakanain käsistä, joiden luo sinut lähetän
18. avaamaan heidän silmänsä, jotta kääntyisivät pimeästä valoon ja saatanan vallasta Jumalan tykö ja saisivat minuun uskoen synnit anteeksi ja perintöosan pyhitettyjen joukossa.'
19. Sentähden, kuningas Agrippa, minä tottelin taivaallista näkyä,
20. ja saarnasin ensin sekä Damaskon että Jerusalemin asukkaille, ja sitten koko Juudean maassa ja pakanoille, että heidän on tehtävä parannus ja käännyttävä Jumalan puoleen tehden parannuksen arvoisia tekoja.
21. Tämän tähden Juutalaiset ottivat minut kiinni pyhäkössä ja yrittivät surmata minut.
22. Mutta sen avun turvin, jota olen Jumalalta saanut tähän päivään asti, seison minä ja todistan sekä pienille että suurille, enkä puhu mitään muuta, kuin minkä profeetat ja Mooses ovat sanoneet tapahtuvaksi,
23. että näet Kristuksen oli kärsittävä ja että hän ensimäisenä nousten kuolleista oli julistava valoa sekä tälle kansalle että pakanoille.»

(V. **9-20** vert. Ap. t. 9: 1-29; 22: 3-21.) — **9.** Ap. t. 8: 3. 1 Kor. 15: 9. Gal. 1: 13. 1 Tim. 1: 13. — **16.** Jer. 1: 7. — **18.** Es. 35: 5; 42: 7, 16; 60: 1; 61: 1. Ap. t. 20: 32. Ef. 1: 18; 2: 2. Kol. 1: 12, 13. 1 Piet. 2: 9. — **20.** Matt. 3: 8. — **21.** Ap. t. 21: 30, 31. — **22.** Luuk. 24: 27, 44-47. Ap. t. 28: 23. — **23.** 1 Kor. 15: 20. Kol. 1: 18. Ilm. 1: 5.

24. **Mutta** kun hän näin puhui puolustuksekseen, sanoi Festus kovalla äänellä: »Olet järjiltäsi, Paavali, suuri oppisi vie sinut pois järjiltäsi».

25. Mutta Paavali sanoi: »En ole järjiltäni, suuriarvoinen Festus, vaan puhun totuuden ja terveen järjen sanoja.

26. Kuningas kyllä tietää nämä, ja sentähden käännynkin puheellani rohkeasti hänen puoleensa. Sillä minä en usko minkään näistä asioista olevan häneltä salassa; eiväthän nämä ole missään sopukassa tapahtuneet.

27. Uskotko, kuningas Agrippa, profeettoja? Tiedän, että uskot.»

28. Niin Agrippa sanoi Paavalille: »Vähälläpä luulet tekeväsi minusta kristityn».

29. Mutta Paavali sanoi: »Toivoisin Jumalalta, että, olipa vähällä tai paljolla, et ainoastaan sinä, vaan myös kaikki, jotka kuulette minua tänään, tulisitte semmoisiksi kuin minä olen, näitä kahleita lukuunottamatta».

30. **Niin** kuningas nousi ja maaherra ja Bernike sekä ne, jotka istuivat heidän kanssaan;

31. ja mennessään he puhuivat keskenään sanoen: »Tämä mies ei ole tehnyt mitään, josta ansaitsisi kuoleman tai kahleet.»

32. Ja Agrippa sanoi Festukselle: »Tämän miehen olisi voinut päästää irti, jos hän ei olisi vedonnut keisariin».

27 luku.

Paavalin merimatka Roomaan: hän kulkee Siidoniin, jossa käy ystäväinsä luona 1—3, ja sieltä Kypron pohjoispuolitse Myrraan 4—6. Vastatuulen tähden on laiva Knidon kohdalla pakotettu kääntymään suunnastaan ja pääsee Kreetan suojaan 7, 8. Paavali kehoittaa talvehtimaan Lasaian kaupungin läheisyydessä 9—12, mutta he lähtevät sieltä ja joutuvat myrskyn noustessa suureen hätään 13—20, jolloin Paavali, saatuaan Jumalalta ilmestyksen, rohkaisee laivaväkeä 21—26. He joutuvat haaksirikkoon Meliten lähellä, mutta pelastuvat kaikki saarelle 27—44.

1. **Kun** oli päätetty, että meidän oli purjehtiminen Italiaan, annettiin Paavali ja muutamat muut vangit erään Julius nimisen, keisarilliseen sotilasosastoon kuuluvan sadanpäällikön haltuun.

2. Ja me astuimme adramyttilaiseen laivaan, jonka oli määrä purjehtia Aasian rannikkopaikkoihin, ja lähdimme merelle, ja seurassamme oli Aristarkus, Makedonialainen Tessalonikasta.

3. Seuraavana päivänä laskimme Siidoniin. Ja Julius kohteli Paavalia ystävällisesti ja salli hänen mennä ystäviensä luo hoitoa saamaan.

4. **Ja** sieltä laskettuamme merelle purjehdimme Kypron suojaan, sentähden että tuulet olivat vastaiset.

24. Ap. t. 17: 18. 1 Kor. 1: 23; 2: 14. — **26.** Joh. 18: 20. — **31.** Ap. t. 23: 9; 25: 25. — **32.** Ap. t. 25: 11.

27. 1. Ap. t. 25: 12. — **2.** Ap. t. 19: 29; 20: 4. Kol. 4: 10. — **3.** Ap. t. 24: 23; 28: 16.

5. Ja kun olimme purjehtineet Kilikian ja Pamfylian edustalla olevan meren yli, tulimme Myrraan, joka on Lyykiassa.
6. Siellä sadanpäällikkö tapasi aleksandrialaisen laivan, jonka oli määrä purjehtia Italiaan, ja antoi meidän nousta siihen.
7. Ja monta päivää me purjehdimme hitaasti ja pääsimme vaivoin Knidon kohdalle. Ja kun tuulelta emme päässeet sinne, purjehdimme Salmonen nenitse Kreetan suojaan.
8. Ja vaivoin kuljettuamme pitkin sen rantaa saavuimme erääseen paikkaan, nimeltä Kauniit Satamat, jonka lähellä Lasaian kaupunki oli.
9. Mutta kun paljo aikaa oli kulunut, ja purjehtiminen jo oli vaarallista, sillä paastonaikakin oli jo ohi, varoitti Paavali heitä
10. ja sanoi: »Miehet, minä näen, että purjehtiminen on tuottava vastuksia ja suuria vaurioita, ei ainoastaan lastille ja laivalle, vaan myös hengellemme».
11. Mutta sadanpäällikkö uskoi enemmän perämiestä ja laivanisäntää kuin sitä, mitä Paavali sanoi.
12. Ja koska satama oli sopimaton talvehtimiseen, olivat useimmat sitä mieltä, että heidän oli lähdettävä sieltä, voidakseen ehkä päästä talvehtimaan Foiniksiin, erääseen Kreetan satamaan, joka antaa lounaaseen ja luoteeseen päin.
13. Ja kun etelätuuli alkoi puhaltaa, luulivat he pääsevänsä tarkoituksensa perille, nostivat ankkurin ja kulkivat aivan likitse Kreettaa.
14. Mutta ennen pitkää syöksyi saaren päällitse raju tuuli alas, niin sanottu Koillismyrsky.
15. Kun laiva ryöstäytyi sen mukaan eikä voinut nousta tuuleen, jätimme sen valtoihinsa ja jouduimme tuuliajolle.
16. Ja päästyämme erään pienen, Klauda nimisen saaren suojaan me töin tuskin saimme veneen korjuuseen.
17. Vedettyään sen ylös he ryhtyivät varokeinoihin ja sitoivat laivan ympäri köysiä, ja kun pelkäsivät ajautuvansa Syrtin särkälle, laskivat he purjekaluston alas, ja niin he ajelehtivat.
18. Mutta kun rajuilma ankarasti ahdisti meitä, heittivät he seuraavana päivänä osan lastia mereen,
19. ja kolmantena päivänä viskasivat he omin käsin mereen laivan kaluston.
20. Mutta kun ei aurinkoa eikä tähtiä näkynyt moneen päivään ja kova myrsky meitä painoi, katosi meiltä viimein kaikki pelastumisen toivo.
21. Kun olivat kauan olleet syömättä, niin Paavali nousi heidän keskellään ja sanoi: »Miehet, teidän olisi pitänyt noudattaa neuvoani ja olla lähtemättä Kreetasta; siten olisitte säästyneet tästä vastuksesta ja vauriosta.
22. Ja nyt kehoitan teitä olemaan hyvillä mielin, sillä ei yksikään teistä huku, ainoastaan laiva hukkuu.
23. Sillä tänä yönä seisoi luonani sen Jumalan enkeli, jonka oma minä olen ja jota myös palvelen,

9. 3 Moos. 16: 29; 23: 27-29. — **20.** 2 Kor. 11: 23.

14. 765. — 18

24. ja sanoi: 'Älä pelkää, Paavali, keisarin eteen sinun on meneminen; ja katso, Jumala on lahjoittanut sinulle kaikki, jotka purjehtivat kanssasi'.

25. Olkaa sentähden hyvillä mielin, miehet; sillä minä uskon Jumalaa, että niin käy, kuin minulle on puhuttu.

26. Mutta jollekin saarelle meidän pitää ajautuman.»

27. Ja kun neljäntenätoista yönä ajelehdimme Adrianmerellä, tuntui merimiehistä keskiyön aikaan, että lähestyttiin jotakin maata.

28. Ja luodilla pohjailtuaan he huomasivat syvyyden olevan kaksikymmentä syltä, ja vähän matkaa kuljettuaan he taas pohjailivat ja huomasivat syvyyden viideksitoista syleksi.

29. Ja kun pelkäsivät meidän ajautuvan karille, laskivat he peräpuolesta neljä ankkuria ja odottivat ikävällä aamun koittoa.

30. Mutta merimiehet yrittivät paeta laivasta ja laskivat venheen mereen sillä tekosyyllä, että muka aikoivat keulapuolesta viedä ulos ankkureita.

31. Silloin Paavali sanoi sadanpäällikölle ja sotamiehille: »Jos nuo eivät pysy laivassa, niin te ette voi pelastua».

32. Silloin sotamiehet hakkasivat poikki venheen köydet ja antoivat sen pudota mereen.

33. Ja heidän vartoessaan päivän valkenemista Paavali kehoitti kaikkia nauttimaan ruokaa, sanoen: »Tänään olette jo neljättätoista päivää odottaneet ja olleet syömättä ettekä ole mitään ravintoa nauttineet.

34. Sentähden kehoitan teitä nauttimaan ruokaa, sillä se on tarpeellista voidaksemme pelastua; sillä ei yhdenkään teidän päästänne ole hiuskarvaakaan hukkaan joutuva.»

35. Tämän sanottuaan hän otti leivän ja kiitti Jumalaa kaikkien nähden, taittoi ja rupesi syömään.

36. Silloin kaikki tulivat hyville mielin ja ottivat hekin itselleen ruokaa.

37. Ja meitä oli laivassa kaikkiaan kaksisataa seitsemänkymmentä kuusi henkeä.

38. Ja kun he olivat ravinneet itsensä ruualla, kevensivät he laivaa heittämällä viljan mereen.

39. Päivän tultua he eivät tunteneet maata, mutta huomasivat erään lahden, jossa oli sopiva ranta; siihen he päättivät, jos mahdollista, ajaa laivan.

40. Ja he hakkasivat ankkuriköydet poikki ja jättivät ankkurit mereen; samalla he päästivät peräsimien nuorat, nostivat keulapurjeen tuuleen ja ohjasivat rantaa kohti.

41. Mutta he joutuivat eräälle riutalle ja antoivat laivan törmätä siihen; keulapuoli tarttui kiinni ja jäi liikkumattomaksi, mutta peräpuoli hajosi aallokon voimasta.

42. Niin sotamiehillä oli aikomus tappaa vangit, jottei kukaan pääsisi uimalla pakoon.

43. Mutta sadanpäällikkö, joka tahtoi pelastaa Paavalin, esti heidät siitä aikeesta ja käski, että uimataitoiset ensiksi heittäytyisivät veteen ja lähtisivät maihin

24. Ap. t. 23: 11. — **26.** Ap. t. 28: 1. — **34.** Luuk. 12: 7; 21: 18. — **35.** Matt. 15: 36. 1 Tim. 4: 4. — **41.** 2 Kor. 11: 25.

44. ja jälellejääneet, mitkä laudoilla, mitkä laivankappaleilla. Ja tällä tavoin kaikki pelastuivat maalle.

28 luku.

Meliten asukkaat osoittavat haaksirikkoisille suurta ystävällisyyttä 1, 2. Paavali jää kyykäärmeen puremasta vahingoittumatta 3—6 ja parantaa Publiuksen isän ja muita sairaita 7—10. Kolmen kuukauden perästä he purjehtivat Syrakusan ja Region kautta Puteoliin ja kulkevat sieltä Roomaan 11—15, jossa Paavali kutsuu kokoon Juutalaisten ensimäiset ja kertoo heille, mistä syystä oli tullut sinne 16—22 sekä todistaa heille Jeesuksesta 23. Useat heistä eivät usko, mutta toiset uskovat 24—29. Paavali opettaa kaksi vuotta Roomassa kenenkään estämättä 30, 31.

1. **K**un olimme pelastuneet, silloin saimme tietää, että saaren nimi oli Melite.

2. Ja sen asukkaat osoittivat meille suurta hyväntahtoisuutta: he sytyttivät rovion ja ottivat meidät kaikki sen ääreen, kun oli ruvennut satamaan ja oli kylmä.

3. **M**utta Paavali kokosi kasan risuja, ja kun hän pani ne rovioon, tuli kyykäärme kuumuuden vuoksi esiin ja tarttui hänen käteensä.

4. Kun saaren asukkaat näkivät käärmeen riippuvan hänen kädestään, sanoivat he toisilleen: »Varmaan tuo mies on murhaaja, koska oikeuden jumalatar ei sallinut hänen elää, vaikka hän pelastuikin merestä».

5. Mutta hän pudisti elukan tuleen, eikä hänelle tullut mitään vahinkoa.

6. Ja he odottivat hänen ajettuvan tai yhtäkkiä kaatuvan maahan kuolleena. Mutta kun he olivat kauan odottaneet ja näkivät, ettei hänelle mitään erinomaista tapahtunut, muuttivat he mielensä ja sanoivat hänen olevan jumalan.

7. **S**en paikan läheisyydessä oli maatiloja, joiden omistaja oli saaren ensimäinen mies, nimeltä Publius; hän otti meidät vastaan ja piti meitä ystävällisesti kolme päivää vierainaan.

8. Ja tapahtui, että Publiuksen isä makasi sairaana kuumeessa ja punataudissa; ja Paavali meni hänen luoksensa, rukoili ja pani kätensä hänen päälleen ja paransi hänet.

9. Kun tämä oli tapahtunut, tulivat muutkin saarella olevat sairaat, ja he parannettiin.

10. He osoittivat meille myös monin tavoin kunniaa, ja lähtiessämme merelle panivat mukaan, mitä tarvitsimme.

11. **K**olmen kuukauden kuluttua me purjehdimme sieltä aleksandrialaisella laivalla, joka oli talvehtinut saaressa ja jolla oli merkkinä Kaksoisjumalain kuva.

12. Ja me laskimme maihin Syrakusassa ja viivyimme siellä kolme päivää,

13. ja sieltä me kierreltyämme saavuimme Regioon, ja kun yhden päivän perästä nousi etelätuuli, tulimme seuraavana päivänä Puteoliin.

14. Siellä tapasimme veljiä, jotka pyysivät meitä viipymään heidän luonaan seitsemän

---

28. 1. Ap. t. 27: 26. — **5.** Mark. 16: 18. Luuk. 10: 19. — **6.** Ap. t. 14: 11. — **8.** Mark. 16: 18. Jaak. 5: 15.

päivää; ja sitten lähdimme Roomaan.
15. Ja kun veljet siellä saivat kuulla meistä, tulivat he meitä vastaan Appii-Forumiin ja Tres-Taberneen saakka; ja heidät nähdessään Paavali kiitti Jumalaa ja sai rohkeutta.
16. **Ja** kun tulimme Roomaan, sallittiin Paavalin asua itsekseen häntä vartioivan sotamiehen kanssa.
17. Kolmen päivän perästä Paavali kutsui kokoon Juutalaisten ensimäiset. Ja kun he olivat kokoontuneet, sanoi hän heille: »Miehet ja veljet! Vaikka en ole mitään tehnyt kansaamme tai isiemme tapoja vastaan, annettiin minut kuitenkin Jerusalemista vankina Roomalaisten käsiin.
18. Ja kun he olivat minua tutkineet, tahtoivat he päästää minut irti, koska en ollut tehnyt mitään, josta olisi voitu tuomita kuolemaan.
19. Mutta kun Juutalaiset sitä vastustivat, oli minun pakko vedota keisariin; ei kuitenkaan niin, että minulla olisi jotakin syytöstä kansaani vastaan.
20. Tästä syystä olen nyt kutsunut teidät, saadakseni nähdä ja puhutella teitä; sillä Israelin toivon tähden minä olen näissä kahleissa.»
21. Niin he sanoivat hänelle: »Emme ole saaneet kirjeitä sinusta Juudean maalta, eikä kukaan tänne saapunut veli ole ilmoittanut tai puhunut sinusta mitään pahaa.
22. Tahdomme kuitenkin saada kuulla sinulta, mitä ajattelet; sillä tästä lahkosta on meillä tiedossamme, että sitä vastaan kaikkialla kiistetään.»
23. **Ja** he määräsivät hänelle päivän, ja silloin tuli heitä vielä useampia hänen luoksensa majaan. Ja näille hän aamusta varhain iltaan saakka selitti ja todisti Jumalan valtakunnasta ja koetti, lähtien sekä Mooseksen laista että profeetoista, saada heitä vakuutetuiksi Jeesuksesta.
24. **Niin** toiset tulivat vakuutetuiksi sen kautta, mitä sanottiin, mutta toiset eivät uskoneet.
25. Ja kun he eivät olleet keskenään yksimielisiä, erosivat he toisistaan, Paavalin sanoessa ainoastaan nämä sanat: »Oikein Pyhä Henki on puhunut Esaias profeetan kautta isillenne,
26. sanoessaan: 'Mene tämän kansan luo ja sano: Kuulevin korvin te kuulette, ettekä ymmärrä, ja näkevin silmin te näette, ettekä huomaa.
27. Sillä paatunut on tämän kansan sydän, ja korvillaan he työläästi kuulevat ja silmänsä he ovat ummistaneet, jotta he eivät näkisi silmillään ja kuulisi korvillaan ja ymmärtäisi sydämellään ja kääntyisi ja minä en parantaisi heitä'.

16. Ap. t. 24: 22; 27: 3. — **17.** Ap. t. 21:30, 33; 24: 12; 25: 8. — **18.** Ap. t. 22: 24; 23: 9; 25: 25; 26: 31, 32. — **19.** Ap. t. 25: 11. — **20.** Ap. t. 23: 6; 24: 21; 26: 6, 7. Ef. 3: 1; 6: 20. 2 Tim. 1: 16; 2: 9. Filem. v. 10, 13. — **22.** Luuk. 2: 34. Ap. t. 24: 5, 14. — **23.** Luuk. 24: 27, 44. Ap. t. 26: 22. — **24.** Ap. t. 17: 4. — **25.** 2 Piet. 1: 21. — **26.** Es. 6: 9, 10. Jer. 5: 21. Hes. 12: 2. Matt. 13: 13-15. Joh. 12: 40. Room. 11: 8.

28. Olkoon siis teille tiettävä, että tämä Jumalan pelastus on lähetetty pakanoille; ja he ottavat siitä vaarin.»
[29. Ja kun hän oli tämän puhunut, lähtivät Juutalaiset pois väitellen paljon keskenään.]
30. Ja Paavali asui vuokraamassaan asunnossa ummelleen kaksi vuotta ja otti vastaan kaikki, jotka tulivat hänen tykönsä;
31. ja hän julisti Jumalan valtakuntaa ja opetti Herrasta Jeesuksesta Kristuksesta kaikella rohkeudella, kenenkään estämättä.

---

28. Ps. 67: 3; 98: 3. Matt. 8: 11; 21: 43. Luuk. 2: 30, 31; 3: 6; 24: 47. Ap. t. 13: 46, 47; 18: 6; 22: 21; 26: 17. Room. 11: 11.

Paavalin kirje Roomalaisille.

1 luku.

Paavali toivottaa Rooman kristityille armoa ja rauhaa 1—7 ja ilmaisee halunsa tulla heidän luokseen 8—15. Evankeliumin kautta vanhurskautetaan ja pelastuvat ne, jotka uskovat 16, 17. Kun pakanat olivat kunnioittamatta Jumalaa, vaikka hänet tunsivat, ja palvelivat luotua Luojan sijasta eivätkä vihdoin Jumalasta mitään välittäneet, niin Jumala hylkäsi heidät vajoamaan aina syvemmälle turmioon 18—32.

1. **P**aavali, Jeesuksen Kristuksen palvelija, kutsuttu apostoli, erotettu julistamaan Jumalan evankeliumia,
2. jonka Jumala on edeltäpäin luvannut profeettainsa kautta pyhissä kirjoituksissa,
3. hänen Pojastaan — joka lihaan nähden on syntyisin Daavidin siemenestä
4. ja pyhyyden henkeen nähden kuolleistanousemisen kautta asetettu Jumalan Pojaksi voimassa — Jeesuksesta Kristuksesta, meidän Herrastamme,
5. jonka kautta olemme saaneet armon ja apostolinviran, saadaksemme aikaan uskon kuuliaisuutta hänen nimensä kunniaksi kaikissa pakanakansoissa,
6. joihin tekin, jotka olette Jeesuksen Kristuksen kutsumia, kuulutte:
7. kaikille Roomassa oleville Jumalan rakkaille, kutsutuille pyhille. Armo olkoon teille ja rauha Jumalalta, meidän Isältämme, ja Herralta Jeesukselta Kristukselta.
8. **E**nsiksikin kiitän Jumalaani Jeesuksen Kristuksen kautta teidän kaikkien tähden, koska teidän uskoanne mainitaan kaikessa maailmassa.
9. Sillä Jumala, jota henges-

---

1. 1. Ap. t. 9: 15; 13: 2. 1 Kor. 1: 1. Gal. 1: 15. 1 Tim. 2: 7. 2 Tim. 1: 11. — **2.** 1 Moos. 3: 15; 22: 18; 26: 4; 49: 10. 5 Moos. 18: 15. Ps. 132: 11. Es. 7: 14; 9: 5, 6. Jer. 23: 5. Hes. 37: 24. Dan. 9: 24. Miik. 5: 1. Luuk. 1: 70. Joh. 5: 39. Room. 16: 26. 1 Piet. 1: 10. — **3.** 2 Sam. 7: 12. Es. 11: 1. Matt. 1: 1. Luuk. 1: 27, 32; 2: 7. Ap. t. 2: 30; 13: 23. Room. 9: 5. 2 Tim. 2: 8. — **4.** Joh. 10: 30, 36-38. Ap. t. 2: 24; 3: 15; 13: 32, 33. Hebr. 1: 5; 5: 5. — **5.** Ap. t. 9: 15. Room. 12: 3; 15: 15; 16: 26. 1 Kor. 15: 10. Gal. 2: 7, 8. Ef. 3: 8. 1 Tim. 2: 7. — **6.** Room. 9: 24. Juud. v. 1. — **7.** 1 Kor. 1: 2, 3. 2 Kor. 1: 2. Gal. 1: 3. Ef. 1: 1, 2. 1 Tess. 4: 7. 2 Tim. 1: 9. 2 Piet. 1: 2. — **8.** Room. 16: 19. Fil. 1: 3. Kol. 1: 3, 4. 1 Tess. 1: 2, 8. Filem. v. 4, 5. — **9.** Ap. t. 27: 23. 2 Kor. 11: 31. Gal. 1: 20. Ef. 1: 16. Fil. 1: 8. 2 Tim. 1: 3.

säni palvelen julistaessani hänen Poikansa evankeliumia, on minun todistajani, kuinka minä lakkaamatta muistelen teitä,

10. aina rukouksissani anoen, että jo vihdoinkin Jumalan tahdon mukaisesti pääsisin tulemaan luoksenne.

11. Sillä minä ikävöin nähdä teitä, voidakseni antaa teille edes jonkun hengellisen lahjan, jotta vahvistuisitte,

12. se on, jotta minä meidän yhdessä ollessamme virkistyisin yhteisestä uskostamme, teidän ja minun.

13. Ja minä en tahdo, veljet, teiltä salata, että jo monesti olen päättänyt tulla luoksenne saadakseni jonkin hedelmän teidänkin keskuudestanne, niinkuin muidenkin pakanain, mutta olen ollut estetty tähän asti.

14. Kreikkalaisille ja barbaareille, viisaille ja ymmärtämättömille olen velassa;

15. omasta puolestani siis olen altis teillekin, Roomassa asuville, julistamaan evankeliumia.

16. Sillä minä en häpeä evankeliumia; sillä se on Jumalan voima, itsekullekin uskovalle pelastukseksi, Juutalaiselle ensin, ja myös Kreikkalaiselle.

17. Sillä siinä Jumalan vanhurskaus ilmenee uskosta uskoon, niinkuin on kirjoitettu: »Vanhurskas on elävä uskosta».

18. Sillä Jumalan viha ilmenee taivaasta kohdatakseen kaikkea jumalattomuutta ja vääryyttä, mitä ihmiset harjoittavat, ne, jotka pidättävät totuuden vääryydessä,

19. sentähden että se, mikä Jumalasta on tiedettävissä, on ilmeistä heidän keskuudessaan; sillä Jumala on sen heille ilmoittanut.

20. Sillä hänen näkymättömät ominaisuutensa, iankaikkinen voimansa ja jumalallisuutensa, ovat, kun niitä hänen teoissaan tarkataan, maailman luomisesta asti nähtävinä, niin etteivät he voi sanoa itseänsä syyttömiksi,

21. sentähden että he, vaikka ovat tunteneet Jumalan, eivät ole häntä Jumalana kunnioittaneet eivätkä kiittäneet, vaan ovat käyneet ajatuksiltaan turhanpäiväisiksi, ja heidän ymmärtämätön sydämensä on pimentynyt.

22. Kehuessaan viisaita olevansa he ovat tyhmistyneet

23. ja ovat katoamattoman Jumalan kirkkauden muuttaneet katoavaisen ihmisen ja lintujen ja nelijalkaisten ja matelevain kuvan kaltaiseksi.

10. Ap. t. 19: 21. Room. 15: 23. 1 Tess. 3: 10. — **11.** Room. 15: 29. — **12.** Room. 15: 32. Tiit. 1: 4. — **13.** Joh. 4: 36. Room. 15: 22. 1 Tess. 2: 18. — **14.** 1 Kor. 9: 16. — **16.** Ps. 40: 10, 11; 119: 40. Mark. 8: 38. Ap. t. 3: 26; 13: 46. 1 Kor. 1: 18, 24. 2 Tim. 1: 8. — **17.** Jer. 23: 6. Hab. 2: 4. Joh. 3: 36. Room. 3: 21, 22. Gal. 3: 11. Fil. 3: 9. Hebr. 10: 38. — **18.** Ef. 5: 6. Kol. 3: 6. — **19.** Joh. 1: 9. Ap. t. 14: 17; 17: 24, 27. Room. 2: 14, 15. — **20.** Job. 12: 7-9. Ps. 19: 2, 4. Es. 40: 21, 26. Hebr. 11: 3. — **21.** Ef. 4: 17. — **22.** Jer. 10: 14. 1 Kor. 1: 20. — **23.** 5 Moos. 4: 15-18. 1 Kun. 11: 4, 5; 12: 28, 29. 2 Kun. 17: 29. Ps. 106: 19, 20. Es. 40: 18, 19. Jer. 2: 11. Viis. 14: 8, 11. Ap. t. 17: 29.

24. Sentähden Jumala on heidät hyljännyt heidän sydämensä himoissa saastaisuuteen, niin että he itse häpäisevät omat ruumiinsa.
25. Sellaisina he ovat vaihtaneet Jumalan totuuden valheeseen ja kunnioittaneet ja palvelleet luotua, sivuuttaen Luojan, joka on ylistetty iankaikkisesti, amen.
26. Sentähden Jumala on hyljännyt heidät häpeällisten intohimojen valtaan; sillä heidän naispuolensa ovat vaihtaneet luonnollisen sukuyhteyden luonnonvastaiseen,
27. ja niinikään miespuoletkin, luopuen luonnollisesta sukuyhteydestä naispuolen kanssa, ovat kiimoissaan syttyneet toisiinsa ja harjoittaneet, miespuolet miespuolten kanssa, riettautta ja itsessään saaneet villiintymisestään sen palkan kuin pitikin.
28. Ja niinkuin heille ei kelvannut pitää Jumalaa tietoisuudessaan, niin Jumala hylkäsi heidät turmeltuneen mielen valtaan, tekemään sitä, mikä ei sovi;
29. he ovat täynnänsä kaikkea vääryyttä, pahuutta, ahneutta, häijyyttä, täynnä kateutta, murhaa, riitaa, petosta, pahanilkisyyttä;
30. korvankuiskuttelijoita, panettelijoita, Jumalan inhoamia, väkivaltaisia, ylpeitä, kerskailijoita, pahankeksijöitä, vanhemmilleen tottelemattomia,
31. tyhmiä, sanansasyöjiä, rakkaudettomia, armottomia;
32. jotka, vaikka tuntevat Jumalan vanhurskauden säädökset ja tietävät, että ne, jotka tuommoisia tekevät, ovat kuoleman ansainneet, eivät ainoastaan tee samoin, vaan ilmaisevat mieltymyksensäkin niille, jotka noin tekevät.

2 luku.

Juutalaiset, jotka muita tuomitsevat siitä pahasta, mitä itsekin tekevät, eivät vältä Jumalan tuomiota, hänen, joka henkilöön katsomatta tuomitsee jokaisen hänen tekojensa mukaan 1—16; turhaan he kerskaavat ympärileikkauksesta ja laista, koska eivät lakia noudata 17—29.

1. **S**entähden sinä, oi ihminen, et ole puolustettavissa, olitpa kuka hyvänsä, joka tuomitset. Sillä mistä toista tuomitset, siihen tuomitset itsesi syypääksi, koska sinä, joka tuomitset, teet samoin.
2. Ja me tiedämme, että Jumalan tuomio oikeuden mukaisesti kohtaa niitä, jotka sellaista tekevät.
3. Vai luuletko, ihminen, sinä, joka tuomitset niitä, jotka sellaista harjoittavat, ja itse teet samoin, että sinä vältät Jumalan tuomion?
4. Vai halveksitko hänen hy-

---

24. Ps. 81: 13. Ap. t. 14: 16. 1 Kor. 6: 18. Ef. 4: 19. 1 Piet. 4: 3. — **26.** 3 Moos. 18: 23, 24. Ef. 5: 11, 12. 1 Tess. 4: 5. Juud. v. 10. — **27.** 1 Moos. 19: 5. 3 Moos. 18: 22; 20: 13. 1 Kor. 6: 9. — **29.** Gal. 5: 19-21. Tiit. 3: 3. — **30.** Sananl. 24: 8. 2 Tim. 3: 2, 3. — **32.** Ps. 50: 18. Room. 6: 21.

2. 1. 2 Sam. 12: 5-7. Matt. 7: 1, 5. Joh. 8: 7-9. 1 Kor. 4: 5. — **4.** Es. 30: 18. Viis. 12: 10. Ef. 2: 4. 2 Piet. 3: 9, 15.

vyytensä ja kärsivällisyytensä ja pitkämielisyytensä runsautta, etkä tiedä, että Jumalan hyvyys vetää sinua parannukseen?
5. Kovuudellasi ja sydämesi katumattomuudella sinä kartutat itsellesi vihaa vihan ja Jumalan vanhurskaan tuomion ilmestymisen päiväksi,
6. hänen, »joka antaa kullekin hänen tekojensa mukaan»:
7. niille, jotka hyvässä työssä kestävinä etsivät kirkkautta ja kunniaa ja katoamattomuutta, iankaikkisen elämän,
8. mutta niille, jotka ovat itsekkäitä eivätkä tottele totuutta, vaan tottelevat vääryyttä, tulee viha ja kiivastus.
9. Tuska ja ahdistus jokaisen pahaa harjoittavan ihmisen sielulle, Juutalaisen ensin, sitten myös Kreikkalaisen;
10. mutta kirkkaus ja kunnia ja rauha jokaiselle, joka harjoittaa sitä, mikä hyvää on, Juutalaiselle ensin, sitten myös Kreikkalaiselle.
11. Sillä Jumala ei katso henkilöön.
12. Sillä kaikki, jotka ilman lakia ollen ovat syntiä tehneet, ne myös ilman lakia hukkuvat, ja kaikki, jotka lain alaisina ovat syntiä tehneet, ne lain mukaan tuomitaan;
13. sillä eivät ne ole vanhurskaita Jumalan edessä, jotka lain kuulevat, vaan jotka lakia noudattavat, ne vanhurskautetaan.
14. Sillä kun pakanat, joilla ei ole lakia, luonnonmukaisesti tekevät, mitä laki vaatii, niin he, vaikkei heillä ole lakia, ovat itselleen lakina
15. ja osoittavat, että lain toiminta on kirjoitettu heidän sydämiinsä, kun heidän omatuntonsa yhdessä todistaa ja heidän ajatuksensa keskenään syyttävät tai myös puolustavat heitä,
16. sinä päivänä, jolloin Jumala on tuomitseva ihmisten salaisuudet Kristuksen Jeesuksen kautta, minun evankeliumini mukaan.
17. Mutta jos sinä kutsut itseäsi Juutalaiseksi ja luotat lakiin ja kerskaat Jumalasta
18. ja tunnet hänen tahtonsa ja, saaden opetusta laista, tutkit, mikä on parasta,
19. ja luulet kykeneväsi olemaan sokeain taluttaja, pimeydessä olevien valo,
20. ymmärtämättömien kasvattaja, alaikäisten opettaja, sinulla kun laista on tiedon ja totuuden ulkonainen muoto:
21. niin kuinka, sinäkö, joka toista opetat, et itseäsi opeta; joka julistat, ettei saa varastaa, varastat;

5. 5 Moos. 32: 35. Ps. 110: 5. Room. 1: 18; 9: 22. — **6.** Job 34: 11. Ps. 62: 13. Sanal. 24: 12. Jer. 17: 10; 32: 19. Matt. 16: 27. Room. 14: 12. 1 Kor. 3: 8. 2 Kor. 5: 10. Gal. 6: 7. Ilm. 2: 23; 20: 12; 22: 12. — **7.** Matt. 25: 46. 1 Piet. 1: 7. — **8.** Room. 1: 18. 2 Tess. 1: 6, 8. — **9.** Luuk. 12: 47, 48. Room. 1: 16. — **11.** 5 Moos. 10: 17. 2 Aikak. 19: 7. Job 34: 19. Syr. 35: 16. Ap. t. 10: 34. Gal. 2: 6. Ef. 6: 9. Kol. 3: 25. 1 Piet. 1: 17. — **13.** Matt. 7: 21. 1 Joh. 3: 7. Jaak. 1: 22. — **14.** Ap. t. 10: 35. — **16.** Saarn. 12: 14. Matt. 25: 31, 32. Ap. t. 17: 31. 1 Kor. 4: 5. 2 Kor. 5: 10. Ilm. 20: 12. — **17.** Es. 48: 2. Miik. 3: 11. Matt. 3: 9. Joh. 8: 33, 41. — **18.** Ps. 147: 19, 20. — **21.** Ps. 50: 16, 17. Matt. 23: 3.

22. joka sanot, ettei saa tehdä huorin, teet huorin; joka kauhistut epäjumalia, kuitenkin ryöstät temppeleitä;
23. joka laista kerskaat, häväiset lainrikkomisella Jumalaa?
24. Sillä »teidän tähtenne Jumalan nimi pilkataan pakanain seassa», niinkuin on kirjoitettu.
25. Ympärileikkaus kyllä hyödyttää, jos lakia noudatat; mutta jos olet lainrikkoja, niin olet tullut ympärileikkaamattomaksi, vaikka oletkin ympärileikattu.
26. Jos siis ympärileikkaamaton noudattaa lain säädöksiä, eikö häntä lueta ympärileikatuksi, vaikka onkin ympärileikkaamaton?
27. Ja luonnostaan ympärileikkaamaton, joka täyttää lain, on tuomitseva sinut, joka lainkirjaiminesi ja ympärileikkauksinesi olet lainrikkoja.
28. Sillä ei se ole Juutalainen, joka vain ulkonaisesti on Juutalainen, eikä ympärileikkaus se, joka ulkonaisesti lihassa tapahtuu;
29. vaan se on Juutalainen, joka sisällisesti on Juutalainen, ja oikea ympärileikkaus on sydämen ympärileikkaus Hengessä eikä kirjaimen mukaan; ja sellainen saa kiitoksensa, ei ihmisiltä, vaan Jumalalta.

3 luku.

Vaikka Juutalaisilla on se etu, että Jumalan sana on heille uskottu 1—8, ovat he kuitenkin, kuten raamattu todistaa, kaikki niinkuin pakanatkin syyllisiä Jumalan edessä 9—20, mutta kumpaisetkin tulevat vanhurskaiksi uskon nojalla Jeesuksen Kristuksen valmistaman lunastuksen kautta 21—26. Täten lakia ei kumota, vaan se vahvistetaan 27—31.

1. **M**itä etuuksia on siis Juutalaisilla, tai mitä hyötyä ympärileikkauksesta?
2. Paljokin, kaikin tavoin; ennen kaikkea se etuus, että heille on uskottu, mitä Jumala on puhunut.
3. Mutta kuinkas? Jos jotkut ovat olleet epäuskoisia, ei kai heidän epäuskonsa ole Jumalan uskollisuutta tyhjäksi tekevä?
4. Ei suinkaan; olkoon päinvastoin Jumala totinen, mutta jokainen ihminen valehtelija, niinkuin on kirjoitettu: »Jotta sinä huomattaisiin vanhurskaaksi sanoissasi ja voittaisit, kun sinun kanssasi oikeutta käydään».
5. Mutta jos meidän vääryytemme tuo ilmi Jumalan vanhurskauden, mitä siihen sanomme? Ei kai Jumala ole väärä, kun rankaisee vihassaan? Puhun ihmistavoin.

22. 5 Moos. 7: 25. — **23.** Mal. 1: 6. — **24.** 2 Sam. 12: 14. Es. 52: 5. Hes. 36: 20, 23. 1 Tim. 6: 1. 2 Piet. 2: 2. — **25.** Gal. 5: 3. — **26.** Ap. t. 10: 34, 35. Gal. 5: 6. — **27.** Matt. 12: 41. — **28.** Matt. 3: 9. Joh. 8: 15-39. Room. 9: 6, 7. Gal. 6: 15. Ilm. 2: 9. — **29.** 5 Moos. 10: 16; 30: 6. Jer. 4: 4; 9: 25. 1 Kor. 4: 5. 2 Kor. 10: 18. Fil. 3: 2. Kol. 2: 11. 1 Piet. 3: 4.

3. 2. 5 Moos. 4: 7, 8; 31: 24, 25. Jos. 24: 26. Ps. 103: 7; 147: 19, 20. Es. 30: 8. Jer. 30: 2. Ap. t. 7: 38. Room. 9: 4. — **3.** 4 Moos. 23: 19. Room. 9: 6; 11: 29. 2 Tim. 2: 13. Hebr. 4: 2. — **4.** Ps. 51: 6; 116: 11. Joh. 3: 33. — **5.** Job 8: 3; 34: 10. Room. 9: 14.

6. Ei suinkaan; sillä kuinka Jumala sitten voisi tuomita maailman?

7. Sillä jos Jumalan totuus tulee minun valheeni kautta selvemmin ilmi hänen kirkkaudekseen, miksi sitten minutkin vielä syntisenä tuomitaan?

8. Ja miksi emme tekisi, niinkuin herjaten syyttävät meidän tekevän ja niinkuin muutamat väittävät meidän sanovan: »Tehkäämme pahaa, jotta siitä hyvää tulisi»? Niiden tuomio on oikea.

9. **Miten** siis on? Olemmeko me paremmassa asemassa? Emme ollenkaan. Juurihan olemme osoittaneet, että kaikki, niin hyvin Juutalaiset kuin Kreikkalaiset, ovat synnin alla,

10. niinkuin on kirjoitettu: »Ei ole ketään vanhurskasta, ei ainoatakaan,

11. ei ole ymmärtäväistä, ei ketään, joka etsii Jumalaa;

12. kaikki ovat poikenneet pois, kaikki tyynni käyneet kelvottomiksi; ei ole ketään, joka tekee, mikä hyvää on, ei yhden-yhtäkään.

13. Heidän kurkkunsa on avoin hauta, kielellään he pettävät, kyykäärmeen myrkkyä on heidän huultensa alla;

14. heidän suunsa on täynnä kirousta ja katkeruutta.

15. Heidän jalkansa ovat nopeat verta vuodattamaan,

16. hävitystä ja kurjuutta on heidän teillään,

17. ja rauhan tietä he eivät tunne.

18. Ei ole heillä Jumalan pelkoa silmäinsä edessä.»

19. Mutta me tiedämme, että kaikki, minkä laki sanoo, sen se puhuu lain alaisille, jotta jokainen suu tukittaisiin ja koko maailma tulisi syylliseksi Jumalan edessä;

20. sentähden, ettei yksikään ihminen tule vanhurskaaksi hänen edessään lain teoista; sillä lain kautta tulee synnin tunto.

21. **Mutta** nyt Jumalan vanhurskaus, josta laki ja profeetat todistavat, on ilmoitettu ilman lakia,

22. nimittäin se Jumalan vanhurskaus, joka tulee Jeesuksen Kristuksen uskon kautta kaikkiin ja kaikille, jotka uskovat, sillä ei ole yhtään erotusta.

23. Sillä kaikki ovat syntiä tehneet ja ovat Jumalan kirkkautta vailla

24. ja saavat lahjaksi vanhurskauden hänen armostaan sen lunastuksen kautta, joka on Kristuksessa Jeesuksessa,

---

6. 1 Moos. 18: 25. Ap. t. 17: 31. — **8.** Room. 6: 1, 15. — **9.** Joh. 8: 34. Room. 1: 18; 7: 14. Gal. 3: 22. — **10.** Ps. 14: 1, 3; 53: 1-4. — **13.** Ps. 5: 10; 140: 4. — **14.** Ps. 10: 7. — **15.** Sananl. 1: 16. Es. 59: 7. — **17.** Luuk. 1: 79. — **18.** 1 Moos. 20: 11. Ps. 36: 2. — **19.** Hes. 16: 63. — **20.** Ps. 143: 2. Ap. t. 13: 39. Room. 7: 7. Gal. 2: 16; 3: 11. Ef. 2: 8, 9. Tiit. 3: 5. — **21.** 1 Moos. 15: 6. Es. 53: 11. Jer. 23: 6. Joh. 5: 46. Ap. t. 10: 43; 15: 10, 11; 26: 22, 23. Room. 1: 17. Fil. 3: 9. 1 Piet. 1: 10. — **22.** Room. 10: 12. Gal. 3: 28. Kol. 3: 11. — **23.** Room. 11: 32. Gal. 3: 22. 1 Joh. 1: 8, 10. — **24.** Matt. 20: 28. Room. 5: 1. Ef. 1: 7; 2: 8. Kol. 1: 14. 1 Tim. 2: 6. Tiit. 3: 5, 7. Hebr. 9: 12. 1 Piet. 1: 18, 19.

25. jonka Jumala on julkiasettanut olemaan sovituksen välineenä uskon kautta hänen veressään, osoittaaksensa vanhurskauttaan, koska jumalallisessa kärsivällisyydessään oli jättänyt rankaisematta ennen tehdyt synnit,
26. osoittaaksensa vanhurskauttaan nykyajassa, jotta itse olisi vanhurskas ja vanhurskauttaisi sen, jolla on Jeesuksen usko.
27. **M**ihin siis kerskaaminen joutui? Se on tyhjäksi tehty. Minkä lain kautta? Tekojenko lain? Ei, vaan uskon lain kautta.
28. Niin päätämme siis, että ihminen vanhurskautetaan uskosta ilman lain tekoja.
29. Vai onko Jumala yksistään Juutalaisten Jumala? Eikö pakanainkin? On pakanainkin,
30. koskapa Jumala on yksi, joka vanhurskauttaa ympärileikatut uskon nojalla ja ympärileikkaamattomat uskon kautta.
31. Teemmekö siis lain mitättömäksi uskon kautta? Emme suinkaan, vaan me vahvistamme lain.

4 luku.

Myöskin Aabraham vanhurskautettiin uskon kautta, ja Daavidkin todistaa sen autuaaksi, jolle Jumala lukee vanhurskauden omaksi ilman tekoja 1—8; samoin pakanatkin vanhurskautetaan uskosta, sillä Aabraham vanhurskautettiin jo ollessaan ympärileikkaamattomana 9—12. Siten hän tuli kaikkien uskovaisten isäksi 13—17; ja hänen luja uskonsa 18—22 on esikuvana meille, jotka samoin tulemme vanhurskaiksi uskosta 23—25.

1. **M**itä me sitten sanomme esi-isämme, Aabrahamin, lihan mukaan saavuttaneen?
2. Sillä jos Aabraham on teoista vanhurskautettu, on hänellä aihetta kerskaamiseen, mutta ei Jumalan edessä.
3. Sillä mitä raamattu sanoo? »Aabraham uskoi Jumalaa, ja se luettiin hänelle vanhurskaudeksi.»
4. Mutta töitä tekevälle ei lueta palkkaa armosta, vaan velvollisuudesta.
5. Mutta joka ei töitä tee, vaan uskoo häneen, joka vanhurskauttaa jumalattoman, sille luetaan hänen uskonsa vanhurskaudeksi;
6. niinkuin Daavidkin ylistää autuaaksi sitä ihmistä, jolle Jumala lukee vanhurskauden ilman tekoja:
7. »Autuaita ovat ne, joiden rikkomukset ovat anteeksi annetut ja joiden synnit ovat peitetyt.
8. Autuas on se, jolle Herra ei lue syntiä.»

25. Ap. t. 13: 38, 39; 17: 30; 20: 28. Room. 5: 9. 2 Kor. 5: 19, 21. Kol. 1: 20. Hebr. 9: 15. 1 Joh. 1: 9; 2: 2; 4: 10. — **26.** Ps. 51: 6. Gal. 2: 16. — **27.** 1 Kor. 1: 29, 31. Ef. 2: 9. — **28.** Ap. t. 13: 38, 39. Room. 4: 5. — **29.** Room. 9: 24; 10: 12; 15: 9. — **30.** 5 Moos. 6: 4. Ap. t. 15: 9, 11. Room. 4: 11, 12. Gal. 3: 8. — **31.** Matt. 5: 17. Room. 8: 3, 4.

4. 1. Es. 51: 2. — **3.** 1 Moos. 15: 6. Gal. 3: 6. Jaak. 2: 23. — **4.** Matt. 20: 14. Room. 11: 6. — **5.** Joh. 6: 28, 29. Room. 3: 22, 28. 2 Kor. 5: 19. Fil. 3: 9. — **7.** Ps. 32: 1, 2.

9. Koskeeko sitten tämä autuaaksi ylistäminen ainoastaan ympärileikatuita vai eikö ympärileikkaamattomiakin? Sanommehan: »Aabrahamille luettiin usko vanhurskaudeksi».

10. Kuinka se sitten hänelle siksi luettiin? Hänen ollessaan ympärileikattuna vaiko ympärileikkaamatonna? Ei ympärileikattuna, vaan ympärileikkaamatonna.

11. Ja hän sai ympärileikkauksen merkin sen uskonvanhurskauden sinetiksi, joka hänellä oli ympärileikkaamatonna, että hänestä tulisi kaikkien isä, jotka ympärileikkaamattomina uskovat, jotta vanhurskaus luettaisiin heillekin omaksi;

12. ja että hänestä tulisi myöskin ympärileikattujen isä, niiden, jotka eivät ainoastaan ole ympärileikattuja, vaan myöskin vaeltavat sen uskon jälkiä, mikä isällämme Aabrahamilla oli jo ympärileikkaamatonna.

13. Sillä se lupaus, että Aabraham oli perivä maailman, ei tullut hänelle eikä hänen siemenelleen lain kautta, vaan uskonvanhurskauden kautta.

14. Sillä jos ne, jotka pitäytyvät lakiin, ovat perillisiä, niin usko on tyhjäksi tehty ja lupaus käynyt mitättömäksi.

15. Sillä laki vaikuttaa vihaa; mutta missä lakia ei ole, siellä ei ole rikkomustakaan.

16. Sentähden se on uskosta, että se olisi armosta; jotta lupaus pysyisi lujana kaikelle siemenelle, ei ainoastaan lakiin pitäytyvälle, vaan myös Aabrahamin uskoa olevalle, hänen, joka on meidän kaikkien isä

17. — niinkuin on kirjoitettu: »Monen kansan isäksi olen asettanut sinut» — sen Jumalan edessä, johon hän uskoi ja joka kuolleet eläviksi tekee ja kutsuu olemattomat, ikäänkuin ne olisivat.

18. Ja Aabraham toivoi silloinkin, kun ei toivoa ollut, ja uskoi tulevansa monen kansan isäksi, tämän sanan mukaan: »Noin lukuisa on siemenesi oleva»,

19. ja hänen uskonsa ei heikontunut, vaikka hän näkikin, että hänen ruumiinsa oli kuolettunut — sillä hän oli jo noin satavuotias — ja tiesi Saaran kohdun kuolettuneeksi;

20. mutta Jumalan lupausta hän ei epäuskossa epäillyt, vaan vahvistui uskossa, antaen kunnian Jumalalle,

21. ja oli täysin varma siitä, että minkä Jumala on luvannut, sen hän voi myöskin täyttää.

22. Sentähden se luettiinkin hänelle vanhurskaudeksi.

23. Mutta ei ainoastaan hänen tähtensä ole kirjoitettu, että se luettiin hänelle vanhurskaudeksi,

24. vaan meidänkin tähtemme, joille se on siksi luettava,

9. Room. 3: 30. — **11.** 1 Moos. 17: 10, 11. Room. 3: 22. Gal. 3: 6, 7. — **12.** Matt. 3: 9. Luuk. 19: 9. — **13.** 1 Moos. 12: 7; 15: 5, 6, 18; 17: 2; 26: 3. Room. 9: 8. Gal. 3: 16, 18. Hebr. 11: 9. — **15.** Room. 5: 13. 1 Kor. 15: 56. Gal. 3: 10. — **16.** Room. 3: 24; 9: 8. Gal. 3: 16, 18, 28. Ef. 2: 8. — **17.** 1 Moos. 17: 4, 5. Joh. 5: 21. Room. 9: 11. — **18.** 1 Moos. 15: 4, 5. Hebr. 11: 12. — **19.** 1 Moos. 17: 17; 18: 11. — **20.** Hebr. 11: 8, 17, 18. — **21.** 1 Moos. 18: 14. Ps. 115: 3. Luuk. 1: 37. — **23.** Room. 15: 4. — **24.** Ap. t. 2: 24; 13: 30.

kun uskomme häneen, joka kuolleista herätti Jeesuksen, meidän Herramme,
25. joka on alttiiksi annettu meidän rikostemme tähden ja kuolleista herätetty meidän vanhurskauttamiseksemme.

5 luku.

Uskosta vanhurskaiksi tulleina meillä on Kristuksen kautta rauha Jumalan kanssa ja pääsö hänen armoonsa, ja me olemme tulleet osallisiksi Jumalan kirkkauden toivosta, hänen rakkaudestaan ja pelastuksesta 1—11. Niinkuin Aadamin kautta synti ja kuolema on tullut maailmaan, niin Kristuksen kautta tulee vanhurskaus ja elämä 12—19. Lain kautta synnin tunto suurenee, jotta armo tulisi sitä runsaammaksi 20, 21.

1. **K**oska me siis olemme uskosta vanhurskaiksi tulleet, niin meillä on rauha Jumalan kanssa meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta,
2. jonka kautta myös olemme uskossa saaneet pääsön tähän armoon, jossa nyt elämme, ja ylisteleimme Jumalan kirkkauden toivosta.
3. Emmekä ainoastaan siitä, vaan me ylisteleimme ahdistuksistakin, tietäen, että ahdistus synnyttää kärsivällisyyttä,
4. mutta kärsivällisyys koettelemuksen kestämistä, ja koettelemuksen kestäminen toivoa;
5. mutta toivo ei salli häpeään joutua; sillä Jumalan rakkaus on vuodatettu meidän sydämiimme Pyhän Hengen kautta, joka on meille annettu.
6. Sillä meidän vielä ollessamme heikot kuoli Kristus oikeaan aikaan jumalattomien edestä.
7. Tuskinpa kukaan käy kuolemaan jonkun vanhurskaan edestä; hyvän edestä joku mahdollisesti ottaa kuollakseenkin.
8. Mutta Jumala tuo ilmi rakkautensa meitä kohtaan siinä, että Kristus, meidän vielä ollessamme syntisiä, kuoli edestämme.
9. Paljoa ennemminhän me siis nyt, kun olemme vanhurskautetut hänen veressään, pelastumme hänen kauttaan vihasta.
10. Sillä jos me silloin, kun vielä olimme Jumalan vihollisia, tulimme sovitetuiksi hänen kanssaan hänen Poikansa kuoleman kautta, paljoa ennemmin me nyt, kun olemme sovitetut, pelastumme hänen elämänsä kautta.
11. Emmekä sitä ainoastaan, vaan me ylisteleimmekin Jumalasta Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta, jonka kautta nyt olemme saaneet sovituksen.

25. Es. 53: 5, 6. Room. 8: 32. 1 Kor. 15: 17. 2 Kor. 5: 21. Gal. 1: 4. 1 Piet. 2: 24; 3: 18. 1 Joh. 2: 2.
5. 1. Es. 32: 17; 53: 5. Joh. 14: 27. Ap. t. 10: 36. Room. 3: 24. Ef. 2: 13, 14. Kol. 1: 20. — **2.** Joh. 10: 9; 14: 6. Ef. 2: 18; 3: 12. Hebr. 10: 19. — **3.** Matt. 5: 11, 12. Ap. t. 5: 41. 2 Kor. 12: 10. Fil. 1: 29. 1 Piet. 3: 14. Jaak. 1: 2, 3. — **4.** Hebr. 10: 36. — **5.** Ps. 22 : 6. 2 Kor. 1: 22. Hebr. 6: 18. 1 Joh. 4: 16. — **6.** Gal. 4: 4. Kol. 2: 13. 1 Piet. 3: 18. — **8.** Joh. 3: 16; 15: 13. 1 Joh. 3: 16; 4: 9, 10. — **9.** 1 Tess. 1: 10. Hebr. 9: 14. — **10.** Ef. 2: 16. Kol. 1: 20-22. — **11.** Jer. 9: 23. 1 Kor. 1: 31.

12. Sentähden, niinkuin yhden ihmisen kautta synti tuli maailmaan, ja synnin kautta kuolema, ja niin kuolema on tullut kaikkiin ihmisiin, koska kaikki ovat syntiä tehneet —
13. sillä jo ennen lakiakin oli synti maailmassa, mutta syntiä ei lueta, missä lakia ei ole;
14. kuitenkin kuolema hallitsi Aadamista Moosekseen asti niitäkin, jotka eivät olleet tehneet syntiä tekemällä semmoista rikosta kuin Aadam, joka on sen esikuva, joka oli tuleva.
15. Mutta armolahjan laita ei ole sama kuin lankeemuksen; sillä joskin tuosta yhden lankeemuksesta nuo monet ovat kuolleet, niin paljoa enemmän Jumalan armo ja lahja tuon yhden ihmisen, Jeesuksen Kristuksen, armon kautta on tulvaillut noiden monien osaksi.
16. Eikä lahjan laita ole niinkuin on sen, mikä tuli yhden synnintekijän kautta; sillä tuomio tuli yhdestä kadotukseksi, mutta armolahja tulee monesta rikkomuksesta vanhurskautukseksi.
17. Ja jos yhden ihmisen lankeemuksen tähden kuolema on hallinnut tuon yhden kautta, niin paljoa enemmän ne, jotka saavat armon ja vanhurskauden lahjan runsauden, tulevat elämässä hallitsemaan tuon yhden, Jeesuksen Kristuksen kautta.
18. Niinpä siis, samoin kuin yhden ihmisen lankeemus on koitunut kaikille ihmisille kadotukseksi, niin myös yhden ihmisen vanhurskauden teko koituu kaikille ihmisille vanhurskauttamiseksi, joka tuottaa elämän;
19. sillä niinkuin tuon yhden ihmisen tottelemattomuuden kautta ne monet ovat joutuneet syntisten asemaan, niin myöskin tuon yhden kuuliaisuuden kautta ne monet joutuvat vanhurskasten asemaan.
20. Mutta laki tuli väliin, jotta rikkomus suurenisi; mutta missä synti on suurentunut, siinä armo on tullut ylenmäärin runsaaksi,
21. jotta niinkuin synti on hallinnut kuolemassa, samoin armokin hallitsisi vanhurskauden kautta iankaikkiseen elämään Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme kautta.

6 luku.

Vanhurskautetun ei sovi elää synnissä, vaan hänen tulee elää Jumalalle, niinkuin kastekin velvoittaa meitä kuolemaan pois synnistä ja vaeltamaan uudessa elämässä, 1—14. Koska olemme armon alla, teemme hedelmää pyhityksessä ja saamme lopuksi iankaikkisen elämän 15—23.

1. **Mitä** siis sanomme? Onko meidän pysyttävä synnissä, jotta armo suurenisi?
2. Ei suinkaan. Me, jotka

12. 1 Moos. 2: 17; 3: 6, 19. Ps. 51: 7. Room. 6: 23. 1 Kor. 15: 21, 22. — **13.** Room. 4: 15. — **14.** 1 Kor. 15: 22. — **15.** Es. 53: 11. Joh. 1: 16, 17. 2 Kor. 5: 15. — **17.** Joh. 10: 10. Ilm. 22: 5. — **18.** Room. 6: 23. 1 Joh. 2: 2. — **19.** Es. 53: 11. Fil. 2: 8. Hebr. 5: 8, 9. — **20.** Room. 3: 20; 7: 8. 1 Kor. 15: 56. Gal. 3: 19. — **21.** Room. 6: 23.
6. 1. Room. 3: 5, 8. — **2.** 1 Piet. 2: 24.

olemme kuolleet pois synnistä,
kuinka me vielä eläisimme siinä?
3. Vai ettekö tiedä, että me
kaikki, jotka olemme kastetut
Kristukseen Jeesukseen, olemme
hänen kuolemaansa kastetut?
4. Niin olemme siis hänen
kanssaan haudatut kasteen kaut-
ta kuolemaan, että niinkuin Kris-
tus herätettiin kuolleista Isän
kirkkauden kautta, samoin on
meidänkin uudessa elämässä va-
eltaminen.
5. Sillä jos olemme hänen
kanssaan kasvaneet yhteen yh-
täläisessä kuolemassa, niin kas-
vamme yhteen myös yhtäläi-
sessä ylösnousemuksessa,
6. kun tiedämme sen, että
meidän vanha ihmisemme on
hänen kanssaan ristiinnaulittu,
jotta synnin ruumis kukistet-
taisiin, niin ettemme enää pal-
velisi syntiä;
7. sillä joka on kuollut, hän on
vanhurskaantunut pois synnistä.
8. Mutta jos olemme kuolleet
Kristuksen kanssa, niin uskom-
me saavamme eläökin hänen
kanssaan,
9. tietäen, että Kristus, sit-
tenkuin hänet kuolleista herä-
tettiin, ei enää kuole: kuolema
ei enää vallitse häntä.
10. Sillä minkä hän kuoli, sen
hän kerta kaikkiaan kuoli pois
synnistä; mutta minkä hän elää,
sen hän elää Jumalalle.
11. Niin tekin pitäkää itsenne
synnille kuolleina, mutta Ju-
malalle elävinä Kristuksessa Jee-
suksessa.
12. Älköön siis synti hallitko
teidän kuolevaisessa ruumiis-
sanne, niin että olette kuuliai-
set sen himoille,
13. älkääkä antako jäseniänne
vääryyden aseiksi synnille, vaan
antakaa itsenne, kuolleista elä-
viksi tulleina, Jumalalle ja jä-
senenne vanhurskauden aseiksi
Jumalalle.
14. Sillä synti ei ole vallitse-
va teitä, koska ette ole lain
alla, vaan armon alla.
15. Kuinka siis on? Saamme-
ko sitten tehdä syntiä, koska
emme ole lain alla, vaan armon
alla? Emme suinkaan.
16. Ettekö tiedä, että kun
antaudutte jonkun palvelijoiksi,
häntä totellaksenne, niin olette
sen palvelijoita, jolle olette kuu-
liaiset, joko synnin palvelijoita,
mikä on kuolemaksi, tahi kuu-
liaisuuden, mikä on vanhurskau-
deksi?
17. Mutta kiitos Jumalalle,
että te, jotka ennen olitte synnin
palvelijoita, nyt olette tulleet
sydämestänne kuuliaisiksi sille
opin perusmuodolle, johon olette
johdatetut,
18. ja että synnistä vapautet-
tuina olette tulleet vanhurskau-
den palvelijoiksi.
19. Minä puhun ihmisten ta-
voin teidän lihanne heikkouden

3. Gal. 3: 27. — **4.** 2 Kor. 5: 17. Ef. 2: 6; 4: 22-24. Kol. 2: 12; 3: 10. 1 Piet. 3: 21; 4: 2. — **5.** Joh. 15: 5. 2 Kor. 4: 10. Fil. 3: 10, 11. — **6.** Gal. 2: 20; 5: 24; 6: 14. Ef. 4: 22. Kol. 3: 5, 9. — **7.** 1 Piet. 4: 1. — **8.** 2 Tim. 2: 11. — **9.** Ilm. 1: 18. — **10.** Hebr. 7: 27; 9: 25, 28. 1 Piet. 2: 24; 3: 18. — **11.** 2 Kor. 5: 15. — **13.** Room. 12: 1. Kol. 3: 5. Hebr. 9: 14. 1 Piet. 4: 2. Jaak. 4: 1. — **14.** Room. 8: 2, 12. Gal. 5: 18. 1 Joh. 3: 6. — **15.** 1 Kor. 9: 21. Gal. 2: 17, 18. — **16.** Matt. 6: 24. Joh. 8: 34. 1 Piet. 1: 14. 2 Piet. 2: 19. — **17.** 2 Tim. 1: 13. — **18.** Joh. 8: 32. 1 Piet. 2: 16. — **19.** Room. 7: 5; 12: 1.

vuoksi. Sillä niinkuin ennen annoitte jäsenenne saastaisuuden ja laittomuuden palvelijoiksi laittomuuteen, samoin nyt antakaa jäsenenne vanhurskauden palvelijoiksi pyhittymiseen.
20. Sillä kun olitte synnin palvelijoita, olitte vapaat vanhurskaudesta.
21. Minkä hedelmän tuosta silloin saitte? Sellaisen, jota nyt häpeätte. Sillä onhan lopputulos siitä kuolema.
22. Mutta nyt, kun olette synnistä vapautetut ja Jumalan palvelijoiksi tulleet, on teillä hedelmänne, joka vie pyhitykseen, ja lopputulos on iankaikkinen elämä.
23. Sillä synnin palkka on kuolema, mutta Jumalan armolahja on iankaikkinen elämä Kristuksessa Jeesuksessa, meidän Herrassamme.

7 luku.

Kristuksen omat ovat hänen kuolemansa kautta vapautetut laista 1—6. Lain kautta paljastuu ihmiselle synnin valta 7—13, hänessä syntyy taistelu mielen lain ja synnin lain välillä, mutta synnin laista ja vallasta hän ei omin voimin pääse voitolle 14—23, vaan hänen täytyy turvautua Kristukseen 24, 25.

1. Vai ettekö tiedä, veljet — minä puhun lain tunteville — että laki vallitsee ihmistä niin kauan kuin hän elää?
2. Niinpä sitoo laki naidun vaimon hänen elossa olevaan mieheensä; mutta jos mies kuolee, on vaimo irti siitä laista, joka sitoi hänet mieheensä.
3. Sentähden hän saa avionrikkojan nimen, jos miehensä eläessä antautuu toiselle miehelle; mutta jos mies kuolee, on hän vapaa tuosta laista, niin ettei ole avionrikkoja, jos menee toiselle miehelle.
4. Niin, veljeni, teidätkin on kuoletettu laista Kristuksen ruumiin kautta, tullaksenne toisen omiksi, hänen, joka on kuolleista herätetty, jotta kasvaisimme hedelmää Jumalalle.
5. Sillä kun olimme lihan hallittavina, niin synnin intohimot, jotka laki herättää, vaikuttivat jäsenissämme, niin että kasvoimme hedelmää kuolemalle;
6. mutta nyt olemme irti laista ja kuolleet pois siitä, mikä meidät piti vankina, niin että palvelemme Jumalaa Hengen synnyttämässä uudessa olotilassa emmekä kirjaimen alaisessa vanhassa.
7. Mitä siis sanomme? Onko laki syntiä? Ei suinkaan; mutta syntiä en olisi tullut tuntemaan muuten kuin lain kautta; sillä en olisi tiennyt himosta, jollei laki olisi sanonut: »Älä himoitse».
8. Mutta kun synti otti käskysanasta aiheen, herätti se mi-

21. Sananl. 14: 12. Room. 8: 6, 13. Ef. 5: 12. Fil. 3: 19. — **22.** 1 Piet. 1: 9. — **23.** 1 Moos. 2: 17. Joh. 10: 28. Room. 5: 12, 17, 18. 1 Kor. 15: 22. Jaak. 1: 15.
7. 2. 1 Kor. 7: 39. — **3.** Matt. 5: 32. Mark. 10: 12. — **4.** Gal. 2: 19, 20; 5: 18. Kol. 2: 14. — **5.** Room. 6: 21; 8: 8, 9. Gal. 5: 19. Jaak. 1: 15. — **6.** Room. 6: 4. 2 Kor. 3: 6, 7. — **7.** 2 Moos. 20: 17. 5 Moos. 5: 21. Room. 3: 20. — **8.** Joh. 15: 22. Room. 4: 15; 5: 20.

14. 765. — 19

nussa kaikkinaisia himoja; sillä
ilman lakia on synti kuollut.
9. Minä elin ennen ilman la-
kia; mutta kun käskysana tuli,
niin synti virkosi,
10. ja minä kuolin. Niin tuli
ilmi, että käskysana, jonka oli
oltava minulle elämäksi, olikin
minulle kuolemaksi.
11. Sillä kun synti otti käsky-
sanasta aiheen, petti se minut ja
tappoi minut käskysanan kautta.
12. Niin, laki on kuitenkin
pyhä ja käskysana pyhä, van-
hurskas ja hyvä.
13. Onko siis se, mikä on hy-
vää, tullut minulle kuolemaksi?
Ei suinkaan. Vaan synti, jotta
se synniksi nähtäisiin, on hyvän
kautta tuottanut minulle kuo-
leman, jotta synti tulisi ylen-
määrin suureksi synniksi käsky-
sanan kautta.
14. Sillä me tiedämme, että laki
on hengellinen, mutta minä olen
lihallinen, myyty synninalaiseksi.
15. Sillä minä en tunne omak-
seni sitä, mitä teen; sillä en to-
teuta sitä, mitä tahdon, vaan
mitä vihaan, sitä minä teen.
16. Mutta jos teen sitä, mitä
en tahdo, niin suostun lakiin
ja myönnän, että se on hyvä.
17. Niin en nyt enää minä sitä
tee, vaan synti, joka minussa asuu.
18. Sillä minä tiedän, ettei
minussa, se on lihassani, asu
mitään hyvää. Tahtoa minulla
kyllä on, mutta voimaa hyvän
toteuttamiseen ei;
19. sillä hyvää, jota tahdon,
minä en tee, vaan pahaa, jota
en tahdo, sitä harjoitan.
20. Jos siis teen sitä, mitä en
tahdo, niin sitä en enää pane
toimeen minä, vaan synti, joka
minussa asuu.
21. Niin huomaan siis itses-
säni, joka tahdon hyvää tehdä,
sen lain, että paha on piinty-
nyt minuun;
22. sillä sisällisen ihmiseni
puolesta minä ilolla yhdyn Ju-
malan lakiin,
23. mutta jäsenissäni minä
näen toisen lain, joka sotii mie-
leni lakia vastaan ja vangitsee
minut synnin lakiin, joka jäse-
nissäni on.
24. Minä viheliäinen ihminen,
kuka pelastaa minut tästä kuo-
leman ruumiista?
25. Kiitos olkoon Jumalalle Jee-
suksen Kristuksen meidän Her-
ramme kautta! Niin minä siis
tämmöisenäni palvelen mielellä
Jumalan lakia, mutta lihalla syn-
nin lakia.

8 luku.

Kristuksessa olevat ovat hengen lain kautta vapautetut synnin ja kuoleman laista 1—11; he ovat Jumalan lapsia ja hänen perillisiään Kristuksen kanssa 12—17. Tuon tulevan kirkkauden rinnalla, joka luomakunnallekin tuottaa vapautuksen, tämän ajan kärsimykset eivät ole minkään arvoisia 18—25. Henki auttaa heitä heidän heikkoudessaan, ja Jumala vie perille aivoituksensa 26—30. Apostoli ylistää Jumalan armon runsautta ja pelastuksen varmuutta 31—39.

---

10. 3 Moos. 18: 5. Hes. 20: 11, 13. Room. 10: 5. Jaak. 1: 15. — **11.** 1 Moos. 3: 13. Sananl. 9: 17. — **12.** Ps. 19: 8, 9. 1 Tim. 1: 8. — **14.** Ps. 51: 7. Joh. 3: 6. Room. 3: 9. — **15.** Gal. 5: 17. — **18.** 1 Moos. 6: 5; 8: 21. Job 14: 4; 15: 14. — **22.** Ps. 119: 35. — **23.** 1 Piet. 2: 11. Jaak. 4: 1. — **25.** Joh. 8: 36. 1 Kor. 15: 57.

1. Niin ei nyt siis ole mitään
kadotustuomiota niille, jotka
Kristuksessa Jeesuksessa ovat.
2. Sillä elämän hengen laki
Kristuksessa Jeesuksessa on vapauttanut
sinut synnin ja kuoleman
laista.
3. Sillä mikä oli mahdotonta
lain tehdä, koska se oli heikentynyt
lihan kautta, sen Jumala
teki, kun lähetti oman Poikansa
syntisen lihan kaltaisuudessa ja
synnin tähden ja tuomitsi synnin
lihassa,
4. jotta lain vaatima vanhurskaus
täytettäisiin meissä, jotka
emme vaella lihan mukaan, vaan
Hengen.
5. Sillä ne, jotka elävät lihan
mukaan, mielivät sitä, mikä lihan
omaa on, mutta ne, jotka elävät
Hengen mukaan, mielivät
sitä, mikä on Hengen omaa.
6. Sillä lihan mieli on kuolemaa,
mutta hengen mieli on
elämää ja rauhaa;
7. sentähden että lihan mieli
on vihollisuutta Jumalaa vastaan,
sillä se ei alistu Jumalan
lain alle; eikä se voikaan.
8. Jotka ovat lihan hallittavina,
ne eivät voi olla Jumalalle
otolliset.
9. Mutta te ette ole lihan hallittavina,
vaan Hengen, jos muutoin
Jumalan Henki asuu teissä.
Mutta jolla ei ole Kristuksen
henkeä, se ei ole hänen omansa.
10. Mutta jos Kristus on teissä,
niin ruumis tosin on kuollut
synnin tähden, mutta henki on
elämää vanhurskauden tähden.
11. Jos nyt sen Henki, joka
herätti Jeesuksen kuolleista, asuu
teissä, niin hän, joka herätti
kuolleista Kristuksen Jeesuksen,
on eläväksitekevä teidän kuolevaiset
ruumiinnekin Henkensä
kautta, joka teissä asuu.
12. Niin siis, veljet, olemme
velassa, mutta emme lihalle,
lihan mukaan elämään.
13. Sillä jos te lihan mukaan
elätte, on teidän kuoleminen;
mutta jos Hengellä kuoletatte
ruumiin teot, niin saatte elää.
14. Sillä kaikki, joita Jumalan
Henki kuljettaa, ne ovat
Jumalan lapsia.
15. Sillä te ette ole saaneet
orjuuden henkeä elääksenne jälleen
pelossa, vaan te olette saaneet
lapseuden hengen, jossa
huudamme: »Abba! Isä!»
16. Henki itse todistaa meidän
henkemme kanssa, että olemme
Jumalan lapsia.
17. Mutta jos olemme lapsia,
niin olemme myöskin perillisiä,
Jumalan perillisiä ja Kristuksen
kanssaperillisiä, jos muutoin
yhdessä hänen kanssaan kär-

8. **1.** 2 Kor. 5: 17. — **2.** Joh. 8: 36. Room. 6: 22. 1 Kor. 15: 45. 2 Kor. 3: 6. — **3.** Ap. t. 13: 39. 2 Kor. 5: 21. Gal. 3: 13; 4: 4. Ef. 2: 14, 15. Fil. 2: 7. Kol. 1: 22. Hebr. 2: 14; 7: 18, 19. — **4.** Gal. 5: 25. — **5.** 1 Kor. 2: 14. Kol. 3: 2. — **6.** Room. 6: 21. Gal. 6: 8. — **7.** Matt. 12: 34. Room. 5: 10. Kol. 1: 21. Jaak. 4: 4. — **9.** 1 Kor. 3: 16. 1 Joh. 3: 24. — **11.** Ap. t. 2: 24. Room. 6: 4, 5. 1 Kor. 6: 14. 2 Kor. 4: 14. Kol. 2: 13. — **12.** Room. 6: 14. — **13.** Hes. 18: 20, 21. Gal. 6: 8. Ef. 4: 22. Kol. 3: 5, 6. — **14.** Gal. 5: 18. — **15.** Mark. 14: 36. Joh. 1: 12. 1 Kor. 2: 12. Gal. 3: 26; 4: 6. 2 Tim. 1: 7. 1 Joh. 4: 18. — **16.** 2 Kor. 1: 22; 5: 5. Ef. 1: 13; 4: 30. — **17.** Ap. t. 14: 22. Gal. 4: 7. Fil. 1: 29. 2 Tim. 2: 11, 12. 1 Piet. 4: 13. Ilm. 21: 7.

simme, jotta yhdessä kirkastui-
simmekin.
18. **P**äätän näet, että tämän
nykyisen ajan kärsimykset ei-
vät ole verrattavat siihen kirk-
kauteen, joka on ilmestyvä
meihin.
19. Sillä hartaasti ikävöiden
luomakunta odottaa Jumalan
lasten ilmestymistä.
20. Sillä luomakunta on alis-
tettu katoavaisuuden alle — ei
omasta tahdostaan, vaan sen
tahdosta, joka sen alisti — kui-
tenkin toivon varaan,
21. koska itse luomakuntakin
tulee vapautettavaksi turmeltu-
neisuuden orjuudesta Jumalan
lasten kirkkauden vapauteen.
22. Sillä me tiedämme, että
koko luomakunta yhdessä huo-
kaa ja on synnytystuskissa aina
tähän asti;
23. eikä ainoastaan se, vaan
myös me, joilla on Hengen esi-
koislahja, mekin huokaamme si-
simmässämme, odottaen lap-
seksi ottoa, meidän ruumiimme
lunastusta.
24. Sillä toivossa me olemme
pelastetut, mutta se toivo, jonka
näkee toteutuneen, ei ole mi-
kään toivo; kuinka voi toivoa
sitä, jonka näkee?
25. Mutta jos toivomme, mitä
emme näe, niin odotamme sitä
kärsivällisyydellä.
26. **S**amoin myös Henki aut-
taa meitä heikkoudessamme. Sillä
me emme tiedä, mitä meidän
on rukoiltava rukoillaksemme
niinkuin tulee, mutta Henki itse
esiintyy puolestamme rukoillen
sanomattomin huokauksin.
27. Mutta sydänten tutkija
tietää, mitä Hengen mielessä on,
sillä Henki rukoilee Jumalan
tahdon mukaan pyhien edestä.
28. Mutta me tiedämme, että
kaikki yhdessä vaikuttaa nii-
den parhaaksi, jotka rakastavat
Jumalaa, niiden, jotka hänen
aivoituksensa mukaan ovat kut-
sutut.
29. Sillä ne, jotka hän edeltä-
tunsi, hän myös edeltämääräsi
Poikansa kuvan kaltaisiksi, jotta
hän olisi esikoinen monien vel-
jien joukossa;
30. mutta jotka hän edeltä-
määräsi, ne hän myös on kut-
sunut; ja jotka hän on kutsu-
nut, ne hän myös on vanhurs-
kauttanut; mutta jotka hän on
vanhurskauttanut, ne hän myös
on kirkastanut.
31. **M**itä me siis tähän sanom-
me? Jos Jumala on puolellam-
me, kuka voi olla meitä vas-
taan?
32. Hän, joka ei säästänyt
omaa Poikaansakaan, vaan an-
toi hänet alttiiksi meidän kaik-
kien edestä, kuinka hän voisi
olla lahjoittamatta meille kaikkea
muutakin hänen kanssaan?

---

18. Matt. 5: 12. 2 Kor. 4: 17. Fil. 3: 20, 21. Kol. 3: 4. 1 Piet. 1: 5, 6; 4: 13. 1 Joh. 3: 1, 2. — **20.** 1 Moos. 3: 17-19; 5: 29. — **21.** Ap. t. 3: 21. 2 Piet. 3: 13. Ilm. 21: 5. — **23.** Es. 25: 9. Luuk. 21: 28. 2 Kor. 5: 2, 4, 5. Fil. 3: 21. — **24.** 2 Kor. 5: 7. — **25.** Hebr. 11: 1. — **26.** Sak. 12: 10. Joh. 14: 16. — **27.** 1 Aikak. 28: 9. Ps. 7: 10. Sananl. 17: 3. Jer. 11: 20. — **28.** Ef. 1: 11. 2 Tim. 1: 9. — **29.** Joh. 17: 22. 2 Kor. 3: 18. Kol. 1: 15, 18. Hebr. 1: 6. 1 Joh. 3: 2. — **30.** 2 Tim. 1: 9. 1 Piet. 2: 9. — **31.** 4 Moos. 14: 8. Ps. 56: 12; 118: 6. — **32.** 1 Moos. 22: 12, 16. Es. 53: 5. Joh. 3: 16. Room. 4: 25; 5: 6, 9.

33. Kuka voi syyttää Jumalan valittuja? Jumala on se, joka vanhurskauttaa.
34. Kuka voi tuomita kadotukseen? Kristus Jeesus on se, joka on kuollut, onpa vielä herätettykin, ja hän on Jumalan oikealla puolella, ja hän myös rukoilee meidän edestämme.
35. Kuka voi meidät erottaa Kristuksen rakkaudesta? Tuskako, vai ahdistus, vai vaino, vai nälkä, vai alastomuus, vai vaara, vai miekka?
36. Niinkuin on kirjoitettu: »Sinun tähtesi meitä kuoletetaan kaiken päivää; meitä pidetään teuraslampaina».
37. Mutta näissä kaikissa me saamme mitä jaloimman voiton hänen kauttaan, joka meitä on rakastanut.
38. Sillä minä olen varma siitä, ettei kuolema eikä elämä, ei enkelit eikä henkivallat, eikä nykyiset eikä tulevat, ei voimat,
39. ei korkeus eikä syvyys, eikä mikään muu luotu voi meitä erottaa Jumalan rakkaudesta, joka on Kristuksessa Jeesuksessa, meidän Herrassamme.

9 luku.

Apostoli sanoo haikeasti surevansa Israelia 1—5. Jumalan lupaukset sille eivät kuitenkaan ole tyhjään rauenneet, koska ainoastaan luonnollinen polveutuminen Aabrahamista ei tuota lapseutta 6—13. Jumalan menettely ei ole väärä, sillä hän on armahtamisessaan ja hylkäämisessään täysin vapaa 14—21 ja on kutsunut pakanatkin armon osallisuuteen, niinkuin hän jo profeettainsa kautta on sanonut 22—29; syy Israelin hylkäämiseen on se, että he perustautuivat tekoihin eikä uskoon 30—33.

1. Puhun totuutta Kristuksessa, en valhettele — sen todistaa minulle omatuntoni Pyhässä Hengessä —
2. kun sanon, että minulla on suuri murhe ja ainainen kipu sydämessäni.
3. Sillä minä soisin itse olevani kirottu pois Kristuksesta veljieni hyväksi, jotka ovat heimolaisiani lihan puolesta;
4. he ovat Israelilaisia, heidän on lapseus ja kirkkaus ja liitot ja lainsäätämys ja jumalanpalvelus ja lupaukset;
5. heidän ovat isät, ja heistä on Kristus lihan puolesta syntyisin, hän, joka on yli kaiken, Jumala, ylistetty iankaikkisesti, amen.
6. Mutta ei niin, että Jumalan sana olisi harhaan mennyt.

33. Es. 50: 8, 9. Ilm. 12: 10, 11. — **34.** Job 34: 29. Ps. 110: 1. Mark. 16: 19. Kol. 3: 1. Hebr. 1: 3; 7: 25; 8: 1; 9: 24; 12: 2. 1 Piet. 3: 22. 1 Joh. 2: 1. — **36.** Ps. 44: 23. 1 Kor. 4: 9; 15: 30, 31. 2 Kor. 4: 11. — **37.** Joh. 16: 33. 1 Kor. 15: 57. 2 Kor. 2: 14. 1 Joh. 4: 4; 5: 4, 5. Ilm. 12: 11. — **38.** Ef. 1: 21; 6: 12. Fil. 1: 6. 2 Tim. 1: 9, 12; 4: 18.
9. 1. 2 Kor. 11: 31. — **2.** Room. 10: 1. — **3.** 2 Moos. 32: 32. — **4.** 2 Moos. 4: 22; 19: 5; 24: 16. 5 Moos. 7: 6; 14: 1. Ps. 147: 19. Jer. 31: 9. Ap. t. 2: 39; 3: 25. — **5.** 5 Moos. 10: 15. Matt. 1: 1. Luuk. 3: 23. Joh. 1: 1. Room. 1: 25. Hebr. 1: 8, 9. — **6.** 4 Moos. 23: 19. Room. 2: 28, 29; 3: 3. Gal. 6: 16. 2 Tim. 2: 13. Ilm. 2: 9.

Sillä eivät kaikki ne, jotka polveutuvat Israelista, ole silti Israel,
7. eivät kaikki ole lapsia sentähden, että ovat Aabrahamin siementä, vaan: »Iisakista saat nimelläsi nimitettävän siemenen»;
8. se on, eivät ne, jotka lihan puolesta ovat lapsia, semmoisinaan ole Jumalan lapsia, vaan lupauksen lapset, ne luetaan siemeneksi.
9. Sillä tämä oli lupauksen sana: »Tähän vuoden aikaan minä palaan, ja silloin Saaralla on oleva poika».
10. Eikä ainoastaan hänelle näin käynyt, vaan samoin kävi Rebekallekin, joka tuli raskaaksi yhdestä miehestä, isästämme Iisakista;
11. ja ennenkuin kaksoset olivat syntyneetkään ja ennenkuin olivat mitään hyvää tai pahaa tehneet, niin — jotta Jumalan valinnan mukainen aivoitus pysyisi, ei teoista, vaan kutsujasta riippuvana —
12. sanottiin hänelle: »Vanhempi on palveleva nuorempaa»,
13. niinkuin on kirjoitettu: »Jaakobia minä rakastin, mutta Eesauta vihasin».
14. **Mitä** siis sanomme? Ei kai Jumalassa ole vääryyttä? Ei suinkaan.
15. Sillä Moosekselle hän sanoo: »Olen armahtava, ketä armahdan, ja säälivä, ketä säälin».
16. Niin se ei siis ole sen vallassa, joka tahtoo, eikä sen, joka juoksee, vaan Jumalan, joka armahtaa.
17. Sillä raamattu sanoo Faraolle: »Juuri sitä varten nostin sinut esiin, jotta näyttäisin sinussa voimani ja jotta nimeni julistettaisiin kautta koko maanpiirin».
18. Niin hän siis armahtaa, ketä tahtoo, ja paaduttaa, kenen tahtoo.
19. Sanot siis minulle: »Miksi hän sitten vielä soimaa? Sillä kuka voi vastustaa hänen tahtoansa?»
20. Niinpä niinkin, oi ihminen, mutta mikä sinä olet inttämään Jumalaa vastaan? Ei kai teos sano tekijälleen: »Miksi minut tämmöiseksi teit?»
21. Vai eikö savenvalajalla ole valtaa savensa samasta seoksesta tehdä toista astiata jaloa, toista halpaa käytäntöä varten?
22. **Entä** jos Jumala, vaikka tahtoo näyttää vihaansa ja tehdä voimansa tiettäväksi, on suurella pitkämielisyydellä kärsinyt vihan astioita, jotka olivat valmistuneet häviöön,
23. ja on tehnyt sen saattaakseen kirkkautensa runsauden ilmi laupeuden astioissa, jotka hän on edeltävalmistanut kirkkauteen!
24. Ja sellaisiksi hän myös on kutsunut meidät, ei ainoastaan Juutalaisista, vaan pakanoistakin,

7. 1 Moos. 21: 12. Joh. 8: 39. Hebr. 11: 18. — **8.** Gal. 3: 29; 4: 28. — **9.** 1 Moos. 18: 10, 14. — **10.** 1 Moos. 25: 21. — **12.** 1 Moos. 25: 23. — **13.** Ps. 47: 5. Mal. 1: 2, 3. — **14.** 5 Moos. 32: 4. 2 Aikak. 19: 7. Job 8: 3; 34: 10. Ps. 92: 16. Room. 3: 5. — **15.** 2 Moos. 33: 19. — **16.** Ef. 2: 8, 9. — **17.** 2 Moos. 9: 16. — **18.** 2 Moos. 4: 21. — **19.** Job 23: 13. Dan. 4: 32. — **20.** Job 33: 13. Es. 45: 9; 64: 8. Jer. 18: 6. Viis. 12: 12; 15: 7. — **21.** 2 Tim. 2: 20. — **22.** Room. 2: 4, 5. — **24.** Room. 3: 29.

25. niinkuin hän myös Hoosean kirjassa sanoo: »Minä olen kutsuva kansakseni sen kansan, joka ei ollut minun kansani, ja rakkaakseni sen, joka ei ollut minun rakkaani,
26. ja on tapahtuva, että siinä paikassa, jossa heille sanottiin: 'Te ette ole minun kansani', siinä heitä kutsutaan elävän Jumalan lapsiksi».
27. Mutta Esaias huudahtaa Israelista: »Vaikkapa Israelin lapsia olisikin kuin meren hiekkaa, niin pelastuu heistä vain jäännös.
28. Sillä sanansa on Herra lopullisesti toteuttava maan päällä ja toteuttava sen rutosti.»
29. Niinkuin Esaias myös on ennustanut: »Jollei Herra Sebaot olisi jättänyt meille siementä, niin olisimme tulleet Sodoman kaltaisiksi ja joutuneet yhdenlaisiksi kuin Gomorra».
30. **Mitä** me siis sanomme? Sanomme, että pakanat, jotka eivät tavoitelleet vanhurskautta, ovat saavuttaneet vanhurskauden, mutta sen vanhurskauden, joka tulee uskosta;
31. Israel sitä vastoin, joka tavoitteli vanhurskauden lakia, ei ole semmoiseen lakiin päässyt.
32. Minkätähden? Sentähden, etteivät he perustautuneet uskoon, vaan muka tekoihin; sillä he kompastuivat kompastuskiveen,
33. niinkuin on kirjoitettu: »Katso, minä panen Siioniin kompastuskiven ja loukkauskallion, ja joka häneen uskoo, se ei joudu häpeään».

10 luku.

Juutalaiset kyllä kiivailivat Jumalan puolesta, mutta eivät alistuneet Jumalan vanhurskauden alle 1—3. Tämä saavutetaan ainoastaan uskomalla Kristukseen, joka on lain loppumäärä ja sanassaan aina on meitä lähellä 4—13. Usko tulee evankeliumin saarnasta, mutta Juutalaiset eivät olleet evankeliumille kuuliaisia, vaan hylkäsivät heille tarjotun armon, niinkuin heistä oli ennustettukin 14—21.

1. **Veljeni**, minä toivon sydämestäni ja rukoilen Jumalaa heidän edestään, että he pelastuisivat.
2. Sillä minä todistan heistä, että he kiivailevat Jumalan puolesta, mutta taitamattomasti;
3. sillä kun he eivät tunne Jumalan vanhurskautta, vaan koettavat pystyttää omaa vanhurskauttaan, eivät he ole alistuneet Jumalan vanhurskauden alle.
4. **Sillä** Kristus on lain loppu, vanhurskaudeksi jokaiselle, joka uskoo.
5. Kirjoittaahan Mooses siitä vanhurskaudesta, joka tulee

25. Hoos. 2: 23. 1 Piet. 2: 10. — **26.** Hoos. 1: 10. — **27.** 1 Moos. 22: 17. Es. 10: 22, 23. Room. 11: 5. — **29.** 1 Moos. 19: 24, 25. Es. 1: 9. Jer. 50: 40. — **30.** Room. 10: 20. — **31.** Room. 10: 2, 3; 11: 7. Gal. 5: 4. — **32.** 1 Kor. 1: 23. — **33.** Ps. 118: 22. Es. 8: 14; 28: 16. Matt. 21: 42. Luuk. 2: 34. Ap. t. 10: 43. Room. 10: 11. 1 Piet. 2: 6-8.
10. 1. Room. 9: 3. — **2.** Ap. t. 22: 3. Gal. 1: 14. — **3.** Room. 9: 30-32. Fil. 3: 9. — **4.** Matt. 5: 17. Ap. t. 13: 38, 39. 2 Kor. 3: 13. Gal. 3: 24. Hebr. 8: 13. — **5.** 3 Moos. 18: 5. Hes. 20: 11. Luuk. 10: 28. Gal. 3: 12.

laista, että ihminen, joka käskyt pitää, on niistä elävä.
6. Mutta se vanhurskaus, joka tulee uskosta, puhuu näin: »Älä sano sydämessäsi: kuka nousee taivaaseen?» se on: tuomaan Kristusta alas,
7. tahi: »Kuka astuu alas syvyyteen?» se on: nostamaan Kristusta kuolleista.
8. Vaan mitä se puhuu? »Sana on sinua lähellä, sinun suussasi ja sinun sydämessäsi»; se on se uskon sana, jota me saarnaamme.
9. Sillä jos sinä tunnustat suullasi Jeesuksen Herraksi ja uskot sydämessäsi, että Jumala on hänet herättänyt kuolleista, niin sinä pelastut;
10. sillä sydämellä uskoen tullaan vanhurskaaksi ja suulla tunnustaen pelastutaan.
11. Sanoohan raamattu: »Ei yksikään, joka uskoo häneen, joudu häpeään».
12. Tässä ei ole erotusta Juutalaisen eikä Kreikkalaisen välillä; sillä yksi ja sama on kaikkien Herra, runsaskätinen kaikille, jotka häntä avuksi huutavat.
13. Sillä »jokainen, joka avuksi huutaa Herran nimeä, on pelastuva».
14. Mutta kuinka he huutavat avuksensa sitä, johon eivät usko? Ja kuinka he voivat uskoa siihen, josta eivät ole kuulleet? Ja kuinka he voivat kuulla, ellei ole julistajaa?
15. Ja kuinka kukaan voi julistaa, ellei ketään lähetetä? Niinkuin on kirjoitettu: »Kuinka suloiset ovatkaan niiden jalat, jotka hyvää sanomaa julistavat!»
16. Mutta eivät kaikki ole olleet kuuliaisia evankeliumille. Sillä Esaias sanoo: »Herra, kuka uskoo meidän saarnaamme?»
17. Usko tulee siis kuulemisesta, mutta kuuleminen Kristuksen sanan kautta.
18. Mutta minä kysyn: eivätkö he ole kuulleet? Kyllä ovat. »Heidän äänensä on kulkenut kaikkiin maihin, ja heidän sanansa maailman ääriin asti.»
19. Minä kysyn: ei suinkaan Israel ole ollut siitä tietämätön? Ei. Ensiksi sanoo Mooses: »Olen yllyttävä teitä kiivauteen kansan kautta, joka ei ole mikään kansa, ymmärtämättömän kansan kautta olen kiihottava teitä».
20. Ja Esaias on rohkea ja sanoo: »Ne ovat löytäneet minut, jotka eivät minua etsineet; niille olen ilmeiseksi tullut, jotka eivät minua kysyneet».
21. Mutta Israelista hän sanoo: »Koko päivän minä ojensin käsiäni tottelematonta ja vastahakoista kansaa kohden».

11 luku.

Jumala ei kuitenkaan ole kokonaan hyljännyt kansaansa, sillä

6. 5 Moos. 30: 11-13. Joh. 3: 13. — **8.** 5 Moos. 30: 14. — **9.** Matt. 10: 32. Luuk. 12: 8. Ap. t. 16: 31. — **10.** 2 Kor. 4: 13. — **11.** Ps. 25: 3. Es. 28: 16. Room. 9: 33. — **12.** Ap. t. 10: 34-36. Room. 3: 22-29. Ef. 1: 7; 2: 4, 7. 1 Tim. 2: 3-6. — **13.** Jooel 2: 32. Ap. t. 2: 21. — **14.** Ap. t. 8: 31. — **15.** Es. 52: 7. Nah. 1: 15. Ef. 6: 15. — **16.** Es. 53: 1. Joh. 12: 38. — **18.** Ps. 19: 4, 5. Es. 49: 6. Matt. 24: 14. 2 Kor. 2: 14. Kol. 1: 6, 23. — **19.** 5 Moos. 32: 21. — **20.** Es. 65: 1, 2. Room. 9: 30.

siitä pysyy jäännös Jumalalle uskollisena 1—10. Israelin lankeamisen kautta pelastus on tullut pakanoille 11—16, jotka siitä älkööt kerskatko, sillä vielä on koko Israel pelastuva 17—27; näin Jumala on antanut kaikki alttiiksi tottelemattomuuden valtaan, jotta hän kaikkia armahtaisi 28—32. Apostoli ylistää Jumalan armon ja viisauden runsautta 33—36.

1. **M**inä sanon siis: ei kai Jumala ole hyljännyt kansaansa? Ei suinkaan; sillä olenhan minäkin Israelilainen, Aabrahamin siementä, Benjaminin sukukuntaa.

2. Ei Jumala ole hyljännyt kansaansa, jonka hän on edeltätuntenut. Vai ettekö tiedä, mitä raamattu sanoo kertomuksessa Eliaasta, kuinka hän esiintyy Jumalan edessä Israelia vastaan ja sanoo:

3. »Herra, he ovat tappaneet sinun profeettasi ja kukistaneet alttarisi, ja minä yksin olen jälelle jäänyt, ja he vainoavat minun henkeäni»?

4. Mutta minkä vastauksen hän saa Jumalalta? »Minä olen jättänyt itselleni seitsemäntuhatta miestä, jotka eivät ole notkistaneet polvea Baalille.»

5. Samoin on nykyaikanakin olemassa jäännös armon valinnan mukaan;

6. mutta jos valinta on tapahtunut armosta, niin se ei ole tapahtunut tekojen nojalla, sillä silloin armo ei enää olisikaan armoa. [Mutta jos se on tapahtunut tekojen nojalla, niin ei se ole tapahtunut armosta, koska teko silloin ei enää olisi tekoa.]

7. Miten siis on? Mitä Israel tavoittelee, sitä se ei ole saavuttanut, mutta valitut ovat sen saavuttaneet; muut ovat paatuneet,

8. niinkuin on kirjoitettu: »Jumala on antanut heille unteluuden hengen, silmät, jotteivät näkisi, ja korvat, jotteivät kuulisi tähän päivään asti».

9. Ja Daavid sanoo: »Tulkoon heidän pöytänsä heille paulaksi ja ansaksi ja kompastukseksi ja kostoksi,

10. soetkoot heidän silmänsä, jotteivät näkisi; ja koukista alinomaa heidän selkäänsä».

11. **S**anon siis: eivät kai he kompastuneet sitä varten, että lankeaisivat? Eivät suinkaan; vaan pelastus tuli pakanoille heidän lankeemuksensa kautta, jotta he itse innostuisivat kilvoittelemaan.

12. Mutta jos heidän lankeemuksensa on koitunut maailmalle rikkaudeksi, ja heidän vaurionsa pakanoille rikkaudeksi, kuinka paljoa enemmän heidän täysilukuinen palaamisensa!

11. 1. 5 Moos. 4: 31. 1 Sam. 12: 22. Ps. 94: 14. Jer. 31: 37. 2 Kor. 11: 22. Fil. 3: 5. — **3.** 1 Kun. 19: 10, 14. — **4.** 1 Kun. 19: 18. — **5.** Sak. 13: 8, 9. Room. 9: 27. — **6.** 5 Moos. 9: 4, 5. Room. 4: 4, 5. Gal. 3: 18. Ef. 2: 8. — **7.** Room. 9: 31. 2 Kor. 3: 14. — **8.** 5 Moos. 29: 4. Es. 6: 9, 10; 29: 10. Hes. 12: 2. Matt. 13: 14. Luuk. 8: 10. Joh. 12: 40. — **9.** Ps. 69: 23, 24. — **11.** 5 Moos. 32: 21. Matt. 22: 8, 9. Ap. t. 13: 46; 18: 6. — **12.** Es. 49: 22.

13. Teille, pakanoille, minä puhun; koskapa olen pakanain apostoli, ylistän minä virkaani,
14. innostuttaakseni, jos mahdollista, kilvoitteluun niitä, jotka ovat minun heimolaisiani, ja pelastaakseni edes muutamia heistä.
15. Sillä jos heidän hylkäämisensä on koitunut maailmalle sovitukseksi, mitä heidän armoihin ottamisensa on muuta kuin elämään nousemista kuolleista?
16. Mutta jos esikkoleipä on pyhä, niin on koko taikinakin pyhä, ja jos juuri on pyhä, niin ovat oksatkin pyhät.
17. Mutta jos muutamat oksat ovat taitetut pois ja sinä, joka olet metsäöljypuuta, olet oksastettu jalojen oksien joukkoon ja olet päässyt niiden kanssa osalliseksi öljypuun mehevästä juuresta,
18. niin älä ylpeile halveksien oksia; mutta jos ylpeilet, niin tiedä, ettet sinä kannata juurta, vaan juuri kannattaa sinua.
19. Sanonet ehkä: »Nuo oksat taitettiin pois, jotta minä oksastettaisiin».
20. Oikein; epäuskonsa tähden ne taitettiin pois, mutta sinä pysyt uskosi kautta. Älä ole ylpeämielinen, vaan pelkää,
21. sillä jos Jumala ei ole säästänyt luonnollisia oksia, ei hän ole säästävä sinuakaan.
22. Katso siis tässä Jumalan hyvyyttä ja ankaruutta: Jumalan ankaruutta langenneita kohtaan, mutta hänen hyvyyttänsä sinua kohtaan, jos hänen hyvyydessään pysyt; muutoin sinäkin hakataan pois.
23. Mutta nuo toisetkin, jos eivät jää epäuskoonsa, tulevat oksastettaviksi, sillä Jumala on voimallinen oksastamaan ne jälleen.
24. Sillä jos sinä olet hakattu puusta, joka luonnostaan on metsäöljypuu, ja vasten luontoa oksastettu jaloon öljypuuhun, kuinka paljoa enemmän nämä, jotka ovat luonnollisia oksia, tulevat oksastettaviksi omaan öljypuuhunsa.
25. Sillä minä tahdon, veljet — jottette olisi oman viisautenne varassa — ilmaista teille tämän salaisuuden, että Israelia on osaksi kohdannut paatumus, joka on kestävä, kunnes pakanat täysilukuisina ovat tulleet sisään,
26. ja niin koko Israel on pelastuva, niinkuin on kirjoitettu: »Pelastaja on tuleva Siionista, hän on poistava kaiken jumalattomuuden Jaakobista;
27. ja tämä on oleva minun liittoni heidän kanssaan, kun minä otan pois heidän syntinsä».
28. Evankeliumiin nähden he kyllä ovat vihollisia teidän tähtenne, mutta valintaan nähden

13. Ap. t. 9: 15; 13: 2; 22: 21. Room. 15: 16. Gal. 1: 16; 2: 2, 7, 9. Ef. 3: 8. 1 Tim. 2: 7. 2 Tim. 1: 11. — **14.** Juud. v. 22, 23. — **15.** 2 Kor. 5: 18. — **16.** 3 Moos. 23: 10. 4 Moos. 15: 19-21. Neh. 10: 37. Hes. 44: 30. — **17.** Jer. 11: 16. Ef. 2: 12, 13. — **18.** Joh. 4: 22. — **20.** Sananl. 28: 14. Es. 66: 2. 1 Kor. 10: 12. Fil. 2: 12. — **21.** 2 Piet. 2: 4-10. — **22.** Joh. 15: 2. Hebr. 3: 14. — **23.** 2 Kor. 3: 16. — **25.** Luuk. 21: 24. Joh. 10: 16. 2 Kor. 3: 14. — **26.** 5 Moos. 4: 30. Ps. 14: 7. Es. 59: 20. Matt. 23: 39. — **27.** Es. 27: 9. Jer. 31: 31, 33. Hebr. 8: 8; 10: 16. — **28.** 5 Moos. 10: 15.

he ovat rakastettuja isien tähden.
29. Sillä armolahjojaan ja kutsumistansa Jumala ei kadu.
30. Samoinkuin te ennen olitte Jumalalle tottelemattomia, mutta nyt olette saaneet laupeuden noiden tottelemattomuuden kautta,
31. samoin nämäkin nyt ovat olleet tottelemattomia, jotta hekin sen armahtamisen kautta, joka on tullut teidän osaksenne, nyt saisivat laupeuden.
32. Sillä Jumala on sulkenut kaikki tottelemattomuuteen, jotta hän kaikkia armahtaisi.
33. **O**i sitä Jumalan rikkauden ja viisauden ja tiedon syvyyttä! Kuinka tutkimattomat ovat hänen tuomionsa ja käsittämättömät hänen tiensä!
34. Sillä kuka on tuntenut Herran mielen? Tai kuka on ollut hänen neuvonantajansa?
35. Tai kuka on ensin antanut jotakin hänelle, niin että hänen olisi se korvattava?
36. Sillä hänestä ja hänen kauttaan ja häneen on kaikki; hänelle olkoon kunnia iankaikkisesti. Amen.

12 luku.

Siirtyessään neuvomaan, miten kristillinen siveys on seurakunnan piirissä ilmenevä, apostoli kehoittaa veljiä kokonaan antautumaan Jumalalle 1, 2, käskee heitä arvostelemaan itseänsä sen uskonmäärän mukaan, minkä Jumala on kullekin antanut, ja nöyrinä palvelemaan toinen toistaan, kutakin saamallaan armolahjalla 3—8 ja pyytää heitä itsensäkieltävällä rakkaudella tekemään hyvää veljille ja vihollisille sekä voittamaan pahan hyvällä 9—21.

1. **N**iin minä Jumalan armahtavan laupeuden kautta kehoitan teitä, veljet, antamaan ruumiinne eläväksi, pyhäksi, Jumalalle otolliseksi uhriksi; tämä on teidän järjellinen jumalanpalveluksenne.
2. Ja älkää muodostautuko tämän maailmanajan mukaan, vaan muuttukaa mielenne uudistuksen kautta, tutkiaksenne, mikä on Jumalan tahto, mikä hyvää ja otollista ja täydellistä.
3. **S**illä sen armon kautta, mikä minulle on annettu, minä sanon teille jokaiselle, ettette ajattelisi itsestänne enempää, kuin mitä tulee ajatella, vaan pyrkisitte noudattamaan ajatuksissanne kohtuutta sen uskonmäärän mukaan, minkä Jumala on kullekin suonut.
4. Sillä niinkuin meillä yhdessä ruumiissa on monta jäsentä, mutta kaikilla jäsenillä ei ole sama tehtävä,
5. niin me, vaikka meitä on

29. 4 Moos. 23: 19. 2 Tim. 2: 13. — **32.** Room. 3: 9, 19, 23. Gal. 3: 22. 1 Tim. 2: 4. — **33.** Job 11: 7. Ps. 36: 6, 7. Es. 45: 15. Viis. 17:1. — **34.** Job 15: 8; 36: 22. Ps. 92: 6. Es. 40: 13. Jer. 23: 18. Viis. 9: 13. 1 Kor. 2: 16. — **35.** Job 35: 7; 41: 2. — **36.** 1 Kor. 8: 6. Kol. 1: 16. Ilm. 4: 11.
12. 1. Room. 6: 13. 1 Kor. 6: 13, 20. — **2.** Gal. 1: 4. Ef. 4: 23; 5: 10, 17. Kol. 1: 9. 1 Tess. 4: 3. 1 Piet. 1: 14. 1 Joh. 2: 15. — **3.** Matt. 25: 15. Room. 1: 5. 1 Kor. 12: 11. 2 Kor. 10: 13. Ef. 4: 7. — **4.** 1 Kor. 12: 12, 27. Ef. 4: 16. — **5.** 1 Kor. 10: 17. Ef. 1: 23; 4: 25; 5: 23. Kol. 1: 24.

monta, olemme yksi ruumis Kristuksessa, mutta itsekukin olemme toistemme jäseniä;

6. ja meillä on erilaisia armolahjoja sen armon mukaan, mikä meille on annettu; jos jollakin on profetoimisen lahja, niin käyttäköön sitä uskon mukaisesti;

7. jos virka, niin pitäköön virastaan vaarin; jos joku opettaa, olkoon uskollinen opettamisessaan;

8. jos kehoittaa, niin kehoittamisessaan; joka antaa, antakoon hyvästä sydämestä; joka on johtaja, johtakoon huolellisesti; joka laupeutta harjoittaa, tehköön sitä ilomielin.

9. Olkoon rakkaus vilpitön, kammokaa pahaa, riippukaa hyvässä kiinni.

10. Olkaa veljenrakkaudessa helläsydämisiä toisianne kohtaan; keskinäisessä kunnioittamisessa olkaa toisillenne esikuvina.

11. Älkää harrastuksessanne olko velttoja; olkaa hengessä palavia; palvelkaa Herraa.

12. Olkaa toivossa iloisia, ahdistuksessa kärsivällisiä, rukouksessa kestäviä.

13. Pitäkää pyhien tarpeita ominanne; ahkeroikaa vieraanvaraisuutta.

14. Siunatkaa vainoojianne, siunatkaa älkääkä kirotko.

15. Iloitkaa iloitsevien kanssa, itkekää itkevien kanssa.

16. Olkaa keskenänne yksimielisiä. Älkää korkeita kurkotelko, vaan tyytykää alhaisiin oloihin. Älkää olko itsemielestänne viisaita.

17. Älkää kenellekään pahaa pahalla kostako. Harrastakaa sitä, mikä on hyvää kaikkien ihmisten edessä.

18. Jos mahdollista on ja mikäli teistä riippuu, eläkää rauhassa kaikkien ihmisten kanssa.

19. Älkää itse kostako, rakkaani, vaan antakaa sijaa Jumalan vihalle, sillä kirjoitettu on: »Minun on kosto, minä olen maksava, sanoo Herra».

20. Vaan »jos vihollisellasi on nälkä, ruoki häntä, jos hänellä on jano, juota häntä, sillä näin tehden sinä kokoat tulisia hiiliä hänen päänsä päälle».

21. Älä anna pahan itseäsi voittaa, vaan voita sinä paha hyvällä.

---

6. 1 Kor. 12: 4. Ef. 4: 11. 1 Piet. 4: 10, 11. — **7.** 1 Tim. 4: 16. — **8.** 5 Moos. 15: 7. Matt. 6: 1-3. Ap. t. 20: 28. 2 Kor. 8: 2; 9: 7. 1 Piet. 5: 2. — **9.** Ps. 34: 15; 37: 27; 97: 10. Aam. 5: 15. 2 Kor. 6: 6. 1 Piet. 1: 22; 4: 8. 1 Joh. 4: 7. — **10.** Fil. 2: 3. 1 Tess. 4: 9. Hebr. 13: 1. 1 Piet. 1: 22; 2: 17. 2 Piet. 1: 7. — **11.** Ap. t. 18: 25. Ilm. 3: 15, 16. — **12.** Luuk. 10: 20; 18: 1. Ap. t. 1: 14; 2: 42. Room. 15: 13. Ef. 6: 18. Kol. 4: 2. 1 Tess. 5: 16, 17. Hebr. 10: 35, 36; 12: 1. Jaak. 5: 7. — **13.** Matt. 25: 35. 1 Kor. 16: 1. Hebr. 13: 2. 1 Piet. 4: 9. — **14.** Matt. 5: 44. Luuk. 6: 28. 1 Kor. 4: 12. 1 Piet. 3: 9. — **15.** Syr. 7: 37, 38. Luuk. 1: 58. — **16.** Ps. 131: 1. Sananl. 3: 7. Es. 5: 21. Room. 15: 5. 1 Kor. 1: 10. 2 Kor. 13: 11. Fil. 2: 2. — **17.** 3 Moos. 19: 18. Sananl. 20: 22. Matt. 5: 39. 2 Kor. 8: 21. 1 Piet. 3: 9. — **18.** Mark. 9: 50. Hebr. 12: 14. — **19.** 5 Moos. 32: 35. Ps. 94: 1. Sananl. 24: 29. Syr. 28: 1. Luuk. 6: 29. 2 Tess. 1: 6. Hebr. 10: 30. — **20.** 2 Moos. 23: 4, 5. Sananl. 25: 21, 22. Matt. 5: 44. — **21.** 1 Sam. 24: 18.

13 luku.

Apostoli teroittaa kristittyjen velvollisuutta olla alamaisia esivallalle, se kun on Jumalan asettama oikeuden ylläpitäjä 1—7, rakastamaan lähimäisiään 8—10, hylkäämään pimeyden teot ja vaeltamaan niinkuin päivällä sekä pukeutumaan Herraan Kristukseen 11—14.

1. **O**lkoon jokainen niille vallassaolijoille alamainen, joiden vallan alla hän on. Sillä kaikki esivalta on Jumalalta; ne vallassaolijat, jotka ovat, ne ovat Jumalan asettamia.

2. Sentähden, joka asettuu esivaltaa vastaan, se nousee Jumalan säätämystä vastaan; mutta jotka nousevat vastaan, tuottavat itselleen tuomion.

3. Sillä hallitusmiehet eivät ole niiden pelkona, jotka tekevät hyvää, vaan niiden, jotka tekevät pahaa. Jos siis tahdot olla esivaltaa pelkäämättä, niin tee sitä, mikä on hyvää, ja sinä saat siltä kiitosta;

4. sillä se on Jumalan palvelija, sinulle hyväksi. Mutta jos pahaa teet, niin pelkää; sillä se ei miekkaa turhaan kanna, koska se on Jumalan palvelija, kostaja sen rankaisemiseksi, joka pahaa tekee.

5. Sentähden on oltava alamainen, ei ainoastaan rangaistuksen tähden, vaan myös omantunnon tähden.

6. Sentähdenhän te verojakin maksatte. Sillä viranomaiset ovat Jumalan palvelusmiehiä ja ovat toimessaan juuri sitä varten.

7. Antakaa kaikille, mitä olette velvolliset: vero kenelle vero on tuleva, tulli kenelle tulli on tuleva, pelko kenelle pelko on tuleva, kunnia kenelle kunnia on tuleva.

8. **Ä**lkää olko kenellekään mitään velkaa, muuta kuin että toisianne rakastatte; sillä joka toistaan rakastaa, se on lain täyttänyt.

9. Sillä nämä: »Älä tee huorin, älä tapa, älä varasta, älä himoitse», ja mikä muu käsky tahansa, ne sisältyvät kaikki tähän sanaan: »Rakasta lähimäistäsi niinkuin itseäsi».

10. Rakkaus ei tee lähimäiselle mitään pahaa. Sentähden on rakkaus lain täyttämys.

11. **J**a tehkää tämä, koska tunnette tämän ajan, että jo on hetki teidän unesta nousta; sillä pelastus on nyt meitä lähempänä kuin silloin, kun uskoon tulimme.

12. Yö on pitkälle kulunut ja päivä on lähellä. Pankaamme sentähden pois pimeyden teot, ja pukeutukaamme valon aseihin.

13. Vaeltakaamme säädyllisesti, niinkuin päivällä, ei öisissä kemuissa ja juomingeissa, ei haureudessa ja irstaisuudessa, ei riidassa ja kateudessa,

13. 1. Sananl. 8: 15, 16. Dan. 4: 22. Viis. 6: 4. Joh. 19: 11. Tiit. 3: 1. 1 Piet. 2: 13. — **2.** Sananl. 24: 21, 22. — **6.** Luuk. 20: 25. — **7.** Matt. 22: 21. — **8.** Matt. 7: 12. — **9.** 2 Moos. 20: 13-17. 3 Moos. 19: 18. Matt. 19: 18, 19. Mark. 12: 31. Luuk. 10: 27. — **10.** Matt. 22: 40. 1 Kor. 13: 4-7. Gal. 5: 14. Kol. 3: 14. 1 Tim. 1: 5. Jaak. 2: 8. — **11.** 1 Kor. 15: 34. Ef. 5: 14. 1 Tess. 5: 6-8. — **12.** Ef. 5: 11. Kol. 3: 8. 1 Tess. 5: 4, 5. 1 Joh. 2: 8. — **13.** Sananl. 23: 20. Luuk. 21: 34. 1 Kor. 6: 9, 10. Gal. 5: 19, 21. Ef. 5: 3, 18. Fil. 4: 8. 1 Piet. 4: 3. Jaak. 3: 14.

14. vaan pukeutukaa Herraan Jeesukseen Kristukseen, älkääkä hoitako lihaanne niin, että himot heräävät.

14 luku.

Apostoli kehoittaa uskossa vahvoja ja heikkoja kohtelemaan toisiansa rakkaudella: joka uskoo saavansa syödä kaikkea, älköön halveksiko sitä, joka on uskossa heikompi, ja heikko älköön vahvempaa tuomitko 1—4; samoin se, joka tekee erotuksen päiväin välillä, älköön tuomitko sitä, joka ei tee tämmöistä erotusta 5—12. Ei kukaan saa tuomita veljeään eikä myöskään olla hänelle loukkaukseksi 13—23.

1. Uskossa heikko ottakaa huostaanne, rupeamatta väittelemään mielipiteistä.

2. Toinen uskoo saavansa syödä kaikkea, mutta toinen, joka on heikko, syö vihanneksia.

3. Joka syö, älköön halveksiko sitä, joka ei syö; ja joka ei syö, älköön tuomitko sitä, joka syö, sillä Jumala on ottanut hänet huostaansa.

4. Mikä sinä olet tuomitsemaan toisen palvelijaa? Oman isäntänsä edessä hän seisoo tai kaatuu; mutta hän on pysyvä pystyssä, sillä Herra voi pitää hänet pystyssä.

5. Toinen katsoo yhden päivän toista paremmaksi, toinen pitää kaikki päivät yhtä hyvinä; kukin olkoon omassa mielessään täysin varma.

6. Joka valikoi päiviä, se valikoi Herran tähden; ja joka syö, se syö Herran tähden, sillä hän kiittää Jumalaa; ja joka ei syö, se on Herran tähden syömättä ja kiittää Jumalaa.

7. Sillä ei kukaan meistä elä itselleen, eikä kukaan kuole itselleen.

8. Jos elämme, niin me elämme Herralle, ja jos kuolemme, niin me kuolemme Herralle. Sentähden, elimmepä tai kuolimme, niin me olemme Herran omat.

9. Sillä sitä varten Kristus kuoli ja heräsi eloon, että hän olisi niin hyvin kuolleiden kuin elävienkin Herra.

10. Mutta sinä, minkätähden sinä tuomitset veljeäsi? Taikka sinä toinen, minkätähden sinä halveksit veljeäsi? Kaikkihan me asetetaan Jumalan tuomioistuimen eteen.

11. Sillä kirjoitettu on: »Niin totta kuin minä elän, sanoo Herra, minun edessäni on jokainen polvi notkistuva, ja jokainen kieli on ylistävä Jumalaa».

12. Niin on siis meidän jokaisen tehtävä Jumalalle tili itsestämme.

13. Älkäämme siis enää toisiamme tuomitko, vaan päättäkää pikemmin olla panematta

14. 1 Kor. 9: 27. Gal. 3: 27; 5: 16. Ef. 4: 22-24. Kol. 3: 10. 1 Piet. 2: 11. 1 Joh. 2: 16.

14. **1.** Ap. t. 20: 35. Room. 15: 1. 1 Kor. 9: 22. — **2.** 1 Moos. 1: 29; 9: 3. — **3.** Kol. 2: 16. — **4.** Matt. 7: 1. Jaak. 4: 12. — **5.** Gal. 4: 10. — **6.** 5 Moos. 8: 10. 1 Kor. 10: 30, 31. 1 Tim. 4: 3, 4. — **7.** 2 Kor. 5: 15. 1 Piet. 4: 2. — **8.** Gal. 2: 20. 1 Tess. 5: 10. — **9.** Ap. t. 10: 36, 42. 2 Kor. 5: 15. — **10.** Matt. 25: 31, 32. Luuk. 6: 37. Ap. t. 17: 31. 2 Kor. 5: 10. — **11.** Es. 45: 23. Fil. 2: 10, 11. — **12.** Matt. 12: 36. Room. 2: 6. 1 Piet. 4: 5. — **13.** Matt. 18: 7-9. 1 Kor. 8: 9; 10: 32. 2 Kor. 6: 3.

veljenne eteen loukkauskiveä tai
lankeemuksen aihetta.
14. Minä tiedän ja olen varma Herrassa Jeesuksessa, ettei mikään ole epäpyhää itsessään; vaan ainoastaan sille, joka pitää jotakin epäpyhänä, sille se on epäpyhää.
15. Mutta jos veljesi joutuu huoliinsa ruokasi vuoksi, niin sinä et enää vaella, niinkuin rakkaus vaatii. Älä saata ruuallasi turmioon sitä, jonka edestä Kristus on kuollut.
16. Älkää siis antako sen hyvän, mikä teillä on, joutua herjattavaksi;
17. sillä ei Jumalan valtakunta ole syömistä ja juomista, vaan vanhurskautta ja rauhaa ja iloa Pyhässä Hengessä.
18. Joka tässä kohden palvelee Kristusta, hän on Jumalalle otollinen ja ihmisille kelvollinen.
19. Niin tavoitelkaamme siis sitä, mikä edistää rauhaa ja keskinäistä rakentumistamme.
20. Älä ruuan tähden turmele Jumalan työtä. Kaikki tosin on puhdasta, mutta sille ihmiselle, joka syö loukatuin tunnoin, se on pahaa.
21. Hyvä on olla lihaa syömättä ja viiniä juomatta ja kieltäytyä siitä, josta veljesi loukkaantuu tai joutuu lankeemukseen tai heikontuu.
22. Pidä sinä itseksesi Jumalan edessä se usko, mikä sinulla on. Onnellinen on se, joka ei tuomitse itseään siitä, minkä hän hyväksyy;
23. mutta joka epäröi ja kuitenkin syö, se on tuomittu, koska syöminen ei lähtenyt uskosta, ja kaikki, mikä ei ole uskosta, on syntiä.

15 luku.

Kristittyjen tulee kantaa heikkojen vajavaisuuksia ja elää lähimäiselleen rakentumiseksi 1—4, olla keskenään yksimielisiä 5, 6 ja ottaa toinen toisensa huostaansa, niinkuin Kristus on ottanut huostaansa sekä Juutalaiset että pakanat 7—13. Apostoli puolustaa paikka paikoin rohkeaa kirjettään sillä, että hänen on papillisesti toimittaminen evankeliumin palvelusta pakanain seassa 14—16, jota hän on tehnytkin Jerusalemista Illyrikoon asti 17—21, ja tämän tähden hän on usein ollut estettynä tulemasta Roomaan 22. Vietyään Makedonian ja Akaian keräämän avustuksen Jerusalemiin hän aikoo matkallaan Espanjaan käydä veljien luona Roomassa 23—29 ja pyytää nyt heidän esirukouksiaan 30—33.

1. **M**utta meidän, vahvojen, tulee kantaa heikkojen vajavaisuuksia, eikä elää itsellemme mieliksi.
2. Olkoon kukin meistä lähimäiselleen mieliksi hänen parhaakseen, jotta hän rakentuisi.
3. Sillä ei Kristuskaan elänyt itselleen mieliksi, vaan sen mukaan kuin on kirjoitettu: »Niiden herjaukset, jotka sinua herjasivat, ovat sattuneet minuun».

---

14. Matt. 15: 11. Ap. t. 10: 15. 1 Kor. 8: 7; 10: 25, 26. 1 Tim. 4: 4, 5. Tiit. 1: 15. — **15.** 1 Kor. 8: 11. — **16.** Tiit. 2: 5. — **17.** Luuk. 17: 20. Room. 5: 1. 1 Kor. 8: 8. Gal. 5: 22. — **19.** Room. 15: 2. Hebr. 12: 14. — **21.** 1 Kor. 8: 13. — **22.** 1 Joh. 3: 21. — **23.** Mark. 16: 16.

15. 1. Room. 14: 1. 1 Kor. 9: 19, 22. Gal. 6: 2. 1 Tess. 5: 14. — **2.** Fil. 2: 4. — **3.** Ps. 69: 9, 10. Joh. 6: 38. Fil. 2: 5.

4. Sillä kaikki, mikä ennen on kirjoitettu, on kirjoitettu meille opiksi, jotta meillä raamatuista saatavan kärsivällisyyden ja lohdutuksen kautta olisi toivo.

5. Mutta kärsivällisyyden ja lohdutuksen Jumala suokoon teille, että olisitte yksimieliset keskenänne, Kristuksen Jeesuksen mielen mukaan,

6. jotta te yksimielisesti ja yhdestä suusta ylistäisitte Jumalaa ja Herramme Jeesuksen Kristuksen Isää.

7. **O**ttakaa sentähden huostaanne toinen toisenne, niinkuin Kristuskin on teidät huostaansa ottanut Jumalan kunniaksi.

8. Sillä minä sanon, että Kristus on tullut ympärileikattujen palvelijaksi Jumalan totuuden tähden, vahvistaakseen isille annetut lupaukset,

9. mutta että pakanat laupeuden tähden ovat ylistäneet Jumalaa, niinkuin on kirjoitettu: »Sentähden minä ylistän sinua pakanain seassa ja veisaan kiitosta sinun nimellesi».

10. Ja vielä raamattu sanoo: »Iloitkaa, te pakanat, hänen kansansa kanssa».

11. Ja taas: »Kiittäkää Herraa, kaikki pakanat, ja ylistäkööt häntä kaikki kansat».

12. Ja myös Esaias sanoo: »On tuleva Iisain juurivesa, se, joka nousee hallitsemaan pakanoita; häneen pakanat panevat toivonsa».

13. Mutta toivon Jumala täyttäköön teidät kaikella ilolla ja rauhalla uskossa, jotta teillä olisi runsas toivo Pyhän Hengen voiman kautta.

14. **V**eljeni, minä kyllä uskon teistä, että te jo ilmankin olette kuntoa täynnä, ja että teillä on tieto kaikesta, niin että myös kykenette toisianne neuvomaan.

15. Kuitenkin olen paikka paikoin jotenkin rohkeasti teille kirjoittanut, uudestaan muistuttaakseni teille näitä asioita, sen armon nojalla, jonka Jumala on antanut minulle

16. sitä varten, että olisin Kristuksen Jeesuksen palvelija pakanain keskuudessa, papillisesti toimittaakseni Jumalan evankeliumin palvelusta, jotta pakanakansat tulisivat otolliseksi ja Pyhän Hengen kautta pyhitetyksi uhriksi.

17. **M**inulla on siis Kristuksessa Jeesuksessa mistä kerskata, palvellessani Jumalaa;

18. sillä minä en rohkene puhua mistään muusta kuin siitä, mitä Kristus, saattaakseen pakanat kuuliaisiksi, on minun kauttani vaikuttanut sanalla ja teoilla,

19. tunnustekojen ja ihmeiden voimalla, Pyhän Hengen voimalla, niin että minä Jerusalemista ja sen ympäristöstä alkaen Illyri-

---

4. Ps. 119: 50. Room. 4: 23. 1 Kor. 10: 11. 2 Tim. 3: 16. — **5.** Joh. 17: 21. Room. 12: 16. 1 Kor. 1: 10. Fil. 2: 2. — **6.** Ap. t. 4: 24. — **7.** Room. 14: 3. — **8.** Matt. 15: 24. Ap. t. 3: 25, 26. — **9.** 2 Sam. 22: 50. Ps. 18: 50. Joh. 10: 16. Room. 11: 30. — **10.** 5 Moos. 32: 43. — **11.** Ps. 117: 1. — **12.** Es. 11: 1, 10. Matt. 12: 21. Ilm. 5: 5; 22: 16. — **14.** 2 Piet. 1: 12. 1 Joh. 2: 21. — **15.** Room. 12: 3. — **16.** Mal. 1: 11. Ap. t. 9: 15; 13: 2. Room. 11: 13. Gal. 2: 9. 1 Tim. 2: 7. 2 Tim. 1: 11. — **17.** 1 Kor. 1: 31. — **18.** Ap. t. 21: 19. Room. 16: 26. — **19.** Mark. 16 17, 20. Ap. t. 19: 11. 2 Kor. 12: 12.

koon saakka olen suorittanut tehtäväni Kristuksen evankeliumin julistajana,
20. ja sillä tavoin, että olen pitänyt kunnianani olla julistamatta evankeliumia siellä, missä Kristuksen nimi jo on mainittu, jotten rakentaisi toisen laskemalle perustukselle,
21. vaan niinkuin on kirjoitettu: »Ne, joille ei ole julistettu hänestä, saavat hänet nähdä, ja jotka eivät ole kuulleet, ne ymmärtävät».
22. Sentähden olenkin niin usein ollut estetty tulemasta teidän luoksenne.
23. Mutta koska minulla nyt ei enää ole tilaa näissä paikkakunnissa ja kun jo monta vuotta olen halunnut tulla teidän luoksenne,
24. niin minä Espanjaan matkustaessani tulen luoksenne, sillä minä toivon teidän kauttanne matkustaessani näkeväni teidät ja saavani teiltä saattajia sinne, kunhan ensin olen jonkun verran tyydyttänyt kaipuutani saada olla teidän seurassanne.
25. Mutta nyt minä matkustan Jerusalemiin pyhille avustusta viemään.
26. Sillä Makedonia ja Akaia ovat päättäneet panna toimeen keräyksen Jerusalemissa asuvien pyhien köyhiä varten.
27. Sen he ovat päättäneet omasta hyvästä tahdostaan, ja he ovatkin sen heille velkaa; sillä jos pakanat ovat tulleet osallisiksi heidän hengellisistä tavaroistaan, niin he puolestaan ovat velvolliset auttamaan heitä maallisilla tavaroillaan.
28. Kun olen tehtäväni suorittanut ja tämän hedelmän heille varmasti vienyt, lähden minä teidän kauttanne Espanjaan;
29. ja minä tiedän, että tullessani luoksenne tulen Kristuksen täydellinen siunaus mukanani.
30. Mutta minä kehoitan teitä, veljet, Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta ja Hengen rakkauden kautta, taistelemaan kanssani rukoillen minun edestäni Jumalaa,
31. että pelastuisin joutumasta Juudean uskottomien käsiin ja että Jerusalemia varten tuomani avustus olisi pyhille mieluinen,
32. niin että minä Jumalan tahdon mukaisesti ilolla saapuisin luoksenne ja virkistyisin teidän seurassanne.
33. Rauhan Jumala olkoon kaikkien teidän kanssanne. Amen.

16 luku.

Paavali suosittaa Rooman kristityille Kenkrean seurakunnan palvelijaa Foibea 1, 2 ja lähettää terveisiä Priskalle ja Akulaalle sekä useille muille kristityille 3—16, kehoittaa heitä välttämään viettelijöitä 17—20, lausuu Timoteukselta ja muilta heille terveisiä 21—24 ja lopettaa kirjeensä ylistäen Jumalaa 25—27.

20. 2 Kor. 10: 15, 16. — **21.** Es. 52: 15. — **22.** Room. 1: 13. — **23.** Ap. t. 19: 21. Room. 1: 10, 11. — **24.** 1 Kor. 16: 6. — **25.** Ap. t. 19: 21; 20: 22; 24: 17. — **26.** 1 Kor. 16: 1. 2 Kor. 8: 1; 9: 1, 2, 12. Gal. 2: 9, 10. — **27.** 1 Kor. 9: 11. Gal. 6: 6. — **29.** Room. 1: 11. — **30.** 2 Kor. 1: 11. Ef. 6: 18, 19. Kol. 4: 3, 12. — **31.** 2 Tess. 3: 1, 2. — **33.** 2 Kor. 13: 11. Fil. 4: 9. 1 Tess. 5: 23. 2 Tess. 3: 16.

14. 765. — 20

1. **Minä** suljen teidän suosioonne sisaremme Foiben, joka on Kenkrean seurakunnan palvelija,
2. että otatte hänet vastaan Herrassa, niinkuin pyhien sopii, ja autatte häntä kaikessa, missä hän teitä tarvitsee; sillä hän on ollut monelle avuksi ja myöskin minulle.
3. **Sanokaa** terveisiä Priskalle ja Akulaalle, työkumppaneilleni Kristuksessa Jeesuksessa,
4. — jotka minun henkeni edestä ovat panneet oman henkensä alttiiksi ja joita en ainoastaan minä kiitä, vaan myös kaikki pakanain seurakunnat —
5. ja seurakunnalle, joka kokoontuu heidän talossaan. Terveisiä Epainetukselle, rakkaalleni, joka on Kristuksen ensi sato Aasiasta.
6. Terveisiä Marialle, joka on nähnyt paljon vaivaa teidän tähtenne.
7. Terveisiä Andronikukselle ja Juuniaalle, heimolaisilleni ja vankeustovereilleni, joilla on suuri arvo apostolien joukossa ja jotka jo ennen minua ovat olleet Kristuksessa.
8. Terveisiä Ampliatukselle, rakkaalleni Herrassa.
9. Terveisiä Urbanukselle, meidän työtoverillemme Kristuksessa, ja Stakykselle, rakkaalleni.
10. Terveisiä Apelleelle, koetuksenkestäneelle Kristuksessa. Terveisiä Aristobuluksen perhekuntalaisille.
11. Terveisiä Herodionille, heimolaiselleni. Terveisiä niille Narkissuksen perhekuntalaisille, jotka ovat Herrassa.
12. Terveisiä Tryfainalle ja Tryfosalle, jotka ovat nähneet vaivaa Herrassa. Terveisiä Persikselle, rakastetulle sisarelle, joka on nähnyt paljon vaivaa Herrassa.
13. Terveisiä Ruufukselle, valitulle Herrassa, ja hänen äidilleen, joka on kuin äiti minullekin.
14. Terveisiä Asynkritukselle, Flegonille, Hermeelle, Patrobaalle, Hermaalle ja veljille, jotka ovat heidän kanssaan.
15. Terveisiä Filologukselle ja Juulialle, Neereukselle ja hänen sisarelleen ja Olymppaalle ja kaikille pyhille, jotka ovat heidän kanssaan.
16. Tervehtikää toisianne pyhällä suudelmalla. Kaikki Kristuksen seurakunnat sanovat teille terveisiä.
17. **Mutta** minä kehoitan teitä, veljet, pitämään silmällä niitä, jotka saattavat aikaan erimielisyyttä ja pahennusta vastoin sitä oppia, jonka te olette saaneet; vetäytykää pois heistä.
18. Sillä sellaiset eivät palvele Herraamme Kristusta, vaan omaa vatsaansa, ja pettävät suloisilla sanoilla ja kauniilla puheilla vilpittömien sydämet.
19. Onhan teidän kuuliaisuutenne tullut kaikkien tietoon; sentähden minä iloitsen teistä, mutta tahdon, että olette hyvään viisaita, mutta pahaan ymmärtämättömiä.

---

16. **3.** Ap. t. 18: 2, 3, 26. 1 Kor. 16: 19. 2 Tim. 4: 19. — **5.** 1 Kor. 16: 15. — **16.** 1 Kor. 16: 20. 2 Kor. 13: 12. 1 Tess. 5: 26. 1 Piet. 5: 14. — **17.** Gal. 1: 8, 9. Fil. 3: 2. Kol. 2: 8. 2 Tess. 3: 6. 1 Tim. 6: 3. 2 Tim. 3: 2. 2 Joh. v. 10. — **18.** Hes. 13: 18. Fil. 3: 18, 19. 2 Piet. 2: 3. — **19.** Jer. 4: 22. Matt. 10: 16. Room. 1: 8. 1 Kor. 14: 20.

20. Ja rauhan Jumala on pian ruhjova saatanan teidän jalkojenne alle. Herramme Jeesuksen armo olkoon teidän kanssanne.
21. Terveisiä sanoo teille Timoteus, työtoverini, ja heimolaiseni Luukius, Jaason ja Sosipater.
22. Minä Tertius, joka olen kirjoittanut tämän kirjeen, sanon teille terveisiä Herrassa.
23. Gaius, minun ja koko seurakunnan majanantaja, sanoo teille terveisiä. Erastus, kaupungin rahainhoitaja, ja veli Kvartus sanovat teille terveisiä.
24. Herramme Jeesuksen Kristuksen armo olkoon teidän kanssanne. Amen.
25. Mutta hänen, joka voi teitä vahvistaa minun evankeliumini ja Jeesuksen Kristuksen saarnan mukaan, sen ilmaistun salaisuuden mukaan, joka kautta ikuisten aikojen on ollut ilmaisematta,
26. mutta joka nyt on julkisaatettu ja profetallisten kirjoitusten kautta iankaikkisen Jumalan käskystä tiettäväksi tehty kaikille kansoille uskon kuuliaisuuden aikaansaamiseksi,
27. Jumalan, ainoan viisaan, Jeesuksen Kristuksen kautta, hänen on kunnia iankaikkisesti. Amen.

20. 1 Moos. 3: 15. 1 Kor. 16: 23. 2 Kor. 13: 13. Fil. 4: 23. 1 Tess. 5: 28. 2 Tess. 3: 18. Ilm. 22: 21. — **21.** Ap. t. 16: 1; 20: 4. Fil. 2: 19, 22. 1 Tess. 3: 2. — **23.** 1 Kor. 1: 14. — **25.** Matt. 13: 35. 1 Kor. 2: 7. Ef. 1: 9; 3: 9, 20. Kol. 1: 26, 27. 2 Tim. 1: 9, 10. — **26.** Room. 1: 5. Tiit. 1: 2, 3. — **27.** 1 Tim. 1: 17; 6: 16. Juud. v. 25.

Paavalin ensimäinen kirje Korinttolaisille.

1 luku.

Apostoli toivottaa Korinton kristityille Jumalan armoa ja rauhaa 1—3, kiittää Jumalaa hänen armostaan heitä kohtaan 4—9, kehoittaa yksimielisyyteen ja nuhtelee heitä puolueriidoista 10—16. Evankeliumin sana ristiinnaulitusta Kristuksesta on tämän maailman viisaille mielettömyyttä, mutta kutsutuille se on Jumalan voima ja viisaus pelastukseksi 17—25. Jumala on valinnut maailman halvat, jottei kukaan kerskaisi 26—31.

1. **P**aavali, Kristuksen Jeesuksen kutsuttu apostoli Jumalan tahdosta, ja veli Sostenes
2. Korintossa olevalle Jumalan seurakunnalle, Kristuksessa Jeesuksessa pyhitetyille, jotka ovat kutsutut ja pyhät samoinkuin kaikki ne, jotka avuksi huutavat meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen nimeä joka paikkakunnassa, sekä heidän että meidän.
3. Armo olkoon teille ja rauha Jumalalta, meidän Isältämme, ja Herralta Jeesukselta Kristukselta.
4. **M**inä kiitän Jumalaani aina teidän tähtenne siitä Jumalan armosta, joka on annettu teille Kristuksessa Jeesuksessa,
5. että olette kaikessa hänestä rikastuneet, kaikessa puheessa ja kaikessa tiedossa,
6. sen mukaan kuin todistus Kristuksesta on teissä vahvistettu.
7. niin ettei teiltä mitään puutu missään armolahjassa, teidän odottaessanne Herramme Jeesuksen Kristuksen ilmestystä.
8. Hän on myös vahvistava teitä loppuun asti, niin että olette nuhteettomat Herramme Jeesuksen Kristuksen päivänä.
9. Jumala on uskollinen, hän, jonka kautta te olette kutsutut hänen Poikansa Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme yhteyteen.
10. **M**utta minä kehoitan teitä, veljet, Herramme Jeesuksen

---

1. 1. Ap. t. 18: 17. 2 Kor. 1: 1. Kol. 1: 1. — **2.** Joh. 17: 19. 1 Kor. 6: 11. Ef. 1: 1. 1 Tess. 4: 7. 2 Tim. 1: 9. — **3.** Room. 1: 7. 2 Kor. 1: 2. Gal. 1: 3. Ef. 1: 2. — **4.** Room. 1: 8. Ef. 1: 15, 16. — **5.** Room. 15: 14. 1 Kor. 12: 7, 8. 2 Kor. 8: 7. Kol. 1: 9. — **7.** Fil. 3: 20. 1 Tess. 1: 10. Tiit. 2: 13. — **8.** 2 Kor. 1: 21. Fil. 1: 6, 10. Kol. 1: 22. 1 Tess. 3: 13; 5: 23. — **9.** 5 Moos. 7: 9. Joh. 15: 5. 1 Kor. 10: 13. 1 Tess. 5: 24. 2 Tess. 3: 3. 1 Joh. 1: 3. — **10.** Room. 12: 16; 15: 5. 1 Kor. 11: 18. 2 Kor. 13: 11. Ef. 4: 3. Fil. 2: 2; 3: 15, 16. 1 Piet. 3: 8.

Kristuksen nimen kautta, että kaikki puhuisitte samalla tavalla ettekä suvaitsisi riitaisuuksia keskuudessanne, vaan että pysyisitte sovinnossa, ollen samaa mieltä ja ajatellen samalla tavalla.

11. Sillä Kloen perheväeltä olen saanut teistä kuulla, veljeni, että teillä on riitoja keskuudessanne.

12. Tarkoitan sitä, että te kukin sanotte, mikä sanoo: »Minä olen Paavalin puolta», mikä: »Minä olen Apolloksen», mikä taas: »Minä olen Keefaan», mikä vielä: »Minä olen Kristuksen».

13. Onko Kristus jaettu? Ei kai Paavali ole ristiinnaulittu teidän edestänne? Vai oletteko kastetut Paavalin nimeen?

14. Minä kiitän Jumalaa, etten ole kastanut teistä ketään muita kuin Krispuksen ja Gaiuksen,

15. jottei kukaan saattaisi sanoa, että olette minun nimeeni kastetut.

16. Kastoinhan tosin Stefanaankin perhekunnan; sitten en tiedä, olenko ketään muuta kastanut.

17. Sillä Kristus ei lähettänyt minua kastamaan, vaan evankeliumia julistamaan, ei puheen viisaudella, jottei Kristuksen risti menisi mitättömäksi.

18. Sillä sana rististä on hullutusta niille, jotka kadotukseen joutuvat, mutta meille, jotka pelastumme, se on Jumalan voima.

19. Onhan kirjoitettu: »Minä hävitän viisasten viisauden, ja ymmärtäväisten ymmärryksen minä teen mitättömäksi».

20. Missä ovat viisaat? Missä kirjanoppineet? Missä tämän maailman älyniekat? Eikö Jumala ole tehnyt tämän maailman viisautta hullutukseksi?

21. Sillä kun maailma ei Jumalan viisaudesta oppinut viisautensa avulla tuntemaan Jumalaa, niin Jumala näki hyväksi saarnauttamansa hullutuksen kautta pelastaa ne, jotka uskovat,

22. koskapa Juutalaiset vaativat tunnustekoja ja Kreikkalaiset etsivät viisautta,

23. me taas saarnaamme ristiinnaulittua Kristusta, joka on Juutalaisille pahennus ja pakanoille hullutus,

24. mutta niille heistä, jotka ovat kutsutut, olkootpa Juutalaisia tai Kreikkalaisia — Kristusta, joka on heille Jumalan voima ja Jumalan viisaus.

25. Sillä mikä Jumalalla on mieletöntä, on viisaampaa kuin ihmiset, ja mikä Jumalalla on heikkoa, on väkevämpää kuin ihmiset.

26. Sillä katsokaa, veljet, miten on kutsumisenne laita: ei

---

12. Joh. 1: 42. Ap. t. 18: 24. 1 Kor. 3: 4. — **14.** Ap. t. 18: 8. Room. 16: 23. — **16.** 1 Kor. 16: 15, 17. — **17.** Ap. t. 9: 15. 1 Kor. 2: 1, 4, 13. Gal. 1: 15, 16; 6: 14. — **18.** Ap. t. 17: 18. Room. 1: 16. 2 Kor. 4: 3. 2 Tess. 2: 10. — **19.** Job 5: 12, 13. Es. 29: 14. — **20.** Job 12: 17. Es. 44: 25. Room. 1: 22. 1 Kor. 3: 18. — **21.** Matt. 11: 25, 26. Luuk. 10: 21. — **22.** Matt. 12: 38; 16: 1. Mark. 8: 11. Luuk. 11: 16. Joh. 4: 48; 6: 30. Ap. t. 17: 18, 32. — **23.** Es. 8: 14. Room. 9: 32. 1 Kor. 2: 14. 1 Piet. 2: 8. — **24.** 2 Kor. 13: 4. Kol. 2: 3. — **26.** Luuk. 16: 15. Joh. 7: 48. Ap. t. 8: 27, 28. 1 Kor. 2: 8. Jaak. 2: 1, 2, 5.

ole monta inhimillisesti viisasta, ei monta mahtavaa, ei monta jalosukuista,
27. vaan mikä on mieletöntä maailmassa, sen Jumala valitsi saattaakseen viisaat häpeään, ja mikä on heikkoa maailmassa, sen Jumala valitsi saattaakseen häpeään sen, mikä on väkevää,
28. ja mikä maailmassa on halpasukuista ja halveksittua, sen Jumala valitsi, sen, joka ei mitään ole, tehdäkseen mitättömäksi sen, joka jotakin on,
29. jottei yksikään liha voisi kerskata Jumalan edessä.
30. Mutta hänestä on teidän olemisenne Kristuksessa Jeesuksessa, joka on tullut meille viisaudeksi Jumalalta ja vanhurskaudeksi ja pyhitykseksi ja lunastukseksi,
31. jotta kävisi, niinkuin on kirjoitettu: »Joka kerskaa, se kerskatkoon Herrasta».

2 luku.

Paavali sanoo heikkoudessa ja pelossa julistaneensa ristiinnaulittua Kristusta eikä tehneensä sitä ihmisviisauden sanoilla, vaan Hengen voimassa 1—5. Evankeliumi on Jumalan viisaus, salattu maailman viisailta, mutta Pyhän Hengen ilmoittama hengellisille 6—16.

1. **N**iinpä, kun minä tulin teidän luoksenne, veljet, en tullut puheen tai viisauden loistolla teille Jumalan todistusta julistamaan.
2. Sillä minä olin päättänyt, että teidän luonanne ollessani tunnen ainoastaan Jeesuksen Kristuksen, ja hänetkin ristiinnaulittuna.
3. Ja ollessani teidän luonanne minä olin heikkouden vallassa ja pelossa ja suuressa vavistuksessa,
4. ja puheeni ja saarnani ei ollut kiehtovia viisauden sanoja, vaan Hengen ja voiman osoittamista,
5. jottei uskonne perustuisi ihmisten viisauteen, vaan Jumalan voimaan.
6. **K**uitenkin me puhumme viisautta täydellisten seurassa, mutta ei tämän maailman viisautta eikä tämän maailman valtiasten, jotka kukistuvat,
7. vaan me puhumme salaisuutena ollutta Jumalan viisautta, sitä kätkettyä, jonka Jumala oli edeltämäärännyt ennen maailmanaikoja meidän kirkkaudeksemme.
8. Tätä viisautta ei kukaan tämän maailman valtiaista ole tuntenut, sillä jos olisivat sen tunteneet, eivät he olisi kirkkauden Herraa ristiinnaulinneet,
9. vaan tämä on — niinkuin on kirjoitettu — sitä, »mitä silmä ei ole nähnyt eikä korva kuullut, mikä ei ole ihmisen sydämeen noussut ja minkä Ju-

27. Matt. 11: 25. — **29.** Room. 3: 27. Ef. 2: 9. — **30.** Jer. 23: 5, 6; 33: 15, 16. Joh. 17: 19. Room. 4: 25. 2 Kor. 5: 21. Ef. 1: 7. Kol. 1: 14; 2: 3. — **31.** Jer. 9: 23, 24. 2 Kor. 10: 17.

2. 1. Ap. t. 18: 1, 2. 1 Kor. 1: 17. — **2.** Gal. 6: 14. Fil. 3: 8. — **3.** Ap. t. 18: 9. 2 Kor. 10: 1, 10; 11: 30; Gal. 4: 13. — **5.** Room. 15: 19. 1 Kor. 4: 20. 2 Kor. 4: 7. Ef. 1: 19. 1 Tess. 1: 5. — **6.** 1 Kor. 14: 20. Fil. 3: 15. Hebr. 5: 14. Jaak. 3: 15. — **7.** Job 28: 21. Room. 16: 25. 1 Kor. 4: 1. Ef. 3: 9. Kol. 1: 26. — **8.** Matt. 11: 25. Luuk. 23: 34. Joh. 7: 48; 16: 3. Ap. t. 3: 17; 13: 27. 1 Tim. 1: 13. — **9.** Es. 64: 4.

mala on valmistanut niille, jotka häntä rakastavat».
10. Mutta meille Jumala on sen ilmaissut Henkensä kautta, sillä Henki tutkii kaikki, Jumalan syvyydetkin.
11. Sillä kuka ihminen tietää, mitä ihmisessä on? Ei kukaan muu kuin ihmisen henki, joka hänessä on. Samoin ei myöskään kukaan muu kuin Jumalan Henki tiedä, mitä Jumalassa on.
12. Mutta me emme ole saaneet maailman henkeä, vaan sen Hengen, joka on Jumalasta, jotta tietäisimme, mitä Jumala on meille lahjoittanut;
13. ja siitä me myös puhumme, emme inhimillisen viisauden opettamin sanoin, vaan Hengen opettamin, selittäen hengellisiä asioita hengellisellä tavalla.
14. Mutta luonnollinen ihminen ei ota vastaan sitä, mikä Jumalan Hengen on; sillä se on hänelle hullutusta, eikä hän voi sitä ymmärtää, koska se on arvosteltava hengellisesti.
15. Hengellinen ihminen sitä vastoin arvostelee kaikkea, mutta häntä itseään ei kukaan kykene arvostelemaan.
16. Sillä kuka on tullut tuntemaan Herran mielen, niin että voisi neuvoa häntä? Mutta meillä on Kristuksen mieli.

3 luku.

Korinttolaiset ovat vielä lihallisia, koska riippuvat eri opettajissa 1—4, jotka ovat vain palvelijoita 5—9; mutta perustus on Kristus, jolle jokaisen on rakennettava pelastuakseen 10—15. Apostoli varoittaa rakentajia turmelemasta Jumalan temppeliä, ylpeilemästä maailman viisaudesta ja kehoittaa vapautumaan ihmisistä 16—23.

1. **N**iinpä, veljet, minun ei käynyt puhuminen teille niinkuin hengellisille. vaan niinkuin lihallisille, niinkuin pienille lapsille Kristuksessa.

2. Maitoa juotin teille, en antanut ruokaa, sillä sitä ette silloin sietäneet, ettepä vielä nytkään siedä;

3. olettehan vielä lihallisia. Sillä kun keskuudessanne on kateutta ja riitaa, ettekö silloin ole lihallisia ja vaella ihmisten tavoin?

4. Kun toinen sanoo: »Minä olen Paavalin puolta», ja toinen: »Minä olen Apolloksen», ettekö silloin ole niinkuin ihmiset ainakin?

5. **M**ikä Apollos sitten on? Ja mikä Paavali on? Palvelijoita, joiden kautta te olette tulleet uskoviksi, palvelijoita sen kykynsä mukaan, minkä Herra on heille kullekin antanut.

10. Joh. 16: 13. 1 Joh. 2: 27. — **11.** Sananl. 20: 27. Room. 11: 33, 34. — **12.** Room. 8: 9. — **13.** 1 Kor. 1: 17. 2 Piet. 1: 16. — **14.** Joh. 14: 17. Room. 8: 5. 1 Kor. 1: 18, 23. Juud. v. 19. — **15.** Sananl. 28: 5. 1 Tess. 5: 21. 1 Joh. 2: 20; 5: 20. — **16.** Job 15: 8. Es. 40: 13. Jer. 23: 18. Room. 11: 34. Fil. 2: 5.

3. 1. Ef. 4: 13, 14. — **2.** Joh. 16: 12. Hebr. 5: 12, 13. 1 Piet. 2: 2. — **3.** 1 Kor. 1: 11, 12; 11: 18. Gal. 5: 19, 20. Jaak. 3: 16. — **5.** Ap. t. 18: 24, 25. Room. 12: 3. 1 Kor. 1: 13; 4: 1; 16: 12.

6. Minä istutin, Apollos kasteli, mutta Jumala on antanut kasvun.
7. Niin ei siis istuttaja ole mitään, eikä kastelijakaan, vaan Jumala, joka kasvun antaa.
8. Mutta istuttaja ja kastelija ovat yhtä; kuitenkin on kumpikin saava oman palkkansa oman työnsä mukaan.
9. Sillä me olemme Jumalan työtovereita; te olette Jumalan viljelysmaa, olette Jumalan rakennus.
10. Sen Jumalan armon mukaan, joka on minulle annettu, minä olen taitavana rakentajana pannut perustuksen, ja toinen sille rakentaa, mutta katsokoon kukin, kuinka sille rakentaa.
11. Sillä muuta perustusta ei kukaan voi panna, kuin mikä on pantu, ja se on Jeesus Kristus.
12. Mutta jos joku rakentaa tälle perustukselle, rakensipa kullasta, hopeasta, jalokivistä, puusta, heinistä tai oljista,
13. niin kunkin teko on tuleva näkyviin; sillä se päivä on saattava sen ilmi, koska se tulessa ilmestyy, ja tuli on koetteleva, minkälainen kunkin teko on.
14. Jos jonkun tälle perustukselle rakentama rakennus kestää, on hän saava palkan;
15. mutta jos jonkun rakennus palaa poroksi, joutuu hän vahinkoon; mutta hän itse on pelastuva, kuitenkin ikäänkuin tulen läpi.
16. Ettekö tiedä, että olette Jumalan temppeli ja että Jumalan Henki asuu teissä?
17. Jos joku turmelee Jumalan temppelin, on Jumala turmeleva hänet; sillä Jumalan temppeli on pyhä, ja sellaisia te olette.
18. Älköön kukaan pettäkö itseään. Jos joku teidän joukossanne luulee olevansa viisas tässä maailmanajassa, on hänen tultava tyhmäksi, jotta hänestä tulisi viisas.
19. Sillä tämän maailman viisaus on hullutusta Jumalan silmissä. Onhan kirjoitettu: »Hän ottaa viisaat kiinni heidän kavaluudessaan»;
20. ja vielä: »Herra tuntee viisasten ajatukset, hän tietää ne turhiksi».
21. Älköön siis kukaan kerskatko ihmisistä; sillä kaikki on teidän,
22. teidän on Paavali ja Apollos ja Keefas, teidän on maailma ja elämä ja kuolema, nykyiset ja tulevaiset, kaikki on teidän.
23. Mutta te olette Kristuksen, ja Kristus on Jumalan.

---

6. Ap. t. 18: 1, 18, 24; 19: 1. 1 Kor. 4: 15. — **7.** Gal. 6: 3. — **8.** Ps. 62: 13. Jer. 17: 10; 32: 19. Matt. 16: 27. Room. 2: 6. 1 Kor. 4: 5. Ilm. 2: 23; 22: 12. — **9.** Matt. 13: 3-8. 2 Kor. 6: 1. Ef. 2: 20, 21. Hebr. 3: 3, 4. — **10.** Room. 15: 20. 1 Kor. 15: 10. 2 Piet. 3: 15. — **11.** Es. 28: 16. 1 Piet. 2: 6, 7. — **13** Room. 2: 5, 6. 1 Kor. 4: 5. 2 Tess. 1: 8. 1 Piet. 1: 7. Ilm. 20: 12. — **14.** 2 Joh. v. 8. — **15.** Juud. v. 23. — **16.** 1 Kor. 6: 19. 2 Kor. 6: 16. Ef. 2: 20-22. Hebr. 3: 6. 1 Piet. 2: 5. — **18.** Sananl. 3: 7. Es. 5: 21. Gal. 6: 3. — **19.** Job 5: 13. 1 Kor. 1: 20. — **20.** Ps. 94: 11. — **22.** Room. 8: 38. — **23.** Joh. 17: 21. Room. 14: 8. 1 Kor. 11: 3. 2 Kor. 10: 7.

4 luku.

Apostoli näyttää, että opettajat ovat Jumalan salaisuuksien hoitajia ja ainoastaan Herran tuomittavia 1—5, nuhtelee Korinttolaisia heidän kopeudestaan ja asettaa sen rinnalle oman vaivan- ja pilkanalaisuutensa 6—13, kehoittaa heitä ottamaan hänet esikuvakseen ja lupaa pian tulla heidän luokseen 14—21.

1. Niin pitäköön jokainen meitä Kristuksen käskyläisinä ja Jumalan salaisuuksien taloudenhoitajina.
2. Sitä tässä taloudenhoitajilta ennen muuta vaaditaan, että he havaitaan uskollisiksi.
3. Mutta siitä minä hyvin vähän välitän, että te tai joku inhimillinen oikeus rupeatte minua tuomitsemaan; enpä itsekään tuomitse itseäni,
4. sillä ei minulla ole mitään tunnollani, mutta en minä silti ole vanhurskautettu, vaan minun tuomitsijani on Herra.
5. Älkää sentähden lausuko mitään tuomiota, ennenkuin aika on, ennenkuin Herra tulee, joka myös on saattava valoon pimeyden piilot ja tuova ilmi sydänten aikeet; ja silloin kukin saa kiitoksensa Jumalalta.
6. Tämän olen, veljet, soveltuttanut itseeni ja Apollokseen, teidän tähtenne, jotta meistä oppisitte tämän: »Ei sivu siitä, mikä on kirjoitettu», jottette pöyhkeillen asettuisi mikä minkin puolelle toista vastaan.
7. Sillä kuka antaa sinulle etusijan? Ja mitä sinulla on, jota et ole saanut? Mutta jos olet sen saanut, niin miksi kerskaat, juurikuin et olisi saanut?
8. Te olette jo ravitut, teistä on tullut jo rikkaita, te olette ilman meitä päässeet kuin miksikin kuninkaiksi! Kunpa teistä olisikin tullut kuninkaita, niin että mekin pääsisimme kuninkailemaan teidän kanssanne!
9. Sillä minusta näyttää, että Jumala on asettanut meidät apostolit vihoviimeisiksi, ikäänkuin kuolemaan tuomituiksi; meistähän on tullut kaiken maailman kumma, sekä enkelien että ihmisten,
10. me olemme houkkia Kristuksen tähden, mutta te älykkäitä Kristuksessa, me olemme heikkoja, mutta te väkeviä; te kunnioitettuja, mutta me halveksituita.
11. Vielä tänäkin hetkenä me kärsimme sekä nälkää että janoa, olemme alasti, meitä piestään ja me kuljemme kodittomina,
12. me näemme vaivaa omin käsin työtä tehden. Meitä her-

4. **1.** 1 Kor. 3: 5. 2 Kor. 6: 4. Kol. 1: 25. — **2.** Matt. 24: 45. Luuk. 12: 42. — **4.** 2 Moos. 34: 7. Ps. 130: 3; 143: 2. Ap. t. 23: 1. Room. 3: 20. — **5.** Matt. 7: 1. Room. 2: 1, 16. 1 Kor. 3: 8. 2 Kor. 5: 10. Ilm. 20: 12. — **6.** Room. 12: 3. — **7.** 1 Aikak. 29: 14. Joh. 3: 27. Room. 12: 6. 1 Piet. 4: 10. Jaak. 1: 17. — **8.** Ilm. 3: 17, 18. — **9.** Ps. 44: 23. Room. 8: 36. 1 Kor. 15: 30, 31. 2 Kor. 4: 11; 6: 9. Hebr. 10: 33. — **10.** Ap. t. 26: 24. 1 Kor. 2: 3. 2 Kor. 13: 9. — **11.** Ap. t. 23: 2. 2 Kor. 4: 8, 9; 6: 5; 11: 23, 24. — **12.** Ps. 109: 28. Matt. 5: 44. Luuk. 6: 28; 23: 34. Joh. 15: 20. Ap. t. 7: 60; 18: 3; 20: 34. Room. 12: 14. 1 Tess. 2: 9. 2 Tess. 3: 8.

jataan, mutta me siunaamme; meitä vainotaan, mutta me kärsimme;
13. meitä parjataan, mutta me puhumme leppeästi; meistä on tehty kuin kaiken maailman tunkio, me olemme kuin joka miehen hylkyjä, aina tähän päivään asti.
14. En kirjoita tätä häväistäkseni teitä, vaan niinkuin rakkaita lapsiani neuvoen.
15. Sillä vaikka teillä olisi kymmenentuhatta kasvattajaa Kristuksessa, niin ei teillä kuitenkaan ole monta isää; sillä minä teidät synnytin evankeliumin kautta Kristuksessa Jeesuksessa.
16. Kehoitan siis teitä: olkaa minun seuraajani.
17. Juuri sentähden lähetin teille Timoteuksen, joka on minun rakas ja uskollinen poikani Herrassa; hän on muistuttava teitä minun teistäni, joita vaellan Kristuksessa Jeesuksessa, sen mukaan kuin kaikkialla, joka seurakunnassa, opetan.
18. Muutamat teistä ovat paisuneet pöyhkeiksi, aivan niinkuin minä en tulisikaan teidän luoksenne.
19. Mutta minä tulen pian teidän luoksenne, jos Herra tahtoo, ja silloin minä otan selon, en noiden pöyhkeiden sanoista, vaan voimasta.
20. Sillä Jumalan valtakunta ei ole sanoissa, vaan voimassa.
21. Kummanko tahdotte? Tulenko luoksenne vitsa kädessä vaiko rakkaudessa ja sävyisyyden hengessä?

5 luku.

Korinttolaisten keskuudessa oli ilmaantunut haureutta, jonka johdosta apostoli heitä nuhtelee ja päättää erään sukurutsaisen miehen hyljättäväksi saatanan haltuun, jotta hänen sielunsa pelastuisi 1—5, kehoittaa heitä vaeltamaan puhtaudessa ja totuudessa 6—8 eikä suvaitsemaan julkisyntisiä veljien joukossa 9—13.

1. **Yleensä** kuuluu, että teidän keskuudessanne harjoitetaan haureutta, jopa semmoistakin haureutta, jota ei ole pakanainkaan keskuudessa, että näet joku pitää isänsä vaimoa.
2. Ja te olette paisuneet pöyhkeiksi! Vaan eikö teidän pikemminkin olisi pitänyt tulla murheellisiksi, jotta se, joka on tuommoisen teon tehnyt, poistettaisiin keskuudestanne?
3. Sillä minä, joka tosin ruumiillisesti olen poissa, mutta hengessä kuitenkin läsnä, olen jo, niinkuin läsnäollen, puolestani päättänyt, että se, joka tuommoisen teon on tehnyt, on
4. — sittenkuin olemme, te ja minun henkeni ynnä Herramme Jeesuksen voima, tulleet yhteen—
5. Herramme Jeesuksen nimessä hyljättävä saatanan hal-

13. Valit. 3: 45. Joh. 16: 2. 1 Piet. 3: 9. — **14.** 1 Tess. 2: 11. — **15.** Ap. t. 18: 11. Gal. 4: 19. Filem. v. 10. — **16.** 1 Kor. 11: 1. Fil. 3: 17. 1 Tess. 1: 6. 2 Tess. 3: 9. — **17.** Ap. t. 19: 22. Fil. 2: 20, 21. 2 Tim. 1: 2. — **19.** Jaak. 4: 15. — **20.** 1 Kor. 2: 4. 1 Tess. 1: 5. — **21.** 2 Kor. 10: 1; 13: 10.

5. **1.** 3 Moos. 18: 8. 5 Moos. 27: 20. — **3.** Kol. 2: 5. — **4.** Matt. 16: 19; 18: 18, 19. Joh. 20: 23. Ap. t. 15: 28. — **5.** Sananl. 23: 14. 1 Tim. 1: 20. 1 Piet. 4: 6.

tuun lihan turmioksi, jotta hänen henkensä pelastuisi Herran päivänä.

6. Ei ole hyvä, että kerskaatte. Ettekö tiedä, että vähäinenkin hapatus hapattaa koko taikinan?

7. Peratkaa pois vanha hapatus, jotta teistä tulisi uusi taikina, niinkuin te olettekin happamattomat; sillä onhan meidänkin pääsiäislampaamme, Kristus, teurastettu.

8. Viettäkäämme siis juhlaa, ei vanhoin hapatuksin eikä ilkeyden ja pahuuden hapatuksin, vaan puhtauden ja totuuden happamattomin leivin.

9. Kirjoitin teille kirjeessäni, ettette seurustelisi huorintekijäin kanssa;

10. en tarkoittanut yleensä tämän maailman huorintekijöitä tai ahneita tai anastajia tai epäjumalanpalvelijoita, sillä silloinhan teidän täytyisi lähteä pois maailmasta.

11. Vaan minä kirjoitin teille, että jos joku, jota kutsutaan veljeksi, on huorintekijä tai ahne tai epäjumalanpalvelija tai herjaaja tai juomari tai anastaja, te ette seurustelisi ettekä söisikään semmoisen kanssa.

12. Sillä ei ole minun asiani tuomita niitä, jotka ovat ulkopuolella. Ettekös tekin tuomitse vain niitä, jotka ovat sisäpuolella?

13. Mutta ulkopuolella olevat tuomitsee Jumala. »Poistakaa keskuudestanne se, joka on paha.»

6 luku.

Kristittyjen ei sovi käydä oikeutta pakanain edessä eikä yleensä ruveta ollenkaan riitaan keskenään 1—7; heidän tulee välttää vääryyttä ja muita syntejä, koska ovat pestyt, pyhitetyt ja vanhurskautetut 8—11. Apostoli kehoittaa oikein käyttämään kristityn vapautta ja varoittaa haureudesta, sillä ruumiimme on Pyhän Hengen temppeli 12—20.

1. Kuinka rohkenee kukaan teistä, jolla on riita-asia toisen kanssa, käydä oikeutta vääräin edessä? Miksei pyhien edessä?

2. Vai ettekö tiedä, että pyhät tulevat maailman tuomitsemaan? Ja jos te tuomitsette maailman, kykenette kai ratkaisemaan vähäarvoisimpiakin asioita?

3. Ettekö tiedä, että me tulemme tuomitsemaan enkeleitä? Emmekö sitten kykenisi ratkaisemaan maallisia asioita?

4. Kuitenkin te nyt, kun teillä on maallisia asioita ratkaistavina, asetatte juuri seurakunnan halveksimat tuomareiksi?

5. Hävetäksenne sanon tämän teille. Eikö teidän joukossanne sitten ole yhtäkään viisasta, joka voisi ratkaista veljien välin?

6. Vaan veli käy oikeutta veljen kanssa, vieläpä uskottomain edessä.

7. Teille on jo yleensä vaurioksi, että käräjöitte keske-

6. Matt. 16: 6. Gal. 5: 9. Jaak. 4: 16. — **7.** Es. 53: 7. Joh. 1: 29, 36. 1 Piet. 1: 19. — **8.** 2 Moos. 12: 8, 15. 5 Moos. 16: 3. — **9.** 2 Kor. 6: 14. Ef. 5: 11. — **10.** Joh. 17: 15. 1 Joh. 5: 19. — **11.** Sananl. 23: 20. Matt. 18: 17. Room. 16: 17. 2 Tess. 3: 6. — **13.** 5 Moos. 13: 5; 17: 7; 22: 21-24; 24: 7.

6. 2. Dan. 7: 22. Viis. 3: 8. Matt. 19: 28. Luuk. 22: 29, 30. Juud. v. 14, 15. — **7.** Sananl. 20: 22. Matt. 5: 39, 40. Luuk. 6: 29. Room. 12: 17-19. 1 Tess. 4: 6; 5: 15. 1 Piet. 3: 9.

nänne. Miksi ette ennemmin salli tehdä vääryyttä itsellenne? Miksi ette ennemmin anna riistää omaanne?
8. Sen sijaan te itse teette vääryyttä ja riistätte toisen omaa, vieläpä veljienkin.
9. Vai ettekö tiedä, etteivät väärät saa periä Jumalan valtakuntaa? Älkää eksykö. Eivät huorintekijät, ei epäjumalanpalvelijat, ei avionrikkojat, ei velttiöt, eikä miehimykset,
10. eivät varkaat, ei ahneet, ei juomarit, ei herjaajat, eivätkä anastajat saa periä Jumalan valtakuntaa.
11. Ja tuommoisia te olitte, jotkut teistä; mutta te olette pesettäneet itsenne, te olette pyhitetyt, te olette vanhurskautetut Herramme Jeesuksen Kristuksen nimessä ja meidän Jumalamme Hengen kautta.
12. Kaikki on minulle luvallista, mutta ei kaikki ole hyödyksi; kaikki on minulle luvallista, mutta minä en saa antaa minkään itseäni vallita.
13. Ruoka on vatsaa varten ja vatsa ruokaa varten; ja Jumala on tekevä lopun niin toisesta kuin toisestakin. Mutta ruumis ei ole haureutta varten, vaan Herraa varten, ja Herra ruumista varten;
14. ja Jumala, joka herätti kuolleista Herran, on herättävä meidätkin voimallansa.
15. Ettekö tiedä, että ruumiinne ovat Kristuksen jäseniä? Ottaisinko nyt Kristuksen jäsenet ja tekisin ne porton jäseniksi? Enpä suinkaan.
16. Vai ettekö tiedä, että joka yhtyy porttoon, tulee yhdeksi ruumiiksi hänen kanssaan? Sanoohan Jumala: »Ne kaksi tulevat yhdeksi lihaksi».
17. Mutta joka yhtyy Herraan, on yksi henki hänen kanssaan.
18. Paetkaa haureutta. Kaikki muu synti, mitä ihminen tehneekin, on ruumiin ulkopuolella; mutta haureuden harjoittaja tekee syntiä omaan ruumiiseensa.
19. Vai ettekö tiedä, että ruumiinne on sen Pyhän Hengen temppeli, joka teissä on ja jonka olette saaneet Jumalalta, ja ettette ole itsenne omat?
20. Sillä te olette kalliisti ostetut. Kirkastakaa siis Jumala ruumiissanne [ja hengessänne, jotka ovat Jumalan].

7 luku.

Ohjeita aviopuolisoille 1—7. Naimattomat ja leskivaimot tekevät oikein, kun eivät mene naimisiin, mutta jos menevätkin, niin eivät tee syntiä 8, 9. Apostoli lausuu Herran käskynä, että kristityt

---

8. 3 Moos. 25: 14. — **9.** 3 Moos. 18: 22, 23. Gal. 5: 19-21; 6: 7. Ef. 5: 5. Kol. 3: 5, 6. Hebr. 12: 14; 13: 4. Ilm. 22: 15. — **11.** Ap. t. 22: 16. 1 Kor. 1: 2. Ef. 2: 1-3; 5: 8, 9. Kol. 3: 7, 8. Tiit. 3: 3, 4. — **12.** 1 Kor. 10: 23. — **13.** Matt. 15: 17. Room. 14: 17. 1 Tess. 4: 3, 7. — **14.** Joh. 6: 39, 40. Ap. t. 2: 24, 32. Room. 6: 5, 8; 8: 11. 1 Kor. 15: 3, 4, 22. 2 Kor. 4: 14. Ef. 1: 20. — **15.** 1 Kor. 12: 27. Ef. 5: 30. — **16.** 1 Moos. 2: 24. — **17.** Joh. 17: 21-23. 1 Kor. 12: 13. Ef. 4: 4. — **18.** 1 Kor. 10: 8. — **19.** 1 Kor. 3: 16. 2 Kor. 6: 16. Ef. 2: 21. — **20.** 1 Kor. 7: 23. Gal. 3: 13. Fil. 1: 20. 1 Piet. 1: 18, 19. 2 Piet. 2: 1. Ilm. 5: 9.

aviopuolisot eivät saa toisistaan erota 10, 11, ja omana neuvonaan, että kristitty ei saa hyljätä pakanallista aviopuolisoaan, joka tahtoo aviossaan pysyä 12—16. Jokainen pysyköön siinä asemassa, jossa hän on kutsuttu 17—24. Apostoli neuvoo etenkin neitsyitä silloisen ahdingon takia pysymään naimattomina ja antaa muita aviota koskevia ohjeita 25—40.

1. **Mutta** mitä siihen tulee, josta kirjoititte, niin vastaan: hyvä on miehelle olla naiseen ryhtymättä;
2. mutta haureuden syntien välttämiseksi olkoon kullakin miehellä oma vaimonsa, ja kullakin naisella aviomiehensä.
3. Täyttäköön mies velvollisuutensa vaimoansa kohtaan, ja samoin vaimokin miestänsä kohtaan.
4. Vaimon ruumis ei ole hänen omassa, vaan hänen miehensä vallassa; ja samoin ei miehenkään ruumis ole hänen omassa, vaan vaimon vallassa.
5. Älkää vetäytykö pois toisistanne, jollei se ehkä tapahdu keskinäisestä sopimuksesta ja ajaksi, jotta olisitte vapaat rukoukseen ja sitten taas yhtyisitte, jottei saatana teitä kiusaisi teidän hillittömyytenne vuoksi.
6. Mutta tämän sanon myönnytyksenä, en käskynä.
7. Soisin kaikkien ihmisten olevan niinkuin minäkin; mutta kullakin on oma lahjansa Jumalalta, millä niin, millä näin.
8. **Naimattomille** ja leskivaimoille taas sanon: heille on hyvä, jos pysyvät niinkuin minäkin;
9. mutta jos eivät voi hillitä itseään, niin menkööt naimisiin; sillä parempi on naida kuin palaa.
10. **Mutta** naimisissa oleville minä käsken, en kuitenkaan minä, vaan Herra, ettei vaimo saa erota miehestään;
11. mutta jos hän eroaa, niin pysyköön naimatonna tai sopikoon miehensä kanssa; eikä mies saa hyljätä vaimoansa.
12. **Mutta** muille sanon minä eikä Herra: jos jollakin veljellä on vaimo, joka ei usko, ja tämä suostuu asumaan hänen kanssaan, niin älköön miehensä häntä hyljätkö;
13. samoin älköön vaimokaan, jos hänellä on mies, joka ei usko, ja tämä suostuu asumaan hänen kanssaan, hyljätkö miestään.
14. Sillä mies, joka ei usko, on pyhitetty vaimonsa kautta, ja vaimo, joka ei usko, on pyhitetty miehensä, uskonveljen, kautta; muutoinhan teidän lapsenne olisivat saastaisia, mutta nyt ne ovat pyhiä.
15. Mutta jos se, joka ei usko, eroaa, niin erotkoon; veli ja sisar eivät ole semmoisissa tapauksissa orjuutetut; sillä Jumala on kutsunut teidät elämään rauhassa.
16. Sillä mistä tiedät, vaimo, että voit pelastaa miehesi? tai mistä tiedät, mies, että voit pelastaa vaimosi?
17. **Vaeltakoon** vain kukin sen mukaan, kuin Herra on hänelle hänen osansa antanut ja siinä asemassa, missä Jumala on hänet kutsunut; näin säädän minä kaikissa seurakunnissa.

7. 2. 1 Moos. 2: 18. — **3.** 1 Piet. 3: 7. — **7.** Matt. 19: 11, 12. — **9.** 1 Tim.5: 14. — **10.** Matt. 5: 32; 19: 6. Mark. 10: 11, 12. Luuk. 16: 18. — **11.** Mal. 2: 14, 16. — **15.** Room. 12: 18; 14: 19. — **16.** 1 Piet. 3: 1.

18. Jos joku on kutsuttu ympärileikattuna, älköön hän tekeytykö ympärileikkaamattomaksi; jos joku on kutsuttu ympärileikkaamatonna, älköön ympärileikkauttako itseään.
19. Ei ympärileikkaus ole mitään, eikä ympärileikkaamattomuus ole mitään, vaan Jumalan käskyjen pitäminen on tärkeä.
20. Pysyköön kukin siinä asemassa, jossa hänet on kutsuttu.
21. Jos olet kutsuttu orjana, älä siitä murehdi; mutta jos sinulla on mahdollisuutta päästä vapaaksikin, niin käytä ennemmin sitä hyväksesi.
22. Sillä joka orjana on kutsuttu Herrassa, on Herran vapaa; samoin vapaana kutsuttu on Kristuksen orja.
23. Te olette kalliisti ostetut; älkää olko ihmisten orjia.
24. Pysyköön kukin, veljet, Jumalan edessä siinä asemassa, missä hän on kutsuttu.
25. **M**utta neitsyistä minulla ei ole Herran käskyä, vaan sanon ajatukseni niinkuin se, joka Herralta olen laupeuden saanut, niin että olen luotettava.
26. Olen siis sitä mieltä, että tulemassa olevan ahdingon tähden jokaisen on hyvä pysyä entisellään.
27. Jos olet sidottu vaimoon, älä pyydä eroa; jos et ole sidottu vaimoon, älä pyydä itsellesi vaimoa.
28. Mutta jos menetkin naimisiin, et syntiä tee; ja jos neitsyt menee naimisiin, ei hänkään tee syntiä; mutta ne, jotka noin tekevät, joutuvat kärsimään ruumiillista vaivaa, ja minä säästäisin teidät siitä.
29. Mutta sen sanon, veljet: aika on lyhyt; olkoot sentähden nekin, joilla on vaimot, vielä jälellä olevana aikana niinkuin ei heillä olisikaan,
30. ja ne, jotka itkevät, niinkuin eivät itkisi, ja ne, jotka iloitsevat, niinkuin eivät iloitsisi, ja ne, jotka jotakin ostavat, niinkuin eivät saisi sitä pitää,
31. ja ne, jotka tätä maailmaa käyttävät, niinkuin eivät sitä käyttäisi; sillä tämän maailman asu katoaa.
32. Soisin, ettei teillä olisi huolia. Naimaton mies huolehtii sitä, mikä on Herran omaa, kuinka olisi Herralle mieliksi;
33. mutta nainut huolehtii maailmallisia, kuinka olisi vaimolleen mieliksi,
34. ja hänen mielensä menee kahtaanne päin. Samoin vaimo, jolla ei enää ole miestä, ja neitsyt huolehtivat sitä, mikä on Herran omaa, että olisivat pyhät sekä ruumiin että hengen puolesta; mutta naimisissa oleva huolehtii maailmallisia, kuinka olisi mieliksi miehelleen.
35. Tämän sanon teidän omaksi hyödyksenne, en pannakseni kytkyttä kaulaanne, vaan sitä varten, että eläisitte säädyllisesti ja häiriytymättä pysyisitte Herrassa.

---

18. Gal. 5: 2. — **19.** Joh. 15: 14. Room. 2: 25. Gal. 5: 6. Kol. 3: 11. 1 Joh. 3: 24. — **21.** 1 Tim. 6: 1, 2. — **22.** Joh. 8: 36. Room. 6: 18, 22. Gal. 3: 28; 5: 13. Ef. 6: 6. Filem. v. 16. 1 Piet. 2: 16. — **23.** 1 Kor. 6: 20. 2 Kor. 11: 20. Hebr. 9: 12. 1 Piet. 1: 18, 19. 2 Piet. 2: 1. — **26.** Jer. 16: 2, 3. — **28.** Luuk. 21: 23. — **29.** Room. 13: 11, 12. 1 Piet. 4: 7. — **31.** Ps. 39: 7. Es. 40: 6, 7. 1 Piet. 1: 24. 1 Joh. 2: 15, 17. Jaak. 1: 10, 11. — **33.** Luuk. 14: 20. — **34.** 1 Tim. 5: 5.

36. Mutta jos joku luulee menettelevänsä sopimattomasti tytärtään kohtaan jättämällä hänet naimattomaksi ohi naimaiän, ja jos niin pitää tapahtua, niin tehköön, niinkuin tahtoo; ei hän syntiä tee; menkööt naimisiin.
37. Joka taas pysyy sydämessään lujana, eikä ole minkään pakon alaisena, vaan voi noudattaa omaa tahtoansa ja on sydämessään päättänyt pitää tyttärensä naimattomana, hän tekee hyvin.
38. Siis, joka naittaa tyttärensä, tekee hyvin, ja joka ei naita, tekee paremmin.
39. Vaimo on sidottu, niin kauan kuin mies elää, mutta jos mies kuolee, on hän vapaa menemään naimisiin kenen kanssa tahtoo, kunhan se vain tapahtuu Herrassa.
40. Mutta hän on onnellisempi, jos pysyy entisellään; se on minun mielipiteeni, ja minä luulen, että minullakin on Jumalan Henki.

8 luku.

Epäjumalain uhrien syömisestä apostoli sanoo, että kristityt, vaikka tietävätkin, ettei epäjumalia ole olemassa ja ettei syöminen tai syömättä oleminen ratkaise suhdettamme Jumalaan, ovat kuitenkin velvolliset käyttämään vapauttaan rakkauden vaatimusten mukaan, niin ettei heikko veli haavoitu omassatunnossaan ja tule vietellyksi 1—13.

1. Mitä sitten epäjumalille uhrattuun lihaan tulee, niin tiedämme, että meillä kaikilla on tieto. Tieto paisuttaa, mutta rakkaus rakentaa.
2. Jos joku luulee jotakin tietävänsä, ei hän vielä tiedä, niinkuin tulee tietää;
3. mutta joka rakastaa Jumalaa, sen Jumala tuntee.
4. Mitä nyt epäjumalille uhratun lihan syömiseen tulee, niin tiedämme, ettei maailmassa ole yhtään epäjumalaa ja ettei ole mitään muuta Jumalaa kuin yksi.
5. Sillä vaikka olisikin niin sanottuja jumalia, olipa heitä sitten taivaassa tai maassa, ja niitä on paljo semmoisia jumalia ja herroja,
6. niin on meillä kuitenkin ainoastaan yksi Jumala, Isä, josta kaikki on, ja me häneen, ja yksi Herra, Jeesus Kristus, jonka kautta kaikki on, ja me hänen kauttaan.
7. Mutta ei ole kaikilla tätä tietoa, vaan tottumuksesta muutamat vielä nytkin ajattelevat epäjumalia ja syödessään uhrilihaa syövät sitä epäjumalille uhrattuna lihana, ja heidän omatuntonsa, joka on heikko, tahraantuu siitä.
8. Mutta ruoka ei lähennä meitä Jumalaan; jos olemme syömättä, emme siitä vahingoitu; jos syömme, emme siitä hyödy.

39. Room. 7: 2.
8. 1. Ap. t. 15: 20. Room. 14: 3. — **2.** Gal. 6: 3. 1 Tim. 6: 4. — **3.** Joh. 10: 27. — **4.** 5 Moos. 4: 35. Ps. 86: 10. Es. 37: 16. Mark. 12: 29. 1 Kor. 10: 19, 20. Ef. 4: 5, 6. 1 Tim. 2: 5. — **5.** Ps. 82: 6; 136: 2, 3. Joh. 10: 34, 35. — **6.** Mal. 2: 10. Joh. 1: 3; 13: 13. Ap. t. 17: 28. Room. 11: 36. 1 Kor. 12: 5. Fil. 2: 11. Kol. 1: 16. Hebr. 1: 2. — **7.** Room. 14: 1, 2, 14, 22, 23. 1 Kor. 10: 28, 29. — **8.** Room. 14: 17. Hebr. 13: 9.

9. Katsokaa kuitenkin, ettei tämä vapautenne koidu heikoille loukkaukseksi.
10. Sillä jos joku näkee sinun, jolla on tieto, aterioivan epäjumalan huoneessa, eikö hänen omatuntonsa, kun hän on heikko, rakennu niin päin, että hän syö epäjumalille uhrattua?
11. Sinun tietosi kautta turmeltuu silloin tuo heikko, veljesi, jonka tähden Kristus on kuollut.
12. Mutta kun te näin teette syntiä veljiä vastaan ja haavoitatte heidän heikkoja omiatuntojaan, niin teette syntiä Kristusta vastaan.
13. Sentähden, jos ruoka on viettelykseksi veljelleni, en ikinä enää syö lihaa, jotten olisi viettelykseksi veljelleni.

9 luku.

Paavali osoittaa olevansa oikeutettu evankeliumin saarnaajana saamaan elatuksensa, mutta hän ei käytä tätä oikeuttaan, jottei panisi estettä evankeliumille 1—18, ja rajoittaa muutenkin vapauttaan, kun on ruvennut kaikkien palvelijaksi voittaaksensa niin monta sielua kuin suinkin Herralle 19—23, sekä kehoittaa Korinttolaisia kilparadalla juoksevien tavoin kilvoittelemaan ja noudattamaan itsensäkieltämistä, jotta saisivat katoamattoman seppeleen 24—27.

1. Enkö minä ole vapaa? Enkö minä ole apostoli? Enkö ole nähnyt Jeesusta, Herraamme? Ettekö te ole tekoni Herrassa?
2. Jos en olekaan apostoli muille, olen ainakin teille; sillä te olette minun apostolinvirkani sinetti Herrassa.
3. Tämä on minun puolustukseni niitä vastaan, jotka asettuvat minua tutkimaan.
4. Eikö meillä ole oikeutta saada syötävää ja juotavaa?
5. Eikö meillä olisi oikeutta kuljettaa muassamme vaimoa, uskonsisarta, niinkuin muutkin apostolit ja Herran veljet ja Keefas tekevät?
6. Vai ainoastaanko minulla ja Barnabaalla ei ole oikeutta olla ruumiillista työtä tekemättä?
7. Kuka tekee koskaan sotapalvelusta omin kustannuksin? Kuka istuttaa viinitarhan, eikä syö sen hedelmää? Kuka kaitsee karjaa, eikä nauti karjansa maitoa?
8. Puhunkohan tätä vain ihmisten tavoin? Eikö lakikin sano samaa?
9. Onhan Mooseksen laissa kirjoitettu: »Älä sido riihtä puivan härän suuta». Ei kai Jumala pidä häristä huolta?
10. Eikö hän sano sitä kaiketikin meidän tähtemme? Meidän tähtemmehän on kirjoitettu, että kyntäjän tulee kyntää toivossa ja puivan puida osansa saamisen toivossa.
11. Jos me olemme kylväneet teille hengellistä hyvää, onko

9. Room. 14: 13, 20. Gal. 5: 13. 1 Piet. 2: 16. — **11.** Room. 14: 15. — **13.** Room. 14: 21. 2 Kor. 11: 29.
9. 1. Ap. t. 9: 15, 17; 13: 2. Room. 1: 1. 1 Kor. 4: 15; 15: 8. Gal. 1: 1. — **2.** 2 Kor. 3: 2, 3. — **4.** Matt. 10: 10. Luuk. 10: 7, 8. — **5.** Matt. 8: 14; 13: 55. — **6.** Ap. t. 4: 36. 1 Tess. 2: 6, 7. 2 Tess. 3: 8, 9. — **7** 5 Moos. 20: 6. 2 Tim. 2: 6. 1 Piet. 5: 2. — **9.** 5 Moos. 25: 4. 1 Tim. 5: 18. — **11.** Room. 15: 27. Gal. 6: 6.

paljo, jos me niitämme teiltä aineellista?
12. Jos muilla on teihin tällainen oikeus, eikö paljoa enemmän meillä? Mutta me emme ole käyttäneet tätä oikeutta, vaan kestämme kaikki, jottemme panisi mitään estettä Kristuksen evankeliumille.
13. Ettekö tiedä, että ne, jotka hoitavat pyhäkön toimia, saavat ravintonsa pyhäköstä, ja jotka ovat asetetut uhrialttarin palvelukseen, saavat osansa silloin kuin alttarikin?
14. Samoin Herra myöskin on säätänyt, että evankeliumin julistajien tulee saada evankeliumista elatuksensa.
15. Mutta minä en ole ainoatakaan näistä oikeuksistani hyväkseni käyttänyt. Enkä kirjoitakaan tätä siinä tarkoituksessa, että niitä minuun sovellutettaisiin, sillä mieluummin kuolen. Ei kukaan ole saava minun kerskaustani tyhjäksi tehdä.
16. Sillä siitä, että julistan evankeliumia, ei minulla ole kerskaamista; minun täytyy se tehdä. Voi minua, jollen evankeliumia julista!
17. Jos näet vapaasta tahdostani sitä teen, niin minulla on palkka; mutta jos en tee sitä vapaasta tahdostani, niin on taloudenhoitajan toimi kuitenkin minulle uskottu.
18. Mikä siis on minun palkkani? Se, että, kun julistan evankeliumia, teen sen ilmaiseksi, niin etten käytä oikeutta, jonka evankeliumi minulle myöntää.
19. Sillä vaikka olen riippumaton kaikista, olen tehnyt itseni kaikkien palvelijaksi, voittaakseni niin monta kuin suinkin,
20. ja olen ollut Juutalaisille ikäänkuin olisin Juutalainen, voittaakseni Juutalaisia; lain alaisille ikäänkuin lain alainen, vaikka itse en ole lain alainen, voittaakseni lain alaiset;
21. laitta oleville ikäänkuin olisin ilman lakia — vaikka en ole ilman Jumalan lakia, vaan olen Kristuksen laissa — voittaakseni ne, jotka ovat ilman lakia;
22. heikoille olen ollut niinkuin olisin heikko, voittaakseni heikot; kaikille olen ollut niinkuin kukin on, pelastaakseni kaikissa tapauksissa edes muutamia.
23. Mutta kaikki minä teen evankeliumin tähden, jotta minäkin tulisin siitä osalliseksi.
24. Ettekö tiedä, että jotka kilparadalla juoksevat, he tosin kaikki juoksevat, mutta yksi saa voittopalkinnon? Juoskaa niinkuin hän, jotta sen saavuttaisitte.
25. Mutta jokainen kilpailija noudattaa itsensähillitsemistä kaikessa; he tosin saadakseen katoavaisen seppeleen, mutta me katoamattoman.

12. Ap. t. 20: 33, 34. 1 Kor. 13: 7. 2 Kor. 11: 9, 12; 12: 13. 1 Tess. 2: 7. — **13.** 3 Moos. 2: 3; 6: 16-18, 26. 4 Moos. 18: 8-20. 5 Moos. 18: 1, 2, 4. — **14.** Matt. 10: 9, 10. Luuk. 10: 7. 1 Tim. 5: 17, 18. — **15.** Ap. t. 18: 3; 20: 34. 1 Kor. 4: 12. 2 Kor. 11: 10. 1 Tess. 2: 9. — **16.** Jer. 20: 9. Room. 1: 14, 15. — **17.** 1 Kor. 4: 1. — **19.** Matt. 20: 26, 27. Room. 11: 14. — **20.** Ap. t. 16: 3; 21: 23-26. — **21.** Gal. 2: 3. — **22.** Room. 15: 1, 2. 1 Kor. 10: 33. 2 Kor. 11: 29. — **24.** Fil. 3: 14. 2 Tim. 4: 7. Hebr. 12: 1. — **25.** 1 Tim. 6: 12. 2 Tim. 2: 4, 5; 4: 7, 8. 1 Piet. 1: 4; 5: 4. Jaak. 1: 12.

14. 765. — 21

26. Minä en siis juokse umpimähkään, en taistele niinkuin ilmaan huitoen,
27. vaan minä kuritan ruumistani ja masennan sitä, jotten minä, joka muille saarnaan, itse ehkä joutuisi hyljättäväksi.

10 luku.

Israelin käytös erämaassa on varoittava esimerkki siitä, kuinka vaarallista on väärinkäyttää Jumalan antamia armonosoituksia 1—13. Sentähden tulee Korinttolaistenkin pysyä erillään pakanain epäjumalanpalveluksesta 14—22. Epäjumalille uhrattujen eläinten lihaa he kyllä saavat syödä, ellei heikko veli siitä loukkaannu 23—30. Paavali päättää esityksensä vapauden käyttämisestä kehoituksella, että kristityn on tehtävä kaikki Jumalan kunniaksi 31—33.

1. **S**illä minä en tahdo, veljet, pitää teitä tietämättömyydessä siitä, että isämme olivat kaikki pilven alla ja kulkivat kaikki meren läpi,
2. ja saivat kaikki kasteen Moosekseen pilvessä ja meressä
3. ja söivät kaikki samaa hengellistä ruokaa
4. ja joivat kaikki samaa hengellistä juomaa; sillä he joivat hengellisestä kalliosta, joka heitä seurasi; ja se kallio oli Kristus.
5. Mutta useimpiin heistä Jumala ei mielistynyt, koskapa ne hukkuivat erämaassa.
6. Tämä tapahtui varoittavaksi esimerkiksi meille, jotta me emme pahaa himoitsisi, niinkuin he himoitsivat.
7. Älkää myöskään ruvetko epäjumalanpalvelijoiksi kuten useat heistä, niinkuin on kirjoitettu: »Kansa istui syömään ja juomaan, ja nousivat kisailemaan».
8. Älkäämmekä harjoittako haureutta, niinkuin useat heistä haureutta harjoittivat, ja heitä kaatui yhtenä päivänä kaksikymmentäkolme tuhatta.
9. Älkäämme myöskään kiusatko Herraa, niinkuin useat heistä kiusasivat ja saivat käärmeiltä surmansa.
10. Älkääkä napisko, niinkuin useat heistä napisivat ja saivat surmansa tuhoojalta.
11. Tämä, mikä tapahtui heille, on esikuvallista ja on kirjoitettu varoitukseksi meille, joille maailmanaikojen loppukausi on tullut.
12. Sentähden, joka luulee seisovansa, katsokoon, ettei lankea.
13. Teitä ei ole kohdannut muu kuin inhimillinen kiusaus; ja Jumala on uskollinen, hän ei salli teitä kiusattavan yli voimienne, vaan salliessaan kiusauksen hän valmistaa pääsön-

26. 2 Tim. 1: 12. — **27.** Room. 13: 14.

10. 1. 2 Moos. 13: 21, 22; 14: 21, 22. 4 Moos. 9: 15, 18. Ps. 78: 14; 105: 39. — **3.** 2 Moos. 16: 14, 15. 5 Moos. 8: 3. Ps. 105: 40. — **4.** 2 Moos. 17: 6. 4 Moos. 20: 10, 11. Ps. 78: 15, 16. — **5.** 4 Moos. 14: 29, 30; 26: 65. Hebr. 3: 17, 18. Juud. v. 5. — **6.** 4 Moos. 11: 4, 5, 33. Ps. 78: 18, 30. — **7.** 2 Moos. 23: 13; 32: 6. 1 Joh. 5: 21. — **8.** 4 Moos. 25: 1, 9. 1 Kor. 6: 18. — **9.** 2 Moos. 17: 2, 7. 4 Moos. 21: 5, 6. Ps. 78: 56; 95: 9. — **10.** 2 Moos. 12: 23. 4 Moos. 14: 2, 29, 36. 2 Sam. 24: 16. Fil. 2: 14. — **11.** Room. 15: 4. 1 Kor. 9: 10. 1 Piet. 4: 7. 1 Joh. 2: 18. — **12.** Room. 11: 20. — **13.** Ps. 68: 20. 1 Kor. 1: 9. 1 Tess. 5: 24. 2 Piet. 2: 9.

kin siitä, niin että voitte sen kestää.

14. Senpä vuoksi, rakkaani, paetkaa epäjumalanpalvelusta.

15. Minä puhun niinkuin ymmärtäväisille; arvostelkaa itse, mitä sanon.

16. Siunauksen malja, jonka siunaamme, eikö se ole osallisuus Kristuksen vereen? Se leipä, jonka murramme, eikö se ole osallisuus Kristuksen ruumiiseen?

17. Koska on vain yksi leipä, niin me monet olemme yksi ruumis; olemmehan kaikki tuosta yhdestä leivästä osalliset.

18. Katsokaa luonnollista Israelia; eivätkö ne, jotka syövät uhreja, ole osallisia alttarista?

19. Mitä siis sanon? Ettäkö epäjumalanuhri on jotakin, tai että epäjumala on jotakin?

20. En, vaan että, mitä pakanat uhraavat, sen he uhraavat pahoille hengille, eivätkä Jumalalle; mutta minä en tahdo, että tulette pahojen henkien yhteyteen.

21. Ette voi juoda Herran maljaa ja pahojen henkien maljaa, ette voi olla osallisia Herran pöydästä ja pahojen henkien pöydästä.

22. Vai tahdommeko yllyttää Herraa kiivauteen? Emme kai ole häntä väkevämmät?

23. »Kaikki on luvallista», mutta ei kaikki ole hyödyksi; »kaikki on luvallista», mutta ei kaikki rakenna.

24. Älköön kukaan katsoko omaa parastaan, vaan toisen parasta.

25. Syökää kaikkea, mitä lihakaupassa myödään, mitään utelematta omantunnon vuoksi;

26. sillä »Herran on maa ja kaikki, mitä siinä on».

27. Jos joku, joka ei usko, kutsuu teitä ja te tahdotte mennä hänen luokseen, niin syökää kaikkea, mitä eteenne pannaan, mitään utelematta omantunnon vuoksi.

28. Mutta jos joku sanoo teille: »Tämä on epäjumalille uhrattua», niin jättäkää se syömättä hänen tähtensä, joka sen ilmaisi, ja omantunnon tähden;

29. en tarkoita sinun omaatuntoasi, vaan tuon toisen; sillä miksi minun vapauteni joutuisi toisen omantunnon tuomittavaksi?

30. Jos minä sen kiitoksella nautin, miksi minua herjataan siitä, josta kiitän?

31. Söittepä siis tai joitte tai teittepä mitä hyvänsä, tehkää kaikki Jumalan kunniaksi.

32. Älkää antako loukkaantumisen aihetta, ei Juutalaisille eikä Kreikkalaisille eikä Jumalan seurakunnalle,

33. niinkuin minäkin olen kaikille mieliksi kaikessa enkä katso

14. Ap. t. 15: 20. 2 Kor. 6: 16, 17. 1 Joh. 5: 21. — **15.** 1 Kor. 2: 15. — **16.** Matt. 26: 26-28. Ap. t. 2: 42. — **17.** Room. 12: 5. 1 Kor. 12: 13, 27. — **18.** 3 Moos. 2: 3; 7: 6, 14. 1 Kor. 9: 13. — **19.** 1 Kor. 8: 4. — **20.** 3 Moos. 17: 7. 5 Moos. 32: 17. Ps. 106: 37. — **21.** 2 Kor. 6: 15, 16. — **22.** 5 Moos. 32: 21. — **23.** 1 Kor. 6: 12. — **24.** Room. 15: 1, 2. 1 Kor. 13: 5. Fil. 2: 4, 5. — **25.** 1 Tim. 4: 4. — **26.** 2 Moos. 19: 5. 5 Moos. 10: 14. Ps. 24: 1; 50: 10, 12. — **27.** Luuk. 10: 7, 8. — **28.** 1 Kor. 8: 7, 10, 11. — **29.** Room. 14: 14, 16. — **30.** Room. 14: 6. 1 Tim. 4: 4. — **31.** 5 Moos. 8: 10. Kol. 3: 17. — **32.** Room. 14: 13. Fil. 1: 10. — **33.** Room. 15: 2. 1 Kor. 9: 19, 22.

omaa hyötyäni, vaan monien hyötyä, jotta he pelastuisivat.

11 luku.

Apostoli kehoittaa Korinttolaisia olemaan hänen seuraajansa, niinkuin hän on Kristuksen seuraaja 1, sanoo, että vaimojen tulee jumalanpalveluksessa olla peitetyin päin, mutta miesten peittämättömin päin 2—16, nuhtelee huonosta käytöksestä rakkauden aterioissa ja neuvoo, miten Herran ehtoollista on oikein nautittava 17—34.

1. **O**lkaa minun seuraajani, samoin kuin minä olen Kristuksen seuraaja.

2. **M**inä kiitän teitä, että minua kaikessa muistatte ja noudatatte säännöksiäni, semmoisina kuin ne olen teille antanut.

3. Mutta minä tahdon, että tiedätte, että Kristus on jokaisen miehen pää ja että mies on vaimon pää ja että Jumala on Kristuksen pää.

4. Jokainen mies, joka rukoilee tai profetoi peitetyin päin, hän häpäisee päänsä.

5. Mutta jokainen vaimo, joka rukoilee tai profetoi peittämättömin päin, hän häpäisee päänsä, sillä se on aivan sama, kuin jos hänen päänsä olisi paljaaksi ajettu.

6. Sillä jos vaimo ei verhoa päätään, ajakoon hiuksensakin; mutta koska on häpeäksi vaimolle, että hän leikkauttaa eli ajattaa hiuksensa, niin verhotkoon itsensä.

7. Mies ei ole velvollinen peittämään päätänsä, koska hän on Jumalan kuva ja kunnia; mutta vaimo on miehen kunnia.

8. Sillä mies ei ole alkuisin vaimosta, vaan vaimo miehestä;

9. eikähän miestä luotu vaimoa varten, vaan vaimo luotiin miestä varten.

10. Sentähden vaimo on velvollinen pitämään päässään vallanalaisuuden merkin enkelien tähden.

11. Herrassa ei kuitenkaan vaimo ole olemassa ilman miestä eikä mies ilman vaimoa.

12. Sillä samoin kuin vaimo on alkuisin miehestä, samoin myös mies on vaimon kautta; mutta kaikki on Jumalasta.

13. Päättäkää itse: sopiiko vaimon peittämättömin päin rukoilla Jumalaa?

14. Eikö itse luontokin opeta teille, että jos miehellä on pitkät hiukset, se on hänelle häpeäksi;

15. ja että jos vaimolla on pitkät hiukset, se on hänelle kunniaksi? Sillä ovathan hiukset annetut hänelle hunnuksi.

16. Mutta jos joku haluaa näistä kiistellä, niin tietäköön, että meillä ei ole tuommoista tapaa eikä Jumalan seurakunnillakaan.

17. **M**utta tätä käskiessäni en kiitä sitä, että, kun kokoonnutte, ette tule paremmiksi, vaan pahemmiksi.

18. Sillä ensiksikin olen kuullut, että, kun kokoonnutte seurakunnankokoukseen, teillä on riitaisuuksia keskenänne, ja osittain sen uskonkin.

---

11. 1. 1 Kor. 4: 16. Fil. 3: 17. 1 Tess. 1: 6. 2 Tess. 3: 7, 9. — **2.** 2 Tess. 2: 15. — **3.** Joh. 14: 28. 1 Kor. 3: 23; 15: 27, 28. Ef. 5: 23. — **7.** 1 Moos. 1: 26, 27; 5: 1; 9: 6. — **8.** 1 Moos. 2: 18, 21-23. 1Tim. 2: 13. — **12.** Room. 11: 36. — **16.** 1 Tim. 6: 3, 4. — **18.** 1 Kor. 1: 10-12.

19. Täytyyhän teidän keskuudessanne olla puolueitakin, jotta kävisi ilmi, ketkä teistä kestävät koetuksen.
20. Kun näin kokoonnutte yhteen, niin ei ole mahdollista nauttia Herran ateriaa,
21. sillä syömään ruvettaessa kukin rientää ottamaan eteensä omat ruokansa, ja niin toinen on nälissään ja toinen juovuksissa.
22. Eikö teillä sitten ole muita huoneita, niissä syödäksenne ja juodaksenne? Vai halveksitteko Jumalan seurakuntaa ja tahdotteko häväistä niitä, joilla ei mitään ole? Mitä minun on sanominen teille? Onko minun teitä kiittäminen? Tässä kohden en kiitä.
23. Sillä minä olen saanut Herralta sen, minkä myös olen teille tiedoksi antanut, että Herra Jeesus sinä yönä, jona hän kavallettiin, otti leivän,
24. kiitti, mursi ja sanoi: »Tämä on minun ruumiini, joka teidän edestänne annetaan; tehkää se minun muistokseni».
25. Samoin hän otti myös maljan aterian jälkeen ja sanoi: »Tämä malja on se uusi liitto minun veressäni; niin usein kuin juotte, tehkää se minun muistokseni».
26. Sillä niin usein kuin syötte tätä leipää ja juotte tämän maljan, julistatte te Herran kuolemaa, kunnes hän tulee.
27. Sentähden, joka kelvottomasti syö tätä leipää tai juo Herran maljan, hän on oleva vikapää Herran ruumiiseen ja vereen.
28. Tutkikoon siis ihminen itseään, ja niin syököön tätä leipää ja juokoon tästä maljasta;
29. sillä joka syö ja juo erottamatta Herran ruumista muusta, syö ja juo tuomioksensa.
30. Sen vuoksi onkin joukossanne paljo sairaita ja heikkoja, ja moni on nukkunut pois.
31. Mutta jos me tutkisimme itseämme, niin ei meitä tuomittaisi;
32. mutta kun meitä tuomitaan, niin on se meille Herran kuritusta, jottei meitä maailman kanssa kadotukseen tuomittaisi.
33. Sentähden, veljeni, kun kokoonnutte aterioimaan, odottakaa toisianne.
34. Jos kenellä on nälkä, syököön kotonaan, jottette kokoontuisi tuomioksenne. Muista seikoista minä säädän, kun tulen luoksenne.

12 luku.

Apostoli puhuu hengellisistä lahjoista ja sanoo niiden perusluonteen olevan, että Jeesus tunnustetaan Herraksi 1—3; mutta moninaiset ovat armolahjat, palvelusvirat ja voimavaikutukset, joita yksi ja sama Henki jakaa seurakunnan hyödyksi 4—11. Niinkuin ruumiissa on monta jäsentä, jotka kaikki tarvitsevat toisiansa, niin ovat myös uskovaiset Pyhän Hengen kautta jäseniä Kristuksen ruumiissa 12—26; ja seura-

19. Matt. 18: 7. Luuk. 17: 1. 1 Joh. 2: 19. — **22.** Jaak. 2: 5, 6. — **23.** Matt. 26: 26-29. Mark. 14: 22-25. Luuk. 22: 19, 20. — **25.** 2 Moos. 24: 8. Sak. 9: 11. — **26.** Joh. 14: 3. Ap. t. 1: 11. — **28.** 2 Kor. 13: 5. — **31.** Ps. 32: 5. Sananl. 28: 13. — **32.** Job 5: 17. Sananl. 3: 11. Viis. 12: 22. Hebr. 12: 5-10. Ilm. 3: 19.

kuntaan on Jumala asettanut erilaisia palvelusmiehiä, joiden kunkin on seurakuntaa rakentaminen armolahjansa mukaan 27—31.

1. Mutta mitä hengellisiin lahjoihin tulee, niin en tahdo, veljet, pitää teitä niistä tietämättöminä.
2. Te tiedätte, että, kun olitte pakanoita, teitä vietiin mykkien epäjumalien luo, miten vain tahdottiin.
3. Sentähden teen teille tiettäväksi, ettei kukaan, joka puhuu Jumalan Hengessä, sano: »Jeesus on kirottu», ja ettei kukaan voi sanoa: »Jeesus on Herra», jollei puhu Pyhässä Hengessä.
4. Armolahjat ovat moninaisia, mutta Henki on sama;
5. ja seurakuntavirat ovat moninaisia, mutta Herra on sama;
6. ja voimavaikutukset ovat moninaisia, mutta Jumala, joka kaikki kaikissa vaikuttaa, on sama.
7. Mutta kullekin annetaan Hengen ilmaisemislahja yhteiseksi hyödyksi.
8. Niinpä saa Hengen kautta toinen viisauden sanat, toinen tiedon sanat saman Hengen vaikutuksesta;
9. toinen saa uskon samassa Hengessä, toinen taas terveeksitekemisen lahjat yhdessä ja samassa Hengessä;
10. toinen voimatekojen tekemisen lahjan; toinen profetoimisen lahjan, toinen lahjan arvostella henkiä; toinen eri kielillä puhumisen lahjan, toinen taas lahjan selittää kieliä.
11. Mutta kaiken tämän vaikuttaa yksi ja sama Henki, jakaen kullekin erikseen, niinkuin itse tahtoo.
12. Sillä niinkuin ruumis on yksi ja sillä on monta jäsentä, mutta kaikki ruumiin jäsenet, vaikka niitä on monta, ovat yksi ruumis, niin on samoin Kristuskin;
13. sillä me olemme kaikki yhdessä Hengessä kastetut yhdeksi ruumiiksi, olimmepa Juutalaisia tai Kreikkalaisia, orjia tai vapaita, ja kaikki olemme saaneet juoda samaa Henkeä.
14. Sillä eihän ruumiskaan ole yksi jäsen, vaan niitä on siinä monta.
15. Jos jalka sanoisi: »Koska en ole käsi, en kuulu ruumiiseen», niin ei se silti olisi ruumiiseen kuulumaton.
16. Ja jos korva sanoisi: »Koska en ole silmä, en kuulu ruumiiseen», niin ei se silti olisi ruumiiseen kuulumaton.
17. Jos koko ruumis olisi silmänä, missä sitten olisi kuulo? Jos taas kokonaan kuulona, missä silloin haisti?
18. Mutta nyt Jumala asettikin jäsenet, itsekunkin niistä, ruumiiseen niinkuin tahtoi.
19. Vaan jos ne kaikki olisi-

12. 1. 1 Kor. 1: 5, 6. — **2.** Ps. 115: 4, 5; 135: 16. Es. 44: 9, 10; 46: 7. Jer. 10: 5. Hab. 2: 18, 19. 1 Kor. 6: 9-11. Ef. 2: 11, 12. 1 Tess. 1: 9. — **3** Matt. 7: 21, 22. Mark. 9: 39. Joh. 15: 26. 1 Joh. 4: 1, 3. — **4.** Room. 12: 6, 7. Ef. 4: 4, 7. Hebr. 2: 4. 1 Piet. 4: 10. — **5.** Ef. 4: 11. — **6.** Ef. 1: 23. — **7.** 1 Kor. 14: 26. — **9.** Mark. 16: 18. Luuk. 10: 9. Jaak. 5: 14, 15. — **10.** Ap. t. 2: 4; 6: 8; 10: 46. — **11.** Room. 12: 3. 1 Kor. 3: 5; 7: 7. Ef. 4: 7. — **12.** Room. 12: 4, 5. 1 Kor. 10: 17. Ef. 4: 16. — **13.** Gal. 3: 28. Ef. 2: 14-16. Kol. 3: 11.

vat yhtenä jäsenenä, missä sitten ruumis olisi?

20. Mutta nytpä onkin monta jäsentä, ja ainoastaan yksi ruumis.

21. Silmä ei saata sanoa kädelle: »En tarvitse sinua», eikä myöskään pää jaloille: »En tarvitse teitä».

22. Päinvastoin ne ruumiin jäsenet, jotka näyttävät olevan heikompia, ovat välttämättömiä;

23. ja ne ruumiin jäsenet, jotka meistä ovat vähemmän kunniakkaita, niille me annamme sitä suuremman kunnian, ja niitä, joita häpeämme, me sitä häveliäämmin peitämme;

24. mutta ne, joita emme häpeä, eivät sitä tarvitse. Mutta Jumala on liittänyt ruumiin yhteen niin, että antoi suuremman kunnian sille, jolta sitä puuttui,

25. jottei ruumiissa olisi eripuraisuutta, vaan että jäsenet sovussa pitäisivät huolta toinen toisestaan.

26. Ja jos yksi jäsen kärsii, niin kaikki jäsenet kärsivät sen kanssa; tai jos jollekulle jäsenelle annetaan kunnia, niin kaikki jäsenet iloitsevat sen kanssa.

27. **Mutta** te olette Kristuksen ruumis ja kukin osaltanne hänen jäseniänsä.

28. Niinpä Jumala asetti seurakuntaan ensiksi muutamia apostoleiksi, toiseksi profeetoiksi, kolmanneksi opettajiksi, sitten hän antoi voimatekoja, sitten armalahjoja parantaa tauteja, avustaa, hallita, puhua eri kielillä.

29. Eiväthän kaikki ole apostoleita? Eivät kaikki profeettoja? Eivät kaikki opettajia? Eiväthän kaikki tee voimatekoja?

30. Eihän kaikilla ole parantamisen armolahjoja? Eiväthän kaikki puhu kielillä? Eiväthän kaikki kykene niitä selittämään?

31. Pyrkikää osallisiksi parhaimmista armolahjoista. Ja minä vielä osoitan teille verrattoman tien.

13 luku.

Apostoli esittää rakkauden kaikkia lahjoja korkeammaksi 1—3, kuvaa sen jaloutta 4—7 ja sanoo rakkauden yksin olevan ikuisen, mutta muiden lahjain katoavaisia 8—13.

1. **Vaikka** minä puhuisin ihmisten ja enkelien kielillä, mutta minulla ei olisi rakkautta, olisin minä vain helisevä vaski tai kilisevä kulkunen.

2. Ja vaikka minulla olisi profetoimisen lahja ja minä tietäisin kaikki salaisuudet ja kaiken tiedon, ja vaikka minulla olisi kaikki usko, niin että voisin vuoria siirtää, mutta minulla ei olisi rakkautta, niin en minä mitään olisi.

3. Ja vaikka minä jakelisin kaiken omaisuuteni köyhäin ravinnoksi, ja vaikka antaisin ruumiini poltettavaksi, mutta minulla ei olisi rakkautta, niin ei se minua mitään hyödyttäisi.

4. **Rakkaus** on pitkämielinen, rakkaus on lempeä; rakkaus ei kadehdi, ei kerskaa, ei pöyhkeile,

---

27. Room. 12: 5. Ef. 1: 22, 23; 5: 23, 30. Kol. 1: 24. — **28.** Ef. 2: 20 4: 11. Ilm. 21: 14. — **31.** 1 Kor. 14: 1, 3, 9.

13. 2. Matt. 7: 22; 17: 20. 1 Kor. 12: 8, 9. — **4.** 1 Piet. 4: 8.

5. ei käyttäydy sopimattomasti, ei etsi omaansa, ei katkeroidu, ei muistele kärsimäänsä pahaa,

6. ei iloitse vääryydestä, vaan iloitsee totuuden kanssa;

7. kaikki se peittää, kaikki se uskoo, kaikki se toivoo, kaikki se kärsii.

8. **R**akkaus ei koskaan häviä; mutta profetoiminen, se katoaa, ja kielillä puhuminen lakkaa, ja tieto katoaa.

9. Sillä tietomme on vaillinaista, ja profetoimisemme on vaillinaista;

10. mutta kun tulee se, mikä on täydellistä, katoaa se, mikä on vaillinaista.

11. Kun minä olin lapsi, niin minä puhuin kuin lapsi, minulla oli lapsen mieli, ja minä ajattelin kuin lapsi; kun tulin mieheksi, hylkäsin minä sen, mikä lapsen on.

12. Sillä nyt näemme kuin kuvastimesta, kuin arvoituksen tavoin, mutta silloin näemme kasvoista kasvoihin; nyt minä tunnen vaillinaisesti, mutta silloin minä olen tunteva täydellisesti, niinkuin minut itsenikin täydellisesti tunnetaan.

13. Niin pysyvät nyt usko, toivo, rakkaus, nämä kolme; mutta suurin niistä on rakkaus.

14 luku.

Apostoli kehoittaa Korinttolaisia tavoittelemaan hengellisiä lahjoja, varsinkin profetoimista, koska se seurakuntaa rakentaa, jota kielillä puhuminen ei tee 1—25, antaa käytännöllisiä ohjeita seurakunnankokouksia varten 26—33, joissa vaimojen ei sovi esiintyä opettajina 33—39. Kaikki pitää tapahtua säädyllisesti 40.

1. **T**avoitelkaa rakkautta ja pyrkikää saamaan hengellisiä lahjoja, mutta varsinkin profetoimisen lahjaa.

2. Sillä kielillä puhuva ei puhu ihmisille, vaan Jumalalle; ei häntä näet kukaan ymmärrä, sillä hän puhuu salaisuuksia hengessä.

3. Mutta profetoiva puhuu ihmisille rakennukseksi ja kehoitukseksi ja lohdutukseksi.

4. Kielillä puhuva rakentaa itseään, mutta profetoiva rakentaa seurakuntaa.

5. Soisin teidän kaikkien puhuvan kielillä, mutta vielä mieluummin soisin teidän profetoivan; sillä profetoiva on suurempi kuin kielillä puhuva, jollei tämä samalla selitä, niin että seurakunta siitä rakentuu.

6. Jos minä nyt, veljet, tulisin luoksenne kielillä puhuen, mitä minä teitä sillä hyödyttäisin, jollen puhuisi teille ilmestyksen tai tiedon tai profetian tai opetuksen perusteella?

7. Niinhän on elottomainkin esineiden, huilujen tai kitarain: vaikka ne antavatkin äänen, kuinka tiedetään, mitä huilulla tai kitaralla soitetaan, jos ne eivät soi erotettavin äänin?

---

5. Room. 15: 1. 1 Kor. 10: 24, 33. Fil. 2: 4, 21. — **6.** 2 Joh. v. 4. 3 Joh. v. 4. — **7.** Sananl. 10: 12. 2 Tim. 2: 24. — **9.** 1 Kor. 8: 2, 3. Gal. 6: 3. Fil. 3: 12, 13. — **10.** Ef. 4: 13. — **12.** Ps. 17: 15. Matt. 5: 8. 1 Kor. 8: 3. 2 Kor. 3: 18; 5: 7. 1 Joh. 3: 2. Ilm. 22: 4. — **13.** Kol. 1: 4, 5. 1 Joh. 4: 16.

14. 1. 1 Kor. 12: 1, 10, 31. — **2.** Ap. t. 10: 46. — **5.** 4 Moos. 11: 26, 29. 1 Sam. 19: 20, 21.

8. Niinikään, jos pasuna antaa epäselvän äänen, kuka silloin valmistautuu taisteluun?
9. Samoin tekin; jos ette kielellänne saa esiin selvää puhetta, kuinka voidaan ymmärtää, mitä puhutte? Tehän puhutte silloin tuuleen.
10. Maailmassa on, kuka tietää, kuinka monta eri kieltä, mutta ei ainoatakaan, jonka äänet eivät ole ymmärrettävissä.
11. Mutta jos en tiedä sanojen merkitystä, olen minä puhujalle muukalainen, ja puhuja on minulle muukalainen.
12. Samoin tekin, koska tavoittelette henkilahjoja, niin pyrkikää seurakunnan rakennukseksi saamaan niitä runsaasti.
13. Sentähden rukoilkoon se, joka kielillä puhuu, että taitaisi selittääkin.
14. Sillä jos minä rukoilen kielillä puhuen, niin henkeni kyllä rukoilee, mutta ymmärrykseni on hedelmätön.
15. Kuinka siis on? Minun on rukoiltava hengelläni, mutta minun on rukoiltava myöskin ymmärrykselläni; minun on veisattava kiitosta hengelläni, mutta minun on veisattava myöskin ymmärrykselläni.
16. Sillä jos ylistät Jumalaa hengessä, kuinka oppimattoman paikalla istuva saattaa sanoa »amenensa» sinun kiitokseesi? Eihän hän ymmärrä, mitä sanot.
17. Sinä kyllä hyvästi kiität, mutta toinen ei siitä rakennu.
18. Kiitän Jumalaa, että puhun kielillä enemmän kuin te kaikki;
19. mutta seurakunnassa tahdon mieluummin puhua viisi sanaa ymmärrykselläni, opettaakseni muitakin, kuin kymmenentuhatta sanaa kielillä.
20. Veljet, älkää olko lapsia ymmärrykseltänne, vaan pahuudessa olkaa lapsia; ymmärrykseltänne olkaa täysi-ikäisiä.
21. Laissa on kirjoitettu: »Vieraskielisten kautta ja muukalaisten huulilla olen puhuva tälle kansalle, eivätkä he sittenkään minua kuule, sanoo Herra».
22. Kielet eivät siis ole tunnukseksi uskoville, vaan uskottomille; mutta profetoiminen ei ole tunnukseksi uskottomille, vaan uskoville.
23. Jos nyt koko seurakunta kokoontuisi yhteen ja kaikki siellä puhuisivat kielillä ja sinne tulisi oppimattomia tai uskottomia, eivätkö he sanoisi teidän olevan järjeltänne?
24. Mutta jos kaikki profetoisivat ja joku uskoton tai oppimaton tulisi sisään, niin kaikki nuhtelisivat häntä ja kaikki lausuisivat hänestä arvostelunsa,
25. hänen sydämensä salaisuudet tulisivat ilmi, ja niin hän kasvoilleen heittäytyen rukoilisi Jumalaa ja julistaisi, että Jumala todella on teissä.
26. Kuinka siis on, veljet? Kun tulette yhteen, on jokaisella jotakin esitettävää: millä on virsi, millä opetus, millä ilmestys, mikä aikoo puhua kielillä, mikä selittää; kaikki tapahtukoon rakennukseksi.
27. Jos kielillä puhutaan, niin puhukoon kullakin kertaa vain

8. 4 Moos. 10: 9. — **15.** Ef. 5: 19. Kol. 3: 16. — **16.** 1 Aikak. 16: 36. Neh. 5: 13; 8: 6. Ps. 106: 48. — **20.** Matt. 11: 25; 18: 3. Room 16: 19. Ef. 4: 14, 15. Fil. 3: 12, 13. Hebr. 5: 12, 13. 1 Piet. 2: 2. — **21.** 5 Moos. 28: 49. Es. 28: 11, 12. — **23.** Ap. t. 2: 13. — **25.** Es. 45: 14. Dan. 2: 47. Sak. 8: 23. Joh. 16: 8. — **26.** Room. 14: 19. 1 Kor. 12: 8-10.

kaksi tai enintään kolme, ja yksi kerrallaan, ja yksi selittäköön;
28. mutta jos ei ole selittäjää, niin olkoot vaiti seurakunnassa ja puhukoot itselleen ja Jumalalle.
29. Profeetoista saakoon kaksi tai kolme puhua, ja muut arvostelkoot;
30. mutta jos joku toinen siinä istuva saa ilmestyksen, vaietkoon ensimäinen.
31. Sillä te saatatte kaikki profetoida, toinen toisenne jälkeen, jotta kaikki saisivat opetusta ja kaikki kehoitusta.
32. Ja profeettain henget ovat profeetoille alamaiset;
33. sillä ei Jumala ole epäjärjestyksen, vaan rauhan Jumala. Niinkuin kaikissa pyhien seurakunnissa,
34. olkoot vaimot vaiti teidänkin seurakunnankokouksissanne, sillä heidän ei ole lupa puhua, vaan olkoot alamaisia, niinkuin lakikin sanoo.
35. Mutta jos he tahtovat tietoa jostakin, niin kysykööt kotonaan omilta miehiltään, sillä häpeällistä on naisen puhua seurakunnassa.
36. Vai teistäkö Jumalan sana on lähtenyt? Vai ainoastaan teidän tykönnekö se on tullut?
37. Jos joku luulee olevansa profeetta tai hengen mies, niin tietäköön, että mitä minä kirjoitan teille, se on Herran käsky.
38. Mutta jos joku ei sitä ymmärrä, hän olkoon ymmärtämättä.
39. Sentähden, veljeni, harrastakaa profetoimista älkääkä estäkö kielillä puhumasta.
40. Mutta kaikki tapahtukoon säädyllisesti ja järjestyksessä.

15 luku.

Apostoli todistaa, vedoten moneen silminnäkijään, Kristuksen nousseen kuolleista 1—11, osoittaa, että,elleivät kuolleet nouse, ei Kristuskaan ole noussut 12—19; mutta koska Kristus on noussut kuolleista, niin kaikki hänessä eläviksi tulevat, ja kaikki hänen vihollisensa alistetaan hänen jalkojensa alle, jotta Jumala olisi kaikki kaikissa 20—28. Itsensä kastattaminen kuolleiden puolesta ja apostolin antautuminen hengenvaaraan osoittavat myöskin, että uskottiin kuolleiden ylösnousevan 29—34. Paavali esittää luonnosta otetuin vertauksin, miten ja millaisin ruumiin kuolleet nousevat 35—49; nekin, jotka silloin elävät, muutetaan, ja niin Esaiaan ennustus kuoleman kukistumisesta käy toteen 50—57. Kehoitus ahkeruuteen Herran työssä 58.

1. Veljet, minä julistan teille sen evankeliumin, jonka teille ilmoitin, jonka te myöskin olette ottaneet vastaan ja jossa myös pysytte
2. ja jonka kautta myös pelastutte, jos pidätte siitä kiinni semmoisena, kuin minä sen teille ilmoitin, ellette turhaan ole uskoneet.
3. Annoinhan teille ennen kaikkea tiedoksi sen, minkä itse

29. 1 Tess. 5: 20, 21. 1 Joh. 4: 1. — **33.** Room. 15: 33. 1 Kor. 11: 16. — **34.** 1 Moos. 3: 16. 1 Kor. 11: 3. Ef. 5: 22. Kol. 3: 18. 1 Piet. 3: 1. — **35.** 1 Tim. 2: 11, 12. — **37.** 2 Kor. 10: 7. — **40.** Kol. 2: 5.
15. **1.** Gal. 1: 11, 12. — **2.** Room. 1: 16. 1 Kor. 1: 21. 2 Kor. 6: 1. Gal. 3: 4. — **3.** Es. 53: 5, 6, 9. Sak. 13: 7. Gal. 1: 4. 1 Piet. 2: 24.

olin saanut: että Kristus on
kuollut meidän syntiemme täh-
den, kirjoitusten mukaan,
4. ja että hän haudattiin ja
että hän herätettiin kuolleista
kolmantena päivänä, kirjoitus-
ten mukaan,
5. ja että hän näyttäytyi
Keefaalle, sitten niille kahdelle-
toista.
6. Sen jälkeen hän näyttäy-
tyi yhtä haavaa enemmälle kuin
viidellesadalle veljelle, joista
useimmat ovat vielä nytkin
elossa, mutta muutamat ovat
nukkuneet pois.
7. Sen jälkeen hän näyttäy-
tyi Jaakobille, sitten kaikille
apostoleille.
8. Mutta kaikkein viimeiseksi
hän näyttäytyi minullekin, joka
olen ikäänkuin keskensyntynyt.
9. Sillä minä olen apostoleista
halvin enkä ole sen arvoinen,
että minua edes kutsutaan apos-
toliksi, koska olen vainonnut
Jumalan seurakuntaa.
10. Mutta Jumalan armosta
minä olen se, mikä olen, eikä
hänen armonsa minua kohtaan
ole ollut turha, vaan enemmän
kuin he kaikki minä olen työtä
tehnyt, en kuitenkaan minä,
vaan Jumalan armo, joka on
minun kanssani.
11. Vaan olinpa minä tai oli-
vatpa he, näin me saarnaamme
ja näin te olette uskoneet.
12. Mutta jos Kristuksesta
saarnataan, että hän on herä-
tetty kuolleista, kuinka muuta-
mat teistä saattavat sanoa, ettei
kuolleiden ylösnousemusta ole?
13. Vaan jos ei ole kuolleiden
ylösnousemusta, ei Kristuskaan
ole herätetty;
14. mutta jos Kristus ei ole
herätetty, turha on silloin saar-
nammekin, turha teidän uskon-
nekin;
15. ja silloin meidät myös ha-
vaitaan vääriksi Jumalan todista-
jiksi, koska olemme todistaneet
Jumalaa vastaan, että hän on
herättänyt Kristuksen, jota hän
ei olekaan herättänyt, jos on
niin, ettei kuolleita herätetä.
16. Sillä jos kuolleita ei herä-
tetä, ei Kristuskaan ole herä-
tetty;
17. mutta jos Kristus ei ole
herätetty, niin teidän uskonne
on turha ja te olette vielä syn-
neissänne;
18. sittenhän Kristuksessa nuk-
kuneetkin ovat kadotetut.
19. Jos olemme panneet toi-
vomme Kristukseen ainoastaan
tämän elämän ajaksi, niin olem-
me kaikkia muita ihmisiä surku-
teltavammat.
20. Mutta nytpä Kristus onkin
kuolleista herätetty esikoisena
kuoloon nukkuneista,
21. sillä koska kuolema on tul-
lut ihmisen kautta, niin on myös-
kin kuolleiden ylösnousemus tul-
lut ihmisen kautta.
22. Sillä niinkuin kaikki kuo-
levat Aadamissa, samoin myös

---

4. Ps. 16: 10. Matt. 12: 40. Joh. 2: 19. Ap. t. 26: 23. — **5.** Mark. 16: 14. Luuk. 24: 34, 36. Joh. 20: 9, 19. Ap. t. 1: 3; 10: 40, 41. — **6.** Matt. 28: 16, 17. — **8.** Ap. t. 9: 3, 4. 1 Kor. 9: 1. — **9.** Ap. t. 8: 3; 9: 1, 4. Gal. 1: 13. Ef. 3: 7, 8. 1 Tim. 1: 13-16. — **10.** Room. 15: 18, 19. 1 Kor. 3: 10. 2 Kor. 11: 5, 23; 12: 11, 12. — **12.** Matt. 22: 23. 2 Tim. 2: 18. — **15.** Ap. t. 2: 32; 4: 33; 5: 32. — **16.** Room. 8: 11. — **18.** 1 Tess. 4. 14. — **20.** Ap. t. 26: 23. Kol. 1: 18. 1 Piet. 1: 3. Ilm. 1: 5. — **21.** 1 Moos: 2: 17; 3: 6, 17, 19. Joh. 11: 25. Room. 5: 12, 17; 6: 23.

kaikki tehdään eläviksi Kristuksessa,
23. mutta jokainen vuorollaan: esikoisena Kristus, sitten Kristuksen omat hänen tulemuksessaan;
24. sitten tulee loppu, kun hän antaa valtakunnan Jumalan ja Isän haltuun, kukistettuaan kaiken hallituksen ja kaiken vallan ja voiman.
25. Sillä hänen on hallittava »siihen asti, kunnes on pannut kaikki vihollisensa jalkojensa alle».
26. Vihollisista viimeisenä kukistetaan kuolema.
27. Sillä »kaikki hän on alistanut hänen jalkojensa alle». Mutta kun hän sanoo: »kaikki on alistettu», niin ei tietenkään ole alistettu se, joka on alistanut kaikki hänen alleen.
28. Ja kun kaikki on tullut alistetuksi Pojan alle, silloin itse Poikakin on alistuva sen alle, joka on alistanut hänen allensa kaikki, jotta Jumala olisi kaikki kaikissa.
29. **M**itä muutoin ne, jotka kastattavat itsensä kuolleiden puolesta, sillä saavat aikaan? Jos kuolleita ei herätetäkään, miksi sitten kastattavat itsensä heidän puolestaan?
30. Ja miksi mekään antaudumme joka hetki vaaraan?
31. Joka päivä olen kuoleman kielissä, niin totta kuin saatan kerskata teistä, veljet, Kristuksessa Jeesuksessa, meidän Herrassamme.
32. Jos minä ihmisten tavoin olen taistellut petojen kanssa Efesossa, mitä hyötyä minulle siitä on? Jos kuolleita ei herätetä, niin »syökäämme ja juokaamme, sillä huomenna me kuolemme».
33. Älkää eksykö. »Huono seura turmelee hyvät tavat.»
34. Raitistukaa oikealla tavalla, älkääkä syntiä tehkö; sillä niitä on, joilla ei ole mitään tietoa Jumalasta. Hävetäksenne tämän sanon.
35. **M**utta joku ehkä kysyy: »Millä tavoin kuolleet heräävät ja millaisin ruumiin he tulevat?»
36. Sinä tyhmä, se, minkä kylvät, ei virkoa eloon, ellei ensin kuole.
37. Ja kun kylvät, et kylvä sitä vartta, joka on nouseva, vaan paljaan jyvän, vehnän jyvän tai muun minkä tahansa.
38. Mutta Jumala antaa sille varren sellaisen kuin tahtoo, ja kullekin siemenelle sen oman varren.
39. Ei kaikki liha ole samaa lihaa, vaan toista on ihmisten, toista taas karjan liha, toista on lintujen liha, toista kalojen.
40. Ja on taivaallisia ruumiita ja maallisia ruumiita; mutta toinen on taivaallisten kirkkaus, toinen taas maallisten.
41. Toinen on auringon kirkkaus ja toinen kuun kirkkaus ja toinen tähtien kirkkaus; onpa toisen tähden kirkkaus erilainen kuin toisen.

23. 1 Tess. 4: 15. Ilm. 20: 4, 5. — **24.** Dan. 2: 44; 7: 14, 27. — **25.** Ps. 110: 1. Matt. 22: 44. Ef. 1: 20, 21. Hebr. 10: 12, 13. — **26.** Ilm. 20: 14; 21: 4. — **27.** Ps. 8: 7. Matt. 28: 18. Ef. 1: 22. Hebr. 2: 8. — **28.** 1 Kor. 3: 23; 11: 3. — **30.** Room. 8: 36. 1 Kor. 4: 9. — **31.** 2 Kor. 4: 10, 11; 11: 23. — **32.** Es. 22: 13. Viis. 2: 6. 2 Kor. 1: 8. — **33.** Ef. 5: 6. — **34.** Room. 13: 11. Ef. 5: 14. 1 Tess. 4: 5. — **35.** Hes. 37: 3. — **36.** Joh. 12: 24. — **40.** Matt. 13: 43.

42. Niin on myös kuolleiden ylösnousemus: katoavaisuudessa kylvetään, katoamattomuudessa herätetään;

43. epäkunniassa kylvetään, kirkkaudessa herätetään; heikkoudessa kylvetään, voimassa herätetään;

44. kylvetään sielullinen ruumis, herätetään hengellinen ruumis. Kun on sielullinen ruumis, niin on myös hengellinen.

45. Niin on myös kirjoitettu: »Ensimäisestä ihmisestä Aadamista tuli elävä sielu»; viimeisestä Aadamista tuli eläväksitekevä henki.

46. Mutta mikä on hengellistä, se ei ole ensimäinen, vaan se, mikä on sielullista, on ensimäinen; sitten on se, mikä on hengellistä.

47. Ensimäinen ihminen oli maasta, maallinen, toinen ihminen on taivaasta.

48. Mimmoinen maallinen oli, semmoisia ovat myöskin maalliset; ja mimmoinen taivaallinen on, semmoisia ovat myös taivaalliset.

49. Ja niinkuin meissä on ollut maallisen kuva, niin meissä on myös oleva taivaallisen kuva.

50. **M**utta sen sanon, veljet, ettei liha ja veri voi periä Jumalan valtakuntaa, eikä katoavaisuus peri katoamattomuutta.

51. Katso, minä sanon teille salaisuuden: emme kaikki kuoloon nuku, mutta kaikki me muutumme,

52. yhtäkkiä, silmänräpäyksessä, viimeisen pasunan soidessa; sillä pasuna soi, ja kuolleet nousevat katoamattomina, ja me muutumme.

53. Sillä tämän katoavaisen on pukeutuminen katoamattomuuteen, ja tämän kuolevaisen on pukeutuminen kuolemattomuuteen.

54. Mutta kun tämä katoavainen pukeutuu katoamattomuuteen ja tämä kuolevainen pukeutuu kuolemattomuuteen, silloin toteutuu se sana, joka on kirjoitettu: »Kuolema on nielty ja voitto saatu».

55. »Kuolema, missä on voittosi? Kuolema, missä on otasi?»

56. Mutta kuoleman ota on synti, ja synnin voima on laki.

57. Mutta kiitos olkoon Jumalalle, joka antaa meille voiton Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta.

58. **S**entähden, rakkaat veljeni, olkaa lujat, järkähtämättömät, aina innokkaat Herran työssä, tietäen, että vaivannäkönne ei ole turha Herrassa.

16 luku.

Paavali neuvoo Korinttolaisia, kuinka avustus Jerusalemin pyhiä varten on koottava 1—4, lupaa tulla heidän luokseen helluntain jälkeen 5—9, käskee heitä olemaan avuliaita Timoteukselle ja ilmoittaa Apolloksen sopivassa tilaisuudessa tulevan heidän luokseen 10—12, kehoittaa heitä val-

43. Dan. 12: 3. Fil. 3: 20, 21. — **45.** 1 Moos. 2: 7. Joh. 5: 21. — **47.** Joh. 3: 13, 31. — **49.** 1 Moos. 5: 3. Room. 8: 29. 2 Kor. 3: 18; 4: 11. Fil. 3: 21. 1 Joh. 3: 2. — **50.** Joh. 3: 5, 6. — **51.** 1 Tess. 4: 15-17. — **52.** Matt. 24: 31. Luuk. 20: 36. — **53.** 2 Kor. 5: 4. — **54.** Es. 25: 8. — **55.** Hoos. 13: 14. Hebr. 2: 14. — **56.** Room. 3: 19, 20; 4: 15; 5: 13; 6: 23; 7: 5, 13 — **57.** Joh. 16: 33. Room. 8: 37. 2 Kor. 2: 14. 1 Joh. 5: 4, 5. — **58.** 2 Aikak. 15: 7. Hebr. 6: 10. Ilm. 14: 13.

vomiseen, uskoon ja rakkauteen 13, 14 sekä kuuliaisuuteen niille, jotka pyhiä palvelevat 15—18, lisäten lopuksi terveisiä Akulaalta, Priskillalta, kaikilta veljiltä ja itseltään 19—24.

1. **Mitä** keräykseen pyhiä varten tulee, niin menetelkää tekin samalla lailla kuin olen määrännyt Galatian seurakunnille.

2. Kunkin viikon ensimäisenä päivänä pankoon jokainen teistä kotonaan jotakin talteen, säästäen menestymisensä mukaan, jottei keräyksiä tehtäisi vasta minun tultuani.

3. Mutta kun olen saapunut luoksenne, lähetän minä ne henkilöt, jotka katsotte siihen sopiviksi, kirjeet mukanaan, viemään rakkauden lahjanne Jerusalemiin;

4. ja jos asia on sen arvoinen, että minunkin on lähteminen, niin saavat he lähteä minun kanssani.

5. **Aion** nimittäin tulla luoksenne kuljettuani läpi Makedonian, sillä Makedonian kautta minä kuljen,

6. mutta teidän luonanne ehkä viivyn jonkun aikaa, kenties talvenkin, jotta te sitten auttaisitte minua eteenpäin, minne matkustanenkin.

7. Sillä en tahdo nyt vain ohimennen käydä teitä katsomassa, toivon näet saavani viipyä jonkun aikaa luonanne, jos Herra sallii.

8. Mutta Efesossa minä viivyn helluntaihin saakka;

9. sillä minulle on avautunut ovi suureen ja hedelmälliseen työhön, ja vastustajia on paljo.

10. **Mutta** jos Timoteus saapuu, niin katsokaa, että hän pelotta voi olla luonanne, sillä Herran työtä hän toimittaa niinkuin minäkin.

11. Älköön siis kukaan häntä halveksiko, vaan auttakaa häntä lähtemään rauhassa matkalle, jotta hän tulisi luokseni; sillä minä ja veljet odotamme häntä.

12. Mitä veli Apollokseen tulee, olen hartaasti kehoittanut häntä lähtemään veljien kanssa luoksenne; mutta hän ei ole ollenkaan halukas lähtemään nyt, vaan tulee, kun hänelle sopii.

13. **Valvokaa**, pysykää lujina uskossa, olkaa miehuulliset, olkaa väkevät.

14. Tapahtukoon kaikki teillä rakkaudessa.

15. **Mutta** minä kehoitan teitä, veljet: te tunnette Stefanaan perhekunnan ja tiedätte, että se on Akaian esikoinen ja että he ovat antautuneet pyhien palvelukseen.

16. Olkaa tekin kuuliaisia heidän kaltaisilleen ja jokaiselle, joka heidän kanssaan työtä tekee ja vaivaa näkee.

17. Minä iloitsen Stefanaan ja Fortunatuksen ja Akaikuksen tänne tulosta, koska he korvaavat minulle teidän poissaolonne;

18. he ovat virkistäneet minun henkeäni niinkuin teidän-

---

16. 1. Ap. t. 11: 29. Room. 12: 13; 15: 25, 26. 2 Kor. 8: 4; 9: 1, 12. Gal. 2: 10. — **2.** Ap. t. 20: 7. — **5.** Ap. t. 19: 21. 2 Kor. 1: 16. — **7.** 1 Kor. 4: 19. Jaak. 4: 13, 14. — **8.** Ap. t. 19: 1, 10. — **9.** 2 Kor. 2: 12. Kol. 4: 3. — **10.** Room. 16: 21. 1 Kor. 4: 17. Fil. 2: 19-22. — **11.** 1 Tim. 4: 12. — **12.** Ap. t. 18: 24. — **13.** Matt. 25: 13. Ef. 6: 10. Kol. 1: 11. 1 Tess. 5: 6. 2 Tess. 2: 15. 1 Piet. 5: 8. — **15.** 1 Kor. 1: 16. — **16.** Fil. 2: 29. 1 Tim. 5: 17. Hebr. 13: 17. — **18.** 1 Tess. 5: 12.

kin. Antakaa siis täysi tunnustus sellaisille miehille.

19. Aasian seurakunnat lähettävät teille terveisiä. Paljon terveisiä Herrassa lähettävät teille Akulas ja Priska sekä heidän talossaan kokoontuva seurakunta.

20. Kaikki veljet lähettävät teille terveisiä. Tervehtikää toisianne pyhällä suudelmalla.

21. Omakätiset terveiset minulta, Paavalilta.

22. Jos joku ei pidä Herraa rakkaana, hän olkoon kirottu! Maran ata. *

23. Herran Jeesuksen armo olkoon teidän kanssanne.

24. Minun rakkauteni on teidän kaikkien kanssa Kristuksessa Jeesuksessa.

---

19. Ap. t. 18: 2. Room. 16: 3, 5. — **20.** Room. 16: 6. 2 Kor. 13: 12. 1 Tess. 5: 26. 1 Piet. 5: 14. — **21.** Kol. 4: 18. 2 Tess. 3: 17. — **23.** Fil. 4: 23.

* Arameankielisiä sanoja, jotka merkitsevät: »Herramme tulee.»

Paavalin toinen kirje Korinttolaisille.

1 luku.

Apostoli toivottaa Korinton kristityille armoa ja rauhaa 1, 2, kiittää Jumalaa saamastaan lohdutuksesta, jolla hän voi muita ahdistettuja lohduttaa 3—7, ja kertoo pelastuneensa kuoleman vaarasta 8—11. Hän sanoo aina olleensa vilpitön elämässään ja kirjeissään 12—14 ja nytkin vakavan harkinnan mukaan muuttaneensa matkasuunnitelmansa siten, ettei tullutkaan suoraan heidän luokseen 15—24.

1. **P**aavali, Jumalan tahdosta Kristuksen Jeesuksen apostoli, ja veli Timoteus Korintossa olevalle Jumalan seurakunnalle ynnä kaikille pyhille koko Akaiassa.

2. Armo olkoon teille ja rauha Jumalalta, Isältämme, ja Herralta Jeesukselta Kristukselta.

3. **K**iitetty olkoon Herramme Jeesuksen Kristuksen Jumala ja Isä, laupeuden Isä ja kaiken lohdutuksen Jumala,

4. joka lohduttaa meitä kaikessa ahdistuksessamme, jotta me sillä lohdutuksella, jolla Jumala meitä itseämme lohduttaa, voisimme lohduttaa niitä, jotka ovat kaikenlaisessa ahdistuksessa.

5. Sillä samoin kuin Kristuksen kärsimykset runsaina tulevat meidän osaksemme, samoin tulee meidän osaksemme myöskin lohdutus runsaana Kristuksen kautta.

6. Mutta joko olemme ahdistuksessa, niin tapahtuu se teidän lohduttamistanne ja pelastamistanne varten, taikka saamme lohdutusta, niin tapahtuu sekin teidän lohduttamistanne varten, ja se vaikuttaa, että kestätte samat kärsimykset, joita mekin kärsimme; ja toivomme teistä on vahva,

7. koska me tiedämme, että samoin kuin olette osalliset kärsimyksistä, samoin olette osalliset myöskin lohdutuksesta.

8. **S**illä me emme tahdo, veljet, jättää teitä tietämättömyyteen siitä ahdistuksesta, jossa me olimme Aasiassa, kuinka ylenmääräiset, yli voimiemme, rasituksemme olivat, jopa niinkin, että olimme epätoivossa hengestämmekin,

---

1. 2. Room. 1: 7. 1 Kor. 1: 3. Gal. 1: 3. Ef. 1: 2. — **3.** Ef. 1: 3. 1 Piet. 1: 3. — **4.** Es. 66: 13. Room. 15: 5. 2 Kor. 7: 6. — **5.** Ps. 34: 20; 94: 19. 2 Kor. 4: 10. Kol. 1: 24. — **6.** 2 Kor. 4: 15. 2 Tim. 2: 10. — **8.** Ap. t. 19: 23. 1 Kor. 15: 32.

9. ja itse me jo mielessämme päätimme olevamme kuoleman omat; jottemme luottaisi itseemme, vaan Jumalaan, joka kuolleet herättää.

10. Ja hän pelasti meidät tuosta suuresta surmasta ja yhä pelastaa, ja meillä on häneen se toivo, että hän vielä vastakin pelastaa,

11. kun tekin autatte meitä rukouksillanne, jotta monesta suusta meidän tähtemme kohoaisi runsas kiitos siitä armosta, joka on osaksemme tullut.

12. Sillä meidän kerskauksemme on tämä: meidän omantuntomme todistus siitä, että me maailmassa ja varsinkin teidän luonanne olemme vaeltaneet Jumalan pyhyydessä ja puhtaudessa, emme lihallisessa viisaudessa, vaan Jumalan armossa.

13. Sillä eihän siinä, mitä teille kirjoitamme, ole muuta, kuin mikä siinä on luettavana tai minkä myös ymmärrätte; ja minä toivon teidän tulevan täysin ymmärtämään

14. — niinkuin meitä osaksi myös olette oppineet ymmärtämään — että me olemme teidän kerskauksenne, samoin kuin tekin meidän, Herramme Jeesuksen päivänä.

15. Ja tässä luottamuksessa minä aioin ensin tulla teidän luoksenne, jotta saisitte vielä toisenkin armonosoituksen,

16. ja sitten teidän kauttanne matkustaa Makedoniaan, ja taas Makedoniasta palata teidän luoksenne, ja teiltä saada saattajia Juudeaan.

17. Kun minulla siis oli tämä aikomus, en kai ole menetellyt kevytmielisesti? Vai päätänkö lihan mukaan, minkä päätän, niin että puheeni on sekä »niin, niin», että »ei, ei»?

18. Mutta Jumala on uskollinen, niin että puheemme teille ei ole »niin» ja »ei».

19. Sillä Jumalan Poika, Kristus Jeesus, jota me, minä ja Silvanus ja Timoteus, olemme teidän keskellänne saarnanneet, ei tullut ollakseen »niin» ja »ei», vaan hänessä tuli »niin».

20. Sillä niin monta kuin Jumalan lupausta on, kaikki ne ovat hänessä »niin»; sentähden tulee hänen kauttaan myös niiden »amen», Jumalalle kunniaksi meidän kauttamme.

21. Mutta se, joka lujittaa meidät yhdessä teidän kanssanne Kristukseen ja joka on voidellut meidät, se on Jumala,

22. joka myös on painanut meihin sinettinsä ja antanut Hengen vakuuden sydämiimme.

23. Mutta minä kutsun Jumalan sieluni todistajaksi, että minä teitä säästääkseni en vielä tullut Korinttoon;

24. ei niin, että tahdomme

9. Jer. 17: 5, 7; 39: 18. Room. 8: 36. — **11.** Ap. t. 12: 5. Room. 15: 30. 2 Kor. 4: 15. Fil. 1: 19. Filem. v. 22. — **12.** Ap. t. 23: 1. 1 Kor. 2: 4, 13. 2 Kor. 2: 17; 6: 6, 7. 1 Tess. 2: 10. Hebr. 13: 18. — **14.** 2 Kor. 5: 12. Fil. 2: 16; 4: 1. 1 Tess. 2: 19,20. — **15.** Ap. t. 19: 21. Room. 1: 11. — **16.** 1 Kor. 16: 5, 6. — **17.** Matt. 5: 37. Jaak. 5: 12. — **18.** 1 Kor. 1: 9. 1 Tess. 5: 24. — **19.** Ap. t. 18: 5. — **20.** Ilm. 3: 14. — **21.** 1 Kor. 1: 8. 1 Piet. 5: 10. 1 Joh. 2: 20, 27. — **22.** Room. 8: 15, 16. 2 Kor. 5: 5. Ef. 1: 13, 14; 4: 30. — **23.** Room. 1: 9; 9: 1. 1 Kor. 4: 21. 2 Kor. 11: 31; 12: 20; 13: 2, 10. — **24.** 1 Kor. 3: 5. 1 Piet. 5: 3.

14. 765. — 22.

vallita teidän uskoanne, vaan apumiehinänne me autamme teitä teidän iloonne; sillä uskossa te olette lujat.

2 luku.

Paavali sanoo edelleen, ettei hän tulollaan tahdo saattaa murhetta Korinttolaisille, joita hän paljon rakastaa 1—4, kehoittaa heitä osoittamaan rakkautta eräälle katuvalle synnintekijälle 5—11, kertoo, kuinka hän, levottomana kun ei tavannut Tiitusta Trooaassa, lähti Makedoniaan 12, 13, sekä kiittää Jumalaa, joka antaa evankeliumin voittoisasti levitä 14—17.

1. **O**lin nimittäin mielessäni päättänyt, etten tullessani teidän luoksenne taas toisi murhetta mukanani.

2. Sillä jos minä saatan teidät murheellisiksi, niin eihän minua voi saada iloiseksi kukaan muu kuin se, jonka minä olen saattanut murheelliseksi.

3. Ja juuri sen minä kirjoitin sitä varten, etten tullessani saisi murhetta niiltä, joilta minun piti saada iloa, koska minulla on teihin kaikkiin se luottamus, että minun iloni on teidän kaikkien ilonne.

4. Sillä suuressa sydämen ahdistuksessa ja hädässä minä kirjoitin teille monin kyynelin, en sitä varten, että tulisitte murheellisiksi, vaan että tuntisitte sen erinomaisen rakkauden, joka minulla on teihin.

5. **M**utta jos eräs on tuottanut murhetta, ei hän ole tuottanut murhetta minulle, vaan teille kaikille, jossakin määrin, jotten hänestä liian raskauttavaa sanoisi.

6. Semmoiselle riittää se rangaistus, minkä hän useimmilta on saanut;

7. niin että teidän päinvastoin kernaammin on antaminen anteeksi ja lohduttaminen, jottei hän ehkä menehtyisi liian suureen murheeseen.

8. Sentähden kehoitan teitä, että päätätte ruveta osoittamaan rakkautta häntä kohtaan;

9. sillä sitä varten minä kirjoitinkin, että saisin nähdä, kuinka koeteltu mielenne on, oletteko kaikessa kuuliaiset.

10. Mutta jolle te jotakin anteeksi annatte, sille minäkin; sillä mitä minä olen anteeksi antanut — jos minulla on ollut jotakin anteeksiannettavaa — sen olen anteeksi antanut teidän tähtenne Kristuksen kasvojen edessä,

11. jottei saatana pääsisi meistä voitolle; sillä hänen aikeensa eivät ole meille tuntemattomat.

12. **T**ultuani Trooaaseen julistamaan Kristuksen evankeliumia avautui minulle ovi Herrassa,

13. mutta minä en saanut lepoa hengessäni, kun en tavannut Tiitusta, veljeäni. Sentähden heitin heille hyvästit ja lähdin Makedoniaan.

14. **M**utta kiitos olkoon Jumalalle, joka aina kuljettaa meitä voittosaatossa Kristuksessa

2. **2.** 2 Kor. 7: 8. — **3.** 2 Kor. 12: 21. — **4.** Ap. t. 20: 31. 2 Kor. 7: 9. — **5.** 1 Kor. 5: 1-5. — **7.** Luuk. 17: 3. — **8.** 1 Kor. 16: 14. — **9.** 2 Kor. 7: 15. — **11.** Luuk. 22: 31. — **12.** Ap. t. 14: 27; 16: 8. 1 Kor. 16: 9. — **13.** Ap. t. 20: 1. 2 Kor. 7: 5, 6. — **14.** 1 Kor. 15: 57. Kol. 1: 25, 27.

ja meidän kauttamme joka paikassa ilmaisee hänen tuntemisensa tuoksun!
15. Sillä me olemme Kristuksen tuoksu Jumalalle sekä pelastuvien että kadotukseen joutuvien joukossa:
16. näille tosin haju kuolemasta kuolemaksi, mutta noille lemu elämästä elämäksi. Ja kuka on tähän kelvollinen?
17. Sillä me emme ole niinkuin nuo monet, jotka myyskentelevät Jumalan sanaa, vaan niinkuin puhtaasta mielestä, niinkuin Jumalan vaikutuksesta, Jumalan edessä, me Kristuksessa puhumme.

3 luku.

Paavalin ei tarvitse suositella itseään Korinttolaisille, koska he itse ovat hänen suosituskirjeensä, Jumalan Hengen kirjoittama 1—3; Jumala on tehnyt hänet kykeneväksi uuden liiton palvelukseen 4—6, jolla on paljoa suurempi kirkkaus kuin vanhan liiton palveluksella 7—11. Sentähden hän on rohkealla mielellä, tietäen, että se epäusko, joka vanhaa testamenttia luettaessa vielä sokaisee Juutalaisia, poistuu, kun he kääntyvät Kristuksen tykö 12—18.

1. Alammeko taas suositella itseämme? Vai tarvinnemmeko, niinkuin muutamat, suosituskirjeitä teille tai teiltä?
2. Te itse olette meidän kirjeemme, joka on sydämeemme kirjoitettu ja jonka kaikki ihmiset tuntevat ja lukevat,
3. sillä ilmeistä on, että te olette Kristuksen kirje, meidän toimintamme kautta aikaansaatu, ei musteella kirjoitettu, vaan elävän Jumalan Hengellä, ei kivitauluihin, vaan sydämen lihatauluihin.
4. Tämmöinen luottamus meillä on Kristuksen kautta Jumalaan;
5. ei niin, että meillä itsellämme olisi kykyä ajatella jotakin, ikäänkuin se tulisi meistä itsestämme, vaan se kykymme, mikä meillä on, on Jumalasta,
6. joka myös on tehnyt meidät kykeneviksi olemaan uuden liiton palvelijoita, ei kirjaimen, vaan Hengen; sillä kirjain kuolettaa, mutta Henki tekee eläväksi.
7. Mutta jos kuoleman virka, joka oli kirjaimin kaiverrettu kiviin, esiintyi kirkkaudessa, niin etteivät Israelin lapset kärsineet katsella Mooseksen kasvoja hänen kasvojensa kirkkauden tähden, joka kuitenkin oli katoavaista,
8. kuinka paljoa enemmän onkaan Hengen virka oleva kirkkaudessa!

---

15. 1 Kor. 1: 18. 2 Kor. 4: 3. — **16.** Luuk. 2: 34. 1 Piet. 2: 7, 8. — **17.** 2 Kor. 1: 12; 4: 2. 1 Tess. 2: 3, 5. 2 Tim. 2: 15. 1 Piet. 4: 11.
3. **1.** Ap. t. 18: 27. 2 Kor. 1: 12; 5: 12; 10: 8, 12. — **2.** 1 Kor. 9: 2, 3. — **3.** 2 Moos. 24: 12; 31: 18; 34: 1. 5 Moos. 10: 1. Sananl. 3: 3; 7: 2, 3. Jer. 31: 33. Hes. 11: 19; 36: 26. Room. 15: 16. Hebr. 8: 10. — **5.** Joh. 15: 5. 1 Kor. 15: 10. Fil. 2: 13. — **6.** Jer. 31: 31. Luuk. 22: 20. Joh. 6: 63. Room. 2: 27, 29; 7: 6, 10, 11; 8: 2. 1 Kor. 11: 25. 2 Kor. 5: 18. Kol. 1: 25. 1 Tim. 1: 11, 12. Hebr. 8: 6, 8. — **7.** 2 Moos. 34: 28-30. 5 Moos. 10: 1. Hebr. 12: 18-21. — **8.** Gal. 3: 2, 5, 14.

9. Sillä jos kadotustuomion virka jo oli kirkkautta, niin on vanhurskauden virka vielä paljoa runsaammassa määrin kirkkautta.
10. Sillä se, mikä ennen oli kirkastettua, on tähän verraten kirkkautta vailla tämän ylenpalttisen kirkkauden vuoksi.
11. Jos se, mikä on katoavaista, esiintyi kirkkaudessa, niin on sillä, joka on pysyväistä, vielä paljoa enemmän kirkkautta.
12. **K**oska meillä siis on tämmöinen toivo, niin me toimimme suurella rohkeudella
13. emmekä tee niinkuin Mooses, joka pani peitteen kasvoilleen, jotteivät Israelin lapset näkisi sen loppua, joka on katoavaista.
14. Mutta heidän mielensä paatuivat, sillä vielä tänäkin päivänä sama peite, vanhaa testamenttia luettaessa, pysyy poisottamatta, sillä vasta Kristuksessa se katoaa.
15. Vielä tänäkin päivänä, kun Moosesta luetaan, on peite heidän sydämensä päällä;
16. mutta kun heidän sydämensä kääntyy Herran tykö, otetaan peite pois.
17. Sillä Herra on Henki, ja missä Herran Henki on, siinä on vapaus.
18. Mutta me kaikki, jotka peittämättömin kasvoin katselemme Herran kirkkautta kuin kuvastimessa, muutumme saman kuvan kaltaisiksi kirkkaudesta kirkkauteen, niinkuin vain voi muuttaa Herra, joka on Henki.

4 luku.

Paavali julistaa lannistumatta ja vilpittä evankeliumia, joka, vaikka onkin peitossa uskottomilta, kuitenkin loistaa Jumalan kirkkautena pimeässä 1—6, sanoo, että hän evankeliumin palveluksessa aina on ahtaalla ja annetaan kuolemaan Jeesuksen tähden, jotta Jeesuksen elämäkin tulisi hänessä ilmi 7—12. Usko ja iankaikkisen kirkkauden toivo ylläpitää häntä hänen uupumattomassa työssään 13—18.

1. **S**entähden, kun meillä on tämä virka sen laupeuden mukaan, joka on osaksemme tullut, me emme lannistu,
2. vaan olemme hyljänneet kaikki häpeälliset salatiet, niin ettemme vaella kavaluudessa emmekä väärennä Jumalan sanaa, vaan julkituomalla totuuden me suositamme itseämme jokaisen ihmisen omalletunnolle Jumalan edessä.
3. Mutta jos evankeliumimme onkin peitossa, niin se peite on niissä, jotka kadotukseen joutuvat,
4. niissä uskottomissa, joiden

---

9. 5 Moos. 27: 26. Room. 1: 16, 17; 3: 21; 4: 15. 2 Kor. 5: 19, 20. Gal. 3: 10. — **12.** Ef. 6: 19. — **13.** 2 Moos. 34: 33, 34. — **14.** Es. 6: 10. Hes. 12: 2. Valit. 3: 65. Matt. 13: 11, 14. Room. 10: 4. Ef. 2: 15. Hebr. 8: 13. — **16.** 2 Moos. 34: 34. Es. 25: 7. Room. 11: 23, 26. — **17.** Joh. 4: 24; 7: 39; 8: 36. Room. 8: 15. Gal. 5: 1. — **18.** 2 Moos. 24: 17. Joh. 17: 24. Room. 8: 29. 1 Kor. 13: 12; 15: 49. 2 Kor. 4: 4; 5: 7. 1 Joh. 3: 2.
4. **1.** 1 Kor. 7: 25; 15: 10. 2 Kor. 3: 6. — **2.** Room. 1: 16. 2 Kor. 2: 17; 5: 11; 6: 4, 5. 1 Tess. 2: 3, 5. — **3.** 1 Kor. 1: 18. 2 Kor. 2: 15. 2 Tess. 2: 9, 10. — **4.** Es. 6: 10. Matt. 13: 14. Joh. 12: 40, 45. 2 Kor. 3: 18. Ef. 2: 2; 6: 12. Fil. 2: 6. Kol. 1: 15. Hebr. 1: 3.

mielet tämän maailman jumala on niin sokaissut, ettei heille loista valo, joka lähtee Kristuksen kirkkauden evankeliumista, hänen, joka on Jumalan kuva.
5. Sillä me emme julista itseämme, vaan Kristusta Jeesusta, että hän on Herra ja me teidän palvelijanne Jeesuksen tähden.
6. Sillä Jumala, joka sanoi: »Loistakoon valo pimeästä!», on se, joka loisti sydämeemme, jotta Jumalan kirkkauden tunteminen valoansa levittäisi, sen kirkkauden, joka loistaa Kristuksen kasvoissa.
7. **M**utta tämä aarre on meillä saviastioissa, jotta tuo suunnattoman suuri voima olisi Jumalan, eikä näyttäisi tulevan meistä.
8. Me olemme kaikin tavoin ahtaalla, mutta emme umpikujassa, neuvottomat, mutta emme toivottomat,
9. vainotut, mutta emme hyljätyt, maahan kukistetut, mutta emme tuhotut.
10. Me kuljemme aina kantaen Jeesuksen kuoloa ruumiissamme, jotta Jeesuksen elämäkin tulisi meidän ruumiissamme näkyviin.
11. Sillä meitä, jotka elämme, annetaan alinomaa kuolemaan Jeesuksen tähden, jotta Jeesuksen elämäkin tulisi kuolevaisessa lihassamme näkyviin.
12. Niinpä siis kuolema tekee työtään meissä, mutta elämä teissä.
13. **M**utta koska meillä on sama uskon Henki, niinkuin on kirjoitettu: »Minä uskon, sentähden puhun», niin mekin uskomme, ja sentähden me myös puhumme,
14. tietäen, että hän, joka herätti Herran Jeesuksen, on herättävä meidätkin Jeesuksen kanssa ja asettava esiin yhdessä teidän kanssanne.
15. Sillä kaikki tapahtuu teidän tähtenne, jotta aina enenevä armo yhä useampien kautta saisi aikaan yhä runsaampaa kiitosta Jumalan kunniaksi.
16. Sentähden me emme lannistu; vaan vaikka ulkonainen ihmisemme menehtyykin, niin sisällinen kuitenkin päivä päivältä uudistuu.
17. Sillä tämä hetkisen kestävä ja kevyt ahdistuksemme tuottaa meille ylenrunsain määrin iankaikkisen ja täydellisen kirkkauden,
18. meille, jotka emme katso näkyväisiä, vaan näkymättömiä, sillä näkyväiset ovat ajallisia, mutta näkymättömät iankaikkisia.

5. Ap. t. 2: 36. 1 Kor. 10: 33. 2 Kor. 1: 24; 6: 4. — **6.** 1 Moos. 1: 3. Matt. 4: 14, 15. 1 Piet 2: 9. 2. Piet. 1: 19. — **7.** 1 Kor. 2: 5. 2 Kor. 3: 5; 5: 1; 12: 9. — **8.** Ps. 129: 2. — **9.** Ps. 37: 24, 33. Miik. 7: 8. — **10.** Room. 8: 17. 2 Kor 1: 5. Gal. 6: 17. 2 Tim. 2: 11, 12. 1 Piet. 4: 13. — **11.** Ps. 44: 23. Matt. 5: 11. Room. 8: 36. 1 Kor. 4: 9; 15: 31, 49. Kol. 3: 4. — **12.** 2 Kor. 13: 9. — **13.** Ps. 116: 10. Room. 10: 9. — **14.** Ap. t. 2: 24, 32. Room. 8: 11. 1 Kor. 6: 14. Ef. 2: 6. — **15.** 2 Kor. 1: 6, 11. Kol. 1: 24. 2 Tim. 2: 10. — **16.** Es. 40: 30, 31. Room. 7: 22. Ef. 3: 16; 4: 23. Kol. 3: 10. 1 Piet. 4: 1. — **17.** Ps. 30: 6. Matt. 5: 12. Room. 8: 18. 2 Tess. 1: 7. 2 Tim. 4: 8. 1 Piet. 1: 6; 5: 10. — **18.** Room. 8: 24. Hebr. 11: 1.

5 luku.

Paavali haluaa vaihtaa maallisen majansa taivaiseen ja pyytää tätä odottaessaan olla Jumalalle mieliksi 1—10, vakuuttaa toimivansa Herran pelossa voittaakseen sieluja Herralle 11—13. Kristuksen rakkauden vaatimana ja hänen lähettiläänänsä hän toimittaa sovituksen virkaa, jonka Jumala on hänelle antanut 14—21.

1. **Sillä** me tiedämme, että, jos ruumiimme, tämä maallinen majamme, hajoitetaankin maahan, meillä on asumus Jumalalta, iankaikkinen maja taivaissa, joka ei ole käsin tehty.
2. Sentähden me huokaammekin ikävöiden, että saisimme pukeutua taivaiseen asumukseemme,
3. sillä kun me kerran olemme siihen pukeutuneet, ei meitä enää havaita alastomiksi.
4. Sillä me, jotka olemme tässä majassa, huokaamme raskautettuina, koska emme tahdo riisuutua, vaan pukeutua, jotta elämä nielisi sen, mikä on kuolevaista.
5. Ja Jumala se on valmistanut meidät juuri tähän, hän, joka on antanut meille Hengen vakuuden.
6. Sentähden me aina olemme turvallisella mielin ja tiedämme, että, niin kauan kuin olemme kotona tässä ruumiissamme, me olemme poissa Herrasta
7. — sillä me vaellamme uskossa emmekä näkemisessä —
8. mutta me olemme turvallisella mielin ja haluaisimme mieluummin muuttaa pois ruumiista ja päästä kotiin Herran tykö.
9. Sentähden me, olimmepa kotona tai olimmepa poissa, ahkeroimme olla hänelle mieliksi.
10. Sillä kaikkien meidän on ilmestyminen Kristuksen tuomioistuimen eteen, jotta kukin saisi sen mukaan kuin hän ruumiissaan tehnyt on, oli se hyvää tai pahaa.
11. **Kun** siis tiedämme, mitä on Herran pelko, niin me koetamme saada ihmisiä uskomaan, mutta Jumala kyllä meidät tuntee; ja minä toivon, että tekin omissatunnoissanne meidät tunnette.
12. Emme nyt taas suosittele itseämme teille, vaan tahdomme antaa teille aihetta kerskaamaan meistä, jotta teillä olisi mitä panna niitä vastaan, jotka kerskaavat siitä, mikä silmään näkyy, eikä siitä, mikä on sydämessä.
13. Sillä jos me olemme olleet suunniltamme, niin olemme olleet Jumalan tähden; jos taas

5. 1. Job 4: 19. 2 Kor. 4: 7. Hebr. 8: 2; 11: 10. 2 Piet. 1: 13, 14. — **2.** Room. 8: 23. Fil. 3: 21. — **3.** Matt. 22: 11. Gal. 3: 27. Ilm. 3: 18; 16: 15. — **4.** Viis. 9: 15. Room. 8: 11. 1 Kor. 15: 53, 54. — **5.** Room. 8: 15, 16. 2 Kor. 1: 22. Ef. 1: 13, 14; 4: 30. — **6.** 1 Aikak. 29: 15. Ps. 39: 13; 119: 19. Hebr. 11: 13. — **7.** Joh. 20: 29. Room. 8: 24, 25. 1 Kor. 13: 12. 2 Kor. 4: 18. Hebr. 11: 1. 1 Piet. 1: 8. 1 Joh. 3: 2. — **8.** Fil. 1: 23. — **10.** Ps. 62: 13. Jer. 17: 10. Matt. 16: 27; 25: 31, 32. Joh. 5: 29. Ap. t. 17: 31. Room. 2: 16; 14: 10, 12. Gal. 6: 7. Ef. 6: 8. Kol. 3: 24, 25. Ilm. 22: 12. — **11.** Job 31: 23. 2 Kor. 4: 2. Juud. v. 23. — **12.** 2 Kor. 3: 1; 10: 7, 8; 11: 12. — **13.** Mark. 3: 21. 2 Kor. 11: 1, 17.

olemme maltissamme, olemme teidän tähtenne.
14. Sillä Kristuksen rakkaus vaatii meitä, jotka olemme tulleet tähän päätökseen: yksi on kuollut kaikkien edestä, siis myös kaikki ovat kuolleet;
15. ja hän on kuollut kaikkien edestä, jotta ne, jotka elävät, eivät enää eläisi itselleen, vaan hänelle, joka heidän edestään on kuollut ja noussut ylös.
16. Sentähden me emme tästä lähtien tunne ketään semmoisena kuin hän on lihan mukaan; jos olemmekin tunteneet Kristuksen semmoisena kuin hän oli lihan mukaan, emme kuitenkaan nyt enää tunne.
17. Siis, jos joku on Kristuksessa, niin hän on uusi luomus; se mikä on vanhaa, on kadonnut, katso, uusi on sijaan tullut.
18. Mutta kaikki on Jumalasta, joka on sovittanut meidät itsensä kanssa Kristuksen kautta ja antanut meille sovituksen viran.
19. Sillä Jumala oli Kristuksessa ja sovitti maailman itsensä kanssa eikä lukenut heille heidän rikkomuksiaan, ja hän uskoi meille sovituksen sanan.
20. Kristuksen puolesta siis olemme lähettiläinä, kun näet Jumala kehoittaa meidän kauttamme. Me pyydämme Kristuksen puolesta: antakaa sovittaa itsenne Jumalan kanssa.
21. Sen, joka ei synnistä tiennyt, hän meidän edestämme teki synniksi, jotta me hänessä tulisimme Jumalan vanhurskaudeksi.

6 luku.

Paavali kehoittaa Korinttolaisia oikein vastaanottamaan Jumalan armon 1, 2, kertoo, kuinka hän itse on monissa kärsimyksissä osoittautunut Jumalan palvelijaksi 3—10, toivoo heiltä vastarakkautta 11—13 ja käskee heitä eroamaan uskottomista 14—18.

1. Hänen työtovereinaan me myös kehoitamme teitä vastaanottamaan Jumalan armon niin, ettei se teiltä hukkaan mene,
2. sillä hän sanoo: »Otollisella ajalla minä olen sinua kuullut ja pelastuksen päivänä sinua auttanut»; katso, nyt on otollinen aika, katso, nyt on pelastuksen päivä.
3. Me emme missään kohden anna aihetta pahennukseen, jottei virkaamme moitittaisi,
4. vaan kaikessa me osoittaudumme Jumalan palvelijoiksi: suuressa kärsivällisyydessä, vaivoissa, hädissä, ahdistuksissa,
5. ruoskittaessa, vankeudessa,

14. Room. 5: 15. — **15.** Room. 6: 11, 12; 14: 7, 8. 1 Kor. 6: 19. Gal. 2: 20. 1 Tess. 5: 10. 1 Tim. 2: 6. Hebr. 2: 9. 1 Piet. 4: 2. — **16.** Matt. 12: 50. Gal. 3: 28. — **17.** Es. 43: 18, 19. Room. 8: 10. Gal. 5: 6; 6: 15. Kol. 3: 11. Ilm. 21: 5. — **18.** Room. 5: 10. 2 Kor. 3: 6. 1 Joh. 2: 2; 4: 10. — **19.** Ps. 32: 2. Room. 3: 24, 25; 4: 8. Kol. 1: 20. — **20.** Es. 52: 7. 1 Kor. 4: 1. — **21.** Es. 53: 6, 9, 12. Joh. 8: 46. Room. 5: 19; 8: 3. 1 Kor. 1: 30. Gal. 3: 13. Fil. 3: 9. Hebr. 4: 15. 1 Piet. 2: 22. 1 Joh. 3: 5.
6. 1. 1 Kor. 3: 9. 2 Kor. 1: 24; 5: 20. Hebr. 12: 15. — **2.** Es. 49: 8. Luuk. 4: 18, 19. Room. 13: 12. Hebr. 3: 13. — **3.** Room. 14: 13. 1 Kor. 8: 13; 10: 32. — **4.** Ap. t. 9: 16. 1 Kor. 4: 1. 2 Kor. 11: 23-28. — **5.** Ap. t. 16: 23.

meteleissä, vaivannäöissä, valvomisissa, paastoissa;
6. puhtaudessa, tiedossa, pitkämielisyydessä, ystävällisyydessä, Pyhässä Hengessä, vilpittömässä rakkaudessa,
7. totuuden sanassa, Jumalan voimassa, vanhurskauden sota-aseet oikeassa kädessä ja vasemmassa;
8. kunniassa ja häpeässä, pahassa maineessa ja hyvässä, villitsijöinä ja kuitenkin totta puhuvina,
9. tuntemattomina, ja kuitenkin tunnettuina; kuolemaisillamme, ja katso, me elämme kuitenkin, kuritettuina, vaan ei kuitenkaan tapettuina,
10. murheellisina, mutta aina iloisina, köyhinä, mutta kuitenkin monia rikkaiksi tekevinä; niinkuin ne, joilla ei ole mitään, mutta joilla kuitenkin on kaikki.
11. Suumme on auennut puhumaan teille, Korinttolaiset, sydämemme on avartunut.
12. Teillä on kyllin tilaa meidän sydämessämme, mutta meillä on vähä tilaa teidän sydämessänne.
13. Antakaa verta verrasta — puhun kuin lapsille — avartakaa tekin sydämenne.
14. Älkää antautuko kantamaan vierasta iestä yhdessä uskottomien kanssa; sillä mitä yhteistä on vanhurskaudella ja vääryydellä? Tai mitä yhteyttä on valolla ja pimeällä?
15. Ja miten sopivat yhteen Kristus ja Beliar? Tai mitä yhteistä osaa uskovaisella on uskottoman kanssa?
16. Ja miten soveltuvat yhteen Jumalan temppeli ja epäjumalat? Sillä me olemme elävän Jumalan temppeli, niinkuin Jumala on sanonut: »Minä olen heissä asuva ja vaeltava heidän keskellään ja oleva heidän Jumalansa, ja he tulevat olemaan minun kansani».
17. Sentähden: »Lähtekää pois heidän keskeltään ja erotkaa heistä, sanoo Herra, älkääkä saastaiseen koskeko; niin minä otan teidät huostaani
18. ja olen oleva teille Isänä, ja te tulette pojikseni ja tyttärikseni, sanoo Herra kaikkivaltias.»

7 luku.

Paavali kehoittaa puhdistautumaan kaikesta lihan ja hengen saastutuksesta 1, sanoo iloitsevansa siitä, että edellinen kirjeensä oli saanut aikaan Korinttolaisissa Jumalan mielen mukaista murhetta 2—12, ja myös siitä, että Tiitus heidän parissaan oli saanut iloa ja virkistystä 13—16.

6. Room. 12: 9. 2 Kor. 4: 2. Gal. 5: 22. Kol. 3: 12. — **7.** 1 Kor. 2: 4. 2 Kor. 10: 4. Ef. 6: 11, 13. — **9.** Ps. 118: 18. 1 Kor. 4: 9; 15: 30, 31. 2 Kor. 4: 10, 11. — **10.** Sananl. 13: 7. Matt. 5: 12. Ap. t. 3: 6. Room. 5: 3. 2 Kor. 7: 4; 8: 9. Fil. 2: 17; 4: 11, 12. — **12,** 2 Kor. 7: 2, 3; 12: 15. — **13.** 1 Kor. 4: 14. — **14.** 5 Moos. 7: 2, 3; 22: 10. Jos. 23: 12. Sananl. 24: 1. 1 Kor. 5: 9. Ef. 5: 7, 8, 11. 1 Joh. 1: 5, 6. — **15.** 1 Sam. 5: 1-3. 1 Kun. 18: 21. 1 Kor. 10: 20, 21. — **16.** 2 Moos. 29: 45. 3 Moos. 26: 11. Jer. 30: 22; 31: 1, 33; 32: 38. Hes. 36: 28; 37: 26, 27. Sak. 13: 9. Joh. 14: 23. 1 Kor. 3: 16; 6: 19; 10: 14. Ef. 2: 21, 22; 3: 17. Hebr. 3: 6. 1 Piet. 2: 5. Ilm. 21: 3. — **17.** 3 Moos. 5: 2. Es. 48: 20; 52: 11. Jer. 51: 45. Ilm. 18: 4. — **18.** Es. 43: 6. Jer. 31: 9. Hoos. 1: 10. 1 Joh. 3: 1. Ilm. 21: 7.

1. Koska meillä siis on nämä lupaukset, rakkaani, niin puhdistautukaamme kaikesta lihan ja hengen saastutuksesta, saattaen pyhityksemme täydelliseksi Jumalan pelossa.

2. Antakaa meille tilaa sydämessänne. Emme ole tehneet kenellekään vääryyttä, emme ole olleet kenellekään turmioksi, emme kenellekään vahinkoa tuottaneet.

3. En sano tätä teitä tuomitakseni, sillä olenhan jo sanonut, että te olette sydämessämme, yhdessä kuollaksemme ja yhdessä elääksemme.

4. Paljo minulla on luottamusta teihin, paljo minulla on kerskaamista teistä; olen täynnä lohdutusta, minulla on ylenmäärin iloa kaikessa ahdingossamme.

5. Sillä ei Makedoniaan tultuammekaan lihamme saanut rauhaa, vaan me olimme kaikin tavoin ahdistetut: ulkoapäin taisteluja, sisältäpäin pelkoa.

6. Mutta Jumala, joka masentuneita lohduttaa, lohdutti meitä Tiituksen tulolla,

7. eikä ainoastaan hänen tulollaan, vaan myöskin sillä lohdutuksella, jonka hän oli teistä saanut, sillä hän on kertonut meille ikävöimisestänne, valittelustanne ja innostanne minun hyväkseni, niin että minä iloitsin vielä enemmän.

8. Sillä vaikka murehutinkin teitä kirjeelläni, en sitä kadu, ja jos kaduinkin — kun näen, että tuo kirje on, vaikkapa vain vähäksi aikaa, murehuttanut teitä —

9. niin nyt iloitsen, en siitä, että tulitte murheellisiksi, vaan siitä, että murheenne oli teille parannukseksi; sillä te tulitte murheellisiksi Jumalan mielen mukaan, jottei teillä olisi mitään vahinkoa meistä.

10. Sillä Jumalan mielen mukainen murhe saa aikaan parannuksen, joka koituu pelastukseksi ja jota ei kukaan kadu; mutta maailman murhe tuottaa kuoleman.

11. Sillä katsokaa, kuinka suurta harrastusta juuri tuo Jumalan mielen mukainen murehtimisenne on saanut teissä aikaan, mitä puolustautumista, mitä paheksumista, mitä pelkoa, ikävöimistä, kiivautta, ja myös sen, että rankaisette! Olette kaikin puolin osoittaneet olevanne puhtaat tässä asiassa.

12. Vaikka siis kirjoitinkin teille, en kirjoittanut vääryyttä tehneen, enkä vääryyttä kärsineen vuoksi, vaan sentähden, että teidän harrastuksenne meidän hyväksemme tulisi ilmi teidän keskuudessanne Jumalan edessä.

13. Sentähden olemme nyt lohdutetut. Mutta tämän lohdutuksemme ohessa on meitä vielä paljoa enemmän ilahuttanut Tiituksen ilo, hänen hen-

7. 1. 1 Tim. 4: 8. Hebr. 10: 22. 1 Piet. 1: 15; 2: 1. 1 Joh. 3: 3. — **2.** 1 Sam. 12: 3, 4. Ap. t. 20: 33. 2 Kor. 6: 12; 12: 15, 17. — **3.** 2 Kor. 6: 11-13. — **4.** Matt. 5: 12. Ap. t. 5: 41. Fil. 2: 17. Kol. 1: 24. — **5.** 5 Moos. 32: 25. Ap. t. 16: 19, 23; 20: 1, 2. 2 Kor. 2: 13. — **6.** Ps. 113: 6. — **8.** 2 Kor. 2: 4. — **10.** 2 Sam. 12: 13. Ps. 51: 2, 3. Sananl. 17: 22. Matt. 5: 4; 26: 75; 27: 3-5. Luuk. 18: 13; 23: 41, 42. Hebr. 12: 17. — **12.** 1 Kor. 5: 1, 2.

kensä kun on saanut virkistystä teiltä kaikilta.

14. Sillä jos olenkin jossakin kohden teitä hänelle kehunut, en ole joutunut häpeään, vaan niinkuin kaikki, mitä olemme puhuneet teille, on totta, niin on myös se, mistä olemme teitä Tiitukselle kehuneet, osoittautunut todeksi.

15. Ja hänen sydämensä heltyy yhä enemmän teitä kohtaan, kun hän muistelee kaikkien teidän kuuliaisuuttanne, kuinka te pelolla ja vavistuksella otitte hänet vastaan.

16. Iloitsen, että kaikessa voin teihin nähden olla turvallisella mielin.

8 luku.

Niinkuin Makedonian seurakunnat ovat koonneet runsaan avustuksen Jerusalemin köyhille 1—6, niin antakoot Korinttolaisetkin auliisti apua; sillä rikastuttaakseen heitä Kristus tuli köyhäksi 7—15. Paavali kehoittaa heitä rakkaudella vastaanottamaan tätä avustusta harrastavan Tiituksen ja ne kaksi veljeä, jotka hän nyt lähettää heidän luokseen 16—24.

1. **Mutta** me saatamme teidän tietoonne, veljet, mitä Jumalan armo on vaikuttanut Makedonian seurakunnissa:

2. että, vaikka he olivatkin monessa ahdistuksen koetuksessa, niin oli heidän ilonsa heidän suuressa köyhyydessäänkin niin uhkuva, että he hyvästä sydämestään antoivat runsaita lahjoja.

3. Sillä voimiensa mukaan, sen todistan, jopa yli voimiensakin he antoivat omasta halustaan,

4. paljolla pyytämisellä anoen meiltä sitä suosiota, että pääsisivät osallisiksi pyhien avustamiseen;

5. eivätkä vain tehneet niin kuin olimme odottaneet, vaan antoivatpa itsensäkin ennen kaikkea Herralle ja sitten meille, Jumalan tahdosta,

6. niin että kehoitimme Tiitusta, niinkuin hän jo oli alkanut, saattamaan teidän keskuudessanne päätökseen tämänkin rakkaudentyön.

7. **Mutta** niinkuin teillä on runsaasti kaikkea: uskoa ja puhetaitoa ja tietoa ja kaikkea harrastusta ja meistä teihin tullutta rakkautta, niin olkaa runsaskätisiä tässäkin rakkaudentyössä.

8. En sano tätä käskien, vaan osoittamalla muiden harrastukseen minä tahdon koetella teidänkin rakkautenne vilpittömyyttä.

9. Sillä te tunnette Herramme Jeesuksen Kristuksen armon, että hän, vaikka oli rikas, tuli teidän tähtenne köyhäksi, jotta te hänen köyhyydestään rikastuisitte.

10. Annan vain neuvon tässä asiassa; sillä se on hyödyksi teille, jotka jo viime vuonna

14. 2 Tess. 1: 4. — **15.** 2 Kor. 2: 9. — **16.** 2 Tess. 3: 4.

8. **1.** Room. 15: 26. — **2.** Mark. 12: 44. Room. 12: 8. 2 Kor. 7: 4, 13. Gal. 2: 10. Fil. 4: 15. — **4.** Ap. t. 11: 29. Room. 15: 26. 1 Kor. 16: 1, 2. 2 Kor. 9: 1. — **7.** 1 Kor. 1: 5; 16: 1, 2. 2 Kor. 9: 8. — **8.** 1 Kor. 7: 6. — **9.** Matt. 8: 20. Luuk. 9: 58. Fil. 2: 6, 7. — **10.** Sananl. 3: 27; 19: 17. Matt. 10: 42. 1 Kor. 7: 25. 2 Kor. 9: 2.

olitte ensimäiset ei ainoastaan tekemässä, vaan myös tahtomassa.

11. Täyttäkää nyt siis se, mihin olette ryhtyneet, jotta, yhtä alttiisti kuin olitte sen päättäneet, tulisitte sen täyttäneeksikin, varojenne mukaan.

12. Sillä jos on alttiutta, niin on se otollinen sen mukaan, kuin on varoja, eikä sen mukaan, kuin niitä ei ole.

13. Sillä ei ole tarkoitus että muilla olisi huojennus, teillä rasitus, vaan tasauksen vuoksi tulkoon tätä nykyä teidän yltäkylläisyytenne heidän puutteensa hyväksi,

14. jotta heidänkin yltäkylläisyytensä tulisi teidän puutteenne hyväksi, niin että syntyisi tasaus,

15. niinkuin on kirjoitettu: »Joka oli paljon koonnut, sillä ei ollut liikaa, ja joka oli koonnut vähän, siltä ei mitään puuttunut».

16. Mutta kiitos Jumalalle, joka panee Tiituksen sydämeen samaa harrastusta teidän hyväksenne,

17. sillä hän otti varteen kehoitukseni, innostuipa niinkin, että lähtee omasta halustaan teidän luoksenne.

18. Ja me lähetämme hänen kanssaan veljen, jota evankeliumin harrastuksesta kiitetään kaikissa seurakunnissa;

19. eikä vain niin, vaan jonka seurakunnat myös ovat valinneet matkatoveriksemme viemään tätä rakkauden lahjaa, jota me valmistelemme itse Herran kunniaksi ja meidän alttiutemme osoitteeksi.

20. Täten tahdomme estää kenenkään pääsemästä moittimaan meitä mistään, mikä koskee tätä runsasta avustusta, jota valmistamme.

21. Sillä me ahkeroimme sitä, mikä on hyvää ei ainoastaan Herran edessä, vaan myöskin ihmisten edessä.

22. Ja näiden kanssa me lähetämme vielä erään veljemme, jonka intoa usein olemme monessa asiassa koetelleet ja joka nyt on entistä paljoa innokkaampi, koska hänellä on niin suuri luottamus teihin.

23. Olipa nyt puhe Tiituksesta, niin hän on toverini ja työkumppanini teidän hyväksenne, tai veljistämme, niin he ovat seurakuntien lähettiläitä, ovat Kristuksen kunnia.

24. Kun siis osoitatte heille rakkauttanne ja näytätte todeksi sen, mistä olemme teitä kehuneet, niin teette sen seurakuntien edessä.

9 luku.

Paavali sanoo kyllä tuntevansa Korinttolaisten alttiuden 1, 2, mutta lähettää kuitenkin edellisessä luvussa mainitut veljet heidän luokseen, jotta avustus olisi valmis, kun hän itse tulee 3—5; hän kehoittaa auttamaan ilomielin ja antamaan runsaasti 6, 7, johon Jumalan siunaus on tekevä heidät kykeneviksi; siten avun-

11. 2 Kor. 9: 2. Fil. 2: 13. — **12.** Sananl. 3: 28. Mark. 12: 43. Luuk. 21: 3. 2 Kor. 9: 7. 1 Piet. 4: 10. — **13.** Ap. t. 4: 34. — **14.** 2 Kor. 9: 12. — **15.** 2 Moos. 16: 18. — **18.** 2 Kor. 12: 18. — **19.** Ap. t. 11: 30. 1 Kor. 16: 3, 4. Gal. 2: 10. — **20.** 2 Kor. 6: 3. — **21.** Sananl. 3: 4. Ap. t. 24: 16. Room. 12: 17. Fil. 4: 8. 1 Piet. 2: 12. — **24.** 2 Kor. 7: 14.

saajat tulevat ylistämään Jumalaa siitä, että Korinttolaisten taattu mieli tulee avustuksen kautta ilmi ja että he vilpittömästi osoittavat osanottoaan heitä kohtaan ja muita seurakuntia kohtaan 8—15.

1. Pyhien avustamisesta minun tosin on tarpeetonta kirjoittaa teille;

2. sillä minä tunnen teidän alttiutenne ja siitä minä kehun teitä Makedonialaisille, että näet Akaia on ollut valmiina menneestä vuodesta alkaen, ja niin on teidän intonne saanut useimmat heistä innostumaan.

3. Lähetän nyt kuitenkin nämä veljet, jottei teistä kerskaamisemme tässä kohden näyttäytyisi tyhjäksi, vaan jotta olisitte valmiit, niinkuin olen sanonut teidän olevan;

4. muutoin, jos Makedonialaisia tulee minun kanssani ja he tapaavat teidät valmistumattomina, me — ettemme sanoisi te — ehkä joutuisimme häpeään tässä luottamuksessamme.

5. Olen siis katsonut tarpeelliseksi kehoittaa veljiä edeltäpäin lähtemään teidän luoksenne ja toimittamaan valmiiksi ennen lupaamanne lahjan niin, että se olisi valmis siunauksen eikä itaruuden antina.

6. Huomatkaa tämä: joka niukasti kylvää, se niukasti myöskin niittää, ja joka siunauksin kylvää, se siunauksin myöskin niittää.

7. Antakoon kukin niinkuin sydämensä vaatii, ei surkeillen eikä pakosta; sillä Jumala rakastaa iloista antajaa.

8. Ja Jumala on voimallinen runsain määrin antamaan teille kaikkea armoa, jotta teillä kaikessa aina olisi kaikkea tarpeeksi, voidaksenne runsaskätisesti tehdä kaikkinaista hyvää;

9. niinkuin on kirjoitettu: »Hän siroittelee, hän antaa köyhille, hänen vanhurskautensa pysyy iankaikkisesti».

10. Ja hän, joka antaa siemenen kylväjälle ja leipää ruuaksi, on antava teillekin ja enentävä kylvönne ja kasvattava teidän vanhurskautenne hedelmät,

11. niin että te kaikessa vaurastuen voisitte vilpittömästi harjoittaa kaikkinaista anteliaisuutta, joka meidän kauttamme saa aikaan kiitosta Jumalalle.

12. Sillä tämän avustamisen kautta tekemänne palvelus ei ainoastaan poista pyhien puutteita, vaan käy vieläkin hedelmällisemmäksi Jumalalle kohotettujen monien kiitosten kautta,

13. kun he, tästä palveluksestanne huomattuaan, kuinka taattu mielenne on, ylistävät Jumalaa siitä, että te näin alistuvaisesti tunnustaudutte Kristuksen evankeliumiin ja näin vilpittömästi olette ruvenneet yhteyteen heidän kanssaan ja kaikkien kanssa.

14. Ja hekin rukoilevat teidän edestänne ja ikävöivät teitä

---

9. **1.** Ap. t. 11: 29. Room. 15: 26. 1 Kor. 16: 2. 2 Kor. 8: 4. Gal. 2: 10. — **2.** 2 Kor. 8: 10, 11. — **3.** 2 Kor. 8: 24. — **5.** 1 Moos. 33: 11. 2 Kor. 8: 18. — **6.** Sananl. 11: 24, 25; 22: 9. Mal. 3: 10. Gal. 6: 7, 8. — **7** 2 Moos. 25: 2; 35: 5. 5 Moos. 15: 7. 1 Aikak. 29: 17. Syr. 35: 11. Room. 12: 8. 2 Kor. 8: 12. — **8.** Sananl. 28: 27. Ap. t. 10: 4. 2 Kor. 8: 7. Fil. 4: 19. Kol. 1: 10. — **9.** Ps. 112: 9. — **10.** Es. 55: 10. Hoos. 10: 12. — **11.** 2 Kor. 8: 2. — **12.** 2 Kor. 1: 11; 4: 15; 8: 14. — **13.** Matt. 5: 16.

sen ylenpalttisen Jumalan armon vuoksi, joka on osaksenne tullut.
15. Kiitos olkoon Jumalalle hänen sanomattomasta lahjastaan!

10 luku.

Paavali pyytää Korinttolaisia käyttäytymään niin, ettei hänen tarvitsisi esiintyä ankarasti heitä vastaan 1—6, torjuu vastustajainsa väitteen, että hän kirjeissään muka kyllä on mahtava, mutta läsnäollessaan heikko 7—11; ei tahdo kerskata muiden työstä, vaan kerskaa Herrasta 12—18.

1. **M**inä, Paavali itse, kehoitan teitä Kristuksen sävyisyyden ja lempeyden kautta, minä, joka kasvokkain ollen muka olen nöyrä keskellänne, mutta poissa olevana rohkea teitä kohtaan,
2. ja pyydän, ettei minun, kun tulen luoksenne, tarvitsisi käyttää sitä rohkeutta, jolla aion luottavaisesti uskaltaa käydä eräiden kimppuun, jotka ajattelevat meistä, juurikuin vaeltaisimme lihan mukaan.
3. Vaikka me vaellammekin lihassa, emme kuitenkaan lihan mukaan sodi;
4. sillä meidän sota-aseemme eivät ole lihallisia, vaan ne ovat voimallisia Jumalan edessä hajoittamaan maahan linnoituksia.
5. Me hajoitamme maahan järjen päätelmät ja jokaisen varustuksen, joka nostetaan Jumalan tuntemista vastaan, ja vangitsemme jokaisen ajatuksen kuuliaiseksi Kristukselle
6. ja olemme valmiit rankaisemaan kaikkea tottelemattomuutta, kunhan te ensin olette täysin kuuliaisiksi tulleet.
7. **N**ähkää, mitä silmäin edessä on. Jos joku on itsessään varma siitä, että hän on Kristuksen oma, ajatelkoon hän edelleen itsessään, että samoin kuin hän on Kristuksen, samoin olemme mekin.
8. Ja vaikka minä jonkun verran enemmänkin kerskaisin siitä vallastamme, jonka Herra on antanut teidän rakentumiseksenne eikä kukistumiseksenne, en ole häpeään joutuva.
9. Tämän sanon, jottei näyttäisi siltä, kuin pelottelisin teitä kirjeilläni.
10. Sillä hänen kirjeensä ovat, sanotaan, kyllä mahtavat ja pontevat, mutta hänen ruumiillinen esiintymisensä on heikkoa, ja hänen puheensa on mitätöntä.
11. Joka niin sanoo, ajatelkoon, että semmoiset kuin poissaolevina olemme kirjeissämme sanoin, semmoiset me myös olemme läsnäolevina teoin.
12. **S**illä me emme rohkene lukeutua emmekä verrata itseämme eräihin, jotka itseänsä suosittelevat; mutta he ovat ymmärtämättömiä, kun mittaavat itsensä omalla itsellään ja vertailevat itseään omaan itseensä,
13. me taas emme rupea kerskaamaan yli määrän, vaan ainoastaan sen ohjeen määrän

---

10. **1.** Matt. 11: 29. Room. 12: 1. 1 Kor. 2: 3. — **2.** 1 Kor. 4: 18, 21. — **4.** Jer. 1: 10. 2 Kor. 6: 7. Ef. 6: 13. 1 Tim. 1: 18. — **5.** 1 Kor. 1: 19. — **6.** 2 Kor. 2: 9. — **7.** 1 Kor. 7: 40; 14: 37. — **8.** Jer. 1: 10. Matt. 16: 19. 1 Kor. 5: 4, 5. 2 Kor. 12: 6; 13: 10. — **11.** 2 Kor. 13: 2. — **12.** Sananl. 27: 2. 2 Kor. 3: 1; 5: 12. — **13.** Room. 12: 3. 1 Kor. 12: 11. 2 Kor. 11: 18; 12: 5, 6.

mukaan, minkä Jumala asetti meille määräksi ulottuaksemme teihinkin asti.

14. Sillä me emme kurota itsemme liiaksi, ikäänkuin emme teihin ulottuisikaan, sillä olemmehan ehtineet Kristuksen evankeliumin julistamisessa teihinkin asti.

15. Emme kerskaa yli määrän, emme muiden vaivannäöistä, mutta meillä on se toivo, että uskonne lisääntyessä me saamamme ohjeen mukaan kasvamme teidän keskuudessanne niin suuriksi,

16. että saamme viedä evankeliumin myöskin tuolla puolen teitä oleviin maihin — tahtomatta kerskata siitä, mikä jo on saatu aikaan vieraalla vaikutusalalla.

17. Mutta joka kerskaa, kerskatkoon Herrasta;

18. sillä se ei ole koetuksenkestävä, joka itse itseään suosittelee, vaan se, jota Herra suosittelee.

11 luku.

Paavali pyytää Korinttolaisia kärsimään häneltä hiukan houkkamaisuuttakin, koska hänen nyt täytyy noita isoisia apostoleita vastaan kerskata 1—6. Hän kerskaa siitä, ettei ole ottanut Korinttolaisilta mitään palkkaa 7—15, sekä siitä, että hän Kristuksen palveluksessa on tehnyt enemmän työtä ja enemmän kärsinyt kuin nuo vastustajansa 16—33.

1. Jospa kärsisitte minulta hiukan houkkamaisuuttakin! Ja kyllähän te kärsittekin.

2. Sillä minä kiivailen teidän puolestanne Jumalan kiivaudella; minähän olen kihlannut teidät yhdelle ainoalle miehelle, Kristukselle, asettaakseni hänen eteensä puhtaan neitsyen.

3. Mutta minä pelkään, että niinkuin käärme kavaluudellaan petti Eevan, niin teidän mielenne ehkä turmeltuu pois vilpittömyydestä ja puhtaudesta, joka teissä on Kristukseen nähden.

4. Sillä jos joku tulee ja saarnaa jotakin toista Jeesusta kuin sitä, jota me olemme saarnanneet, tai jos omaksutte toisen hengen, kuin minkä olette saaneet, tai toisen evankeliumin, kuin minkä olette vastaanottaneet, niin sen te hyvin kärsitte.

5. Mutta minä en katso itseäni missään suhteessa noita isoisia apostoleita huonommaksi.

6. Jos olenkin oppimaton puheessa, en kumminkaan tiedossa; olemmehan suhteessamme teihin tuoneet sen kaikin tavoin ilmi kaikissa asioissa.

7. Vai olenko tehnyt syntiä siinä, että — alentaessani itseni, jotta te ylenisitte — olen ilmaiseksi julistanut teille Jumalan evankeliumia?

---

14. 1 Kor. 3: 5, 10; 4: 15. — **15.** Room. 15: 20. 2 Tess. 1: 3. — **16.** Ap. t. 19: 21. Room. 15: 24. — **17.** Es. 65: 16. Jer. 9: 23, 24. 1 Kor. 1: 31. Gal. 6: 14. — **18.** Sananl. 27: 2. Room. 2: 29. 1 Kor. 4: 5.

11. 2. Hoos. 2: 19, 20. Gal. 4: 17, 18. Ef. 5: 26, 27. Kol. 1: 22, 28. Ilm. 14: 4. — **3.** 1 Moos. 3: 1-5. Joh. 8: 44. Kol. 2: 8. Hebr. 13: 9. 2 Piet. 3: 17. — **4.** 1 Kor. 3: 11. Gal. 1: 6-8. — **5.** 1 Kor. 15: 10. 2 Kor. 12: 11. Gal. 2: 6. — **6.** 1 Kor. 1: 17; 2: 1, 13. 2 Kor. 4: 2; 5: 11. Ef. 3: 4. — **7.** Matt. 10: 8. Ap. t. 18: 3. 1 Kor. 9: 6, 12, 18. 2 Kor. 12: 13.

8. Muita seurakuntia minä riistin, ottaessani heiltä palkkaa palvellakseni teitä. Kun olin teidän luonanne ja kärsin puutetta, en rasittanut ketään,

9. sillä mitä minulta puuttui, sen täyttivät veljet, jotka tulivat Makedoniasta; ja kaikessa minä varoin olemasta teille rasitukseksi, ja olen vastakin varova.

10. Niin totta kuin Kristuksen totuus on minussa, ei tätä kerskausta minulta riistetä Akaian paikkakunnissa.

11. Minkätähden? Senkötähden, etten rakasta teitä? Jumala tietää, että rakastan.

12. Mutta mitä minä teen, sen olen vastakin tekevä, riistääkseni aiheen niiltä, jotka aihetta etsivät, jotta he siinä, missä kerskaavat, havaittaisiin semmoisiksi kuin mekin.

13. Sillä semmoiset ovat valeapostoleita, petollisia työntekijöitä, jotka tekeytyvät Kristuksen apostoleiksi.

14. Eikä se kumma olekaan; sillä itse saatana tekeytyy valon enkeliksi.

15. Ei ole siis ihme, jos hänen palvelijansakin tekeytyvät vanhurskauden palvelijoiksi, mutta heidän loppunsa on oleva heidän tekojensa mukainen.

16. Vielä minä sanon: älköön kukaan luulko minua houkaksi; mutta vaikka olisinkin, ottakaa minut houkkanakin vastaan, jotta minäkin saisin hiukan kerskata.

17. Mitä nyt puhun, kun näin suurella luottamuksella kerskaan, sitä en puhu Herran mielen mukaan, vaan houkkien tavoin.

18. Koska niin monet kerskaavat lihan tavoin, niin kerskaanpahan minäkin.

19. Tehän mielellänne suvaitsette houkkia, kun itse olette viisaita.

20. Tehän suvaitsette, että joku teidät orjuuttaa, että joku teidät syö puhtaiksi, että joku teidät verkkoihinsa kietoo, että joku itsensä korottaa, että joku lyö teitä kasvoihin.

21. Häpeäkseni sanon: tähän me olemme muka olleet liian heikkoja. Mutta minkä joku toinen uskaltaa — puhun kuin houkka — sen uskallan minäkin.

22. He ovat Hebrealaisia; minä myös. He ovat Israelilaisia; minä myös. He ovat Aabrahamin siementä; minä myös.

23. He ovat Kristuksen palvelijoita — puhun kuin houkka — minä vielä enemmän. Olen nähnyt vaivaa enemmän, olen ollut useammin vankeudessa, minua on ruoskittu ylen paljon, olen monta kertaa ollut kuoleman vaarassa.

24. Juutalaisilta olen viidesti saanut neljäkymmentä lyöntiä, yhtä vaille;

8. Fil. 4: 10, 15. — **9.** Ap. t. 20: 33. 2 Kor. 12: 13, 14. 1 Tess. 2: 9. 2 Tess. 3: 8. — **10.** 1 Kor. 9: 15. — **11.** 2 Kor. 12: 15. — **13.** Matt. 7: 15, 16. Ap. t. 15: 24; 20: 30. 2 Kor. 2: 17. Gal. 2: 4. Fil. 3: 2. 2 Piet. 1: 1. 1 Joh. 4: 1. — **15.** Fil. 3: 19. — **16.** 2 Kor. 12: 5, 6. — **18.** 2 Kor. 10: 13; 12: 5, 6. Fil. 3: 3, 4. — **19.** 1 Kor. 4: 10. — **21.** 2 Kor. 10: 10. — **22.** Ap. t. 22: 3. Room. 11: 1. Fil. 3: 4, 5. — **23.** Ap. t. 9: 15, 16; 21: 11. 1 Kor. 4: 11. 2 Kor. 1: 10; 4: 11; 6: 4, 5. — **24.** 5 Moos. 25: 3.

25. kolmesti olen saanut raippoja, kerran minua kivitettiin, kolmesti olen joutunut haaksirikkoon, vuorokauden olen meressä ajelehtinut;
26. olen usein ollut matkoilla, vaaroissa virtojen vesillä, vaaroissa rosvojen keskellä, vaaroissa heimoni puolelta, vaaroissa pakanain puolelta, vaaroissa kaupungeissa, vaaroissa erämaassa, vaaroissa merellä, vaaroissa valeveljien keskellä,
27. työssä ja vaivassa; paljon olen valvonut, kärsinyt nälkää ja janoa, paljon paastonnut, kärsinyt vilua ja alastomuutta.
28. Ja kaiken muun lisäksi jokapäiväistä tunkeilua luonani, huolta kaikista seurakunnista.
29. Kuka on heikko, etten minäkin olisi heikko? Kuka lankeaa, ettei se minua polttaisi?
30. Jos täytyy kerskatakseni, kerskaan heikkoudestani.
31. Herran Jeesuksen Jumala ja Isä, joka on ylistetty iankaikkisesti, tietää, etten valehtele.
32. Damaskossa kuningas Aretaan käskynhaltija vartioi Damaskolaisten kaupunkia ottaakseen minut kiinni,
33. ja muurin aukosta laskettiin minut korissa maahan, ja minä pääsin niin hänen käsistään.

12 luku.

Paavali edelleen kerskaa, siihen pakotettuna, saamistaan korkeista ilmestyksistä 1—6, mutta sanoo saaneensa ylpeyden välttämiseksi pistimen lihaansa 7—10 ja muistuttaa heidän luonaan tekemistään voimateoista sekä siitä, että palkatta on heidän keskuudessaan työtä tehnyt 11—18. Tätä hän kirjoittaa Korinttolaisille rakennukseksi; hän pelkää, että hänen ehkä täytyy kovuudella heitä kohdella 19—21.

1. Minun täytyy kerskata; se tosin ei ole hyödyllistä, mutta minä siirryn nyt näkyihin ja Herran ilmestyksiin.
2. Tunnen Kristuksessa olevan miehen, joka neljätoista vuotta sitten temmattiin kolmanteen taivaaseen — oliko hän ruumiissaan, en tiedä, vai poissa ruumiista, en tiedä, Jumala sen tietää.
3. Ja minä tiedän, että se sama mies — oliko hän ruumiissaan vai poissa ruumiista, en tiedä, Jumala sen tietää —
4. temmattiin paratiisiin ja kuuli sanomattomia sanoja, joita ihmisen ei ole lupa puhua.
5. Tuosta miehestä minä kerskaan, mutta itsestäni en kerskaa, paitsi heikkoudestani.
6. Sillä jos tahtoisinkin kerskata, en olisi houkka, sillä minä puhuisin totta; mutta minä pidättäydyn siitä, jottei kukaan ajattelisi minusta enempää, kuin

25. Ap. t. 14: 19; 16: 22. — **26.** Ap. t. 13: 50; 14: 5; 17: 5. Gal. 2: 4. — **27.** Ap. t. 20: 31. Room. 8: 35. 2 Kor. 6: 4, 5. 1 Tess. 2: 9. — **28.** Ap. t. 20: 18. — **29.** Room. 15: 1. 1 Kor. 8: 13; 9: 22. — **30.** 2 Kor. 12: 5. — **31.** Room. 9: 1. 2 Kor. 1: 23. Gal. 1: 20. — **32.** Ap. t. 9: 24, 25.

12. 1. Ap. t. 9: 3, 4; 18: 9, 10; 22: 17, 18. 1 Kor. 15: 8. Gal. 1: 12. — **4.** Luuk. 23: 24. Ilm. 2: 7. — **5.** 2 Kor. 11: 30. — **6.** 2 Kor. 10: 8; 11: 16.

mitä näkee minun olevan tai mitä hän minusta kuulee.

7. Ja jotten niin erinomaisten ilmestysten vuoksi ylpeilisi, on minulle annettu lihaani pistin, saatanan enkeli, rusikoimaan minua, jotten ylpeilisi.

8. Tämän tähden olen kolmesti rukoillut Herraa, että se erkanisi minusta.

9. Ja hän sanoi minulle: »Minun armossani on sinulle kyllä; sillä minun voimani tulee täydelliseksi heikkoudessa». Sentähden minä mieluimmin kerskaan heikkoudestani, jotta Kristuksen voima asettuisi minuun asumaan.

10. Sentähden olen mielistynyt heikkouteen, pahoinpitelyihin, hätään, vainoihin, ahdistuksiin, Kristuksen tähden; sillä kun olen heikko, silloin olen väkevä.

11. Olen joutunut houkaksi; te olette minut siihen pakottaneet. Minunhan olisi pitänyt saada suositusta teiltä, sillä en ole missään ollut huonompi noita isoisia apostoleita, vaikka en olekaan mitään.

12. Onhan ne teot, joista apostoli tunnetaan, teidän keskuudessanne tehty kaikella kestävyydellä tunnuksin ja ihmein ja voimateoin.

13. Sillä missä muussa te olette jääneet muita seurakuntia vähemmälle kuin siinä, etten minä puolestani ole rasittanut teitä? Antakaa minulle anteeksi tämä vääryys.

14. Katso, kolmannen kerran olen nyt valmis tulemaan luoksenne enkä ole oleva teille rasitukseksi; sillä minä en etsi teidän omaanne, vaan teitä itseänne. Eiväthän lapset ole velvolliset kokoamaan tavaraa vanhemmilleen, vaan vanhemmat lapsilleen.

15. Ja minä olen mielelläni uhraava kaikki, uhraava itsenikin sielujenne hyväksi. Sentähdenkö, että teitä näin suuresti rakastan, saan teiltä vähemmän vastarakkautta?

16. Olkoonpa niin, etten minä ole rasittanut teitä; mutta kun olen viekas, olen kavaluudella kietonut teidät pauloihini.

17. Olenkohan minä kenenkään kautta, joita olen luoksenne lähettänyt, pyrkinyt teistä hyötymään?

18. Kehoitin Tiitusta menemään ja lähetin veljen hänen kanssaan; ei kai Tiitus ole pyrkinyt teistä hyötymään? Emmekö ole vaeltaneet samassa hengessä? Emmekö kulkeneet samoja jälkiä?

19. Olette kai jo kauan sitten luulleet, että me puolustamme itseämme teidän edessänne. Jumalan edessä, Kristuksessa me puhumme; mutta kaikki teidän rakennukseksenne, rakkaani.

20. Sillä minä pelkään, että tullessani ehkä en tapaa teitä

7. Job 2: 6. — **9.** 2 Kor. 11: 30. Gal. 4: 13. Fil. 4: 13. — **10.** Room. 5: 3. 2 Kor. 13: 4. — **11.** 1 Kor. 4: 9. 2 Kor. 11: 1, 5. Ef. 3: 8. — **12.** Mark. 16: 17, 18. Room. 15: 19. 1 Kor. 9: 1, 2. — **13.** 1 Kor. 9: 12, 18. 2 Kor. 11: 7-9. — **14.** Ap. t. 20: 33. 2 Kor. 13: 1. — **15.** Joh. 10: 11. 2 Kor. 1: 6; 6: 12, 13. Fil. 2: 17. Kol. 1: 24. 1 Tess. 2: 8. 2 Tim. 2: 10. — **17.** 2 Kor. 7: 2. — **18.** 2 Kor. 8: 6, 16, 18, 22. — **19.** 2 Kor. 5: 12. — **20.** Room. 1: 29, 30. 1 Kor. 3: 3; 4: 21. 2 Kor. 10: 2; 13: 2,

14. 765. — 23

semmoisina kuin tahdon, ja että te tapaatte minut semmoisena kuin ette tahdo; pelkään, että keskuudessanne ehkä on riitaa, kateutta, vihaa, juonia, panettelua, juoruja, pöyhkeilyä, epäjärjestystä;
21. ja että, kun tulen, Jumalani on taas nöyryyttävä minua teidän luonanne, ja että joudun suremaan monen tähden, jotka ennen ovat synnissä eläneet eivätkä ole katuneet sitä saastaisuutta ja haureutta ja irstaisuutta, jota ovat harjoittaneet.

13 luku.

Paavali sanoo tultuaan Korinttoon käyttävänsä ankaruutta niitä kohtaan, jotka synnissä elävät 1—4, ja kehoittaa Korinttolaisia koettelemaan itseään, onko Kristus heissä 5—10. Hän lopettaa kirjeensä kehoituksilla, terveisillä ja toivotuksella 11—13.

1. **K**olmannen kerran tulen nyt teidän luoksenne. Kahden tai kolmen todistajan sanalla on jokainen asia vahvistettava.
2. Olen edeltäpäin sanonut ja sanon edeltäpäin niille, jotka ennen ovat syntiä tehneet, ja kaikille muille — niinkuin silloin sanoin, kun olin toista kertaa luonanne, samoin nytkin, kun olen poissa — etten, kun taas tulen, ole teitä säästävä,
3. koska etsitte todistetta Kristuksesta, joka puhuu minussa; ja hän ei ole heikko teitä kohtaan, vaan on teissä voimallinen.
4. Sillä vaikka hänet ristiinnaulittiinkin, kun oli heikko, elää hän kuitenkin Jumalan voimasta; olemmehan mekin hänessä heikot, mutta suhteissamme teihin me hänen kanssaan elämme Jumalan voimasta.
5. **K**oetelkaa itseänne, oletteko uskossa; tutkikaa itseänne. Vai ettekö tunne itseänne, että Jeesus Kristus on teissä? Jollei ehkä niin ole, ettette kestä koetusta?
6. Minä toivon teidän tulevan tuntemaan, että me emme ole niitä, jotka eivät koetusta kestä.
7. Mutta me rukoilemme Jumalaa, ettette tekisi mitään pahaa, emme sitä varten, että näyttäisi siltä, kuin me olisimme koetuksen kestäviä, vaan jotta te tekisitte hyvää ja me olisimme ikäänkuin ne, jotka eivät koetusta kestä.
8. Sillä me emme voi mitään totuutta vastaan, vaan totuuden puolesta.
9. Sillä me iloitsemme, kun olemme heikot, mutta te olette voimalliset; sitä rukoilemmekin, että te täydellisiksi tulisitte.
10. Sentähden kirjoitan tätä poissa ollessani, jottei minun teidän luonanne ollessani tarvitsisi menetellä ankarasti sen vallan nojalla, minkä Herra on

10. Gal. 5: 20. — **21.** 1 Kor. 5: 1. 2 Kor. 2: 3; 13: 10.
13. **1.** 4 Moos. 35: 30. 5 Moos. 17: 6; 19: 15. Matt. 18: 16. Joh. 8: 17. 2 Kor. 12: 14. 1 Tim. 5: 19. Hebr. 10: 28. — **2.** 2 Kor. 12: 20, 21. — **3.** Matt. 10: 20. — **4.** Room. 6: 4, 8. 2 Kor. 12: 10. Gal. 2: 20. Fil. 2: 7, 8. 1 Piet. 3: 18. Ilm. 1: 18. — **5.** Joh. 17: 23. Room. 8: 9. 1 Kor. 11: 28. Kol. 1: 27. — **9.** 2 Kor. 11: 30; 12: 5, 9, 10. — **10.** 1 Kor. 4: 21. 2 Kor. 2: 3; 10: 2, 8; 12: 20, 21.

antanut minulle rakentaakseni, eikä kukistaakseni..

11. Lopuksi, veljet, iloitkaa, tulkaa täydellisiksi, ottakaa vastaan kehoituksia, olkaa yhtä mieltä, eläkää sovussa, niin rakkauden ja rauhan Jumala on oleva kanssanne.

12. Tervehtikää toisianne pyhällä suudelmalla. Kaikki pyhät sanovat teille terveisiä.

13. Herran Jeesuksen Kristuksen armo ja Jumalan rakkaus ja Pyhän Hengen osallisuus olkoon teidän kaikkien kanssa.

11. Room. 12: 16, 18; 15: 5, 33. 1 Kor. 1: 10. Fil. 2: 2; 3: 15, 16; 4: 4. Hebr. 12: 14. 1 Piet. 3: 8. — **12.** Room. 16: 16. 1 Kor. 16: 20. 1 Tess. 5: 26. 1 Piet. 5: 14.

Paavalin kirje Galatalaisille.

1 luku.

Apostoli toivottaa Galatian seurakunnille Jumalan armoa ja rauhaa 1—5, ihmettelee heidän pikaista luopumistaan Kristuksen evankeliumista, sanoo sen vääristelijäin olevan kirouksen alaisia 6—10 ja näyttää toteen, ettei hän ole saanut saarnaamaansa evankeliumia ihmisiltä, vaan Jeesuksen Kristuksen hänelle antaman ilmestyksen kautta 11—24.

1. **P**aavali, apostoli, virkansa saanut ei ihmisiltä eikä ihmisen kautta, vaan Jeesuksen Kristuksen kautta ja Isän Jumalan, joka on herättänyt hänet kuolleista,

2. ja kaikki veljet, jotka ovat minun kanssani, Galatian seurakunnille.

3. Armo olkoon teille ja rauha Jumalalta, meidän Isältämme, ja Herralta Jeesukselta Kristukselta,

4. joka antoi itsensä alttiiksi syntiemme tähden, pelastaakseen meidät nykyisestä pahasta maailmanajasta Jumalamme ja Isämme tahdon mukaan;

5. hänelle olkoon kunnia iankaikkisesti. Amen.

6. **M**inua kummastuttaa, että te niin äkkiä käännytte hänestä, joka on kutsunut teidät Kristuksen armossa, pois toisenlaiseen evankeliumiin,

7. joka kuitenkaan ei ole mikään toinen evankeliumi; on vain eräitä, jotka hämmentävät teitä ja tahtovat vääristellä Kristuksen evankeliumia.

8. Mutta vaikka me tai enkeli taivaasta julistaisimme teille evankeliumia, joka on vastoin sitä, minkä me olemme teille julistaneet, olkoon hän kirottu.

9. Niinkuin ennenkin olemme sanoneet, niin sanon nytkin taas: jos joku julistaa teille evankeliumia, joka on vastoin sitä, minkä olette saaneet, olkoon hän kirottu.

10. Ihmistenkö suosiota nyt etsin vai Jumalan? Tai pyydänkö olla ihmisille mieliksi? Jos vielä tahtoisin olla ihmisille mieliksi, en olisi Kristuksen palvelija.

---

1. **1.** Ap. t. 2: 24, 32. Ef. 1: 20. Kol. 2: 12. 1 Tess. 1: 10. Tiit. 1: 3. Hebr. 13: 20. — **2.** Ap. t. 18: 23. — **3.** Room. 1: 7. 1 Kor. 1: 3. 2 Kor. 1: 2. Ef. 1: 2. — **4.** Matt. 20: 28. Luuk. 1: 74. Gal. 2: 20. Ef. 5: 2, 25. Tiit. 2: 14. Hebr. 9: 14. 1 Joh. 5: 19. — **5.** 2 Tim. 4: 18. — **6.** Gal. 5: 8. 1 Tim. 1: 6. — **7.** Ap. t. 15: 1. 2 Kor. 11: 3, 4. — **8.** 1 Kor. 16: 22. — **9.** 5 Moos. 4: 2. Sananl. 30: 6. Ilm. 22: 18, 19. — **10.** 1 Kor. 10: 33. 1 Tess. 2: 4. Jaak. 4: 4.

11. Sillä minä teen teille tiettäväksi, veljet, ettei minun julistamani evankeliumi ole ihmisten mukaista;
12. enkä minä olekaan sitä ihmisiltä saanut, eikä sitä ole minulle opetettu, vaan Jeesus Kristus on sen minulle ilmoittanut.
13. Olettehan kuulleet minun entisestä vaelluksestani juutalaisuudessa, että ylenmäärin vainosin Jumalan seurakuntaa ja sitä hävitin
14. ja että edistyin juutalaisuudessa pitemmälle kuin monet heimoni samanikäiset, ollen ylen innokas isieni perinnäissäännösten harrastaja.
15. Mutta kun Jumala, joka äitini kohdusta saakka on erottanut minut ja kutsunut armonsa kautta, näki hyväksi
16. ilmaista minussa Poikansa, jotta julistaisin evankeliumia hänestä pakanain seassa, niin minä heti alunpitäenkään en kysynyt neuvoa lihalta ja vereltä,
17. enkä lähtenyt ylös Jerusalemiin niiden luo, jotka ennen minua olivat apostoleita, vaan menin pois Arabiaan ja palasin taas takaisin Damaskoon.
18. Sitten, kolmen vuoden kuluttua, menin ylös Jerusalemiin tutustuakseni Keefaaseen ja jäin hänen luokseen viideksitoista päiväksi.
19. Mutta muita apostoleita en nähnyt; näin ainoastaan Jaakobin, Herran veljen.
20. Ja mitä kirjoitan teille, katso, Jumalan kasvojen edessä sanon, etten valehtele.
21. Sitten menin Syyrian ja Kilikian paikkakuntiin.
22. Mutta olin kasvoiltani tuntematon Juudean seurakunnille, jotka ovat Kristuksessa.
23. Heidän kuuloonsa oli vain tullut: »Meidän entinen vainoojamme julistaa nyt sitä uskoa, jota hän ennen hävitti»;
24. ja he ylistivät Jumalaa minun tähteni.

2 luku.

Paavali kertoo, kuinka Jerusalemissa olevat kristityt ja apostolit tunnustivat oikeaksi sen evankeliumin, jota hän pakanoille julisti 1—10, ja kuinka hän Antiokiassa julkisesti vastusti Pietaria, joka käytöksellään oli loukannut evankeliumin vapautta 11—14, sekä osoittaa, että ihminen tulee vanhurskaaksi uskosta eikä lain teoista 15—21.

1. Sitten, neljäntoista vuoden kuluttua, menin taas ylös Jerusalemiin Barnabaan kanssa ja otin Tiituksenkin mukaani.
2. Mutta minä menin sinne ilmestyksen johdosta ja esitin heille sen evankeliumin, jota julistan pakanain keskuudessa; esitin sen yksityisesti arvokkaimmille heistä, jotten ehkä

11. 1 Kor. 15: 1. — **12.** 1 Kor. 11: 23. Ef. 3: 3, 4. — **13.** Ap. t. 8: 3; 9: 1; 22: 4; 26: 9. Fil. 3: 6. 1 Tim. 1: 13. — **15.** Es. 49: 1. Jer. 1: 5. Ap. t. 9: 15; 13: 2. Room. 1: 1. — **16.** Matt. 16: 17. 2 Kor. 4: 6. Gal. 2: 7, 8. Ef. 3: 8. — **18.** Ap. t. 9: 26. — **19.** Matt. 13: 55. Mark. 6: 3. Ap. t. 15: 13; 21: 18. 1 Kor. 15: 7. Jaak. 1: 1. — **20.** Room. 1: 9; 9: 1. 2 Kor. 1: 23; 11: 31. 1 Tess. 2: 5. 2 Tim. 4: 1. — **21.** Ap. t. 9: 30. — **23.** Ap. t. 9: 21.

2. **1.** Ap. t. 15: 2. — **2.** Fil. 2: 16.

juoksisi tai olisi juossut turhaan.
3. Mutta ei edes seuralaistani Tiitusta, joka oli Kreikkalainen, pakotettu ympärileikkauttamaan itseänsä.
4. Noiden pariimme luikertaneiden valeveljien vuoksi, jotka orjuuttaakseen meitä olivat hiipineet vakoilemaan vapauttamme, joka meillä on Kristuksessa Jeesuksessa,
5. emme hetkeksikään alistuneet antamaan heille myöten, jotta evankeliumin totuus säilyisi teidän keskuudessanne.
6. Ja nuo, joita jonakin pidettiin — millaisia lienevät olleet, ei kuulu minuun; Jumala ei katso henkilöön — nuo arvossa pidetyt eivät velvoittaneet minua mihinkään muuhun,
7. vaan päinvastoin, kun näkivät, että minulle oli uskottu evankeliumin julistaminen ympärileikkaamattomille, samoin kuin Pietarille sen julistaminen ympärileikatuille —
8. sillä hän, joka antoi Pietarille voimaa hänen apostolintoimeensa ympärileikattujen keskuudessa, antoi minullekin siihen voimaa pakanain keskuudessa —
9. ja kun olivat tulleet tuntemaan sen armon, mikä oli minulle annettu, niin Jaakob ja Keefas ja Johannes, joita pidettiin pylväinä, antoivat minulle ja Barnabaalle yhteisen työn merkiksi kättä, mennäksemme me pakanain keskuuteen ja he ympärileikattujen.
10. Meidän oli vain muistaminen köyhiä, ja juuri sitä minä olenkin ahkeroinut tehdä.
11. **M**utta kun Keefas tuli Antiokiaan, vastustin minä häntä vasten kasvoja, koska hän oli joutunut syylliseksi.
12. Sillä ennenkuin Jaakobin luota oli tullut muutamia miehiä, oli hän syönyt yhdessä pakanain kanssa; mutta heidän tultuaan hän vetäytyi pois ja pysytteli erillään peljäten ympärileikattuja,
13. ja hänen kanssaan ulkokullailivat muutkin Juutalaiset, niin että heidän ulkokullaisuutensa tempasi mukaansa Barnabaankin.
14. Mutta kun minä näin, etteivät he vaeltaneet suoraan evankeliumin totuuden mukaan, sanoin minä Keefaalle kaikkien kuullen: »Jos sinä, joka olet Juutalainen, noudatat pakanain tapoja etkä Juutalaisten, kuinka sinä saatat pakottaa pakanoita noudattamaan Juutalaisten tapoja?»
15. **M**e olemme luonnostamme Juutalaisia, emmekä pakanasyntisiä,
16. mutta koska tiedämme, ettei ihminen tule vanhurskaaksi lain teoista, vaan Jeesuksen Kristuksen uskon kautta, niin olemme mekin uskoneet Kristukseen Jeesuk-

3. Ap. t. 16: 3. 1 Kor. 9: 21. — **4.** Ap. t. 15: 24. — **6.** 5 Moos. 10: 17. 2 Aikak. 19: 7. Job 34: 19. Ap. t. 10: 34. Room. 2: 11. Ef. 6: 9. Kol. 3: 25. 1 Piet. 1: 17. — **7.** Ap. t. 9: 15; 13: 2; 22: 21. Room. 11: 13. Gal. 1: 16. Ef. 3: 8. 1 Tim. 2: 7. 2 Tim. 1: 11. — **8.** Ap. t. 2: 38, 41; 9: 15. — **10.** Ap. t. 11: 29, 30; 24: 17. Room. 15: 25, 26. 1 Kor. 16: 1. 2 Kor. 8: 1, 2; 9: 1, 2. — **12.** Ap. t. 11: 3. — **14.** Ap. t. 10: 28; 15: 10, 11. 1 Tim. 5: 20. — **16.** Ps. 143: 2. Ap. t. 13: 38, 39; 15: 10. Room. 1: 17; 3: 20, 28; 4: 5; 8: 3, 4. Gal. 3: 11. Ef. 2: 8. Fil. 3: 9.

seen tullaksemme vanhurskaiksi Kristuksen uskosta eikä lain teoista, koska ei yksikään liha tule vanhurskaaksi lain teoista.

17. Mutta jos meidät itsemmekin, pyrkiessämme vanhurskaantumaan Kristuksessa, on havaittu syntisiksi, onko sitten Kristus synnin palvelija? Eipä suinkaan.

18. Sillä jos minä uudestaan rakennan sen, minkä olen hajoittanut maahan, osoitan minä olevani lainrikkoja.

19. Sillä minä olen lain kautta kuollut pois laista, elääkseni Jumalalle. Minä olen Kristuksen kanssa ristiinnaulittu,

20. ja minä elän, en enää minä, vaan Kristus elää minussa; ja minkä nyt elän lihassa, sen elän Jumalan Pojan uskossa, hänen, joka on rakastanut minua ja antanut itsensä minun edestäni.

21. En minä tee mitättömäksi Jumalan armoa, sillä jos vanhurskaus on saatavissa lain kautta, silloinhan Kristus on suotta kuollut.

3 luku.

Apostoli nuhtelee Galatalaisia siitä, että he kääntyvät lain tekoihin, vaikka ovat uskon saarnasta saaneet Hengen 1—6, osoittaa, Aabrahamiin viitaten, vanhurskauden tulevan uskosta 7—14 ja näyttää, että jälestäpäin tullut laki ei voi kumota ennen annettua lupausta 15—18 ja että lain tarkoitus on johdattaa Kristuksen luo, johon uskoen me tulemme vanhurskaiksi 19—29.

1. Oi te älyttömät Galatalaiset! Kuka on lumonnut teidät, joiden silmäin eteen Jeesus Kristus oli kuvattu ristiinnaulittuna?

2. Tämän vain tahdon saada teiltä tietää: lain teoistako saitte Hengen vai uskossa kuulemisesta?

3. Niinkö älyttömiä olette? Te aloititte Hengessä, lihassako nyt päätätte?

4. Niin paljonko olette turhaan kärsineet? — jos todella olette kärsineet turhaan.

5. Joka siis antaa teille Hengen ja tekee voimatekoja keskuudessanne, saako hän sen aikaan lain tekojen vai uskossa kuulemisen kautta?

6. Samalla tavalla kuin »Aabraham uskoi Jumalaa, ja se luettiin hänelle vanhurskaudeksi».

7. Tietäkää siis, että ne, jotka uskoon perustautuvat, ovat Aabrahamin lapsia.

8. Ja koska raamattu edeltäpäin näki, että Jumala vanhurskauttaa pakanat uskon kautta, julisti se Aabrahamille edeltäpäin tämän hyvän sanoman: »Sinussa kaikki kansat siunataan».

9. Niinmuodoin ne, jotka perustautuvat uskoon, siunataan uskovan Aabrahamin kanssa.

10. Sillä kaikki, jotka perus-

19. Room. 7: 4, 6, 11; 8: 2. 2 Kor. 5: 15. Gal. 5: 24, 25; 6: 14. 1 Tess. 5: 10. — **20.** Joh. 15: 13; 17: 23. Room. 6: 6; 14: 7. Gal. 1: 4; 5: 24; 6: 14. Ef. 5: 2. 1 Tess. 5: 10. 1 Tim. 2: 6. Tiit. 2: 14. 1 Joh. 3: 16. Ilm. 1: 5. — **21.** Hebr. 7: 11.

3. **1.** Gal. 5: 7. — **2.** Ap. t. 2: 38; 8: 15, 16; 15: 8, 9. Room. 10: 17. Ef. 1: 13. — **4.** 2 Joh. v. 8. — **5.** Room. 10: 17. — **6.** 1 Moos. 15: 6. Room. 4: 3. Jaak. 2: 23. — **7.** Room. 4: 11, 12, 16. — **8.** 1 Moos. 12: 3. Ap. t. 3: 25. — **10.** 5 Moos. 27: 26.

tautuvat lain tekoihin, ovat kirouksen alaisia; sillä on kirjoitettu: »Kirottu on jokainen, joka ei pysy kaikessa, mikä on kirjoitettu lain kirjassa, niin että hän sen tekee».
11. Ja selvää on, ettei kukaan tule vanhurskaaksi Jumalan edessä lain kautta, koska »vanhurskas on elävä uskosta».
12. Mutta laki ei perustaudu uskoon, vaan: »Joka ne täyttää, on niiden kautta elävä».
13. Kristus on lunastanut meidät lain kirouksesta, kun tuli kiroukseksi meidän edestämme — sillä kirjoitettu on: »Kirottu on jokainen, joka on puuhun ripustettu» —
14. jotta Aabrahamin siunaus tulisi Jeesuksessa Kristuksessa pakanain osaksi ja me niin uskon kautta saisimme luvatun Hengen.
15. **V**eljet, minä puhun ihmistavoin. Eihän kukaan voi kumota tai lisäyksillä muuttaa ihmisenkään vahvistettua testamenttia.
16. Mutta nyt lausuttiin lupaukset Aabrahamille ja hänen siemenelleen. Hän ei sano: »Ja siemenille», ikäänkuin monesta, vaan ikäänkuin yhdestä: »Ja siemenellesi», joka on Kristus.
17. Tarkoitan tätä: Jumalan ennen vahvistamaa testamenttia ei neljänsadan kolmenkymmenen vuoden perästä tullut laki voi kumota, niin että se tekisi lupauksen mitättömäksi.
18. Sillä jos perintö tulisi laista, niin se ei enää tulisikaan lupauksesta. Mutta Aabrahamille Jumala on sen lahjoittanut lupauksen kautta.
19. **M**itä varten sitten on laki? Se on rikkomusten tähden jälestäpäin lisätty olemaan siihen asti, kunnes oli tuleva se siemen, jolle lupaus oli annettu; ja se säädettiin enkelien kautta ja annettiin välittäjän käteen.
20. Välittäjä taas ei ole yhtä varten; mutta Jumala on yksi.
21. Onko sitten laki vastoin Jumalan lupauksia? Ei suinkaan. Sillä jos olisi annettu laki, joka voisi eläväksi tehdä, niin vanhurskaus todellakin tulisi laista.
22. Mutta raamattu on sulkenut kaikki synnin alle, jotta se, mikä oli luvattu, annettaisiin Jeesuksen Kristuksen uskosta niille, jotka uskovat.
23. Mutta ennenkuin usko tuli, vartioitiin meitä lain alla, suljettuina vastedes ilmestyvää uskoa varten.
24. Niinmuodoin on laista tullut meille kasvattaja Kristukseen, jotta me tulisimme vanhurskaiksi uskosta.
25. Mutta uskon tultua me emme enää ole kasvattajan alaisia.
26. Sillä te olette kaikki uskon

---

11. Hab. 2: 4. Room. 1: 17. Gal. 2: 16. Hebr. 10: 38. — **12.** 3 Moos. 18: 5. Hes. 20: 11. Room. 10: 5. — **13.** 5 Moos. 21: 22, 23. Room. 8: 3. 2 Kor. 5: 21. — **14.** Es. 32: 15; 44: 3. — **15.** Hebr. 9: 17. — **16.** 1 Moos. 12: 7; 13: 15; 15: 5; 17: 7, 8; 22: 18; 24: 7. — **17.** 1 Moos. 15: 13, 16. 2 Moos. 12: 40, 41. Ap. t. 7: 6. — **18.** Room. 4: 13, 14; 11: 6. — **19.** Joh. 1: 17. Ap. t. 7: 38, 53. Room. 4: 15; 5: 20. Hebr. 2: 2. — **20.** 5 Moos. 6: 4. 1 Kor. 8: 4. 1 Tim. 2: 5. — **22.** Room. 3: 9, 10; 11: 32. — **23.** Gal. 4: 3. Hebr. 9: 10. — **24.** Ap. t. 13: 39. Room. 10: 4. — **26.** Es. 56: 4, 5. Joh. 1: 12. Room. 8: 15. Gal. 4: 5, 6.

kautta Jumalan lapsia Kristuksessa Jeesuksessa.
27. Sillä niin monta kuin teitä on Kristukseen kastettu, te olette Kristukseen pukeutuneet.
28. Ei ole tässä Juutalaista eikä Kreikkalaista, ei ole orjaa eikä vapaata, ei ole miestä eikä naista; sillä kaikki te olette yksi Kristuksessa Jeesuksessa.
29. Mutta jos te olette Kristuksen omat, niin te siis olette Aabrahamin siementä, perillisiä lupauksen mukaan.

4 luku.

Paavali osoittaa, että me Kristuksen lunastuksen kautta olemme vapahdetut lain orjuudesta ja saaneet Jumalan lasten oikeuden 1—7, nuhtelee Galatalaisia siitä, että he jälleen rupeavat orjailemaan maailman alkeisvoimien alla 8—11, ja kehoittaa heitä tulemaan hänen kaltaisikseen ja pysymään erillään eksyttäjistä 12—20. Lain orjuuden ja evankeliumin vapauden vertauskuvina ovat Haagar ja Saara 21—31.

1. **M**utta minä sanon: niin kauan kuin perillinen on alaikäinen, ei hän missään kohden eroa orjasta, vaikka hän onkin kaiken omistaja;
2. vaan hän on holhojain ja isännöitsijäin alainen isän määräämään aikaan asti.
3. Samoin mekin; kun olimme alaikäisiä, olimme orjuutetut maailman alkeisvoimien alle.
4. Mutta kun aika oli täytetty, lähetti Jumala Poikansa, vaimosta syntyneen, lain alaiseksi syntyneen,
5. lunastamaan lain alaiset, jotta me pääsisimme lapsen asemaan.
6. Ja koska olette lapsia, on Jumala lähettänyt sydämeemme Poikansa Hengen, joka huutaa: »Abba! Isä!»
7. Niinpä et siis enää ole orja, vaan lapsi, mutta jos olet lapsi, olet myös perillinen Jumalan kautta.
8. **M**utta silloin, kun ette tunteneet Jumalaa, palvelitte jumalia, jotka luonnostaan eivät olekaan jumalia.
9. Nyt sitävastoin, kun olette tulleet tuntemaan Jumalan ja, mikä enempi on, kun Jumala tuntee teidät, kuinka saatatte jälleen kääntyä noihin heikkoihin ja köyhiin alkeisvoimiin, joiden orjiksi taas uudestaan tahdotte tulla?
10. Te otatte vaarin päivistä ja kuukausista ja juhla-ajoista ja vuosista.
11. Pelkään teidän tähtenne, että olen ehkä turhaan teistä vaivaa nähnyt.
12. **T**ulkaa minun kaltaisikseni, koska minäkin olen tullut teidän kaltaiseksenne, veljet, minä pyydän sitä teiltä. Ette ole minua mitenkään loukanneet.

27. Room. 6: 3; 13: 14. — **28.** Joh. 17: 21. Room. 10: 12. 1 Kor. 12: 13. Ef. 2: 14, 15. Kol. 3: 11. — **29.** 1 Moos. 21: 12. Room. 9: 7, 8.
4. **3.** Gal. 3: 23. Kol. 2: 20, 21. — **4.** Dan. 9: 24. Matt. 5: 17. Mark. 1: 15. Luuk. 2: 21. Ef. 1: 10. — **5.** Joh. 1: 12. Room. 8: 14, 15. Gal. 3: 13, 26. — **6.** Mark. 14: 36. — **7.** Room. 8: 17. Gal. 3: 28, 29. — **8.** 5 Moos. 32: 21. 1 Kor. 8: 4; 12: 2. Ef. 2: 11, 12. — **9.** 1 Kor. 8: 3; 13: 12. Kol. 2: 8, 20. Hebr. 7: 18. — **10.** Room. 14: 5. Kol. 2: 16, 17. — **11** Gal. 3: 4. 2 Joh. v. 8. — **12.** 1 Kor. 4: 16; 11: 1.

13. Tiedättehän, että ruumiillinen heikkous oli syynä siihen, että minä ensi kerralla julistin teille evankeliumia,

14. ja tiedätte, mikä kiusaus teillä oli minun ruumiillisesta tilastani; ette minua halveksineet ettekä vieroneet, vaan otitte minut vastaan niinkuin Jumalan enkelin, jopa niinkuin Kristuksen Jeesuksen.

15. Missä nyt on onnenne kehuminen? Sillä minä annan teistä sen todistuksen, että te, jos se olisi ollut mahdollista, olisitte kaivaneet silmät päästänne ja antaneet minulle.

16. Onko minusta siis tullut teidän vihamiehenne sentähden, että olen sanonut teille totuuden?

17. Heillä on intoa teidän hyväksenne, mutta ei oikeata; vaan he tahtovat eristää teidät, jotta teillä olisi intoa heidän hyväkseen.

18. On hyvä olla innon esineenä, kun asia on oikea, aina eikä ainoastaan silloin, kun olen luonanne.

19. Lapsukaiseni, jotka minun jälleen täytyy kivuin synnyttää, kunnes Kristus saa muodon teissä,

20. tahtoisinpa nyt olla siellä luonanne ja äänenikin muuttaa, sillä minä olen aivan ymmällä teistä.

21. Sanokaa minulle, te, jotka tahdotte lain alaisia olla, ettekö kuule, mitä laki sanoo?

22. Onhan kirjoitettu, että Aabrahamilla oli kaksi poikaa, toinen orjattaresta, toinen vapaasta.

23. Mutta orjattaren poika oli syntynyt lihan mukaan, vapaan taas lupauksen voimasta.

24. Tällä on kuvannollinen merkitys; nämä naiset ovat kaksi liittoa: toinen on Siinain vuorelta, joka synnyttää orjuuteen, ja se on Haagar;

25. sillä Haagar on Siinain vuori Arabiassa ja vastaa nykyistä Jerusalemia, joka elää orjuudessa lapsineen.

26. Mutta se Jerusalem, joka ylhäällä on, on vapaa, ja se on meidän äitimme.

27. Onhan kirjoitettu: »Iloitse, sinä hedelmätön, joka et synnytä, riemahda ja huuda sinä, jolla ei ole synnytystuskia; sillä yksinäisellä on paljo lapsia, enemmän kuin sillä, jolla on mies».

28. Ja te, veljet, olette lupauksen lapsia, niinkuin Iisak oli.

29. Mutta niinkuin lihan mukaan syntynyt silloin vainosi Hengen mukaan syntynyttä, samoin nytkin.

30. Mutta mitä raamattu sanoo? »Aja pois orjatar poikineen; sillä orjattaren poika ei saa periä vapaan vaimon pojan kanssa.»

31. Niin me siis, veljet, emme ole orjattaren lapsia, vaan vapaan.

13. Ap. t. 16: 6. 1 Kor. 2: 3. — **14.** Mal. 2: 7. Matt. 10: 40. Joh. 13: 20. — **16.** Aam. 5: 10. — **17.** Room. 10: 2. 2 Kor. 11: 2. — **19.** Room. 8: 29. 1 Kor. 4: 15. Filem. v. 10. Jaak. 1: 18. — **22.** 1 Moos. 16: 15; 21: 1, 2. Ap. t. 7: 8. Hebr. 11:11. — **23.** 1 Moos. 17: 16; 18: 10, 14. Joh. 8: 39. Room. 9: 7, 8. — **24.** Jer. 31: 31, 32. Gal. 5: 1. Hebr. 8: 9, 10. — **26.** Ps. 87: 6. Es. 2: 2. Hebr. 12: 22. Ilm. 3: 12; 21: 2, 10. — **27.** Es. 54: 1. — **28.** Room. 9: 7, 8. — **30.** 1 Moos. 21: 9, 10, 12. Joh. 8: 34, 35. — **31.** Gal. 3: 29.

5 luku.

Paavali kehoittaa Galatalaisia pysymään lujina siinä vapaudessa, jonka Kristus on valmistanut 1—6, sanoo heidän häiritsijäinsä saavan tuomionsa 7—12 ja käskee heitä oikein käyttämään vapauttaan, välttämään lihan tekoja ja vaeltamaan Hengessä 13—26.

1. Vapauteen Kristus vapautti meidät. Pysykää siis lujina, älkääkä antako uudestaan sitoa itseänne orjuuden ikeeseen.

2. Katso, minä Paavali sanon teille, että, jos ympärileikkautatte itsenne, niin Kristus ei ole oleva teille miksikään hyödyksi.

3. Ja minä todistan taas jokaiselle ihmiselle, joka ympärileikkauttaa itsensä, että hän on velvollinen täyttämään koko lain.

4. Olette joutuneet pois Kristuksesta, te, jotka tahdotte lain kautta tulla vanhurskaiksi; olette langenneet pois armosta.

5. Sillä me odotamme uskosta vanhurskauden toivoa Hengen kautta.

6. Sillä Kristuksessa Jeesuksessa ei auta ympärileikkaus eikä ympärileikkaamattomuus, vaan rakkauden kautta vaikuttava usko.

7. Te juoksitte hyvin; kuka esti teitä olemasta totuudelle kuuliaisia?

8. Houkutus siihen ei lähtenyt hänestä, joka kutsuu teitä.

9. Vähäinenkin hapatus hapattaa koko taikinan.

10. Minulla on teihin se luottamus Herrassa, ettette missään kohden tule ajattelemaan toisin; mutta häiritsijänne saa kantaa tuomionsa, oli hän kuka hyvänsä.

11. Mutta jos minä, veljet, vielä saarnaan ympärileikkausta, miksi minua vielä vainotaan? Silloinhan olisi ristin pahennus poistettu.

12. Kunpa silpoisivatkin itsensä, nuo kiihottajanne!

13. Te olette näet kutsutut vapauteen, veljet; älkää vain salliko vapauden olla yllykkeeksi lihalle, vaan palvelkaa toisianne rakkaudella.

14. Sillä koko laki on täytetty yhdessä käskysanassa, tässä: »Rakasta lähimäistäsi niinkuin itseäsi».

15. Mutta jos te purette ja syötte toisianne, katsokaa, ettette toinen toistanne perin hävitä.

16. Minä sanon: vaeltakaa Hengessä, niin ette lihan himoa täytä.

17. Sillä liha himoitsee Henkeä vastaan, ja Henki lihaa vastaan; nämä ovat nimittäin toisiansa vastaan, jottette tekisi sitä, mitä tahdotte.

18. Mutta jos olette Hengen kuljetettavina, niin ette ole lain alla.

5. **1.** Es. 9: 4. Joh. 8: 32. Room. 6: 18; 8: 1, 2. 1 Kor. 6: 12. Gal. 4: 5, 31. 1 Piet. 2: 16. — **2.** Ap. t. 15: 1, 7, 8. — **3.** 5 Moos. 27: 26. Room. 4: 4. — **4.** Gal. 2: 21. — **5.** Room. 5: 18. — **6.** 1 Kor. 7: 19. 2 Kor. 5: 17. Gal. 6: 15. Kol. 3: 11. — **7.** Gal. 3: 1. — **8.** Gal. 1: 6. — **9.** 1 Kor. 5: 6. — **10.** 2 Kor. 11: 15. Gal. 1: 7. — **11.** 1 Kor. 1: 23. Gal. 2: 3. — **13.** 1 Kor. 8: 9; 9: 19, 20. Gal. 6: 1, 2. 1 Piet. 2: 16. — **14.** 3 Moos. 19: 18. Matt. 7: 12; 22: 39. Mark. 12: 31. Room. 13: 8-10. Jaak. 2: 8. — **15.** 2 Kor. 12: 20. — **16.** Room. 6: 12; 8: 4, 5, 12, 13; 13: 14. 1 Piet. 2: 11. — **17.** Room. 7: 15. 1 Piet. 2: 11. Jaak. 4: 5. — **18.** Room. 6: 14; 8: 2, 14.

19. Mutta lihan teot ovat ilmeiset, ja ne ovat: haureus, saastaisuus, irstaisuus,
20. epäjumalanpalvelus, noituus, vihamielisyys, riita, kateellisuus, vihat, juonet, eriseurat, lahkot,
21. kateus, juomingit, öiset kemut ja muut senkaltaiset, joista teille edeltäpäin sanon, niinkuin jo ennenkin olen sanonut, että jotka semmoista harjoittavat, eivät peri Jumalan valtakuntaa.
22. Mutta Hengen hedelmä on rakkaus, ilo, rauha, pitkämielisyys, ystävällisyys, hyvyys, uskollisuus, sävyisyys, itsensähillitseminen.
23. Sellaista vastaan ei ole mikään laki.
24. Ja ne, jotka ovat Kristuksen Jeesuksen omat, ovat ristiinnaulinneet lihansa himoineen ja haluineen.
25. Jos elämme Hengessä, niin vaeltakaamme myös Hengessä.
26. Älkäämme olko turhan kunnian pyytäjiä, niin että toisiamme ärsyttelemme, toisiamme kadehdimme.

6 luku.

Paavali kehoittaa Galatalaisia ojentamaan hairahtuneita 1, kantamaan toinen toisensa kuormaa 2, koettelemaan itseänsä 3—5, jakamaan omaansa opettajille 6 ja väsymättä tekemään hyvää 7—10; sanoo vastustajiensa ainoastaan vainoa välttääkseen vaativan ympärileikkausta 11—17. Lopputoivotus 18.

1. **V**eljet, jos joku tavataan jostakin rikkomuksesta, niin ojentakaa te hengelliset häntä sävyisyyden hengessä, ja ole varuillasi, ettet sinäkin tulisi kiusatuksi.
2. **K**antakaa toistenne kuormat, ja niin te täytätte Kristuksen lain.
3. **S**illä jos joku luulee jotakin olevansa, vaikka ei ole mitään, niin hän pettää itsensä.
4. Mutta tutkikoon kukin omat tekonsa, ja silloin hänellä on oleva kerskaamista ainoastaan itseensä nähden eikä toiseen nähden;
5. sillä kunkin on kannettava oma taakkansa.
6. **J**akakoon sanassa opetettava kaikesta hyvästään opettajalleen.
7. **Ä**lkää eksykö, Jumala ei salli itseään pilkata; sillä mitä ihminen kylvää, sitä hän niittääkin.
8. Joka lihaansa kylvää, on lihasta niittävä turmeltumusta; mutta joka Henkeen kylvää, on

19. Luuk. 21: 34. Room. 13: 13. 1 Kor. 3: 3; 6: 9, 10. Ef. 5: 3-5. Kol. 3: 5, 6. Ilm. 22: 15. — **22.** Ef. 5: 9. Kol. 3: 12. — **23.** 1 Tim. 1: 9. — **24.** Room. 6: 6, 11. Gal. 2: 19, 20; 6: 14. Kol. 3: 5. 1 Piet. 2: 11. — **25.** Room. 8: 4, 5. — **26.** Fil. 2: 3.
6. 1. Matt. 18: 15. Room. 14: 1. 1 Kor. 3: 1; 9: 22; 10: 12. Jaak. 5: 19. — **2.** Joh. 15: 12. Room. 15: 1. 1 Kor. 9: 20, 21. 1 Tess. 5: 14, 15. 1 Joh. 4: 21. — **3.** 1 Kor. 8: 2. Jaak. 1: 26. — **5.** Room. 14: 12. — **6.** Room. 15: 27. 1 Kor. 9: 7, 11, 14. — **7.** Ps. 62: 13. Jer. 17: 10. Matt. 16: 27. Room. 2: 6. Ilm. 2: 23. — **8.** Ps. 126: 5. Sananl. 22: 8. Room. 8: 13. 1 Kor. 6: 9. 2 Kor. 9: 6.

Hengestä niittävä iankaikkisen
elämän.
9. Ja kun teemme hyvää, äl-
käämme lannistuko, sillä me
saamme aikanamme niittää, jos
emme väsy.
10. Sentähden, kun meillä
vielä on aikaa, tehkäämme hy-
vää kaikkia kohtaan, mutta var-
sinkin uskonheimolaisiamme koh-
taan.
11. **K**atsokaa, kuinka suurin
kirjaimin minä omalla kädel-
läni teille kirjoitan!
12. Kaikki, jotka pyrkivät
lihan piirissä olemaan mieliksi,
ne pakottavat teitä ympärileik-
kauttamaan itsenne vain sen-
tähden, ettei heitä Kristuksen
ristin vuoksi vainottaisi.
13. Eiväthän nekään, jotka
ympärileikkauttavat itsensä, it-
sekään noudata lakia, vaan he
tahtovat teitä ympärileikkaut-
tamaan itsenne saadakseen kers-
kata teidän lihastanne.
14. Mutta kaukana olkoon
minusta, että kerskaisin muusta
kuin meidän Herramme Jee-
suksen Kristuksen rististä, jon-
ka kautta maailma on ristiin-
naulittu minulle, ja minä maa-
ilmalle.
15. Sillä ei ympärileikkaus ole
mitään eikä ympärileikkaamat-
tomuus, vaan se, että on uusi
luomus.
16. Ja kaikille, jotka tämän
säännön mukaan vaeltavat, heil-
le olkoon rauha ja laupeus, ja
Jumalan Israelille.
17. Älköön tästedes kukaan
minulle vaivoja tuottako; sillä
minä kannan Jeesuksen arvet
ruumiissani.
18. **H**erramme Jeesuksen Kris-
tuksen armo olkoon teidän hen-
kenne kanssa, veljet. Amen.

9. Syr. 51: 39. 2 Tess. 3: 13. — **10.** Ef. 2: 10. 2 Piet. 1: 7. — **12** Gal. 5: 11. Fil. 3: 18. — **14.** Jer. 9: 24. Room. 6: 6. 1 Kor. 1: 31; 2: 2. Gal. 2: 19, 20. — **15.** 1 Kor. 7: 19. 2 Kor. 5: 17. Gal. 5: 6. Kol. 3: 11. — **16.** Ps. 125: 4, 5; 128: 6. Fil. 3: 3. — **17.** 2 Kor. 4: 10; 11: 23. — **18.** Fil. 4: 23.

Paavalin kirje Efesolaisille.

1 luku.

Apostoli toivottaa lukijoilleen armoa ja rauhaa 1, 2, ylistää Jumalaa, joka on Kristuksessa meidät siunannut, niinkuin hän on meidät hänessä valinnut ja ottanut lapsikseen, yhdistääkseen kaikki hänessä yhdeksi 3—14, kiittää Jumalaa heidän uskostaan ja rakkaudestaan ja rukoilee heille yhä enemmän valoa näkemään, kuinka suuri heidän toivomansa perinnön kirkkaus on ja kuinka ylenpalttinen Jumalan voima, kun hän herätti Kristuksen kuolleista ja korotti hänet oikealle puolelleen 15—23.

1. **P**aavali, Jumalan tahdosta Kristuksen Jeesuksen apostoli, Efesossa oleville pyhille ja uskoville Kristuksessa Jeesuksessa.

2. Armo olkoon teille ja rauha Jumalalta, meidän Isältämme, ja Herralta Jeesukselta Kristukselta.

3. **Y**listetty olkoon Herramme Jeesuksen Kristuksen Jumala ja Isä, joka on siunannut meitä taivaallisissa kaikella hengellisellä siunauksella Kristuksessa,

4. niinkuin hän ennen maailman perustamista oli hänessä valinnut meidät olemaan pyhät ja nuhteettomat hänen edessään, rakkaudessa

5. edeltäpäin määräten meidät lapseuteen, hänen yhteyteensä Jeesuksen Kristuksen kautta, hänen oman tahtonsa mielisuosion mukaan,

6. sen armonsa kirkkauden kiitokseksi, minkä hän on lahjoittanut meille siinä rakastetussa,

7. jossa meillä on lunastus hänen verensä kautta, rikkomusten anteeksisaaminen, hänen armonsa rikkauden mukaan.

8. Tätä armoa hän on runsaasti antanut meille kaikenlaiseksi viisaudeksi ja ymmärrykseksi,

9. kun teki meille tiettäväksi sen tahtonsa salaisuuden, että hän, päätöksensä mukaan, jonka hän oli nähnyt hyväksi itsessään tehdä

10. siitä taloudenhoidosta, min-

---

1. 1. Ap. t. 18: 19; 19: 1. Room. 1: 7. 1 Kor. 1: 2. 2 Kor. 1: 1. — **2.** Gal. 1: 3. 2 Piet. 1: 2. — **3.** 2 Kor. 1: 3. 1 Piet. 1: 3. — **4.** Luuk. 1: 75. Joh. 15: 16; 17: 24. Room. 8: 29, 30. Ef. 5: 27. Kol. 1: 22. 2 Tess. 2: 13. 2 Tim. 1: 9. Tiit. 2: 12. — **5.** Joh. 1: 12. Gal. 4: 5. — **6.** Matt. 3: 17. — **7.** Ap. t. 20: 28. Kol. 1: 14, 20. Hebr. 9: 12, 14. 1 Piet. 1: 18, 19. — **8.** Kol. 1: 9. — **9.** Room. 16: 25, 26. Ef. 3: 9. Kol. 1: 26. 1 Piet. 1: 20. — **10.** Gal. 4: 4. Kol. 1: 16, 20.

kä hän aikojen täyttyessä aikoi panna toimeen, oli yhdistävä Kristuksessa yhdeksi kaikki, mitä on taivaissa ja mitä on maan päällä.

11. Hänessä me myös olemme saaneet perintöosan, ollen siihen edeltämäärätyt hänen aivoituksensa mukaan, hänen, joka toimii kaikki oman tahtonsa päättämän mukaan,

12. jotta me olisimme hänen kirkkautensa kiitokseksi, me, jotka jo edeltä olimme panneet toivomme Kristukseen.

13. Hänessä on teihinkin, sittenkuin olitte kuulleet totuuden sanan, teidän pelastuksenne evankeliumin, uskoviksi tultuanne pantu luvatun Pyhän Hengen sinetti,

14. sen, joka on meidän perintömme vakuutena, hänen omaisuutensa lunastamiseksi — hänen kirkkautensa kiitokseksi.

15. Sentähden, kun kuulin siitä uskosta, joka teillä on Herrassa Jeesuksessa, ja rakkaudestanne kaikkia pyhiä kohtaan,

16. en minäkään lakkaa kiittämästä teidän tähtenne, kun muistelen teitä rukouksissani,

17. anoen, että meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen Jumala, kirkkauden Isä, antaisi teille, oppiessanne häntä tuntemaan, viisauden ja ilmestyksen Hengen

18. ja valaisisi sydämenne silmät, jotta tietäisitte, mikä on se toivo, johon hän on teidät kutsunut, kuinka suuri hänen perintönsä kirkkaus hänen pyhissään

19. ja mikä hänen voimansa ylenpalttinen suuruus meitä kohtaan, jotka uskomme — sen hänen väkevyytensä voiman vaikutuksen mukaan,

20. jonka hän toi ilmi Kristuksessa, kun herätti hänet kuolleista ja asetti hänet oikealle puolellensa taivaissa,

21. korkeammalle kaikkea hallitusta ja valtaa ja voimaa ja herrautta ja jokaista nimeä, jota ei mainita ainoastaan tässä maailmanajassa, vaan tulevassakin;

22. ja kaikki hän on laskenut hänen jalkojensa alle ja pannut hänet kaiken pääksi ja antanut seurakunnalle,

23. joka on hänen ruumiinsa, hänen täyteytensä, joka kaikki kaikissa täyttää.

2 luku.

Sekä pakanat että Juutalaiset, jotka kaikki olivat synteihin kuolleet, on Jumala armossaan eläviksi tehnyt Kristuksessa 1—10. Pakanat, jotka ennen olivat ilman Kristusta ja ilman Jumalaa, ovat Kristuksen veressä päässeet osallisiksi lupauksesta ja tulleet yhdessä Juutalaisten kanssa Jumalan perheeksi ja hengelliseksi rakennukseksi, jonka kulmakivi on Kristus 11—22.

11. Room. 8: 17, 28. Gal. 4: 7. Ef. 3: 11. Kol. 1: 12. — **13.** Room. 8: 15, 16. 2 Kor. 5: 5. Ef. 4: 30. — **14.** 2 Moos. 19: 5. 5 Moos. 7: 6. Room. 8: 23. 2 Kor. 1: 22. Tiit. 2: 14. 1 Piet. 2: 9. — **15.** Kol. 1: 3, 4. 1 Tess. 1: 2, 3. 2 Tess. 1: 3. — **16.** Room. 1: 9. Fil. 1: 3, 4. — **18.** 5 Moos. 33: 3, 4. — **19.** 2 Kor. 13: 4. — **20.** Ps. 110: 1. Ap. t. 2: 34, 35. 1 Kor. 15: 25. Kol. 3: 1. Hebr. 1: 3, 13. 1 Piet. 3: 22. — **21.** Fil. 2: 9. Kol. 2: 10. — **22.** Ps. 8: 7. Matt. 28: 18. 1 Kor. 15: 25-27. Ef. 4: 15; 5: 23. Kol. 1: 18. Hebr. 2: 8. — **23.** Room. 12: 5. 1 Kor. 12: 27. Ef. 4: 10.

1. Ja Jumala on eläviksi
tehnyt teidät, jotka olitte kuol-
leet rikoksiinne ja synteihinne,
2. joissa te ennen vaelsitte
tämän maailman menon mu-
kaan, ilmavallan hallitsijan, sen
hengen hallitsijan mukaan, joka
nyt tekee työtään uppiniskai-
suuden lapsissa,
3. joiden joukossa mekin kaik-
ki ennen vaelsimme lihamme hi-
moissa, noudattaen lihan ja aja-
tusten mielitekoja, ja olimme
luonnostamme vihan lapsia niin-
kuin muutkin.
4. Mutta Jumala, joka on
laupeudesta rikas, suuren rak-
kautensa tähden, jolla hän on
meitä rakastanut,
5. on tehnyt meidät, jotka olim-
me kuolleet rikoksiimme, elä-
viksi Kristuksen kanssa — ar-
mosta te olette pelastetut —
6. ja yhdessä hänen kanssaan
herättänyt ja yhdessä hänen
kanssaan asettanut meidät tai-
vaallisiin Kristuksessa Jeesuk-
sessa,
7. osoittaakseen tulevina maa-
ilmanaikoina armonsa ylenpalt-
tista runsautta, hyvyydessään
meitä kohtaan Kristuksessa Jee-
suksessa.
8. Sillä armosta te olette pe-
lastetut uskon kautta, ette it-
senne kautta — se on Jumalan
lahja —
9. ette tekojen kautta, jot-
tei kukaan kerskaisi.
10. Sillä me olemme hänen
tekonsa, luodut Kristuksessa Jee-
suksessa hyviä töitä varten, jot-
ka Jumala on edeltäpäin val-
mistanut, jotta me niissä vael-
taisimme.
11. Muistakaa sentähden, että
te ennen, te lihaanne nähden
pakanat, jotka olette saaneet
ympärileikkaamattomien nimen
niiltä, joita, lihaan käsillä teh-
dyn ympärileikkauksen mukai-
sesti, sanotaan ympärileika-
tuiksi,
12. että te siihen aikaan, kun
olitte ilman Kristusta, olitte
vailla Israelin kansalaisoikeutta
ja lupauksen liitoille vieraita,
ilman toivoa ja ilman Jumalaa
maailmassa;
13. mutta nyt, kun olette
Kristuksessa Jeesuksessa, olette
te, jotka ennen olitte kaukana,
päässeet lähelle Kristuksen ve-
ressä.
14. Sillä hän on meidän rau-
hamme, hän, joka teki molem-
mat yhdeksi ja purki väliseinänä
olleen aidan, nimittäin vihollisuu-
den,
15. kun hän omassa lihassaan
teki tehottomaksi säännöksinä
olevan käskyjen lain, luodakseen
itsessänsä nuo kaksi yhdeksi
uudeksi ihmiseksi, rauhaa teh-
den,
16. ja yhdessä ruumiissa so-
vittaakseen molemmat Jumalan
kanssa ristin kautta, kuolettaen
itsensä kautta vihollisuuden.
17. Ja hän tuli ja julisti rau-

2. **1.** Kol. 2: 13. — **2.** Joh. 8: 44; 14: 30. Ef. 6: 12. Kol. 1: 13; 3: 6, 7. Tiit. 3: 3. — **3.** Joh. 3: 6. — **4.** Room. 10: 12. — **5.** Luuk. 15: 24. Room. 5: 8; 6: 4, 5, 13; 8: 10. Kol. 2: 12, 13. — **8.** Room. 3: 24; 6: 23. Gal. 2: 16. Tiit. 3: 5. — **9.** Room. 3: 20, 27; 4: 2, 3; 9: 11; 11: 6. 1 Kor. 1: 29, 30. 2 Tim. 1: 9. — **10.** Ps. 100: 3. Ef. 1: 4; 4: 24. Tiit. 2: 14. — **11.** 1 Kor. 12: 2. Ef. 5: 8. — **12.** Room. 9: 4. — **14.** Es. 9: 7. Joh. 10: 16; 16: 33. Ap. t. 10: 36. Room. 5: 1. Gal. 3: 28. Kol. 1: 20. — **15.** 2 Kor. 5: 17. Gal. 6: 15. Kol. 2: 14. — **17.** Es. 52: 7; 57: 19.

haa teille, jotka kaukana olitte, ja rauhaa niille, jotka lähellä olivat;

18. sillä hänen kauttansa on meillä molemmilla pääsö yhdessä Hengessä Isän tykö.

19. Niin ette siis enää ole vieraita ettekä muukalaisia, vaan te olette yksiä kansalaisia kuin pyhät, ja Jumalan perhettä,

20. apostolien ja profeettain perustukselle rakennettuja, itse Kristuksen Jeesuksen ollessa kulmakivenä,

21. jossa koko rakennus liittyy yhteen ja kasvaa pyhäksi temppeliksi Herrassa;

22. ja hänessä tekin yhdessä muiden kanssa rakennutte Jumalan asumukseksi Hengessä.

3 luku.

Paavali osoittaa ilmestyksen kautta saaneensa tietää sen ikuisista ajoista asti kätkettynä olleen Jumalan salaisuuden, että pakanatkin ovat osallisia pelastuksesta Kristuksessa, ja sen julistamisesta hän nyt on vankeudessa 1—13; rukoilee, että he vahvistuisivat uskossa, rakkaudessa ja Kristuksen tuntemisessa 14—19, ja ylistää Herraa 20, 21.

1. Sen takia minä Paavali, Kristuksen Jeesuksen vanki teidän pakanain tähden, notkistan polveni —

2. olette kai kuulleet siitä Jumalan armon taloudenhoidosta, mikä on minulle teitä varten annettu,

3. että näet tämä salaisuus on ilmestyksen kautta tehty minulle tiettäväksi, niinkuin olen siitä edellä lyhyesti kirjoittanut;

4. josta te sitä lukiessanne voitte huomata, kuinka perehtynyt olen Kristuksen salaisuuteen,

5. jota menneiden sukupolvien aikana ei ole ihmisten lapsille tiettäväksi tehty, niinkuin se nyt Hengessä on ilmaistu hänen pyhille apostoleilleen ja profeetoille:

6. että näet pakanatkin ovat kanssaperillisiä ja yhtä ruumista ja osallisia lupaukseen Kristuksessa Jeesuksessa evankeliumin kautta,

7. jonka palvelijaksi minä olen tullut Jumalan armon lahjan kautta, joka minulle on annettu hänen voimansa vaikutuksesta.

8. Minulle, kaikista pyhistä halvimmalle, on annettu tämä armo: julistaa pakanoille evankeliumia Kristuksen tutkimattomasta rikkaudesta

9. ja saattaa kaikille ilmeiseksi, mitä on sen salaisuuden taloudenhoito, joka ikuisista ajoista

18. Joh. 10: 9; 14: 6. Room. 5: 2. Ef. 3: 12. Hebr. 4: 16; 10: 19, 20. — **19.** Ef. 3: 6. Fil. 3: 20. Hebr. 12: 22, 23. — **20.** Ps. 118: 22. Es. 28: 16. Matt. 16: 18; 21: 42. 1 Kor. 3: 9-11. Ef. 3: 5. 1 Piet. 2: 4, 5. Ilm. 21: 14. — **21.** 1 Kor. 3: 16, 17; 6: 19. 2 Kor. 6: 16. Ef. 4: 16. — **22.** 1 Piet. 2: 5.

3. **1.** Ap. t. 21: 33; 28: 16. Ef. 4: 1. Fil. 1: 7, 13, 16, 17. Kol. 4: 3. 2 Tim. 1: 8; 2: 9, 10. Filem. v. 1. — **2.** Ap. t. 9: 15; 13: 2. 1 Kor. 4: 1. Gal. 2: 7. — **3.** Ap. t. 22: 17, 21; 26: 16, 17. Gal. 1: 11, 12. Ef. 1: 9, 10. — **4.** Kol. 4: 3. — **5.** Ap. t. 10: 28. Kol. 1: 25, 26. 2 Piet. 1: 19-21. — **6.** Gal. 3: 14, 28, 29. Ef. 2: 15, 16. — **7.** Room. 1: 5. 1 Kor. 4: 1. — **8.** 1 Kor. 15: 9. Gal. 1: 16; 2: 8. 1 Tim. 1: 13, 15; 2: 7. 2 Tim. 1: 10, 11. — **9.** Ap. t. 17: 24. Room. 16: 25. Kol. 1: 26. 1 Piet. 1: 20.

14. 765. — 24

asti on ollut kätkettynä Jumalassa, kaiken Luojassa,

10. jotta Jumalan moninainen viisaus seurakunnan kautta nyt tulisi taivaisten hallitusten ja valtojen tietoon

11. sen maailmanajat käsittävän aivoituksen mukaisesti, jonka hän oli tehnyt Kristuksessa Jeesuksessa, meidän Herrassamme,

12. jossa meillä, uskon kautta häneen, on rohkeutta ja luottamuksellinen pääsö Jumalan tykö.

13. Sentähden minä pyydän, ettette lannistuisi niiden ahdistusten vuoksi, joita teidän tähtenne kärsin, sillä ne ovat teidän kunnianne.

14. Sen takia minä notkistan polveni Isän puoleen,

15. josta kaikki, jolla isä on taivaissa ja maan päällä, saa nimensä,

16. että hän kirkkautensa runsauden mukaisesti antaisi teidän, sisällisen ihmisenne puolesta, voimassa vahvistua hänen henkensä kautta

17. ja Kristuksen asua uskon kautta teidän sydämissänne,

18. niin että te, rakkauteen juurtuneina ja perustuneina, voisitte kaikkien pyhien kanssa käsittää, mikä leveys ja pituus ja syvyys ja korkeus on,

19. ja oppia tuntemaan Kristuksen rakkauden, joka on kaikkea tietoa ylempänä; jotta tulisitte täyteen Jumalan kaikkea täyteyttä.

20. Mutta hänelle, joka voi tehdä enemmän, monin verroin enemmän kuin kaikki, mitä me anomme tai ymmärrämme, sen voiman mukaan, joka meissä vaikuttaa,

21. hänelle olkoon kunnia seurakunnassa ja Kristuksessa Jeesuksessa kautta kaikkien sukupolvien iankaikkisesti. Amen.

4 luku.

Paavali kehoittaa lukijoitaan vaeltamaan heidän kutsumuksensa arvon mukaisesti, erittäinkin säilyttämään hengen yhteyttä 1—6; sillä kullekin on armoa annettu sen mukaan, kuin Kristus on lahjojaan jakanut 7—10, ja Herra on asettanut erilaisia toimimiehiä seurakuntaan, kunnes kaikki ovat päässeet uskon ja tiedon yhteyteen 11—16. Paavali kieltää heitä vaeltamasta pakanain tavoin, käskee pukeutumaan uuteen ihmiseen 17—24 ja antaa heille tarkempia ohjeita 25—32.

1. Niin kehoitan siis minä, joka olen vankina Herrassa, teitä vaeltamaan, niinkuin saamanne kutsumuksen arvo vaatii,

2. kaikin tavoin nöyrinä ja sävyisinä, pitkämielisinä, kärsien toinen toistanne rakkaudessa,

3. ja pyrkien säilyttämään

10. 1 Piet. 1: 12. — **11.** Ef. 1: 11. — **12.** Joh. 10: 9; 14: 6. Room. 5: 2. Ef. 2: 18. Hebr. 10: 19, 20. — **13.** Fil. 1: 13, 14. Kol. 1: 24. — **14.** Ef. 1: 17. Kol. 1: 9, 10. — **15.** Ef. 1: 10. — **16.** 2 Kor. 4: 16. Ef. 6: 10. 1 Piet. 5: 10. — **17.** Joh. 14: 23. Kol. 1: 23; 2: 7. — **18.** Kol. 2: 2, 3. — **21.** Room. 16: 27.

4. **1.** 1 Moos. 17: 1. Ef. 3: 1. Fil. 1: 27; 2: 1, 2. Kol. 1: 10. 1 Tess. 2: 12. — **2.** Kol. 3: 12. 1 Tess. 5: 14. — **3.** Kol. 3: 14.

hengen yhteyttä rauhan yhdyssiteellä:
4. yksi ruumis ja yksi henki, niinkuin te olette kutsututkin yhteen ja samaan toivoon, jonka teitä kutsuttaessa saitte;
5. yksi Herra, yksi usko, yksi kaste;
6. yksi Jumala ja kaikkien Isä, joka on yli kaikkien ja kaikkien kautta ja kaikissa.
7. Mutta itsekullekin meistä on armo annettu Kristuksen lahjan mitan mukaan.
8. Sentähden on sanottu: »Hän astui ylös korkeuteen, hän vei vankeja saaliinaan, hän antoi lahjoja ihmisille».
9. Mutta että hän astui ylös, mitä se on muuta, kuin että hän oli astunut alaskin, maan alimpiin paikkoihin?
10. Hän, joka on astunut alas, on se, joka myös astui ylös kaikkia taivaita ylemmä, täyttääkseen kaikki.
11. Ja hän antoi muutamat apostoleiksi, toiset profeetoiksi, toiset evankelistoiksi, toiset paimeniksi ja opettajiksi,
12. tehdäkseen pyhät täysin valmiiksi palvelijan työhön, Kristuksen ruumiin rakentamiseen,
13. kunnes me kaikki pääsemme yhteyteen uskossa ja Jumalan Pojan tuntemisessa, täyteen miehuuteen, Kristuksen täyteyden täysi-ikäisyyden määrään,
14. jottemme enää olisi alaikäisiä, joita keikutellaan ja viskellään kaikissa opintuulissa ja ihmisten arpapelissä ja meitä eksyttämään suunniteltujen vehkeiden kavaluudessa,
15. vaan että me, totuutta noudattaen rakkaudessa, kaikin tavoin kasvaisimme häneen, joka on pää, Kristus,
16. josta koko ruumis, yhteen liitettynä ja koossa pysyen jokaisen jänteensä avulla, kasvaa rakennukseksensa rakkaudessa sen voiman määrän mukaan, mikä kullakin osalla on.
17. Sen minä siis sanon ja varoitan Herrassa: älkää enää vaeltako, niinkuin pakanat vaeltavat mielensä turhuudessa,
18. nuo, jotka, pimentyneinä ymmärrykseltään ja vieraantuneina Jumalan elämästä heissä olevan tietämättömyyden tähden ja heidän sydämensä paatumuksen tähden,
19. ovat päästäneet tuntonsa turtumaan ja heittäytyneet irstaisuuden valtaan, harjoittamaan kaikenlaista saastaisuutta ahneudessa.
20. Mutta näin te ette ole oppineet Kristusta tuntemaan,
21. jos muutoin olette hänestä kuulleet ja hänessä opetusta saaneet, niinkuin totuus on Jeesuksessa:
22. että teidän tulee panna

4. Room. 12: 5. 1 Kor. 12: 4, 11. — **5.** 1 Kor. 8: 4-6; 12: 5, 6. — **6.** Mal. 2: 10. Room. 11: 36. — **7.** Room. 12: 3, 6. — **8.** Ps. 68: 19. Kol. 2: 15. — **9.** Joh. 3: 13; 6: 62. — **10.** Ap. t. 2: 33. Ef. 1: 23. — **11.** Luuk. 6: 13. Ap. t. 11: 27; 21: 8. Room. 12: 7. 1 Kor. 12: 28. — **12.** Kol. 1: 24. 2 Tim. 3: 17. — **13.** Kol. 1: 28. — **14.** Matt. 11: 7. 1 Kor. 14: 20. Hebr. 13: 9. — **15.** Ef. 1: 22; 5: 23. Kol. 1: 18. 2 Piet. 3: 18. — **16.** Room. 12: 4, 5. 1 Kor. 12: 27. Kol. 2: 19. — **17.** Room. 1: 21. 1 Piet. 4: 3. — **18.** Ef. 2: 12; 5: 8. — **19.** Room. 1: 24-27. Kol. 3: 5. 1 Tess. 4: 5. — **22.** Room. 6: 6. Ef. 2: 2, 3. Kol. 3: 8, 9. Hebr. 12: 1. 1 Piet. 2: 1; 4: 2.

pois vanha ihmisenne, jonka mukaan ennen vaelsitte ja joka turmelee itsensä petollisia himoja seuraten,

23. ja uudistua aina mielenne henkeä myöten

24. ja pukeutua uuteen ihmiseen, joka Jumalan mukaan on luotu totuuden vanhurskauteen ja pyhyyteen.

25. Pankaa sentähden pois valhe ja puhukaa totta, kukin lähimäisensä kanssa, sillä me olemme toinen toisemme jäseniä.

26. »Jos vihastutte, älkää syntiä tehkö.» Älkää antako auringon laskea vihanne yli,

27. älkääkä antako perkeleelle sijaa.

28. Joka varastaa, älköön enää varastako, vaan tehköön ennemmin työtä ja toimittakoon käsillään sitä, mikä hyvää on, jotta hänellä olisi, mitä antaa tarvitsevalle.

29. Mikään rietas puhe älköön suustanne lähtekö, vaan ainoastaan sellainen, joka kelpaa tarpeelliseksi rakennukseksi ja on mieluista niille, jotka kuulevat.

30. Älkääkä saattako murheelliseksi Jumalan Pyhää Henkeä, joka on pantu teihin sinetiksi lunastuksen päivään saakka.

31. Kaikki katkeruus ja kiivastus ja viha ja huuto ja herjaus, kaikki pahuus olkoon kaukana teistä.

32. Olkaa sen sijaan toisianne kohtaan ystävällisiä, hyväsydämisiä, anteeksiantavaisia toinen toisellenne, niinkuin Jumalakin on Kristuksessa teille anteeksi antanut.

5 luku.

Apostoli käskee Efesolaisia pitämään Jumalaa esikuvanaan 1, 2, välttämään kaikkia paheita 3—5, pysymään erillään pimeyden töistä ja nuhtelemaan niistä 6—14 sekä ottamaan vaarin vaelluksestaan 15—21. Vaimojen tulee olla miehilleen alamaisia Herrassa 22—24, ja miesten tulee rakastaa vaimojaan, niinkuin Kristus rakastaa seurakuntaa 25—33.

1. Olkaa siis Jumalan seuraajia, niinkuin rakkaat lapset,

2. ja vaeltakaa rakkaudessa, niinkuin Kristuskin rakasti teitä ja antoi itsensä meidän edestämme lahjaksi ja uhriksi, Jumalalle »suloiseksi tuoksuksi».

3. Mutta haureutta ja minkäänlaista saastaisuutta tai ahneutta älköön edes mainittako teidän keskuudessanne — niinkuin pyhille sopii —

4. eikä rivoutta eikä tyhmää lorua eikä ilvehtimistä — jotka

23. Room. 12: 2. — **24.** 1 Moos. 1: 26, 27. 2 Kor. 5: 17. Kol. 3: 10. — **25.** Sak. 8: 16. — **26.** Ps. 4: 5. Jaak. 1: 19, 20. — **27.** 1 Piet. 5: 9. Jaak. 4: 7. — **28.** Ap. t. 20: 34. 1 Tess. 4: 11, 12. 2 Tess. 3: 8-12. — **29.** Matt. 12: 36. Ef. 5: 3, 4. Kol. 3: 16; 4: 6. — **30.** Es. 63: 10. Luuk. 21: 28. Ap. t. 5: 3. 2 Kor. 1: 22; 5: 5. Ef. 1: 13, 14. — **32.** Matt. 6: 14. Mark. 11: 25. Kol. 3: 12, 13. 1 Piet. 3: 8.

5. 1. Matt. 5: 45, 48. 1 Kor. 11: 1. 1 Piet. 1: 15, 16. — **2.** 2 Moos. 29: 18. Joh. 13: 34; 15: 12. Gal. 2: 20. 1 Tess. 4: 9. Hebr. 8: 3; 9: 14. 1 Piet. 3: 18. 1 Joh. 3: 11. — **3.** 1 Kor. 6: 15. Gal. 5: 19. — **4.** Ef. 4: 29, 31. 1 Tess. 5: 18.

ovat sopimattomia, vaan paremmin kiitosta.
5. Sillä sen te tiedätte ja tunnette, ettei yhdelläkään haureellisella eikä saastaisella eikä ahneella, sillä hän on epäjumalanpalvelija, ole perintöosaa Kristuksen ja Jumalan valtakunnassa.
6. Älköön kukaan pettäkö teitä tyhjillä puheilla, sillä semmoisten syntien tähden kohtaa Jumalan viha uppiniskaisuuden lapsia;
7. älkää siis olko niihin osallisia heidän kanssaan.
8. Ennen te olitte pimeys, mutta nyt te olette valo Herrassa. Vaeltakaa valon lapsina
9. — sillä kaikkinainen hyvyys ja vanhurskaus ja totuus on valon hedelmä —
10. ja tutkikaa, mikä on mieluista Herralle;
11. älköönkä teillä olko mitään osallisuutta pimeyden hedelmättömiin tekoihin, vaan päinvastoin nuhdelkaakin niistä.
12. Sillä häpeällistä on jo sanoakin, mitä he salassa tekevät;
13. mutta tämä kaikki tulee ilmi, kun valo sen paljastaa, sillä kaikki, mikä tulee ilmi, on valoa.
14. Sentähden sanotaan: »Herää sinä, joka nukut, ja nouse kuolleista, niin on Kristus sinua valaiseva!»
15. Katsokaa siis tarkoin, kuinka vaellatte: ei niinkuin tyhmät, vaan niinkuin viisaat,
16. ottaen oikeasta hetkestä vaarin, sillä aika on paha.
17. Älkää sentähden olko ymmärtämättömiä, vaan oivaltakaa, mikä Herran tahto on.
18. Älkääkä juopuko viinistä, sillä siitä tulee irstainen meno, vaan täyttykää Hengellä,
19. puhuen keskenänne psalmein ja kiitosvirsin ja hengellisin lauluin, veisaten ja laulaen sydämessänne Herralle,
20. kiittäen aina Jumalaa ja Isää kaikesta meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen nimessä.
21. Ja olkaa toinen toisellenne alamaiset Kristuksen pelossa.
22. Vaimot, olkaa miehillenne alamaiset niinkuin Herralle,
23. sillä mies on vaimon pää, niinkuin myös Kristus on seurakunnan pää, hän, ruumiin vapahtaja.
24. Mutta niinkuin seurakunta on Kristukselle alamainen, samoin olkoot vaimotkin miehillensä kaikessa alamaiset.
25. Miehet, rakastakaa vaimojanne, niinkuin Kristuskin rakasti seurakuntaa ja antoi itsensä alttiiksi sen edestä,

---

5. Ap. t. 8: 21. 1 Kor. 6: 9, 10. Kol. 3: 5, 6. Ilm. 22: 15. — **6.** Jer. 29: 8. Matt. 12: 36; 24: 4. Room. 1: 18. 2 Tess. 2: 1, 2. — **8.** Luuk. 16: 8. Joh. 12: 36. Ef. 2: 11, 12; 4: 18. Fil. 2: 15. — **9.** Gal. 5: 22. — **10.** Room. 12: 2. — **11.** Matt. 18: 15. Room. 13: 12. 1 Kor. 5: 8, 9; 10: 20. 2 Kor. 6: 14. — **13.** Joh. 3: 20, 21. — **14.** Room. 13: 11, 1 Kor. 15: 34. Kol. 3: 1. — **15.** Sananl. 14: 8. Room. 16: 19. Kol. 4: 5. — **17.** Room. 12: 2. — **18.** Sananl. 20: 1; 23: 29, 30. Es. 5: 11, 22. Luuk. 21: 34. — **19.** Ps. 33: 2, 3. Ap. t. 16: 25. 1 Kor. 14: 26. Kol. 3: 16, 17. — **20.** 1 Tess. 5: 18. Hebr. 13: 15. — **21.** 1 Piet. 5: 5. — **22.** 1 Moos. 3: 16. 1 Kor. 14: 34. Kol. 3: 18. Tiit. 2: 5. 1 Piet. 3: 1. — **23.** 1 Kor. 11: 3. Ef. 1: 22; 4: 15. Kol. 1: 18, 24. — **25.** Gal. 1: 4. Kol. 3: 19. 1 Piet. 3: 7.

26. jotta hän sen pyhittäisi, puhdistaen sen vesipesossa sanan kautta,

27. saadakseen asetetuksi eteensä kirkastettuna seurakunnan, jossa ei olisi tahraa eikä ryppyä eikä mitään sellaista, vaan joka olisi pyhä ja moitteeton.

28. Samalla tavoin tulee myös miesten rakastaa vaimojansa niinkuin omia ruumiitaan; joka rakastaa vaimoansa, hän rakastaa itseänsä.

29. Sillä eihän kukaan koskaan ole vihannut omaa lihaansa, vaan hän ravitsee ja vaalii sitä, niinkuin Kristuskin seurakuntaa,

30. sillä me olemme hänen ruumiinsa jäseniä.

31. »Sentähden on miehen luopuminen isästään ja äidistään ja liittyminen vaimoonsa, ja ne kaksi tulevat yhdeksi lihaksi.»

32. Tämä salaisuus on suuri; minä tarkoitan Kristusta ja seurakuntaa.

33. Kuitenkin, rakastakoon teistäkin kukin kohdaltaan vaimoaan niinkuin itseänsä; mutta vaimo peljätköön miestänsä.

6 luku.

Paavali esittää lasten ja vanhempain, palvelijain ja isäntäin velvollisuudet 1—9, kehoittaa kristityitä pukeutumaan Jumalan koko sota-asuun, jotta kykenisivät pimeyden valtoja vastustamaan 10—17, käskee aina rukoilemaan ja esirukouksissa muistamaan kaikkia pyhiä ja häntäkin, vangittua apostolia 18—20, jonka tilasta Tykikus on tekevä selkoa 21, 22, ja lausuu lopputoivotuksensa 23, 24.

1. Lapset, olkaa vanhemmillenne kuuliaiset Herrassa, sillä se on oikein.

2. »Kunnioita isääsi ja äitiäsi» — tämä on ensimäinen kysky, jolla on lupaus —

3. »jotta menestyisit ja kauan eläisit maan päällä.»

4. Ja te isät, älkää ärsyttäkö lapsianne vihaan, vaan kasvattakaa heitä Herran kurissa ja nuhteessa.

5. Palvelijat, olkaa kuuliaiset maallisille isännillenne, pelossa ja vavistuksessa, sydämenne yksinkertaisuudessa, niinkuin Kristukselle,

6. ei silmänpalvelijoina ihmisille mieliksi, vaan Kristuksen palvelijoina, sydämestänne tehden, mitä Jumala tahtoo,

7. hyvällä mielellä palvellen, niinkuin palvelisitte Herraa ettekä ihmisiä,

8. tietäen, että kukin, mitä hän tehneekin hyvää, saa sen takaisin Herralta, olipa hän orja tai vapaa.

9. Ja te isännät, tehkää samoin heille, jättäkää pois uhkaileminen, sillä tiedättehän, että sekä heidän että teidän Herranne on taivaissa ja ettei hän katso henkilöön.

---

26. Joh. 3: 5. Tiit. 3: 5. 1 Piet. 3: 21. — **27.** 2 Kor. 11: 2. Ef. 1: 4. Kol. 1: 22. — **31.** 1 Moos. 2: 24. Matt. 19: 5. — **32.** Ilm. 19: 7.

6. 1. Kol. 3: 20. — **2.** 2 Moos. 20: 12. 5 Moos. 5: 16. — **4.** 5 Moos. 6: 7. Ps. 78: 4. Sananl. 19: 18; 29: 17. Kol. 3: 21. — **5.** Kol. 3: 22. 1 Tim. 6: 1. Tiit. 2: 9. 1 Piet. 2: 18. — **8.** Room. 2: 6. 2 Kor. 5: 10. — **9.** 5 Moos. 10: 17. 2 Aikak. 19: 7. Ap. t. 10: 34. Room. 2: 11. Kol. 4: 1.

10. Lopuksi, vahvistukaa Herrassa ja hänen väkevyytensä voimassa.

11. Pukekaa yllenne Jumalan koko sota-asu, voidaksenne kestää perkeleen kavalat juonet;

12. sillä meidän taistelumme ei ole taistelua verta ja lihaa vastaan, vaan hallituksia vastaan, valtoja vastaan, tässä pimeydessä hallitsevia maailmanvaltiaita vastaan, pahuuden henkiolentoja vastaan taivaan avaruuksissa.

13. Sentähden ottakaa päällenne Jumalan koko sota-asu, voidaksenne pahana päivänä tehdä vastarintaa ja kaikki suoritettuanne pysyä pystyssä.

14. Seisokaa siis kupeet totuuteen vyötettyinä, ja olkoon pukunanne vanhurskauden haarniska,

15. ja kenkinä jaloissanne se alttius, minkä rauhan evankeliumi antaa.

16. Kaikessa ottakaa uskon kilpi, jolla voitte sammuttaa kaikki pahan palavat nuolet,

17. ja ottakaa vastaan pelastuksen kypäri ja Hengen miekka, joka on Jumalan sana.

18. Ja tehkää tämä kaikin rukouksin ja anomisin, rukoillen joka aika Hengessä, ja sitä varten valvoen kaikessa kestäväisyydessä ja anomisessa kaikkien pyhien puolesta;

19. ja minunkin puolestani, että minulle, kun suuni avaan, annettaisiin oikeat sanat rohkeasti julistaakseni evankeliumin salaisuutta,

20. jonka tähden olen lähettiläänä kahleissa, jotta minä siitä rohkeasti puhuisin, niinkuin minun tulee puhua.

21. Mutta jotta tekin tietäisitte tilani, kuinka minun on, niin on Tykikus, rakas veljeni ja uskollinen palvelija Herrassa, antava teille siitä kaikesta tiedon.

22. Lähetän hänet luoksenne juuri sitä varten, että saisitte tietää meidän tilamme ja että hän lohduttaisi sydämiänne.

23. Rauha olkoon veljille ja rakkaus, uskon kanssa, Isältä Jumalalta ja Herralta Jeesukselta Kristukselta.

24. Armo olkoon kaikkien kanssa, jotka rakastavat Herraamme Jeesusta Kristusta — katoamattomuudessa.

---

10. 1 Kor. 16: 13. 2 Tim. 2: 1. — **11.** Room. 13: 12. 2 Kor. 6: 7. 1 Tess. 5: 8, 9. 1 Piet. 5: 8, 9. — **12.** Ef. 2: 2. — **13.** 2 Kor. 10: 4. — **14.** Es. 11: 5. Luuk. 12: 35. 1 Piet. 1: 13. — **15.** Es. 52: 7. — **16.** 1 Joh. 5: 4. 1 Piet. 5: 9. — **17.** Es. 59: 17. Hebr. 4: 12. Ilm. 1: 16. — **18.** Matt. 24: 42. Mark. 13: 33. Room. 12: 12. Kol. 4: 2. 1 Tess. 5: 17. — **19.** Ps. 51: 17. Matt. 10: 19. Ap. t. 4: 29. Kol. 4: 3, 4. 2 Tess. 3: 1. — **20.** Ap. t. 28: 16, 20. 2 Kor. 5: 20. — **21.** Kol. 4: 7. 2 Tim. 4: 12.

Paavalin kirje Filippiläisille.

1 luku.

Apostoli toivottaa Filippiläisille armoa ja rauhaa 1, 2, kiittää Jumalaa heidän harrastuksestaan evankeliumin hyväksi, rukoilee, että heidän rakkautensa yhä enemmän kasvaisi heille tietoa ja arvostelukykyä 3—11, ilmoittaa vankeutensa tuottavan evankeliumille menestystä ja sanoo iloitsevansa siitä, että Kristusta julistetaan, vaikkapa epäpuhtaistakin syistä 12—18; hän toivoo niin kuolemansa kuin elämänsäkin koituvan ylistykseksi Kristukselle 19—26 ja kehoittaa heitä yksimielisyyteen ja kestävyyteen 27—30.

1. **P**aavali ja Timoteus, Kristuksen Jeesuksen palvelijat, kaikille pyhille Kristuksessa Jeesuksessa, jotka ovat Filipissä, sekä myös seurakunnan kaitsijoille ja seurakuntapalvelijoille.
2. Armo olkoon teille ja rauha Jumalalta, meidän Isältämme, ja Herralta Jeesukselta Kristukselta.
3. **Minä** kiitän Jumalaani, niin usein kuin teitä muistan,
4. aina kaikissa rukouksissani ilolla rukoillen teidän kaikkien edestä,
5. kiitän siitä, että olette olleet osallisia evankeliumiin ensi päivästä alkaen tähän päivään saakka,
6. varmasti luottaen siihen, että hän, joka on alkanut teissä hyvän työn, on sen päättävä Kristuksen Jeesuksen päivään mennessä.
7. Ja oikeinhan onkin, että näin ajattelen teitä kaikkia, koska olette sydämessäni, te, jotka sekä ollessani kahleissa että evankeliumia puolustaessani ja vahvistaessani olette minun kanssani osallisia armosta.
8. Sillä Jumala on todistajani, kuinka minä teitä kaikkia ikävöin Kristuksen Jeesuksen sydämellisellä rakkaudella.
9. Ja sitä minä rukoilen, että rakkautenne tulisi yhä runsaammaksi tiedossa ja kaikessa arvostelukyvyssä,
10. voidaksenne tutkia, mikä paras on, jotta Kristuksen päivään saakka olisitte puhtaat ettekä kenellekään loukkaukseksi,
11. täynnä vanhurskauden hedelmiä, joita Jeesus Kristus saa

---

1. 1. Ap. t. 16: 1, 12; 20: 28. 1 Kor. 1: 2. 1 Tim. 3: 1, 8. — **2.** Room. 1: 7. Kol. 1: 2. — **3.** Room. 1: 8, 9. 1 Kor. 1: 4. Ef. 1: 15, 16. 1 Tess. 1: 2. 2 Tess. 1: 3. — **6.** Joh. 6: 29. 1 Kor. 1: 8. Fil. 2: 13. 1 Tess. 5: 23, 24. Hebr. 12: 2. 1 Piet. 5: 10. — **7.** Ef. 3: 1. Kol. 4: 3. 2 Tim. 1: 8. — **8.** Room. 1: 9, 10. — **10.** Room. 2: 18. 1 Kor. 1: 8. — **11.** Matt. 5: 16. Joh. 15: 4, 5, 8.

teissä aikaan Jumalan kunniaksi
ja ylistykseksi.
12. Mutta minä tahdon, että
te, veljet, tietäisitte, että se,
mitä minulle on tapahtunut,
on koitunutkin evankeliumin me-
nestykseksi,
13. niin että koko henkivar-
tioston ja kaikkien muiden tie-
toon on tullut, että minä olen
kahleissa Kristuksen tähden,
14. ja että useimmat veljistä,
Herrassa luottaen kahleihini, yhä
enemmän uskaltavat pelkää-
mättä puhua Jumalan sanaa.
15. Muutamat tosin julista-
vat Kristusta kateudestakin ja
riidan halusta, mutta toiset hy-
vässä tarkoituksessa:
16. nämä tekevät sitä rakkau-
desta, koska tietävät, että mi-
nut on pantu evankeliumia puo-
lustamaan,
17. nuo toiset taas julistavat
Kristusta itsekkäisyydestä, epä-
puhtaalla mielellä, luullen tuot-
tavansa minulle murhetta kah-
leissani.
18. Vaan mitäpä tuosta, kun-
han Kristusta vain tavalla tai
toisella julistetaan, joko näön
vuoksi tai tosimielessä! Ja siitä
minä iloitsen, olenpa vastakin
iloitseva.
19. Sillä minä tiedän, että
tämä on päättyvä minulle pe-
lastukseksi teidän rukoustenne
kautta ja Jeesuksen Kristuk-
sen hengen avulla
20. sen hartaan odotukseni
ja toivoni mukaan, etten ole
missään joutuva häpeään, vaan
että Kristus nytkin, niinkuin
aina, on tuleva kaikella roh-
keudella ylistetyksi minun ruu-
miissani, joko elämän tai kuo-
leman kautta.
21. Sillä elämä on minulle
Kristus, ja kuolema on voitto.
22. Mutta jos minun on elä-
minen täällä lihassa, niin siitä
koituu hedelmää työlleni, ja sil-
loin en tiedä, minkä valitsen.
23. Ahtaalla minä olen näi-
den kahden välissä: halu mi-
nulla on täältä eritä ja olla
Kristuksen kanssa, sillä se olisi
monin verroin parempi;
24. mutta teidän tähtenne on
lihassa viipymiseni tarpeelli-
sempi.
25. Ja kun olen tästä varma,
niin minä tiedän jääväni eloon
ja viipyväni kaikkien teidän
luonanne teidän edistymisek-
senne ja iloksenne uskossa,
26. jotta minusta saisitte yhä
runsaampaa aihetta kerskaami-
seen Kristuksessa Jeesuksessa,
kun taas tulen teidän luoksenne.
27. **Käyttäytykää** vain Kris-
tuksen evankeliumin arvon mu-
kaisesti, jotta minä, tulinpa
sitten luoksenne ja näin teidät
tai olin tulematta, saan kuulla
teistä, että pysytte samassa hen-
gessä ja yksimielisinä taistelette
kanssani evankeliumin uskon
puolesta,
28. vastustajia missään kohden
säikähtymättä; ja se on heille
kadotuksen, mutta teille pelas-
tuksen merkki, merkki Juma-
lalta.
29. Sillä teille on suotu, Kris-
tuksen tähden — ei ainoastaan

---

13. Ef. 3: 13. — **14.** 1 Tess. 3: 3. — **19.** 2 Kor. 1: 10, 11. — **20.** 1 Kor. 6: 20. — **21.** Joh. 14: 6. Gal. 2: 20. — **23.** 2 Kor. 5: 8. — **25.** Fil. 2: 24. — **26.** 2 Kor. 1: 14; 5: 12. — **27.** Ef. 4: 1. Kol. 1: 10. 1 Tess. 2: 12; 4: 1. — **28.** Room. 8: 17. 2 Tess. 1: 5, 6. — **29.** Ap. t. 5: 41. Room. 5: 3.

uskoa häneen, vaan myöskin kärsiä hänen tähtensä,

30. saadessanne taistella samaa taistelua, kuin näitte ja nyt kuulette minun taistelevan.

2 luku.

Paavali kehoittaa Filippiläisiä olemaan yksimielisiä ja Kristuksen esikuvan mukaan nöyriä 1—11 sekä pelolla toimimaan niin, että pelastuvat 12—18, toivoo pian voivansa lähettää heidän luokseen Timoteuksen ja itsekin tulla Filippiin 19—24, jonne nyt palauttaa kovasta taudista parantuneen Epafrodituksen 25—30.

1. **Jos** siis on jotakin kehoitusta Kristuksessa, jos jotakin rakkauden lohdutusta, jos jotakin Hengen yhteyttä, jos jotakin sydämellisyyttä ja laupeutta,

2. niin tehkää iloni täydelliseksi siten, että olette samaa mieltä, että teillä on sama rakkaus, että olette yksimielisiä ja harrastatte samaa

3. ja ettette tee mitään itsekkäisyydestä ettekä turhan kunnian pyynnöstä, vaan että nöyryydessä pidätte toista etevämpänä kuin itseänne

4. ja että katsotte kukin, ette vain omaanne, vaan kukin toistenkin parasta.

5. Olkoon teillä se mieli, joka Kristuksella Jeesuksellakin oli,

6. joka ei, vaikka hänellä olikin Jumalan muoto, katsonut saaliikseen sitä, että oli yhdenvertainen kuin Jumala,

7. vaan pani itsensä tyhjäksi ja otti palvelijan muodon, tuli ihmisten kaltaiseksi ja havaittiin olennaltaan sellaiseksi kuin ihminen;

8. hän nöyryytti itsensä ja oli kuuliainen kuolemaan saakka, jopa ristin kuolemaan asti.

9. Sentähden onkin Jumala hänet korkealle korottanut ja antanut hänelle nimen, kaikkia muita nimiä korkeamman,

10. niin että kaikki polvet notkistukoot Jeesuksen nimeen, sekä niiden, jotka ovat taivaissa, että niiden, jotka ovat maan päällä, ja niiden, jotka ovat maan alla,

11. ja jokainen kieli tunnustakoon Isän Jumalan kunniaksi, että Jeesus Kristus on Herra.

12. **Siis**, minun rakkaani, samoin kuin aina olette olleet kuuliaisia, niin toimikaa, ei ainoastaan niinkuin silloin, kun olin luonanne, vaan paljoa enemmän nyt poissa ollessani, pelolla ja vavistuksella niin, että pelastutte;

13. sillä Jumala on se, joka teissä vaikuttaa sekä tahtomi-

---

30. Ap. t. 16: 22, 23.

2. 2. Room. 12: 16; 15: 5. 1 Kor. 1: 10. Fil. 3: 16. 1 Piet. 3: 8. — **3.** Room. 12: 10. Gal. 5: 26. 1 Piet. 5: 5. — **4.** 1 Kor. 10: 24, 33; 13: 5. — **5.** Matt. 11: 29. Joh. 13: 15. 1 Kor. 2: 16. 1 Piet. 2: 21. 1 Joh. 2: 6. — **6.** Joh. 1: 1, 2; 17: 5. 2 Kor. 4: 4. Kol. 1: 15; 2: 9. Hebr. 1: 3. — **7.** Es. 42: 1; 49: 3; 53: 3, 4. Matt. 20: 28. Room. 1: 4; 8: 3; 15: 3, 8. 2 Kor. 8: 9. Gal. 4: 4. Hebr. 4: 15. — **8.** Matt. 26: 39. Joh. 10: 17, 18. Hebr. 2: 9, 14, 17; 12: 2. — **9.** Ps. 110: 1. Es. 53: 12. Joh. 17: 1, 2. Ap. t. 2: 33. Ef. 1: 20, 21. Hebr. 1: 4; 2: 9. — **10.** Es. 45: 23. Joh. 5: 23. Room. 14: 11. Ilm. 5: 8. — **11.** Ap. t. 2: 36. Room. 14: 9. 1 Kor. 8: 6. Ilm. 5: 13. — **12.** Ps. 2: 11. 1 Piet. 1: 17. — **13.** Joh. 15: 5. 2 Kor.

sen että tekemisen, mielisuosionsa toteuttamiseksi.

14. Tehkää kaikki nurisematta ja epäröimättä,

15. jotta olisitte moitteettomat ja puhtaat, tahrattomia Jumalan lapsia kieron ja nurjan sukukunnan keskellä, joiden joukossa te loistatte tähtinä maailmassa,

16. tarjolla pitäessänne elämän sanaa, ollen minulle kerskaukseksi Kristuksen päivänä siitä, etten ole turhaan juossut enkä turhaan vaivaa nähnyt.

17. Vaan jos minut uhrataankin teidän uskonne uhri- ja palvelustoimituksessa, niin minä kuitenkin iloitsen ja iloitsen kaikkien teidän kanssanne;

18. samoin iloitkaa tekin ja iloitkaa minun kanssani!

19. Toivon Herrassa Jeesuksessa pian voivani lähettää Timoteuksen teidän luoksenne, jotta minäkin tulisin rohkaistuksi, saatuani tietää, kuinka teidän on,

20. sillä minulla ei ole ketään samanmielistä, joka vilpittömästi huolehtisi tilaanne;

21. sillä kaikki he etsivät omaansa eivätkä sitä, mikä Kristuksen Jeesuksen on.

22. Mutta hänen koetellun mielensä te tunnette, että hän, niinkuin lapsi isäänsä, on minun kanssani palvellut evankeliumia.

23. Hänet minä siis toivon voivani lähettää heti, kun olen saanut nähdä, miten minun käy.

24. Ja minä luotan Herrassa siihen, että itsekin pian olen tuleva.

25. Katson kuitenkin välttämättömäksi palauttaa luoksenne veljeni, työkumppanini ja taistelutoverini Epafrodituksen, teidän lähettinne ja huoltajan minun tarpeissani.

26. Sillä hän ikävöi teitä kaikkia ja on kovin levoton siitä, että olitte kuulleet hänen sairastavan.

27. Ja hän olikin sairaana, kuoleman kielissä; mutta Jumala armahti häntä, eikä ainoastaan häntä, vaan minuakin, jotten saisi murhetta murheen lisäksi.

28. Lähetän hänet sentähden kiireimmän kautta, jotta te hänet nähdessänne taas iloitsisitte ja minäkin olisin murheettomampi.

29. Ottakaa siis hänet vastaan Herrassa kaikella ilolla ja pitäkää semmoisia kunniassa;

30. sillä Kristuksen työn tähden hän joutui aivan kuolemaisilleen, kun pani henkensä alttiiksi tehdäkseen minulle sen palveluksen, mitä te ette voineet tehdä.

3 luku.

Paavali kehoittaa Filippiläisiä iloitsemaan Herrassa 1, esittää ulkonaisten etuoikeuksien mitättömyyden Jeesuksen Kristuksen tuntemisen rinnalla ja sanoo luopuneensa kaikesta, jotta voit-

3: 5. Hebr. 13: 21. — **14.** 1 Piet. 4: 9. — **15.** Sananl. 4: 18. Matt. 5: 14-16. Ap. t. 2: 40. Ef. 5: 8. — **16.** Gal. 2: 2. 1 Tess. 2: 19, 20. — **17.** Room. 15: 16. 2 Kor. 7: 4. 1 Tess. 2: 8. 2 Tim. 4: 6. — **18.** Fil. 3: 1. — **19.** Ap. t. 16: 1. — **20.** 1 Kor. 16: 10. — **21.** 1 Kor. 10: 24; 13: 5. 2 Tim. 4: 10 11, 16. — **24.** Fil. 1: 25. — **25.** Fil. 4: 18. — **29.** Room. 16: 2. 1 Kor. 16: 16-18. 1 Tess. 5: 12.

taisi Kristuksen omakseen ja saisi sen vanhurskauden, joka tulee Jumalasta 2—11. Edessäpäin olevaa voittopalkintoa kohti hän rientää pyytäen Kristuksessa täydellistyä ja kehoittaa Filippiläisiäkin sitä tekemään 12—16, koskapa useat vaeltavat Kristuksen ristin vihollisina ja hukkuvat, jota vastoin tosikristityt ovat taivaan kansalaisia ja odottavat ruumiinsakin kirkastumista 17—21.

1. **S**itten vielä, veljeni, iloitkaa Herrassa! Samoista asioista teille kirjoittaminen ei minua kyllästytä, ja teille se on turvaksi.

2. **K**avahtakaa noita koiria, kavahtakaa noita pahoja työntekijöitä, kavahtakaa noita pilalleleikatuita.

3. Sillä oikeita ympärileikatuita olemme me, jotka Jumalan Hengessä palvelemme Jumalaa ja kerskaamme Kristuksessa Jeesuksessa, emmekä luota lihaan,

4. vaikka minulla on, mihin luottaa lihassakin. Jos kuka muu luulee voivansa luottaa lihaan, niin voin vielä enemmän minä,

5. joka olen ympärileikattu kahdeksanpäiväisenä ja olen Israelin kansaa, Benjaminin sukukuntaa, Hebrealainen Hebrealaisista syntynyt, lakiin nähden fariseus,

6. intoon nähden seurakunnan vainooja, lain vanhurskauteen nähden moitteettomaksi tullut.

7. Mutta mikä minulle oli voitto, sen minä olen Kristuksen tähden lukenut tappioksi.

8. Niinpä minä luen tosiaankin kaikki tappioksi tuon ylen kalliin, Kristuksen Jeesuksen, minun Herrani tuntemisen rinnalla, sillä hänen tähtensä olen menettänyt kaikki ja pidän sen roskana — jotta voittaisin omakseni Kristuksen

9. ja minut havaittaisiin olevan hänessä ja omistavan, ei omaa laista saatavaa vanhurskautta, vaan sitä, joka tulee Kristuksen uskon kautta, sitä vanhurskautta, joka tulee Jumalasta uskon perusteella;

10. tunteakseni hänet ja hänen ylösnousemisensa voiman ja hänen kärsimyksiensä osallisuuden, tullessani hänen kaltaisekseen hänen kaltaisensa kuoleman kautta,

11. jos ehkä pääsen ylösnousemiseen kuolleista.

12. **E**i niin, että jo olen sen saavuttanut tai että jo olen tullut täydelliseksi, vaan minä riennän sitä kohti voittaakseni sen, koskapa Kristus Jeesus on voittanut minut.

13. Veljet, minä en vielä katso sitä voittaneeni; mutta yhden minä teen: unhottaen sen, mikä

---

3. 1. 2 Kor. 13: 11. Fil. 2: 18; 4: 4. 1 Tess. 5: 16. 1 Piet. 4: 13. Jaak. 1: 2. — **2.** Es. 56: 10. Matt. 7: 6. 2 Kor. 11: 13. — **3.** 5 Moos. 10: 16. Jer. 4: 4. Joh. 4: 23, 24. Room. 2: 29. 1 Kor. 1: 31. Kol. 2: 11. — **4.** 2 Kor. 11: 18, 21, 22. — **5.** 1 Moos. 17: 12. Ap. t. 22: 3, 4; 26: 4, 5. Room. 11: 1. — **6.** Ap. t. 8: 3; 9: 1, 2. Gal. 1: 13, 14. 1 Tim. 1: 13. — **7.** Matt. 13: 44, 46. — **8.** Joh. 17: 3. — **9.** Room. 1: 17; 3: 21, 22; 10: 3, 4. — **10.** Room. 6: 3-5; 8: 17. 2 Kor. 4: 10, 11. 1 Piet. 4: 13. — **11.** Luuk. 14: 14. Ilm. 20: 5, 6. — **12.** 1 Tim. 6: 12.

on takana, ja kurottautuen sitä kohti, mikä on edessäpäin,
14. minä riennän päämäärää kohti, voittopalkintoon, johon Jumala on minut taivaallisella kutsumisella kutsunut Kristuksessa Jeesuksessa.
15. Olkoon siis meillä, niin monta kuin meitä on täydellistä, tämä mieli; ja jos teillä jossakin kohden on toinen mieli, niin on Jumala siinäkin kohden teille ilmaiseva, kuinka on.
16. Kunhan vain, mihin saakka olemme ehtineetkin, vaellamme samaa tietä!
17. Olkaa minun seuraajani, veljet, ja katselkaa niitä, jotka näin vaeltavat, niinkuin me olemme teille esikuvana.
18. Sillä monet, joista usein olen sen teille sanonut ja nyt itkienkin sanon, vaeltavat Kristuksen ristin vihollisina;
19. heidän loppunsa on kadotus, vatsa on heidän jumalansa, heidän kunniansa on heidän häpeässään, ja maallisia he harrastavat.
20. Mutta meillä on yhdyskuntamme taivaissa, ja sieltä me myös odotamme Herraa Jeesusta Kristusta vapahtajaksi,
21. joka on muuttava alennustilassa olevan ruumiimme kirkkautensa ruumiin kaltaiseksi sillä voimallaan, jolla hän myös voi tehdä kaikki itsellensä alamaiseksi.

4 luku.

Apostoli kehoittaa vielä kestävyyteen ja yksimielisyyteen 1—3, iloon Herrassa 4—7 ja kaikkinaisten hyveiden harrastamiseen 8, 9 ja lausuu ilonsa Filippiläisten avunannosta 10—20. Terveiset ja lopputoivotus 21—23.

1. **S**entähden, rakkaat ja ikävöidyt veljeni, te minun iloni ja kruununi, seisokaa näin Herrassa lujina, rakkaat!
2. Euodiaa minä kehoitan ja Syntykeä minä kehoitan olemaan yksimielisiä Herrassa.
3. Niin, pyydän vielä sinuakin, minun tosi Synsygus,* ole näille vaimoille avullinen, sillä he ovat taistelleet minun kanssani evankeliumin hyväksi, yhdessä sekä Kleemensin että muiden työtoverieni kanssa, joiden nimet ovat elämän kirjassa.
4. **I**loitkaa aina Herrassa! Vielä minä sanon: iloitkaa!
5. Tulkoon lempeytenne kaikkien ihmisten tietoon. Herra on lähellä.
6. Älkää mistään murehtiko, vaan kaikessa saattakaa pyyn-

14. Ps. 45: 11. Luuk. 9: 62. 1 Kor. 9: 24-26. 2 Tim. 4: 7, 8. Hebr. 3: 1; 12: 14. — **15.** 1 Kor. 2: 6; 14: 20. — **16.** Room. 12: 16; 15: 5, 7. 1 Kor. 1: 10. Gal. 6: 16. Fil. 2: 1, 2. — **17.** 1 Kor. 4: 16; 11: 1. 1 Tess. 1: 6. 2 Tess. 3: 7-9. 1 Piet. 5: 3. — **18.** Matt. 7: 13, 15, 16. Room. 16: 17, 18. Gal. 6: 12. — **19.** Hoos. 4: 7, 8. Room. 8: 5, 6; 16: 18. Kol. 3: 2. — **20.** 1 Kor. 1: 7. Ef. 2: 6. Kol. 3: 3, 4. 1 Tess. 1: 10; 4: 16. Hebr. 13: 14. — **21.** Matt. 17: 2. 1 Kor. 15: 25-27, 42, 43. 1 Joh. 3: 2.
4. 1. 1 Tess. 2: 19, 20. — **2.** Fil. 2: 2. — **3.** 2 Moos. 32: 32. Dan. 12: 1. Luuk. 10: 20. Fil. 1: 27. Ilm. 3: 5; 17: 8; 20: 12, 15; 21: 27. — — **4.** Ps. 32: 11. Fil. 3: 1. 1 Tess. 5: 16. — **5.** Jaak. 5: 8, 9. — **6.** Ps. 55:

* Synsygus merkitsee apumies.

tönne rukouksella ja anomisella kiitoksen kanssa Jumalalle tiettäväksi,

7. ja Jumalan rauha, joka on kaikkea ymmärrystä ylempänä, on varjeleva teidän sydämenne ja ajatuksenne Kristuksessa Jeesuksessa.

8. Ja vielä, veljet, kaikki, mikä on totta, mikä kunnioitettavaa, mikä oikeaa, mikä puhdasta, mikä rakastettavaa, mikä hyvältä kuuluvaa, jos on jokin hyve ja jos jotakin kiitettävää, sitä ajatelkaa;

9. mitä myös olette oppineet ja saaneet ja minulta kuulleet ja minussa nähneet, sitä tehkää, niin rauhan Jumala on oleva teidän kanssanne.

10. Minä ihastuin suuresti Herrassa, että te jo vihdoinkin olitte elpyneet pitämään minusta huolta, johon teillä ennenkin oli ollut halua, vaikkei ollut tilaisuutta.

11. Ei niin, että minä puutteen vuoksi tätä sanon; sillä minä olen oppinut oloihini tyytymään.

12. Osaan elää niukkuudessa, osaan myöskin elää runsaudessa; kaikkeen ja kaikenlaisiin oloihin minä olen tottunut, sekä olemaan ravittuna että näkemään nälkää, elämään sekä runsaudessa että puutteessa.

13. Kaikki minä voin hänessä, joka minua vahvistaa.

14. Kuitenkin teitte hyvin, kun otitte osaa ahdinkooni.

15. Tiedättehän tekin, Filippiläiset, että evankeliumin alkuaikoina, kun lähdin Makedoniasta, ei mikään muu seurakunta kuin te yksin käynyt kanssani sellaiseen yhteyteen, että olisi ollut tilintekoa annetusta ja vastaanotetusta.

16. Sillä Tessalonikaankin te minulle kerran, jopa kaksikin kertaa lähetitte, mitä tarvitsin.

17. Ei niin, että haluan lahjaa, vaan minä haluan teidän hyväksenne karttuvaa hedelmää.

18. Olen nyt saanut kaiken, jopa runsain määrinkin; minulla on yllinkyllin, saatuani Epafroditukselta lähetyksenne, joka on »suloinen tuoksu», on otollinen, Jumalalle mieluinen uhri.

19. Mutta Jumalani on rikkautensa mukaisesti täyttävä kaikki teidän tarpeenne kirkkaudessa, Kristuksessa Jeesuksessa.

20. Mutta Jumalallemme ja Isällemme olkoon kunnia iankaikkisesti. Amen.

21. Sanokaa terveisiä jokaiselle pyhälle Kristuksessa Jeesuksessa. Terveisiä sanovat teille minun kanssani olevat veljet.

22. Terveisiä sanovat teille kaikki pyhät, mutta varsinkin ne, jotka ovat keisarin huoneväkeä.

23. Herran Jeesuksen Kristuksen armo olkoon teidän henkenne kanssa.

---

23. Matt. 6: 25. Kol. 4: 2. 1 Tim. 2: 1. 1 Piet. 5: 7. — **7.** Joh. 14: 27. Room. 5: 1. Kol. 3: 15. — **8.** Room. 12: 17; 13: 13. — **9.** Room. 15: 33. Fil. 3: 16, 17. 2 Tess. 3: 16. — **11.** 1 Tim. 6: 6-8. — **12.** 1 Kor. 4: 11, 12. 2 Kor. 11: 27. — **13.** Mark. 9: 23. — **15.** 2 Kor. 11: 8, 9. — **18.** Room. 12: 1. Ef. 5: 2. Hebr. 13: 16. 1 Piet. 2: 5. — **19.** 2 Kor. 9: 8. — **20.** 1 Piet. 4: 11. — **22.** 2 Kor. 13: 12. — **23.** Gal. 6: 18.

Paavalin kirje Kolossalaisille.

1 luku.

Apostoli toivottaa Kolossalaisille armoa ja rauhaa 1, 2, kiittää, kuultuaan heidän uskostaan ja rakkaudestaan, Jumalaa siitä toivosta, joka heille on tallennettu taivaissa 3—8, rukoilee, että he edelleenkin kasvaisivat Jumalan tahdon sekä tuntemisessa että täyttämisessä 9—13, esittää Kristuksen Jumalan kuvaksi, maailman luomisen ja lunastamisen välittäjäksi ja seurakunnan pääksi 14—20. Hänen sovitustyöstään Kolossalaisetkin ovat päässeet osallisiksi evankeliumin kautta 21—23, jonka julistajaksi hän, Paavali, on tullut 24—29.

1. **P**aavali, Jumalan tahdosta Kristuksen Jeesuksen apostoli, ja veli Timoteus

2. Kolossassa oleville pyhille ja uskoville veljille Kristuksessa. Armo olkoon teille ja rauha Jumalalta, meidän Isältämme.

3. **Me** kiitämme Jumalaa, meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen Isää, aina kun rukoilemme teidän edestänne,

4. sillä me olemme saaneet kuulla teidän uskostanne Kristuksessa Jeesuksessa ja siitä rakkaudesta, mikä teillä on kaikkia pyhiä kohtaan;

5. kiitämme häntä sen toivon tähden, joka teille on tallennettuna taivaissa ja josta jo ennen olette kuulleet sen evankeliumin totuuden sanassa,

6. joka on tullut teidän luoksenne, niinkuin se on koko maailmassakin, missä se kantaa hedelmää ja kasvaa, samoin kuin on tehnyt teidänkin keskuudessanne siitä päivästä alkaen, kun kuulitte ja opitte tuntemaan Jumalan armon totuudessa,

7. niinkuin sen opitte Epafraalta, rakkaalta kanssapalvelijaltamme, joka on uskollinen Kristuksen palvelija teidän hyväksenne

8. ja joka myös on kertonut meille teidän rakkaudestanne Hengessä.

9. **S**entähden emme mekään, siitä päivästä alkaen, kun sen kuulimme, ole lakanneet teidän edestänne rukoilemasta ja anomasta, että tulisitte täyteen hänen tahtonsa tuntemista kaikessa hengellisessä viisaudessa ja ymmärtämisessä,

---

1. 1. 2 Kor. 1: 1, 2. — **2.** Room. 1: 7. Gal. 1: 3. — **3.** 1 Kor. 1: 4, 5. Ef. 1: 15, 16. Fil. 1: 3, 4. 1 Tess. 1: 2, 3. — **4.** Filem. v. 5. — **5.** Ef. 1: 13. 1 Piet. 1: 4. — **6.** Mark. 4: 8, 9. Ap. t. 6: 7. — **7.** Kol. 4: 12. Filem. v. 23. — **9.** Room. 12: 2. 1 Kor. 1: 5. Ef. 1: 14, 15; 5: 17. Fil. 1: 9, 10.

10. vaeltaaksenne niinkuin
Herran arvo vaatii, hänelle kaikeksi mielihyväksi, kaikessa hyvässä työssä hedelmää kantaen ja kasvaen Jumalan tuntemisen kautta,
11. ja hänen kirkkautensa väkevyyden mukaan kaikella voimalla vahvistettuina olemaan kaikessa kestäviä ja pitkämielisiä, ilolla
12. kiittäen Isää, joka on tehnyt teidät soveliaiksi olemaan osalliset siitä perinnöstä, mikä pyhillä on valossa,
13. häntä, joka on pelastanut meidät pimeyden vallasta ja siirtänyt meidät rakkaan Poikansa valtakuntaan.
14. Hänessä meillä on lunastus, syntien anteeksisaaminen,
15. ja hän on näkymättömän Jumalan kuva, esikoinen, ennen kaikkea luomakuntaa.
16. Sillä hänessä luotiin kaikki, mikä on taivaissa ja mikä maan päällä, näkyväiset ja näkymättömät, olivatpa ne valtaistuimia tai herrauksia, hallituksia tai valtoja, kaikki on luotu hänen kauttaan ja häneen,
17. ja hän on ennen kaikkia, ja hänessä pysyy kaikki voimassa.
18. Ja hän on ruumiin, se on, seurakunnan pää; hän, joka on alku, kuolleista nousseiden esikoinen, jotta hän kaikessa olisi ensimäinen.
19. Sillä Jumala näki hyväksi, että kaikki täyteys hänessä asuisi
20. ja että hän, tehden rauhan hänen ristinsä veren kautta, hänen kauttaan sovittaisi itsensä kanssa kaikki, hänen kauttaan kaikki sekä maassa että taivaissa.
21. Teidätkin, jotka ennen olitte hänestä vieraantuneet ja mieleltänne olitte hänen vihamiehensä tehdessänne, mikä pahaa on, hän nyt on sovittanut
22. Poikansa lihan ruumiissa kuoleman kautta, asettaakseen teidät pyhinä ja nuhteettomina ja moitteettomina eteensä,
23. jos te vain pysytte uskossa, siihen perustuneina ja siinä lujina, horjahtamatta pois sen evankeliumin toivosta, jonka olette kuulleet, jota on julistettu kaikessa luomakunnassa taivaan alla ja jonka palvelijaksi minä Paavali olen tullut.
24. Nyt minä iloitsen kärsiessäni teidän tähtenne, ja mikä vielä puuttuu Kristuksen ahdistuksista, sen minä täytän lihassani hänen ruumiinsa hyväksi, joka on seurakunta,
25. jonka palvelijaksi minä

10. Joh. 15: 16. Ef. 4: 1, 2. Fil. 1: 11, 27. 1 Tess. 2: 12; 4: 1. 2 Piet. 3: 18. — **11.** Ef. 3: 16. — **12.** Ap. t. 26: 18. Ef. 1: 11, 18. — **13.** Ef. 2: 2, 3. Hebr. 2: 14, 15. 1 Piet. 2: 9. — **14.** Ef. 1: 7. Hebr. 9: 14. 1 Piet. 1: 18, 19. — **15.** Joh. 1: 18; 14: 9. Room. 8: 29. 2 Kor. 4: 4. Fil. 2: 6. Hebr. 1: 3. — **16.** Ps. 33: 6. Joh. 1: 3, 10. Room. 11: 36. 1 Kor. 8: 6. Ef. 1: 10, 21. Hebr. 1: 2. 1 Piet. 3: 22. — **18.** Ap. t. 26: 23. 1 Kor. 15: 20, 23. Ef. 1: 22, 23; 5: 23. Ilm. 1: 5. — **19.** Kol. 2: 9. — **20.** Room. 5: 1, 10. 2 Kor. 5: 18, 19. Ef. 1: 10; 2: 16. Kol. 2: 14. 1 Joh. 2: 2. — **21.** Room. 8: 7. Ef. 2: 1, 2, 12. — **22.** Ef. 1: 4; 5: 26, 27. Tiit. 2: 14. 1 Piet. 3: 18. — **23.** Mark. 16: 15. Room. 10: 18. 1 Kor. 15: 58. — **24.** Room. 12: 5. 1 Kor. 12: 27. 2 Kor. 1: 5, 6, 7; 4: 10, 11. Ef. 3: 13. Fil. 2: 17. — **25.** 1 Kor. 9: 17. Ef. 3: 2, 7.

olen tullut Jumalan taloudenhoidon mukaan, joka minulle on uskottu teitä varten, täydellisesti julistaakseni Jumalan sanan,

26. sen salaisuuden, joka on ollut kätkettynä ikuisista ajoista ja sukupolvista asti, mutta joka nyt on ilmoitettu hänen pyhillensä,

27. joille Jumala tahtoi tehdä tiettäväksi, kuinka suuri pakanain keskuudessa on tämän salaisuuden kirkkaus: Kristus teissä, kirkkauden toivo.

28. Ja häntä me julistamme, neuvoen jokaista ihmistä ja opettaen jokaista ihmistä kaikella viisaudella, asettaaksemme esiin jokaisen ihmisen täydellisenä Kristuksessa;

29. sitä varten minä vaivaa näenkin, taistellen hänen vaikutuksensa mukaan, joka minussa voimallisesti vaikuttaa.

2 luku.

Paavali kehoittaa omistamaan täyden ymmärtämyksen Kristuksessa 1—3, välttämään vietteleviä ihmisviisauden oppeja ja vaeltamaan uudessa elämässä 4—15, takertumatta perinnäissäännöksiin, jotka vain ovat varjo siitä, mikä Kristuksessa on todellista 16—23.

1. **S**illä minä tahdon, että te tietäisitte, kuinka suuri kilvoittelu minulla on teidän tähtenne ja Laodikealaisten ja kaikkien tähden, jotka eivät ole ruumiillisia kasvojani nähneet,

2. että heidän sydämensä, yhteenliittyneinä rakkaudessa, saisivat kehoitusta omistamaan täyden ymmärtämyksen koko rikkauden ja pääsisivät tuntemaan Jumalan salaisuuden, Kristuksen,

3. jossa kaikki viisauden ja tiedon aarteet ovat kätkettyinä.

4. **T**ämän sanon, jottei kukaan teitä pettäisi suostuttelevilla puheilla.

5. Sillä jos ruumiillisesti olenkin poissa, olen kuitenkin teidän kanssanne hengessä ja iloitsen nähdessäni järjestyksen, joka teidän keskuudessanne vallitsee, ja lujan uskonne Kristukseen.

6. Niinkuin te siis olette omaksenne ottaneet Kristuksen Jeesuksen, Herran, niin vaeltakaa hänessä,

7. juurtuneina häneen ja hänessä rakentuen ja uskossa vahvistuen, niinkuin teille on opetettu; ja uhkukoon kiitoksenne.

8. Katsokaa, ettei kukaan saa teitä saaliikseen järkeisopilla ja tyhjällä petoksella, pitäytyen ihmisten perinnäissääntöihin ja maailman alkeisvoimiin eikä Kristukseen.

9. Sillä hänessä asuu jumaluuden koko täyteys ruumiillisesti,

10. ja te olette täytetyt hänessä,

26. Matt. 13: 11. Room. 16: 25, 26. 1 Kor. 2: 7. Ef. 1: 9; 3: 8, 9. 2 Tim. 1: 10. Tiit. 1: 3. 1 Piet. 1: 20. — **27.** Room. 9: 23. 2 Kor. 2: 14. — **28.** 2 Kor. 11: 2. Ef. 4: 13; 5: 27. — **29.** 1 Kor. 15: 10. Ef. 3: 7, 8. 2 Tim. 4: 7.

2. 1. Fil. 1: 30. Kol. 4: 16. — **2.** Joh. 17: 3. Ef. 3: 18, 19. Fil. 1: 9. — **3.** Es. 45: 3. — **4.** Room. 16: 17, 18. Ef. 5: 6. — **5.** 1 Kor. 5: 3. Kol. 1: 23. — **6.** Ef. 4: 1, 2. 1 Tess. 5: 18. — **7.** 1 Kor. 1: 5. Ef. 2: 21, 22. 1 Tess. 5: 18. — **8.** Matt. 15: 2, 3. Gal. 4: 3, 9, 10. Ef. 2: 2. Hebr. 13: 9. — **9.** Joh. 1: 14, 15; 16: 15. Kol. 1: 15, 19. — **10.** Joh. 1: 16. Ef.

14. 765. — 25

joka on kaiken hallituksen ja vallan pää,

11. ja hänessä te myöskin olette ympärileikatut, ette käsin tehdyllä ympärileikkauksella, vaan lihan ruumiin poisriisumisella, Kristuksen ympärileikkauksella:

12. ollen haudattuina hänen kanssaan kasteessa, jossa te myös hänen kanssansa olette herätetyt uskon kautta, jonka vaikuttaa Jumala, joka herätti hänet kuolleista.

13. Ja teidät, jotka olitte kuolleet rikoksiinne ja lihanne ympärileikkaamattomuuteen, teidät hän teki eläviksi yhdessä hänen kanssaan, antaen meille anteeksi kaikki rikokset,

14. ja pyyhki pois meitä vastaan olevan kirjoituksen säännöksineen, joka oli vastustajamme; sen hän on ottanut tieltämme pois ja naulinnut ristiin.

15. Hän riisui aseet hallituksilta ja valloilta ja asetti heidät julki näkyviin, saatuaan heistä hänen kauttaan riemuvoiton.

16. Älköön siis kukaan teitä tuomitko syömisestä tai juomisesta eikä minkään juhlan tai uuden kuun tai sapatin johdosta,

17. jotka vain ovat tulevaisten varjo, mutta ruumis on Kristuksen.

18. Älköön teiltä riistäkö voittopalkintoanne kukaan, joka on mieltynyt nöyryyteen ja enkelien palvelukseen ja pöyhkeilee näyistään ja on lihallisen mielensä turhaan paisuttama

19. eikä pitäydy häneen, joka on pää ja josta koko ruumis, nivelten ja jänteiden avulla koossa pysyen, kasvaa Jumalan antaman kasvun mukaisesti.

20. Jos te olette Kristuksen kanssa kuolleet pois maailman alkeisvoimista, miksi te, ikäänkuin eläisitte maailmassa, sallitte määrätä itsellenne säännöksiä:

21. »Älä tartu, älä maista, älä koske!»

22. — mikä kaikki on olemassa kadotakseen käyttämisen kautta — ihmisten käskyjen ja oppien mukaan?

23. Tällä kaikella tosin on viisauden maine itsevalitun jumalanpalveluksen ja nöyryyden vuoksi ja sen vuoksi, ettei se ruumista säästä; mutta se on ilman mitään arvoa ja on olemassa lihan tyydyttämiseksi.

3 luku.

Paavali kehoittaa etsimään sitä, mikä ylhäällä on 1—4, panemaan pois ne synnit, joissa ennen elivät 5—11, harrastamaan kristillisiä hyveitä, runsaasti käyttämään Kristuksen sanaa ja tekemään kaikki hänen nimessään kiitoksella 12—17. Aviopuolisojen, lasten, vanhempain ja palvelijain velvollisuudet 18—25.

1: 21. 1 Piet. 3: 22. — **11.** 5 Moos. 10: 16. Jer. 4: 4. Room. 6: 6. Ef. 4: 22. Fil. 3: 3. — **12.** Room. 6: 3, 4. Gal. 3: 27. Ef. 2: 6. — **13.** Ps. 103: 3. Ef. 2: 1, 5, 11. — **14.** Ef. 2: 15. 1 Piet. 2: 24. — **15.** 1 Moos. 3: 15. Luuk. 11: 22. Joh. 12: 31. — **16.** 3 Moos. 11: 1, 2; 23: 1, 2. Room. 14: 1, 3-6. Gal. 4: 10. Tiit. 1: 14, 15. — **17.** Hebr. 8: 5; 10: 1. — **18.** Jer. 29: 8. Hes. 13: 3. Matt. 24: 4. 1 Joh. 4: 1. — **19.** Ef. 4: 15, 16. — **20.** Room. 6: 3-5; 7: 4-6. Gal. 2: 19; 4: 9. — **21.** 1 Tim. 4: 1, 2, 7, 8. — **22.** Es. 29: 13. Matt. 15: 9, 11, 17. Tiit. 1: 14.

1. Jos siis olette herätetyt
Kristuksen kanssa, niin etsikää
sitä, mikä on ylhäällä, jossa Kris-
tus on ja istuu Jumalan oikealla
puolella.
2. Harrastakaa sitä, mikä on
ylhäällä, älkääkä sitä, mikä on
maan päällä.
3. Sillä te olette kuolleet, ja
teidän elämänne on kätkettynä
Kristuksen kanssa Jumalassa;
4. kun Kristus, meidän elä-
mämme, ilmestyy, silloin tekin
hänen kanssaan ilmestytte kirk-
kaudessa.
5. **K**uolettakaa siis maiset jä-
senenne: haureus, saastaisuus,
kiihko, paha himo ja ahneus,
joka on epäjumalanpalvelusta,
6. sillä niiden tähden tulee Ju-
malan viha [uppiniskaisuuden
lasten päälle],
7. ja niissä tekin ennen vael-
sitte, kun niissä elitte.
8. Mutta nyt pankaa tekin
pois ne kaikki: viha, kiivastus,
pahuus, herjaus ja törkeä puhe
teidän suustanne.
9. Älkää puhuko valhetta toi-
sistanne, te, jotka olette riisu-
neet pois vanhan ihmisen tekoi-
nensa
10. ja pukeutuneet uuteen, joka
uudistaikse siihen tietoon, joka on
hänen Luojansa kuvan mukainen;
11. ja tässä ei ole Kreikkalaista
eikä Juutalaista, ei ympärileik-
kausta eikä ympärileikkaamat-
tomuutta, ei barbaaria, ei Skyyt-
talaista, ei orjaa, ei vapaata, vaan
kaikki ja kaikissa on Kristus.
12. **P**ukeutukaa siis, ollen
Jumalan valituita, pyhiä ja
rakkaita, sydämelliseen ar-
mahtavaisuuteen, ystävällisyy-
teen, nöyryyteen, sävyisyyteen,
pitkämielisyyteen,
13. kärsikää toinen toistanne
ja antakaa toisillenne anteeksi,
jos kenellä on moitetta toista
vastaan; niinkuin Herrakin on
antanut teille anteeksi, samoin
tekin antakaa;
14. mutta kaiken tämän lisäksi
pukeutukaa rakkauteen, joka on
täydellisyyden yhdistävä side.
15. Ja vallitkoon teidän sydä-
missänne Kristuksen rauha, jo-
hon olette kutsututkin yhdessä
ruumiissa, ja olkaa kiitolliset.
16. Runsaasti asukoon teissä
Kristuksen sana; opettakaa ja
neuvokaa toinen toistanne kai-
kessa viisaudessa, psalmein, kii-
tosvirsin ja hengellisin lauluin,
armon kehoittamina veisaten Ju-
malalle teidän sydämissänne;
17. ja kaikki, minkä teette pu-
hein tai töin, kaikki tehkää Her-
ran Jeesuksen nimessä, kiittäen
Isää Jumalaa hänen kauttansa!
18. **V**aimot, olkaa miehillenne

3. 1. Ps. 110: 1. Room. 6: 2, 3, 5. Ef. 1: 20; 2: 6. Fil. 3: 20, 21. — **2.** Matt. 6: 33. Room. 8: 5. — **3.** 2 Kor. 5: 15. Gal. 2: 20. — **4.** 1 Kor. 15: 43. Fil. 1: 21; 3: 21. 1 Joh. 3: 2. — **5.** Matt. 18: 8, 9. Room. 6: 11-13; 8: 13. 1 Kor. 6: 9, 10. Gal. 5: 19, 20. 1 Tess. 4: 5, 6. — **6.** Ef. 5: 6. — **7.** Room. 7: 5, 6. Tiit. 3: 3. — **8.** 2 Kor. 7: 1. Ef. 4: 22, 23, 31. Hebr. 12: 1. 1 Piet. 2: 1. Jaak. 1: 19, 21. — **9.** Sak. 8: 16. Kol. 2: 11. — **10.** 1 Moos. 1: 26. — **11.** Room. 10: 12. 1 Kor. 7: 19, 20. Gal. 3: 28; 5: 6. — **12.** Gal. 5: 22. Ef. 4: 1, 2, 32; 5: 1, 2. — **13.** Matt. 6: 14. Mark. 11: 25. — **14.** Joh. 15: 12. Room. 13: 8, 9. 1 Kor. 13: 13. Ef. 4: 3. Kol. 2: 2. — **15.** Joh. 14: 27. Ef. 4: 4. Fil. 4: 7. — **16.** 1 Kor. 14: 15, 26. Ef. 5: 19, 20. — **17.** 1 Kor. 10: 31. 1 Tess. 5: 18. Hebr. 13: 15. — **18.** 1 Moos. 3: 16. 1 Kor. 14: 34. Ef. 5: 22. 1 Piet. 3: 1.

alamaiset, niinkuin sopii Herrassa.
19. Miehet, rakastakaa vaimojanne, älkääkä olko heitä kohtaan katkerat.
20. Lapset, olkaa vanhemmillenne kuuliaiset kaikessa, sillä se on otollista Herrassa.
21. Isät, älkää ärsyttäkö lapsianne, jotteivät kävisi aroiksi.
22. Palvelijat, olkaa maallisille isännillenne kaikessa kuuliaiset, ei silmänpalvelijoina ihmisille mieliksi, vaan sydämen yksinkertaisuudessa peljäten Herraa.
23. Kaikki, mitä teette, se tehkää sydämestänne, niinkuin Herralle eikä ihmisille,
24. tietäen, että saatte Herralta perinnön palkaksi; te palvelette Herraa Kristusta.
25. Sillä se, joka tekee väärin, on saava takaisin sen, minkä on väärin tehnyt; ja henkilöön ei katsota.

4 luku.

Paavali käskee isäntiä tekemään palvelijoille niinkuin oikeus ja kohtuus vaatii 1, kehoittaa rukoilemaan, valvomaan 2—4 ja käyttäytymään viisaasti ulkopuolella olevia kohtaan 5, 6; hän lähettää Kolossalaisten luo Tykikuksen ja Onesimuksen 7—9. Terveiset ja lopputoivotus 10—18.

1. **I**sännät, tehkää palvelijoillenne, mitä oikeus ja kohtuus vaatii, sillä tiedättehän, että teilläkin on Herra taivaassa.
2. **O**lkaa kestävät rukouksessa ja siinä kiittäen valvokaa,
3. rukoillen samalla meidänkin edestämme, että Jumala avaisi meille sanan oven puhuaksemme Kristuksen salaisuutta, jonka tähden minä myös olen sidottu,
4. että minä sen ilmoittaisin, niinkuin minun tulee puhua.
5. **V**aelluksessanne käyttäytykää viisaasti ulkopuolella olevia kohtaan, ottaen oikeasta hetkestä vaarin.
6. Olkoon puheenne aina suloista, suolalla höystettyä, ja tietäkää, kuinka teidän tulee itsekullekin vastata.
7. **K**aikista minun oloistani antaa teille tiedon Tykikus, rakas veli ja uskollinen palvelija ja kanssapalvelijani Herrassa.
8. Hänet minä lähetän luoksenne juuri sitä varten, että saisitte tietää tilamme ja että hän lohduttaisi sydämiänne;
9. ja myös Onesimuksen, uskollisen ja rakkaan veljen, joka on teikäläisiä; he ilmoittavat teille, kuinka täällä kaikki on.
10. **T**eille sanoo terveisiä Aristarkus, vankitoverini, ja Markus, Barnabaan serkku, josta olette saaneet ohjeita — jos

19. Ef. 5: 25. 1 Piet. 3: 7. — **20.** Syr. 3: 1-5. Ef. 6: 1, 2. — **21.** Ef. 6: 4. — **22.** Ef. 6: 5, 6. 1 Tim. 6: 1. Tiit. 2: 9. 1 Piet. 2: 18. — **25.** Ap. t. 10: 34. Room. 2: 11. 2 Kor. 5: 10. 1 Piet. 1: 17.

4. 1. 3 Moos. 25: 43. Job 31: 13. Ef. 6: 9. Filem. v. 16. — **2.** Luuk. 18: 1, 2. Ap. t. 1: 14. Room. 12: 12. Ef. 6: 18, 19. Fil. 4: 6. — **3.** Room. 15: 30. 1 Kor. 4: 1; 16: 9. Ef. 6: 19. Kol. 1: 26. 1 Tess. 5: 25. 2 Tess. 3: 1. — **5.** Ef. 5: 15. 1 Tess. 4: 12. — **6.** Mark. 9: 50. Ef. 4: 29. Kol. 3: 8, 16. 1 Piet. 3: 15. — **7.** Ap. t. 20: 4. Ef. 6: 21. 2 Tim. 4: 12. — **9.** Filem. v. 10. — **10.** Ap. t. 15: 37-39; 19: 29; 27: 2. Filem. v. 24.

hän tulee luoksenne, niin ottakaa hänet vastaan —
11. ja Jeesus, jota sanotaan Justukseksi; nämä ovat ympärileikatuista ainoat, jotka ovat olleet auttajani työssä Jumalan valtakunnan hyväksi, ja he ovat olleet minulle lohdutukseksi.
12. Terveisiä sanoo teille teikäläinen Epafras, Kristuksen Jeesuksen palvelija, joka rukouksissaan aina taistelee teidän edestänne, jotta pysyisitte täydellisinä ja täysin varmoina kaikessa, mikä on Jumalan tahto.
13. Sillä minä annan hänestä sen todistuksen, että hän näkee paljon vaivaa teidän hyväksenne ja niiden hyväksi, jotka ovat Laodikeassa, sekä niiden, jotka ovat Hierapolissa.
14. Luukas, rakas lääkäri, sanoo teille terveisiä, niin myös Deemas.
15. Sanokaa terveisiä Laodikeassa oleville veljille ja Nymfalle sekä hänen kodissaan kokoontuvalle seurakunnalle.
16. Ja kun tämä kirje on luettu teidän luonanne, niin toimittakaa, että se luetaan Laodikeankin seurakunnassa ja että tekin luette Laodikeasta tulevan kirjeen.
17. Ja sanokaa Arkippukselle: »Ota vaari siitä virasta, jonka olet saanut Herrassa, että sen täysin toimitat.»
18. Terveiset minun, Paavalin, omalla kädelläni! Muistakaa kahleitani. Armo olkoon teidän kanssanne.

12. Kol. 1: 7. Filem. v. 23. — **14.** 2 Tim. 4: 10, 11. — **16.** 1 Tess. 5: 27. — **17.** Room. 12: 7. Filem. v. 2. — **18.** 1 Kor. 16: 21, 23. 2 Tess. 3: 17. Hebr. 13: 3.

Paavalin ensimäinen kirje Tessalonikalaisille.

1 luku.

Apostoli toivottaa Tessalonikan seurakuntalaisille armoa ja rauhaa 1, kiittää Jumalaa siitä, että he, vaikkakin ahdistettuina, ottivat vastaan evankeliumin, niin että heistä on tullut esikuva kaikille uskoville Makedoniassa ja Akaiassa 2—10.

1. **P**aavali ja Silvanus ja Timoteus Tessalonikalaisten seurakunnalle Isässä Jumalassa ja Herrassa Jeesuksessa Kristuksessa. Armo olkoon teille ja rauha.

2. **M**e kiitämme Jumalaa aina kaikkien teidän tähtenne, mainiten teitä rukouksissamme, sillä lakkaamatta

3. me Jumalamme ja Isämme edessä muistamme teidän työtänne uskossa ja vaivannäköänne rakkaudessa ja kärsivällisyyttänne toivossa Herraamme Jeesukseen Kristukseen,

4. tietäen, veljet, te Jumalan rakastetut, että te olette valitut.

5. Sillä evankeliumimme tuli teidän tykönne, ei ainoastaan sanana, vaan myöskin voimana ja Pyhässä Hengessä ja suurella varmuudella — niinkuin tiedätte, millaisia olimme keskuudessanne, toimiessamme teidän hyväksenne —

6. ja teistä tuli meidän seuraajamme ja Herran, kun suuressa ahdingossa ollen otitte sanan vastaan ilolla Pyhässä Hengessä,

7. niin että te olette tulleet esikuviksi kaikille uskoville Makedoniassa ja Akaiassa.

8. Sillä teistä Herran sana on kajahtanut; ei ainoastaan Makedoniaan ja Akaiaan, vaan myöskin joka paikkaan on teidän uskonne Jumalaan levinnyt, niin ettei meidän tarvitse siitä mitään puhua.

9. Itsehän he kertovat meistä, millainen tulomme teidän luoksenne oli ja kuinka te epäjumalista käännyitte Jumalan tykö, palvelemaan elävää ja totista Jumalaa

1. **1.** Ap. t. 15: 40; 16: 1, 19; 17: 1, 14. Room. 1: 7. 1 Kor. 1: 3. 1 Piet. 1: 2. — **2.** Ef. 1: 16. Fil. 1: 3. 2 Tess. 1: 3, 4. — **3.** 1 Kor. 13: 13. Kol. 1: 3-5. Hebr. 6: 10. — **4.** 2 Tess. 2: 13. — **5.** 1 Kor. 2: 4; 4: 20. 1 Tess. 2: 13. — **6.** Matt. 10: 38. Ap. t. 5: 41; 13: 52. 1 Kor. 4: 16. Fil. 3: 17. 2 Tess. 3: 6, 7, 9. Hebr. 10: 34. — **7.** 1 Tess. 4: 10. — **8.** Room. 1: 8. — **9.** Joh. 17: 3. Ap. t. 26: 18. 1 Kor. 12: 2. Hebr. 9: 14.

10. ja odottamaan taivaista hänen Poikaansa, jonka hän on herättänyt kuolleista, Jeesusta, joka pelastaa meidät tulevasta vihasta.

2 luku.

Paavali muistuttaa Tessalonikalaisille, kuinka lempeästi ja epäitsekkäästi hän oli käyttäytynyt heitä kohtaan saarnatessaan heille evankeliumia 1—12, kiittää Jumalaa siitä, että he olivat uskollisia evankeliumille kärsimyksien ja vainojen aikoina 13—16 ja ilmaisee haluavansa jälleen nähdä heitä 17—20.

1. Tiedättehän itsekin, veljet, ettei tulomme teidän luoksenne ollut turha;

2. vaan, vaikka me ennen, niinkuin tiedätte, olimme kärsineet Filipissä ja meitä siellä oli pahoin pidelty, oli meillä kuitenkin Jumalassamme rohkeutta puhua teille Jumalan evankeliumia, suuressa kilvoituksessa.

3. Sillä kehoituspuheemme ei johdu eksymyksestä eikä epäpuhtaista vaikuttimista eikä ole kavaluudessa puhuttua;

4. vaan niinkuin Jumala on katsonut meidän kelpaavan siihen, että meille uskottiin evankeliumi, niin me puhumme, emme niinkuin tahtoisimme olla mieliksi ihmisille, vaan Jumalalle, joka koettelee sydämemme.

5. Emmehän koskaan ole liikkuneet liehakoivin sanoin, sen tiedätte, emmekä millään tekosyyllä voittoa ahnehtineet, Jumala on todistajamme,

6. emmekä ole etsineet kunniaa ihmisiltä, emme teiltä emmekä muilta,

7. vaikka me Kristuksen apostoleina kyllä olisimme voineet esiintyä vaativasti; vaan me olimme lempeät teidän keskuudessanne, niinkuin imettävä äiti, joka vaalii lapsiaan;

8. samoin mekin, teitä hellien, halusimme antaa teille ei ainoastaan Jumalan evankeliumia, vaan oman henkemmekin, sillä te olitte meille rakkaiksi käyneet.

9. Muistattehan, veljet, meidän työmme ja vaivamme; yöt ja päivät työtä tehden, jottemme ketään teistä rasittaisi, me julistimme teille Jumalan evankeliumia.

10. Te olette todistajamme, ja Jumala, kuinka pyhästi ja oikeamielisesti ja nuhteettomasti me käyttäydyimme teitä kohtaan, jotka uskotte,

11. samoinkuin tiedätte, kuinka me, niinkuin isä lapsiansa, kehoitimme itsekutakin teistä ja rohkaisimme teitä,

12. ja teroitimme teille, että teidän on vaeltaminen, niin-

---

10. Matt. 3: 7. Ap. t. 1: 11. Room. 2: 5; 5: 9. Fil. 3: 20.
2. **1.** 1 Tess. 1: 5, 9. — **2.** Ap. t. 16: 19-24; 17: 1. 2 Kor. 12: 10. Fil. 1: 30. — **3.** 2 Kor. 4: 2; 7: 2. — **4.** 1 Aikak. 29: 17. Jer. 11: 20. Gal. 1: 10; 2: 7. 1 Tim. 1: 11, 12. — **5.** Mark. 12: 40. Ap. t. 20: 33, 34. 2 Kor. 1: 23; 2: 17; 11: 31; 12: 17. 2 Piet. 2: 3. — **6.** Joh. 5: 41, 44; 7: 18. 2 Kor. 3: 1; 10: 12. — **7.** 2 Kor. 10: 1. — **8.** Ap. t. 20: 24. 2 Kor. 12: 15. Fil. 2: 17. — **9.** Ap. t. 20: 34. 1 Kor. 4: 12. 2 Kor. 11: 9; 12: 13, 14. 2 Tess. 3: 8. — **11.** Ap. t. 20: 20, 31. — **12.** 1 Moos. 17: 1. Ef. 4: 1. Fil. 1:27. Kol. 1: 10. 2 Tess. 1: 11. 1 Piet. 5: 10.

kuin Jumalan arvo vaatii, hänen, joka kutsuu teitä valtakuntaansa ja kirkkauteensa.

13. **J**a sentähden mekin lakkaamatta kiitämme Jumalaa siitä, että te, kun saitte meiltä kuulemanne Jumalan sanan, otitte sen vastaan, ette ihmisten sanana, vaan, niinkuin se totisesti on, Jumalan sanana, joka myöskin tekee työtään teissä, jotka uskotte.

14. Teistä on näet, veljet, tullut niiden Kristuksessa Jeesuksessa olevien Jumalan seurakuntain seuraajia, jotka ovat Juudeassa, sillä tekin olette kärsineet omilta kansalaisiltanne samaa kuin he Juutalaisilta,

15. jotka tappoivat Herran Jeesuksenkin ja profeetat ja vainosivat meitä, eivätkä ole Jumalalle mieleen ja ovat vihamielisiä kaikille ihmisille,

16. kun estävät meitä puhumasta pakanoille heidän pelastumiseksensa. Näin he alinomaa täyttävät syntiensä mittaa. Viha onkin jo saavuttanut heidät, viimeiseen määräänsä asti.

17. **M**utta kun me nyt, veljet, olemme hetkeksi aikaa riistetyt erillemme teistä, ruumiillisesti, ei sydämessämme, niin olemme suurella halulla yhä enemmän pyrkineet päästä näkemään teidän kasvojanne.

18. Sentähden olemme tahtoneet tulla luoksenne, minä Paavali puolestani, en vain kerran, vaan kahdestikin, mutta saatana on estänyt meidät siitä.

19. Sillä kuka on meidän toivomme tai ilomme tai meidän kerskauksemme kruunu? Ettekōhän tekin, meidän Herramme Jeesuksen edessä hänen tulemuksessaan?

20. Te olette meidän kunniamme ja meidän ilomme.

3 luku.

Paavali sanoo ikävänsä pakottamana lähettäneensä Timoteuksen Tessalonikalaisten luo 1—5 ja nyt iloitsevansa hänen tuomistaan hyvistä sanomista 6—10 ja rukoilee, että he yhä kasvaisivat rakkaudessa ja pyhyydessä 11—13.

1. **S**entähden me, kun emme enää voineet kestää kauempaa, päätimme jäädä yksinämme Atenaan,

2. ja lähetimme Timoteuksen, veljemme ja Jumalan palvelijan Kristuksen evankeliumissa, vahvistamaan teitä ja virkistämään teitä uskossanne,

3. ettei kukaan horjuisi näissä ahdingoissa. Sillä itse te tiedätte, että meidät on semmoisiin pantu.

4. Sanoimmehan, kun olimme luonanne, teille jo edeltäpäin, että meidän oli ahdinkoon joutuminen, niinkuin on käynytkin ja te tiedätte.

5. Sentähden minä, kun en enää jaksanut kestää kauempaa, lähetinkin tiedustelemaan

---

13. Matt. 10: 40. Gal. 1: 11; 4: 14. 1 Tess. 1: 5. — **14.** Ap. t. 17: 5, 13. — **15.** Matt. 23: 34, 37. Luuk. 13: 33, 34. Ap. t. 7: 52. — **16.** 1 Moos. 15: 16. Matt. 23: 32. Ap. t. 13: 45, 50; 14: 2, 19; 17: 5, 13; 18: 6; 19: 9; 22: 21, 22. — **17.** Room. 1: 11. 1 Tess. 3: 6. — **19.** 2 Kor. 1: 14. Fil. 2: 16; 4: 1. 2 Tess. 1: 4.

3. **1.** Ap. t. 17: 15. — **3.** Ap. t. 14: 22. Ef. 3: 13. 2 Tess. 1: 4. 2 Tim. 3: 12. — **5.** Fil. 2: 16.

uskoanne, ettei vain kiusaaja liene teitä kiusannut ja vaivannäkömme mennyt hukkaan.
6. Mutta nyt, kun Timoteus tuli teidän luotanne meidän luoksemme ja toi meille ilosanoman uskostanne ja rakkaudestanne ja siitä, että te aina pidätte meitä rakkaassa muistossa ikävöiden meitä nähdäksenne niinkuin mekin teitä,
7. niin olemme sentähden teidän uskostanne, veljet, saaneet lohdutusta teihin nähden kaikessa hädässämme ja ahdistuksessamme;
8. sillä nyt me elämme, jos te seisotte lujina Herrassa.
9. Kuinka voimmekaan kyllin kiittää Jumalaa teidän tähtenne vastalahjaksi kaikesta siitä ilosta, mikä meillä teistä on Jumalamme edessä!
10. Öin ja päivin me mitä hartaimmin rukoilemme saadaksemme nähdä teidän kasvonne ja täyttää sen, mikä uskostanne puuttuu.
11. Mutta hän itse, Jumalamme ja Isämme, ja Herramme Jeesus ohjatkoon meidän tiemme teidän luoksenne;
12. ja teille Herra antakoon yhä enemmän ja runsaammin rakkautta toisianne kohtaan ja kaikkia kohtaan, sellaista rakkautta, kuin meilläkin on teitä kohtaan,
13. vahvistaakseen teidän sydämenne olemaan nuhteettomia pyhyydessä Jumalamme ja Isämme edessä, Herramme Jeesuksen tulemuksessa, hänen tullessaan kaikkien pyhiensä kanssa.

4 luku.

Paavali kehoittaa Tessalonikalaisia edelleenkin varttumaan pyhityksessä 1—8 ja veljellisessä rakkaudessa sekä viettämään hiljaista, ahkeraa elämää 9—12 ja puhuu lohdutuksen sanoja ylösnousemuksesta ja Herran tulemuksesta 13—18.

1. Sitten vielä, veljet, me rukoilemme teitä ja kehoitamme Herrassa Jeesuksessa, että te, niinkuin olette meiltä oppineet, miten teidän on vaeltaminen ja Jumalalle mieliksi eläminen, niinkuin myös vaellatte, siinä yhä enemmän varttuisitte.
2. Tiedättehän, mitkä käskyt me olemme Herran Jeesuksen kautta teille antaneet.
3. Sillä tämä on Jumalan tahto, teidän pyhityksenne, että kartatte haureutta,
4. että kukin teistä tietää pitää astiansa pyhyydessä ja kunniassa,
5. ei himon kiihkossa niinkuin pakanat, jotka eivät tunne Jumalaa;
6. ettei kukaan sorra veljeään eikä tuota hänelle vahinkoa missään asiassa, sillä Herra on kaiken tämän kostaja, niinkuin myös ennen olemme teille sanoneet ja todistaneet.
7. Sillä ei Jumala ole kutsu-

6. Ap. t. 18: 5. 1 Tess. 2: 17. — **10.** Room. 1: 10, 11. — **12.** 1 Piet. 1: 22. — **13.** Matt. 25: 31. 1 Kor. 1: 8. Ef. 1: 4. Fil. 1: 10. 1 Tess. 5: 23. 2 Tess. 1: 7; 2: 17. Juud. v. 14. Ilm. 14: 5.

4. 1. Fil. 1: 27. 1 Tess. 2: 12. — **3.** 1 Kor. 6: 15, 18. Ef. 5: 3, 27. 1 Piet. 1: 16. — **4.** 1 Kor. 7: 2. — **5.** Ps. 79: 6. 1 Kor. 15: 34. Ef. 4: 17, 18. Kol. 3: 5. — **6.** Ps. 94: 1. 1 Kor. 6: 8. — **7.** 3 Moos. 19: 2. Joh. 17: 19. Room. 1: 7. 1 Kor. 1: 2.

nut meitä saastaisuuteen, vaan pyhitykseen.

8. Sentähden, joka nämä hylkää, ei hylkää ihmistä, vaan Jumalan, joka myös antaa Pyhän Henkensä teihin.

9. Veljellisestä rakkaudesta ei ole tarvis teille kirjoittaa; sillä itse te olette Jumalalta oppineet rakastamaan toisianne;

10. niinhän teettekin kaikkia veljiä kohtaan koko Makedoniassa. Mutta me kehoitamme teitä, veljet, siinä varttumaan yhä enemmän

11. ja katsomaan kunniaksenne, että elätte hiljaisuudessa ja toimitatte omia tehtäviänne ja teette työtä käsillänne, niinkuin olemme teitä käskeneet,

12. jotta vaelluksessanne noudattaisitte säädyllisyyttä niitä kohtaan, jotka ovat ulkopuolella, ettekä olisi kenenkään avun tarpeessa.

13. Mutta me emme tahdo jättää teitä, veljet, tietämättömyyteen siitä, kuinka on poisnukkuneiden, jottette murehtisi niinkuin muut, joilla ei ole toivoa.

14. Jos näet uskomme, että Jeesus on kuollut ja noussut ylös, niin samoin on Jumala Jeesuksen kautta myös tuova poisnukkuneet esille yhdessä hänen kanssaan.

15. Sillä sen sanomme teille Herran sanana, että me, jotka olemme elossa, jotka jäämme tänne Herran tulemukseen, emme suinkaan ehdi ennen kuin ne, jotka ovat nukkuneet;

16. sillä itse Herra on tuleva alas taivaasta käskyhuudon, ylienkelin äänen ja Jumalan pasunan kajahtaessa, ja Kristuksessa kuolleet nousevat ylös ensin;

17. sitten me, jotka olemme elossa, jotka olemme jääneet tänne, temmataan yhdessä heidän kanssaan pilvissä Herraa vastaan yläilmoihin; ja niin me saamme aina olla Herran kanssa.

18. Niin lohduttakaa siis toisianne näillä sanoilla.

5 luku.

Kristittyjen on valvominen, sillä Herran päivä on tuleva äkkiarvaamatta 1—11; heidän tulee pitää johtajiaan rakkaina ja elää keskenään rauhassa 12, 13, holhota heikkoja ja tehdä kaikille hyvää 14, 15. Apostoli kehoittaa heitä aina iloitsemaan, rukoilemaan ja kiittämään, sekä kaikesta valitsemaan sen, mikä hyvää on 16—22. Lopputoivotus ja terveiset 23—28.

1. Mutta aikakausista ja määrähetkistä ei teille, veljet, ole tarvis kirjoittaa;

2. itsehän varsin hyvin tiedätte, että Herran päivä tulee kuin varas yöllä.

3. Kun sanovat: »Nyt on rauha, ei hätää mitään», silloin yl-

8. Hes. 36: 27. Luuk. 10: 16. Ef. 4: 30. — **9.** 3 Moos. 19: 18. Matt. 22: 39. Joh. 13: 34; 15: 12. Ef. 5: 2. 1 Piet. 4: 8. 1 Joh. 3: 11; 4: 21. — **11.** Ap. t. 20: 34. Ef. 4: 28. 2 Tess. 3: 8, 11, 12. — **12.** Kol. 4: 5. 1 Piet. 2: 12. — **13.** Ef. 2: 12. — **14.** 1 Kor. 15: 13-22. — **15.** 1 Kor. 15: 51, 52. — **16.** Matt. 24: 30, 31. 2 Tess. 1: 7. — **17** Joh. 12: 26; 14: 3; 17: 24. 1 Tess. 1: 10.

5 2. Matt. 24: 43. Mark. 13: 33, 34. Luuk. 21: 34, 35. 2 Piet. 3: 10. Ilm. 3: 3; 16: 15. — **3.** Jer. 6: 14.

lättää heidät yhtäkkiä perikato, niinkuin synnytyskipu raskaan vaimon, eivätkä he pääse pakoon.
4. Mutta te, veljet, ette ole pimeydessä, niin että se päivä voisi yllättää teidät niinkuin varas;
5. sillä kaikki te olette valon lapsia ja päivän lapsia; emme ole yön emmekä pimeyden lapsia.
6. Älkäämme siis nukkuko, niinkuin muut, vaan valvokaamme ja olkaamme raittiit.
7. Sillä ne, jotka nukkuvat, ne nukkuvat öisin, ja jotka juovat itsensä juovuksiin, ne ovat öisin juovuksissa.
8. Mutta me, jotka olemme päivän lapsia, olkaamme raittiit, ja olkoon pukunamme uskon ja rakkauden haarniska ja kypärinämme pelastuksen toivo;
9. sillä ei Jumala ole määrännyt meitä vihaan, vaan saamaan pelastuksen Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta,
10. joka on kuollut meidän edestämme, jotta me, valvoimmepa tai nukuimme, eläisimme yhdessä hänen kanssaan.
11. Sentähden kehoittakaa toisianne ja rakentakaa toinen toistanne, niinkuin teettekin.
12. **M**utta me pyydämme teitä, veljet, antamaan tunnustuksenne niille, jotka tekevät työtä keskuudessanne ja ovat johtajanne Herrassa ja neuvovat teitä,
13. sekä pitämään heitä erinomaisen rakkaina heidän työnsä tähden. Eläkää rauhassa keskenänne!
14. **K**ehoitamme teitä, veljet: nuhdelkaa kurittomia, rohkaiskaa alakuloisia, holhotkaa heikkoja, olkaa pitkämielisiä kaikkia kohtaan.
15. Katsokaa, ettei kukaan kosta kenellekään pahaa pahalla, vaan pyrkikää aina tekemään hyvää toisianne kohtaan ja kaikkia kohtaan.
16. **O**lkaa aina iloiset.
17. Rukoilkaa lakkaamatta.
18. Kiittäkää joka tilassa. Sillä se on Jumalan tahto teistä Kristuksessa Jeesuksessa.
19. Henkeä älkää sammuttako,
20. profetoimista älkää halveksiko,
21. mutta koetelkaa kaikkea, pitäkää se, mikä hyvää on;
22. karttakaa kaikkea, mikä pahalta näyttää, millaista se lieneekin.
23. **M**utta itse rauhan Jumala pyhittäköön teidän koko olemuksenne, ja säilyköön koko teidän henkenne ja sielunne ja ruumiinne nuhteettomina Herramme Jeesuksen Kristuksen tulemukseen!

---

4. Ef. 5: 8. — **5.** Luuk. 16: 8. — **6.** Room. 13: 11-13. 1 Kor. 15: 34. Ef. 5: 14. 1 Piet. 5: 8. — **8.** Es. 59: 17. Ef. 6: 14, 17. — **9.** Room. 5: 9. 1 Tess. 1: 10. — **10.** Room. 14: 8, 9. 2 Kor. 5: 15. — **11.** Hebr. 10: 24, 25. Juud. v. 20. — **12.** 1 Kor. 16: 18. Gal. 6: 6. Fil. 2: 29. 1 Tim. 5: 17. Hebr. 13: 7, 17. — **14.** Matt. 18: 15. Room. 14: 1. Gal. 6: 1, 2. 2 Tess. 3: 15. — **15.** 3 Moos. 19: 18. Sananl. 17: 13; 20: 22; 24: 29. Matt. 5: 39. Room. 12: 17. Gal. 6: 10. — **16.** Luuk. 10: 20. Room. 12: 12. Fil. 4: 4. — **17.** Luuk. 18: 1. Ef. 6: 18. Kol. 4: 2. — **18.** Ef. 5: 20. — **19.** Ef. 4: 30. 2 Tim. 1: 6. — **20.** 1 Kor. 14: 1, 39. Ef. 4: 11. — **21.** 1 Kor. 14: 29. Fil. 1: 10. 1 Joh. 4: 1. — **22.** 1 Piet. 2: 1. — **23.** 1 Kor. 1: 8. Fil. 4: 9. 1 Tess. 3: 13. 2 Tess. 3: 16.

24. Hän, joka teitä kutsuu, on uskollinen, ja hän on sen tekeväkin.
25. Veljet, rukoilkaa meidän edestämme.
26. Tervehtikää kaikkia veljiä pyhällä suudelmalla.
27. Minä vannotan teitä Herran kautta, että luetatte tämän kirjeen kaikille veljille.
28. Herramme Jeesuksen Kristuksen armo olkoon teidän kanssanne.

---

24. 1 Kor. 1: 9; 10: 13. Fil. 1: 6. 2 Tess. 3: 3. — **25.** Kol. 4: 3. 2 Tess. 3: 1. — **26.** Room. 16: 16. 1 Kor. 16: 20. 2 Kor. 13: 12. 1 Piet. 5: 14. — **27.** Kol. 4: 16. — **28.** Fil. 4: 23.

Paavalin toinen kirje Tessalonikalaisille.

1 luku.

Paavali toivottaa Tessalonikalaisille armoa ja rauhaa 1, 2, kiittää Jumalaa heidän uskonsa ja rakkautensa kasvamisesta kaikissa heidän ahdistuksissaan 3, 4, lohduttaa heitä viittaamalla Jumalan vanhurskaaseen tuomioon Kristuksen tulemisessa 5—10 ja rukoilee, että Jeesuksen nimi edelleenkin heissä kirkastuisi 11, 12.

1. Paavali ja Silvanus ja Timoteus Tessalonikalaisten seurakunnalle Jumalassa, Isässämme, ja Herrassa Jeesuksessa Kristuksessa.

2. Armo olkoon teille ja rauha Isältä Jumalalta ja Herralta Jeesukselta Kristukselta.

3. Olemme velvolliset aina kiittämään Jumalaa teidän tähtenne, veljet, niinkuin oikein onkin, koska uskonne runsaasti kasvaa ja keskinäinen rakkautenne itsekussakin ja teissä kaikissa lisääntyy,

4. niin että me itsekin Jumalan seurakunnissa kerskaamme teistä, teidän kärsivällisyydestänne ja uskostanne kaikissa vainoissanne ja ahdistuksissa joita teillä on kestettävänä.

5. Tämä on osoitteena Jumalan vanhurskaasta tuomiosta, jotta teidät katsottaisiin arvollisiksi Jumalan valtakuntaan, jonka tähden kärsittekin,

6. koskapa Jumala katsoo oikeaksi kostaa ahdistuksin niille, jotka teitä ahdistavat,

7. ja antaa teille, joita ahdistetaan, levon yhdessä meidän kanssamme, kun Herra Jeesus ilmestyy taivaasta voimansa enkelien kanssa

8. tulen liekissä ja kostaa niille, jotka eivät tunne Jumalaa eivätkä ole kuuliaisia Herramme Jeesuksen evankeliumille.

9. Heitä kohtaa silloin rangaistukseksi iankaikkinen perikato Herran kasvoista ja hänen voimansa kirkkaudesta,

10. kun hän sinä päivänä tulee kirkastettavaksi pyhissään ja ihmeteltäväksi kaikissa uskovissa, sillä te olette uskoneet todistuksen, jonka olemme teille julistaneet.

---

1. 1. 1 Tess. 1: 1. — **2.** Room. 1: 7. — **3.** Luuk. 17: 5. Ef. 1: 16. Fil. 1: 3. Kol. 1: 3. 1 Tess. 1: 2. 2 Tess. 2: 13. — **4.** 2 Kor. 7: 4, 14; 9: 2. 1 Tess. 2: 14, 19. — **5.** Matt. 5: 11, 12. Fil. 1: 28. — **6.** Jer. 51: 24. Sak. 2: 8. — **7.** 1 Tess. 3: 13; 4: 16. 1 Piet. 4: 13. — **8.** Es. 66: 15, 16. Room. 2: 8. 2 Piet. 3: 7. — **9.** Es. 2: 19. Matt. 25: 41. — **10.** Es. 49: 3. Ap. t. 1: 11. Kol. 3: 4. 1 Tess. 1: 10. Ilm. 1: 7.

11. **S**itä varten me aina rukoilemmekin teidän edestänne, että Jumalamme katsoisi teidät kutsumisensa arvoisiksi ja voimallisesti saattaisi täydelliseksi kaiken halunne hyvään ja uskonne toiminnan,
12. jotta Herramme Jeesuksen nimi teissä kirkastuisi ja te hänessä, Jumalamme ja Herran Jeesuksen Kristuksen armon mukaan.

2 luku.

Kristus ei tule, ennenkuin luopumus tapahtuu ja laittomuuden ihminen ilmestyy 1—12. Paavali kiittää Jumalaa siitä, että Jumala on kutsunut Tessalonikalaiset omistamaan Kristuksen kirkkauden 13, 14, kehoittaa heitä kestävyyteen ja toivottaa heille Herralta voimaa 15—17.

1. **Mutta** mitä tulee Herramme Jeesuksen Kristuksen tulemukseen ja meidän kokoontumiseemme hänen tykönsä, niin me pyydämme teitä, veljet,
2. ettette anna minkään hengen ettekä sanan ettekä minkään muka meidän lähettämämme kirjeen heti järkyttää itseänne, niin että menetätte mielenne maltin, ettekä anna niiden peljästyttää itseänne, ikäänkuin Herran päivä jo olisi käsissä.
3. Älkää antako kenenkään vietellä itseänne millään tavalla. Sillä se päivä ei tule, ennenkuin luopumus tapahtuu ja laittomuuden ihminen ilmestyy, tuo kadotuksen lapsi,
4. tuo vastustaja, joka korottaa itsensä yli kaiken, jota jumalaksi tahi jumaloitavaksi kutsutaan, niin että asettautuu Jumalan temppeliin ja julistaa olevansa Jumala.
5. Ettekö muista, että minä, kun vielä olin luonanne, sanoin tämän teille?
6. Ja nyt te tiedätte, mikä pidättää, niin että hän vasta ajallaan ilmestyy.
7. Laittomuuden salaisuus on näet jo vaikuttamassa; jahka vain tulee tieltä poistetuksi se, joka tätä nykyä pidättää,
8. niin silloin ilmestyy tuo laiton, jonka Herra Jeesus on tappava suunsa hengähdyksellä ja tuhoava tulemuksensa ilmestyksellä,
9. tuo, jonka tulemus tapahtuu saatanan vaikutuksesta valheen kaikin voimin ja tunnuksin ja ihmein
10. ja kaikilla vääryyden viettelyksillä niille turmioksi, jotka joutuvat kadotukseen, sentähden etteivät ottaneet vastaan rakkautta totuuteen, jotta olisivat pelastuneet.
11. Ja sentähden Jumala lähettää heille voimallisen eksytyksen, niin että uskovat valheeseen,
12. jotta kaikki ne tuomittaisiin, jotka eivät ole uskoneet totuuteen, vaan mielistyneet vääryyteen.
13. **Mutta** me olemme vel-

11. Fil. 2: 13. 1 Tess. 2: 12. — **12.** Mal. 1: 11. Joh. 17: 10.
2. 1. 1 Tess. 4: 16, 17. — **2.** Jer. 29: 8. Matt. 24: 4. Kol. 2: 8, 18. 1 Joh. 4: 1. — **3.** Matt. 24: 23. Ef. 5: 6. 1 Tim. 4: 1. 1 Joh. 2: 18. — **4.** Dan. 7: 25. — **7.** 1 Joh. 2: 18. — **8.** Job 4: 9. Es. 11: 4. Ilm. 19: 15, 20. — **9.** Matt. 24: 24. Joh. 8: 44. Ef. 2: 2. Ilm. 13: 13. — **10.** 2 Kor. 4: 3. 2 Tim. 4: 4. — **13.** Ef. 1: 4. 1 Tess. 1: 3, 4. 2 Tess. 1: 3.

volliset aina kiittämään Jumalaa teidän tähtenne, veljet, te Herran rakastetut, sentähden että Jumala alusta alkaen valitsi teidät pelastumaan sen kautta, että Henki teidät pyhittää ja että uskotte totuuteen,

14. johon hän myös on kutsunut teidät meidän evankeliumimme kautta omistamaan Herramme Jeesuksen Kristuksen kirkkauden.

15. **N**iin seisokaa siis, veljet, lujina ja pitäkää kiinni niistä säännöksistä, joita olette oppineet joko sanoistamme tai kirjeestämme.

16. Ja Herramme Jeesus Kristus itse ja Jumala, meidän Isämme, joka on rakastanut meitä ja armossa antanut meille iankaikkisen lohdutuksen ja hyvän toivon,

17. lohduttakoon teidän sydämiänne ja vahvistakoon teitä tekemään ja puhumaan kaikkea, mikä hyvää on.

3 luku.

Paavali kehoittaa Tessalonikalaisia rukoilemaan, että evankeliumi nopeasti leviäisi 1, 2, toivottaa heille Herralta voimaa ja kärsivällisyyttä 3—5, vaatii kurittomia järjestykseen ja ahkeruuteen 6—13, käskee neuvomaan tottelemattomia kuin veljiä 14, 15 ja lopettaa kirjeensä toivotuksilla ja terveisillä 17, 18.

1. **S**itten vielä, veljet, rukoilkaa meidän edestämme, että Herran sana nopeasti leviäisi ja tulisi kirkastetuksi muuallakin niinkuin teidän keskuudessanne,

2. ja että me pelastuisimme nurjista ja häijyistä ihmisistä; sillä usko ei ole joka miehen.

3. **M**utta Herra on uskollinen, ja hän on vahvistava teitä ja varjeleva teidät pahasta.

4. Ja me luotamme teihin Herrassa, että sekä nyt että vasta teette, mitä käskemme teille.

5. Ja Herra ohjatkoon teidän sydämenne Jumalan rakkauteen ja Kristuksen kärsivällisyyteen.

6. **M**utta Herran Jeesuksen Kristuksen nimessä me käskemme teitä, veljet, vetäytymään pois jokaisesta veljestä, joka vaeltaa kurittomasti eikä sen säännöksen mukaan, jonka olette meiltä saaneet.

7. Tiedättehän itse, kuinka meidän jälkiämme on kuljettava, sillä me emme ole olleet kurittomia keskuudessanne,

8. emmekä ilmaiseksi syöneet kenenkään leipää, vaan työssä ja vaivassa me toimimme yöt ja päivät, jottemme olisi kenellekään teistä rasitukseksi;

9. eipä silti, ettei meillä olisi siihen valtaa, vaan me tahdomme olla teille esikuvaksi, jotta te kulkisitte meidän jälkiämme.

---

14. 1 Tess. 5: 9. 1 Piet. 5: 10. — **15.** 2 Tess. 3: 6. — **17.** 1 Tess. 3: 12, 13.

3. 1. Matt. 9: 38. Ef. 6: 18, 19. Kol. 4: 3. 1 Tess. 5: 25. — **2.** Ap. t. 2: 40. Room. 10: 16; 15: 30, 31. — **3.** Joh. 17: 15. 1 Kor. 1: 9; 10: 13. 1 Tess. 5: 24. — **4.** 2 Kor. 7: 16. — **6.** Room. 16: 17. 1 Kor. 5: 9-13. 1 Tess. 5: 14. Tiit. 3: 10. 2 Joh. v. 10. — **7.** 1 Kor. 4: 16; 11: 1. 1 Tess. 1: 6; 2: 9, 10. — **8.** Ap. t. 18: 3; 20: 34. 1 Kor. 4: 12. 2 Kor. 11: 9; 12: 13. 1 Tess. 2: 9. — **9.** Matt. 10: 10. 1 Kor. 4: 16; 9: 4, 5. Fil. 3: 17. 1 Tess. 1: 6; 2: 7, 10.

10. Sillä jo teidän luonanne ollessamme me sääsimme teille, että kuka ei tahdo työtä tehdä, hän olkoon syömättäkin.
11. Kuulemme näet muutamain vaeltavan kurittomasti keskuudessanne, kun eivät tee mitään työtä, vaan sekaantuvat asioihin, jotka eivät heille kuulu.
12. Semmoisia me käskemme ja kehoitamme Herrassa Jeesuksessa Kristuksessa, tekemään työtä hiljaisuudessa ja syömään omaa leipäänsä.
13. Mutta te, veljet, älkää väsykö tekemästä sitä, mikä on hyvää.
14. Mutta jos kuka ei tottele sitä, mitä tässä kirjeessä olemme esittäneet, niin merkitkää hänet älkääkä seurustelko hänen kanssaan, jotta hän häpeäisi.
15. Älkää kuitenkaan pitäkö häntä vihollisena, vaan neuvokaa niinkuin veljeä.
16. Mutta itse rauhan Herra antakoon teille rauhansa aina, kaikin tavoin. Herra olkoon kaikkien teidän kanssanne.
17. Terveiset minun, Paavalin, omalla kädelläni. Tämä on merkkinä jokaisessa kirjeessäni; näin kirjoitan.
18. Herramme Jeesuksen Kristuksen armo olkoon kaikkien teidän kanssanne.

---

10. 1 Moos. 3: 19. — **11.** 1 Piet. 4: 15. — **12.** Ef. 4: 28. 1 Tess. 4: 11. — **13.** Gal. 6: 9. — **14.** Matt. 18: 17. 1 Kor. 5: 11. — **15.** Gal. 6: 1. — **16.** Room. 15: 33; 16: 20. 2 Kor. 13: 11. Fil. 4: 9. 1 Tess. 5: 23. — **17.** 1 Kor. 16: 21. Kol. 4: 18.

Paavalin ensimäinen kirje Timoteukselle.

I luku.

Paavali toivottaa Timoteukselle armoa ja rauhaa 1, 2, kehoittaa häntä neuvomaan eräitä, jotka opettavat väärin, ja osoittaa, kuinka lakia on oikein käytettävä 3—11, kiittää Kristusta Jeesusta siitä, että hänelle, entiselle herjaajalle ja vainoojalle, uskottiin evankeliumin palvelus, jotta Kristus osoittaisi, kuinka pitkämielinen hän on niille, jotka vastedes uskovat 12—17, ja rohkaisee Timoteusta jalosti taistelemaan evankeliumia julistaessaan 18—20.

1. **P**aavali, Kristuksen Jeesuksen apostoli, joksi Jumala, meidän vapahtajamme, ja Kristus Jeesus, meidän toivomme, on hänet määrännyt,
2. Timoteukselle, oikealle pojalleni uskossa. Armo, laupeus ja rauha Isältä Jumalalta ja Kristukselta Jeesukselta, meidän Herraltamme!
3. **N**iinkuin minä Makedoniaan lähtiessäni käskin sinun jäädä Efesoon, kehoittaaksesi eräitä, etteivät muuta oppia esittäisi
4. eivätkä puuttuisi taruihin ja loppumattomiin sukuluetteloihin, jotka pikemmin antavat aihetta riitakysymyksiin, kuin edistävät Jumalan taloudenhoitamista, joka perustuu uskoon, niin kehoitan nytkin siihen.
5. Mutta kehoittamisen päämäärä on puhtaasta sydämestä ja hyvästä omastatunnosta ja vilpittömästä uskosta tuleva rakkaus.
6. Muutamat ovat hairahtuneet niistä pois ja poikenneet turhiin jaarituksiin,
7. tahtoen olla lainopettajia, vaikka eivät ymmärrä sitä, mitä puhuvat, eivätkä sitä, minkä varmaksi väittävät.
8. Mutta me tiedämme, että laki on hyvä, kun sitä lain itsensä mukaisesti käytetään,
9. ja tiedetään se, että lakia ei ole pantu vanhurskaalle, vaan laittomille ja niskoitteleville, jumalattomille ja syntisille, epähurskaille ja epäpyhille, isänsä

---

1. **1.** Ap. t. 9: 15. Gal. 1: 1. Kol. 1: 27. — **2.** Ap. t. 16: 1. 2 Tim. 1: 2. Tiit. 1: 4. — **3.** Gal. 1: 6, 7. 1 Tim. 6: 3, 4. — **4.** 1 Tim. 4: 7; 6: 4. 2 Tim. 2: 16, 23. Tiit. 1: 14; 3: 9. — **5.** 5 Moos. 6: 5. Matt. 22: 37. Room. 13: 8-10. Gal. 5: 6, 14. — **6.** 1 Tim. 6: 4, 20. — **8.** Room. 7: 12. — **9.** 2 Moos. 21: 15. Gal. 3: 19; 5: 23.

tappajille ja äitinsä tappajille, murhamiehille,

10. haureellisille, miehimyksille, ihmiskauppiaille, valehtelijoille, valapattoisille ja kaikelle muulle, mikä on tervettä oppia vastaan —

11. sen autuaan Jumalan kirkkauden evankeliumin mukaisesti, joka on uskottu minulle.

12. **M**inä kiitän häntä, joka minulle on voimaa antanut, Kristusta Jeesusta, meidän Herraamme, siitä, että hän katsoi minut uskolliseksi ja asetti palvelukseensa

13. minut, entisen herjaajan ja vainoojan ja väkivallantekijän. Mutta minä sain laupeuden, koska olin tehnyt sitä tietämätönnä, epäuskossa;

14. ja Herramme armo oli ylen runsas, vaikuttaen uskoa ja rakkautta, joka on Kristuksessa Jeesuksessa.

15. Varma on se sana ja vastaanottamista kaikin puolin ansaitseva, että Kristus Jeesus on tullut maailmaan syntisiä pelastamaan, joista minä olen suurin;

16. mutta sentähden minä sain laupeuden, että Jeesus Kristus minussa ennen muita osoittaisi koko pitkämielisyytensä, esikuvaksi niille, jotka tulevat uskomaan häneen itsellensä iankaikkiseksi elämäksi.

17. Mutta iankaikkiselle kuninkaalle, katoamattomalle, näkymättömälle, ainoalle Jumalalle olkoon kunnia ja kirkkaus iankaikkisesti. Amen.

18. **T**ämän kehoittamisen minä aikaisempien, sinusta annettujen ennustusten mukaisesti uskon sinun tehtäväksesi, poikani Timoteus, jotta niiden nojalla taistelisit tuon jalon taistelun,

19. säilyttäen uskon ja hyvän omantunnon, jonka eräät ovat työntäneet luotaan ja uskossaan haaksirikkoon joutuneet.

20. Niitä ovat Hymeneus ja Aleksander, jotka olen antanut saatanan haltuun, jotta heitä kuritettaisiin, niin etteivät enää herjaa.

2 luku.

Paavali kehoittaa pitämään rukouksia kaikkien ihmisten edestä, koska Jumala tahtoo, että kaikki pelastuisivat 1—7; käskee miesten rukoilla ilman vihaa ja epäilystä, ja vaimojen olla säädyllisessä puvussa ja pysyä hiljaisuudessa, tehdä hyviä tekoja ja olla miehilleen alamaisia 8—15.

1. **K**ehoitan siis ennen kaikkea anomaan, rukoilemaan, pitämään esirukouksia ja kiitoksia kaikkien ihmisten edestä,

2. kuningasten ja kaikkien ylemmäistemme edestä, jotta saisimme viettää rauhallista ja hiljaista elämää kaikessa jumalisuudessa ja arvokkuudessa.

3. Sillä se on hyvää ja otollista Jumalalle, meidän vapahtajallemme,

4. joka tahtoo, että kaikki

10. 2 Moos. 21: 16. — **11.** 1 Tess. 2: 4. — **13.** Ap. t. 8: 3; 9: 1; 22: 4; 26: 9. 1 Kor. 15: 9. Gal. 1: 13. Fil. 3: 6. — **14.** Room. 5: 20. — **15.** Matt. 1: 21; 9: 13. Mark. 2: 17. Luuk. 5: 32; 19: 10. 1 Joh. 3: 5. — **17.** Room. 16: 27. 1 Tim. 6: 16. — **18.** 1 Tim. 6: 12. — **19.** 1 Tim. 3: 9. — **20.** 1 Kor. 5: 5. 2 Tim. 2: 17; 4: 14.

2. 1. Fil. 4: 6. — **2.** Jer. 29: 7. — **4.** Hes. 18: 23. 2 Piet. 3: 9.

ihmiset pelastuisivat ja tulisivat tuntemaan totuuden.
5. Sillä yksi on Jumala, yksi myös välittäjä Jumalan ja ihmisten välillä, ihminen Kristus Jeesus,
6. joka antoi itsensä lunnaiksi kaikkien edestä, josta todistus oikeina aikoinaan oli annettava,
7. ja sitä varten minä olen pantu saarnaajaksi ja apostoliksi — puhun totta, en valhettele — pakanain opettajaksi uskossa ja totuudessa.
8. Tahdon siis, että miehet rukoilevat, joka paikassa kohottaen pyhät kädet vihatta ja epäilyksettä,
9. ja niinikään naiset, ollen säädyllisessä puvussa, kaunistaen itseään kainoudella ja siveydellä, ei palmikoiduilla hiuksilla, ei kullalla, ei helmillä eikä kallisarvoisilla vaatteilla,
10. vaan hyvillä teoilla, niinkuin sopii naisille, jotka tunnustautuvat jumalaapelkääviksi.
11. Oppikoon nainen hiljaisuudessa, kaikin puolin alistuvaisena pysyen;
12. mutta minä en salli vaimon esiintyä opettajana enkä vallita miestä, vaan eläköön hiljaisuudessa.
13. Sillä Aadam luotiin ensin, sitten Eeva;
14. eikä Aadamia petetty, vaan nainen petettiin ja joutui rikkomukseen.
15. Mutta hän on pelastuva lapsensynnyttämisen kautta, jos he pysyvät uskossa ja rakkaudessa ja pyhityksessä, siveästi eläen.

3 luku.

Paavali osoittaa, minkälaisia seurakunnankaitsijain 1—7 ja seurakuntapalvelijain tulee olla 8—13; esittää jumalisuuden suuren salaisuuden 14—16.

1. Varma on tämä sana: jos joku pyrkii seurakunnan kaitsijan virkaan, niin hän haluaa jaloon toimeen.
2. Niin tulee siis seurakunnan kaitsijan olla nuhteeton, yhden vaimon mies, raitis, maltillinen, säädyllinen, vieraanvarainen, kykenevä opettamaan,
3. ei viiniin menevä, ei raju, vaan lempeä, ei riitaisa, ei rahanahne,
4. vaan joka omaa taloansa hyvin hallitsee ja kaikella arvokkuudella pitää lapsensa kuuliaisina;
5. sillä jos joku ei osaa hallita omaa taloansa, kuinka hän voi pitää huolta Jumalan seurakunnasta?
6. Älköön hän olko äskenkääntynyt, jottei paisuisi ja joutuisi perkeleen tuomion alaiseksi.

5. Joh. 17: 3. Room. 3: 29, 30. Gal. 3: 19, 20. Hebr. 9: 15. — **6.** Matt. 20: 28. 2 Kor. 5: 15. Gal. 1: 4. Ef. 1: 7; 5: 2. Kol. 1: 14. Tiit. 2: 14. — **7.** Ap. t. 9: 15; 13: 2; 22: 21. Room. 11: 13; 15: 16. Gal. 1: 15, 16; 2: 7, 8. Ef. 3: 8. 2 Tim. 1: 11. — **8.** Ps. 134: 2. Valit. 3: 41. 2 Makk. 3: 20. Matt. 5: 23, 24. Joh. 4:21. — **9.** Es. 3: 16, 17. Tiit. 2: 3. 1 Piet. 3: 3, 4. — **10.** 1 Tim. 5: 10. — **11.** 1 Moos. 3: 16. 1 Kor. 14: 34, 35. Ef. 5: 22, 24. — **13.** 1 Moos. 1: 27; 2: 18, 22. 1 Kor. 11: 8, 9. — **14.** 1 Moos. 3: 6. 2 Kor. 11: 3.

3. **1.** Ap. t. 20: 28. Fil. 1: 1. — **2.** Tiit. 1: 6, 7. 1 Piet. 5: 3. — **3.** 3 Moos. 10: 9. 2 Tim. 2: 24. — **4.** 1 Sam. 2: 12, 13.

7. Ja hänellä tulee myös olla hyvä todistus ulkopuolella olevilta, jottei joutuisi häväistyksen alaiseksi eikä perkeleen paulaan.
8. Niinikään tulee seurakuntapalvelijain olla arvokkaita, ei kaksikielisiä, ei paljon viinin nauttijoita, ei häpeällisen voiton pyytäjiä;
9. sellaisia, jotka pitävät uskon salaisuuden puhtaassa omassatunnossa.
10. Mutta heitäkin koeteltakoon ensin, sitten palvelkoot, jos ovat nuhteettomia.
11. Niinikään tulee vaimojen olla arvokkaita, ei panettelijoita, vaan raittiita, uskollisia kaikessa.
12. Seurakuntapalvelija olkoon yhden vaimon mies, lapsiaan ja taloaan hyvin hallitseva.
13. Sillä ne, jotka hyvin palvelevat, hankkivat itselleen kunnioitettavan aseman ja suuren pelottomuuden uskossa, joka on Kristuksessa Jeesuksessa.
14. Vaikka toivon pian pääseväni luoksesi, niin kirjoitan tätä sinulle,
15. jotta, jos viivyn, tietäisit, miten tulee käyttäytyä Jumalan huoneessa, joka on elävän Jumalan seurakunta, totuuden pylväs ja perustus.
16. Ja tunnustetusti suuri on jumalisuuden salaisuus: Hän, joka on ilmestynyt lihassa, vanhurskaantunut Hengessä, näyttäytynyt enkeleille, saarnattu pakanain keskuudessa, uskottu maailmassa, otettu ylös kirkkauteen.

4 luku.

Tulevina aikoina moniaat luopuvat uskosta ja noudattavat kaikenlaisia villitsevien henkien oppeja 1—5. Timoteuksen tulee olla hyvä Kristuksen palvelija, karttaa epäpyhiä taruja ja harjoittaa itseään jumalisuuteen 6—11; hänen tulee olla uskoville esikuvana ja uskollisesti käyttää sitä lahjaa, jonka oli saanut vanhimmiston pannessa kätensä hänen päälleen 12—16.

1. Mutta Henki sanoo selvästi, että tulevina aikoina moniaat luopuvat uskosta ja noudattavat villitseviä henkiä ja riivaajien oppeja,
2. niiden viettelyksestä, jotka ulkokullaisuudessa puhuvat valhetta ja joiden omatunto on poltinraudalla merkitty;
3. he kieltävät menemästä naimisiin ja nauttimasta ruokia, mitkä Jumala on luonut niiden nautittavaksi kiitoksella, jotka uskovat ja ovat tulleet totuuden tuntemaan.
4. Sillä kaikki, minkä Jumala on luonut, on hyvää, eikä mikään ole hyljättävää, kun se kiitoksella vastaanotetaan;
5. sillä se pyhitetään Jumalan sanalla ja rukouksella.
6. Kun tätä veljille opetat,

7. 2 Kor. 8: 21. — **8.** Ap. t. 6: 3. — **9.** 1 Tim. 1: 19. — **11.** 1 Tim. 2: 9, 10. — **13.** Matt. 25: 21. Ap. t. 4: 29. 1 Tim. 5: 17. 1 Joh. 3: 21. — **15.** Ef. 2: 19, 20. — **16.** Mark. 16: 19. Joh. 1: 14. Ap. t. 1: 9. Room. 1: 4. Ef. 1: 20; 3: 6. 1 Piet. 1: 12; 3: 18.

4. 1. Matt. 24: 23, 24. 2 Tess. 2: 3. 2 Tim. 3: 1, 2. 2 Piet. 3: 3, 4. 1 Joh. 2: 18; 4: 1. Juud. v. 18, 19. — **3.** 1 Moos. 9: 3. Room. 14: 6. 1 Kor. 10: 30, 31. Kol. 2: 20, 21. — **4.** 1 Moos. 1: 31. Ap. t. 10: 15. Room. 14: 14, 20. 1 Kor. 10: 25. Kol. 2: 16. Tiit. 1: 15. — **5.** Matt. 15: 36. — **6.** 2 Tim. 1: 5; 3: 14, 15.

niin olet hyvä Kristuksen Jeesuksen palvelija, joka ravitset itseäsi uskon ja sen hyvän opin sanoilla, jota olet noudattanut.
7. Mutta epäpyhiä ja ämmäin taruja karta ja harjoita itseäsi jumalisuuteen.
8. Sillä ruumiillisesta harjoituksesta on hyötyä vain vähään; mutta jumalisuudesta on hyötyä kaikkeen, koska sillä on elämän lupaus, sekä nykyisen että tulevaisen.
9. Varma on se sana ja vastaanottamista kaikin puolin ansaitseva.
10. Sitä vartenhan me vaivaa näemme ja kilvoittelemme, koska me olemme panneet toivomme elävään Jumalaan, joka on kaikkien ihmisten vapahtaja, varsinkin uskovaisten.
11. Tätä käske ja opeta.
12. Älköön kukaan nuoruuttasi katsoko ylen, vaan ole sinä uskovaisten esikuva puheessa, vaelluksessa, rakkaudessa, uskossa, puhtaudessa.
13. Lue, kehoita ja opeta ahkerasti, kunnes tulen.
14. Älä laiminlyö sinussa olevaa armolahjaa, joka sinulle annettiin profetian kautta, vanhimmiston pannessa kätensä sinun päällesi.
15. Harrasta näitä, elä näissä, jotta edistymisesi olisi kaikkien nähtävissä.
16. Valvo itseäsi ja opetustasi, ole siinä kestävä; sillä jos sen teet, olet pelastava sekä itsesi että ne, jotka sinua kuulevat.

5 luku.

Paavali neuvoo, miten on hairahtuneita nuhdeltava 1, 2 ja leskiä hoidettava 3—8, antaa ohjeita leskien valitsemisesta seurakunnan palvelukseen 9—16 ja osoittaa, kuinka seurakunnan vanhimpia on kunnioitettava 17, 18, ojennettava 19—21 ja toimeensa asetettava 22—25.

1. Älä nuhtele kovasti vanhaa miestä, vaan neuvo niinkuin isää, nuorempia niinkuin veljiä,
2. vanhoja naisia niinkuin äitejä, nuorempia niinkuin sisaria kaikessa puhtaudessa.
3. Kunnioita leskiä, jotka ovat oikeita leskiä.
4. Mutta jos jollakin leskellä on lapsia tai lapsenlapsia, oppikoot nämä ensin hurskaasti hoitamaan omaa huonekuntaansa ja maksamaan, mitä ovat velkaa vanhemmilleen, sillä se on otollista Jumalan edessä.
5. Oikea leski ja yksinäiseksi jäänyt panee toivonsa Jumalaan ja anoo ja rukoilee alinomaa, yöllä ja päivällä;
6. mutta hekumoiva on kuollut, vaikka elää.
7. Teroita tätäkin, jotta olisivat nuhteettomat.
8. Mutta jos joku ei pidä huolta omaisistaan ja varsinkaan ei huonekuntalaisistaan, niin hän on kieltänyt uskon ja on pahempi kuin se, joka ei usko.

7. 1 Tim. 1: 4; 6: 20. 2 Tim. 2: 16, 23. — **8.** Ps. 37: 4. Sananl. 10: 27. 1 Tim. 6: 6. — **12.** 1 Kor. 16: 10, 11. Tiit. 2: 7, 15. 1 Piet. 5: 3. — **14.** Ap. t. 6: 6; 8: 17; 13: 3; 19: 6. 1 Tess. 5: 19, 20. 1 Tim. 1: 18; 5: 22. 2 Tim. 1: 6. — **16.** Ap. t. 20: 28. 1 Kor. 9: 22. Jaak. 5: 20.
5. **1.** 3 Moos. 19: 32. 2 Tess. 3: 15. — **4.** Matt. 15: 4, 5. — **5.** Luuk. 2: 36, 37. — **6.** Ef. 2: 1. Jaak. 5: 5. — **8.** 2 Tim. 3: 5. Tiit. 1: 16.

9. Luetteloon otettakoon ainoastaan semmoinen leski, joka ei ole kuuttakymmentä vuotta nuorempi ja joka on ollut yhden miehen vaimo,

10. josta on todistettu, että on tehnyt hyviä töitä, on lapsia kasvattanut, vieraita holhonnut, pyhien jalkoja pessyt, ahdistettuja auttanut ja kaiken hyvän tekemistä harrastanut.

11. Mutta nuoret lesket hylkää; sillä kun he himokkaiksi käyden vieraantuvat Kristuksesta, tahtovat he mennä naimisiin,

12. ja ovat tuomion alaisia, koska ovat ensimäisen uskonsa hyljänneet.

13. Oppivatpa kylää kierrellessään lisäksi vielä laiskoiksi, eikä ainoastaan laiskoiksi, vaan myös juoruisiksi ja sekaantumaan asioihin, jotka eivät heille kuulu, ja sopimattomia puhumaan.

14. Tahdon sentähden, että nuoret lesket menevät naimisiin, synnyttävät lapsia, hoitavat talouttaan eivätkä anna vastustajalle mitään aihetta solvaamiseen.

15. Johan ovatkin muutamat poikenneet saatanaa seuraamaan.

16. Jos jollakin uskovaisella naisella on leskiä, niin pitäköön niistä huolen, älköönkä seurakuntaa rasitettako, jotta se voisi pitää huolta oikeista leskistä.

17. Vanhimpia, jotka seurakuntaa hyvin hoitavat, pidettäköön kahdenkertaisen kunnian ansainneina, varsinkin niitä, jotka tekevät sanan työtä ja opettavat.

18. Sanoohan raamattu: »Älä sido riihtä puivan härän suuta», ja: »Työmies ansaitsee saada palkkansa».

19. Älä ota huomioosi syytettä vanhinta vastaan, muutoin kuin kahden tai kolmen todistajan läsnäollessa.

20. Syntiä tekeviä nuhtele kaikkien kuullen, jotta muutkin pelkäisivät.

21. Minä vannotan sinua Jumalan ja Kristuksen Jeesuksen ja valittujen enkelien edessä, että noudatat tätä ilman ennakkomielipiteitä ja ketään suosimatta.

22. Älä ole liian kärkäs panemaan käsiäsi kenenkään päälle, äläkä antaudu osalliseksi muiden synteihin. Pidä itsesi puhtaana.

23. Älä enää juo vain vettä, vaan käytä vähän viiniä vatsasi tähden ja usein uudistuvien vaivojesi vuoksi.

24. Muutamien ihmisten synnit ovat ilmeiset ja joutuvat ennen heitä itseään tuomittaviksi, toisten taas seuraavat jälestäpäin;

25. samoin hyvätkin teot ovat ilmeiset, eivätkä nekään, jotka eivät sitä ole, voi salassa pysyä.

6 luku.

Palvelijain velvollisuudet 1, 2. Väärän opin esittäjät ovat paisuneita, kateellisia ja ahneita 3—10.

9. 5 Moos. 24: 3, 4. — **10.** 1 Moos. 18: 2-4. Joh. 13: 14. Hebr. 13: 2. 1 Piet. 4: 9. — **13.** Tiit. 2: 3. — **14.** 1 Kor. 7: 9. — **15.** 1 Tim. 1: 6. — **17.** Fil. 2: 29. 1 Tess. 5: 12, 13. Hebr. 13: 17. — **18.** 5 Moos. 24: 14, 15; 25: 4. Matt. 10: 10. 1 Kor. 9: 9. — **19.** 5 Moos. 19: 15. Matt. 18: 16. — **20.** 5 Moos. 17: 13; 19: 20. Gal. 2: 14. Ef. 5: 11. Tiit. 1: 13. — **21.** 1 Tim. 6: 13, 14. — **22.** Ap. t. 6: 6. 1 Tim. 4: 14. 2 Tim. 1: 6. — **24.** Gal. 5: 19. — **25.** Matt. 10: 26.

Paavali kehoittaa Timoteusta totiseen ja puhtaaseen Jumalan palvelemiseen 11—16, neuvomaan rikkaita, että turvaisivat Jumalaan ja olisivat anteliaita 17—19, sekä välttämään valhetiedon vastaväitteitä. Lopputoivotus 20, 21.

1. **K**aikki, jotka ovat orjina ikeen alla, pitäkööt isäntiänsä kaikkea kunnioitusta ansaitsevina, jottei Jumalan nimi ja oppi tulisi häväistyksi.

2. Mutta ne, joilla on uskovaiset isännät, älkööt pitäkö heitä vähemmässä arvossa sentähden, että he ovat veljiä, vaan palvelkoot heitä sitä ennemmin, koska he ovat uskovia ja rakastettuja ja harrastavat hyväntekemistä. Tätä opeta ja tähän kehoita.

3. **J**os joku muuta oppia esittää eikä pitäydy Herramme Jeesuksen Kristuksen terveihin sanoihin eikä siihen oppiin, joka on jumalisuuden mukainen,

4. niin hän on paisunut eikä ymmärrä mitään, vaan on riitakysymyksien ja sanakiistojen kipeä, joista syntyy kateutta, riitaa, herjauksia, pahoja epäluuloja,

5. alituisia kinastuksia niiden ihmisten kesken, jotka ovat turmeltuneet mieleltään ja totuuden menettäneet ja jotka pitävät jumalisuutta voiton lähteenä.

6. Ja suuri voitto onkin jumalisuus yhdessä tyytyväisyyden kanssa.

7. Emmehän ole maailmaan mitään tuoneet, emmekä voi täältä mitään viedäkään;

8. mutta kunhan meillä on elatus ja vaatteet, niin tyytykäämme niihin.

9. Mutta ne, jotka tahtovat rikastua, lankeavat kiusaukseen ja paulaan ja moniin mielettömiin ja vahingollisiin himoihin, jotka upottavat ihmiset turmioon ja kadotukseen.

10. Sillä rakkaus rahaan on kaikenlaisen pahan juuri; sitä haluten monet ovat eksyneet pois uskosta ja lävistäneet itsensä monella tuskalla.

11. **M**utta sinä, Jumalan ihminen, pakene semmoista, ja harrasta vanhurskautta, jumalisuutta, uskoa, rakkautta, kärsivällisyyttä, sävyisyyttä.

12. Taistele uskon jalo taistelu, tartu kiinni iankaikkiseen elämään, johon olet kutsuttu ja johon jalolla tunnustuksella olet tunnustautunut monen todistajan edessä.

13. Kaikki eläväksi tekevän Jumalan edessä ja Kristuksen Jeesuksen edessä, joka Pontius Pilatuksen edessä todisti, tehden jalon tunnustuksen, minä kehoitan sinua,

14. että tahrattomasti ja moit-

6. 1. Room. 2: 24. Ef. 6: 5, 6. Kol. 3: 22, 23. Tiit. 2: 9. 1 Piet. 2: 18. — **3.** Gal. 1: 6, 7. 1 Tim. 1: 3, 4. 2 Tim. 1: 13. — **4.** 1 Kor. 8: 2. 2 Tim. 2: 14, 23; 3: 8. Tiit. 1: 11; 3: 9. — **5.** Room. 16: 17. — **6.** Sananl. 15: 16. Fil. 4: 11, 12. 1 Tim. 4: 8. — **7.** Job 1: 21. Ps. 49: 18. Saarn. 5: 14, 15. — **8.** Ps. 55: 23. Sananl. 30: 8. Matt. 6: 25, 26. Hebr. 13: 5. — **9.** Sananl. 11: 28; 28: 20. Matt. 13: 22. Mark. 10: 23, 24. Jaak. 5: 1, 2. — **10.** 2 Moos. 23: 8. Sananl. 15: 16. Matt. 26: 15, 16. — **11.** 2 Tim. 2: 22. Hebr. 12: 14. — **12.** 1 Kor. 9: 24, 25. Fil. 3: 12-14. 1 Tim. 1: 18. 2 Tim. 4: 7. — **13.** 5 Moos. 32: 39. Job 33: 4. Matt. 27: 11. Joh. 18: 36 37. Ap. t. 17: 25. 1 Tim. 5: 21. — **14.** 1 Tess. 5: 23.

teettomasti pidät käskyn Herramme Jeesuksen Kristuksen ilmestymiseen saakka,
15. jonka aikanaan on tuova näkyviin se autuas ja ainoa valtias, kuningasten kuningas ja herrain herra,
16. jolla ainoalla on kuolemattomuus; joka asuu valossa, mihin ei kukaan taida tulla; jota yksikään ihminen ei ole nähnyt eikä voi nähdä — hänelle olkoon kunnia ja iankaikkinen valta. Amen.
17. Kehoita niitä, jotka nykyisessä maailmanajassa ovat rikkaita, etteivät ylpeilisi eivätkä panisi toivoansa epävarmaan rikkauteen, vaan Jumalaan, joka runsaasti antaa meille kaikkea nautittavaksemme,
18. kehoita heitä, että tekevät hyvää, hyvissä töissä rikastuvat, ovat anteliaita ja omastansa jakelevat,
19. kooten itselleen aarteen, hyvän perustuksen tulevaisuuden varalle, jotta voittaisivat itselleen tosielämän.
20. Oi Timoteus, talleta, mikä sinulle on uskottu, ja vältä tuon, tiedon nimellä kulkevan, valhetiedon epäpyhiä ja tyhjiä puheita ja vastaväitteitä,
21. johon tunnustautuen muutamat ovat uskosta hairahtuneet. Armo olkoon teidän kanssanne.

---

15. 5 Moos. 10: 17. 1 Tim. 1: 17. Ilm. 17: 14; 19: 16. — **16.** 2 Moos. 33: 20. 5 Moos. 4: 12. Joh. 1: 18. 1 Joh. 4: 12. — **17.** Job 31: 24, 25. Ps. 62: 11. Mark. 4: 19; 10: 24. Luuk. 12: 15, 16. 1 Tim. 4: 10. — **18.** 5 Moos. 15: 7, 10. Luuk. 6: 38. 2 Kor. 9: 6, 7. Gal. 6: 9, 10. Hebr. 13: 16. Jaak. 2: 16. — **19.** Matt. 6: 20. Luuk. 16: 9. Fil. 3: 20. — **20.** 1 Tim. 4: 6, 7. 2 Tim. 1: 14; 2: 14. Tiit. 1: 14; 3: 9. — **21.** 2 Tim. 2: 18.

Paavalin toinen kirje Timoteukselle.

1 luku.

Paavali toivottaa Timoteukselle armoa ja rauhaa 1, 2, kiittää Jumalaa hänen tähtensä ja ilmaisee halunsa nähdä häntä 3—5, kehoittaa häntä kärsimään vaivaa evankeliumin tähden 6—12 ja pysymään puhtaassa opissa 13, 14, valittaa useiden luopumusta ja kehuu Onesiforuksen uskollisuutta 15—18.

1. Paavali, Jumalan tahdosta Kristuksen Jeesuksen apostoli, lähetetty julistamaan lupausta siitä elämästä, joka on Kristuksessa Jeesuksessa,

2. rakkaalle pojalleni Timoteukselle. Armo, laupeus ja rauha Isältä Jumalalta ja Kristukselta Jeesukselta, meidän Herraltamme!

3 Minä kiitän Jumalaa, jota esivanhemmistani asti palvelen puhtaalla omallatunnolla — samoinkuin minä lakkaamatta muistelen sinua rukouksissani yöllä ja päivällä,

4. haluten, muistaessani kyyneleitäsi, saada sinua nähdä, jotta täyttyisin ilolla —

5. kun mieleeni johtuu se vilpitön usko, joka sinulla on, joka ensin oli isoäidilläsi Looiksella ja äidilläsi Eunikellä ja joka, siitä olen varma, on sinullakin.

6. Siitä syystä muistutan sinua virittämään eleille sen Jumalan armolahjan, joka sinussa on sen kautta, että panin käteni sinun päällesi.

7. Sillä Jumala ei ole antanut meille pelkuruuden henkeä, vaan voiman ja rakkauden ja hillitseväisyyden hengen.

8. Älä siis häpeä todistusta Herrastamme äläkä minua, hänen vankiaan, vaan kärsi yhdessä minun kanssani vaivaa evankeliumin tähden sen mukaan, kuin Jumala antaa voimaa,

9. hän, joka on pelastanut meidät ja kutsunut pyhällä kutsumuksella, ei meidän tekojemme mukaan, vaan oman aivoituksensa ja armonsa mukaan, joka meille ennen ikuisia aikoja on annettu Kristuksessa Jeesuksessa,

10. mutta nyt ilmisaatettu sen kautta, että Vapahtajamme Kris-

---

1. 2. Ap. t. 16: 1. 1 Tim. 1: 2. — **3.** Ap. t. 23: 1; 24: 14, 15. Ef. 1: 16. Fil. 1: 3; 3: 5, 6. 1 Tess. 1: 2; 3: 10. — **5.** Ap. t. 16: 1. 2 Tim. 3: 15. — **6.** 1 Tim. 4: 14. — **7.** Room. 8: 15. — **8.** Room. 1: 16. Ef. 3: 1. Fil. 4: 14. 2 Tim. 2: 3. Filem. v. 9. — **9.** Room. 8: 28; 9: 11, 12. Ef. 1: 4. 1 Tess. 4: 7. Tiit. 1: 2; 3: 4-6. — **10.** Es. 25: 8. Room. 16: 25, 26. 1 Kor. 15: 55, 56. Ef. 1: 9. Kol. 1: 26. Hebr. 2: 14.

tus Jeesus ilmestyi, joka tehottomaksi teki kuoleman ja toi valoon elämän ja katoamattomuuden evankeliumin kautta,

11. jonka julistajaksi ja apostoliksi ja opettajaksi minä olen pantu.

12. Siitä syystä minä myös tätä kärsin, enkä häpeä; sillä minä tunnen hänet, johon uskon, ja olen varma siitä, että hän on voimallinen siksi päiväksi säilyttämään sen, mikä minulle on uskottu.

13. **P**idä terveen opin pääpiirteinä niitä sanoja, jotka olet minulta kuullut, uskossa ja rakkaudessa, joka on Kristuksessa Jeesuksessa.

14. Säilytä meissä asuvan Pyhän Hengen avulla se hyvä, mikä sinulle on uskottu.

15. **S**inä tiedät, että kaikki Aasialaiset ovat kääntyneet minusta pois; niiden joukossa ovat Fygelus ja Hermogenes.

16. Antakoon Herra laupeutta Onesiforuksen huonekunnalle, sillä usein hän on minua virvoittanut, eikä ole kahleitani hävennyt;

17. vaan kun tuli Roomaan, etsi hän minua innokkaasti ja löysi minut.

18. Suokoon Herra, että hän löytää laupeuden Herran tykönä sinä päivänä. Ja kuinka suuria ne palvelukset olivat, joita hän teki Efesossa, sen sinä parhaiten tiedät.

2 luku.

Paavali kehoittaa Timoteusta vahvistumaan armossa ja neuvomaan niitä, jotka ovat kelvollisia opettamaan muita 1, 2, kärsimään vaivaa muistaen Jeesusta Kristusta ja uskollisesti kilvoittelemaan 3—13, varoittamaan hyödyttömistä sanakiistoista ja välttämään tyhjiä riitoja, jotka tuottavat paljon turmiota 14—18. Jumalan laskema perustus on kuitenkin pysyvä 19—21. Timoteuksen tulee pyrkiä vanhurskauteen, lempeyteen ja kärsivällisyyteen, jotta voisi vastaansanojia palauttaa totuuteen 22—26.

1. **V**ahvistu siis, poikani, siinä armossa, joka on Kristuksessa Jeesuksessa;

2. ja minkä olet kuullut minulta ja minkä monet ovat todistaneet, usko se luotettaville henkilöille, jotka sitten kykenevät muitakin opettamaan.

3. **K**ärsi sinäkin vaivaa niinkuin jalo Kristuksen Jeesuksen sotamies.

4. Ei kukaan, joka sodassa palvelee, sekaannu elatuksen toimiin, sillä hän tahtoo olla mieliksi sille, joka on hänet palkannut.

5. Eihän sitäkään, joka kilpailee, seppelöidä, jollei hän kilpaile säännönmukaisesti.

6. Peltomiehen, joka vaivan näkee, tulee ennen muita päästä osalliseksi hedelmistä.

7. Tarkkaa, mitä sanon; Herra

---

11. Ap. t. 9: 15; 13: 2; 22: 21. Gal. 1: 15, 16; 2: 8, 9. Ef. 3: 8. 1 Tim. 2: 7. — **12.** Ps. 16: 5. Ef. 3: 1. Fil. 1: 6. — **13.** 1 Tim. 6: 3. 2 Tim. 3: 14. — **14.** 1 Kor. 3: 16. 1 Tim. 6: 20. — **15.** Ap. t. 19: 10. 2 Tim 4: 10, 16. — **16.** Matt. 25: 36. 2 Tim. 4: 19. — **17.** Ap. t. 28: 30. — **18.** Matt. 5: 7. Juud. v. 21.

2. 1. Ef. 6: 10. — **2.** Tiit. 1: 5. — **3.** 2 Tim. 1: 8; 4: 5. — **5.** 1 Kor. 9: 25. 2 Tim. 4: 7. Ilm. 2: 10. — **6.** 1 Kor. 9: 7.

on antava sinulle ymmärrystä
kaikkeen.
8. Muista Jeesusta Kristusta,
joka on kuolleista herätetty ja
on Daavidin siementä minun
evankeliumini mukaan,
9. jonka julistamisessa minä
kärsin vaivaa, kahleihin asti,
niinkuin pahantekijä; mutta Jumalan sana ei ole kahlehdittu.
10. Siitä syystä minä kärsin
kaikki valittujen tähden, jotta
hekin saavuttaisivat Kristuksessa Jeesuksessa olevan pelastuksen ynnä iankaikkisen kirkkauden.
11. Varma on tämä sana; sillä
jos olemme kuolleet yhdessä
hänen kanssaan, saamme myös
hänen kanssaan elää;
12. jos kärsimme yhdessä,
saamme hänen kanssaan myös
hallita; jos kiellämme hänet,
on hänkin kieltävä meidät;
13. jos olemme uskottomat,
pysyy kuitenkin hän uskollisena;
sillä itseänsä kieltää hän ei saata.
14. **M**uistuta tästä, ja teroita
heille Jumalan edessä, etteivät
kiistelisi sanoista, mikä ei ole
miksikään hyödyksi, vaan niiden
turmioksi, jotka kuulevat.
15. Pyri osoittautumaan Jumalalle semmoiseksi, joka koetukset kestää, työntekijäksi, joka
ei työtään häpeä, joka oikein
jakelee totuuden sanaa.
16. Mutta pysy erilläsi epäpyhistä ja tyhjistä puheista, sillä
jotka sellaisiin sekaantuvat, menevät yhä pitemmälle jumalattomuudessa,
17. ja heidän puheensa jäytää
ympäristöään niinkuin syöpä.
Niitä ovat Hymeneus ja Filetus,
18. jotka ovat totuudesta eksyneet sanoessaan, että ylösnousemus jo on tapahtunut, ja he turmelevat useiden uskon.
19. **K**uitenkin Jumalan vahva
perustus pysyy lujana, ja siinä
on tämä sinetti: »Herra tuntee
omansa», ja: »Luopukoon vääryydestä jokainen, joka Herran
nimeä mainitsee».
20. Mutta suuressa talossa ei
ole ainoastaan kulta- ja hopeaastioita, vaan myös puu- ja saviastioita, ja toiset ovat jaloa,
toiset halpaa käytäntöä varten.
21. Jos nyt joku puhdistaa itsensä tämmöisistä, tulee hänestä
astia jaloa käytäntöä varten,
pyhitetty, isännälleen hyödyllinen, kaikkiin hyviin tekoihin
valmis.
22. **P**akene nuoruuden himoja
ja harrasta vanhurskautta, uskoa,
rakkautta, rauhaa niiden kanssa,
jotka huutavat Herraa avuksensa puhtaasta sydämestä.
23. Mutta vältä tyhmiä ja taitamattomia väittelyitä, sillä tiedäthän, että ne synnyttävät
riitoja;
24. mutta Herran palvelijan

8. 2 Sam. 7: 12. Ps. 132: 11. Es. 11: 1. Matt. 1: 1. Ap. t. 2: 30, 31; 13: 22, 23. Room. 1: 3. 1 Kor. 15: 4, 20. — **9.** Fil. 1: 7, 12. — **10.** Kol. 1: 24. — **11.** Room. 6: 5, 8; 8: 17. 2 Kor. 4: 10, 11. Fil. 3: 10. 1 Piet. 4: 13. — **12.** 2 Aikak. 15: 2. Matt. 10: 33. Mark. 8: 38. — **13.** 4 Moos. 23: 19. 1 Sam. 15: 29. Ps. 33: 4. Room. 3: 3; 9: 6. — **14.** 1 Tim. 6: 4. — **15.** 1 Tim. 4: 6, 7. Tiit. 2: 7, 8. — **16.** 1 Tim. 1: 4; 6: 20, 21. Tiit. 1: 14. — **17.** 1 Tim. 1: 20. — **18.** 1 Kor. 15: 12. — **19.** 4 Moos. 16: 5, 26. Ps. 1: 6. Es. 28: 16, 17. Matt. 7: 23. Joh. 10: 14; 13: 18. — **20.** Room. 9: 21. — **21.** 2 Tim. 3: 17. — **22.** 1 Tim. 6: 11. Hebr. 12: 14. — **23.** 1 Tim. 1: 4; 6: 5. Tiit. 3: 9. — **24.** 1 Tim. 3: 2, 3. Tiit. 1: 7, 9.

ei sovi riidellä, vaan hänen tulee olla lempeä kaikkia kohtaan, kyetä opettamaan ja pahaa kärsimään;

25. hänen tulee sävyisästi ojentaa vastaanpanijoita, jos Jumala ehkä antaisi heille mielenmuutoksen, niin että pääsisivät tuntemaan totuuden,

26. ja raitistuisivat selviten perkeleen pauloista, joka on heidät vanginnut tahtoansa tekemään.

3 luku.

Paavali kuvaa viimeisinä aikoina vallitsevaa turmelusta ja ulkokullaisuutta ja käskee Timoteusta karttamaan niitä, jotka harrastavat jumalisuuden ulkomuotoa, mutta kieltävät sen voiman 1—9, sekä kehoittaa häntä, pysymällä siinä, minkä on oppinut, etsimään raamatusta viisautta pelastukseen ja tullakseen Jumalan ihmiseksi 10—17.

1. **M**utta tiedä se, että viimeisinä päivinä on tuleva vaikeita aikoja.

2. Sillä ihmiset tulevat olemaan itserakkaita, rahanahneita, kerskailijoita, ylpeitä, herjaajia, vanhemmilleen tottelemattomia, kiittämättömiä, epähurskaita,

3. rakkaudettomia, epäsopuisia, panettelijoita, hillittömiä, raakoja, hyvän vihamiehiä,

4. pettureita, rajuja, pöyhkeitä, hekumaa pikemmin kuin Jumalaa rakastavia;

5. heissä on jumalisuuden ulkokuori, mutta he kieltävät sen voiman. Semmoisia karta.

6. Sillä niitä ovat ne, jotka tungettelevat taloihin ja pauloihinsa kietovat syntikuormansa rasittamia ja monenlaisten himojen heiteltäviä naisparkoja,

7. jotka aina ovat oppimassa, eivätkä koskaan voi päästä totuuden tuntemiseen.

8. Ja samalla tavalla kuin Jannes ja Jambres vastustivat Moosesta, samoin nuokin vastustavat totuutta, nuo mieleltään turmeltuneet ihmiset, jotka eivät uskonkoetuksissa kestä.

9. Mutta he eivät tule pitemmälle edistymään, sillä heidän mielettömyytensä on käyvä ilmeiseksi kaikille, samoinkuin noidenkin mielettömyys kävi ilmi.

10. **M**utta sinä olet ottanut seurataksesi minun opetustani, vaellustani, periaatteitani, uskoani, pitkämielisyyttäni, rakkauttani, kärsivällisyyttäni,

11. olet ollut samanlaisissa vainoissa ja kärsimyksissä, kuin osakseni tuli Antiokiassa, Ikoniossa ja Lystrassa. Mimmoisia vainoja olenkaan kärsinyt, ja kaikista Herra on minut pelastanut!

12. Samoin kaikki, jotka tahtovat elää jumalisesti Kristuksessa Jeesuksessa, joutuvat vainottaviksi.

13. Mutta pahat ihmiset ja petturit menevät yhä pitemmälle pahuudessa, eksyttäen ja eksyen.

25. Ap. t. 8: 22, 23. Gal. 6: 1. 2 Tim. 4: 2.
3. 1. 1 Tim. 4: 1. 2 Piet. 2: 1; 3: 3. Juud. v. 18. — **2.** Room. 1: 29, 30. — **4.** Fil. 3: 19. — **5.** Matt. 7: 15; 15: 7, 8. Room. 16: 17. 2 Tess. 3: 6. Tiit. 1: 16; 3: 10. 2 Joh. v. 10. — **6.** Tiit. 1: 11. — **8.** 2 Moos. 7: 11, 12. Room. 1: 28. 1 Tim. 6: 5. — **9.** 2 Moos. 8: 18, 19. — **10.** 1 Tim. 4: 6. — **11.** Ps. 34: 20. Ap. t. 13: 50; 14: 1, 2, 19. 2 Kor. 1: 10. — **12.** Matt. 16: 24. Joh. 15: 18, 19; 17: 14. Ap. t. 14: 22. 1 Tess. 3: 3.

14. Mutta pysy sinä siinä, minkä olet oppinut ja mistä olet varma, koska tiedät, keiltä olet sen oppinut,

15. ja koska jo lapsuudestasi saakka tunnet pyhät kirjoitukset, jotka voivat tehdä sinut viisaaksi, niin että pelastut uskon kautta, joka on Kristuksessa Jeesuksessa.

16. Jokainen kirjoitus, Jumalan henkivaikutuksesta syntynyt, on myös hyödyllinen opetukseksi, nuhteeksi, ojennukseksi, kasvatukseksi vanhurskaudessa,

17. jotta Jumalan ihminen olisi täydellinen, kaikkiin hyviin tekoihin valmistunut.

4 luku.

Paavali kehoittaa juhlallisesti Timoteusta olemaan ahkera ja uskollinen virassaan 1—5, sanoo lähtönsä piakkoin tulevan ja turvallisesti menevänsä kuolemaan 6—8, pyytää Timoteusta pian tulemaan Markuksen kanssa luokseen, kun Deemas oli hänet jättänyt eikä hänen luonaan enää ollut muita kuin Luukas 9—13, varoittaa Timoteusta Aleksanderista ja sanoo saaneensa Herralta apua oikeudessa 14—18. Terveiset ja lopputoivotus 19—22.

1. Minä vannotan sinua Jumalan ja Kristuksen Jeesuksen edessä, joka on tuomitseva eläviä ja kuolleita, sekä hänen ilmestymisensä että hänen valtakuntansa kautta:

2. saarnaa sanaa, astu esiin sopivalla ja sopimattomalla ajalla, nuhtele, varoita, kehoita, kaikella pitkämielisyydellä ja aina opettaen.

3. Sillä on tuleva aika, jolloin eivät kärsi tervettä oppia, vaan omien himojensa mukaan korvasyyhyynsä haalivat itselleen opettajia

4. ja kääntävät korvansa pois totuudesta ja kääntyvät taruihin.

5. Mutta ole sinä raitis kaikessa, kärsi vaivaa, tee evankelistan työ, toimita virkasi täydellisesti.

6. Sillä minut jo uhrataan, ja minun lähtöni aika on jo tullut.

7. Olen hyvän kilvoituksen kilvoitellut, juoksun päättänyt, uskon säilyttänyt.

8. Tästedes on minulle varattuna vanhurskauden seppele, jonka Herra, vanhurskas tuomari, on antava minulle sinä päivänä, eikä ainoastaan minulle, vaan myös kaikille, jotka hänen ilmestymistään rakastavat.

9. Koeta päästä pian tulemaan luokseni.

10. Sillä tähän nykymaailmaan rakastuneena jätti minut Deemas ja matkusti Tessalonikaan, Kreeskes meni Galatiaan ja Tiitus Dalmatiaan.

11. Luukas yksin on kanssani. Ota Markus mukaasi ja tuo hänet

14. 2 Tim. 2: 2. — **15.** Ps. 19: 8; 119: 105, 130. — **16.** Luuk. 24: 27. Room. 1: 16; 15: 4. 2 Piet. 1: 19-21. — **17.** 1 Tim. 6: 11. 2 Tim. 2: 21.
4. 1. Ap. t. 10: 42. Room. 14: 9. 1 Piet. 4: 5. — **2.** Ap. t. 20: 20, 31. 2 Tim. 2: 25. — **3.** 1 Tim. 4: 1. — **4.** 2 Tess. 2: 10, 11. 1 Tim. 1: 4; 4: 7. — **5.** Ap. t. 21: 8. Ef. 4: 11. 2 Tim. 1: 8; 2: 3. — **6.** Fil. 1: 23; 2: 17. 2 Piet. 1: 14. — **7.** Ap. t. 20: 24. 1 Kor. 9: 24, 25. Fil. 3: 14. 1 Tim. 6: 12. Hebr. 12: 1. — **8.** 1 Piet. 5: 4. Jaak. 1: 12. Ilm. 2: 10. — **10.** Kol. 4: 14. — **11.** Ap. t. 15: 37. Kol. 4: 10.

tänne, sillä hän on minulle hyvin tarpeellinen palvelukseen.

12. Mutta Tykikuksen olen lähettänyt Efesoon.

13. Tuo tullessasi päällysvaippa, jonka jätin Trooaaseen Karpuksen luo, ja kirjat, ennen kaikkea pergamentit.

14. Aleksander, vaskiseppä, on tehnyt minulle paljon pahaa; Herra on maksava hänelle hänen tekojensa mukaan.

15. Kavahda sinäkin häntä, sillä hän on kovin vastustanut meidän sanojamme.

16. Ensi kertaa puolustautuessani ei kukaan tullut avukseni, vaan kaikki jättivät minut; älköön sitä heille syyksi luettako.

17. Mutta Herra auttoi minua ja vahvisti minua, jotta sanan julistaminen minun kauttani tulisi täydelleen suoritetuksi, ja kaikki pakanat sen kuulisivat; ja minä pelastuin jalopeuran kidasta.

18. Ja Herra on vapahtava minut kaikesta ilkivallasta ja pelastava minut taivaalliseen valtakuntaansa; hänelle olkoon kunnia iankaikkisesti. Amen.

19. Sano terveisiä Priskalle ja Akulaalle ja Onesiforuksen huonekunnalle.

20. Erastus jäi Korinttoon, mutta Trofimuksen jätin Miletoon sairastamaan.

21. Koeta päästä tulemaan ennen talvea. Terveisiä sanovat sinulle Eubulus ja Puudes ja Liinus ja Klaudia ja kaikki veljet.

22. Herra olkoon henkesi kanssa. Armo olkoon teidän kanssanne.

---

12. Ef. 6: 21. Kol. 4: 7. Tiit. 3: 12. — **14.** 2 Sam. 3: 39. Ps. 28: 4. 1 Tim. 1: 20. — **16.** 2 Tim. 1: 15. — **17.** Ps. 22: 22. Dan. 6: 22. Ap. t. 23: 11; 27: 23, 24. — **18.** Matt. 6: 13. 1 Piet. 4: 11. — **19.** Ap. t. 18: 2. Room. 16: 3. 1 Kor. 16: 19. 2 Tim. 1: 16. — **20.** Ap. t. 19: 22; 20: 4, 15; 21: 29. Room. 16: 23. — **22.** Filem. v. 25.

Paavalin kirje Tiitukselle.

1 luku.

Paavali toivottaa Tiitukselle armoa ja rauhaa 1—4, osoittaa, millaisia miehiä hänen tulee asettaa seurakuntain vanhimmiksi 5—9 ja käskee häntä ankarasti nuhtelemaan vääriä opettajia ja muita, jotka teoillaan kieltävät Jumalan 10—16.

1. **P**aavali, Jumalan palvelija ja Jeesuksen Kristuksen apostoli Jumalan valittujen uskoa ja sen totuuden tuntemista varten, joka on jumalisuuden mukainen,

2. apostoli sen iankaikkisen elämän toivon perusteella, jonka Jumala, joka ei valehtele, on luvannut ennen ikuisia aikoja —

3. mutta kun aika oli tullut, ilmoitti hän sanansa, saarnassa, joka on uskottu minulle Jumalan, meidän vapahtajamme, käskyn mukaan:

4. Tiitukselle, oikealle pojalleni yhteisen uskomme perusteella. Armo ja rauha Isältä Jumalalta ja Vapahtajaltamme Kristukselta Jeesukselta.

5. **J**ätin sinut Kreettaan sitä varten, että järjestäisit, mitä vielä jäi järjestämättä, ja että asettaisit niin, kuin minä sinulle määräsin, joka kaupunkiin vanhimpia,

6. jos missä olisi joku nuhteeton, yhden vaimon mies, jonka lapset ovat uskovia, eivät irstaisuudesta syytetyitä eivätkä niskoittelevia.

7. Sillä seurakunnan kaitsijan on, niinkuin Jumalan taloudenhoitajan tulee, oltava nuhteeton, ei itserakas, ei pikavihainen, ei viiniin menevä, ei väkivaltainen, ei häpeällisen voiton pyytäjä,

8. vaan vieraanvarainen, hyvää rakastava, maltillinen, oikeamielinen, pyhä, itseänsä hillitseväinen;

9. hänen tulee pysyä kiinni opinmukaisessa, luotettavassa sanassa, jotta olisi kykenevä sekä neuvomaan terveellä opilla että kumoamaan vastaansanojain väitteet.

10. **S**illä paljo on niskoittelevia, turhanpuhujia ja eksyttäjiä, varsinkin ympärileikattujen joukossa;

11. semmoisilta on suu tukit-

---

1. 1. 1 Tim. 3: 16. — **2.** 4 Moos. 23: 19. Room. 1: 2; 16: 25, 26. 2 Tim. 1: 9, 10; 2: 13. — **3.** Gal. 1: 1. Ef. 1: 9; 3: 9. Kol. 1: 26. 1 Tess. 2: 4. 1 Tim. 1: 11. — **4.** Ef. 1: 2. 1 Tim. 1: 2. Filem. v. 3. — **5.** Ap. t. 14: 23. 2 Tim. 2: 2. — **6.** 1 Tim. 3: 2, 3. — **7.** 3 Moos. 10: 9. Matt. 24: 45. 1 Kor. 4: 1. Ef. 5: 18. 1 Piet. 5: 2. — **9.** 1 Tim. 6: 3. 2 Tim. 1: 13. Tiit. 2: 1. — **10.** Ap. t. 15: 1. — **11.** 1 Tim. 6: 5. 2 Tim. 3: 6.

tava, ne kun kääntävät ylösalaisin kokonaisia huonekuntia opettamalla sopimattomia häpeällisen voiton vuoksi.
12. Eräs heistä, heidän oma profeettansa, on sanonut:
»Petturi Kreetan mies, peto ilkeä, laiskurivatsa».
13. Tämä todistus on tosi; sentähden nuhtele heitä ankarasti, jotta tulisivat uskossa terveiksi
14. eivätkä kiinittäisi huomiotansa juutalaisiin taruihin eikä totuudesta pois kääntyvien ihmisten käskyihin.
15. Kaikki on puhdasta puhtaille; mutta saastaisille ja uskottomille ei mikään ole puhdasta, vaan sekä heidän mielensä että omatuntonsa on saastainen.
16. He väittävät tuntevansa Jumalan, mutta teoillaan he hänet kieltävät, sillä he ovat inhottavia ja tottelemattomia ja kaikkiin hyviin tekoihin kelvottomia.

2 luku.

Tiituksen tulee antaa terveen opin mukaisia kehoituksia vanhemmille ja nuoremmille seurakunnan jäsenille, miehille ja naisille, ja erikseen palvelijoille 1—10, sillä Jumalan pelastava armo tahtoo kasvattaa kaikkia ihmisiä elämään siveästi, vanhurskaasti ja jumalisesti 11—15.

1. **M**utta sinä, puhu sitä, mikä on sopusoinnussa terveen opin kanssa:
2. että vanhat miehet olkoot raittiit, arvokkaat, siveät ja uskossa, rakkaudessa ja kärsivällisyydessä terveet;
3. että vanhat naiset niinikään olkoot käytöksessään niinkuin pyhien sopii, ei panettelijoita, ei paljon viinin orjia, vaan hyvään neuvojia
4. voidakseen ohjata nuoria vaimoja rakastamaan miehiään ja rakastamaan lapsiaan,
5. olemaan siveitä, puhtaita, kotinsa hoitajia, hyviä, miehilleen alamaisia, jottei Jumalan sana tulisi pilkatuksi.
6. Nuorempia miehiä niinikään kehoita käyttäytymään siveästi.
7. Aseta itsesi kaikessa hyvien tekojen esikuvaksi, olkoon opetuksesi puhdasta ja arvokasta
8. ja puheesi tervettä ja moitteetonta, jotta vastustaja häpeäisi, kun hänellä ei ole meistä mitään pahaa sanottavana.
9. Kehoita palvelijoita olemaan isännilleen alamaisia, heille kaikessa mieliksi, etteivät vastustele,
10. etteivät näpistele, vaan kaikin tavoin osoittavat vilpitöntä uskollisuutta, jotta he Jumalan, meidän vapahtajamme, opin kaikessa kaunistaisivat.
11. **S**illä Jumalan armo on ilmaantunut pelastukseksi kaikille ihmisille

13. 2 Tim. 4: 2. — **14.** Es. 29: 13. Matt. 15: 9. Kol. 2: 22. 1 Tim. 1: 4; 4: 7. — **15.** Matt. 15: 11. Luuk. 11: 39, 40. Ap. t. 10: 15. Room. 14: 14, 20. 1 Kor. 6: 12. — **16.** Jer. 4: 22. 2 Tim. 3: 5. Juud. v. 4.
2. 1. 2 Tim. 1: 13. Tiit. 1: 9. — **2.** Tiit. 1: 13. — **3.** 1 Tim. 2: 9, 10; 3: 11; 5: 13. 1 Piet. 3: 3. — **5.** 1 Moos. 3: 16. 1 Kor. 14: 34. Ef. 5: 22. Kol. 3: 18. 1 Piet. 3: 1. — **7.** 1 Tim. 4: 12. 1 Piet. 5: 3. — **8.** 1 Tim. 5: 14. Tiit. 1: 9. 1 Piet. 2: 12, 15; 3: 16. — **9.** Ef. 6: 5, 6. Kol. 3: 22, 23. 1 Tim. 6: 1, 2. 1 Piet. 2: 18. — **11.** 1 Tim. 2: 4. Tiit. 3: 4, 5. 2 Piet. 3: 9.

12. ja kasvattaa meitä, jotta me, hyljäten jumalattomuuden ja maailmalliset himot, eläisimme siveästi ja vanhurskaasti ja jumalisesti nykyisessä maailmanajassa,
13. odottaessamme autuaallisen toivon täyttymistä ja suuren Jumalan ja Vapahtajamme Kristuksen Jeesuksen kirkkauden ilmestystä,
14. hänen, joka antoi itsensä meidän edestämme lunastaakseen meidät kaikesta laittomuudesta ja puhdistaakseen itselleen omaisuudeksi kansan, joka hyviä tekoja harrastaa.
15. Puhu tätä ja kehoita ja nuhtele kaikella käskyvallalla. Älköön kukaan sinua halveksiko.

3 luku.

Edelleen tulee Tiituksen kehoittaa kristityitä olemaan alamaisia esivallalle ja sävyisiä kaikkia ihmisiä kohtaan 1, 2, koska olemme pelastetut Jumalan uudestisynnyttävän ja vanhurskauttavan armon kautta 3—7, ja hänen on vältettävä hyödyttömiä oppiriitoja 8—11. Yksityisiä ohjeita, terveiset ja lopputoivotus 12—15.

1. **Muistuta** heitä, että ovat hallitukselle ja esivalloille alamaisia, kuuliaisia, kaikkiin hyviin tekoihin valmiita,
2. etteivät ketään herjaa, eivät riitele, vaan ovat lempeitä ja osoittavat kaikkea sävyisyyttä kaikkia ihmisiä kohtaan.
3. **Olimmehan** mekin ennen ymmärtämättömiä, tottelemattomia, eksyksissä, monenlaisten himojen ja hekumain orjia, elimme pahuudessa ja kateudessa, olimme inhottavia ja vihasimme toisiamme.
4. Mutta kun Jumalan, meidän vapahtajamme, hyvyys ja ihmisrakkaus ilmaantui,
5. pelasti hän meidät, ei vanhurskaudessa tekemiemme tekojen johdosta, vaan laupeutensa mukaan uudestisyntymisen peson ja Pyhän Hengen uudistuksen kautta,
6. jonka hän runsaasti vuodatti meihin Vapahtajamme Jeesuksen Kristuksen kautta,
7. jotta me vanhurskautettuina hänen armonsa kautta tulisimme iankaikkisen elämän perillisiksi toivon mukaan.
8. **Tämä** sana on varma, ja minä tahdon, että näitä teroitat, jotta ne, jotka Jumalaan uskovat, ahkeroisivat hyvien tekojen harjoittamista. Nämä ovat hyviä ja hyödyllisiä ihmisille.
9. Mutta vältä mielettömiä tutkimuksia ja sukuluetteloita ja riitoja ja kiistoja laista, sillä ne ovat hyödyttömiä ja turhia.

12. Ef. 1: 4; 5: 27. Kol. 1: 22. 1 Piet. 1: 15-17. 1 Joh. 2: 15, 16. — **13.** Room. 5: 2. 1 Kor. 1: 7. Fil. 3: 20. 1 Tess. 1: 10. —**14.** 2 Moos. 19: 5, 6. 5 Moos. 4: 20; 7: 6. Ps. 130: 8. Hes. 37: 23. 2 Kor. 5: 15. Gal. 1: 4; 2: 20. Ef. 2: 10; 5: 2. Hebr. 9: 14. 1 Piet. 2: 9. — **15.** 1 Kor. 16: 11. 1 Tim. 4: 12. 2 Tim. 4: 2.

3. 1. Room. 13: 1, 2. 2 Tim. 3: 17. 1 Piet. 2: 13, 14. — **2.** Ef. 4: 2. Fil. 4: 5. 2 Tim. 2: 24, 25. — **3.** 1 Kor. 6: 11. Ef. 2: 1-3; 5: 8. Kol. 3: 7. 1 Piet. 4: 3. — **4.** Tiit. 2: 11. — **5.** Joh. 3: 5. Ap. t. 15: 11. Room. 3: 20, 21; 4: 6; 9: 11, 12; 11: 6. Gal. 2: 16. Ef. 2: 4, 5; 5: 26. 2 Tim. 1: 9. — **6.** Hes. 36: 25. Jooel 2: 28. Ap. t. 2: 33. Room. 5: 5. — **7.** Room. 8: 17, 23, 24. — **9.** 1 Tim. 1: 4; 4: 7; 6: 20. 2 Tim. 2: 23. Tiit. 1: 14.

14. 765. — 27

10. Harhaoppista ihmistä karta, varoitettuasi häntä kerran, vieläpä toisenkin,

11. sillä tiedäthän, että semmoinen ihminen on joutunut harhaan ja tekee syntiä, ja häneliä on itsessänsä tuomionsa.

12. Kun lähetän luoksesi Artemaan tai Tykikuksen, niin riennä tulemaan luokseni Nikopoliin, sillä siellä olen päättänyt viettää talven.

13. Varusta huolellisesti matkalle Seenas, lainoppinut, ja Apollos, jottei heiltä mitään puuttuisi.

14. Oppikoot meikäläisetkin, tarpeen vaatiessa, harjoittamaan hyviä tekoja, jotteivät jäisi hedelmättömiksi.

15. Terveisiä sanovat sinulle kaikki, jotka ovat kanssani. Sano terveisiä niille, jotka pitävät meitä rakkaina uskossa. Armo olkoon kaikkien teidän kanssanne.

---

10. Matt. 18: 17. Room. 16: 17. 2 Tess. 3: 6. 2 Tim. 3: 5. 2 Joh. v. 10. — **11.** 1 Tim. 6: 4, 5. — **12.** Ef. 6: 21. — **13.** Ap. t. 18: 24. 3 Joh. v. 6. — **14.** Tiit. 2: 14.

Paavalin kirje Filemonille.

Armon ja rauhan toivotus 1—3. Paavali kiittää Jumalaa Filemonin uskosta ja rakkaudesta 4—7, pyytää häntä rakkaudella vastaanottamaan karanneen, Paavalin luona kääntyneen orjan, Onesimuksen 8—22. Terveiset ja lopputoivotus 23—25.

1. Paavali, Kristuksen Jeesuksen vanki, ja veli Timoteus rakkaalle Filemonille, työtoverillemme,

2. ja Appialle, sisarellemme, ja Arkippukselle, taistelutoverillemme, ja talossasi kokoontuvalle seurakunnalle.

3. Armo olkoon teille ja rauha Jumalalta, meidän Isältämme, ja Herralta Jeesukselta Kristukselta.

4. Minä kiitän Jumalaani aina, muistaessani sinua rukouksissani,

5. sillä minä olen kuullut sinun rakkaudestasi ja uskostasi, joka sinulla on Herraan Jeesukseen, ja kaikkia pyhiä kohtaan;

6. ja rukoukseni on, että uskonyhteytesi osoittaisi olevansa tehokas toimimaan Kristuksen asian hyväksi kaiken sen hyvän tuntemisessa, mikä meillä on.

7. Sillä minä olen saanut paljon iloa ja lohdutusta rakkaudestasi, koska pyhien sydämet ovat virkistyneet sinun kauttasi, veljeni.

8. Sentähden, vaikka minulla Kristuksessa on paljo rohkeutta käskeä sinua tekemään, mitä tulee tehdä,

9. niin rakkauden vuoksi kuitenkin mieluummin pyydän, ollen tämmöinen kuin olen, minä vanha Paavali, ja nyt vielä Kristuksen Jeesuksen vankikin —

10. pyydän sinua poikani edestä, jonka kahleissani synnytin, Onesimuksen edestä,

11. tuon sinulle ennen hyödyttömän, mutta nyt sekä sinulle että minulle hyödyllisen; *

12. hänet lähetän sinulle takaisin, hänet, se on, oman sydämeni.

13. Olisin tahtonut pidättää hänet luonani, jotta hän sinun sijassasi olisi palvellut minua, joka olen evankeliumin kahleissa;

14. mutta ilman sinun suostumustasi en tahtonut tehdä mitään, jottei hyvyytesi olisi ikäänkuin pakollinen, vaan vapaaehtoinen.

---

1. Ef. 3: 1; 4: 1. — **2.** Kol. 4: 17. — **3.** Room. 1: 7. — **4.** Ef. 1: 15, 16. Fil. 1: 3, 4. Kol. 1: 3: 4. 1 Tess. 1: 2, 3. 2 Tess. 1: 3. 2 Tim. 1: 3. — **6.** Fil. 1: 9. — **7.** 2 Kor. 7: 4. — **9.** 2 Tim. 1: 8. — **10.** 1 Kor. 4: 15. Gal. 4: 19. Kol. 4: 9. — **14.** 2 Kor. 9: 7.

---

* Kreikkalainen sana onesimos merkitsee hyödyllinen. Vrt. v. 20.

15. Sillä ehkäpä hän sentähden joutui eroamaan sinusta ajaksi, että saisit hänet takaisin iäksi,
16. ei enää orjana, vaan orjaa enempänä: rakkaana veljenä, ylen rakkaana jo minulle, kuinka paljoa enemmän sitten sinulle, sekä ihmisenä että Herran omana!
17. Jos siis pidät minua toverinasi, niin ota hänet luoksesi niinkuin minut;
18. mutta jos hän on tehnyt sinulle jotakin vääryyttä tai on sinulle jotakin velkaa, niin pane se minun laskuuni.
19. Minä Paavali kirjoitan omalla kädelläni: »Minä sen maksan»; saattaisinpa sanoa: pane se omaan laskuusi; sillä sinä olet minulle velkaa oman itsesikin.
20. Niin, veljeni, jospa saisin sinusta hyötyä Herrassa; virvoita sydäntäni Kristuksessa.
21. Luottaen kuuliaisuuteesi kirjoitan sinulle, ja minä tiedän, että teet enemmänkin, kuin mitä sanon.
22. Samalla myös sanon: valmista minulle maja luonasi; toivon näet, että minut rukoustenne kautta lahjoitetaan teille.
23. Terveisiä sanovat sinulle Epafras, vankitoverini Kristuksessa Jeesuksessa,
24. Markus, Aristarkus, Deemas ja Luukas, jotka ovat työtoverini.
25. Herran Jeesuksen Kristuksen armo olkoon teidän henkenne kanssa.

---

16. Ef. 6: 9. 1 Tim. 6: 2. — **19.** Gal. 6: 11. 2 Tess. 3: 17. — **22.** Fil. 1: 25; 2: 24. — **23.** Kol. 1: 7; 4: 12. — **24.** Ap. t. 12: 12; 13: 5; 19: 29 Kol. 4: 10, 14. — **25.** 2 Tim. 4: 22.

Kirje Hebrealaisille.

1 luku.

Puhuttuaan ennen profeetoissa Jumala on vihdoin ilmoittanut itsensä Pojassaan, joka on hänen kirkkautensa säteily ja hänen olemuksensa perikuva ja joka, toimitettuaan puhdistuksen synneistä, on korotettu yli kaiken 1—4 ja on vanhan testamentin todistusten mukaan enkeleitä ylempi 5—14.

1. Sittenkuin Jumala muinoin
monin erin ja monin tavoin oli
puhunut isille profeetoissa,
2. on hän näinä viimeisinä
päivinä puhunut meille Pojassa, jonka hän on pannut kaiken
perilliseksi, jonka kautta hän
myös maailmat loi
3. ja joka, ollen hänen kirkkautensa säteily ja hänen olemuksensa perikuva ja kantaen kaikki
voimansa sanalla, on, sittenkuin
oli toimittanut puhdistuksen synneistä, istunut Majesteetin oikealle puolelle korkeuksissa,
4. tullen enkeleitä niin paljoa
paremmaksi, kuin hänen perimänsä nimi on jalompi kuin
heidän.
5. Sillä kenelle enkeleistä hän
koskaan on sanonut: »Sinä olet
minun poikani, tänä päivänä
minä sinut synnytin», ja taas:
»Minä olen oleva hänen isänsä ja
hän on oleva minun poikani?»
6. Ja taas, kun hän tuo esikoisensa maailmaan, sanoo hän:
»Ja kumartakoot häntä kaikki
Jumalan enkelit».
7. Ja enkeleistä hän sanoo:
»Hän tekee enkelinsä tuuliksi
ja palvelijansa tulen liekiksi»;
8. mutta Pojasta: »Jumala,
sinun valtaistuimesi pysyy aina
ja iankaikkisesti, ja sinun valtakuntasi valtikka on oikeuden
valtikka.
9. Sinä rakastit vanhurskautta
ja vihasit laittomuutta; sentähden on Jumala, sinun Jumalasi,
voidellut sinut riemun öljyllä,
sinut enemmän kuin kumppanisi.»
10. Ja: »Sinä, Herra, alussa
maan perustit, ja taivaat ovat
kättesi tekoja;
11. ne katoavat, mutta sinä
pysyt, ja vanhenevat kaikki
niinkuin vaatteet,
12. ja niinkuin vaipan olet

---

1. 1. 4 Moos. 12: 6-8. Luuk. 1: 70. Gal. 4: 4. — **2.** Ps. 2: 8. Dan. 7: 14. Joh. 1: 3. Kol. 1: 15, 16. — **3.** Viis. 7: 26. Joh. 14: 9. 2 Kor. 4: 4. Hebr. 8: 1; 9: 12. — **4.** Fil. 2: 9, 10. — **5.** 2 Sam. 7: 14. Ps. 2: 7. Ap. t. 13: 33. Hebr. 5: 5. — **6.** Ps. 97: 7. Room. 8: 29. — **7.** Ps. 104: 4. — **8.** Ps. 45: 7, 8. — **9.** Ap. t. 10: 38. — **10.** Ps. 8: 4; 102: 26, 27. — **11.** Es. 51: 6. Luuk. 21: 33.

ne käärivä, niinkuin vaatteet ne myös muutetaan; mutta sinä olet sama, ja vuotesi eivät lopu».
13. Kenellepä enkeleistä hän koskaan on sanonut: »Istu minun oikealle puolelleni, kunnes panen vihollisesi sinun jalkojesi aluseksi»?
14. Eivätkö he kaikki ole palvelevia henkiä, palvelukseen lähetettyjä niitä varten, jotka saavat autuuden periä?

2 luku.

Kun jo enkelien kautta annettua lakia vastaan tehty rikos tuotti rangaistuksen, niin olemme me paljoa enemmän rangaistuksen alaisia, jos ylenkatsomme Kristuksen julistaman pelastuksen 1—4, sillä ei Jumala alistanut tulevaa maailmaa enkelien, vaan Kristuksen alle 5—9. Tullakseen pelastajaksi täytyi Kristuksen kärsiä ja kuolla veljiensä edestä ja kaikessa tulla heidän kaltaisekseen 10—18.

1. Sentähden tulee meidän sitä tarkemmin ottaa vaari siitä, mitä olemme kuulleet, jottemme vain joutuisi virran vietäviksi.
2. Sillä jos enkelien kautta puhuttu sana pysyi lujana, ja jokainen rikkomus ja tottelemattomuus sai oikeudenmukaisen palkkansa,
3. kuinka me voimme päästä pakoon, jos emme välitä tuosta niin suuresta pelastuksesta, jonka Herra alkuaan julisti ja joka niiden vahvistamana, jotka olivat sen kuulleet, saatettiin meille,
4. kun Jumala yhdessä heidän kanssaan todisti tunnusmerkeillä ja ihmeillä ja monenlaisilla voimateoilla ja jakamalla Pyhää Henkeä tahtonsa mukaan.
5. Sillä enkelien alle hän ei alistanut tulevaa maailmaa, josta me puhumme.
6. Vaan joku on jossakin paikassa todistanut, sanoen: »Mikä on ihminen, että häntä muistat, tai ihmisen poika, että otat hänestä huolehtiaksesi?
7. Sinä teit hänet vähäksi aikaa enkeleitä halvemmaksi, kirkkaudella ja kunnialla hänet seppelöit ja asetit hänet kättesi tekojen herraksi;
8. kaikki alistit hänen jalkojensa alle.» Sillä, alistaessaan kaikki hänen allensa, hän ei jättänyt mitään hänen allensa alistamatta. Mutta nyt emme vielä näe kaikkea hänen allensa alistetuksi.
9. Mutta hänet, joka vähäksi aikaa oli tehty enkeleitä halvemmaksi, Jeesuksen, me näemme hänen kuolemansa kärsimyksen tähden kirkkaudella ja kunnialla seppelöidyksi, jotta hän Jumalan armosta olisi kaikkien edestä maistanut kuoleman.
10. Sillä hänen, jonka tähden kaikki on ja jonka kautta kaikki on, sopi, saattaessaan paljon lapsia kirkkauteen, kärsimysten kautta tehdä heidän pelastuksensa päämies täydelliseksi.
11. Sillä sekä hän, joka pyhit-

13. Ps. 110: 1. Matt. 22: 44. 1 Kor. 15: 25. Ef. 1: 20, 21. Hebr. 10: 12. — **14.** Ps. 34: 8; 91: 11, 12.

2. 2. 5 Moos. 27: 26. Ap. t. 7: 38, 53. Gal. 3: 19. — **3.** Mark. 1: 14, 15. Hebr. 10: 29; 12: 25. — **4.** Mark. 16: 20. Ap. t. 2: 22; 14: 3. 1 Kor. 12: 4, 7, 11. 2 Kor. 12: 12. — **6.** Ps. 8: 5, 6; 144: 3. — **7.** Hebr. 1: 13. — **8.** Matt. 28: 18. 1 Kor. 15: 27. — **9.** Fil. 2: 8, 9. — **10.** Luuk. 24: 26. Hebr. 12: 2. — **11.** Matt. 12: 50; 25: 40. Joh. 15: 14; 20: 17. Hebr. 13: 12.

tää, että ne, jotka pyhitetään, ovat kaikki alkuisin yhdestä; josta syystä hän ei häpeäkään kutsua heitä veljiksi,

12. sanoessaan: »Olen julistava nimeäsi veljilleni, seurakunnan keskellä ylistävä sinua kiitosvirsillä»;

13. ja taas: »Olen luottava häneen»; ja taas: »Katso, minä ja lapset, jotka Jumala on antanut minulle!»

14. Koska siis lapsilla on veri ja liha, tuli hänkin niistä yhtäläisellä tavalla osalliseksi, jotta hän kuoleman kautta kukistaisi sen, jolla oli kuolema vallassaan, se on perkeleen,

15. ja vapauttaisi kaikki ne, jotka kuoleman pelosta kautta koko elämänsä olivat orjuuden alaisia.

16. Sillä eihän hän ota huomaansa enkeleitä, vaan Aabrahamin siemenen hän ottaa huomaansa.

17. Sentähden piti hänen kaikessa tulla veljiensä kaltaiseksi, jotta hänestä tulisi laupias ja uskollinen ylimäinen pappi tehtävissään Jumalaan nähden, sovittaakseen kansan synnit.

18. Sillä sen kautta, että hän itse on kärsinyt kiusattuna, voi hän kiusatuita auttaa.

3 luku.

Kehoitus katsomaan Kristukseen, ylimäiseen pappiimme, joka on Moosesta niin paljoa suurempi, kuin taloa hallitseva poika on palvelijaa korkeampi 1—6. Varoitetaan paatumuksesta ja epäuskosta ja viitataan niihin rangaistuksiin, jotka Israelin kansa tottelemattomuutensa tähden sai kärsiä erämaassa 7—19.

1. Sentähden, pyhät veljet, jotka olette taivaallisesta kutsumuksesta osalliset, kiinnittäkää mielenne tunnustuksemme apostoliin ja ylimäiseen pappiin, Jeesukseen,

2. joka on uskollinen asettajalleen, niinkuin Mooseskin oli »uskollinen koko hänen talossaan».

3. Sillä hän on Mooseksen suhteen katsottu ansaitsevan niin paljoa suuremman kirkkauden, kuin talon rakentajan kunnia on suurempi kuin talon.

4. Sillä kukin talo on jonkun rakentama, mutta kaiken rakentaja on Jumala.

5. Ja Mooses tosin oli »palvelijana uskollinen koko hänen talossaan», todistukseksi siitä, mitä vasta oli puhuttava,

6. mutta Kristus on uskollinen Poikana, hänen talonsa haltijana; ja hänen talonsa olemme me, jos loppuun asti pidämme lujana toivon antaman rohkeuden ja kerskauksen.

7. Sentähden, niinkuin Pyhä Henki sanoo: »Tänä päivänä, jos kuulette hänen äänensä,

8. älkää paaduttako sydämiänne niinkuin silloin, kun katkeroititte hänet kiusauksen päivänä erämaassa,

9. jossa isänne kiusasivat minua

12. Ps. 22: 23, 26. — **13.** 2 Sam. 22: 3. Es. 8: 17, 18. Joh. 10: 29; 17: 6. — **14.** Es. 25: 8. Joh. 1: 14; 12: 31. 1 Kor. 15: 26, 54, 55. 2 Tim. 1: 10. — **15.** Luuk. 1: 74. Room. 8: 15. — **16.** Es. 41: 8, 9. — **17.** Fil. 2: 7. Hebr. 4: 15; 5: 1, 2. — **18.** Matt. 4: 1.

3. 1. Hebr. 4: 14. — **2.** 4 Moos. 12: 7. — **3.** 2 Kor. 3: 7, 8. — **6.** Matt. 24: 13. 1 Kor. 3: 16; 6: 19. Ef. 2: 20-22. Kol. 1: 23. 1 Tim. 3: 15. — **7.** Ps. 95: 8, 9. — **8.** 2 Moos. 17: 1, 2. 4 Moos. 20: 2, 3, 13. 5 Moos. 33: 8.

ja koettelivat, ja näkivät kuitenkin tekoni neljäkymmentä vuotta;
10. ja sentähden minä vihastuin tälle sukukunnalle ja sanoin: 'aina he eksyvät sydämessään'; mutta he eivät oppineet tuntemaan teitäni,
11. niin että minä vihassani vannoin: 'he eivät pääse minun lepooni'».
12. Katsokaa, veljet, ettei vain kenelläkään teistä ole paha, epäuskoinen sydän, niin että hän luopuu elävästä Jumalasta,
13. vaan kehoittakaa toisianne joka päivä, niinkauan kuin sanotaan »tänä päivänä», jottei teistä kukaan synnin pettämänä paatuisi;
14. sillä me olemme tulleet osallisiksi Kristuksesta, kunhan vain pysymme alulla olevassa luottamuksessamme lujina loppuun asti.
15. Kun sanotaan: »Tänä päivänä, jos kuulette hänen äänensä, älkää paaduttako sydäntänne niinkuin silloin, kun katkeroititte hänet»,
16. ketkä sitten, vaikka kuulivat, katkeroittivat hänet? Eivätköhän kaikki, jotka olivat Mooseksen johdolla lähteneet Egyptistä?
17. Mutta keille hän oli vihoissaan neljäkymmentä vuotta? Eikö niille, jotka olivat syntiä tehneet, joiden ruumiit kaatuivat erämaassa?
18. Mutta keille hän vannoi, etteivät pääsisi hänen lepoonsa? Eikö tottelemattomille?
19. Ja niin me näemme, että he epäuskon vuoksi eivät voineet siihen päästä.

4 luku.

Lupaus päästä Jumalan lepoon pysyy vielä voimassaan, mutta on vain uskoville hyödyksi 1—10. Kehoitus kuuliaisuudessa pyrkimään siihen; sinne johdattaa meitä Jumalan elävä ja voimallinen sana 11—13 ja suuri ylimäinen pappimme, joka on kaikessa kiusattu niinkuin mekin, mutta ilman syntiä; hänen armonsa istuimen eteen me pelottomasti käykäämme 14—16.

1. Varokaamme siis, koska lupaus päästä hänen lepoonsa vielä pysyy voimassaan, ettei vain havaittaisi kenenkään teistä jääneen taipaleelle.
2. Sillä hyvä sanoma on julistettu meille niinkuin heillekin; mutta kuulemansa sana ei hyödyttänyt heitä, koska se ei uskossa sulautunut niihin, jotka sen kuulivat.
3. Sillä me pääsemme lepoon, me, jotka tulimme uskoon, niinkuin hän on sanonut: »Niin että vannoin vihassani: he eivät pääse minun lepooni», vaikka hänen tekonsa olivat valmiina maailman perustamisesta asti.
4. Sillä jossakin hän on seitsemännestä päivästä sanonut näin: »Ja Jumala lepäsi seitsemäntenä päivänä kaikista teoistaan»;
5. ja tässä taas: »He eivät pääse minun lepooni».
6. Koska siis edelleenkin varmana pysyy, että muutamat pääsevät siihen, ja ne, joille hyvä sanoma ensin julistettiin, eivät päässeet siihen tottelemattomuuden tähden,

---

11. Ps. 95: 11. — **12.** Hebr. 12: 15. — **13.** Es. 55: 6. 1 Tess. 5: 11, 14. — **14.** Hebr. 6: 11. — **15.** Hebr. 4: 7. — **17.** 4 Moos. 14: 22, 29, 31, 33; 26: 65. 1 Kor. 10: 5, 10. — **18.** 5 Moos. 1: 34, 35.
4. 3. Ps. 95: 11. Hebr. 3: 11. — **4.** 1 Moos. 2: 2.

7. niin hän taas määrää päivän, »tämän päivän», sanomalla Daavidin kautta niin pitkän ajan jälkeen, niinkuin ennen on sanottu: »Tänä päivänä, jos kuulette hänen äänensä, älkää paaduttako sydäntänne».
8. Sillä jos Josua olisi saattanut heidät lepoon, niin hän ei puhuisi toisesta, senjälkeisestä päivästä.
9. Niinmuodoin on Jumalan kansalla sapatinlepo vielä odotettavana.
10. Sillä joka on päässyt hänen lepoonsa, on saanut levon teoistaan, hänkin, niinkuin Jumala omistaan.
11. **A**hkeroikaamme siis päästä tuohon lepoon, jottei kukaan lankeaisi ja hänestä tulisi samanlainen tottelemattomuuden esimerkki kuin heistä.
12. Sillä Jumalan sana on elävä ja voimallinen ja terävämpi kuin mikään kaksiteräinen miekka ja tunkee läpi, kunnes erottaa sielun ja hengen, liitokset sekä ytimet, ja on sydämen ajatusten ja aikeitten tuomitsija;
13. eikä mikään luotu ole hänelle näkymätön, vaan kaikki on alastonta ja paljastettua hänen silmäinsä edessä, ja hänelle meidän on tehtävä tili.
14. **K**un meillä siis on suuri ylimäinen pappi, läpi taivasten kulkenut, Jeesus, Jumalan Poika, niin pitäkäämme kiinni tunnustuksesta.
15. Sillä meidän ylimäinen pappimme ei ole semmoinen, joka ei voi sääliä heikkouksiamme, vaan joka on ollut kaikessa kiusattuna samalla lailla kuin mekin, kuitenkin ilman syntiä.
16. Käykäämme sentähden uskalluksella armon istuimen eteen, jotta saisimme laupeuden ja löytäisimme armon, avuksemme oikeaan aikaan.

5 luku.

Jokaisen ylimäisen papin tuli uhrata kansan edestä, sääliä sitä ja olla Jumalan asettama 1—4; Kristus on asetettu ylimäiseksi papiksi Melkisedekin järjestyksen mukaan, ja hän on tullut iankaikkisen autuuden aikaansaajaksi 5—10. Hebrealaiset ovat vielä velttokuuloisia ja kristillisyydessään alaikäisiä 11—14.

1. **S**illä jokainen ylimäinen pappi, ollen ihmisten joukosta otettu, asetetaan ihmisten hyväksi niitä asioita varten, jotka Jumalalle tulevat, uhraamaan lahjoja ja uhreja syntien edestä,
2. ja hän voi säälien kohdella tietämättömiä ja eksyviä, koska hän itsekin on heikkouden alainen,
3. ja tämän heikkoutensa tähden hänen täytyy, samoinkuin kansan puolesta, niin itsensäkin puolesta uhrata syntien edestä.

---

7. Hebr. 3: 7, 15. — **8.** 5 Moos. 31: 7. Jos. 22: 4. — **10.** Ilm. 14: 13. — **12.** Saarn. 12: 11. Es. 49: 2. Jer. 23: 29. Joh. 12: 48. 1 Kor. 14: 24. Ef. 6: 17. 1 Piet. 1: 23. Ilm. 1: 16. — **13.** Ps. 33: 13-15; 34: 16, 17; 139: 1-5, 11, 12. Syr. 15: 19; 23: 29. — **14.** Hebr. 3: 1; 6: 20; 7: 26; 9: 11, 12; 10: 23. — **15.** Es. 53: 9. Matt. 4: 1. Luuk. 22: 28. 2 Kor. 5: 21. Hebr. 2: 17, 18. 1 Piet, 2: 22. — **16.** Ef. 3: 12. Hebr. 10: 19. 1 Joh. 3: 21.

5. **1.** 2 Moos. 28: 1. Hebr. 8: 3. — **2.** Hebr. 2: 17, 18; 4: 15. — **3.** 3 Moos. 4: 3; 9: 7; 16: 6. Hebr. 7: 27; 9: 7.

4. Eikä kukaan ota sitä arvoa itselleen, vaan Jumala kutsuu hänet niinkuin Aaroninkin.

5. Niinpä Kristuskaan ei itse nostanut itseään tuohon ylimäisen papin kunniaan, vaan hän, joka sanoi hänelle: »Sinä olet minun poikani, tänä päivänä minä sinut synnytin»;

6. niinkuin hän toisessakin paikassa sanoo: »Sinä olet pappi iankaikkisesti, Melkisedekin järjestyksen mukaan».

7. Ja lihansa päivinä hän kovalla huudolla ja kyynelillä uhrasi rukouksia ja anomuksia sille, joka voi pelastaa hänet kuolemasta; ja hänen rukouksensa kuultiin hänen jumalanpelkonsa tähden.

8. Ja niin hän, vaikka oli Poika, oppi kuuliaisuuden siitä, mitä kärsi,

9. ja kun oli päässyt täydelliseksi, tuli hän iankaikkisen autuuden aikaansaajaksi kaikille, jotka ovat hänelle kuuliaisia,

10. hän, jota Jumala puhuttelee »ylimäiseksi papiksi Melkisedekin järjestyksen mukaan».

11. Tästä meillä on paljo sanottavaa, ja sitä on vaikea sanoin selittää, koska olette käyneet velttokuuloisiksi.

12. Sillä te, joiden olisi jo aika olla opettajia, olette taas sen tarpeessa, että teille opetetaan Jumalan sanojen ensimäisiä alkeita; ja olette tulleet sellaisiksi, jotka tarvitsevat maitoa eivätkä vahvaa ruokaa.

13. Sillä jokainen, joka vielä nauttii maitoa, on kokematon vanhurskauden sanassa, sillä hän on lapsi;

14. mutta vahva ruoka on täysi-ikäisiä varten, niitä varten, joiden aistit tottumuksesta ovat harjaantuneet erottamaan hyvän pahasta.

6 luku.

Kehoitus pyrkimään täydellisyyteen 1—3, koska pysähtyminen voi aiheuttaa semmoisen luopumuksen, josta ei enää voi uudistua parannukseen 4—8. Uskolla ja kärsivällisyydellä on meidän omistaminen Jumalan lujat, valalla vahvistetut lupaukset 9—20.

1. Jättäkäämme sentähden Kristuksen opin alkeet ja pyrkikäämme täydellisyyteen, ryhtymättä taas uudestaan laskemaan perustusta, joka on parannuksessa kuolleista töistä ja uskossa Jumalaan,

2. opissa kasteista ja kätten päällepanemisesta, kuolleitten ylösnousemisesta ja iankaikkisesta tuomiosta;

3. ja niin me tahdomme tehdä, jos Jumala muutoin sen sallii.

4. Sillä mahdotonta on niitä, jotka kerran ovat valistetut ja taivaallista lahjaa maistaneet ja Pyhästä Hengestä osallisiksi tulleet

5. ja maistaneet Jumalan hyvää sanaa ja tulevan maailmanajan voimia,

6. ja sitten ovat luopuneet —

---

4. 1 Aikak. 23: 13. — **5.** Ps. 2: 7. Joh. 8: 54. Hebr. 1: 5. — **6.** 1 Moos. 14: 18, 19. Ps. 110: 4. Hebr. 7: 17. — **7.** Matt. 26: 39; 27: 46, 50. Luuk. 22: 41, 42. Joh. 12: 27. — **8.** Fil. 2: 8. — **9.** Es. 45: 17. Room. 1: 5. Hebr. 2: 10. — **12.** 1 Kor. 3: 1, 2. 1 Piet. 2: 2. — **13.** 1 Kor. 3: 1, 2; 14: 20. Ef. 4: 14. — **14.** Fil. 1: 10.

6. **3.** Jaak. 4: 15. — **4.** Matt. 12: 31, 45. Hebr. 10: 26. 1 Joh. 5: 16. — **6.** 2 Piet. 2: 20.

taas uudistaa parannukseen, he
kun jälleen itsellensä ristiinnau-
litsevat Jumalan Pojan ja häntä
julki häpäisevät.
7. Sillä maa, joka särpää si-
säänsä sen päälle usein tulevan
sateen ja kantaa kasvun hyödyksi
niille, joita varten sitä viljellään-
kin, saa siunauksen Jumalalta;
8. mutta se, joka tuottaa or-
jantappuroita ja ohdakkeita, on
kelvoton ja lähellä kirousta, ja
sen loppu on, että se poltetaan.
9. Mutta teistä, rakkaat, us-
komme sitä, mikä on parempaa
ja mikä koituu teille pelastuk-
seksi — vaikka puhummekin
näin.
10. Sillä Jumala ei ole väärä-
mielinen, niin että unohtaisi
teidän työnne ja rakkautenne,
jota olette osoittaneet hänen
nimeänsä kohtaan, kun olette
palvelleet pyhiä ja vielä pal-
velette.
11. Mutta me halajamme sitä,
että kukin teistä on osoittava
samaa harrastusta säilyttääkseen
toivon varmuuden loppuun asti,
12. jottette kävisi veltoiksi,
vaan että teistä tulisi niiden
seuraajia, jotka uskon ja kärsi-
vällisyyden kautta perivät sen,
mikä on luvattu.
13. Sillä kun Jumala oli anta-
nut lupauksen Aabrahamille, van-
noi hän itsensä kautta, koska
hänellä ei ollut ketään suurem-
paa, kenen kautta vannoa,
14. ja sanoi: »Totisesti, siuna-
ten minä sinut siunaan ja enen-
täen minä sinut enennän»,
15. ja näin Aabraham, kärsi-
vällisesti odotettuaan, sai, mitä
oli luvattu.
16. Ihmiset näet vannovat suu-
rempansa kautta, ja vala on
heille vahvistukseksi ja tekee lo-
pun kaikista vastaväitteistä.
17. Sentähden, kun Jumala
tahtoi vielä tehokkaammin lu-
pauksen perillisille osoittaa, että
hänen päätöksensä on muuttu-
maton, takasi hän sen valalla,
18. jotta me näistä kahdesta
muuttumattomasta asiasta, joissa
Jumala ei ole voinut valehdella,
saisimme voimallisen kehoituk-
sen, me, jotka olemme paenneet
pitämään kiinni edessämme ole-
vasta toivosta.
19. Se toivo meille on ikään-
kuin sielun ankkuri, varma ja
luja, joka ulottuu esiripun sisä-
puolelle asti,
20. jonne Jeesus edelläjuoksi-
jana meidän edestämme on men-
nyt, tultuaan ylimäiseksi papiksi
Melkisedekin järjestyksen mu-
kaan iankaikkisesti.

7 luku.

Melkisedek, johon Kristusta verrataan 1—3, on leeviläisiä pappeja ylempi 4—10. Lakiin perustuva pappeus oli muutettava, koska laki ei voinut mitään täydelliseksi tehdä ja Kristuksella on toinen, iankaikkinen pappeus 11—19. Hänestä tuli Jumalan valalla asettama ylimäinen pappi 20—22, ainoa, täydellinen pelastaja 23—25, synnitön, joka kerta kaikkiaan uhrasi itsensä kansan syntien edestä 26—28.

8. Matt. 21: 19. — **10.** Sananl. 14: 31. Matt. 10: 42; 25: 40. Mark. 9: 41. Joh. 13: 20. Room. 3: 4. 1 Kor. 15: 58. — **13.** 1 Moos. 22: 16, 17. Ps. 105: 9. Luuk. 1: 73. — **14.** 1 Moos. 12: 2, 3. — **15.** Hebr. 10: 36. — **16.** 2 Moos. 22: 11. — **18.** 4 Moos. 23: 19. Tiit. 1: 2. — **20.** Hebr. 3: 1; 4: 14; 8: 1; 9: 11, 12.

1. Sillä tämä Melkisedek, Saalemin kuningas, Jumalan, korkeimman pappi, joka meni Aabrahamia vastaan, hänen palatessaan kuninkaita voittamasta, ja siunasi hänet;
2. jolle Aabraham myös antoi kymmenykset kaikesta ja joka ensiksi, niinkuin hänen nimensäkin sanoo, on »vanhurskauden kuningas», ja sen lisäksi vielä »Saalemin kuningas», se on »rauhan kuningas»;
3. jolla ei ole isää, ei äitiä, ei sukua, jolla ei ole päiväinsä alkua eikä elämänsä loppua, mutta joka on Jumalan Pojan kaltaiseksi kuvattu — hän pysyy pappina ainaisesti.
4. Katsokaapa, kuinka suuri hän on, jolle itse kantaisä Aabraham antoi kymmenykset parhaimmasta saaliistaan.
5. Onhan niillä Leevin pojista, jotka saavat pappeuden, käsky lain mukaan ottaa kymmenyksiä kansalta, se on veljiltään, vaikka nämä ovatkin Aabrahamin kupeista lähteneet;
6. mutta hän, joka ei polveutunut heistä, otti kymmenykset Aabrahamilta ja siunasi sen, jolla oli lupaukset.
7. Mutta kieltämätöntä on, että halvempi saa siunauksen paremmaltaan.
8. Ja täällä kuolevaiset ihmiset ottavat kymmenyksiä, mutta siellä se, jonka todistetaan elävän.
9. Ja Aabrahamin kautta, niin sanoakseni, on Leevikin, joka ottaa kymmenyksiä, saanut maksaa kymmenyksiä;
10. sillä hän oli vielä isänsä kupeissa, kun Melkisedek meni tätä vastaan.
11. Jos siis täydellisyys olisi saavutettu leeviläisen pappeuden kautta, sillä tätä pappeutta edellyttäen laki kansalle säädettiin, miksi sitten oli tarpeen, että toisenlainen pappi nousi Melkisedekin järjestyksen mukaan eikä tullut nimitetyksi Aaronin järjestyksen mukaan?
12. Sillä pappeuden muuttuessa tapahtuu välttämättä lainkin muutos.
13. Sillä se, josta tämä sanotaan, oli toista sukukuntaa, josta ei kukaan ole alttaritointa hoitanut;
14. onhan tunnettua, että Herramme on noussut Juudasta, jolle sukukunnalle Mooses ei puhunut papeista mitään.
15. Ja tämä käy vielä paljoa selvemmäksi, kun toisenlainen, Melkisedekin kaltainen pappi nousee,
16. joka ei ole siksi tullut lihallista polveutumista vaativan lain mukaan, vaan katoamattoman elämän voimasta.
17. Hänelle näet todistetaan: »Sinä olet pappi iankaikkisesti, Melkisedekin järjestyksen mukaan».
18. Täten kyllä entinen säännös kumotaan, koska se oli voimaton ja hyödytön
19. — laki ei näet tehnyt mitään täydelliseksi — mutta sijaan pannaan parempi toivo, jonka kautta lähestymme Jumalaa.

---

7. **1.** 1 Moos. 14: 18, 19. — **5.** 4 Moos. 18: 21, 22, 26. 5 Moos. 18: 1, 2. — **6.** Room. 4: 13. — **11.** Gal. 2: 21. — **14.** 4 Moos. 18: 21-23. 24: 17. Es. 11: 1. Matt. 1: 1, 2. Room. 1: 3. Ilm. 5: 5. — **17.** Ps. 110: 4. Hebr. 5:6. — **18.** Room. 8: 3. Gal. 4: 9. — **19.** Joh. 1: 17. Ap. t. 13: 38, 39. Room. 3: 20, 21. Ef. 2: 18; 3: 11, 12.

20. Ja mikäli tämä ei tapahtunut ilman valantekoa — nuo näet ovat ilman valaa tulleet papeiksi,
21. mutta tämä valalla, sen asettamana, joka sanoi hänelle: »Herra on vannonut eikä ole katuva: 'sinä olet pappi iankaikkisesti'» —
22. sikäli on myös se liitto parempi, jonka takaajaksi Jeesus on tullut.
23. Ja noita toisia pappeja on tullut useampia, koska kuolema ei sallinut heidän pysyä;
24. mutta tällä on katoamaton pappeus, sentähden että hän pysyy iankaikkisesti,
25. jonka tähden hän myös voi täydellisesti pelastaa ne, jotka hänen kauttaan Jumalan tykö tulevat, koskapa hän aina elää rukoillakseen heidän edestään.
26. Sellainen ylimäinen pappi meille sopikin, pyhä, viaton, tahraton, syntisistä erotettu ja taivaita korkeammaksi tullut,
27. jonka ei joka päivä ole tarvis, niinkuin ylimäisten pappien, ensiksi uhrata omien syntiensä edestä ja sitten kansan; sillä tämän hän teki kerta kaikkiaan, uhratessaan itsensä.
28. Laki näet asettaa ylimäisiksi papeiksi ihmisiä, jotka ovat heikkoja, mutta valan sana, joka on myöhäisempi kuin laki, asettaa Pojan, iankaikkisesti täydelliseksi tehdyn.

8 luku.

Kristus toimittaa ylimäisenä pappina palvelusta Jumalan rakentamassa majassa, josta maailmainen maja oli vain jäljennös 1—5; hän on sen jalomman, uuden liiton välittäjä, jonka Jumala oli luvannut tehdä kansansa kanssa 6—13.

1. Mutta pääkohtana siinä, mitä puhumme, on tämä: meillä on sellainen ylimäinen pappi, joka istuu Majesteetin valtaistuimen oikealla puolella taivaissa,
2. tehdäkseen pappispalvelusta kaikkein pyhimmässä, siinä oikeassa majassa, jonka on rakentanut Herra eikä ihminen.
3. Sillä jokainen ylimäinen pappi asetetaan uhraamaan lahjoja ja uhreja, jonka tähden on välttämätöntä, että tälläkin on jotakin uhraamista.
4. Jos hän siis olisi maan päällä, ei hän olisikaan pappi, koska jo on olemassa niitä, jotka lain mukaan esiinkantavat lahjoja,
5. ja jotka palvelevat siinä, mikä on taivaallisten jäljennös ja varjokuva, niinkuin ilmaistiin Moosekselle, kun hänen oli valmistettava maja. »Katso», sanotaan hänelle, »että teet kaikki sen perikuvan mukaan, joka näytettiin sinulle vuorella.»
6. Mutta nyt hän on saanut niin paljoa jalomman viran, kuin on paremman liiton välittäjäkin, liiton, joka on paremmille lupauksille perustettu.

22. Hebr. 8: 6; 12: 24. — **24.** Hebr. 9: 24. — **25.** Room. 8: 34. 1 Joh. 2: 1, 2. — **26.** Hebr. 4: 14, 15. — **27.** 3 Moos. 9: 7; 16: 3, 6, 11. Hebr. 5: 2; 9: 7, 11, 12. — **28.** Hebr. 2: 10; 5: 1, 2, 9.

8. 1. Ps. 110: 1. Ef. 1: 20. Kol. 3: 1. Hebr. 1: 3; 4: 14; 12: 2. — **2.** Hebr. 9: 8, 11, 24; 10: 21. — **3.** Ef. 5: 1, 2. Hebr. 5: 1. — **5.** 2 Moos. 25: 40. Kol. 2: 17. Hebr. 10: 1. — **6.** 2 Kor. 3: 6, 7. Hebr. 7: 22; 12: 24.

7. Sillä jos tuo ensimäinen olisi ollut moitteeton, ei toiselle olisi etsitty sijaa.
8. Sillä moittien heitä hän sanoo: »Katso, tulevat ne päivät, Herra sanoo, jolloin minä Israelin huonekunnan kanssa ja Juudan huonekunnan kanssa teen uuden liiton,
9. en sellaista liittoa, jonka tein heidän isiensä kanssa sinä päivänä, kun tartuin heidän käteensä viedäkseni heidät pois Egyptin maasta. Sillä he eivät pysyneet minun liitossani, ja niin minäkään en heistä huolinut, sanoo Herra.
10. Sillä se liitto, jonka näiden päivien jälkeen olen tekevä Israelin huonekunnan kanssa, on tämä, sanoo Herra: olen paneva lakini heidän mieleensä, ja heidän sydämeensä olen ne kirjoittava, ja olen oleva heidän Jumalansa, ja heistä tulee minun kansani.
11. Ja silloin ei kenenkään tarvitse opettaa kansalaistaan eikä kenenkään veljeään sanoen: 'Tunne Herra'; sillä kaikki tuntevat minut, heidän pienimmästään aina suurimpaan saakka.
12. Sillä minä olen antava anteeksi heidän vääryytensä enkä ole enää muistava heidän syntejään.»
13. Sanoessaan »uuden» hän on julistanut ensimäisen liiton vanhentuneeksi; mutta se, mikä vanhenee ja on aikansa elänyt, on häviötänsä lähellä.

9 luku.

Ensimäisen liiton pyhäkkö ja uhripalvelus oli vaillinainen ja ainoastaan määräajaksi tarkoitettu 1—10, mutta Kristuksen ylimäispapillinen toiminta on täydellinen; hän on mennyt oikeaan pyhäkköön, taivaaseen, ja uhraamalla oman itsensä aikaansaanut iankaikkisen lunastuksen 11—14. Siten Kristuksesta on tullut uuden liiton välittäjä, ja hän rukoilee nyt meidän edestämme 15—28.

1. Olihan tosin ensimäiselläkin liitolla sääntöjä jumalanpalvelusta varten ja maailmainen pyhäkkönsä.

2. Sillä maja oli valmistettu niin, että siinä oli etumainen maja, jossa oli sekä kynttiläjalka että pöytä ja esiinpanoleivät, ja sen nimi on »pyhä».

3. Mutta toisen esiripun takana oli se maja, jonka nimi on »kaikkein pyhin»;

4. siinä oli kultainen suitsutusalttari ja liiton arkki, yltympäri kullalla silattu, jossa kultainen mannaa sisältävä astia ja Aaronin viheriöinyt sauva ja liiton taulut,

5. ja arkin päällä kirkkauden kerubit varjostamassa sovituskantta. Mutta näistä nyt ei ole syytä puhua kustakin erikseen.

6. Kun nyt kaikki on näin järjestetty, menevät papit joka aika etumaiseen majaan jumalanpalvelusta toimittamaan,

8. Jer. 31: 31, 32. — **10.** Jer. 24: 7. Sak. 8: 8. Hebr. 10: 16, 17. — **11.** Es. 54: 13. Joh. 6: 45. 1 Joh. 2: 27. — **13.** Room. 10: 4.
9. 1. 2 Moos. 25: 1; 36: 1. — **2.** 2 Moos. 25: 23, 31, 32. 3 Moos. 24: 2. — **3.** 2 Moos. 26: 33, 34. — **4.** 2 Moos. 16: 33; 25: 10, 16; 30: 1. 4 Moos. 17: 8-10. 1 Kun. 8: 9. — **6.** 4 Moos. 18: 3, 4.

7. mutta toiseen majaan menee ainoastaan ylimäinen pappi kerran vuodessa, ei ilman verettä, jonka hän uhraa itsensä edestä ja kansan tahattomien syntien edestä.
8. Täten Pyhä Henki osoittaa, että tie kaikkein pyhimpään vielä on ilmaisematta, niinkauan kuin etumainen maja vielä on olemassa.
9. Tämä on nykyiseen aikaan kohdistuva vertauskuva, ja sen mukaisesti uhrataan lahjoja ja uhreja, jotka eivät kykene omaatuntoa myöten tekemään täydelliseksi sitä, joka jumalanpalvelusta toimittaa,
10. vaan jotka, niinkuin ruuat ja juomat ja erilaiset pesotkin, ovat ainoastaan lihan sääntöjä, uuden järjestyksen aikaan asti asetettuja.
11. Mutta Kristus, kun tuli tulevaisen hyvän ylimäiseksi papiksi, niin hän suuremman ja täydellisemmän majan kautta, joka ei ole käsin tehty, se on, joka ei ole tätä luomakuntaa,
12. meni, ei kauristen ja vasikkain veren kautta, vaan oman verensä kautta kerta kaikkiaan kaikkein pyhimpään ja sai aikaan iankaikkisen lunastuksen.
13. Sillä jos kauristen ja härkäin veri ja hiehon tuhka, saastaisten päälle vihmottuna, pyhittää lihanpuhtauteen,
14. kuinka paljoa enemmän Kristuksen veri, hänen, joka iankaikkisen Hengen kautta uhrasi itsensä viattomana Jumalalle, on puhdistava meidän omantuntomme kuolleista teoista palvelemaan elävää Jumalaa!
15. Ja sentähden hän on uuden liiton välittäjä, jotta sen perustuksella, että hänen kuolemansa on tapahtunut lunastukseksi ensimäisen liiton aikuisista rikkomuksista, ne, jotka ovat kutsutut, saisivat luvatun iankaikkisen perinnön.
16. Sillä missä on olemassa testamentti, siinä on sen tekijän kuolema toteennäytettävä;
17. sillä vasta kuoleman jälkeen testamentti on pitävä, koska se ei milloinkaan ole voimassa tekijänsä eläessä.
18. Sentähden ei myöskään ensimäistä liittoa verettä vihitty.
19. Sillä kun Mooses oli kaikelle kansalle julkilukenut kaikki käskyt, niinkuin ne laissa kuuluvat, otti hän vasikkain ja kauristen veren ynnä vettä ja purppuravillaa ja isoppia ja vihmoi sekä itse kirjan että kaiken kansan,
20. sanoen: »Tämä on sen liiton veri, jonka Jumala on säätänyt teitä varten».
21. Ja samoin hän verellä vihmoi majankin ja kaikki palvelukseen kuuluvat esineet.
22. Niin miltei kaikki puhdistetaan lain mukaan verellä, ja ilman verenvuodatusta ei tapahdu anteeksiantamista.

7. 2 Moos. 30: 10. 3 Moos. 16: 1, 3. Hebr. 5: 3. — **8.** Es. 35: 8. Joh. 14: 6. Hebr. 10: 19, 20. — **10.** 2 Moos. 29: 4. 3 Moos. 11: 1, 2. 4 Moos. 19: 7. — **11.** Hebr. 3: 1; 4: 14; 8: 1. — **12.** Ap. t. 20: 28. Hebr. 10: 10, 11. 1 Piet. 1: 18, 19. — **13.** 4 Moos. 19: 2. — **14.** Luuk. 1: 74. Room. 6: 13. Gal. 1: 4; 2: 20. 1 Tess. 1: 9. Tiit. 2: 14. 1 Joh. 1: 7. Ilm. 1: 5. — **15.** Room. 3: 25. 1 Tim. 2: 5. Hebr. 12: 24. 1 Piet. 3: 18. — **17.** Gal. 3: 15. — **19.** 2 Moos. 24: 3-8. 3 Moos. 14: 4. — **21.** 2 Moos. 29: 21, 36. 3 Moos. 8: 15, 19. — **22.** 3 Moos. 17: 11. Ef. 1: 7.

23. On siis välttämätöntä, että
taivaallisten jäljennökset tällä
tavoin puhdistetaan, mutta että
taivaalliset itse puhdistetaan pa-
remmilla uhreilla kuin nämä.
24. Sillä Kristus ei mennyt
käsin tehtyyn kaikkein pyhim-
pään, joka vain on oikean kuva,
vaan itse taivaaseen, nyt esiin-
tyäkseen Jumalan kasvojen edes-
sä meidän hyväksemme.
25. Eikä hän mennyt uhra-
takseen itsensä monta kertaa,
niinkuin ylimäinen pappi joka
vuosi menee kaikkein pyhim-
pään, vierasta verta mukanaan,
26. sillä muutoin hänen olisi
pitänyt kärsiä monta kertaa
maailman perustamisesta asti;
vaan nyt hän on yhden ainoan
kerran maailmanaikojen lopulla
ilmestynyt poistaakseen synnin
uhraamalla itsensä.
27. Ja samoinkuin ihmisille on
määrätty, että heidän kerran on
kuoleminen, mutta senjälkeen tu-
lee tuomio,
28. samoin Kristuskin, kerran
uhrattuna ottaakseen pois mo-
nien synnit, on toistamiseen il-
man syntiä näyttäytyvä pelas-
tukseksi niille, jotka häntä odot-
tavat.

10 luku.

Laki uhreinensa ei saa aikaan täydellistä puhdistusta 1—4, mutta Kristus on täyttänyt Jumalan tahdon ja pyhittänyt meidät uhraamalla itsensä 5—10. Uhrillaan hän on poistanut synnit ja perustanut uuden liiton 11—18; sentähden tulee meidän pelottomasti käydä näin avattua tietä Jumalan tykö ja kehoittaa toisiamme rakkauteen 19—25. Niillä, jotka tahallaan syntiä tekevät, on hirmuinen tuomio odotettavana 26—31; kristittyjen tulee olla kestäväisiä uskossa, niin pelastaakseen sielunsa 32—39.

1. Sillä koska laki on vain
tulevan hyvän varjo, eikä olioi-
den todellinen kuva, ei se kos-
kaan voi samoilla jokavuotisilla
uhreilla, joita he alinomaa kan-
tavat esiin, tehdä niiden tuojia
täydellisiksi.
2. Sillä eiköhän muutoin olisi
lakattu niitä uhraamasta, kos-
kapa näillä, jotka jumalanpalve-
lustaan toimittavat, kerran puh-
distettuina, ei enää olisi ollut
mitään tietoisuutta synneistä?
3. Mutta niissä on jokavuoti-
nen muistutus synneistä.
4. Sillä mahdotonta on, että
härkäin ja kauristen veri voi
ottaa pois syntejä.
5. Sentähden hän maailmaan
tullessaan sanoo: »Uhria ja antia
et tahtonut, mutta ruumiin sinä
minulle valmistit;
6. polttouhreihin ja syntiuh-
reihin et mielistynyt.
7. Silloin minä sanoin: 'Katso,
minä tulen — kirjassa on minusta
kirjoitettu — tekemään sinun
tahtosi, Jumala'.»
8. Kun hän ensin sanoo: »Uh-
reja ja anteja ja polttouhreja ja
syntiuhreja et tahtonut etkä
niihin mielistynyt», vaikka niitä
lain mukaan uhrataankin,
9. sanoo hän sitten: »Katso,
minä tulen tekemään sinun tah-

24. Room. 8: 34. 1 Joh. 2: 1. — **25.** 2 Moos. 30: 10. Hebr. 7: 27. — **26.** Gal. 4: 4. — **27.** 1 Moos. 3: 19. — **28.** Es. 53: 12. Matt. 26: 28. Room. 5: 6-8. Fil. 3: 20. 1 Piet. 2: 24; 3: 18.

10. 1. Kol. 2: 17. Hebr. 7: 19; 8: 5; 9: 9. — **3.** 3 Moos. 16: 21. — **4.** 3 Moos. 16: 14. — **5.** Ps. 40: 7, 8; 50: 9; 51: 18. Es. 1: 11. Jer. 6: 20. Aam. 5: 21.

tosi». Hän poistaa ensimäisen,
pystyttääkseen toisen.
10. Ja tämän tahdon perus-
teella me olemme pyhitetyt Jee-
suksen Kristuksen ruumiin uh-
rilla kerta kaikkiaan.
11. Ja papit seisovat päivän
toisensa perästä palvelustaan
toimittamassa ja usein uhraa-
massa aina samoja uhreja, jotka
eivät koskaan voi syntejä poistaa;
12. mutta tämä on, uhrattu-
aan yhden ainoan uhrin syntien
edestä, ainiaksi istuutunut Ju-
malan oikealle puolelle,
13. ja odottaa nyt vain, että
hänen vihollisensa pannaan hä-
nen jalkojensa aluseksi.
14. Sillä yhdellä ainoalla uh-
rilla hän on ainiaksi tehnyt täy-
dellisiksi ne, jotka pyhitetään.
15. Todistaahan sen meille Py-
hä Henkikin; sillä sanottuaan:
16. »Tämä on se liitto, jonka
näiden päivien jälkeen olen te-
kevä heidän kanssaan», sanoo
Herra: »Olen antava lakini hei-
dän sydämeensä ja heidän mie-
leensä olen ne kirjoittava»;
17. ja: »heidän syntejänsä ja
laittomuuksiansa en ole enää
muistava».
18. Mutta missä nämä ovat
anteeksi annetut, siinä ei uhria
synnin edestä enää tarvita.
19. Koska meillä siis, veljet,
on luja luottamus siihen, että
meillä Jeesuksen veren kautta
on pääsö kaikkein pyhimpään,
20. jonka pääsön hän on vih-
kinyt meille uudeksi ja eläväksi
esiripun kautta, se on hänen li-
hansa kautta, kulkevaksi tieksi,
21. ja koska meillä on »suuri
pappi, Jumalan huoneen haltija»,
22. niin käykäämme esiin toti-
sin sydämin täydessä uskon var-
muudessa, sydän vihmottuna
puhtaaksi pahasta omastatun-
nosta ja ruumis puhtaalla vedellä
pestynä;
23. pysykäämme järkähtämättä
toivomme tunnustuksessa, sillä
hän, joka antoi lupauksen, on
uskollinen,
24. ja valvokaamme toinen
toistamme innostuttaaksemme
toisiamme rakkauteen ja hyviin
tekoihin,
25. älkäämmekä jättäkö omaa
seurakunnankokoustamme, niin-
kuin muutamien on tapana, vaan
kehoittakaamme toisiamme, sitä
enemmän, kuta enemmän näette
tuon päivän lähestyvän.
26. Sillä jos me tahallamme
teemme syntiä, päästyämme tun-
temaan totuuden, niin ei ole enää
olemassa uhria syntiemme edestä,
27. vaan kauhea tuomion odo-
tus ja kiivauden tuli, joka on
syövä vastustajat.
28. Joka panee mitättömäksi
Mooseksen lain, hänen on armotta
kuoltava kahden tai kolmen hen-
kilön todistuksen nojalla;
29. kuinka paljoa kovemman
rangaistuksen luulettekaan sen

10. Hebr. 9: 12, 28. — **11.** 2 Moos. 29: 38. — **12.** Hebr. 1: 3; 8: 1. — **13.** Hebr. 1: 13. — **14.** Hebr. 9: 26. — **16.** Jer. 31: 33, 34. Room. 11: 27. Hebr. 8: 10. — **19.** Matt. 27: 51. Joh. 10: 9. Room. 5: 2. Ef. 2: 13, 18; 3: 12. Hebr. 9: 7, 8. — **21.** Hebr. 4: 14. — **22.** Hes. 36: 25. Ef. 5: 26. Jaak. 1: 6. — **23.** 1 Kor. 1: 9. 1 Tess. 5: 24. — **25.** Room. 13: 11. 1 Kor. 10: 11. Kol. 3: 16. — **26.** 4 Moos. 15: 30. Hebr. 6: 4, 5. 2 Piet. 2: 20. 1 Joh. 5: 16. — **27.** Es. 26: 11. Sef. 1: 18; 3: 8. — **28.** 4 Moos. 35: 30. 5 Moos. 17: 6; 19: 15. — **29.** 1 Kor. 11: 25. Hebr. 2: 3; 12: 25.

14. 765 — 28

ansaitsevan, joka tallaa jalkoi-
hinsa Jumalan Pojan ja pitää
epäpyhänä liiton veren, jossa
hänet on pyhitetty, ja joka ar-
mon Henkeä herjaa!
30. Sillä me tunnemme hä-
net, joka on sanonut: »Minun
on kosto, minä olen maksava»;
ja vielä: »Herra on tuomitseva
kansansa».
31. Hirmuista on langeta elä-
vän Jumalan käsiin.
32. **Mutta** muistakaa entisiä
päiviä, jolloin te, valon saatu-
anne, kestitte monet kärsimysten
taistelut,
33. kun toiselta puolen häväis-
tyksin ja ahdistuksin olitte maa-
ilman pilkaksi asetetut, toiselta
puolen taas jouduitte niiden
osaveljiksi, jotka vaelsivat sa-
malla tavalla.
34. Sillä vankien kanssa te
olette kärsineet ja ilolla pitäneet
hyvänänne omaisuutenne ryös-
tön, tietäen, että teillä on pa-
rempi tavara, joka pysyy.
35. Älkää siis heittäkö pois
uskallustanne, jonka palkka on
suuri.
36. Sillä te tarvitsette kestä-
väisyyttä, tehdäksenne Jumalan
tahdon ja saadaksenne sen, mikä
on luvattu.
37. Sillä »vähän, aivan vähän
aikaa vielä, niin tulee hän,
joka on tuleva, eikä viivyttele;
38. mutta minun vanhurs-
kaani on uskosta elävä, ja jos
hän vetäytyy pois, ei minun sie-
luni mielisty häneen».
39. Mutta me emme ole niitä,
jotka vetäytyvät pois, itsellensä
kadotukseksi, vaan niitä, jotka
uskovat sielunsa pelastukseksi.

11 luku.

Uskon olemus ja voima 1—3. Uskon esikuvina ovat Aabel, Eenok, Nooa 4—7, Aabraham, Saara, Iisak, Jaakob, Joosef 8—22, Mooses ja hänen vanhempansa, Josua, Raahab 23—31 ja Israelin myöhemmästä historiasta useat muut, jotka uskon voimasta tekivät sankaritekoja tai kärsivät kovia vaivoja 32—38, vaikkei lupaus Messiaasta vielä heidän aikanaan täyttynyt 39. 40.

1. **Mutta** usko on luja luotta-
mus siihen, mitä toivotaan,
ojentautumista sen mukaan, mikä
ei näy.
2. Sillä sen kautta saivat van-
hat todistuksensa.
3. Uskon kautta tajuamme,
että maailmat ovat rakennetut
Jumalan sanalla, niin että se,
mikä nähdään, ei ole syntynyt
näkyväisestä.
4. **U**skon kautta uhrasi Aabel
Jumalalle paremman uhrin kuin
Kain, ja koska uskoi, sai hän
todistuksen, että oli vanhurskas,
kun Jumala antoi todistuksen
hänen lahjoistaan; ja uskonsa
kautta hän vielä kuoltuaankin
puhuu.
5. Uskon kautta otettiin Eenok
pois, jottei hän näkisi kuolemaa,
»eikä häntä enää ollut, koskapa
Jumala oli ottanut hänet pois».
Sillä ennen poisottamistaan hän

30. 5 Moos. 32: 35, 36. Room. 12: 19. — **32.** Fil. 1: 29, 30. — **33.** 1 Kor. 4: 9. — **34.** Matt. 5: 12; 6: 19, 20; 19: 21. Ap. t. 5: 41. Jaak. 1: 2. — **35.** Matt. 10: 32. — **36.** Luuk. 21: 19. Hebr. 6: 12. Jaak. 5: 8. — **37.** Hab. 2: 3, 4. — **38.** Room. 1: 17. Gal. 3: 11.

11. 1. Room. 8: 38. 1 Kor. 2: 9. 2 Kor. 5: 7. — **2.** Syr. luvut 44-49. — **3.** 1 Moos. 1: 1-3. Ps. 33: 6; 148: 5. 2 Piet. 3: 5. — **4.** 1 Moos. 4: 4, 5. Matt. 23: 35. — **5.** 1 Moos. 5: 21-24.

oli saanut todistuksen, että oli otollinen Jumalalle.

6. Mutta ilman uskoa on mahdoton olla otollinen; sillä Jumalan tykö menevän täytyy uskoa, että Jumala on ja että hän palkitsee ne, jotka häntä etsivät.

7. Uskon kautta rakensi Nooa, saatuaan ilmoituksen siitä, mikä ei vielä näkynyt, pyhässä pelossa arkin huonekuntansa pelastukseksi; ja sillä, että uskoi, hän tuomitsi maailman, ja hänestä tuli sen vanhurskauden perillinen, joka tulee uskosta.

8. Uskon kautta oli Aabraham kuuliainen, kun hänet kutsuttiin, lähtemään maahan, jonka oli saava perinnöksi, ja hän lähti tietämättä, minne oli saapuva.

9. Uskon kautta eleli hän muukalaisena lupauksen maassa niinkuin vieraassa maassa, asuen teltoissa Iisakin ja Jaakobin kanssa, jotka olivat saman lupauksen perillisiä kuin hänkin;

10. sillä hän odotti sitä kaupunkia, jolla on perustukset ja jonka rakentaja ja luoja Jumala on.

11. Uskon kautta sai Saarakin voimaa suvun perustamiseen, vieläpä yli-ikäisenäkin, koska piti luotettavana sen, joka oli antanut lupauksen.

12. Sentähden syntyikin yhdestä miehestä, vieläpä kuolettuneestakin, niin monta kuin on tähtiä taivaalla ja niinkuin on meren rannalla hiekka, epälukuinen.

13. Uskossa nämä kaikki kuolivat eivätkä luvattua saavuttaneet, vaan kaukaa he olivat sen nähneet ja sitä tervehtineet, ja tunnustaneet olevansa vieraita ja muukalaisia maan päällä.

14. Sillä jotka noin puhuvat, ilmaisevat etsivänsä isänmaata.

15. Ja jos he olisivat tarkoittaneet sitä maata, josta olivat lähteneet, niin olisihan heillä ollut tilaisuus palata takaisin;

16. mutta nyt he pyrkivät parempaan, se on taivaalliseen. Sentähden Jumala ei heitä häpeä, vaan sallii kutsua itseään heidän Jumalaksensa; sillä hän on valmistanut heille kaupungin.

17. Uskon kautta uhrasi Aabraham, koetukselle pantuna, Iisakin, uhrasi ainoan poikansa, hän, joka oli lupaukset vastaanottanut

18. ja jolle oli sanottu: »Iisakista saat nimelläsi nimitettävän siemenen»,

19. sillä hän päätti, että Jumala on voimallinen kuolleistakin herättämään; jonka tähden hän saikin hänet vertauskuvana takaisin.

20. Uskon kautta antoi Iisak Jaakobille ja Eesaulle siunauksen, joka koski tuleviakin asioita.

21. Uskon kautta siunasi Jaakob kuollessaan kummankin Joosefin pojista ja rukoili sauvansa päähän nojaten.

22. Uskon kautta puhui Joosef

7. 1 Moos. 6: 8, 9. Room. 3: 22. — **8.** 1 Moos. 12: 1, 4. — **10.** Hebr. 12: 22; 13: 14. Ilm. 21: 2. — **11.** 1 Moos. 17: 19; 21: 2. Room. 4: 19. — **12.** 1 Moos. 15: 5. — **13.** 1 Moos. 23: 4. 1 Aikak. 29: 15. Ps. 39: 13; 119: 19. — **16.** 2 Moos. 3: 6. Hebr. 2: 11. — **17.** 1 Moos. 22: 1, 2. Jaak. 2: 21, 22. — **18.** 1 Moos. 21: 12. Room. 9: 7. — **20.** 1 Moos. 27: 27, 39. — **21.** 1 Moos. 47: 31; 48: 5, 15, 16, 20. — **22.** 1 Moos. 50: 24, 25.

loppunsa lähetessä Israelin lasten lähdöstä ja antoi määräyksen luistansa.

23. Uskon kautta pitivät Mooseksen vanhemmat häntä heti hänen syntymänsä jälkeen kätkössä kolme kuukautta, sillä he näkivät, että poika oli kaunis; eivätkä he peljänneet kuninkaan käskyä.

24. Uskon kautta kieltäytyi Mooses suureksi tultuaan käymästä Faraon tyttären pojasta.

25. Hän otti mieluummin kärsiäkseen vaivaa yhdessä Jumalan kansan kanssa kuin saadakseen synnistä lyhytaikaista nautintoa,

26. katsoen »Kristuksen häväistyksen» suuremmaksi rikkaudeksi kuin Egyptin aarteet; sillä hän käänsi niistä katseensa palkintoa kohti.

27. Uskon kautta jätti hän Egyptin pelkäämättä kuninkaan vihaa; sillä kun hän ikäänkuin näki sen, joka on näkymätön, niin hän kesti.

28. Uskon kautta pani hän toimeen pääsiäisenvieton ja verisivelyn, jottei esikoisten surmaaja koskisi heihin.

29. Uskon kautta kulkivat he poikki Punaisen meren ikäänkuin kuivalla maalla; jota yrittäessään Egyptiläiset hukkuivat.

30. Uskon kautta kaatuivat Jerikon muurit, sittenkuin niiden ympäri oli kuljettu seitsemän päivää.

31. Uskon kautta pelastui portto Raahab perikatoon joutumasta yhdessä uppiniskaisten kanssa, kun oli rauha mielessään ottanut vakoojat luoksensa.

32. Ja mitä vielä sanoisin? Sillä minulta loppuisi aika, jos kertoisin Gideonista, Baarakista, Simsonista, Jeftasta, Daavidista ja Samuelista ja profeetoista,

33. jotka uskon kautta kukistivat valtakuntia, pitivät vanhurskautta voimassa, saivat kokea lupauksien toteutumista, tukkivat jalopeurain kidat,

34. sammuttivat tulen voiman, pääsivät miekan teriä pakoon, voimistuivat heikkoudesta, tulivat väkeviksi sodassa, ajoivat pakosalle muukalaisten sotajoukot.

35. On ollut vaimoja, jotka ylösnousemuksen kautta ovat saaneet kuolleensa takaisin. Toiset ovat antaneet kiduttaa itseään eivätkä ole ottaneet vastaan vapautusta, jotta saisivat paremman ylösnousemuksen;

36. toiset taas ovat saaneet kokea pilkkaa ja ruoskimista, vieläpä kahleita ja vankeutta;

37. niitä on kivitetty, kidutuksin kiusattu, rikki sahattu, miekalla surmattu; toiset ovat saaneet kiertää mieroa lampaan-

---

23. 2 Moos. 2: 2. Ap. t. 7: 20, 21. — **24.** 2 Moos. 2: 10-12. — **25.** Ps. 84: 11. — **26.** Ps. 69: 10. Hebr. 13: 13. — **27.** 2 Moos. 2: 15; 12: 41. Joh. 20: 29. — **28.** 2 Moos. 12: 18, 19. — **29.** 2 Moos. 14: 21, 22, 27, 28. — **30.** Jos. 6: 20. — **31.** Jos. 2: 1, 2; 6: 23. Jaak. 2: 25. — **32.** Tuom. 4: 6-24; 6: 11; 11: 1-40; 13: 1. 1 Sam. 1: 1; 16: 1. — **33.** Tuom. 14: 5, 6. 1 Sam. 17: 34, 35. 2 Sam. 7: 12, 13; 8: 1; 10: 19. Dan. 6: 22, 23. — **34.** Tuom. 7: 21; 15: 15; 16: 28. 1 Sam. 18: 11. Es. 37: 15, 36, 37; 38: 1. Dan. 3: 27. — **35.** 1 Kun. 17: 17-23. 2 Kun. 4: 36. 2 Makk. 6: 19-28. — **36.** Jer. 20: 2. — **37.** 1 Kun. 21: 13. 2 Kun. 1: 8. 2 Aikak. 24: 21.

nahoissa ja vuohennahoissa, puutteenalaisina, ahdistettuina, pahoin pideltyinä,
38. joita pitämään maailma ei ollut arvollinen; he ovat saaneet harhailla erämaissa ja vuorilla ja luolissa ja maakuopissa.
39. Ja vaikka nämä kaikki uskon kautta olivat saaneet todistuksensa, eivät he kuitenkaan saavuttaneet sitä, mikä oli luvattu;
40. kun Jumala oli varannut meitä varten jotakin parempaa, jotteivät he ilman meitä pääsisi täydellisyyteen.

12 luku.

Kristityitä kehoitetaan uupumatta kilvoittelemaan, silmät luotuina uskon alkuunpanijaan ja sen täydelliseksi tekijään, Jeesukseen 1—3, alistumaan Herran kasvattavaan kuritukseen 4—11, vaeltamaan vakavin askelin ja tavoitellen rauhaa ja pyhitystä 12—17, muistamaan uuden liiton suuria etuja vanhan rinnalla 18—24 ja kiitollisina palvelemaan Jumalaa pyhällä arkuudella 25—29.

1. Sentähden, kun meillä on näin suuri pilvi todistajia ympärillämme, pankaamme mekin pois kaikki, mikä meitä painaa, ja synti, joka helposti saa meidät kiedotuksi, ja juoskaamme kestävinä edessämme olevassa kilpailussa,
2. silmät luotuina uskon alkuunpanijaan ja täydelliseksi tekijään, Jeesukseen, joka odotettavanaan olevaa iloa varten kärsi ristin, häpeästä välittämättä, ja istuutui Jumalan valtaistuimen oikealle puolelle.
3. Ajatelkaa häntä, joka syntisiltä on saanut kärsiä sellaista vastustusta itseään kohtaan, jottette väsyisi ja mielenne masentuisi.
4. Ette vielä ole verille asti tehneet vastarintaa, taistellessanne syntiä vastaan,
5. ja olette unhottaneet kehoituksen, joka puhuu teille niinkuin lapsille: »Lapseni, älä pidä Herran kuritusta halpana äläkä näänny, kun hän sinua nuhtelee;
6. silä jota Herra rakastaa, sitä hän kurittaa; ja hän ruoskii jokaista lasta, jonka ottaa omaksensa».
7. Kuritukseksenne te kärsitte; Jumala kohtelee teitä niinkuin lapsia. Sillä mikä on se lapsi, jota isä ei kurita?
8. Mutta jos te olette ilman kuritusta, josta kaikki ovat osallisiksi tulleet, niin silloinhan olette äpäriä ettekä oikeita lapsia.
9. Ja vielä: meillä oli ruumiilliset isämme kurittajina, ja heitä me kavahdimme; emmekö paljoa ennemmin alistuisi henkien isän alle, ja eläisi?
10. Sillä nuo kurittivat meitä vain muutamia päiviä varten, oman ymmärryksensä mukaan, mutta tämä kurittaa meitä tosi parhaaksemme, jotta pääsisimme osallisiksi hänen pyhyydestään.
11. Mikään kuritus ei tosin sitä saataessa tunnu olevan iloksi, vaan murheeksi, mutta jälkeen-

38. 1 Kun. 18: 4; 19: 9. 1 Makk. 2: 27, 28. 2 Makk. 5: 27.
12. 1. 1 Kor. 9: 24. Fil. 3: 13, 14. 1 Piet. 2: 1. — **2.** Luuk. 24: 26, 46. Ap. t. 3: 15; 5: 30, 31. Hebr. 1: 3; 2: 10. — **3.** Luuk. 2: 34. — **5.** Job 5: 17. Sananl. 3: 11, 12. Ilm. 3: 19. — **9.** 4 Moos. 16: 22. Es. 57: 16.

päin se antaa vanhurskauden rauhanhedelmän niille, jotka sen kautta ovat harjaantuneet.

12. Sentähden, »ojentakaa vaipuneet kätenne ja rauenneet polvenne»

13. ja »tehkää polut suoriksi kulkeaksenne», jottei ontuvan jalka nyrjähtäisi, vaan ennemmin parantuisi.

14. Pyrkikää rauhaan kaikkien kanssa ja pyhitykseen, jota paitsi ei kukaan ole näkevä Herraa,

15. ja pitäkää huoli siitä, ettei kukaan jää osattomaksi Jumalan armosta, »ettei mikään katkeruuden juuri pääse kasvamaan ja tekemään häiriötä», ja monet sen kautta tule saastutetuiksi;

16. ja ettei kukaan olisi haureellinen tahi epäpyhä niinkuin Eesau, joka yhdestä ainoasta ateriasta möi esikoisuutensa.

17. Sillä te tiedätte, että hänet sittemminkin, kun hän tahtoi päästä siunausta perimään, hyljättiin, vaikka hän kyynelin sitä pyysi; sillä hän ei saanut sijaa mielenmuutokselle.

18. Sillä te ette ole käyneet sen vuoren luo, jota voidaan käsin koskettaa ja joka tulessa palaa, ettekä synkeyden, ette pimeyden, ette myrskyn,

19. ette pasunan kaiun, ettekä äänen luo, joka puhui niin, että ne, jotka sen kuulivat, pyysivät, ettei heille enää mitään puhuttaisi;

20. sillä he eivät voineet kestää tätä käskyä: »Sattuipa vuoreen vaikka eläinkin, se kivitettäköön»;

21. ja niin oli hirmuinen se näky, että Mooses sanoi: »Olen peljästynyt ja vapisen»;

22. vaan te olette käyneet Siionin vuoren luo ja elävän Jumalan kaupungin, taivaallisen Jerusalemin luo, ja kymmentuhantisten enkelien luo,

23. taivaissa kirjoitettujen esikoisten juhlajoukon ja seurakunnan luo, ja tuomarin luo, joka on kaikkien Jumala, ja täydellisiksi tulleiden vanhurskasten henkien luo,

24. ja uuden liiton välittäjän, Jeesuksen luo, ja vihmontaveren luo, joka puhuu paremmin kuin Aabelin veri.

25. Katsokaa, ettette osoita luotanne häntä, joka puhuu; sillä jos nuo, jotka osoittivat luotaan hänet, joka puhui maan päällä, eivät voineet päästä pakoon, niin paljoa vähemmin me, jos käännymme pois hänestä, joka taivaista puhuu.

26. Silloin hänen äänensä järisytti maata, mutta nyt hän on luvannut sanoen: »Vielä kerran minä järkytän maan, jopa taivaankin».

27. Mutta tuo »vielä kerran» osoittaa, että ne, jotka järkkyvät, koska ovat luotuja, tulevat

12. Es. 35: 3. — **13.** Sananl. 4: 26. — **14.** Ps. 34: 15. Matt. 5: 8, 9. Room. 12: 18. 2 Tim. 2: 22. — **15.** 5 Moos. 29: 18. 2 Kor. 6: 1. Hebr. 3: 12. — **16.** 1 Moos. 25: 33. Ef. 5: 3. Kol. 3: 5. — **17.** 1 Moos. 27: 34. — **18.** 2 Moos. 19: 12. 5 Moos. 5: 22. — **19.** 2 Moos. 20: 18. 5 Moos. 18: 16. — **20.** 2 Moos. 19: 13. — **22.** Es. 2: 2. Dan. 7: 10. Gal. 4: 26. Ilm. 3: 12; 21: 2, 10. — **23.** 1 Moos. 18: 25. Luuk. 10: 20. — **24.** 1 Moos. 4: 10. 2 Moos. 24: 8. 1 Tim. 2: 5. Hebr. 8: 6; 9: 15; 10: 22; 11: 4. 1 Piet. 1: 2. — **25.** Hebr. 2: 3. — **26.** Hagg. 2: 6, 7. — **27** Ps. 102: 27. Matt. 24: 35. 2 Piet. 3: 10.

muuttumaan, jotta ne, jotka eivät järky, pysyisivät.
28. Siispä, koska saamme valtakunnan, joka ei järky, olkaamme kiitollisia ja siten palvelkaamme Jumalaa, hänelle mielihyväksi, pyhällä arkuudella ja pelolla;
29. sillä meidän Jumalamme on kuluttava tuli.

13 luku.

Kehoitus rakkauteen, puhtauteen, tyytyväisyyteen, kehoitus luottamaan Jumalan apuun 1—6, olemaan kuuliaisia opettajille ja eksymättä vieraihin oppeihin kärsimään Kristuksen häväistystä 7—17 sekä rukoilemaan kirjeen lähettäjäin edestä 18, 19. Lopputoivotus ja terveiset 20—25.

1. Pysyköön veljenrakkaus.
2. Älkää unhottako vieraanvaraisuutta; sillä sitä osoittamalla muutamat ovat tietämättään saaneet pitää enkeleitä vierainaan.
3. Muistakaa vankeja, niinkuin olisitte itsekin heidän kanssaan vangituita; muistakaa pahoinpideltyjä, sillä onhan teillä itsellännekin ruumis.
4. Avioliitto pidettäköön kunniassa kaikkien kesken, ja aviovuode saastuttamatonna; sillä haureelliset ja avionrikkojat Jumala tuomitsee.
5. Älkää olko vaelluksessanne ahneita; tyytykää siihen, mitä teillä on; sillä hän itse on sanonut: »En sinua hylkää enkä suinkaan sinua jätä»;
6. niin että turvallisin mielin sanomme: »Herra on minun auttajani, en pelkää; mitä voi minulle ihminen tehdä?»
7. Muistelkaa johtajianne, jotka ovat puhuneet teille Jumalan sanaa; katsokaa, kuinka heidän vaelluksensa on päättynyt, ja seuratkaa heidän uskoaan.
8. Jeesus Kristus on sama eilen ja tänään ja iankaikkisesti.
9. Älkää antako monenlaisten ja vieraiden oppien itseänne vietellä; sillä on hyvä, että sydän saa vahvistusta armosta eikä määräruuista, joista ne, jotka niihin ovat puuttuneet, eivät ole mitään hyötyneet.
10. Meillä on uhrialttari, josta majassa palvelevilla ei ole valta syödä.
11. Sillä niiden eläinten ruumiit, joiden veren ylimäinen pappi syntien sovitukseksi kantaa kaikkein pyhimpään, poltetaan ulkopuolella leirin.
12. Sentähden Jeesuskin, pyhittääkseen omalla verellään kansan, kärsi portin ulkopuolella.
13. Niin menkäämme siis hänen tykönsä »ulkopuolelle leirin», hänen häväistystään kantaen;
14. sillä ei meillä ole täällä pysyvää kaupunkia, vaan me etsimme tulevaa.

---

28. Fil. 2: 12. — **29.** 5 Moos. 4: 24; 9: 3. Es. 30: 27.
13. 1. Joh. 13: 34. Room. 12: 10. 1 Piet. 1: 22; 3: 8; 4: 8. 2 Piet. 1: 7. — **2.** 1 Moos. 18: 1-3. Room. 12: 13. 1 Piet. 4: 9. — **3.** Matt. 25: 36. Room. 12: 15. Kol. 4: 18. — **4.** 1 Kor. 6: 9, 10. — **5.** 5 Moos. 31: 6, 8. Jos. 1: 5. Matt. 6: 25, 34. Fil. 4: 11. 1 Tim. 6: 6. — **6.** Ps. 56: 5, 12; 118: 6. — **7.** 1 Kor. 4: 16. — **8.** Ilm. 1: 17. — **9.** Jer. 29: 8. Matt. 24: 4. Joh. 6: 28. Room. 14: 17; 16: 17. 2 Kor. 1: 21. Ef. 4: 14; 5: 6. Kol. 2: 16. — **11.** 2 Moos. 29: 14. 3 Moos. 4: 12, 21; 16: 27. — **12.** Joh. 19: 17. — **14.** Fil. 3: 20. Hebr. 11: 10, 13, 16. 1 Piet. 2: 11.

15. Uhratkaamme siis hänen kauttaan Jumalalle joka aika kiitosuhria, se on, niiden huulten hedelmää, jotka ylistävät hänen nimeään.
16. Mutta älkää unhottako tehdä hyvää ja toisille jaella, sillä sellaisiin uhreihin Jumala mielistyy.
17. Olkaa kuuliaisia johtajillenne ja myöntyväisiä, sillä he valvovat teidän sielujanne niinkuin semmoiset, joiden on tehtävä tili; jotta he voisivat tehdä sitä ilolla eikä huokaillen, sillä se ei ole teille hyödyllistä.
18. Rukoilkaa meidän edestämme; sillä me tiedämme, että meillä on hyvä omatunto, koska tahdomme kaikessa hyvin vaeltaa.
19. Vielä hartaammin kehoitan teitä näin tekemään, jotta minut sitä pikemmin annettaisiin teille takaisin.
20. Mutta rauhan Jumala, joka on kuolleista nostanut hänet, joka iankaikkisen liiton veren kautta on se suuri lammasten paimen, Herramme Jeesuksen,
21. hän tehköön teidät kykeneviksi kaikkeen hyvään, voidaksenne toteuttaa hänen tahtonsa, ja saakoon teissä aikaan sen, mikä on hänelle mieluista, Jeesuksen Kristuksen kautta; hänelle olkoon kunnia iankaikkisesti. Amen.
22. Minä pyydän teitä, veljet: älkää panko pahaksenne näitä kehoituksen sanoja; sillä lyhyesti olen teille kirjoittanut.
23. Tietäkää, että veljemme Timoteus on päästetty vapaaksi; ja jos hän pian tulee, saan minä hänen kanssaan nähdä teidät.
24. Sanokaa terveisiä kaikille johtajillenne ja kaikille pyhille. Terveisiä sanovat teille Italiasta olevat.
25. Armo olkoon teidän kaikkien kanssa!

---

15. 3 Moos. 7: 12. Ps. 50: 23; 51: 19. Hoos. 14: 3. Ef. 5: 20. 1 Piet. 2: 5. — **16.** Room. 12: 13. 2 Kor. 9: 12. Fil. 4: 18. — **17.** Hes. 3: 18; 33: 2. Fil. 2: 29. 1 Tess. 5: 12. 1 Tim. 5: 17. — **18.** Ap. t. 24: 16. 2 Kor. 1: 12. Ef. 6: 18. — **20.** Es. 40: 11; 63: 11. Jer. 32: 40. Hes. 34: 23. Sak. 9: 11. Joh. 10: 11. 1 Piet. 2: 25; 5: 4. — **21.** 2 Kor. 3: 5. Fil. 2: 13.

Pietarin ensimäinen kirje.

1 luku.

Pietari toivottaa hajalla asuville kristityille armoa ja rauhaa 1, 2, ylistää Jumalaa siitä, että hän on uudestisynnyttänyt heidät elävään toivoon, niin että he, taivaallisen pelastuksen saavuttaessaan, saavat riemuita kirkastuneella ilolla 3—9; tätä pelastusta profeetat ovat tutkineet, ja siihen enkelitkin halajavat katsella 10—12. Kehoitus toivoon, kuuliaisuuteen, pyhyyteen 13—21 ja vilpittömään rakkauteen, koska ovat uudestisyntyneet Jumalan elävästä sanasta 22—25.

1. **P**ietari, Jeesuksen Kristuksen apostoli, valituille muukalaisille, jotka asuvat hajallaan Pontossa, Galatiassa, Kappadokiassa, Aasiassa ja Bityniassa,

2. ja jotka Isän Jumalan edeltätietämisen mukaan ovat Hengen pyhittämisen kautta valitut Jeesuksen Kristuksen kuuliaisuuteen ja hänen verellänsä vihmottaviksi. Lisääntyköön teille armo ja rauha.

3. **Y**listetty olkoon meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen Jumala ja Isä, joka suuren laupeutensa mukaan on uudestisynnyttänyt meidät elävään toivoon Jeesuksen Kristuksen kuolleista nousemisen kautta,

4. turmeltumattomaan ja saastuttamattomaan ja katoamattomaan perintöön, joka taivaissa on säilytettynä teitä varten,

5. jotka Jumalan voimasta uskon kautta varjellutte pelastukseen, joka on valmis ilmaistavaksi viimeisenä aikana.

6. Sentähden te riemuitsette, vaikka te nyt, jos se on tarpeellista, vähän aikaa kärsittekin murhetta moninaisissa kiusauksissa,

7. jotta havaittaisiin, että uskonne kestäväisyys koetuksissa on paljoa kallisarvoisempi kuin katoava kulta, joka kuitenkin tulessa koetellaan, ja koituisi kiitokseksi, ylistykseksi ja kunniaksi Jeesuksen Kristuksen ilmestyessä.

8. Häntä te rakastatte, vaikka ette ole häntä nähneet, häneen te uskotte, vaikka ette nyt häntä

---

1. 1. Ap. t. 2: 9. Jaak. 1: 1. — **2.** 2 Moos. 24: 8. Room. 1: 5; 8: 29. Hebr. 12: 24. 2 Piet. 1: 2. — **3.** Joh. 3: 3. Ef. 1: 3. Jaak. 1: 18. — **4.** Kol. 1: 5. 2 Tim. 1: 12. — **5.** Joh. 10: 28. Kol. 3: 4. — **6.** Matt. 5: 12. 2 Kor. 4: 17. 1 Piet. 5: 10. Jaak. 1: 2. — **7.** Sananl. 17: 3. Es. 48: 10. Mal. 3: 3. Syr. 2: 5. 1 Kor. 3: 13. 1 Piet. 4: 12. — **8.** Joh. 20: 29. 2 Kor. 5: 7. Hebr. 11: 27.

näe, ja riemuitsette sanomattomalla ja kirkastuneella ilolla,
9. saavuttaessanne uskon päämäärän, sielujen pelastuksen.
10. Sitä pelastusta ovat etsineet ja tutkineet profeetat, jotka ovat ennustaneet teidän osaksenne tulevasta armosta,
11. ovat tutkineet, mihin tai millaiseen aikaan heissä oleva Kristuksen henki viittasi, kun edeltäpäin todisti Kristusta kohtaavista kärsimyksistä ja niiden jälkeen tulevasta kunniasta.
12. Ja heille, koska eivät palvelleet itseään, vaan teitä, ilmaistiin se, mitä nyt on teille julistettu niiden kautta, jotka taivaasta lähetetyssä Pyhässä Hengessä ovat teille evankeliumia julistaneet; ja siihen enkelitkin haluavat katsahtaa.
13. Vyöttäkää sentähden mielenne kupeet ja olkaa raittiit; ja pankaa täysi toivonne siihen armoon, joka teille tarjotaan Jeesuksen Kristuksen ilmestyessä.
14. Koska olette kuuliaisia lapsia, älkää mukautuko niiden himojen mukaan, joissa te ennen, tietämättömyytenne aikana, elitte,
15. vaan sen Pyhän mukaan, joka on teidät kutsunut, tulkaa tekin kaikessa vaelluksessanne pyhiksi,
16. sillä on kirjoitettu: »Olkaa pyhät, sillä minä olen pyhä».
17. Ja jos isänänne huudatte avuksenne häntä, joka henkilöön katsomatta tuomitsee kunkin hänen tekojensa mukaan, niin vaeltakaa pelossa tämä muukalaisuutenne aika,
18. tietäen, ettette ole millään katoavaisella, ette hopealla ettekä kullalla, lunastetut turhasta, isiltä peritystä vaelluksestanne,
19. vaan Kristuksen kalliilla verellä, niinkuin virheettömän ja tahrattoman karitsan,
20. hänen, joka tosin oli edeltätiedetty jo ennen maailman perustamista, mutta vasta viimeisinä aikoina on ilmoitettu teitä varten,
21. jotka hänen kauttaan uskotte Jumalaan, joka herätti hänet kuolleista ja antoi hänelle kirkkauden, niin että teidän uskonne on myös toivo Jumalaan.
22. Puhdistakaa sielunne totuuden kuuliaisuudessa vilpittömään veljenrakkauteen ja rakastakaa toisianne hartaasti puhtaasta sydämestä,
23. te, jotka olette uudestisyntyneet, ette katoavasta, vaan katoamattomasta siemenestä, Jumalan elävän ja pysyvän sanan kautta.
24. Sillä »kaikki liha on niin-

10. 1 Moos. 49: 10. Sak. 6: 12. Matt. 13: 17. — **11.** Ps. 22: 7. Es. 53: 3. Luuk. 24: 26. Hebr. 12: 2. 2 Piet. 1: 21. — **12.** Dan. 12: 4, 9, 13. Ap. t. 2: 4. Ef. 3: 8-10. Hebr. 11: 13, 39. — **13.** Luuk. 12: 35; 21: 34. Room. 13: 13. Ef. 6: 14. 1 Tess. 5: 6. — **14.** Ap. t. 17: 30. Room. 12: 2. — **15.** Matt. 5: 48. Luuk. 1: 74, 75. 2 Kor. 7: 1. — **16.** 3 Moos. 11: 44; 19: 2; 20: 7. — **17.** Room. 2: 11. Fil. 2: 12. — **18.** 1 Piet. 4: 3. — **19.** Joh. 1: 29. Ap. t. 20: 28. 1 Kor. 5: 7; 6: 20; 7: 23. Hebr. 9: 12-14. Ilm. 5: 9. — **20.** Room. 16: 25, 26. Gal. 4: 4. Ef. 1: 9, 10. Hebr. 1: 2. — **21.** Ap. t. 2: 24. Room. 6: 4. Fil. 2: 9. — **22.** Room. 12: 10. Ef. 4: 3. 1 Tim. 1: 5. Hebr. 13: 1. 1 Piet. 2: 17. 1 Joh. 5: 1. — **23.** Luuk. 8: 11, 12. Joh. 1: 13; 3: 3. 1 Joh. 3: 9. Jaak. 1: 18. — **24.** Ps. 102: 12, 13; 103: 15, 16. Es. 40: 6, 7. Jaak. 1: 10, 11.

kuin ruoho, ja kaikki sen ihanuus niinkuin ruohon kukkanen; ruoho kuivettuu ja kukkanen varisee,
25. mutta Herran sana pysyy iankaikkisesti». Ja tämä on se sana, joka on teille ilosanomana julistettu.

2 luku.

Kehoitus panemaan pois kaikki pahuus ja kasvamaan Herran sanasta 1—3, rakentumaan hengelliseksi huoneeksi, jonka kulmakivi Kristus on 4—10, pidättäytymään lihallisista himoista 11, 12, olemaan alamaisia kaikelle inhimilliselle järjestysvallalle, vapaina, mutta vapautta väärinkäyttämättä 13—17. Palvelijain tulee olla isännilleen alamaisia ja nurisematta kärsiä vääryyttäkin, Kristuksen esimerkin mukaan 18—25.

1. **P**ankaa siis pois kaikki pahuus ja kaikki vilppi ja ulkokullaisuus ja kateus ja kaikki panettelu,
2. ja halatkaa niinkuin vastasyntyneet lapset sanan väärentämätöntä maitoa, jotta siitä kasvaisitte pelastukseen,
3. jos olette »maistaneet, että Herra on hyvä».
4. **J**a tulkaa hänen tykönsä, elävän kiven tykö, jonka ihmiset tosin ovat hyljänneet, mutta joka Jumalan edessä on valittu, kallis,
5. ja rakentukaa itsekin elävinä kivinä hengelliseksi huoneeksi, pyhäksi papistoksi uhraamaan hengellisiä uhreja, jotka Jeesuksen Kristuksen kautta ovat Jumalalle mieluisia.
6. Sillä raamatussa sanotaan: »Katso, minä panen Siioniin valitun, kalliin kulmakiven, ja joka häneen uskoo, ei ole häpeään joutuva».
7. Teille siis, jotka uskotte, se kunnia tulee, mutta niille, jotka eivät usko, »on siitä kivestä, jonka rakentajat hylkäsivät, tullut kulmakivi»
8. ja »kompastuskivi ja loukkauskallio». Koska he eivät tottele sanaa, kompastuvat he; ja siihen heidät on pantukin.
9. Mutta te olette »valittu suku, kuninkaallinen papisto, pyhä heimo, hänen omaisuudekseen tullut kansa, julistaaksenne sen täydellisyyksiä», joka on pimeydestä kutsunut teidät ihmeelliseen valoonsa;
10. te, jotka ennen »ette olleet mikään kansa», mutta nyt olette »Jumalan kansa», jotka ennen »ette olleet armahdetut», mutta nyt »olette armahdetut».
11. **R**akkaani, niinkuin outoja ja muukalaisia minä kehoitan teitä pidättäytymään lihallisista himoista, jotka sotivat sielua vastaan,
12. ja vaeltamaan nuhteettomasti pakanain keskuudessa, jotta he juuri siitä, mistä parjaavat

25. Matt. 5: 18; 24: 35.
2. 1. Ef. 4: 22, 25. Kol. 3: 8, 9. Hebr. 12: 1. Jaak. 1: 21. — **3.** Ps. 34: 9. — **4.** Ps. 118: 22. Matt. 21: 42. Ef. 2: 20, 21. — **5.** Es. 61: 6. Mal. 1: 11. Room. 12: 1. 1 Kor. 3: 16. Hebr. 3: 6; 13: 15, 16. Ilm. 1: 6. — **6.** Es. 28: 16. Room. 9: 33. — **7.** Matt. 21: 42. — **8.** Es. 8: 14. Luuk. 2: 34. — **9.** 2 Moos. 19: 5, 6. 5 Moos. 7: 6. Es. 62: 12. 2 Kor. 4: 6. Ef. 1: 14. Kol. 1: 13. Ilm. 5: 10. — **10.** Hoos. 1: 6, 9, 10; 2: 23. Room. 9: 25. — **11.** Room. 13: 14. Gal. 5: 24. Hebr. 11: 13. 1 Piet. 1: 1. Jaak. 4: 1. — **12.** Matt. 5: 16. Room. 12: 17. 2 Kor. 8: 21. 1 Piet. 3: 16.

teitä niinkuin pahantekijöitä, hyvien tekojenne johdosta sitä tarkatessaan, ylistäisivät Jumalaa etsikkopäivänä.
13. Olkaa alamaisia kaikelle inhimilliselle järjestysvallalle Herran tähden, olipa se sitten kuningas, joka on ylin,
14. tai hänen käskynhaltijansa, jotka hän on lähettänyt pahaa tekeville rangaistukseksi, mutta hyvää tekeville kiitokseksi;
15. sillä se on Jumalan tahto, että te hyvää tekemällä tukitte suun mielettömäin ihmisten ymmärtämättömyydeltä —
16. niinkuin vapaat, ei niinkuin ne, joilla vapaus on pahuuden verhona, vaan niinkuin Jumalan palvelijat.
17. Kunnioittakaa kaikkia, rakastakaa veljiä, peljätkää Jumalaa, kunnioittakaa kuningasta.
18. Palvelijat, olkaa kaikella pelolla isännillenne alamaiset, ei ainoastaan hyville ja lempeille, vaan nurjillekin.
19. Sillä se on armoa, että joku Jumalaan kiintyneen omantuntonsa tähden kestää vaivoja, syyttömästi kärsien.
20. Sillä mitä kiitettävää siinä on, jos te olette kärsivällisiä silloin, kun teitä syntienne tähden piestään? Mutta jos olette kärsivällisiä, kun hyvien tekojenne tähden saatte kärsiä, niin se on armoksi Jumalan silmissä.
21. Sillä siihen te olette kutsutut, koska Kristuskin kärsi teidän edestänne, jättäen teille esikuvan, jotta noudattaisitte hänen jälkiään,
22. joka »ei yhtään syntiä tehnyt ja jonka suussa ei mitään vilppiä ollut»,
23. joka häntä herjattaessa ei herjannut takaisin, joka kärsiessään ei uhannut, vaan jätti asiansa sen haltuun, joka tuomitsee oikein,
24. joka »itse kantoi meidän syntimme» ruumiissaan ristinpuuhun, jotta me, synneistä pois kuolleina, eläisimme vanhurskautta varten; ja hänen »haavainsa kautta te olette parannetut».
25. Sillä te olitte »eksyksissä niinkuin lampaat», mutta nyt te olette palautuneet sielujenne paimenen ja kaitsijan luo.

3 luku.

Vaimojen tulee olla alamaisia miehilleen ja olla puettuina sisälliseen kaunistukseen 1—6; miesten tulee osoittaa vaimoilleen kunnioitusta, koska nämäkin ovat armon perillisiä 7. Kaikkien tulee olla rakastavaisia ja tehdä sitä, mikä on hyvää 8—12; silloin ei heidän tarvitse peljätä, vaikka saisivatkin vanhurskauden tähden kärsiä 13—17. Kärsihän Kristuskin, vanhurskas vääräin edestä, mutta saarnattuaan vankeudessa oleville hengille hän on korotettu Jumalan oikealle puolelle, tarjoten nyt kasteen kautta pelastusta kaikille 18—22.

---

13. Room. 13: 1-4. Tiit. 3: 1. — **15.** Tiit. 2: 8. — **16.** Joh. 8: 32. Room. 6: 18. Gal. 5: 1, 13. 2 Piet. 2: 19. — **17.** Sananl. 24: 21. Matt. 22: 21. Room. 12: 10. Fil. 2: 3. Hebr. 13: 1. 2 Piet. 1: 7. — **18.** Ef. 6: 5. Kol. 3: 22. Tiit. 2: 9. — **19.** Matt. 5: 10, 11. — **20.** 1 Piet. 3: 14, 17, 18; 4: 14. — **21.** Matt. 11: 29; 16: 24. Joh. 13: 15. Fil. 2: 5. — **22.** Es. 53: 9. 2 Kor. 5: 21. 1 Joh. 3: 5. — **23.** Matt. 27: 39, 40. Joh. 8: 48, 49 1 Piet. 3: 9. — **24.** Es. 53: 5, 12. Room. 6: 10, 11. — **25.** Ps. 23: 1; 119: 176. Es. 53: 6. Hes. 34: 5, 6; 37: 24. Joh. 10: 11, 12. Hebr. 13: 20.

1. Samoin te vaimot, olkaa alamaisia miehillenne, jotta nekin, jotka ehkä eivät ole sanalle kuuliaisia, vaimojen vaelluksen kautta sanoittakin voitettaisiin,
2. kun katselevat, kuinka puhtaina te pelossa vaellatte.
3. Älköön teidän kaunistuksenne olko ulkonaista, ei hiusten palmikoimista eikä kultien ympärillenne ripustamista eikä koreihin vaatteihin pukeutumista,
4. vaan se olkoon salassa oleva sydämen ihminen, sävyisän ja hiljaisen hengen katoamattomuudessa; tämä on Jumalan silmissä kallis.
5. Sillä näin myös muinoin pyhät vaimot, jotka panivat toivonsa Jumalaan, kaunistivat itsensä ja olivat alamaisia miehilleen;
6. niin oli Saara kuuliainen Aabrahamille, kutsuen häntä herraksi; ja hänen lapsikseen te olette tulleet, kun teette sitä, mikä on hyvää, ettekä anna minkään peljättää itseänne.
7. Samoin te miehet, eläkää taidollisesti yhdessä vaimonne kanssa, niinkuin heikomman astian kanssa, ja osoittakaa heille kunnioitusta, koska he ovat elämän armon perillisiä niinkuin tekin; jotteivät rukouksenne estyisi.
8. Ja lopuksi: olkaa kaikki yksimielisiä, helläsydämisiä, veljiä kohtaan rakkaita, armahtavaisia, nöyriä.
9. Älkää kostako pahaa pahalla eikä herjausta herjauksella, vaan päinvastoin siunatkaa; sillä siihen te olette kutsututkin, että siunauksen perisitte.
10. Sillä »joka tahtoo iloita elämästä ja nähdä hyviä päiviä, hän hillitköön kielensä pahasta ja huulensa vilppiä puhumasta,
11. kääntyköön pois pahasta ja tehköön hyvää, etsiköön rauhaa ja sitä tavoitelkoon.
12. Sillä Herran silmät ovat kääntyneet vanhurskaihin ja hänen korvansa heidän rukouksiinsa, mutta Herran kasvot ovat niitä vastaan, jotka pahaa tekevät.»
13. Ja kuka on, joka voi teitä vahingoittaa, jos te hyvää harrastatte?
14. Vaan vaikka saisittekin kärsiä vanhurskauden tähden, olette kuitenkin autuaita. »Mutta älkää antako heidän peljästyttää itseänne, älkääkä hämmästykö»,
15. vaan pyhittäkää Herra Kristus sydämissänne ja olkaa aina valmiit tekemään selkoa jokaiselle, joka teiltä kysyy teissä olevan toivon perustusta, kuitenkin sävyisyydellä ja pelolla
16. ja niin, että teillä on hyvä omatunto, jotta ne, jotka parjaavat teidän hyvää vaellustanne Kristuksessa, joutuisivat häpeään siinä, mistä teitä panettelevat.

---

3. 1. 1 Moos. 3: 16. 1 Kor. 14: 34. Ef. 5: 22, 23. Kol. 3: 18. Tiit. 2: 5. — **3.** Es. 3: 16. 1 Tim. 2: 9. Tiit. 2: 3. — **4.** Room. 2: 29; 7: 22. 2 Kor. 4: 16. — **6.** 1 Moos. 18: 12. — **7.** 1 Kor. 7: 3. Ef. 5: 25. Kol. 3: 19. 1 Tess. 4: 4. — **8.** Luuk. 6: 36. Room. 12: 16; 15: 5. Fil. 3: 15, 16. — **9.** 3 Moos. 19: 18. Sananl. 20: 22. Matt. 5: 39; 25: 34. 1 Kor. 6: 7. 1 Tess. 5: 15. — **10.** Ps. 34: 13, 14. Jaak. 1: 26. — **11.** Ps. 37: 27. Es. 1: 16, 17. Hebr. 12: 14. 3 Joh. v. 11. — **14.** Es. 8: 12, 13; 51: 12. Jer. 1: 8. Matt. 5: 10; 10: 28. 1 Piet. 2: 19, 20; 4: 14, 15. — **15.** Ps. 119: 46. Ap. t. 4: 8, 9. — **16.** Tiit. 2: 8. 1 Piet. 2: 12, 15, 19, 20.

17. Sillä parempi on hyvää tehden kärsiä, jos niin on Jumalan tahto, kuin pahaa tehden.

18. Sillä Kristuskin kärsi kerran kuoleman syntien tähden, vanhurskas vääräin edestä, johdattaakseen meidät Jumalan tykö; hän, joka kyllä kuoletettiin lihassa, mutta tehtiin eläväksi hengessä,

19. jossa hän myös meni pois ja saarnasi vankeudessa oleville hengille,

20. jotka muinoin eivät olleet kuuliaisia, kun Jumalan pitkämielisyys odotti Nooan päivinä, silloin kun valmistettiin arkkia, jossa vain muutamat, se on kahdeksan sielua, pelastuivat veden kautta.

21. Tämän vertauskuvan mukaan vesi nyt teidätkin pelastaa, kasteena — joka ei ole lihan saastan poistamista, vaan hyvän omantunnon pyytämistä Jumalalta — Jeesuksen Kristuksen ylösnousemuksen kautta,

22. hänen, joka on mennyt taivaaseen ja on Jumalan oikealla puolella; ja hänen alleen ovat enkelit ja vallat ja voimat alistetut.

4 luku.

Pietari kehoittaa kristityitä varustamaan itselleen Kristuksen mielen ja lakkaamaan pakanallisista paheista 1—6, olemaan maltillisia, rukoilemaan, rakastamaan, olemaan vieraanvaraisia, hyviä Jumalan taloudenhoitajia 7—11 ja kärsimään ilolla ja kiitoksella Kristuksen nimen tähden 12—16, jotta kestäisivät siinä tuomiossa, joka aikaa Jumalan huoneesta 17—19.

1. Koska siis Kristus on kärsinyt lihassa, niin ottakaa tekin aseeksenne sama mieli — sillä joka lihassa kärsii, se lakkaa synnistä —

2. jottette enää eläisi tätä lihassa vielä elettävää aikaa ihmisten himojen mukaan, vaan Jumalan tahdon mukaan.

3. Riittäähän, että menneen ajan kuluessa olette täyttäneet pakanain tahtoa vaeltaessanne irstaisuudessa, himoissa, juoppoudessa, öisissä kemuissa, juomingeissa ja kauheassa epäjumalain palvelemisessa.

4. Sentähden he oudoksuvat sitä, ettette juokse heidän mukanaan samaan riettauden lätäkköön, ja herjaavat.

5. Mutta heidän on tehtävä tili hänelle, joka on valmis tuomitsemaan eläviä ja kuolleita.

6. Sillä sitä varten kuolleillekin on julistettu evankeliumi, että he tosin tuomittaisiin lihaan nähden niinkuin ihmiset, mutta henkeen nähden eläisivät, niinkuin Jumala elää.

7. Mutta kaiken loppu on lähellä. Sentähden, olkaa maltilliset ja raittiit rukoilemaan;

18. Room. 1: 4; 5: 6. 2 Kor. 13: 4. Hebr. 9: 15, 28. — **19.** 1 Piet. 4: 6. — **20.** 1 Moos. 6: 1, 3, 14. Room. 2: 4. — **21.** Ef. 5: 26. Hebr. 10: 22. — **22.** Ps. 110: 1. Room. 8: 34. Ef. 1: 20, 21.

4. 1. Room. 6: 7, 11. Hebr. 12: 1. 1 Piet. 2: 21. — **2.** Room. 12: 2; 14: 7. 2 Kor. 5: 15. Gal. 2: 20. 1 Tess. 5: 10. Hebr. 9: 14. — **3.** Room. 13: 12, 13. Ef. 2: 1, 2; 4: 17, 19. — **5.** Joh. 5: 25. Ap. t. 10: 42. 2 Tim. 4: 1. — **6.** 1 Piet. 3: 19. — **7.** Room. 13: 12. Fil. 4: 5, 6. 1 Piet. 5: 8. 2 Piet. 3: 9. 1 Joh. 2: 18.

8. ennen kaikkea olkoon rakkautenne toisianne kohtaan harras, sillä »rakkaus peittää paljon syntejä»;

9. olkaa vieraanvaraisia toinen toistanne kohtaan, nurkumatta;

10. palvelkaa toisianne, kukin sillä armolahjalla, minkä on saanut, Jumalan moninaisen armon hyvinä taloudenhoitajina;

11. jos joku puhuu, hän puhukoon niinkuin Jumalan sanoja; jos joku palvelee, palvelkoon sen voiman mukaan, minkä Jumala antaa, jotta Jumala tulisi kaikessa kirkastetuksi Jeesuksen Kristuksen kautta. Hänen on kunnia ja valta iankaikkisesti. Amen.

12. Rakkaani, älkää oudoksuko sitä hellettä, jossa olette ja joka on teille koetukseksi, ikäänkuin teille tapahtuisi jotakin outoa,

13. vaan iloitkaa sitä myöten, kuin olette osallisia Kristuksen kärsimyksistä, jotta te myös hänen kirkkautensa ilmestyksessä saisitte iloita ja riemuita.

14. Jos teitä solvataan Kristuksen nimen tähden, olette autuaita, sillä kirkkauden ja Jumalan Henki lepää päällänne.

15. Älköön näet kukaan teistä kärsikö murhaajana tai varkaana tai pahantekijänä, eikä sentähden, että sekaantuu hänelle kuulumattomiin;

16. mutta jos kärsii kristittynä, niin älköön hävetkö, vaan ylistäköön sen nimensä tähden Jumalaa.

17. Sillä aika on tuomion alkaa Jumalan huoneesta; mutta jos se alkaa ensiksi meistä, niin mikä on niiden loppu, jotka eivät ole kuuliaisia Jumalan evankeliumille?

18. Ja »jos vanhurskas töin tuskin pelastuu, niin mihin on joutuva jumalaton ja syntinen?»

19. Sentähden, uskokoot myös ne, jotka Jumalan tahdon mukaan kärsivät, sielunsa uskolliselle Luojalle, tehden sitä, mikä hyvää on.

5 luku.

Pietari kehoittaa vanhimpia sydämen halulla ja omaa voittoa pyytämättä kaitsemaan Jumalan laumaa 1—4, nuorempia alamaisuuteen vanhemmille ja kaikkia nöyryyteen, raittiuteen ja valppauteen 5—9; ylistää Jumalaa hänen uskollisuudestaan 10, 11. Terveiset ja lopputoivotus 12—14.

1. **V**anhimpia joukossanne minä siis kehoitan, minä, joka myös olen vanhin ja Kristuksen kärsimysten todistaja ja osallinen myös siihen kirkkauteen, joka vastedes on ilmestyvä:

8. Sananl. 10: 12. 1 Kor. 13: 7. 1 Piet. 1: 22. Jaak. 5: 20. — **9.** Room. 12: 13. Hebr. 13: 2. — **10.** Matt. 25: 14. Luuk. 12: 42. 1 Kor. 12: 4. 2 Kor. 8: 12. Ef. 4: 11. Tiit. 1: 7. — **11.** Room. 12: 6-8. 1 Kor. 10: 31. 2 Kor. 2: 17. — **12.** Es. 48: 10. 1 Piet. 1: 6, 7. Jaak. 1: 2. — **13.** Ap. t. 5: 41. Room. 8: 17. Fil. 3: 10. Kol. 1: 24. 2 Tim. 2: 10. — **14.** Ps. 89: 51, 52. Matt. 5: 11. 1 Piet. 2: 20; 3: 14. — **16.** Ap. t. 5: 41. Fil. 1: 28, 29. — **17.** Es. 10: 12. Jer. 49: 12. Hes. 9: 6. 2 Tess. 1: 8. — **18.** Sananl. 11: 31. Luuk. 23: 31. — **19.** Ps. 31: 6. Luuk. 23: 46. Ap. t. 7: 59.

5. **1.** Room. 8: 17, 18. Ilm. 1: 9.

2. kaitkaa teille uskottua Jumalan laumaa, ei pakosta, vaan vapaaehtoisesti, Jumalan tahdon mukaan, ei häpeällisen voiton vuoksi, vaan sydämenne halusta,
3. ei herroina halliten niitä, jotka ovat haltuunne uskotut, vaan ollen esikuvina laumalle,
4. niin te, ylipaimenen ilmaantuessa, saatte kirkkauden kuihtumattoman seppeleen.
5. **S**amoin, te nuoremmat, olkaa vanhemmille alamaiset ja pukeutukaa kaikki keskinäiseen nöyryyteen, sillä »Jumala on ylpeitä vastaan, mutta nöyrille hän antaa armon».
6. Nöyrtykää siis Jumalan väkevän käden alle, jotta hän ajallaan teidät ylentäisi,
7. ja »heittäkää kaikki murheenne hänen päällensä, sillä hän pitää teistä huolen».
8. Olkaa raittiit, valvokaa. Teidän vastustajanne, perkele, kulkee ympäri niinkuin kiljuva jalopeura, etsien, kenen saisi niellä.
9. Vastustakaa häntä lujina uskossa, tietäen, että samat kärsimykset ovat maailmassa olevien veljiennekin loppuun kestettävät.
10. **M**utta kaiken armon Jumala, joka on kutsunut teidät iankaikkiseen kirkkauteensa Kristuksessa, vähän aikaa kärsittyänne, hän on teidät valmistava, teitä tukeva, vahvistava ja lujittava.
11. Hänelle olkoon valta iankaikkisesti. Amen.
12. **S**ilvanuksen, uskollisen veljen kautta — jona häntä pidän — olen lyhyesti teille tämän kirjoittanut, kehoittaen teitä ja vakuuttaen, että se armo, jossa olette, on Jumalan totinen armo.
13. Terveisiä sanoo teille Babylonissa oleva seurakunta, valittu niinkuin tekin, ja poikani Markus.
14. Tervehtikää toisianne rakkauden suudelmalla. Rauha olkoon teille kaikille, jotka olette Kristuksessa.

---

2. Joh. 21: 15, 16. Ap. t. 20: 28. 1 Tim. 3: 3. Tiit. 1: 7. — **3.** 2 Kor. 1: 24. Fil. 3: 17. 1 Tim. 4: 12. — **4.** Es. 40: 11. Joh. 10: 11. 1 Kor. 9: 25. 2 Tim. 4: 8. Hebr. 13: 20. 1 Piet. 1: 4. Jaak. 1: 12. — **5.** Sananl. 3: 34. Matt. 23: 12. Joh. 13: 14. Room. 12: 10, 16. Ef. 5: 21. Fil. 2: 3. Jaak. 4: 6, 10. — **6.** Job 22: 29. Luuk. 1: 52; 14: 11. — **7.** Ps. 40: 18; 55: 23. Matt. 6: 25. Fil. 4: 6. — **8.** Luuk. 21: 36; 22: 31. 1 Tess. 5: 6. — **9.** Ef. 4: 27; 6: 11, 13. Jaak. 4: 7. — **10.** 2 Kor. 1: 21; 4: 17. 2 Tess. 3: 3. 2 Tim. 1: 9. Hebr. 13: 21. 1 Piet. 1: 6. — **12.** 1 Tess. 1: 1. — **13.** Ap. t. 12: 12, 25. — **14.** Room. 16: 16. 1 Kor. 16: 20.

Pietarin toinen kirje.

1 luku.

Pietari toivottaa uskoville armoa ja rauhaa 1, 2, kehoittaa heitä uskossaan osoittamaan hyviä avuja ja tekemään kutsumisensa ja valitsemisensa lujaksi 3—11, sanoo aina muistuttavansa heitä tästä, koska tietää äkkiä kuolevansa 12—15 ja koska itse on pyhällä vuorella nähnyt Kristuksen kirkastuksen ja kuullut taivaallisen todistuksen hänestä 16—18, joten profetallinen sana on käynyt sitä luotettavammaksi 19—21.

1. Simeon Pietari, Jeesuksen Kristuksen palvelija ja apostoli, niille, jotka ovat saaneet yhtä kalliin uskon kuin mekin Jumalamme ja Vapahtajan Jeesuksen Kristuksen vanhurskaudessa.

2. Armo ja rauha lisääntyköön teille Jumalan ja Herramme Jeesuksen tuntemisen kautta.

3. Koska hänen jumalallinen voimansa on lahjoittanut meille kaiken, mikä elämään ja jumalisuuteen tarvitaan, hänen tuntemisensa kautta, joka on kutsunut meidät kirkkaudellaan ja täydellisyydellään,

4. joiden kautta hän on lahjoittanut meille kalliit ja mitä suurimmat lupaukset, jotta niiden kautta tulisitte jumalallisesta luonnosta osallisiksi, paetessanne pois turmeluksesta, joka maailmassa himojen tähden on vallalla,

5. niin pyrkikää juuri sentähden kaikella ahkeruudella osoittamaan uskossanne hyvettä, hyveessä ymmärtäväisyyttä,

6. ymmärtäväisyydessä itsenne hillitsemistä, itsenne hillitsemisessä kärsivällisyyttä, kärsivällisyydessä jumalisuutta,

7. jumalisuudessa veljenrakkautta, veljenrakkaudessa yhteistä rakkautta.

8. Sillä jos teissä on nämä ja ne yhä enenevät, niin ne eivät salli teidän olla toimettomia eikä hedelmättömiä Herramme Jeesuksen Kristuksen tuntemisessa.

9. Jolla sitävastoin ei niitä ole, hän on sokea, likinäköinen, on unohtanut puhdistuneensa entisistä synneistänsä.

10. Pyrkikää sentähden, veljet, sitä enemmän tekemään kutsumisenne ja valitsemisenne lujaksi; sillä jos sen teette, ette koskaan lankea;

11. sillä näin teille runsain määrin tarjotaan pääsö Herram-

---

1. 1. Room. 1: 12. — **2.** 1 Piet. 1: 2. — **4.** Joh. 1: 12. Room. 8: 15. 2 Kor. 3: 18. Ef. 4: 24. 1 Joh. 3: 2. — **5.** Gal. 5: 6. — **6.** 1 Kor. 9: 25. — **7.** 1 Tess. 3: 12. — **8.** Tiit. 3: 14. — **9.** Es. 59: 9, 10. 1 Joh. 2: 9, 11. — **10.** Hebr. 3: 12, 14.

14. 765. — 29

me ja Vapahtajamme Jeesuksen Kristuksen iankaikkiseen valtakuntaan.

12. Sentähden aion aina muistuttaa teitä tästä, vaikka sen tiedättekin ja olette vahvistetut siinä totuudessa, joka teillä on.

13. Katson näet oikeaksi, niin kauan kuin tässä majassa olen, näin muistuttamalla herättää teitä.

14. Sillä minä tiedän, että tämän majani poispaneminen tapahtuu äkkiä, niinkuin myös Herramme Jeesus Kristus ilmoitti minulle.

15. Olen ahkeroiva sitä, että te lähtönikin jälkeen aina voisitte tämän muistaa.

16. Sillä me emme seuranneet viekkaasti sommiteltuja taruja tehdessämme teille tiettäväksi Herramme Jeesuksen Kristuksen voimaa ja tulemusta, vaan me olimme omin silmin nähneet hänen valtasuuruutensa.

17. Sillä hän sai Isältä Jumalalta kunnian ja kirkkauden, kun tältä ylhäisimmältä kirkkaudelta tuli hänelle tämä ääni: »Tämä on minun rakas Poikani, johon minä olen mielistynyt».

18. Ja tämän äänen me kuulimme tulevan taivaasta, kun olimme hänen kanssaan pyhällä vuorella.

19. Ja sitä lujempi on meille nyt profetallinen sana, ja te teette hyvin, jos otatte siitä vaarin, niinkuin pimeässä paikassa loistavasta kynttilästä, kunnes päivä valkenee ja kointähti sydämissänne koittaa,

20. ja tietäkää ennen kaikkea se, ettei yksikään raamatun profetia ole kenenkään omin neuvoin selitettävissä;

21. sillä ei koskaan ole mitään profetiaa tuotu esiin ihmisen tahdosta, vaan Pyhän Hengen johtamina ihmiset ovat puhuneet sen, minkä saivat Jumalalta.

2 luku.

Vastakin on esiintyvä valheenopettajia, jotka viettelevät monta 1—3, mutta saavat tuomionsa samoinkuin syntiä tehneet enkelit, Nooan aikuinen maailma ja Sodoman ja Gomorran kaupungit 4—10; he ovat itserakkaita, hekumallisia ja ahneita 10—16, turmeluksen orjia, jotka syntiin viekoittelevat eksytyksistä vasta päässeitä 17—22.

1. Mutta valheprofeettojakin esiintyi kansassa, niinkuin teidänkin keskuudessanne on oleva valheenopettajia, jotka salaa tuovat sisään turmiollisia harhaoppeja, kieltävätpä Herrankin, joka on heidät ostanut, ja tuottavat itselleen äkillisen perikadon.

2. Ja moni on seuraava heidän irstaisuuksiaan, ja heidän tähtensä totuuden tie tulee häväistyksi;

3. ja ahneudessaan he valheellisin sanoin kiskovat teiltä voit-

12. Room. 15: 14, 15. — **13.** 2 Kor. 5: 1, 4. 2 Piet. 3: 1. — **14.** Joh. 21: 18, 19. — **16.** Matt. 17: 1. Joh. 1: 14. 1 Kor. 1: 17; 2: 1. — **17.** Matt. 3: 17; 17: 5. — **19.** Ps. 119: 105. Ilm. 22: 16. — **21.** 2 Tim. 3: 16. 1 Piet. 1: 11.

2. 1. 5 Moos. 13: 2-6. Matt. 24: 11. Ap. t. 20: 29. 1 Kor. 11: 19. 1 Tim. 4: 1, 2. 2 Tim. 3: 1, 2. 1 Joh. 2: 22; 4: 1. 2 Joh. v. 7. Juud. v. 4, 18. — **2.** 2 Tim. 4: 3. — **3.** 5 Moos. 32: 35. 1 Tess. 2: 5.

toa; mutta heidän tuomionsa
on jo ammoisista ajoista vaikuttamassa, ja heidän perikatonsa ei torku.
4. Sillä eihän Jumala säästänyt
enkeleitä, jotka syntiä tekivät,
vaan syöksi heidät hornaan ja
hylkäsi pimeyden kuiluihin tuomiota varten säilytettäviksi.
5. Eikä hän säästänyt muinaista maailmaa, vaikkapa varjelikin Nooan, vanhurskauden saarnaajan, ynnä seitsemän muuta, antaessaan vedenpaisumuksen tulla jumalattomain maailman päälle.
6. Ja hän poltti poroksi Sodoman ja Gomorran kaupungit ja tuomitsi ne häviöön, pannen ne varoitukseksi niille, jotka vastedes jumalattomasti elävät.
7. Kuitenkin hän pelasti hurskaan Lootin, jota rietasten vaellus irstaisuudessa vaivasi;
8. sillä asuessaan heidän keskuudessaan tuo hurskas mies kiusaantui hurskaassa sielussaan joka päivä heidän pahain tekojensa tähden, joita hänen täytyi nähdä ja kuulla.
9. Näin Herra tietää pelastaa jumaliset kiusauksesta, mutta tuomion päivään rangaistuksen alaisina säilyttää väärät,
10. ja varsinkin ne, jotka lihan jälessä kulkevat saastaisissa himoissa ja ylenkatsovat herrautta.
Nuo uhkarohkeat, röyhkeät, eivät kammo herjata henkivaltoja,
11. vaikka enkelitkään, jotka väkevyydeltään ja voimaltaan ovat suuremmat, eivät lausu heitä vastaan herjaavaa tuomiota Herran edessä.
12. Mutta niinkuin järjettömät, luonnostaan pyydystettäviksi ja häviämään syntyneet eläimet, niin joutuvat myös nämä, kun herjaavat sitä, mitä eivät tunne, häviämään omaan turmelukseensa,
13. saaden vääryyden palkan; he pitävät nautintonaan elää päivänsä hekumassa; he ovat tahra- ja häpeäpilkkuja; he herkuttelevat petoksissaan, kemuillessaan teidän kanssanne;
14. heidän silmänsä hehkuvat haureutta eivätkä saa kylläänsä synnistä; he viekoittelevat horjuvia sieluja, heillä on ahneuteen harjaantunut sydän; he ovat kirouksen lapsia.
15. He ovat hyljänneet suoran tien, ovat eksyneet seuratessaan Bileamin, Beorin pojan tietä, tuon, joka rakasti vääryyden palkkaa,
16. mutta sai rikkomuksestaan ojennuksen: mykkä juhta puhui ihmisen äänellä ja esti profeetan mielettömyyden.
17. Sellaiset ovat vedettömiä lähteitä ja myrskytuulen ajamia hattaroita, ja pimeyden synkeys on heille varattu.
18. Sillä he puhuvat pöyhkeitä turhuuden sanoja ja viekoittelevat lihan himoissa irstaisuuksilla niitä, jotka tuskin

4. Juud.v. 6. — **5.** 1 Moos. 7: 6, 7; 8: 1. 1 Piet. 3: 20. — **6.** 1 Moos. 19: 24, 25. Es. 13: 19. Juud. v. 7. — **7.** 1 Moos. 19: 16. — **8.** Ps. 119: 158. Hes. 9: 4. — **9.** 1 Kor. 10: 13. — **10.** Juud. v. 4, 7. — **11.** Sak. 3: 1, 2. Juud. v. 9, 10. — **13.** Juud. v. 12. — **15.** 4 Moos. 22: 2, 7, 8; 31: 16. Juud. v. 11. — **16.** 4 Moos. 22: 23, 28. — **17.** Sananl. 25: 14. Juud. v. 12, 13. — **18.** Juud. v. 16.

ovat päässeet eksyksissä vaeltavia pakoon,
19. ja lupaavat heille vapautta, vaikka itse ovat turmeluksen orjia; sillä kenen voittama joku on, sen orja hän on.
20. Sillä jos he Herramme ja Vapahtajan Jeesuksen Kristuksen tuntemisen kautta ovat pässeetkin maailman saastutuksia pakoon, mutta niihin taas kietoutuvat ja tulevat voitetuiksi, niin on heille viimeinen tila käynyt ensimäistä pahemmaksi.
21. Parempi olisi heille ollut, etteivät olisi tulleet tuntemaan vanhurskauden tietä, kuin että sen tunnettuaan kääntyvät pois heille annetusta pyhästä käskystä.
22. Heille on tapahtunut, mitä tosi sananlasku sanoo: »Koira palaa oksennukselleen», ja: »Pesty sika rypee rapakossa».

3 luku.

Viimeisinä päivinä nousee ennustusten mukaan pilkkaajia, jotka kaiken ennallaan pysymisestä päättävät, ettei maailman loppua tulekaan 1—4, mutta niinkuin vedenpaisumus äkkiä hukutti maan, niin on koko maailmakin äkkiä tulessa hajoava 5—10. Odottaessaan uusia taivaita ja uutta maata tulee kristittyjen pyrkiä olemaan nuhteettomia ja olla varuillaan viettelyksiä vastaan sekä kasvaa Kristuksen armossa ja tuntemisessa 11—18.

1. Tämä on jo toinen kirje, jonka kirjoitan teille, rakkaani, ja näissä molemmissa minä muistuttamalla herätän teidän puhdasta mieltänne,
2. jotta muistaisitte niitä sanoja, joita pyhät profeetat ennen ovat puhuneet, ja Herran ja Vapahtajan käskyä, jonka apostoleiltanne olette saaneet.
3. Ja ennen kaikkea tietäkää se, että viimeisinä päivinä tulee pilkkojansa pannen pilkkaajoita, jotka vaeltavat omien himojensa mukaan,
4. ja sanovat: »Missä on lupaus hänen tulemuksestansa? Sillä onhan siitä asti, kun isät nukkuivat pois, kaikki pysynyt, niinkuin se on ollut luomisesta alkaen.»
5. Sillä tahallaan he eivät ole tietävinään, että taivaat ja samoin maa, vedestä ja vedellä rakennettu, olivat ikivanhastaan olemassa Jumalan sanan voimasta
6. ja että niiden kautta silloinen maailma hukkui vesitulvaan.
7. Mutta nykyiset taivaat ja maa ovat samalla sanalla tallennetut tulelle, säästetyt jumalattomain ihmisten tuomion ja kadotuksen päivään.
8. Mutta tämä yksi älköön olko teiltä, rakkaani, salassa, että »yksi päivä on Herran edessä niinkuin tuhat vuotta ja tuhat vuotta niinkuin yksi päivä».
9. Ei Herra viivytä lupauksensa täyttämistä, niinkuin muu-

19. Joh. 8: 34. Room. 6: 16. — **20.** Matt. 12: 45. Hebr. 6: 4, 5. 1 Joh. 2: 16. — **21.** Luuk. 12: 47, 48. — **22.** Sananl. 26: 11.
3. **1.** 2 Piet. 1: 13. — **2.** 2 Piet. 1: 19. Juud. v. 17. — **3.** 1 Tim. 4: 1, 2. 2 Tim. 3: 1, 2. — **4.** Es. 5: 19. Jer. 17: 15. Hes. 12: 22. — **5.** 1 Moos. 1: 1, 6. Ps. 24: 2; 136: 6. — **6.** 1 Moos. 7: 17, 21. Matt. 24: 38, 39. 2 Piet. 2: 5. — **7.** Ps. 102: 27. Es. 51: 6. 2 Tess. 1: 7, 8. Hebr. 1: 11. — **8.** Ps. 90: 4. — **9.** Es. 30: 18. Hes. 18: 23, 32. Hab. 2: 3. Viis. 11: 24. Room. 2: 4. 1 Tim. 2: 4. Hebr. 10: 37. 1 Piet. 3: 20.

tamat pitävät sitä viivyttelemisenä, vaan hän on pitkämielinen teitä kohtaan; kun ei tahdo, että kukaan hukkuu, vaan että kaikki tulevat parannukseen.

10. Mutta Herran päivä on tuleva niinkuin varas, ja silloin taivaat katoavat ryskeellä, ja alkuaineet hajoavat kuumuudesta, ja maa ja kaikki, mikä siinä on tehty, palavat.

11. Kun siis nämä kaikki näin hajoavat, millaisia tuleekaan teidän olla, pyhässä vaelluksessa ja jumalisuudessa,

12. odottaessanne ja jouduttaessanne Jumalan päivän tulemista, sen päivän, jonka tähden taivaat hehkuen hajoavat ja alkuaineet kuumuudesta sulavat!

13. Mutta hänen lupauksensa mukaan me odotamme uusia taivaita ja uutta maata, joissa vanhurskaus asuu.

14. Sentähden, rakkaani, pyrkikää tätä odottaessanne siihen, että hän havaitsisi teidät tahrattomiksi ja nuhteettomiksi, rauhassa;

15. ja lukekaa meidän Herramme pitkämielisyys pelastukseksi, niinkuin myös rakas veljemme Paavali hänelle annetun viisauden mukaan on kirjoittanut teille,

16. samoinkuin kaikissakin kirjeissään, kun hän puhuu näistä asioista; vaikka niissä tosin on yhtä ja toista vaikeatajuista, jota tietämättömät ja vakaantumattomat vääntävät kieroon niinkuin muitakin kirjoituksia, omaksi kadotuksekseen.

17. Koska te siis, rakkaani, tämän jo edeltäpäin tiedätte, niin olkaa varuillanne, ettette rietasten eksymyksen mukaansa tempaamina lankeaisi pois omalta lujalta pohjaltanne,

18. ja kasvakaa Herramme ja Vapahtajamme Jeesuksen Kristuksen armossa ja tuntemisessa. Hänelle olkoon kunnia sekä nyt että iankaikkisuuden päivään.

10. Ps. 102: 27. Matt. 24: 35, 43. 1 Tess. 5: 2, 3. Ilm. 20: 11. — **11.** Luuk. 21: 36. — **12.** Ps. 50: 3. Luuk. 12: 36. Tiit. 2: 13. — **13.** Es. 65: 17; 66: 22. Ilm. 21: 1. — **14.** 1 Kor. 1: 7, 8. Fil. 1: 10. 1 Tess. 3: 13; 5: 23. — **15.** Room. 2: 4. — **17.** Mark. 13: 5, 23. — **18.** Kol. 1: 10.

Johanneksen ensimäinen kirje.

1 luku.

Johannes julistaa elämän sanaa, Kristusta, jotta lukijoillakin olisi yhteyttä Isän ja Pojan kanssa 1—4. Ollakseen tässä yhteydessä tulee heidän vaeltaa valossa ja tunnustaa syntinsä, joista heidät puhdistaa Kristuksen veri 5—10.

1. Mikä on alusta ollut, minkä olemme kuulleet, minkä omin silmin nähneet, mitä katselimme ja käsin kosketimme, sen me julistamme: puhumme elämän sanasta —

2. ja elämä ilmestyi, ja me olemme nähneet sen ja todistamme sitä ja julistamme teille sen iankaikkisen elämän, joka oli Isän tykönä ja ilmestyi meille —

3. minkä olemme nähneet ja kuulleet, sen me myös teille julistamme, jotta teilläkin olisi yhteyttä meidän kanssamme; ja meillä on yhteytemme Isän ja hänen Poikansa, Jeesuksen Kristuksen kanssa.

4. Ja tätä me kirjoitamme, jotta ilomme olisi täydellinen.

5. Ja tämä on se sanoma, jonka olemme häneltä kuulleet ja jonka teille julistamme: että Jumala on valo ja ettei hänessä yhtään pimeyttä ole.

6. Jos sanomme, että meillä on yhteys hänen kanssaan, mutta vaellamme pimeässä, niin me valehtelemme, emmekä tee totuutta.

7. Mutta jos me vaellamme valossa, niinkuin hän on valossa, niin meillä on yhteyttä keskenämme, ja Jeesuksen Kristuksen, hänen Poikansa veri puhdistaa meidät kaikesta synnistä.

8. Jos sanomme, ettei meillä ole syntiä, niin me eksytämme itsemme, ja totuus ei ole meissä.

9. Jos tunnustamme syntimme, on hän uskollinen ja vanhurskas, niin että antaa meille synnit anteeksi ja puhdistaa meidät kaikesta vääryydestä.

10. Jos sanomme, ettemme ole tehneet syntiä, niin me teemme hänet valehtelijaksi, ja hänen sanansa ei ole meissä.

2 luku.

Jeesus Kristus on syntisten puolustaja ja sovittaja 1, 2. Joka sanoo tuntevansa Jeesuksen, hänen tulee

---

1. **1.** Luuk. 1: 2; 24: 39. Joh. 1: 1, 14; 20: 27. 2 Piet. 1: 16. — **2.** 2 Tim. 1: 10. — **3.** Joh. 17: 21. 1 Kor. 1: 9. — **4.** Joh. 15: 11. 2 Joh. v. 12. — **6.** Joh. 3: 20, 21. 1 Joh. 2: 4. — **7.** Hebr. 9: 14. 1 Piet. 1: 18, 19. Ilm. 1: 5. — **8.** 1 Kun. 8: 46. Sananl. 20: 9. Saarn. 7: 21. Room. 3: 10, 12, 23. — **9.** Ps. 32: 5. Sananl. 28: 13.

noudattaa hänen käskyjään, varsinkin rakkauden käskyä 3—11. Apostoli varoittaa maailman rakkaudesta 12—17 ja anttikristuksista 18—25 sekä kehoittaa pysymään Kristuksessa 26—29.

1. Lapsukaiseni, tätä minä kirjoitan teille, jottette syntiä tekisi; mutta jos joku syntiä tekisi, niin meillä on puolustaja Isän tykönä, Jeesus Kristus, joka on vanhurskas.
2. Ja hän on meidän syntiemme sovitus; eikä ainoastaan meidän, vaan myös koko maailman syntien.
3. Ja siitä me tiedämme hänet tuntevamme, että pidämme hänen käskynsä.
4. Joka sanoo: »Minä tunnen hänet», eikä pidä hänen käskyjänsä, se on valehtelija, ja totuus ei ole hänessä.
5. Mutta joka pitää hänen sanansa, hänessä on Jumalan rakkaus todella tullut täydelliseksi. Siitä me tiedämme hänessä olevamme.
6. Joka sanoo hänessä pysyvänsä, on velvollinen itsekin vaeltamaan niin, kuin hän vaelsi.
7. Rakkaani, en kirjoita teille uutta käskyä, vaan vanhan käskyn, joka teillä on alusta ollut; tämä vanha käsky on se sana, jonka olette kuulleet.
8. Samalla kirjoitan teille uuden käskyn, sen, mikä on totta hänessä ja teissä; sillä pimeä katoaa, ja totinen valo jo loistaa.
9. Joka sanoo valossa olevansa, mutta vihaa veljeänsä, hän on yhä vielä pimeässä.
10. Joka rakastaa veljeänsä, hän pysyy valossa, ja hänessä ei ole pahennusta.
11. Mutta joka vihaa veljeänsä, hän on pimeässä ja vaeltaa pimeässä, eikä hän tiedä, mihin menee; sillä pimeä on soaissut hänen silmänsä.
12. Minä kirjoitan teille, lapsukaiset, sillä syntinne ovat teille anteeksi annetut hänen nimensä tähden.
13. Minä kirjoitan teille, isät, sillä te olette oppineet tuntemaan hänet, joka alusta on ollut. Minä kirjoitan teille, nuorukaiset, sillä te olette voittaneet pahan. Minä olen kirjoittanut teille, lapsukaiset, sillä te olette oppineet tuntemaan Isän.
14. Minä olen kirjoittanut teille, isät, sillä te olette oppineet tuntemaan hänet, joka alusta on ollut. Minä olen kirjoittanut teille, nuorukaiset, sillä te olette väkevät ja Jumalan sana pysyy teissä, ja te olette voittaneet pahan.
15. Älkää rakastako maailmaa älkääkä sitä, mikä on maailmassa. Jos joku rakastaa maailmaa, ei Isän rakkaus ole hänessä.
16. Sillä kaikki, mikä maailmassa on, lihan himo, silmäin

2. 1. Room. 8: 34. 1 Tim. 2: 5. Hebr. 7: 25; 9: 24. — **2.** Joh. 1: 29; 4: 42. Room. 3: 25. 2 Kor. 5: 18. Kol. 1: 20. — **4.** 1 Joh. 1: 6; 4: 20. — **5.** Joh. 13: 35; 14: 21, 23. — **6.** Matt. 11: 29; 16: 24. Joh. 13: 15; 15: 4, 5. Fil. 2: 5. Kol. 2: 6. 1 Piet. 2: 21. — **7.** 1 Joh. 3: 11. 2 Joh. v. 5. — **8.** Joh. 1: 9; 8: 12; 13: 34. Room. 13: 12. — **9.** 1 Kor. 13: 2. 1 Joh. 3: 14; 4: 20. — **11.** Joh. 11: 10. — **12.** Luuk. 24: 47. Ap. t. 10: 43. — **14.** Ef. 6: 10. — **15.** Joh. 15: 19. Room. 12: 2. Jaak. 4: 4. — **16.** Sananl. 27: 20.

pyyntö ja elämän korska, se ei ole Isästä, vaan maailmasta.
17. Ja maailma katoaa ja sen himot; mutta joka tekee Jumalan tahdon, se pysyy iankaikkisesti.
18. Lapsukaiset, nyt on viimeinen aika. Ja niinkuin te olette kuulleet, että anttikristus tulee, niin onkin nyt monta anttikristusta ilmaantunut; siitä me tiedämme, että nyt on viimeinen aika.
19. Meistä he ovat lähteneet, mutta meikäläisiä he eivät olleet; sillä jos olisivat olleet meikäläisiä, niin he olisivat pysyneet meidän kanssamme; mutta heissä oli tuleva ilmi, että kaikki eivät ole meikäläisiä.
20. Teillä on voitelu Pyhältä, ja kaikilla teillä on tieto.
21. En minä ole kirjoittanut teille sentähden, ettette tiedä totuutta, vaan sentähden, että te tiedätte sen ja ettei mikään valhe ole totuudesta.
22. Kukapa on valehtelija, jollei se, joka kieltää Jeesuksen olevan Kristuksen? Se on anttikristus, hän, joka kieltää Isän ja Pojan.
23. Kuka ikinä kieltää Pojan, hänellä ei ole Isääkään. Joka tunnustaa Pojan, hänellä on Isäkin.
24. Minkä te olette alusta alkaen kuulleet, se pysyköön teissä. Jos teissä pysyy se, minkä olette alusta alkaen kuulleet, niin tekin pysytte Pojassa ja Isässä.
25. Ja tämä on se, minkä hän on meille luvannut: iankaikkinen elämä.
26. Tämän olen kirjoittanut teille niistä, jotka teitä eksyttävät.
27. Ja te — teissä pysyy se voitelu, jonka olette häneltä saaneet, ja te ette ole kenenkään opetuksen tarpeessa; vaan niinkuin hänen voitelunsa opettaa teille kaikkea, niin se on totta eikä ole valhetta; ja niinkuin se on opettanut teitä, niin pysykää hänessä.
28. Ja nyt, lapsukaiset, pysykää hänessä, jotta meillä hänen ilmestyessään olisi turva eikä meitä häväistäisi pois hänen luotaan hänen tulemuksessaan.
29. Jos tiedätte, että hän on vanhurskas, niin ymmärrätte, että myös jokainen vanhurskauden tekijäkin on hänestä syntynyt.

3 luku.

Jumalan lapset tietävät Jeesuksen ilmestyessä tulevansa hänen kaltaisikseen 1, 2; sentähden he puhdistavat itsensä eivätkä harjoita syntiä 3—6. Perkeleen lapset harjoittavat syntiä, eivät tee vanhurskautta eivätkä rakasta veljiä 7—10. Usko ja veljenrakkaus ovat Jeesuksen pääkäskyt 11—24.

1. Katsokaa, minkälaisen rakkauden Isä on meille antanut, että olemme saaneet Jumalan

17. Ps. 15: 5. Es. 40: 6. Matt. 7: 24. 1 Kor. 7: 31. 1 Piet. 1: 24. — **18.** Matt. 24: 24. Ap. t. 20: 29, 30. 2 Tess. 2: 3. — **19.** Ps. 41: 10. 1 Kor. 11: 19. — **20.** 1 Kor. 2: 15. Ef. 1: 13. — **22.** 1 Joh. 4: 3. 2 Joh. v. 7. — **23.** Luuk. 12: 9. Joh. 15: 23. 1 Joh. 4: 15. — **25.** Joh. 6: 40. 1 Joh. 5: 11. — **27.** Jer. 31: 34. Joh. 14: 26; 16: 13. 1 Tess. 4: 9. — **28.** Mark. 8: 38. Joh. 15: 4. 1 Joh. 3: 2, 21; 4: 17. — **29.** 1 Joh. 3: 7, 10.
3. **1.** Joh. 1: 12; 16: 3; 17: 25.

lapsen nimen; ja niin olemmekin. Sentähden maailma ei tunne meitä, sillä se ei tunne häntä.

2. Rakkaani, nyt me olemme Jumalan lapsia, eikä ole vielä käynyt ilmi, mitä meistä tulee. Me tiedämme tulevamme hänen kaltaisikseen, kun hän ilmestyy, sillä me saamme nähdä hänet sellaisena kuin hän on.

3. Ja jokainen, joka panee häneen sen toivon, puhdistaa itsensä, niinkuin Hän on puhdas.

4. Jokainen, joka tekee synnin, tekee myös laittomuuden; ja synti on laittomuus.

5. Ja te tiedätte hänen ilmestyneen ottamaan pois synnit; ja hänessä ei ole syntiä.

6. Kuka ikinä hänessä pysyy, hän ei tee syntiä; kuka ikinä tekee syntiä, hän ei ole häntä nähnyt eikä häntä tuntenut.

7. Lapsukaiset, älkää antako kenenkään eksyttää itseänne! Vanhurskauden tekijä on vanhurskas, niinkuin Hän on vanhurskas.

8. Joka syntiä tekee, hän on perkeleestä, sillä perkele on tehnyt syntiä alusta asti. Sitä varten Jumalan Poika ilmestyi, että hän tekisi tyhjäksi perkeleen teot.

9. Kuka ikinä on Jumalasta syntynyt, hän ei tee syntiä, sillä Jumalan siemen pysyy hänessä; eikä hän saata tehdä syntiä, sillä hän on Jumalasta syntynyt.

10. Siitä käy ilmi, ketkä ovat Jumalan lapsia ja ketkä perkeleen lapsia. Kuka ikinä ei tee vanhurskautta, hän ei ole Jumalasta, eikä sekään, joka ei veljeänsä rakasta.

11. Sillä tämä on se sanoma, jonka olette alusta alkaen kuulleet, että meidän tulee rakastaa toinen toistamme

12. eikä olla Kainin kaltaisia, joka oli pahasta ja murhasi veljensä. Ja minkätähden hän murhasi hänet? Sentähden, että hänen tekonsa olivat pahat, mutta hänen veljensä teot vanhurskaat.

13. Älkää ihmetelkö, veljeni, jos maailma teitä vihaa.

14. Me tiedämme siirtyneemme kuolemasta elämään, sillä me rakastamme veljiä. Joka ei rakasta, pysyy kuolemassa.

15. Jokainen, joka vihaa veljeänsä, on murhaaja; ja te tiedätte, ettei kenessäkään murhaajassa ole iankaikkista elämää, joka hänessä pysyisi.

16. Siitä me olemme oppineet tuntemaan rakkauden, että hän pani henkensä meidän edestämme; meidänkin tulee panna henkemme veljiemme edestä.

17. Jos nyt jollakin on tämän maailman hyvyyttä ja hän näkee veljensä olevan puutteessa, mutta

2. Matt. 5: 8. Room. 8: 18, 19. 1 Kor. 15: 49. Fil. 3: 21. Kol. 3: 4. — **3.** 2 Kor. 7: 1. 1 Piet. 1: 15. — **4.** 1 Joh. 5: 17. — **5.** Es. 53: 4, 9. 2 Kor. 5: 21. 1 Piet. 2: 22. — **6.** 1 Joh. 2: 3. 3 Joh. v. 11. — **7.** Ef. 5: 6. 1 Joh. 2: 29. — **8.** 1 Moos. 3: 15. Joh. 8: 44. — **9.** 1 Piet. 1: 23. 1 Joh. 5: 18. — **10.** 1 Joh. 2: 29; 4: 8. — **11.** Joh. 13: 34; 15: 12. 1 Tess. 4: 9. 1 Joh. 2: 7. — **12.** 1 Moos. 4: 8. Hebr. 11: 4. — **13.** Matt. 5: 11. Joh. 15: 18, 19; 17: 14. — **14.** 3 Moos. 19: 17. Joh. 5: 24. 1 Joh. 2: 9-11. — **15.** Matt. 5: 21, 22. Gal. 5: 21. — **16.** Joh. 15: 13. Room. 5: 8. Ef. 5: 2, 25. 1 Joh. 4: 9. — **17.** 5 Moos. 15: 7. Luuk. 3: 11. 1 Joh. 4: 20; 5: 1. Jaak. 2: 15.

sulkee häneltä sydämensä, kuinka Jumalan rakkaus saattaa pysyä hänessä?

18. Lapsukaiset, älkäämme rakastako sanalla tai kielellä, vaan teossa ja totuudessa!

19. Siitä me tiedämme, että olemme totuudesta, ja me saatamme hänen edessään rauhoittaa sydämemme sillä,

20. että, jos sydämemme syyttää meitä, niin Jumala on suurempi kuin meidän sydämemme ja tietää kaikki.

21. Rakkaani, jos sydämemme ei syytä meitä, niin meillä on turva Jumalaan,

22. ja mitä ikinä anomme, sen me häneltä saamme, koska pidämme hänen käskynsä ja teemme sitä, mikä on hänelle otollista.

23. Ja tämä on hänen käskynsä, että meidän tulee uskoa hänen Poikansa Jeesuksen Kristuksen nimeen ja rakastaa toinen toistamme, niinkuin hän on antanut meille käskyn.

24. Ja joka pitää hänen käskynsä, hän pysyy Jumalassa, ja Jumala hänessä. Ja siitä me tiedämme hänen meissä pysyvän, siitä Hengestä, jonka hän on meille antanut.

4 luku.

Kehoitus koettelemaan henkiä, ovatko ne Jumalasta 1—6, ja rakastamaan veljiä, niinkuin Jumala on rakastanut meitä, hän, joka on rakkaus ja on lähettänyt Poikansa maailman vapahtajaksi 7—21.

1. Rakkaani, älkää jokaista henkeä uskoko, vaan koetelkaa henkiä, ovatko ne Jumalasta; sillä monta väärää profeettaa on lähtenyt maailmaan.

2. Tästä tunnette Jumalan Hengen: jokainen henki, joka tunnustaa Jeesuksen Kristukseksi, lihaan tulleeksi, se on Jumalasta;

3. ja jokainen henki, joka ei tunnusta Jeesusta, se ei ole Jumalasta; se on anttikristuksen henki, jonka olette kuulleet olevan tulossa, ja se on jo nyt maailmassa.

4. Lapsukaiset, te olette Jumalasta ja olette voittaneet heidät; sillä se, joka teissä on, on suurempi kuin se, joka on maailmassa.

5. He ovat maailmasta; sentähden he puhuvat maailman kannalta, ja maailma kuulee heitä.

6. Me olemme Jumalasta. Joka tuntee Jumalan, hän kuulee meitä; joka ei ole Jumalasta, hän ei kuule meitä. Siitä me tunnemme totuuden hengen ja eksytyksen hengen.

7. Rakkaani, rakastakaamme toinen toistamme, sillä rakkaus on Jumalasta; ja jokainen, joka rakastaa, on Jumalasta syntynyt ja tuntee Jumalan.

---

20. Ps. 139: 1-16. — **21.** Room. 5: 1. — **22.** Ps. 10: 17; 34: 16; 145: 18. Sananl. 15: 29; 28: 9. Jer. 29: 12. Mark. 11: 24. 1 Joh. 5: 14. — **23.** 3 Moos. 19: 18. Joh. 6: 29. Ef. 5: 2. 1 Piet. 4: 8. — **24.** Joh. 14: 23; 15: 10. Room. 8: 9. 1 Joh. 4: 13.

4. 1. Matt. 7: 15, 16; 24: 4, 5, 24. Ap. t. 20: 29, 30. 1 Kor. 14: 29. 1 Tess. 5: 21. 2 Piet. 2: 1. 2 Joh. v. 7. Ilm. 2: 2. — **2.** 1 Kor. 12: 3. 1 Joh. 5: 1. — **3.** 2 Tess. 2: 6, 7. 1 Joh. 2: 18, 22. — **4.** Joh. 16: 33. — **5.** Joh. 3: 31; 8: 23; 15: 19. — **6.** Joh. 8: 47; 10: 26, 27. 3 Joh. v. 11.

8. Joka ei rakasta, hän ei tunne Jumalaa, sillä Jumala on rakkaus.
9. Siinä tuli Jumalan rakkaus meille ilmi, että Jumala lähetti ainokaisen Poikansa maailmaan, jotta me eläisimme hänen kauttansa.
10. Siinä rakkaus on — ei siinä, että me rakastimme Jumalaa, vaan siinä, että hän rakasti meitä ja lähetti Poikansa meidän syntiemme sovitukseksi.
11. Rakkaani, jos Jumala on näin rakastanut meitä, niin olemme mekin velvolliset rakastamaan toinen toistamme.
12. Jumalaa ei kukaan ole koskaan nähnyt. Jos me rakastamme toinen toistamme, niin Jumala pysyy meissä, ja hänen rakkautensa on tullut täydelliseksi meissä.
13. Siitä me tiedämme pysyvämme hänessä ja hänen pysyvän meissä, että hän on antanut meille Henkeänsä.
14. Ja me olemme nähneet ja todistamme, että Isä on lähettänyt Poikansa maailman vapahtajaksi.
15. Joka tunnustaa, että Jeesus on Jumalan Poika, hänessä Jumala pysyy, ja hän Jumalassa.
16. Ja me olemme oppineet tuntemaan sen rakkauden, mikä Jumalalla on meihin, ja uskomaan siihen. Jumala on rakkaus, ja joka pysyy rakkaudessa, hän pysyy Jumalassa, ja Jumala pysyy hänessä.
17. Näin rakkaus on tullut täydelliseksi meissä, että meillä olisi turva tuomiopäivänä; sillä sellainen kuin hän on, sellaisia olemme mekin tässä maailmassa.
18. Pelkoa ei rakkaudessa ole, vaan täydellinen rakkaus karkoittaa pelon, sillä pelossa on rangaistusta; ja joka pelkää, hän ei ole päässyt täydelliseksi rakkaudessa.
19. Me rakastamme, sillä hän on ensin rakastanut meitä.
20. Jos joku sanoo: »Minä rakastan Jumalaa», mutta vihaa veljeänsä, niin hän on valehtelija. Sillä joka ei rakasta veljeänsä, jonka on nähnyt, hän ei voi rakastaa Jumalaa, jota ei ole nähnyt.
21. Ja tämä käsky meillä on häneltä, että joka rakastaa Jumalaa, hän rakastakoon myös veljeänsä.

5 luku.

Uskova on Jumalasta syntynyt, ja hänen uskonsa voittaa maailman 1—5. Jumala todistaa Pojastaan Hengen, veden ja veren kautta 6—12. Uskovilla on iankaikkinen elämä, ja Jumala kuulee kaikki heidän rukouksensa 13—17; he pysyvät Kristuksessa 18—20. Kehoitus kavahtamaan epäjumalia 21.

9. Joh. 3: 16. Room. 5: 8; 8: 32. 1 Joh. 3: 16. — **10.** Joh. 15: 16. Room. 3: 24, 25. 2 Kor. 5: 19. 1 Joh. 2: 2. — **11.** Matt. 18: 33. Joh. 15: 12. — **12.** 2 Moos. 33: 20. 5 Moos. 4: 12. Joh. 1: 18. 1 Tim. 6: 16. 1 Joh. 2: 5. — **13.** Joh. 14: 20. 1 Joh. 3: 24. — **14.** Joh. 1: 14; 3: 17; 12: 47. 1 Joh. 1: 1. — **15.** 1 Joh. 2: 23. — **17.** 1 Joh. 2: 28; 3: 21. Jaak. 2: 13. — **18.** Room. 8: 15. — **20.** 1 Joh. 2: 4, 11; 3: 17. — **21.** 3 Moos. 19: 18. Matt. 22: 39. Joh. 13: 34. Ef. 5: 2. 1 Tess. 4: 9. 1 Piet. 4: 8. 1 Joh. 3: 11.

1. Jokainen, joka uskoo, että Jeesus on Kristus, hän on Jumalasta syntynyt; ja jokainen, joka rakastaa häntä, joka on synnyttänyt, rakastaa myöskin sitä, joka hänestä on syntynyt.

2. Siitä me tiedämme, että rakastamme Jumalan lapsia, kun rakastamme Jumalaa ja noudatamme hänen käskyjänsä.

3. Sillä rakkaus Jumalaan on se, että pidämme hänen käskynsä. Ja hänen käskynsä eivät ole raskaita;

4. sillä kaikki, mikä on syntynyt Jumalasta, voittaa maailman; ja tämä on se voitto, joka on voittanut maailman, meidän uskomme.

5. Kuka on se, joka voittaa maailman, jollei se, joka uskoo, että Jeesus on Jumalan Poika?

6. Hän on se, joka on tullut veden ja veren kautta, Jeesus Kristus, ei ainoastaan vedessä, vaan vedessä ja veressä; ja Henki on se, joka todistaa, sillä Henki on totuus.

7. Sillä kolme on, jotka todistavat:

8. Henki ja vesi ja veri, ja ne kolme pitävät yhtä.

9. Jos omaksumme ihmisten todistuksen, niin onhan Jumalan todistus suurempi. Ja tämä on Jumalan todistus, sillä hän on todistanut Pojastaan.

10. Joka uskoo Jumalan Poikaan, hänellä on todistus itsessään; joka ei usko Jumalaa, tekee hänet valehtelijaksi, koska ei usko sitä todistusta, jonka Jumala on antanut todistukseksi Pojastaan.

11. Ja tämä on se todistus: Jumala on antanut meille iankaikkisen elämän, ja tämä elämä on hänen Pojassaan.

12. Jolla Poika on, hänellä on elämä; jolla Jumalan Poikaa ei ole, hänellä ei ole elämää.

13. Tämän olen kirjoittanut teille, jotka uskotte Jumalan Pojan nimeen, jotta tietäisitte, että teillä on iankaikkinen elämä.

14. Ja tämä on se luottamus, joka meillä on häneen, että jos me jotakin anomme hänen tahtonsa mukaan, niin hän kuulee meitä.

15. Ja jos me tiedämme hänen kuulevan meitä, mitä ikinä anommekin, niin tiedämme myös, että meillä on kaikki se, mitä olemme häneltä anoneet.

16. Jos joku näkee veljensä tekevän syntiä, joka ei ole kuolemaksi, niin rukoilkoon, ja hän on antava hänelle elämän, niille nimittäin, jotka eivät tee syntiä kuolemaksi. On syntiä, joka on kuolemaksi; semmoisesta en sano, että sen johdosta on rukoiltava.

17. Kaikki vääryys on syntiä. Ja on syntiä, joka ei ole kuolemaksi.

18. Me tiedämme, ettei yksikään Jumalasta syntynyt tee syntiä; vaan Jumalasta syntynyt ottaa itsestänsä vaarin, eikä paha ryhdy häneen.

---

5. **1.** Joh. 1: 12, 13. 1 Joh. 4: 2. — **3.** Matt. 11: 30. Joh. 14: 15; 15: 10. 2 Joh. v. 6. — **4.** Joh. 16: 33. — **5.** 1 Kor. 15: 57. 1 Joh. 4: 4. — **9.** Joh. 5: 36, 37; 8: 17, 18. — **10.** Room. 8: 16. — **11.** Joh. 1: 4; 1 Joh. 2: 25. — **12.** Joh. 3: 36; 5: 24. — **13.** Joh. 20: 31. 1 Joh. 3: 23. — **14.** Luuk. 11: 9. Joh. 15: 7. 1 Joh. 3: 22. — **16.** 4 Moos. 15: 30. Jer. 7: 16. Matt. 12: 31. Hebr. 6: 4, 5; 10: 26, 27. — **17.** 1 Joh. 3: 4. — **18.** 1 Joh. 3: 9.

19. Me tiedämme, että olemme Jumalasta, ja koko maailma on pahan vallassa.
20. Mutta me tiedämme, että Jumalan Poika on tullut ja antanut meille ymmärryksen, tunteaksemme sen Totisen; ja me olemme siinä Totisessa, hänen Pojassaan, Jeesuksessa Kristuksessa. Hän on totinen Jumala ja iankaikkinen elämä.
21. Lapsukaiset, kavahtakaa epäjumalia!

19. Gal. 1: 4. — **20.** Luuk. 24: 45. Joh. 17: 3. — **21.** 2 Moos. 20: 3. 1 Kor. 10: 14.

Johanneksen toinen kirje.

Alkutoivotus 1—3. Kehoitus rakkauteen 4—6. Varoitus villitsijöistä 7—11. Loppusanat 12, 13.

1. **M**inä vanhin valitulle rouvalle ja hänen lapsilleen, joita totuudessa rakastan — enkä ainoastaan minä, vaan myös kaikki, jotka ovat oppineet totuuden tuntemaan —
2. totuuden tähden, joka meissä pysyy ja on oleva meidän kanssamme iankaikkisesti.
3. Armo, laupeus ja rauha Isältä Jumalalta ja Jeesukselta Kristukselta, Isän Pojalta, on oleva meidän kanssamme, totuudessa ja rakkaudessa.
4. **M**inua on suuresti ilahuttanut, että olen lastesi joukossa havainnut olevan niitä, jotka totuudessa vaeltavat sen käskyn mukaan, jonka olemme saaneet Isältä.
5. Ja nyt, rouva, on minulla sinulle pyyntö, ei niinkuin kirjoittaisin sinulle uuden käskyn, vaan minä kirjoitan sen, joka meillä alun pitäen oli: että meidän on rakastaminen toinen toistamme.
6. Ja tämä on rakkaus, että me vaellamme hänen käskyjensä mukaan. Tämä on käsky, että teidän, niinkuin olette alusta kuulleet, on siinä vaeltaminen.
7. **S**illä monta villitsijää on lähtenyt maailmaan, jotka eivät tunnusta Jeesusta Kristukseksi, joka oli lihaan tuleva; tämä tämmöinen on päävillitsijä ja anttikristus.
8. Ottakaa vaari itsestänne, ettette menetä sitä, minkä olemme työllämme aikaansaaneet, vaan että saatte täyden palkan.
9. Kuka ikinä menee edemmäksi eikä pysy Kristuksen opissa, hänellä ei ole Jumalaa; joka siinä opissa pysyy, hänellä on sekä Isä että Poika.
10. Jos joku tulee teidän luoksenne eikä tuo mukanaan tätä oppia, niin älkää ottako häntä huoneeseenne älkääkä sanoko häntä tervetulleeksi;
11. sillä joka sanoo hänet tervetulleeksi, joutuu osalliseksi hänen pahoihin tekoihinsa.
12. **M**inulla olisi paljo kirjoittamista teille, mutta en tahdo tehdä sitä paperilla ja musteella; vaan toivon pääseväni teidän luoksenne ja saavani puhutella teitä suullisesti, jotta meidän ilomme olisi täydellinen.
13. Valitun sisaresi lapset sanovat sinulle terveisiä.

---

1. 1 Piet. 5: 1, 13. 3 Joh. v. 1. — **2.** Joh. 8: 31, 32. — **3.** Tiit. 1: 4. — **4.** 1 Kor. 13: 6. 3 Joh. v. 4. — **5.** Joh. 13: 34; 15: 12. 1 Joh. 2: 7; 3: 11; 4: 21. — **6.** Joh. 15: 10. — **7.** 1 Joh. 2: 18; 4: 1. — **9.** Joh. 14: 23. 1 Joh. 2: 23. — **10.** Room. 16: 17. 1 Kor. 5: 11. Tiit. 3: 10. — **11.** 1 Tim. 5: 22. — **12.** 1 Joh. 1: 4. 3 Joh. v. 13.

Johanneksen kolmas kirje.

Johannes toivottaa Gaiukselle menestystä 1, 2, iloitsee hänen vaelluksestaan totuudessa ja uskollisuudestaan veljiä, jopa vieraitakin kohtaan 3—8, valittaa Diotrefeen juonittelusta 9, 10, kehoittaa tekemään, mikä hyvää on, ja antaa hyvän todistuksen Deemetriuksesta 11, 12. Lopputoivotus ja terveiset 13—15.

1. Minä vanhin rakkaalle Gaiukselle, jota totuudessa rakastan.

2. Rakkaani, minä toivotan sinulle, että kaikessa menestyt ja pysyt terveenä, niinkuin sielusikin menestyy.

3. Minua ilahutti suuresti, kun veljet tulivat ja antoivat todistuksen totuudestasi, niinkuin sinä totuudessa vaellatkin.

4. Minulla ei ole suurempaa iloa kuin se, että kuulen lasteni vaeltavan totuudessa.

5. Rakkaani, sinä toimit uskollisesti kaikessa, mitä teet veljien, vieläpä vieraittenkin hyväksi.

6. He ovat seurakunnan kuullen antaneet todistuksen rakkaudestasi; ja sinä teet hyvin, kun autat heitä eteenpäin heidän matkallaan sillä tavalla, kuin Jumalan arvo vaatii.

7. Sillä hänen nimensä tähden he ovat lähteneet matkalle, eivätkä ota pakanoilta mitään.

8. Me olemme siis velvolliset ottamaan semmoisia vastaan, tullaksemme apumiehiksi totuuden palveluksessa.

9. Kirjoitin muutaman sanan seurakunnalle; mutta Diotrefes, joka haluaa olla ensimäinen heidän joukossaan, ei ota meitä vastaan.

10. Sentähden minä, jos tulen, olen muistuttava niistä teoista, joita hän tekee, kun pahoin sanoin juoruaa meistä; eikä siihenkään tyydy: ei itse ota veljiä vastaan, estääpä vielä niitä, jotka tahtovat sitä tehdä, ja ajaa heidät pois seurakunnasta.

11. Rakkaani, älä ota seurataksesi sitä, mikä on pahaa, vaan sitä, mikä on hyvää. Joka tekee, mikä hyvää on, hän on Jumalasta; joka tekee, mikä pahaa on, hän ei ole Jumalaa nähnyt.

12. Deemetrius on kaikilta, jopa itse totuudeltakin, saanut hyvän todistuksen; ja mekin todistamme hänestä samaa, ja sinä tiedät,

1. 2 Joh. v. 1. — **3.** 2 Joh. v. 4. — **6.** Tiit. 3: 13. — **7.** Matt. 10: 8. — **10.** Matt. 23: 13. — **11.** Ps. 37: 27. Sananl. 2: 20. Es. 1: 16. 1 Piet. 3: 11. 1 Joh. 3: 6.

että meidän todistuksemme on tosi.

13. Minulla olisi paljo kirjoittamista sinulle, mutta en tahdo kirjoittaa sinulle musteella ja kynällä,

14. sillä minä toivon pian näkeväni sinut, ja silloin saamme suullisesti puhella.

15. Rauha olkoon sinulle. Ystävät sanovat sinulle terveisiä. Terveisiä ystäville, kullekin erikseen.

---

13. 2 Joh. v. 12.

Jaakobin kirje.

1 luku.

Jaakob sanoo terveisiä Israelin kahdelletoista hajalla asuvalle sukukunnalle 1, kehoittaa heitä kestävyyteen kiusauksissa 2—18 ja ottamaan sävyisyydellä vastaan Jumalan sanan ja tekemään sen mukaan 19—27.

1. Jaakob, Jumalan ja Herran Jeesuksen Kristuksen palvelija, sanoo terveisiä kahdelletoista hajalla asuvalle sukukunnalle.

2. Veljeni, pitäkää sulana ilona, kun joudutte moninaisiin kiusauksiin;

3. sillä te tiedätte, että uskonne kestäväisyys koetuksissa saa aikaan kärsivällisyyttä.

4. Ja kärsivällisyydellä olkoon täydellinen teko, jotta olisitte täydelliset ja eheät, ettekä missään puuttuvaiset.

5. Mutta jos joltakin teistä puuttuu viisautta, anokoon sitä Jumalalta, joka antaa kaikille alttiisti ja soimaamatta, niin se hänelle annetaan.

6. Mutta anokoon uskossa, ollenkaan epäilemättä; sillä joka epäilee, on meren aallon kaltainen, jota tuuli ajaa ja heittelee.

7. Älköön sellainen ihminen luulko Herralta mitään saavansa,

8. tuommoinen kaksimielinen ja epävakainen kaikilla teillään.

9. Alhainen veli kerskatkoon ylhäisyydestään,

10. mutta rikas alhaisuudestaan, sillä hän on katoava niinkuin ruohon kukka.

11. Aurinko nousee helteineen ja kuivaa ruohon, ja sen kukka varisee ja sen muodon sulous häviää; niin on rikaskin lakastuva retkillänsä.

12. Autuas on se mies, joka kiusauksen kestää, sillä kun hänet on koeteltu, on hän saava elämän kruunun, jonka Herra on luvannut niille, jotka häntä rakastavat.

13. Älköön kukaan, kiusauksessa ollessaan, sanoko: »Jumala minua kiusaa»; sillä Jumala ei ole pahan kiusattavissa, eikä hän ketään kiusaa.

14. Vaan jokaista kiusaa hänen

---

1. **1.** Joh. 7: 35. — **2.** Matt. 5: 11, 12. Hebr. 12: 11. 1 Piet. 1: 6. — **3.** Room. 5: 3. — **5.** 1 Kun. 3: 7. Sananl. 2: 3-5. Jer. 29: 12. Matt. 7: 7. Jaak. 5: 13. — **6.** Matt. 21: 22. Mark. 11: 24. Joh. 14: 13. — **8.** Jaak. 4: 8. — **9.** Jaak. 2: 5. — **10.** Job 14: 2. Ps. 103: 15. Es. 40: 6, 7. 1 Piet. 1: 24. — **11.** 1 Joh. 2: 17. — **12.** Matt. 10: 22. 2 Tim. 4: 7. 1 Piet. 3: 14. Ilm. 2: 10. — **14.** Room. 7: 7.

14. 765. — 30

oma himonsa, joka häntä vetää ja houkuttelee;

15. kun sitten himo on tullut raskaaksi, synnyttää se synnin, mutta kun synti on täysin kehittynyt, synnyttää se kuoleman.

16. Älkää eksykö, rakkaat veljeni.

17. Jokainen hyvä anti, ja jokainen täydellinen lahja tulee ylhäältä, valojen Isältä, jonka tykönä ei ole muutosta, eikä valon ja pimeyden vaihtelua.

18. Tahtonsa mukaan hän synnytti meidät totuuden sanalla, ollaksemme hänen luomiensa esikoiset.

19. Te tiedätte sen, rakkaat veljeni. Mutta olkoon jokainen ihminen nopea kuulemaan, hidas puhumaan, hidas vihaan;

20. sillä miehen viha ei tee sitä, mikä on oikein Jumalan edessä.

21. Sentähden pankaa pois kaikki saastaisuus ja jälellä oleva pahuus ja omaksukaa sävyisyydellä sana, joka on teihin istutettu ja joka voi sielunne pelastaa.

22. Mutta olkaa sanan tekijöitä eikä vain sen kuulijoita, pettäen itsenne.

23. Sillä jos joku on sanan kuulija eikä sen tekijä, niin hän on miehen kaltainen, joka katselee kuvastimessa luonnollisia kasvojaan;

24. hän katselee itseään, lähtee pois ja unhottaa heti, millainen oli.

25. Mutta joka katsoo vapauden täydelliseen lakiin ja pysyy siinä, eikä ole muistamaton kuulija, vaan todellinen tekijä, hän on oleva autuas tekemisessään.

26. Jos joku luulee olevansa jumalanpalvelija, mutta ei hillitse kieltään, vaan pettää sydämensä, niin hänen jumalanpalveluksensa on turha.

27. Puhdas ja tahraton jumalanpalvelus Jumalan ja Isän silmissä on se, että käy katsomassa orpoja ja leskiä heidän ahdistuksessaan ja varjelee itsensä niin, ettei maailma häntä saastuta.

2 luku.

Jaakob neuvoo, ettei saa katsoa henkilöön 1—7, vaan että tulee osoittaa rakkautta kaikkia kohtaan ja noudattaa kaikkia Herran käskyjä 8—13; sekä näyttää, että usko ilman tekoja on kuollut 14—26.

1. Veljeni, kun teillä on usko kirkkauden Herraamme, Jeesukseen Kristukseen, älkää silloin katsoko henkilöön.

2. Sillä jos kokoukseenne tulee mies, kultasormus sormessa ja päällään komeat vaatteet, ja samalla myös tulee köyhä huonoissa vaatteissa,

3. ja te katsotte komeissa vaatteissa olevan puoleen ja

---

15. Room. 6: 23. — **17.** Joh. 3: 27. 1 Kor. 4: 7. 1 Joh. 1: 5. — **18.** Joh. 1: 13. 1 Kor. 4: 15. 1 Piet. 1: 23. Ilm. 14: 4. — **19.** Sananl. 17: 27. — **21.** Luuk. 8: 11, 15. Room. 1: 16; 13: 12. Kol. 3: 8. 1 Piet. 2: 1. — **22.** Matt. 7: 21, 24. Luuk. 11: 28. Room. 2: 13. 1 Joh. 3: 7. — **23.** Matt. 7: 26. — **25.** Joh. 8: 31, 32; 13: 17. Jaak. 2: 12. — **26.** Ps. 39: 2. 1 Piet. 3: 10. — **27.** Job 31: 16, 17. Matt. 25: 35. Joh. 17: 15. Room. 12: 2.

2. **1.** 3 Moos. 19: 15. Sananl. 24: 23.

sanotte: »Istu sinä tähän mukavasti», ja köyhälle sanotte: »Seiso sinä tuossa», tahi: »Istu tähän jalkajakkarani viereen»,

4. niin ettekö ole joutuneet ristiriitaan itsenne kanssa, ja eikö teistä ole tullut väärämielisiä tuomareita?

5. Kuulkaa, rakkaat veljeni. Eikö Jumala ole valinnut niitä, jotka maailman silmissä ovat köyhiä, olemaan rikkaita uskossa ja sen valtakunnan perillisiä, jonka hän on luvannut niille, jotka häntä rakastavat?

6. Mutta te olette häväisseet köyhän. Eivätkö juuri rikkaat ole teidän sortajanne, ja eivätkö juuri ne vedä teitä tuomioistuimien eteen?

7. Eivätkö juuri ne herjaa sitä jaloa nimeä, joka on lausuttu teidän ylitsenne?

8. Vaan jos täytätte kuninkaallisen lain tämän raamatunpaikan mukaan: »Rakasta lähimäistäsi niinkuin itseäsi», niin teette hyvin;

9. mutta jos henkilöön katsotte, niin teette syntiä, ja laki näyttää teille, että olette lainrikkojia.

10. Sillä joka pitää koko lain, mutta rikkoo yhtä kohtaa vastaan, hän on syypää kaikkeen.

11. Sillä hän, joka on sanonut: »Älä tee huorin», on myös sanonut: »Älä tapa»; jos nyt et teekään huorin, mutta tapat, olet lainrikkoja.

12. Puhukaa niin ja toimikaa niin kuin ne, jotka tulevat vapauden lain tuomittaviksi.

13. Sillä tuomio on laupeudeton sitä kohtaan, joka ei ole harjoittanut laupeutta; laupeus kerskaa tuomiota vastaan.

14. Mitä hyötyä, veljeni, siitä on, jos joku sanoo itsellään olevan uskoa, mutta hänellä ei ole tekoja? Ei kai usko voi häntä pelastaa?

15. Jos veli tai sisar on alaston ja jokapäiväistä ravintoa vailla,

16. ja joku teistä sanoo heille: »Menkää rauhassa, lämmitelkää ja ravitkaa itsenne», mutta ette anna heille ruumiin tarpeita, niin mitä hyötyä siitä on?

17. Samoin uskokin, jos sillä ei ole tekoja, on itsessään kuollut.

18. Joku ehkä sanoo: »Sinulla on usko, ja minulla on teot»; näytä sinä minulle uskosi ilman tekoja, niin minä näytän teoistani sinulle uskon.

19. Sinä uskot, että Jumala on yksi. Siinä teet oikein; riivaajatkin sen uskovat ja vapisevat.

20. Mutta tahdotko tietää, sinä tyhjänpäiväinen ihminen, että usko ilman tekoja on tehoton?

21. Eikö Aabraham, meidän isämme, tullut vanhurskaaksi teoista, kun vei poikansa Iisakin uhrialttarille?

22. Sinä näet, että usko vaikutti hänen tekojensa mukana, ja teoista usko tuli täydelliseksi;

23. ja se raamatunpaikka kävi

5. Luuk. 6: 20. 1 Kor. 1: 26; 2: 9. — **6.** 1 Kor. 11: 22. — **8.** 3 Moos. 19: 18. Matt. 22: 39. — **9.** 5 Moos. 1: 17; 16: 19. — **10.** 5 Moos. 27: 26. Matt. 5: 19. Gal. 3: 10. — **11.** 2 Moos. 20: 13, 14. — **12.** Jaak. 1: 25. — **13.** Matt. 5: 7; 6: 15; 18: 35; 25: 45. — **14.** Matt. 7: 26. Room. 6: 1. Gal. 5: 6. — **15.** Luuk. 3: 11. — **16.** 1 Joh. 3: 17, 18. — **19.** Mark. 1: 24. — **21.** 1 Moos. 22: 9, 10, 12. Hebr. 11: 17. — **23.** 1 Moos. 15: 6. 2 Aikak. 20: 7. Es. 41: 8. Room. 4: 3.

toteen, joka sanoo: »Aabraham uskoi Jumalaa, ja se luettiin hänelle vanhurskaudeksi», ja häntä sanottiin Jumalan ystäväksi.

24. Te näette, että ihminen tulee vanhurskaaksi teoista eikä ainoastaan uskosta.

25. Eikö samoin myös portto Raahab tullut vanhurskaaksi teoista, kun otti lähettiläät luokseen ja päästi heidät toista tietä pois?

26. Sillä niinkuin ruumis ilman henkeä on kuollut, niin uskokin ilman tekoja on kuollut.

3 luku.

Varoitus kielen synneistä 1—12 ja kehoitus etsimään ylhäältä tulevaa viisautta ja osoittamaan sitä vaelluksessa 13—18.

1. Veljeni, älkööt aivan monet teistä pyrkikö opettajiksi, kun tiedätte, että me saamme sitä kovemman tuomion;

2. sillä monessa kohden me kaikki hairahdumme. Jos joku ei hairahdu puheessa, niin hän on täydellinen mies ja kykenee hillitsemään koko ruumiinsakin.

3. Kun panemme suitset hevosten suuhun, jotta ne meitä tottelisivat, niin voimme ohjata niiden koko ruumiin.

4. Katso, laivatkin, vaikka ovat niin suuria ja tuimain tuulten kuljetettavia, ohjataan varsin pienellä peräsimellä, minne perämiehen mieli tekee.

5. Samoin kielikin on pieni jäsen ja kerskaa kuitenkin suurista asioista. Katso, kuinka pieni tuli ja kuinka suuren metsän se sytyttää!

6. Myöskin kieli on tuli, on vääryyden maailma; kieli jäsentemme joukossa osoittaa olevansa se, joka tahraa koko ruumiin, sytyttää tuleen elomme pyörän, itse syttyen helvetistä.

7. Sillä kaikkien luonnon, sekä petojen että lintujen, sekä matelijain että merieläinten, voi ihmisluonto kesyttää ja onkin kesyttänyt,

8. mutta kieltä ei kukaan ihminen voi kesyttää; se on paha, joka aina on levoton, täynnä kuolettavaa myrkkyä.

9. Kielellä me kiitämme Herraa ja Isää, ja sillä me kiroamme ihmisiä, Jumalan kaltaisiksi luotuja;

10. samasta suusta lähtee kiitosta ja kirousta. Näin ei saa olla, veljeni.

11. Uhkuuko lähde samasta silmästä makeaa ja karvasta vettä?

12. Eihän, veljeni, viikunapuu voi tuottaa öljymarjoja eikä viinipuu viikunoita? Eikä myöskään suolainen lähde voi antaa makeata vettä.

13. Kuka on viisas ja ymmärtäväinen teidän joukossanne? Tuokoon hän näkyviin tekonsa hyvällä vaelluksellaan viisauden sävyisyydessä.

14. Mutta jos teillä on katkeraa kiivautta ja riitaisuutta sydämessänne, niin älkää kerskatko älkääkä valehdelko totuutta vastaan.

---

25. Jos. 2: 1-15; 6: 17, 23. Hebr. 11: 31.
3. 2. Ps. 34: 14. Sananl. 20: 9. Saarn. 7: 21. Syr. 19: 16. 1 Piet. 3: 10. 1 Joh. 1: 8. Jaak. 1: 26. — **5.** Ps. 12: 4, 5. Sananl. 12: 18; 15: 2. — **6.** Matt. 15: 11, 18. — **9.** 1 Moos. 1: 26, 27; 9: 6. — **12.** Matt. 7: 16. — **13.** Ef. 5:15. 1 Piet. 2: 12. — **14.** Ef. 4: 31. 1 Joh. 4: 20.

15. Tämä ei ole se viisaus, joka tulee ylhäältä, vaan se on maallista, sielullista, riivaajien viisautta.
16. Sillä missä on kiivautta ja riitaisuutta, siellä on epäjärjestystä ja kaikkea pahaa menoa.
17. Mutta ylhäältä oleva viisaus on ensiksikin puhdas, sitten rauhaisa, lempeä, taipuisa, täynnä laupeutta ja hyviä hedelmiä, ei epäile, ei teeskentele.
18. Vanhurskauden hedelmä kylvetään rauhassa niille, jotka rauhaa rakentavat.

4 luku.

Jaakob varoittaa riidoista, himoista ja maailman rakkaudesta 1—6, kehoittaa nöyryyteen 7—10, kieltää panettelemasta ja tuomitsemasta 11, 12 ja ylpeästä itseensä luottamisesta 13—17.

1. **Mistä** johtuvat taistelut ja mistä riidat teidän keskuudessanne? Eiköhän himoistanne, jotka sotivat jäsenissänne?
2. Te himoitsette, eikä teillä kuitenkaan ole; te tapatte ja kiivailette, ettekä voi saavuttaa; te riitelette ja taistelette. Teillä ei ole, sentähden ettette ano.
3. Te anotte, ettekä saa, sentähden että anotte kelvottomasti, kuluttaaksenne sen himoissanne.
4. Te avionrikkojat, ettekö tiedä, että maailman ystävyys on vihollisuutta Jumalaa vastaan? Joka siis tahtoo olla maailman ystävä, hänestä tulee Jumalan vihollinen.
5. Vai luuletteko, että raamattu turhaan sanoo: »Kateuteen asti hän halajaa henkeä, jonka on pannut meihin asumaan»?
6. Mutta hän antaa sitä suuremman armon. Sentähden sanotaan: »Jumala on ylpeitä vastaan, mutta nöyrille hän antaa armon».
7. **Olkaa** siis Jumalalle alamaisia; mutta vastustakaa perkelettä, niin hän teistä pakenee.
8. Lähestykää Jumalaa, niin hän lähestyy teitä. Puhdistakaa kätenne, te syntiset, ja tehkää sydämenne puhtaiksi, te kaksimieliset.
9. Tuntekaa kurjuutenne ja murehtikaa ja itkekää; naurunne muuttukoon murheeksi, ja ilonne alakuloisuudeksi.
10. Nöyrtykää Herran edessä, niin hän teidät korottaa.
11. **Älkää** panetelko toisianne, veljet. Joka veljeään panettelee tai veljeänsä tuomitsee, se panettelee lakia ja tuomitsee lain; mutta jos sinä tuomitset lain, niin et ole lain noudattaja, vaan sen tuomari.
12. Yksi on lainsäätäjä ja tuomari, hän, joka voi pelastaa ja hukuttaa; mutta kuka olet sinä, joka tuomitset lähimäisesi.
13. **Kuulkaa** nyt, te, jotka sa-

15. 1 Kor. 2: 6, 7. — **16.** 1 Kor. 3: 3. Gal. 5: 19, 20. — **18.** Es. 32: 17.
4. 1. Room. 7: 23. 1 Piet. 2: 11. — **2.** Ps. 66: 18. Sananl. 1: 24, 25. Miik. 3: 4. Matt. 5: 21, 22. 1 Joh. 3: 15. — **3.** Job 27: 8, 9; 35: 11, 13. Sananl. 1: 28. Es. 1: 15. — **4.** Ps. 73: 27. Matt. 6: 24. Joh. 15: 19; 17: 14. Room. 8: 8. 1 Joh. 2: 15. — **5.** 2 Moos. 34: 14. Gal. 5: 17. — **6.** Job 22: 29. Sananl. 3: 34; 29: 23. 1 Piet. 5: 5, 6. — **7.** Ef. 4: 27; 6: 12, 13. 1 Piet. 5: 9. 1 Joh. 5: 18. — **8.** Es. 1: 16, 17. Sak. 1: 3. — **9.** Matt. 5: 4. Luuk. 6: 25. — **10.** Luuk. 14: 11. — **11.** 3 Moos. 19: 16. Ps. 15: 3. Matt. 7: 1. Room. 2: 1; 14: 4. 1 Kor. 4: 5. 1 Piet. 2: 1. — **13.** Sananl. 27: 1. Luuk. 12: 16, 17.

notte: »Tänään tai huomenna lähdemme siihen ja siihen kaupunkiin ja viivymme siellä vuoden ja teemme kauppaa ja saamme voittoa» —

14. te, jotka ette tiedä, mitä huomenna tapahtuu; sillä minkälainen on elämänne? Sauhu te olette, joka hetkisen näkyy ja sitten haihtuu —

15. sen sijaan, että teidän pitäisi sanoa: »Jos Herra tahtoo, ja me elämme, niin teemme tämän tai tuon».

16. Mutta nyt te kerskailette teidän ylvästelyssänne. Kaikki sellainen kerskaileminen on paha.

17. Joka siis ymmärtää tehdä sitä, mikä hyvää on, eikä tee, hänelle se on synniksi.

5 luku.

Jaakob lausuu ankaran varoituksen jumalattomille rikkaille 1—6, kehoittaa kärsivällisyyteen 7—11, kieltää vannomasta 12 ja käskee rukoilemaan kutakin itsensä ja muitten edestä ja palauttamaan eksyneitä 13—20.

1. **Kuulkaa** nyt, te rikkaat: itkekää ja vaikeroikaa sitä kurjuutta, joka on teille tulossa.

2. Teidän rikkautenne on mädännyt ja teidän vaatteenne ovat koin syömät,

3. kultanne ja hopeanne on ruostunut, ja niiden ruoste on oleva todistuksena teitä vastaan ja syövä lihanne niinkuin tuli. Olette koonneet aarteita viimeisinä päivinä.

4. Katso, työmiesten palkka, jonka olette heiltä, vainioittenne niittäjiltä, pidättäneet, huutaa luotanne, ja leikkuumiesten valittelut ovat tunkeneet Herran Sebaotin korviin.

5. Te olette herkutelleet maan päällä ja hekumoineet, te olette sydäntänne syötelleet teurastuspäivänänne.

6. Vanhurskaan te olette tuominneet ja tappaneet; hän ei vastusta teitä.

7. **Niin** olkaa nyt kärsivällisiä, veljet, Herran tulemukseen asti. Katso, peltomies odottaa maan kallista hedelmää, kärsivällisesti sitä vartoen, kunnes se saa syksyisen sateen ja keväisen.

8. Olkaa tekin kärsivällisiä, vahvistakaa sydämenne, sillä Herran tulemus on lähellä.

9. Älkää huokailko, veljet, toisianne vastaan, jottei teitä tuomittaisi; katso, tuomari seisoo oven takana.

10. Ottakaa, veljet, vaivankestämisen ja kärsivällisyyden esikuvaksi profeetat, jotka ovat puhuneet Herran nimessä.

11. Katso, me ylistämme autuaiksi niitä, jotka ovat kestäneet; Jobin kärsivällisyyden olette kuulleet ja Herran hänelle antaman lopun olette nähneet, sillä Herra on sääliväinen ja armahtavainen.

12. **Mutta** ennen kaikkea, veljeni, älkää vannoko, ei taivaan

14. Ps. 39: 6. Es. 40: 6. 1 Piet. 1: 24. — **15.** Ap. t. 18: 21. 1 Kor. 4: 19. Hebr. 6: 3. — **16.** 1 Kor. 5: 6. — **17.** Luuk. 12: 47.

5. 1. Luuk. 6: 24. 1 Tim. 6: 9. — **2.** Matt. 6: 19. — **4.** 3 Moos. 19: 13. 5 Moos. 24: 14. Job 31: 38, 39. Mal. 3: 5. — **5.** Job 21: 12, 13. Luuk. 12: 19; 16: 19, 20. — **6.** Matt. 5: 39. — **7.** 5 Moos. 11: 14. Sak. 10: 1. Hebr. 10: 36, 37. — **8.** 1 Kor. 10: 11. — **10.** Matt. 5: 12. — **11.** Job 1: 20-22; 42: 10. Ps. 103: 8. — **12.** Matt. 5: 33, 34. 2 Kor. 1: 17, 18.

kautta eikä maan, eikä mitään muutakaan valaa; vaan teidän »on» olkoon »on», ja teidän »ei» olkoon »ei», jottette joutuisi tuomion alaisiksi.
13. Jos joku teistä kärsii vaivaa, niin rukoilkoon; jos joku on hyvillä mielin, niin veisatkoon kiitosta.
14. Jos joku teistä sairastaa, niin kutsukoon luokseen seurakunnan vanhimmat, ja rukoilkoot ne hänen edestään, voidellen häntä öljyllä Herran nimessä.
15. Ja uskon rukous pelastaa sairaan, ja Herra nostaa hänet jalkeille; ja jos hän onkin syntejä tehnyt, niin ne annetaan hänelle anteeksi.
16. Tunnustakaa siis toisillenne syntinne ja rukoilkaa toistenne edestä, jotta parantuisitte; vanhurskaan rukous voi paljon, kun se on harras.
17. Elias oli ihminen, samanluontoinen kuin mekin, ja hän rukoili rukoilemalla, ettei sataisi; eikä satanut maan päällä kolmeen vuoteen ja kuuteen kuukauteen.
18. Ja hän rukoili uudestaan, ja taivas antoi sateen, ja maa kasvoi hedelmänsä.
19. Veljeni, jos joku teistä eksyy totuudesta ja hänet joku palauttaa,
20. niin tietäkää, että joka palauttaa syntisen hänen eksymyksensä tieltä, se pelastaa hänen sielunsa kuolemasta ja peittää paljon syntejä.

13. Ps. 50: 15. Ef. 5: 19. — **14.** Mark. 6: 13; 16: 18. — **15.** Ps. 30: 3. — **16.** Sananl. 15: 29. — **17.** 1 Kun. 17: 1, 2. Syr. 48: 1, 2. Luuk. 4: 25. — **18.** 1 Kun. 18: 41, 42. — **19.** Matt. 18: 15. Gal. 6: 1. — **20.** Sananl. 10: 12.

Juudaan kirje.

Juudas sanoo kutsutuille terveisiä 1, 2, kehoittaa taistelemaan uskon puolesta viettelijöitä vastaan 3, 4, muistuttaen niistä rangaistuksista, jotka ovat kohdanneet sekä epäuskoisia että enkeleitä 5—11, ja viitaten Eenokin ennustukseen 12—16. Kehoituksia ja lopputoivotus 17—25.

1. Juudas, Jeesuksen Kristuksen palvelija ja Jaakobin veli, kutsutuille, jotka ovat Isässä Jumalassa rakastetut ja Jeesukselle Kristukselle varjeltuneet.

2. Lisääntyköön teille laupeus ja rauha ja rakkaus.

3. Rakkaani! Kun minulla on ollut harras halu kirjoittaa teille yhteisestä pelastuksestamme, tuli minulle pakko kirjoittaa ja kehoittaa teitä taistelemaan sen uskon puolesta, joka kerta kaikkiaan on pyhille annettu.

4. Sillä teidän keskuuteenne on pujahtanut eräitä, joiden jo aikoja sitten on kirjoitettu tulevan tähän tuomioon, jumalattomia, jotka kääntävät Jumalamme armon irstaisuudeksi ja kieltävät ainoan valtiaamme ja Herramme, Jeesuksen Kristuksen.

5. Vaikka jo kerran olette saaneet tietää kaiken, tahdon kuitenkin muistuttaa teitä siitä, että Herra, joka oli pelastanut kansan Egyptistä, toisella kertaa hukutti ne, jotka eivät uskoneet;

6. ja että hän ne enkelit, jotka eivät säilyttäneet valta-asemaansa, vaan jättivät oman asumuksensa, pani pimeään iankaikkisissa kahleissa säilytettäviksi suuren päivän tuomioon;

7. samoin kuin Sodoma ja Gomorra ja niiden ympärillä olevat kaupungit, jotka samalla tavalla kuin nuokin harjoittivat haureutta ja antautuivat luonnottomiin lihanhimoihin, ovat varoittavana esimerkkinä, kärsiessään iankaikkisen tulen rangaistusta.

8. Yhtäkaikki nämäkin uneksijat tekevät samoin; he saastuttavat lihan, halveksivat herrautta, herjaavat kirkkauden henkiolentoja.

9. Mutta ei ylienkeli Miikaelkaan, kun riiteli ja väitteli perkeleen kanssa Mooseksen ruumiista, rohjennut lausua herjaavaa tuomiota, vaan sanoi: »Rangaiskoon sinua Herra!»

---

1. 1 Piet. 1: 5. Jaak. 1: 1. — **2.** 2 Piet. 1: 2. — **3.** Fil. 1: 27. 1 Tim. 6: 12. — **4.** Tiit. 1: 16. 2 Piet. 2: 1, 3, 19. — **5.** 4 Moos. 14: 29. Ps. 106: 26. 1 Kor. 10: 5. Hebr. 3: 17-19. — **6.** 2 Piet. 2: 4. — **7.** 1 Moos. 19: 23-25. 2 Piet. 2: 6. — **8.** 2 Piet. 2: 10. — **9.** 5 Moos. 34: 6. Sak. 3: 2. 2 Piet. 2: 11.

10. Nämä sitävastoin herjaa-
vat, mitä eivät tunne; mutta
minkä he järjettömäin eläinten
tavoin luonnostaan ymmärtävät,
sillä he turmelevat itsensä.
11. Voi heitä, kun kulkevat
Kainin tietä ja heittäytyvät pal-
kan tähden Bileamin eksytyk-
seen ja hukkuvat niskoitteluunsa,
samanlaiseen kuin Kooran!
12. Nuo ne nyt teidän rakkaus-
aterioissanne likapilkkuina jul-
keasti kemuilevat ja itseään kes-
titsevät. He ovat vedettömiä,
tuulten ajeltavia pilviä, paljaita,
syksyisiä puita, hedelmättömiä,
kahdesti kuolleita, juurineen
maasta reväistyjä,
13. rajuja meren aaltoja, jotka
vaahtoavat omia häpeitään, har-
hailevia tähtiä, joille pimeyden
synkeys ikuisiksi ajoiksi on va-
rattu.
14. Heistäkin Eenok, Aada-
mista seitsemäs, on ennustanut,
sanoen: »Katso, Herra tulee tu-
hannen tuhansine pyhineen
15. tuomitsemaan kaikkia ja
rankaisemaan kaikkia jumalatto-
mia kaikista heidän jumalatto-
mista teoistaan, joita he ovat
jumalattomuudessaan tehneet,
ja kaikista julkeista sanoista,
joita nuo jumalattomat syntiset
ovat häntä vastaan puhuneet».
16. He napisevat aina, nur-
kuen kohtaloaan, ja vaeltavat
himojensa mukaan; heidän suun-
sa puhuu pöyhkeitä sanoja, ja he
ihastelevat ihmisiä oman etunsa
vuoksi.
17. Mutta te, rakkaani, muis-
takaa nämä sanat, mitkä Her-
ramme Jeesuksen Kristuksen
apostolit edeltäpäin puhuivat,
18. kun sanoivat teille: »Vii-
meisenä aikana tulee pilkkaa-
jia, jotka vaeltavat jumalatto-
muutensa himojen mukaan».
19. Nämä ne saavat aikaan
hajaannusta, ovat sielullisia, hen-
keä vailla.
20. Mutta te, rakkaani, raken-
takaa itseänne pyhimmän us-
konne perustukselle, rukoilkaa
Pyhässä Hengessä
21. ja pysyttäkää niin itsenne
Jumalan rakkaudessa, odotta-
essanne Herramme Jeesuksen
Kristuksen laupeutta iankaikki-
seen elämään.
22. Ja armahtakaa toisia, niitä,
jotka epäilevät, pelastakaa hei-
dät, tulesta temmaten;
23. toisia taas armahtakaa pel-
jäten, inhoten heidän lihan tah-
raamaa ihokastaankin.
24. Mutta hänelle, joka voi
varjella teidät lankeamasta ja
asettaa teidät nuhteettomina
kirkkautensa eteen, riemuun,
25. hänelle, ainoalle Jumalalle
ja pelastajallemme Herramme
Jeesuksen Kristuksen kautta, ol-
koon kunnia, majesteetti, voima
ja valta ennen kaikkia aikoja ja
nyt ja iankaikkisesti. Amen.

10. 2 Piet. 2: 12. — **11.** 4 Moos. 16: 1; 22: 7, 11. 2 Piet. 2: 15. 1 Joh. 3: 12. Ilm. 2: 14. — **12.** Sananl. 25: 14. 2 Piet. 2: 17. — **13.** Es. 57: 20. — **14.** 1 Moos. 5: 21, 22, 24. 2 Tess. 1: 10. Ilm. 1: 7. — **15.** Matt. 25: 31. — **16.** Ps. 73: 8, 9. 2 Piet. 2: 18. — **18.** Ap. t. 20: 29. 1 Tim. 4: 1. 2 Tim. 3: 1. 2 Piet. 2: 1; 3: 3. — **19.** 1 Kor. 2: 14. — **20.** Kol. 2: 7. 1 Tess. 5: 11. — **21.** 1 Kor. 1: 7. — **23.** Aam. 4: 11. Jaak. 5: 19. Ilm. 3: 4. — **24.** Room. 16: 25. 1 Kor. 1: 8. — **25.** 1 Piet. 5: 11.

Johanneksen Ilmestys.

1 luku.

Alkulause 1—3. Johannes sanoo terveisiä seitsemälle Vähän Aasian seurakunnalle 4—8 sekä kertoo Jeesuksen ilmestyneen hänelle Patmos saarella ja käskeneen hänen kirjoittaa, minkä hän näyssään oli saanut nähdä 9—20.

1. Jeesuksen Kristuksen ilmestys, jonka Jumala antoi hänelle, jotta hän näyttäisi hänen palvelijoilleen sen, mikä pian on tapahtuva; ja sen hän kuvasi lähettämänsä enkelin kautta palvelijalleen Johannekselle,
2. joka tässä tuo esiin Jumalan sanan ja Jeesuksen Kristuksen todistuksen, kaiken sen, minkä on nähnyt.
3. Autuas on se, joka lukee, ja autuaat ne, jotka kuulevat tämän profetian sanat ja ottavat vaarin siitä, mitä siihen on kirjoitettu; sillä aika on lähellä.
4. Johannes niille seitsemälle Aasian seurakunnalle: Armo olkoon teille ja rauha häneltä, joka on ja joka oli ja joka tuleva on, ja niiltä seitsemältä hengeltä, jotka ovat hänen valtaistuimensa edessä,
5. ja Jeesukselta Kristukselta, uskolliselta todistajalta, häneltä, joka esikoisena nousi kuolleista ja joka on maan kuningasten hallitsija. Hänen, joka meitä rakastaa ja on päästänyt meidät synneistämme verellään
6. ja tehnyt meidät kuningaskunnaksi, papeiksi Jumalalleen ja Isälleen, hänen on kunnia ja voima iankaikkisesti. Amen.
7. Katso, hän tulee pilvissä, ja kaikkien silmät saavat nähdä hänet, niidenkin, jotka hänet lävistivät, ja kaikki maan sukukunnat parkuvat hänet nähdessään. Totisesti, amen.

---

1. 1. Es. 48: 6. Dan. 2: 28-30, 45. Ilm. 22: 6. — **2.** 1 Kor. 1: 6. 1 Joh. 1: 1. Ilm. 6: 9; 12: 17. — **3.** Luuk. 11: 28. Room. 13: 11. 1 Piet. 4 :7. Jaak. 5: 8. Ilm. 22: 7, 10. — **4.** 2 Moos. 3: 14. Es. 11: 2; 41: 4. Sak. 3: 9; 4: 6, 10. Hebr. 2: 3; 10: 37. Ilm. 3: 1; 4: 5, 8; 5: 6; 11: 17; 16: 5. — **5.** Ps. 89: 28, 37; 130: 8. Es. 55: 4. Ap. t. 10: 28. Room. 8: 29. 1 Kor. 15: 20. Gal. 2: 20. Ef. 1: 20. Kol. 1: 18. 2 Tim. 6: 13. Hebr. 9: 12, 14. 1 Piet. 1: 19. 1 Joh. 1: 7, 9. Ilm. 3: 14; 5: 9; 7: 14; 17: 14; 19: 16. — **6.** 2 Moos. 19: 6. Es. 61: 6. Room. 12: 1. 1 Tim. 6: 16. Hebr. 13: 21. 1 Piet. 2: 5,9; 4: 11; 5: 11. Juud. v. 25. Ilm. 5: 10; 20: 6. — **7.** Es. 3: 13, 14. Dan. 7: 13. Sak. 12: 10-14. Matt. 24: 30; 26: 64. Joh. 19: 37. Ap. t. 1: 11. 1 Tess. 1: 10; 4: 17.

8. »Minä olen A ja O», sanoo
Herra Jumala, joka on ja joka
oli ja joka tuleva on, kaikki-
valtias.
9. Minä Johannes, teidän vel-
jenne, joka teidän kanssanne
olen osallinen ahdistukseen ja
valtakuntaan ja kärsivällisyyteen
Jeesuksessa, minä olin Jumalan
sanan ja Jeesuksen todistuksen
tähden saaressa, jonka nimi on
Patmos.
10. Minä olin hengessä Her-
ran päivänä, ja kuulin takaani
suuren ikäänkuin pasunan ää-
nen,
11. joka sanoi: »Kirjoita kir-
jaan, mitä näet, ja lähetä niille
seitsemälle seurakunnalle, Efe-
soon ja Smyrnaan ja Pergamoon
ja Tyatiraan ja Sardeeseen ja
Filadelfiaan ja Laodikeaan».
12. Ja minä käännyin katso-
maan, mikä ääni minulle puhui;
ja kääntyessäni minä näin seit-
semän kultaista kynttiläjalkaa,
13. ja kynttiläjalkain keskellä
jonkun, Ihmisen Pojan muotoi-
sen, pitkäliepeiseen viittaan pue-
tun ja rinnan kohdalta kultai-
sella vyöllä vyötetyn.
14. Ja hänen päänsä ja hiuk-
sensa olivat valkoiset kuin val-
koinen villa, niinkuin lumi, ja hä-
nen silmänsä niinkuin tulen liekki;
15. hänen jalkansa olivat ikään-
kuin uunissa hehkuva valanto-
vaski, ja hänen äänensä oli kuin
paljojen vesien kohina.
16. Ja hänellä oli oikeassa kä-
dessään seitsemän tähteä, ja
hänen suustaan lähti kaksiteräi-
nen, terävä miekka, ja hänen
kasvonsa olivat ikäänkuin au-
rinko, kun se täydeltä terältään
paistaa.
17. Ja kun hänet näin, kaa-
duin minä kuin kuolleena hänen
jalkojensa eteen. Ja hän pani
oikean kätensä minun päälleni
sanoen: »Älä pelkää! Minä
olen ensimäinen ja viimeinen,
18. ja minä elän; ja olin kuol-
lut, ja katso, minä elän ian-
kaikkisesti, ja minulla on kuole-
man ja tuonelan avaimet.
19. Kirjoita siis, mitä olet näh-
nyt ja mikä nyt on ja mitä on
tapahtuva tämän perästä.
20. Niiden seitsemän tähden
salaisuus, jotka näit minun oi-
keassa kädessäni, ja niiden seit-
semän kultaisen kynttiläjalan sa-
laisuus on tämä: ne seitsemän
tähteä ovat niiden seitsemän seu-
rakunnan enkelit, ja ne seitse-
män kynttiläjalkaa ovat ne seit-
semän seurakuntaa.»

2 luku.

Lähetyskirjeet Efeson 1—7, Smyrnan 8—11, Pergamon 12—17 ja Tyatiran 18—29 seurakunnille.

8. 2 Moos. 3: 14. Es. 41: 4; 44: 6; 48: 12. Ilm. 2: 8; 4: 8; 11: 17; 16: 5; 21: 6; 22: 13. — **9.** Ap. t. 14: 22. Room. 8: 17. Fil. 1: 7. 2 Tim. 1: 8; 2: 12. Ilm. 6: 9. — **10.** Ap. t. 10: 10. Ilm. 4: 2; 17: 3; 21: 10. — **11.** Ilm. 22: 18. — **12.** 2 Moos. 25: 37. Sak. 4: 2. — **13.** Hes. 1: 26. Dan. 7: 18; 10: 5, 6, 16. Ilm. 2: 1; 14: 14; 15: 6. — **14.** Dan. 7: 9; 10: 6. Ilm. 2: 18; 19: 12. — **15.** Hes. 1: 7; 43: 2. Ilm. 14: 2; 19: 6. — **16.** Es. 49: 2. Matt. 17: 2. Ap. t. 26: 13. Ef. 6: 17. Hebr. 4: 12. Ilm. 2: 1, 12, 16; 3: 1; 10: 1; 19: 15, 21. — **17.** Es. 41: 4; 44: 6; 48: 12. Dan. 8: 18; 10: 10. Ilm. 2: 8; 22: 13. — **18.** Job 12: 14. Ps. 68: 20, 21. Es. 22: 22. Room. 6: 9. Hebr. 7: 25. Ilm. 3: 7. — **19.** Dan. 2: 29. — **20.** Sak. 4: 2. Matt. 5: 15. Fil. 2: 15. Ilm. 2: 1.

1. »Efeson seurakunnan enkelille kirjoita: 'Näin sanoo hän, joka pitää niitä seitsemää tähteä oikeassa kädessään, hän, joka kävelee niiden seitsemän kultaisen kynttiläjalan keskellä:

2. Minä tiedän sinun tekosi ja vaivannäkösi ja kärsivällisyytesi, ja ettet voi pahoja sietää; sinä olet koetellut niitä, jotka sanovat itseään apostoleiksi, eivätkä ole, ja olet havainnut heidät valehtelijoiksi;

3. ja sinulla on kärsivällisyyttä, ja paljo kantamista sinulla on ollut minun nimeni tähden, etkä ole uupunut.

4. Mutta minulla on sinua vastaan, että olet hyljännyt ensimäisen rakkautesi.

5. Muista siis, mistä lankesit, ja tee parannus, ja tee niitä ensimäisiä tekoja; mutta jos et, niin minä tulen sinun luoksesi ja työnnän kynttiläjalkasi pois paikaltaan, ellet tee parannusta.

6. Mutta se sinulla on, että vihaat nikolaiittain tekoja, joita minäkin vihaan.

7. Jolla on korva, hän kuulkoon, mitä Henki sanoo seurakunnille. Sen, joka voittaa, minä annan syödä elämän puusta, joka on Jumalan paratiisissa.'

8. Ja Smyrnan seurakunnan enkelille kirjoita: 'Näin sanoo ensimäinen ja viimeinen, joka kuoli ja virkosi elämään:

9. Minä tiedän sinun ahdistuksesi ja köyhyytesi — sinä olet kuitenkin rikas — ja mitä herjauksia kärsit niiltä, jotka sanovat olevansa Juutalaisia, eivätkä ole, vaan ovat saatanan synagoga.

10. Älä pelkää sitä, mitä tulet kärsimään. Katso, perkele on heittävä muutamia teistä vankeuteen, jotta teidät pantaisiin koetukselle, ja teidän on oltava ahdistuksessa kymmenen päivää. Ole uskollinen kuolemaan asti, niin minä annan sinulle elämän kruunun.

11. Jolla on korva, hän kuulkoon, mitä Henki sanoo seurakunnille. Sitä, joka voittaa, ei toinen kuolema vahingoita.'

12. Ja Pergamon seurakunnan enkelille kirjoita: 'Näin sanoo hän, jolla on se kaksiteräinen, terävä miekka:

13. Minä tiedän, missä asut: siellä, jossa saatanan valtaistuin on; ja sinä pidät nimestäni kiinni etkä ole kieltänyt uskoani niinäkään päivinä, jolloin Antipas oli todistajani, hän tuo uskolliseni, joka tapettiin luonanne, siellä, missä saatana asuu.

14. Mutta minulla on vähä sinua vastaan: sinulla on siellä niitä, jotka pitävät kiinni Bi-

2. 1. Ilm. 1: 13, 16, 20. — **2.** 2 Kor. 11: 13. 1 Tess. 1: 3. 1 Joh. 4: 1. Ilm. 3: 1, 8, 15. — **3.** Gal. 6: 9. Hebr. 10: 36; 12: 3, 5. — **4.** 1 Tim. 5: 12. — **5.** Matt. 21: 41, 43. — **7.** 1 Moos. 2: 9. Matt. 11: 15; 13: 9, 19, 43. Ilm. 2: 11, 17; 3: 13, 22; 13: 9; 22: 2, 14. — **8.** Es. 41: 4; 44: 6; 48: 12. Ilm. 1: 11, 17, 18. — **9.** Luuk. 12: 21. Joh. 8: 39. Room. 2: 17, 28; 9: 6. 2 Kor. 11: 14. 1 Tim. 6: 18. Jaak. 2: 5. Ilm. 3: 9. — **10.** Matt. 10: 18, 22, 28; 24: 13. 1 Kor. 9: 25. 2 Tim. 2: 5; 4: 7, 8. Hebr. 3: 14. Jaak. 1: 12. Ilm. 3: 11. — **11.** Ilm. 3: 6, 13, 22; 13: 9; 20: 14; 21: 8. — **12.** Es. 49: 2. Hebr. 4: 12. Ilm. 1: 16; 19: 15. — **13.** Ilm. 3: 8. — **14.** 4 Moos. 22: 5; 25: 1; 31: 16. 1 Kor. 6: 13; 8: 9, 10; 10: 19, 20. 2 Piet. 2: 15. Juud. v. 11.

leamin opista, hänen, joka opetti
Baalakia virittämään Israelin lapsille
sen viettelyksen, että söisivät
epäjumalille uhrattua ja
haureutta harjoittaisivat.
15. Niin on myöskin sinulla
niitä, jotka samoin pitävät kiinni
nikolaiittain opista.
16. Tee siis parannus; mutta
jos et, niin minä tulen sinun
luoksesi pian ja sodin heitä vastaan
suuni miekalla.
17. Jolla on korva, hän kuulkoon,
mitä Henki sanoo seurakunnille.
Sille, joka voittaa, minä
annan salattua mannaa ja annan
hänelle valkoisen kiven ja siihen
kiveen kirjoitetun uuden nimen,
jota ei tiedä kukaan muu kuin
sen saaja.'
18. Ja Tyatiran seurakunnan
enkelille kirjoita: 'Näin sanoo
Jumalan Poika, jolla on silmät
ikäänkuin tulen liekki ja jonka
jalat ovat niinkuin valantovaski:
19. Minä tiedän sinun tekosi
ja rakkautesi ja uskosi ja palveluksesi
ja kärsivällisyytesi ja
että viimeiset tekosi ovat ensimäisiä
useammat.
20. Mutta minulla on sinua
vastaan, että suvaitset tuota
naista, Iisebeliä, joka sanoo
itseään profeetaksi ja opettaa
ja eksyttää minun palvelijoitani
harjoittamaan haureutta ja syömään
epäjumalille uhrattua.
21. Ja minä olen antanut hänelle
aikaa parannuksen tekoon,
mutta hän ei tahdo parannusta
tehdä ja kääntyä haureudestaan.
22. Katso, minä panen hänet
tautivuoteelle, ja ne, jotka hänen
kanssaan tekevät huorin, panen
suureen ahdistukseen, jos eivät
tee parannusta ja käänny hänen
teoistaan;
23. ja hänen lapsensa minä
tappamalla tapan, ja kaikki seurakunnat
saavat tuntea, että
minä olen se, joka tutkin munaskuut
ja sydämet; ja minä olen antava
teille kullekin tekojenne
mukaan.
24. Mutta teille muille Tyatirassa
oleville, kaikille, joilla ei
ole tätä oppia, teille, jotka ette
ole tulleet tuntemaan, niinkuin
sanovat, saatanan syvyyksiä,
minä sanon: en pane päällenne
muuta kuormaa;
25. pitäkää vain, mitä teillä
on, siihen asti kuin tulen.
26. Ja joka voittaa ja loppuun
asti ottaa minun teoistani vaarin,
sille minä annan vallan
pakanoita hallita,
27. ja hän on kaitseva heitä
rautaisella sauvalla, niinkuin saviastiat
he särjetään — niinkuin
minäkin sen vallan Isältäni sain,
28. ja minä annan hänelle
kointähden.

---

16. Es. 11: 4; 49: 2. Ef. 6: 17. 2 Tess. 2: 8. Hebr. 4: 12. Ilm. 1: 16; 19: 15, 21. — **17.** Ps. 78: 24. Es. 56: 5; 62: 2; 65: 15. Matt. 13: 9. Ilm. 3: 12; 19: 12. — **18.** Dan. 10: 6. Ilm. 1: 14, 15. — **20.** 2 Moos. 34: 15. 4 Moos. 25: 1, 2. 1 Kun. 16: 31; 21: 25. 2 Kun. 9: 7, 22. Ap. t. 15: 20, 29. 1 Kor. 10: 19, 20. — **21.** Room. 2: 4. Ilm. 9: 20. — **23.** 1 Sam. 16: 7. 1 Aikak. 28: 9; 29: 17. 2 Aikak. 6: 30. Ps. 7: 9, 10; 62: 12, 13. Jer. 11: 20; 17: 10; 20: 12; 32: 19. Matt. 16: 27. Joh. 2: 24, 25. Ap. t. 1: 24. Room. 2: 6; 14: 12. 2 Kor. 5: 10. Gal. 6: 7. Ilm. 20: 12. — **25.** Ilm. 3: 11. — **26.** Ps. 2: 8, 9. Matt. 19: 28. 1 Kor. 6: 2, 3. Ilm. 3: 21. — **27.** Dan. 7: 22. Luuk. 22: 29. Ilm. 12: 5; 19: 15. — **28.** 2 Piet. 1: 19. Ilm. 22: 16.

29. Jolla on korva, hän kuulkoon, mitä Henki sanoo seurakunnille.'

3 luku.

Lähetyskirjeet Sardeen 1—6, Filadelfian 7—13 ja Laodikean 14—22 seurakunnille.

1. Ja Sardeen seurakunnan enkelille kirjoita: 'Näin sanoo hän, jolla on ne Jumalan seitsemän henkeä ja ne seitsemän tähteä: Minä tiedän sinun tekosi: sinulla on se nimi, että elät, mutta olet kuollut.
2. Herää valvomaan ja vahvista niitä muita, jotka ovat olleet kuolemaisillaan; sillä minä en ole havainnut sinun tekojasi täydellisiksi Jumalani edessä.
3. Muista siis, mitä olet saanut ja kuullut, ja ota siitä vaari ja tee parannus. Jos et valvo, niin minä tulen kuin varas, etkä tiedä, millä hetkellä minä sinun päällesi tulen.
4. Kuitenkin on sinulla Sardeessa muutamia harvoja nimiä, jotka eivät ole tahranneet vaatteitaan, ja he saavat käyskennellä minun kanssani valkeissa vaatteissa, sillä he ovat sen arvoiset.
5. Joka voittaa, se näin puetaan valkeihin vaatteihin, enkä minä pyyhi pois hänen nimeään elämän kirjasta, ja minä olen tunnustava hänen nimeänsä Isäni edessä ja hänen enkeliensä edessä.
6. Jolla on korva, hän kuulkoon, mitä Henki sanoo seurakunnille.'
7. Ja Filadelfian seurakunnan enkelille kirjoita: 'Näin sanoo Pyhä, Totinen, jolla on Daavidin avain, hän, joka avaa, eikä kukaan ole sulkeva, ja joka sulkee, eikä kukaan avaa:
8. Minä tiedän sinun tekosi. Katso, minä olen avannut eteesi oven, eikä kukaan voi sitä sulkea; sillä tosin on sinun voimasi vähäinen, mutta sinä olet ottanut vaarin sanastani etkä ole nimeäni kieltänyt.
9. Katso, minä annan sinulle saatanan synagogasta niitä, jotka sanovat olevansa Juutalaisia, eivätkä ole, vaan valehtelevat; katso, minä olen saattava heidät siihen, että he tulevat ja kumartavat jalkojesi edessä ja ymmärtävät, että minä sinua rakastan.
10. Koska sinä olet ottanut minun kärsivällisyyteni sanasta vaarin, niin minäkin otan sinusta vaarin ja pelastan sinut pois koetuksen hetkestä, joka on tuleva yli koko maanpiirin koettelemaan niitä, jotka maan päällä asuvat.
11. Minä tulen pian; pidä, mitä

---

29. Ilm. 3: 6, 13, 22.

3. 1. 1 Tim. 5: 6. Ilm. 1: 16; 2: 1; 4: 5; 5: 6. — **2.** Hes. 34: 4. — **3.** Matt. 24: 42, 43; 25: 13. Mark. 13: 33. Luuk. 12: 39, 40. 1 Tess. 5: 2. 2 Piet. 3: 10. Ilm. 2: 5; 16: 15. — **4.** Ilm. 4: 4; 6: 11; 7: 9, 13. — **5.** 2 Moos. 32: 32, 33. Ps. 69: 29. Matt. 10: 32. Luuk. 10: 20; 12: 8. Fil. 4: 3. Ilm. 13: 8; 19: 8; 20: 12; 21: 27. — **6.** Ilm. 2: 7, 11. — **7.** Job 12: 14. Es. 22: 22. Matt. 16: 19. Ap. t. 3: 14. Ilm. 1: 18; 6: 10; 19: 11. — **8.** 1 Kor. 16: 9. 2 Kor. 2: 12. Ilm. 2: 2. — **9.** Es. 45: 14; 49: 23; 60: 14; 66: 23. Room. 2: 28. 1 Kor. 14: 25. — **10.** Luuk. 21: 19. 2 Tim. 2: 12. Hebr. 10: 36. 2 Piet. 2: 9. Ilm. 13: 10. — **11.** 1 Kor. 9: 25. Fil. 4: 5. Ilm. 1: 3; 2: 25; 22: 7, 12, 20.

sinulla on, jottei kukaan ottaisi kruunuasi.
12. Joka voittaa, hänestä minä teen pylvään Jumalani temppeliin, eikä hän koskaan enää lähde sieltä ulos, ja minä kirjoitan häneen Jumalani nimen ja Jumalani kaupungin nimen, sen uuden Jerusalemin, joka laskeutuu alas taivaasta Jumalani luota, ja minun uuden nimeni.
13. Jolla on korva, hän kuulkoon, mitä Henki sanoo seurakunnille.'
14. Ja Laodikean seurakunnan enkelille kirjoita: 'Näin sanoo Amen, se uskollinen ja totinen todistaja, Jumalan luomakunnan alku:
15. Minä tiedän sinun tekosi: et ole kylmä etkä kuuma; oi, jospa olisit kylmä tai kuuma!
16. Mutta nyt, koska olet penseä, etkä ole kylmä etkä kuuma, olen minä oksentava sinut suustani.
17. Sinähän sanot: Olen rikas, olen rikastunut enkä mitään tarvitse; etkä tiedä, että sinä se viheliäinen olet ja kurja ja köyhä ja sokea ja alaston.
18. Minä neuvon sinua ostamaan minulta kultaa, tulessa puhdistettua, jotta rikastuisit, ja valkeat vaatteet, jotta niihin pukeutuisit ja alastomuutesi häpeä ei näkyisi, ja silmävoidetta voidellaksesi silmäsi, jotta näkisit.
19. Kaikkia, joita minä pidän rakkaina, niitä minä nuhtelen ja kuritan; ole siis innokas ja tee parannus.
20. Katso, minä seison oven takana ja kolkutan; jos joku kuulee minun ääneni ja avaa oven, niin minä käyn hänen luoksensa sisälle ja aterioin hänen kanssaan, ja hän minun kanssani.
21. Joka voittaa, hänen minä annan istua kanssani valtaistuimellani, niinkuin minäkin olen voittanut ja istunut Isäni kanssa hänen valtaistuimelleen.
22. Jolla on korva, hän kuulkoon, mitä Henki sanoo seurakunnille.'»

4 luku.

Johannes näkee Jumalan valtaistuimen taivaassa ja sen ympärillä kaksikymmentäneljä vanhinta ja neljä olentoa 1—8, jotka lakkaamatta ylistävät häntä, joka istuu valtaistuimella 8—11.

1. **S**en jälkeen minä näin, ja katso: oli avoin ovi taivaassa, ja se ensimäinen ääni, jonka olin kuullut ikäänkuin pasunan puhuvan kanssani, sanoi: »Nouse ylös tänne, niin minä näytän sinulle, mikä tämän jälkeen on tapahtuva».
2. Ja kohta minä tulin henkeen. Ja katso, taivaassa oli

12. Es. 62: 2; 65: 15. Gal. 2: 9; 4: 26. Hebr. 12: 22. Ilm. 2: 17; 14: 1; 21: 2, 10; 22: 4. — **13.** Ilm. 2: 7. — **14.** Sananl. 8: 22. Es. 55: 4. Joh. 1: 3. Kol. 1: 15, 16, 18. — **15.** Room. 12: 11. Ilm. 2: 2. — **17.** Hoos. 12: 8, 9. 1 Kor. 4: 8. — **18.** Es. 55: 1. Matt. 13: 44. 1 Piet. 1: 7. Ilm. 7: 13; 16: 15; 19: 8. — **19.** Job 5: 17. Sananl. 3: 11, 12. 1 Kor. 11: 32. Hebr. 12: 5-11. Jaak. 1: 12. Ilm. 2: 16. — **20.** Kork. Veis. 5: 2. Joh. 14: 21, 23. Ap. t. 16: 14. — **21.** Matt. 19: 28. Luuk. 22: 29, 30. 1 Kor. 6: 2. 2 Tim. 2: 12. — **22.** Ilm. 2: 7, 17, 29.
4. 1. Ilm. 1: 10, 19; 22: 6. — **2.** 1 Kun. 22: 19. 2 Aikak. 18: 18. Ps. 47: 9. Es. 6: 1. Hes. 1: 26; 10: 1. Dan. 7: 9. Syr. 1: 8. Ilm. 1: 10.

valtaistuin pantuna, ja valtaistuimella oli istuja.

3. Ja istuja oli näöltään jaspis- ja sardionkiven kaltainen; ja valtaistuimen ympärillä oli taivaankaari, näöltään smaragdin kaltainen.

4. Ja valtaistuimen ympärillä oli kaksikymmentäneljä valtaistuinta, ja niillä valtaistuimilla istui kaksikymmentäneljä vanhinta, puettuina valkeihin vaatteihin, ja heillä oli päässään kultaiset kruunut.

5. Ja valtaistuimesta lähti salamoita ja ääniä ja ukkosen jyrinää; ja valtaistuimen edessä paloi seitsemän tulisoihtua, jotka ovat ne Jumalan seitsemän henkeä.

6. Ja valtaistuimen edessä oli ikäänkuin lasinen meri, kristallin näköinen; ja valtaistuimen keskellä ja valtaistuimen ympärillä oli neljä olentoa, edestä ja takaa silmiä täynnä.

7. Ja ensimäinen olento oli jalopeuran näköinen, ja toinen olento härkävasikan näköinen, ja kolmannella olennolla oli ikäänkuin ihmisen kasvot, ja neljäs olento oli lentävän kotkan näköinen.

8. Ja niillä neljällä olennolla oli kullakin kuusi siipeä, ja ne olivat yltympäri ja sisältä silmiä täynnä.

Ja ne sanoivat lakkaamatta yötä päivää: »Pyhä, pyhä, pyhä on Herra Jumala, kaikkivaltias, joka oli ja joka on ja joka tuleva on».

9. Ja niin usein kuin olennot antavat ylistyksen, kunnian ja kiitoksen valtaistuimella istujalle, joka elää iankaikkisesti,

10. heittäytyvät ne kaksikymmentäneljä vanhinta valtaistuimella istujan eteen ja kumartavat häntä, joka elää iankaikkisesti, ja heittävät kruununsa valtaistuimen eteen sanoen:

11. »Sinä, Herramme ja Jumalamme, olet arvollinen saamaan ylistyksen ja kunnian ja voiman, sillä sinä olet luonut kaikki, ja sinun tahdostasi ne ovat olemassa ja ovat luodut».

5 luku.

Valtaistuimella istujan kädessä on seitsemällä sinetillä suljettu kirjakäärö, jota ei kukaan muu voi avata kuin Karitsa 1—7. Kun Karitsa on ottanut kirjakäärön, niin ne neljä olentoa, kaksikymmentäneljä vanhinta, enkelit ja kaikki luodut ylistävät häntä 8—14.

1. Ja minä näin valtaistuimella istujan oikeassa kädessä sisältä ja päältäpäin täyteen kirjoitetun kirjakäärön, seitsemällä sinetillä suljetun.

2. Ja minä näin väkevän enkelin, joka suurella äänellä julisti: »Kuka on arvollinen avaa-

3. Hes. 1: 26-28. — **4.** Es. 24: 23. Ilm. 3: 4; 5: 10; 6: 11; 7: 9, 13, 14; 11: 16; 19: 14. — **5.** 2 Moos. 19: 16. Hes. 1: 13. Sak. 4: 2. Ilm. 1: 4; 8: 5; 11: 19; 16: 18. — **6.** Es. 6: 1. Hes. 1: 5, 18, 22, 26; 10: 1. Ilm. 5: 11; 15: 2. — **7.** Hes. 1: 10; 10: 14. — **8.** 2 Moos. 3: 14. Es. 6: 2, 3. Hes. 1: 18; 10: 12. Ilm. 11: 17; 16: 5. — **9.** Ps. 47: 9. Es. 6: 1. Dan. 4: 31, 34; 6: 26; 12: 7. Ilm. 1: 18; 5: 14; 15: 7. — **10.** Ilm. 5: 14. — **11.** 1 Moos. 1: 1. Ap. t. 17: 24. Ilm. 5: 12; 10: 6; 14: 7.
5. 1. Es. 6: 1; 29: 11. Hes. 2: 9, 10. Dan. 12: 4. Ilm. 4: 2.

maan tämän kirjan ja murtamaan sen sinetit?»
3. Eikä kukaan taivaassa eikä maan päällä eikä maan alla voinut avata kirjaa eikä katsoa sen sisään.
4. Ja minä itkin kovin sitä, ettei ketään havaittu arvolliseksi avaamaan kirjaa eikä katsomaan sen sisään.
5. Ja yksi vanhimmista sanoi minulle: »Älä itke; katso, jalopeura, Juudan sukukuntaa, Daavidin juurivesa, on voittanut, niin että hän voi avata kirjan ja sen seitsemän sinettiä».
6. Ja minä näin, että valtaistuimen ja neljän olennon ja vanhimpien keskellä seisoi Karitsa, joka näytti olleen teurastettu; sillä oli seitsemän sarvea ja seitsemän silmää, se on, Jumalan seitsemän henkeä, jotka ovat lähetetyt kaikkeen maailmaan.
7. Ja se tuli ja otti kirjan valtaistuimella istujan oikeasta kädestä.
8. Ja kun se oli ottanut kirjan, niin ne neljä olentoa ja kaksikymmentäneljä vanhinta heittäytyivät Karitsan eteen, ja heillä oli kantele kullakin ja heillä oli kultaiset maljat täynnä suitsutuksia, jotka ovat pyhien rukoukset,
9. ja he veisasivat uutta virttä, sanoen: »Sinä olet arvollinen ottamaan kirjan ja avaamaan sen sinetit, sillä sinä olet tullut teurastetuksi ja olet verelläsi ostanut Jumalalle ihmiset kaikista sukukunnista ja kielistä ja kansoista ja kansaheimoista
10. ja tehnyt heidät Jumalallemme kuningaskunnaksi ja papeiksi, ja he tulevat hallitsemaan maan päällä».
11. Ja minä näin, ja kuulin monien enkelien äänen valtaistuimen ja olentojen ja vanhinten ympäriltä, ja heidän lukunsa oli kymmenentuhatta kertaa kymmenentuhatta ja tuhat kertaa tuhat,
12. ja he sanoivat suurella äänellä: »Karitsa, joka on teurastettu, on arvollinen saamaan voiman ja rikkauden ja viisauden ja väkevyyden ja kunnian ja kirkkauden ja ylistyksen».
13. Ja kaikkien luotujen, jotka ovat taivaassa ja maan päällä ja maan alla ja meren päällä, ja kaikkien niissä olevain minä kuulin sanovan: »Valtaistuimella istujalle ja Karitsalle ylistys ja kunnia ja kirkkaus ja valta iankaikkisesti!»
14. Ja ne neljä olentoa sanoivat: »Amen», ja vanhimmat heittäytyivät kasvoilleen ja kumarsivat.

5. 1 Moos. 49: 9, 10. Es. 11: 1, 10. Room. 15: 12. Hebr. 7: 14. Ilm. 22: 16. — **6.** Es. 11: 2; 53: 7. Sak. 3: 9; 4: 10. Joh. 1: 29, 36. 1 Kor. 5: 7. 1 Piet. 1: 19. Ilm. 4: 5; 13: 8. — **7.** Ps. 47: 9. Es. 6: 1. Ilm. 4: 2. — **8.** Ps. 141: 2. Ilm. 4: 8, 9; 8: 3, 4; 14: 2; 15: 2. — **9.** Ps. 33: 3; 40: 4; 96: 1; 144: 9. Es. 42: 10. Ap. t. 20: 28. 1 Kor. 6: 20; 7: 23. Ef. 1: 7. Kol. 1: 14. Hebr. 9: 12; 10: 10. 1 Piet. 1: 18, 19. 2 Piet. 2: 1. 1 Joh. 1: 7. Ilm. 4: 11; 7: 9; 14: 3, 4, 6. — **10.** 2 Moos. 19: 6. Es. 61: 6. Room. 5: 17. 1 Piet. 2: 5, 9. Ilm. 1: 6; 20: 6; 22: 5. — **11.** 1 Kun. 22: 19. Ps. 68: 18. Dan. 7: 10. Hebr. 12: 22. Juud. v. 14. Ilm. 4: 4, 6; 7: 11. — **12.** 1 Aikak. 29: 11. Es. 53: 7. Fil. 2: 9, 10. Ilm. 4: 11; 13: 8. — **13.** Ps. 148: 1, 2. 1 Tim. 6: 16. 1 Piet. 5: 11. Ilm. 1: 6; 7: 10. — **14.** Ilm. 4: 10; 19: 4.

14. 765. — 31

6 luku.

Karitsa avaa kirjakäärön ensimäisen sinetin 1, 2, toisen 3, 4, kolmannen 5, 6, neljännen 7, 8, viidennen 9—11 ja kuudennen sinetin 12—17.

1. **Ja** minä näin, kuinka Karitsa avasi yhden niistä seitsemästä sinetistä, ja kuulin yhden niistä neljästä olennosta sanovan ikäänkuin ukkosen äänin: »Tule!»

2. Ja minä näin, ja katso: valkoinen hevonen; ja sen selässä istujalla oli jousi, ja hänelle annettiin seppele, ja hän lähti voittajana ja voittoja saamaan.

3. **Ja** kun Karitsa avasi toisen sinetin, kuulin minä toisen olennon sanovan: »Tule!»

4. Niin lähti toinen hevonen, tulipunainen, ja sen selässä istujalle annettiin valta ottaa pois rauha maasta, jotta ihmiset surmaisivat toisiaan; ja hänelle annettiin suuri miekka.

5. **Ja** kun Karitsa avasi kolmannen sinetin, kuulin minä kolmannen olennon sanovan: »Tule!» Ja minä näin, ja katso: musta hevonen; ja sen selässä istujalla oli vaaka kädessään.

6. Ja minä kuulin ikäänkuin äänen niiden neljän olennon keskeltä sanovan: »Litra vehnää yhdestä denarista, ja kolme litraa ohria yhdestä denarista! Ja älä turmele öljyä äläkä viiniä.»

7. **Ja** kun Karitsa avasi neljännen sinetin, kuulin minä neljännen olennon äänen sanovan: »Tule!»

8. Ja minä näin, ja katso: hallava hevonen; ja sen selässä istuvan nimi oli Kuolema, ja Tuonela seurasi hänen mukanaan, ja heidän valtaansa annettiin neljäs osa maata, annettiin valta tappaa miekalla ja nälällä ja rutolla ja maan petojen kautta.

9. **Ja** kun Karitsa avasi viidennen sinetin, näin minä alttarin alla niiden sielut, jotka olivat surmatut Jumalan sanan tähden ja sen todistuksen tähden, joka heillä oli.

10. Ja he huusivat suurella äänellä sanoen: »Kuinka kauaksi sinä, pyhä ja totinen Valtias, siirrät tuomiosi ja jätät kostamatta veremme niille, jotka asuvat maan päällä?»

11. Ja heille kullekin annettiin pitkä valkoinen vaate, ja heille sanottiin, että vielä vähän aikaa pysyisivät levollisina, kunnes täyttyisi myös heidän kanssapalvelijainsa ja veljiensä luku, jotka joutuvat tapettaviksi niinkuin he itsekin.

12. **Ja** minä näin, kuinka Karitsa avasi kuudennen sinetin; ja tuli suuri maanjäristys, ja aurinko meni mustaksi niinkuin

6. 1. 1 Kor. 5: 7. Ilm. 4: 6, 7; 5: 1, 2, 6, 8. — **2.** Ps. 45: 4, 5. Sak. 6: 1-3, 11. Ilm. 19: 11. — **3.** Ilm. 4: 7. — **4.** Matt. 24: 6, 7. — **5.** Hes. 4: 16. — **6.** Ilm. 9: 4. — **8.** 3 Moos. 26: 22. Jer. 14: 12; 15: 3; 21: 6; 24: 10. Hes. 5: 12; 14: 21; 29: 5; 33: 27. — **9.** 2 Tim. 1: 8. Ilm. 1: 9; 12: 17; 14: 18; 16: 7; 19: 10; 20: 4. — **10.** 1 Moos. 4: 10. 5 Moos. 32: 43. 2 Kun. 9: 7. Ps. 79: 5, 10. Luuk. 18: 7. Room. 12: 19. Ilm. 3: 7; 11: 18; 19: 2. — **11.** Matt. 23: 32. Ilm. 3: 4, 5; 7: 9, 13, 14. — **12.** Es. 13: 10. Hes. 32: 7, 8. Jooel 2: 10, 31; 3: 15. Matt. 24: 29. Luuk. 21: 25. Ap. t. 2: 20.

surupuku, ja kuu muuttui kokonaan kuin vereksi,
13. ja taivaan tähdet putosivat maahan, niinkuin viikunapuu varistaa raakaleensa, kun kova tuuli sitä pudistaa,
14. ja taivas poistui niinkuin kirja, jota kääritään kokoon, ja kaikki vuoret ja saaret siirtyivät sijoiltaan.
15. Ja maan kuninkaat ja ylimykset ja sotapäälliköt ja rikkaat ja väkevät ja kaikki orjat ja vapaat kätkeytyivät luoliin ja vuorten rotkoihin
16. ja sanoivat vuorille ja kallioille: »Kaatukaa meidän päällemme ja kätkekää meidät valtaistuimella istujan kasvoilta ja Karitsan vihalta!
17. Sillä heidän vihansa suuri päivä on tullut, ja kuka voi kestää?»

7 luku.

Neljä enkeliä pitelee kiinni neljää maan tuulta, eivätkä saa maata vahingoittaa, ennenkuin Jumalan palvelijat Israelin sukukunnista ovat merkityt 1—8. Suuri joukko pelastettuja seisoo valtaistuimen edessä, ja he ylistävät Jumalaa ja Karitsaa 9—12; he ovat tulleet suuresta ahdistuksesta ja saavat autuutta nauttia iäti 13—17.

1. **S**en jälkeen minä näin neljä enkeliä seisovan maan neljällä kulmalla ja pitävän kiinni maan neljää tuulta, jottei mikään tuuli pääsisi puhaltamaan maan päälle eikä meren päälle eikä yhdenkään puun päälle.
2. Ja minä näin toisen enkelin nousevan auringonnoususta, ja hänellä oli elävän Jumalan leimasin, ja hän huusi suurella äänellä niille neljälle enkelille, joille oli annettu valta vahingoittaa maata ja merta,
3. ja sanoi: »Älkää vahingoittako maata eikä merta eikä puita, ennenkuin olemme painaneet leiman Jumalamme palvelijain otsaan».
4. Ja minä kuulin leimalla merkittyjen luvun, sata neljäkymmentäneljä tuhatta merkittyä kaikista Israelin lasten sukukunnista:
5. Juudan sukukunnasta kaksitoista tuhatta merkittyä, Ruubenin sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Gaadin sukukunnasta kaksitoista tuhatta,
6. Asserin sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Naftalin sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Manassen sukukunnasta kaksitoista tuhatta,
7. Simeonin sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Leevin sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Isaskarin sukukunnasta kaksitoista tuhatta,
8. Sebulonin sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Joosefin sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Benjaminin sukukunnasta kaksitoista tuhatta merkittyä.
9. **T**ämän jälkeen minä näin, ja katso, oli suuri joukko, jota ei kukaan voinut lukea, kaikista

13. Es. 13: 10; 34: 4. — **14.** Ps. 102: 27. Hebr. 1: 11, 12. Ilm. 16: 20. — **15.** Es. 2: 10, 19. — **16.** Hoos. 10: 8. Luuk. 23: 30. Ilm. 9: 6. — **17.** Ps. 76: 8. Es. 13: 9. Jooel 2: 11. Nah. 1: 6. Sef. 1: 14, 18. Mal. 3: 2. Room. 2: 5.

7. 1. Dan. 7: 2. Sak. 6: 5. — **3.** Hes. 9: 4, 6. Ilm. 9: 4. — **4.** Ilm. 14: 1, 3. — **9.** Ilm. 3: 5, 18; 4: 4; 6: 11; 19: 8.

kansaheimoista ja sukukunnista ja kansoista ja kielistä, ja ne seisoivat valtaistuimen edessä ja Karitsan edessä puettuina pitkiin valkoisiin vaatteihin, ja heillä oli palmuja käsissään,

10. ja he huusivat suurella äänellä sanoen: »Pelastus on Jumalamme, joka valtaistuimella istuu, ja Karitsan».

11. Ja kaikki enkelit seisoivat piirissä valtaistuimen ja vanhinten ja neljän olennon ympärillä ja heittäytyivät kasvoilleen valtaistuimen eteen ja kumarsivat Jumalaa,

12. sanoen: »Amen! Ylistys ja kirkkaus ja viisaus ja kiitos ja kunnia ja voima ja väkevyys Jumalallemme iankaikkisesti, amen!»

13. Ja yksi vanhimmista puhui minulle ja sanoi: »Keitä ovat nämä pitkiin valkoisiin vaatteihin puetut, ja mistä he ovat tulleet?»

14. Ja minä sanoin hänelle: »Herrani, sinä tiedät sen». Ja hän sanoi minulle: »Nämä ovat ne, jotka tulevat siitä suuresta ahdistuksesta, ja he ovat pesseet vaatteensa ja valkaisseet ne Karitsan veressä.

15. Sentähden he ovat Jumalan valtaistuimen edessä ja palvelevat häntä päivin ja öin hänen temppelissään, ja valtaistuimella istuja on, levittävä majansa heidän ylitsensä.

16. Ei heidän enää tule nälkä eikä enää jano, eikä aurinko ole sattuva heihin, eikä mikään helle,

17. sillä Karitsa, joka on valtaistuimen keskellä, on kaitseva heitä ja johdattava heidät elämän vesien lähteille, ja Jumala on pyyhkivä pois kaikki kyynelet heidän silmistänsä.»

8 luku.

Karitsa avaa seitsemännen sinetin 1. Seitsemälle Jumalan edessä seisovalle enkelille annetaan seitsemän pasunaa, ja eräs enkeli uhraa suitsuketta pyhien rukousten lisäksi 2—5. Neljä ensimäistä enkeliä puhaltaa pasunaa 6—13.

1. **Ja** kun Karitsa avasi seitsemännen sinetin, syntyi taivaassa äänettömyys, jota kesti noin puoli tuntia.

2. **Ja** minä näin ne seitsemän enkeliä, jotka seisovat Jumalan edessä, ja heille annettiin seitsemän pasunaa.

3. Ja tuli toinen enkeli ja asettui alttarin ääreen pitäen kultaista suitsutusastiaa, ja hänelle annettiin paljo suitsuketta pantavaksi kaikkien pyhien rukouksiin kultaiselle alttarille, joka oli valtaistuimen edessä.

4. Ja suitsukkeen savu nousi pyhien rukousten kanssa enkelin kädestä Jumalan eteen.

5. Ja enkeli otti suitsutusastian ja täytti sen alttarin tu-

10. Ps. 3: 9. Jer. 3: 23. Ilm. 4: 2, 6; 5: 13; 12: 10; 19: 1. — **11.** Ilm. 5: 11; 11: 16. — **12.** Ilm. 5: 12-14. — **14.** Es. 1: 18. Sak. 3: 3-5. Matt. 24: 21, 22. Hebr. 9: 14. 1 Joh. 1: 7. Ilm. 1: 5; 6: 9; 17: 6. — **15.** Es. 4: 5, 6. Hes. 37: 27. Ilm. 15: 5; 21: 3, 22. — **16.** Ps. 121: 6. Es. 49: 10. — **17.** Ps. 23: 1, 2; 36: 10. Es. 25: 8. Jer. 2: 13. Hes. 34: 23. Joh. 10: 10, 11, 14. 1 Kor. 15: 54, 55. Ilm. 21: 4.

8. 1. Ilm. 6: 1. — **2.** Matt. 24: 31. — **3.** 2 Moos. 30: 1. Ps. 141: 2. Ilm. 5: 8; 9: 13. — **4.** Luuk. 1: 10. Ap. t. 10: 4. — **5.** 1 Kun. 19: 11. Hes. 10: 2. Ap. t. 4: 31. Ilm. 16: 18.

lesta ja heitti maan päälle; silloin syntyi ukkosenjyrinää ja ääniä ja salamoita ja maanjäristystä.

6. Ja ne seitsemän enkeliä, joilla oli ne seitsemän pasunaa, hankkiutuivat pasunoimaan.

7. Ja ensimäinen enkeli pasunoi; niin tuli rakeita ja tulta, verellä sekoitettuja, ja ne heitettiin maan päälle; ja kolmas osa maata paloi, ja kolmas osa puita paloi, ja kaikki vihanta ruoho paloi.

8. Ja toinen enkeli pasunoi; niin heitettiin mereen ikäänkuin suuri, tulena palava vuori; ja kolmas osa merta muuttui vereksi,

9. ja kolmas osa meren eläjistä, joissa henki on, kuoli, ja kolmas osa laivoista hukkui.

10. Ja kolmas enkeli pasunoi; niin putosi taivaasta suuri tähti, palava kuin tulisoihtu, ja se putosi jokiin, kolmanteen osaan niistä, ja vesilähteihin.

11. Ja tähden nimi oli Koiruoho. Ja kolmas osa vesistä muuttui koiruohoksi, ja paljo ihmisiä kuoli vedestä, koska se oli karvaaksi käynyt.

12. Ja neljäs enkeli pasunoi; niin kolmas osa auringosta ja kolmas osa kuusta ja kolmas osa tähdistä lyötiin, jotta kolmas osa niistä pimenisi ja päivä kolmannelta osaltaan olisi valoton, ja niinikään yö.

13. Ja minä näin, ja kuulin yhden keskitaivaalla lentävän kotkan sanovan suurella äänellä: »Voi, voi, voi maan päällä asuvia niiden jälellä olevain pasunanäänien tähden, joita kolmen enkelin vielä on määrä pasunoida!»

9 luku.

Viides enkeli puhaltaa pasunaa; syvyyden kuilu avataan, ja siitä nousevasta savusta lähtee heinäsirkkoja vaivaamaan niitä, jotka eivät ole Jumalan leimalla merkityt 1—12. Kuudes enkeli pasunoi; silloin neljä Eufrat-joen varrelle sidottua enkeliä päästetään irti tappamaan kolmannen osan ihmisistä 13—19; jälelle jääneet eivät tee parannusta 20, 21.

1. Ja viides enkeli pasunoi; niin minä näin tähden, taivaasta maan päälle pudonneen, ja sille annettiin syvyyden kuilun avain;

2. ja se avasi syvyyden kuilun, ja kuilusta nousi savu, niinkuin savu suuresta pätsistä, ja kuilun savu pimitti auringon ja ilman.

3. Ja savusta lähti heinäsirkkoja maan päälle, ja niille annettiin valta, niinkuin maan skorpioneilla on valta;

4. ja niille sanottiin, etteivät vahingoittaisi maan ruohoa eikä mitään vihantaa eikä yhtään puuta, vaan ainoastaan niitä ihmisiä, joilla ei ole Jumalan leimaa otsassaan.

---

7. 2 Moos. 9: 23-26. Hes. 38: 22. Ilm. 9: 4; 16: 21. — **8.** 2 Moos. 7: 20, 21. Jer. 51: 25. Aam. 7: 4. Ilm. 16: 3. — **10.** Es. 14: 12. Dan. 8: 10. Ilm. 9: 1; 16: 3, 4. — **11.** 2 Moos. 15: 23. Jer. 9: 15; 23: 15. — **12.** 2 Moos. 10: 21. Es. 13: 10. Aam. 8: 9. Ilm. 6: 12; 16: 8. — **13.** Ilm. 9: 1, 12, 13; 11: 14; 12: 12.

9. 1. Luuk. 10: 18. Ilm. 8: 10; 20: 1. — **2.** 2 Moos. 19: 18. Jooel 2: 2, 10. — **3.** 2 Moos. 10: 15. — **4.** 2 Moos. 12: 23. Hes. 9: 4. Ilm. 7: 3.

5. Ja niille annettiin valta vaivata heitä viisi kuukautta, vaan ei valtaa tappaa heitä; ja ne vaivasivat, niinkuin vaivaa skorppioni, kun se ihmistä pistää.
6. Ja niinä päivinä ihmiset etsivät kuolemaa, eivätkä sitä löydä; he haluavat kuolla, mutta kuolema pakenee heitä.
7. Ja heinäsirkat olivat sotaan varustettujen hevosten kaltaiset, ja niiden päässä oli ikäänkuin seppeleitä, kullan näköisiä, ja niiden kasvot olivat ikäänkuin ihmisten kasvot;
8. ja niillä oli hiukset niinkuin naisten hiukset, ja niiden hampaat olivat niinkuin jalopeurain hampaat.
9. Ja niillä oli haarniskat ikäänkuin rautahaarniskat, ja niiden siipien kohina oli kuin sotavaunujen jyminä, kuin monien hevosten, jotka taisteluun kiitävät.
10. Ja niillä oli pyrstöt pistimineen, sellaiset kuin skorppioneilla, ja pyrstöissä oli se voima, mikä niillä oli vahingoittaa ihmisiä viisi kuukautta;
11. niillä oli kuninkaanaan syvyyden enkeli, jonka nimi hebreaksi on Abaddon * ja kreikaksi Apollyon. *
12. Ensimäinen »voi!» on mennyt; katso, tulee vielä kaksi, toinen ja kolmas »voi!» tämän jälkeen.
13. Ja kuudes enkeli pasunoi; niin minä kuulin äänen tulevan Jumalan edessä olevan kultaisen alttarin neljästä sarvesta,
14. ja se sanoi kuudennelle enkelille, jolla oli pasuna: »Päästä ne neljä enkeliä, jotka ovat sidottuina suuren Eufrat-joen varrella».
15. Silloin päästettiin ne neljä enkeliä, jotka tunnilleen, päivälleen, kuukaudelleen ja vuodelleen olivat valmiina tappamaan kolmannen osan ihmisistä.
16. Ja ratsuväen joukkojen luku oli kaksikymmentä tuhatta kertaa kymmenen tuhatta; minä kuulin niiden luvun.
17. Ja tämmöisiltä minusta näyttivät hevoset ja niiden selässä istujat näyssä: ratsastajilla oli tulipunaiset ja tummansinervät ja tulikivenkeltaiset haarniskat; ja hevosten päät olivat kuin jalopeurain päät, ja niiden suusta lähti tulta ja savua ja tulikiveä.
18. Näistä kolmesta vitsauksesta sai kolmas osa ihmisiä surmansa: tulesta ja savusta ja tulikivestä, jotka lähtivät niiden suusta.
19. Sillä hevosten voima oli niiden suussa ja niiden hännässä; niiden hännät näet olivat kuin käärmeet, ja hännillä oli päät, joilla ne vahingoittavat.
20. Ja jälelle jääneet ihmiset, ne, joita ei tapettu näillä vitsauksilla, eivät tehneet parannusta ja luopuneet kättensä teoista, niin että olisivat lakanneet kumartamasta riivaajia ja kultaisia ja hopeaisia ja vaskisia ja kivisiä ja puisia epäjumalan-

6. Job 3: 21; 7: 15, 16. Jer. 8: 3. Hoos. 10: 8. Luuk. 23: 30. Ilm. 6: 16. — **7.** Jooel 2: 4. — **8.** Jooel 1: 6. — **9.** Jer. 47: 3. Jooel 2: 5-7. — **12.** Ilm. 8: 13; 11: 14. — **13.** 2 Moos. 30: 1-3. Ilm. 8: 3. — **14.** Ilm. 16: 12. — **15.** Ilm. 8: 7-12. — **16.** Hes. 38: 4. Ilm. 7: 4. — **20.** 5 Moos. 4: 28; 32: 17. Ps. 106: 27, 28; 115: 4; 135: 15. Es. 2: 8, 20. Jer. 1: 16. Dan. 5: 4, 23. Ap. t. 7: 41. 1 Kor. 10: 20. Ilm. 16: 9, 11, 21.

* Se on: kadottaja.

kuvia, jotka eivät voi nähdä
eikä kuulla eikä kävellä.
21. He eivät tehneet parannusta eivätkä luopuneet murhistaan eikä velhouksistaan eikä haureudestaan eikä varkauksistaan.

10 luku.

Taivaasta tulee alas väkevä enkeli, jolla on kirjakäärö kädessä 1—4; hän vannoo Jumalan salatun aivoituksen täyttyvän silloin, kun seitsemäs enkeli pasunoi 5—7. Johannes saa käskyn syödä kirjakäärön ja profetoida monista kansoista 8—11.

1. Ja minä näin toisen, väkevän enkelin tulevan alas taivaasta; hänen verhonaan oli pilvi, ja taivaankaari oli hänen päänsä päällä, ja hänen kasvonsa olivat kuin aurinko, ja hänen jalkansa niinkuin tulipatsaat,
2. ja hänellä oli kädessään avattu kirjanen. Ja hän pani oikean jalkansa meren päälle ja vasemman maan päälle
3. ja huusi suurella äänellä, niinkuin jalopeura kiljuu; ja kun hän huusi, antoivat ne seitsemän ukkosenjyrinää ääniensä puhua.
4. Ja kun ne seitsemän ukkosenjyrinää olivat puhuneet, yritin minä kirjoittaa, mutta minä kuulin äänen taivaasta sanovan: »Pane sinetin taa, mitä ne seitsemän ukkosenjyrinää puhuivat, äläkä sitä kirjoita».
5. Ja enkeli, jonka minä näin seisovan meren päällä ja maan päällä, kohotti oikean kätensä taivasta kohti
6. ja vannoi hänen kauttaan, joka elää iankaikkisesti, hänen, joka on luonut taivaan ja mitä siinä on, ja maan ja mitä siinä on, ja meren ja mitä siinä on, ettei ajan lykkäystä enää tule,
7. vaan että niinä päivinä, kun seitsemännen enkelin ääni kuuluu hänen puhaltaessaan pasunaa, silloin Jumalan salattu aivoitus käy täytäntöön sen evankeliumin mukaan, jonka hän on ilmoittanut palvelijoilleen, profeetoille.
8. Ja sen äänen, jonka olin kuullut taivaasta, kuulin taas puhuvan minulle ja sanovan: »Mene ja ota tuo avattu kirjakäärö, joka on meren ja maan päällä seisovan enkelin kädessä».
9. Ja minä menin enkelin luo ja pyysin, että hän antaisi minulle sen kirjasen. Ja hän sanoi minulle: »Ota se ja syö se; se on karvasteleva vatsassasi, mutta suussasi se on oleva makea kuin hunaja».
10. Niin minä otin kirjasen enkelin kädestä ja söin sen; se oli suussani makea kuin hunaja; ja sen syötyäni karvasteli vatsaani.
11. Ja minulle sanottiin: »Sinun tulee taas profetoida monista kansoista ja kansaheimoista ja kielistä ja kuninkaista».

21. 2 Kun. 9: 22. Ilm. 22: 15.
10. 1. Hes. 1: 28. Matt. 17: 2. Ilm. 1: 14, 15; 4: 3; 5: 2. — **3.** Hoos. 11: 10. Aam. 1: 2. Ilm. 8: 5. — **4.** Dan. 8: 26; 12: 4, 9. — **5.** 1 Moos. 14: 19, 22. 2 Moos. 6: 8. 5 Moos. 32: 40. Dan. 12: 7. — **6.** 2 Moos. 20: 11. Neh. 9: 6. Ps. 146: 6. Matt. 26: 63. Ilm. 4: 11; 14: 7. — **7.** Aam. 3: 7. Ap. t. 3: 21. Ilm. 11: 15; 16: 17. — **9.** Hes. 2: 8; 3: 1-3. — **11.** Jer. 1: 10.

11 luku.

Johannes saa käskyn mitata temppelin 1, 2. Jumalan kaksi todistajaa profetoivat, tekevät ihmeitä, joutuvat pedon tapettaviksi, mutta herätetään jälleen eloon 3—14. Seitsemäs enkeli pasunoi; silloin Jumala ja Kristus ottavat haltuunsa maailman kuninkuuden 15—19.

1. Ja minulle annettiin sauvan kaltainen ruoko ja sanottiin: »Nouse ja mittaa Jumalan temppeli ja alttari ja ne, jotka siinä kumartaen rukoilevat.

2. Mutta temppelin ulkopuolella oleva esikartano erota pois äläkä sitä mittaa, sillä se on annettu pakanakansoille; ja he tallaavat pyhää kaupunkia neljäkymmentä kaksi kuukautta.

3. Ja minä annan kahdelle todistajalleni toimeksi säkkipukuihin puettuina profetoida tuhannen kahdensadan kuudenkymmenen päivän kuluessa.»

4. Nämä ovat ne kaksi öljypuuta ja ne kaksi kynttiläjalkaa, jotka seisovat maan Herran edessä.

5. Ja jos joku tahtoo heitä vahingoittaa, lähtee tuli heidän suustaan ja syö heidän vihollisensa; ja jos joku tahtoo heitä vahingoittaa, on hän sillä tavoin tapettava.

6. Heillä on valta sulkea taivas, niin ettei sadetta tule heihän profetoimisensa päivinä, ja heillä on valta muuttaa vedet vereksi ja rasittaa maata kaikenlaisella vitsauksella, niin usein kuin tahtovat.

7. Ja kun he ovat lopettaneet todistuksensa, on peto, se, joka nousee syvyydestä, käyvä sotaa heitä vastaan ja voittava heidät ja tappava heidät.

8. Ja heidän ruumiinsa viruvat sen suuren kaupungin kadulla, jota hengellisesti puhuen sanotaan Sodomaksi ja Egyptiksi ja jossa myös heidän Herransa ristiinnaulittiin.

9. Ja ihmiset eri kansoista ja sukukunnista ja kielistä ja kansaheimoista näkevät heidän ruumiinsa kolme ja puoli päivää, eivätkä salli, että heidän ruumiinsa hautaan pannaan.

10. Ja ne, jotka maan päällä asuvat, iloitsevat heidän kohtalostaan ja riemuitsevat ja lähettävät lahjoja toisilleen; sillä nämä kaksi profeettaa olivat vaivanneet niitä, jotka maan päällä asuvat.

11. Ja niiden kolmen ja puolen päivän kuluttua meni heihin Jumalasta elämän henki, ja he nousivat jaloilleen, ja suuri pelko valtasi ne, jotka näkivät heidät.

12. Ja he kuulivat suuren äänen taivaasta sanovan heille: »Nouskaa tänne!» Niin he nousivat taivaaseen pilvessä, ja heidän vihollisensa näkivät heidät.

13. Ja sillä hetkellä tapahtui

11. 1. Hes. luvut 40-43. — **2.** Dan. 7: 25; 12: 7. Luuk. 21: 24. Ilm. 12: 6, 14; 13: 5. — **4.** Sak. 4: 2, 3, 11, 14. — **5.** 2 Kun. 1: 10, 12. Jer. 5: 14. Luuk. 9: 54, 55. — **6.** 2 Moos. luvut 7-10, 12. 1 Kun. 17: 1; 18: 1. Jaak. 5: 17. — **7.** Dan. 7: 21. Ilm. 13: 1, 7; 17: 8. — **8.** Es. 1: 9, 10. Jer. 44: 21, 22. Matt. 20: 18. Luuk. 13: 33, 34. Hebr. 13: 12. — **9.** Ps. 79: 2, 3. — **10.** Ester 9: 19, 22. Ps. 105: 38. Joh. 16: 20. — **11.** Hes. 37: 5, 10, 14. — **12.** 2 Kun. 2: 11. Ap. t. 1: 9. Ilm. 4: 1; 12: 5. — **13.** Hes. 38: 19, 20. Dan. 2: 20. Ilm. 6: 12; 15: 4; 16: 18.

suuri maanjäristys, ja kymmenes osa kaupunkia kukistui, ja maanjäristyksessä sai surmansa seitsemäntuhatta henkeä, ja muut peljästyivät ja antoivat taivaan Jumalalle kunnian.

14. Toinen »voi!» on mennyt; katso, kolmas »voi!» tulee pian.

15. Ja seitsemäs enkeli pasunoi; niin kuului taivaassa suuria ääniä, jotka sanoivat: »Maailman kuninkuus on tullut Herramme ja hänen Voideltunsa omaksi, ja hän on hallitseva iankaikkisesti.

16. Ja ne kaksikymmentäneljä vanhinta, jotka istuivat valtaistuimillaan Jumalan edessä, heittäytyivät kasvoilleen ja kumarsivat Jumalaa,

17. sanoen: »Me kiitämme sinua, Herra Jumala, kaikkivaltias, joka olet ja joka olit, siitä, että olet ottanut käyttääksesi suuren voimasi ja ruvennut hallitsemaan.

18. Ja pakanakansat ovat vihastuneet, mutta sinun vihasi on tullut, ja tullut on aika tuomita kuolleet ja maksaa palkka palvelijoillesi profeetoille ja pyhille ja niille, jotka nimeäsi pelkäävät, pienille ja suurille, ja turmella ne, jotka maan turmelevat.»

19. Ja Jumalan temppeli taivaassa aukeni, ja hänen liittonsa arkki näkyi hänen temppelissään, ja tuli salamoita ja ääniä ja ukkosenjyrinää ja maanjäristystä ja suuria rakeita.

12 luku.

Aurinkoon puettu vaimo synnyttää poikalapsen, jonka lohikäärme tahtoo niellä; lapsi temmataan Jumalan tykö, ja vaimo pelastuu 1—6. Miikael enkeli voittaa lohikäärmeen, joka enkeleineen heitetään maan päälle 7—12. Lohikäärme ajaa vaimoa takaa ja sotii muita hänen jälkeläisiään vastaan 13—18.

1. Ja näkyi suuri tunnusmerkki taivaassa: Vaimo, aurinko verhonaan ja kuu hänen jalkojensa alla, ja hänen päässään seppeleenä kaksitoista tähteä.

2. Hän oli raskaana ja huusi synnytyskivuissaan, kun oli tuskallista synnyttää.

3. Ja näkyi toinen tunnusmerkki taivaassa, ja katso: suuri tulipunainen lohikäärme, jolla oli seitsemän päätä ja kymmenen sarvea, ja jokaisessa seitsemässä päässään kuninkaallinen otsakoriste;

4. ja sen pyrstö pyyhkäisi pois kolmannen osan taivaan tähtiä ja heitti ne maan päälle. Ja lohikäärme seisoi synnyttämäisillään olevan vaimon edessä

---

14. Ilm. 8: 13; 9: 12; 15: 1. — **15.** 2 Moos. 15: 18. Ps. 10: 16; 22: 29. Dan. 2: 44; 7: 14, 18, 27. Obadja v. 21. Miik. 4: 7. Sak. 14: 9. 1 Kor. 15: 25. Ilm. 10: 7; 12: 10; 19: 6. — **16.** Ilm. 4: 4, 10; 5: 8; 7: 11; 19: 4. — **17.** 2 Moos. 3: 14. Ps. 93: 1; 96: 10; 97: 1; 99: 1. Es. 41: 4. Ilm. 1: 4, 8; 4: 8; 16: 5; 19: 6. — **18.** Ps. 2: 1, 5, 12; 46: 7. Dan. 7: 9, 10. Sak. 1: 6. Matt. 20: 8. Room. 2: 5. 2 Tess. 1: 6. Ilm. 6: 17; 15: 1. — **19.** 2 Moos. 9: 24; 19: 16; 25: 10. 1 Kun. 8: 1, 6. 2 Aikak. 5: 7. Hebr. 9: 4. Ilm. 4: 5; 8: 5; 15: 5; 16: 18, 21.

12. 2. Miik. 4: 10. Gal. 4: 19. — **3.** Dan. 7: 7. Ilm. 11: 7; 13: 1; 17: 3, 9, 10. — **4.** Dan. 8: 10.

niellàkseen hänen lapsensa, kun
hän synnyttää sen.
5. Ja hän synnytti poikalapsen, joka on kaitseva kaikkia pakanakansoja rautaisella sauvalla; ja hänen lapsensa temmattiin Jumalan tykö ja hänen valtaistuimensa tykö.
6. Ja vaimo pakeni erämaahan, jossa hänellä oli Jumalan valmistama paikka, jotta häntä elättäisivät siellä tuhat kaksisataa kuusikymmentä päivää.
7. Ja syttyi sota taivaassa: Miikael ja hänen enkelinsä sotivat lohikäärmettä vastaan; ja lohikäärme ja hänen enkelinsä sotivat,
8. eivätkä voittaneet, eikä heillä enää ollut sijaa taivaassa.
9. Ja suuri lohikäärme, se vanha kyy, jota kutsutaan perkeleeksi ja saatanaksi, hän, koko maanpiirin villitsijä, heitettiin maan päälle, ja hänen enkelinsä heitettiin hänen mukanaan.
10. Ja minä kuulin suuren äänen taivaassa sanovan: »Nyt pelastus ja voima ja valtakunta on tullut meidän Jumalamme omaksi, ja valta hänen Voideltunsa omaksi, sillä veljiemme syyttäjä, joka yöt ja päivät syytti heitä Jumalamme edessä, on heitetty ulos.
11. Ja he ovat voittaneet hänet Karitsan veren kautta ja heidän todistuksensa sanan kautta, eivätkä ole henkeään rakastaneet edes kuolemaakaan väistääkseen.
12. Sentähden riemuitkaa, taivaat, ja te, jotka niissä asutte! Voi maata ja merta, sillä perkele on astunut alas teidän luoksenne suuressa vihassa, koska tietää, että hänellä on vain vähä aikaa jälellä!»
13. Ja kun lohikäärme näki olevansa heitetty maan päälle, ajoi hän takaa sitä vaimoa, joka oli poikalapsen synnyttänyt.
14. Mutta vaimolle annettiin sen suuren kotkan kaksi siipeä hänen lentääkseen erämaahan sille paikalleen, jossa häntä elätetään aika ja ajat ja puolet aikaa poissa käärmeen näkyvistä.
15. Ja käärme purskautti suustaan vaimon jälkeen vettä niinkuin virran saattaakseen hänet virran vietäväksi.
16. Mutta maa auttoi vaimoa; maa avasi suunsa ja särpäsi virran, jonka lohikäärme oli purskauttanut suustaan.
17. Ja lohikäärme vihastui vaimolle ja lähti sotaa käymään muita hänen jälkeläisiään vastaan, jotka pitävät Jumalan käskyt ja joilla on Jeesuksen todistus.
18. Ja hän asettui seisomaan meren hiekalle.

5. Ps. 2: 9. Ilm. 2: 27; 19: 15. — **6.** Matt. 2: 13. Ilm. 11: 3; 13: 5. — **7.** Dan. 10: 13, 20, 21; 12: 1. Juud. v. 9. Ilm. 20: 2. — **8.** Job 1: 6. Dan. 2: 35. Ilm. 18: 21; 20: 11. — **9.** 1 Moos. 3: 1, 4. Sak. 3: 1, 2. Luuk. 10: 18. Joh. 12: 31. 2 Kor. 11: 3. Ilm. 20: 2, 3. — **10.** Job 1: 9, 11; 2: 5. Sak. 3: 1. Matt. 28: 18. Luuk. 22: 31. Joh. 12: 31. Ef. 5: 5. Ilm. 11: 15; 19: 1. — **11.** Luuk. 14: 26. Room. 8: 33, 34, 37; 16: 20. 1 Kor. 5: 7. Ilm. 7: 14. — **12.** Ps. 96: 11. Es. 44: 23; 49: 13. Ilm. 8: 13; 20: 2. — **14.** 2 Moos. 19: 4. Dan. 7: 25; 12: 7. Ilm. 11: 2; 17: 3. — **17.** 1 Moos. 3: 15. 1 Joh. 5: 10. Ilm. 1: 2, 9; 6: 9; 11: 7; 13: 7; 14: 12; 19: 10; 20: 4.

13 luku.

Merestä nouseva peto saa voiman lohikäärmeeltä, puhuu herjaussanoja, sotii pyhiä vastaan ja voittaa heidät 1—10. Toinen peto, maasta nouseva, tekee ihmeitä edellisen pedon silmäin edessä, saattaa maan asukkaat kumartamaan sitä ja sen kuvaa sekä panemaan pedon merkin käteensä tai otsaansa 11—18.

1. **Ja** minä näin pedon nou-
sevan merestä; sillä oli kymme-
nen sarvea ja seitsemän päätä,
ja jokaisessa kymmenessä sar-
vessa kuninkaallinen otsakoriste,
ja sen päihin oli kirjoitettu her-
jausnimiä.
2. Ja peto, jonka näin, oli
leopardin näköinen, ja sen jalat
ikäänkuin karhun, ja sen suu
niinkuin jalopeuran suu. Ja
lohikäärme antoi sille voimansa
ja valtaistuimensa ja suuren val-
lan.
3. Ja minä näin yhden sen
päistä olevan ikäänkuin kuo-
liaaksi haavoitetun, ja sen kuo-
linhaava parantui. Ja koko maa
seurasi ihmetellen petoa.
4. Ja he kumarsivat lohikäär-
mettä, koska se oli antanut sel-
laisen vallan pedolle, ja kumar-
sivat petoa sanoen: »Kuka on
pedon vertainen, ja kuka voi
sotia sitä vastaan?»
5. Ja sille annettiin suu pu-
hua suuria sanoja ja herjauksia,
ja sille annettiin valta toimia
neljäkymmentäkaksi kuukautta.
6. Ja se avasi suunsa Jumalaa
herjaamaan, herjatakseen hänen
nimeään ja hänen majaansa,
niitä, jotka taivaassa asuvat.
7. Ja sille annettiin valta käy-
dä sotaa pyhiä vastaan ja voit-
taa heidät, ja sen valtaan an-
nettiin kaikki sukukunnat ja
kansat ja kielet ja kansahei-
mot.
8. Ja kaikki maan päällä asu-
vaiset kumartavat sitä, jokainen,
jonka nimi ei ole maailman pe-
rustamisesta asti kirjoitettu teu-
rastetun Karitsan elämänkirjaan.
9. Jos kenellä on korva, hän
kuulkoon.
10. Jos kuka vankeuteen vie,
niin hän itse vankeuteen jou-
tuu; jos kuka miekalla tappaa,
niin hän itse on miekalla tapet-
tava. Tässä kysytään pyhien
kärsivällisyyttä ja uskoa.
11. **Ja** minä näin toisen pe-
don nousevan maasta, ja sillä
oli kaksi sarvea niinkuin karit-
san sarvet, ja se puhui niinkuin
lohikäärme.
12. Ja se käyttää kaikkea en-
simäisen pedon valtaa sen näh-
den ja saattaa maan ja siinä
asuvat kumartamaan ensimäistä
petoa, sitä, jonka kuolinhaava
parantui.

13. 1. Dan. 7: 2, 7. Ilm. 11: 7; 12: 3; 17: 3, 9, 12. — **2.** Dan. 7: 4-6. Ilm. 12: 3, 9; 16: 10. — **3.** Ilm. 17: 8. — **4.** 2 Moos. 15: 11. 1 Aikak. 17: 20. 2 Makk. 9: 12. — **5.** Dan. 7: 8, 11, 25. Ilm. 11: 2; 12: 6, 14. — **6.** Ilm. 16: 9, 11. — **7.** Dan. 7: 21, 23. Ilm. 11: 7. — **8.** 2 Moos. 32: 32, 33. Ps. 69: 29. Es. 53: 7. Matt. 24: 24. 1 Kor. 5: 7. Ef. 1: 4, 5. Fil. 4: 3. 2 Tess. 2: 4, 8-11. Ilm. 17: 8; 20: 12, 15; 21: 27. — **9.** Matt. 13: 9. Ilm. 2: 7, 11, 17, 29; 3: 5. — **10.** 1 Moos. 9: 6. Es. 33: 1. Matt. 26: 52. Ilm. 14: 12; 18: 6. — **11.** Dan. 11: 34. Matt. 7: 15; 24: 11, 24. Ilm. 16: 13; 19: 20. — **12.** Ilm. 13: 2.

13. Ja se tekee suuria ihmeitä, niin että saa tultakin taivaasta putoamaan maahan ihmisten nähden.

14. Ja se villitsee maan päällä asuvia niillä ihmeillä, joita sen sallittiin tehdä pedon nähden; se yllyttää maan päällä asuvia tekemään kuvan pedolle, sille, jossa oli miekanhaava ja joka virkosi.

15. Ja sille annettiin valta antaa pedon kuvalle henki, jotta pedon kuva puhuisikin ja saisi aikaan, että ketkä vain eivät kumarra pedon kuvaa, ne tapettaisiin.

16. Ja se saattaa kaikki, pienet ja suuret, sekä rikkaat että köyhät, sekä vapaat että orjat, panemaan merkin oikeaan käteensä tai otsaansa,

17. jottei kukaan muu voisi ostaa eikä myydä kuin se, jossa on merkki: pedon nimi tai sen nimen luku.

18. Tässä on viisaus. Jolla on älyä, laskekoon pedon luvun; sillä se on ihmisen luku. Ja hänen lukunsa on kuusisataa kuusikymmentä kuusi.

14 luku.

Karitsa ja sata neljäkymmentä neljä tuhatta merkittyä seisovat Siionin vuorella 1—5. Taivaalla näkyy peräkkäin kolme enkeliä: ensimäisellä on iankaikkinen evankeliumi 6, 7, toinen julistaa Babylonin kukistuneen 8 ja kolmas sanoo pedon kumartajia vaivattavan iankaikkisesti 9—12. Herrassa kuolevat ovat autuaita 13. Kaksi enkeliä toimittaa maan elon leikkuun 14—20.

1. Ja minä näin, ja katso, Karitsa seisoi Siionin vuorella, ja hänen kanssaan sata neljäkymmentäneljä tuhatta, joiden otsaan oli kirjoitettu hänen nimensä ja hänen Isänsä nimi.

2. Ja minä kuulin äänen taivaasta ikäänkuin paljojen vesien kohinan ja ikäänkuin kovan ukkosenjyrinän, ja ääni, jonka kuulin, oli ikäänkuin kanteleensoittajain, kun ne soittavat kanteleillaan.

3. Ja he veisasivat uutta virttä valtaistuimen edessä ja neljän olennon ja vanhinten edessä; eikä kukaan voinut oppia sitä virttä, paitsi ne sata neljäkymmentäneljä tuhatta, jotka ovat ostetut maasta.

4. Nämä ovat ne, jotka eivät ole saastuttaneet itseään naisten kanssa; sillä he ovat niinkuin neitsyitä. Nämä ovat ne, jotka seuraavat Karitsaa mihin ikinä hän menneekin. Nämä ovat ostetut ihmisistä esikoksi Jumalalle ja Karitsalle,

5. eikä heidän suussaan ole

---

13. 5 Moos. 13: 1-3. 1 Kun. 18: 24-39. 2 Kun. 1: 10, 12. Matt. 24: 24. 2 Tess. 2: 9, 10. Ilm. 16: 14; 20: 9. — **14.** 5 Moos. 13: 1 -4. Dan. 3: 5, 6. Ilm. 19: 20. — **15.** Ilm. 14: 11; 16: 2; 20: 4. — **17.** Ilm. 14: 9, 11; 15: 2. — **18.** Ilm. 17: 9.

14. 1. Hes. 9: 4. Ilm. 3: 12; 7: 4; 13: 16. — **2.** Hes. 1: 24; 43: 2. Ilm. 1: 15; 19: 6. — **3.** Ps. 33: 3; 40: 4; 96: 1; 98: 1; 144: 9; 149: 1. Es. 42: 10. 1 Kor. 6: 20; 7: 23. 1 Piet. 1: 18, 19. Ilm. 5: 9; 15: 3. — **4.** Matt. 25: 1-13. 1 Kor. 6: 20. 2 Kor. 11: 2. Ef. 5: 27. Jaak. 1: 18. Ilm. 3: 4; 5: 9; 17: 14. — **5.** Ps. 32: 2. Es. 53: 9. Sef. 3: 13. Ef. 5: 27. Kol. 1: 22. 1 Piet. 2: 22. Juud. v. 24.

havaittu valhetta; he ovat tahrattomia.
6. Ja minä näin lentävän keskitaivaalla toisen enkelin, jolla oli iankaikkinen evankeliumi julistettavana maan päällä asuville, kaikille kansaheimoille ja sukukunnille ja kielille ja kansoille.
7. Ja hän sanoi suurella äänellä: »Peljätkää Jumalaa ja antakaa hänelle kunnia, sillä hänen tuomionsa hetki on tullut, ja kumartakaa häntä, joka on tehnyt taivaan ja maan ja meren ja vesien lähteet».
8. Ja seurasi vielä toinen enkeli, joka sanoi: »Kukistunut, kukistunut on se suuri Babylon, joka haureutensa vihan viinillä on juottanut kaikki kansat».
9. Ja heitä seurasi vielä kolmas enkeli, joka sanoi suurella äänellä: »Jos joku kumartaa petoa ja sen kuvaa ja ottaa sen merkin otsaansa tai käteensä,
10. niin hänkin on juova Jumalan vihan viiniä, joka sekoittamattomana on kaadettu hänen vihansa maljaan, ja on tulella ja tulikivellä vaivattava pyhien enkelien edessä ja Karitsan edessä.
11. Ja heidän tuskansa savu nousee iankaikkisesti, ja ei ole heillä lepoa päivällä eikä yöllä, noilla pedon ja sen kuvan kumartajilla, eikä kenelläkään, joka ottaa sen nimen merkin.
12. Tässä kysytään pyhien kärsivällisyyttä, niiden, jotka pitävät Jumalan käskyt ja Jeesuksen uskon.
13. Ja minä kuulin äänen taivaasta sanovan: »Kirjoita: Autuaita ovat ne kuolleet, jotka Herrassa kuolevat tästä lähtien. Niin, — Henki sanoo — he saavat levätä vaivoistaan, sillä heidän tekonsa seuraavat heidän mukanaan.»
14. Ja minä näin, ja katso: valkoinen pilvi, ja pilvellä istui Ihmisen Pojan näköinen, päässään kultainen kruunu ja kädessään terävä sirppi.
15. Ja temppelistä tuli toinen enkeli suurella äänellä huutaen pilvellä istuvalle: »Lähetä sirppisi ja leikkaa, sillä leikkuuaika on tullut, ja maan elo on kuivaksi kypsynyt».
16. Ja pilvellä istuva heitti sirppinsä maan päälle, ja maa tuli leikatuksi.
17. Ja taivaan temppelistä lähti toinen enkeli, hänelläkin oli terävä sirppi.
18. Ja alttarista lähti vielä toinen enkeli, jolla oli tuli vallassaan, ja hän huusi suurella äänellä sille, jolla oli se terävä sirppi, sanoen: »Lähetä terävä sirppisi ja korjaa tertut maan

6. Ilm. 8: 13. — **7.** 1 Moos. 1: 1. 2 Moos. 20: 11. 5 Moos. 32: 3. Neh. 9: 6. Ps. 33: 6; 124: 8; 146: 6. Saarn. 12: 13. Ap. t. 14: 15; 17: 24. Ilm. 11: 18; 15: 4. — **8.** Es. 21: 9. Jer. 50: 2; 51: 7, 8. Ilm. 16: 19; 17: 2, 5; 18: 2, 3, 10, 21; 19: 2. — **9.** Matt. 10: 28. Ilm. 13: 16, 17; 14: 15. — **10.** 1 Moos. 19: 24. Ps. 75: 9. Es. 34: 10; 51: 17. Jer. 25: 15. Hes. 23: 33; 38: 22. Ilm. 16: 19; 18: 6; 19: 3, 20; 20: 10. — **11.** 1 Moos. 19: 28. Es. 34: 9, 10. Ilm. 13: 16; 16: 2; 18: 9. — **12.** Ilm. 2: 13; 12: 17; 13: 10. — **13.** Es. 57: 2. 1 Tess. 4: 14, 16. 2 Tess. 1: 7. Hebr. 4: 4, 10. — **14.** Hes. 1: 26. Dan. 7: 13; 10: 16. Matt. 13: 39, 41. Ilm. 1: 13; 6: 2. — **15.** Job 5: 26. Mark. 4: 29. — **18.** Jooel 3: 13, 18.

viinipuusta, sillä sen rypäleet ovat kypsyneet».

19. Ja enkeli heitti sirppinsä maahan ja korjasi maan viinipuun hedelmät ja heitti ne Jumalan vihan suureen kuurnaan.

20. Ja kuurna poljettiin ulkopuolella kaupunkia, ja kuurnasta kuohui verta hevosten kuolaimiin asti, tuhannen kuudensadan vakomitan päähän.

15 luku.

Johannes näkee seitsemän enkeliä, joilla on seitsemän viimeistä vitsausta 1. Pedon voittajat veisaavat Mooseksen ja Karitsan virttä 2—4. Ne seitsemän enkeliä lähtevät temppelistä ja heille annetaan seitsemän vihanmaljaa 5—8.

1. **Ja** minä näin toisen tunnusmerkin taivaassa, suuren ja ihmeellisen: seitsemän enkeliä, joilla oli seitsemän viimeistä vitsausta, sillä niissä Jumalan viha täyttyy.

2. **Ja** minä näin ikäänkuin lasisen meren, tulella sekoitetun, ja niiden, jotka olivat voitollisina päässeet pedosta ja sen kuvasta ja sen nimen luvusta, seisovan sillä lasisella merellä ja heillä oli Jumalan kanteleet.

3. Ja he veisaavat Mooseksen, Jumalan palvelijan, virttä ja Karitsan virttä sanoen: »Suuret ja ihmeelliset ovat sinun tekosi, Herra Jumala, kaikkivaltias; vanhurskaat ja totiset ovat sinun tiesi, sinä kansojen kuningas.

4. Kukapa ei pelkäisi, Herra, eikä ylistäisi sinun nimeäsi? Sillä sinä yksin olet pyhä; sillä kaikki kansat tulevat ja kumartavat sinua, koska vanhurskaat tuomiosi ovat tulleet ilmeisiksi.»

5. **Ja** sen jälkeen minä näin: todistuksen majan temppeli taivaassa avattiin;

6. ja ne seitsemän enkeliä, joilla oli ne seitsemän vitsausta, lähtivät temppelistä, puettuina puhtaaseen, loistavaan liinaan ja rinnalta vyötettyinä kultaisiin vöihin.

7. Ja yksi niistä neljästä olennosta antoi niille seitsemälle enkelille seitsemän kultaista maljaa, täynnä Jumalan vihaa, hänen, joka elää iankaikkisesti.

8. Ja temppeli tuli savua täyteen Jumalan kirkkaudesta ja hänen voimastaan, eikä kukaan voinut mennä sisälle temppeliin, ennenkuin niiden seitsemän enkelin seitsemän vitsausta oli täytäntöön käynyt.

16 luku.

Ensimäinen enkeli vuodattaa Jumalan vihan maljan maan päälle 1, 2, toinen mereen 3, kolmas jokiin 4—7, neljäs aurinkoon 8, 9, viides pedon valtaistuimelle

---

19. Ilm. 19: 15. — **20.** Es. 34: 3; 63: 3. Valit. 1: 15. Jooel 3: 13.
15. 1. 3 Moos. 26: 21. Ilm. 11: 14, 18; 16: 1; 21: 9. — **2.** Ilm. 4: 6; 12: 11; 13: 15, 18; 14: 2. — **3.** 5 Moos. 32: 1-43. Ps. 111: 2; 139: 14; 145: 17. Ilm. 16: 7. — **4.** Ps. 86: 9. Es. 66: 23. Jer. 10: 6, 7. Mal. 1: 11. — **5.** 2 Moos. 40: 34. 4 Moos. 1: 50. Ilm. 11: 19. — **6.** 3 Moos. 26: 21. Ilm. 1: 13. — **7.** Ilm. 4: 6, 9; 10: 6. — **8.** 2 Moos. 40: 34. 3 Moos. 26: 21. 1 Kun. 8: 10. 2 Aikak. 5: 14. Hes. 44: 4.

10, 11, kuudes Eufrat-jokeen 12
—16 ja seitsemäs ilmaan 17—21.
1. Ja minä kuulin suuren äänen temppelistä sanovan niille seitsemälle enkelille: »Menkää ja vuodattakaa ne seitsemän Jumalan vihan maljaa maan päälle».
2. Ja ensimäinen lähti ja vuodatti maljansa maan päälle; ja tuli pahoja ja ilkeitä paiseita niihin ihmisiin, joissa oli pedon merkki ja jotka kumarsivat sen kuvaa.
3. Ja toinen enkeli vuodatti maljansa mereen, ja se tuli vereksi, ikäänkuin kuolleen vereksi, ja jokainen elävä sielu meressä kuoli.
4. Ja kolmas enkeli vuodatti maljansa jokiin ja vesilähteihin, ja ne tulivat vereksi.
5. Ja minä kuulin vesien enkelin sanovan: »Vanhurskas olet sinä, joka olet ja joka olit, sinä pyhä, kun näin olet tuominnut;
6. sillä pyhien ja profeettain verta he ovat vuodattaneet, ja verta sinä olet antanut heille juoda; he ovat sen ansainneet».
7. Ja minä kuulin alttarin sanovan: »Niin, Herra Jumala, kaikkivaltias; totiset ja vanhurskaat ovat sinun tuomiosi».
8. Ja neljäs enkeli vuodatti maljansa aurinkoon, ja sille annettiin valta paahtaa ihmisiä tulella.
9. Ja ihmiset paahtuivat kovassa helteessä ja herjasivat Jumalan nimeä, hänen, jolla on vallassaan nämä vitsaukset; mutta he eivät tehneet parannusta, niin että olisivat antaneet hänelle kunnian.
10. Ja viides enkeli vuodatti maljansa pedon valtaistuimelle, ja sen valtakunta pimeni; ja he pureskelivat kielensä rikki tuskissaan
11. ja herjasivat taivaan Jumalaa tuskiensa ja paiseidensa tähden, mutta eivät tehneet parannusta, niin että olisivat lakanneet teoistaan.
12. Ja kuudes enkeli vuodatti maljansa isoon Eufrat-jokeen, ja sen vesi kuivui, jotta tie valmistuisi auringon noususta tuleville kuninkaille.
13. Ja minä näin lohikäärmeen suusta ja pedon suusta ja väärän profeetan suusta lähtevän kolme saastaista henkeä, sammakon muotoisia.
14. Sillä ne ovat riivaajien henkiä, jotka tekevät ihmeitä; ne lähtevät koko maanpiirin kuningasten luo kokoamaan hei-

16. 1. Ps. 69: 25. Es. 66: 6. Jer. 10: 25. Sef. 3: 8. Ilm. 14: 10; 15: 1, 7. — **2.** 2 Moos. 9: 9-11. 5 Moos. 28: 35. Ilm. 13: 14, 16, 17. — **3.** 2 Moos. 7: 17, 20. Ilm. 8: 8, 9. — **4.** Ps. 78: 44. Ilm. 8: 10. — **5.** 2 Moos. 3: 14. 5 Moos. 32: 4. Ps. 119: 137; 145: 17. Es. 41: 4. Ilm. 1: 4, 8, 18; 4: 8; 11: 17; 15: 3. — **6.** Ps. 9: 13; 79: 3. Es. 49: 26. Matt. 23: 34, 35. Ilm. 11: 18; 13: 15; 18: 20. — **7.** Ilm. 6: 10; 15: 3. — **8.** Ilm. 8: 12. — **9.** Dan. 5: 22, 23. Ilm. 9: 20, 21; 11: 13; 13: 6; 14: 7. — **10.** 2 Moos. 10: 21. Es. 8: 21, 22. Ilm. 9: 1, 2; 13: 2. — **11.** Dan. 11: 36. Ilm. 9: 21. — **12.** 1 Moos. 15: 18. 5 Moos. 1: 7. Jos. 1: 4. Es. 11: 15, 16; 41: 2, 25; 44: 27. Jer. 50: 38; 51: 36. Ilm. 9: 14. — **13.** 1 Kun. 22: 21, 23. 1 Joh. 4: 1-3. Ilm. 12: 3, 9; 13: 1, 11, 13; 19: 19, 20; 20: 10. — **14.** Matt. 24: 24. 2 Tess. 2: 9. Ilm. 17: 12, 14.

dät sotaan Jumalan, kaikkivaltiaan, suurena päivänä.

15. — Katso, minä tulen niinkuin varas; autuas se, joka valvoo ja pitää vaatteistaan vaarin, jottei hän kulkisi alastomana eikä hänen häpeätänsä nähtäisi. —

16. Ja ne kokosivat heidät siihen paikkaan, jota hebreaksi nimitetään Harmagedoniksi.

17. Ja seitsemäs enkeli vuodatti maljansa ilmaan, ja temppelistä, valtaistuimelta, lähti suuri ääni, joka sanoi: »Se on tapahtunut».

18. Ja tuli salamoita ja ääniä ja ukkosenjyrinää; ja tuli suuri maanjäristys, maanjäristys niin ankara ja niin suuri, ettei sen vertaista ole ollut siitä asti, kuin ihmisiä on maan päällä ollut.

19. Ja se suuri kaupunki meni kolmeen osaan, ja kansojen kaupungit kukistuivat. Ja se suuri Babylon tuli Jumalan muistoon, niin että hän antoi sille vihansa kiivastuksen viinimaljan.

20. Ja kaikki saaret pakenivat, eikä vuoria enää ollut.

21. Ja suuria rakeita, leiviskän painoisia, satoi taivaasta ihmisten päälle; ja ihmiset herjasivat Jumalaa raesateen vitsauksen tähden, sillä se vitsaus oli ylen kova.

17 luku.

Enkeli näyttää Johannekselle sen suuren porton, joka istuu pedon selässä 1—6, ja selittää hänelle näyn 7—18.

1. Ja tuli yksi niistä seitsemästä enkelistä, joilla oli ne seitsemän maljaa, ja puhui minun kanssani sanoen: »Tule, minä näytän sinulle sen suuren, paljojen vesien päällä istuvan porton tuomion,

2. hänen, jonka kanssa maan kuninkaat ovat haureutta harjoittaneet ja jonka haureuden viinistä maan asukkaat ovat juopuneet».

3. Ja hän vei minut hengessä pois erämaahan. Siellä minä näin naisen istuvan helakanpunaisen pedon selässä; peto oli täynnä herjausnimiä, ja sillä oli seitsemän päätä ja kymmenen sarvea.

4. Ja nainen oli puettu purppuraan ja helakanpunaan ja koristettu kullalla ja jalokivillä ja helmillä ja piti kädessään kultaista maljaa, joka oli täynnä ilettävyyksiä ja hänen haureutensa saastaa.

5. Ja hänen otsaansa oli kirjoitettuna nimi, salaisuus: »Suuri Babylon, maan porttojen ja ilettävyyksien äiti».

15. Matt. 24: 42, 44. Luuk. 12: 39. 1 Tess. 5: 2, 3. 2 Piet. 3: 10. Ilm. 3: 3, 4, 18. — **16.** Tuom. 5: 19. 2 Kun. 9: 27; 23: 29. 2 Aikak. 35: 22. Sak. 12: 11. Ilm. 19: 19. — **17.** Es. 66: 6. Ilm. 10: 7; 11: 15; 21: 6. — **18.** Dan. 12: 1. Ilm. 6: 12; 8: 5; 11: 13, 19. — **19.** Es. 51: 17, 22, 23. Jer. 25: 15, 16. Dan. 4: 27. Ilm. 14: 8, 10; 17: 18; 18: 5. — **20.** Ilm. 6: 14; 20: 11. — **21.** 2 Moos. 9: 23, 24. Jos. 10: 11. Ilm. 11: 19.

17. 1. Jer. 51: 13. Nah. 3: 4. Ilm. 15: 1; 18: 16-19; 19: 2; 21: 9. — **2.** Es. 23: 17. Jer. 51: 7. Ilm. 14: 8; 18: 3, 9. — **3.** Dan. 7: 7. Ilm. 12: 6, 14; 13: 1; 17: 7, 8. — **4.** Hes. 28: 13, 16. Dan. 11: 38. Ilm. 18: 12, 16. — **5.** Dan. 4: 27. Ilm. 14: 8; 16: 19; 18: 10, 21; 19: 2.

6. Ja minä näin sen naisen olevan juovuksissa pyhien verestä ja Jeesuksen todistajain verestä; ja nähdessäni hänet minä suuresti ihmettelin.

7. Ja enkeli sanoi minulle: »Miksi ihmettelet? Minä sanon sinulle tuon naisen salaisuuden ja tuon pedon salaisuuden, joka häntä kantaa ja jolla on seitsemän päätä ja kymmenen sarvea.

8. Peto, jonka näit, on ollut eikä enää ole, mutta on nouseva syvyydestä ja menevä kadotukseen; ja ne maan päällä asuvaiset, joiden nimiä ei ole maailman perustamisesta asti kirjoitettu elämän kirjaan, ihmettelevät, kun näkevät pedon, että se on ollut eikä enää ole, mutta on tuleva.

9. Tässä kysytään älyä, jolla on viisautta. Ne seitsemän päätä ovat seitsemän vuorta, joiden päällä nainen istuu; ne ovat myös seitsemän kuningasta;

10. heistä on viisi kaatunut, yksi on, viimeinen ei ole vielä tullut, ja kun tulee, on hänen vähä aikaa pysyminen.

11. Ja peto, joka on ollut eikä enää ole, on itse kahdeksas ja samalla yksi noista seitsemästä, ja menee kadotukseen.

12. Ja ne kymmenen sarvea, jotka näit, ovat kymmenen kuningasta, jotka eivät vielä ole saaneet kuningasvaltaa, mutta saavat vallan niinkuin kuninkaat, yhdeksi hetkeksi pedon kanssa.

13. Näillä on yksi ja sama mieli, ja he antavat voimansa ja valtansa pedolle.

14. He sotivat Karitsaa vastaan, mutta Karitsa, ynnä hänen kanssaan olevat kutsutut ja valitut ja uskolliset, on voittava heidät, sillä hän on herrain Herra ja kuningasten Kuningas.»

15. Ja hän sanoi minulle: »Vedet, jotka näit, tuolla, missä portto istuu, ovat kansoja ja väkijoukkoja ja kansaheimoja ja kieliä.

16. Ja ne kymmenen sarvea, jotka näit, ja peto, ne vihaavat porttoa ja riisuvat hänet paljaaksi ja alastomaksi ja syövät hänen lihansa ja polttavat hänet tulessa.

17. Sillä Jumala on pannut heidän sydämeensä, että he toimittavat hänen aikeensa ja toimivat yksimielisesti ja antavat kuningasvaltansa pedolle, kunnes Jumalan sanat täyttyvät.

18. Ja nainen, jonka näit, on se suuri kaupunki, jolla on kuninkaallinen valta maan kuninkaihin.»

18 luku.

Enkeli julistaa Babylonin kukistuvan 1—3, ja taivaallinen ääni kehoittaa Jumalan kansaa lähtemään pois tuosta Jumalan tuomitsemasta kaupungista 4—8. Sen häviötä maanpiirin kuninkaat, kauppiaat ja merenkulkijat itkevät 9—19, mutta taivaat riemuit-

6. Ilm. 6: 9, 10; 12: 11; 16: 6; 18: 24. — **7.** Ilm. 13: 1. — **8.** 2 Moos. 32: 32. Ps. 69: 29. Dan. 12: 1. Luuk. 10: 20. Fil. 4: 3. Ilm. 3: 5; 11: 7; 13: 1-3, 8, 10; 20: 12; 21: 27. — **9.** Ilm. 13: 18. — **11.** Ilm. 19: 20. — **12.** Dan. 7: 20, 24. Sak. 1: 18, 19. 21. — **14.** 5 Moos. 10: 17. Dan. 2: 47. 1 Kor. 5: 7. 1 Tim. 6: 15. Ilm. 14: 4; 16: 14. — **15.** Es. 8: 7. Jer. 47: 2. — **16.** Hes. 16: 37-44. Ilm. 18: 8. 16. — **17.** Ilm. 10: 7; 16: 19. — **18.** Ilm. 14: 8; 18: 10.

14. 765. — 32

sevat siitä 20; eräs toinen enkeli julistaa Babylonin kukistuksen tapahtuvan äkkiä 21—24.

1. Sen jälkeen minä näin tulevan taivaasta alas toisen enkelin, jolla oli suuri valta, ja maa valkeni hänen kirkkaudestaan.

2. Ja hän huusi voimakkaalla äänellä sanoen: »Kukistui, kukistui se suuri Babylon ja joutui riivaajien asumasijaksi ja kaikenlaisten saastaisten henkien tyyssijaksi ja kaikenlaisten saastaisten ja inhottavain lintujen tyyssijaksi.

3. Sillä hänen haureutensa vihan viiniä kaikki kansat ovat juoneet, ja maan kuninkaat ovat haureutta harjoittaneet hänen kanssaan, ja maan kauppiaat rikastuneet hänen hekumansa yltäkylläisyydestä.»

4. Ja minä kuulin toisen äänen taivaasta sanovan: »Lähtekää siitä ulos, te minun kansani, jottette tulisi hänen synteihinsä osallisiksi ja saisi tekin hänen vitsauksiansa kärsiä.

5. Sillä hänen syntinsä ulottuvat taivaaseen asti, ja Jumala on muistanut hänen rikoksensa.

6. Kostakaa hänelle sen mukaan, kuin hän on tehnyt, jopa antakaa hänelle kaksinkertaisesti hänen tekojensa mukaan; siihen maljaan, johon hän on kaatanut, kaatakaa te hänelle kaksin verroin.

7. Niin paljon kuin hän on itselleen kunniaa ja hekumaa hankkinut, niin paljo antakaa hänelle vaivaa ja surua. Koska hän sanoo sydämessään: 'Minä istun kuningattarena enkä ole leski, ja surua en ole näkevä',

8. sentähden hänen vitsauksensa tulevat yhtenä päivänä: kuolema ja suru ja nälkä, ja hän joutuu tulessa poltettavaksi, sillä väkevä on Herra Jumala, joka on hänet tuominnut.»

9. Ja maanpiirin kuninkaat, jotka hänen kanssaan ovat haureutta harjoittaneet ja hekumallisesti eläneet, itkevät ja parkuvat häntä, kun näkevät hänen palonsa savun;

10. he seisovat loitolla hänen vaivansa pelon tähden ja sanovat: »Voi, voi sinua, Babylon, sinä suuri kaupunki, sinä vahva kaupunki, kun tuomiosi tuli yhdessä hetkessä!»

11. Ja maanpiirin kauppiaat itkevät ja surevat häntä, kun ei kukaan enää osta heidän tavaraansa,

12. kaupaksi tuotua kultaa ja hopeata ja jalokiviä ja helmiä ja aivinaa ja purppuraa ja silkkiä ja helakanpunaa ja kaikenlaista hajupuuta ja kaikenlai-

18. 1. Hes. 43: 2. Ilm. 10: 1. — **2.** Es. 13: 19, 21; 14: 23; 21: 8, 9; 34: 11, 14. Jer. 50: 39; 51: 8, 37. — **3.** Es. 23: 17. Jer. 25: 15, 27. Nah. 3: 4. Ilm. 14: 8; 17: 2-5. — **4.** 1 Moos. 19: 12. Es. 48: 20; 52: 11. Jer. 50: 8; 51: 6, 9, 45. 2 Kor. 6: 17. 1 Tim. 5: 22. 2 Joh. v. 11. — **5.** 1 Moos. 18: 20, 21. Joon. 1: 2. Ilm. 16: 19. — **6.** Ps. 137: 8. Es. 33: 1. Jer. 50: 15, 29; 51: 24, 49. 2 Tess. 1: 6. — **7.** Es. 47: 7, 8. Hes. 28: 2. Sef. 2: 15. — **8.** Es. 47: 9. Jer. 50: 34. Ilm. 17: 16. — **9.** Es. 23: 17. Jer. 50: 46. Hes. 26: 16; 27: 30, 33, 35. Ilm. 17: 2. — **10.** Es. 21: 9. Jer. 51: 8. Hes. 26: 17. Dan. 4: 27. Ilm. 14 :8; 17: 18. — **11.** Hes. 27: 27-36. Ilm. 18: 15. — **12.** Hes. 27: 12, 13, 22.

sia elefantinluisia kaluja ja kaikenlaisia kalleimmasta puusta ja vaskesta ja raudasta ja marmorista tehtyjä kaluja,

13. ja kanelia ja hiusvoidetta ja suitsuketta ja hajuvoidetta ja suitsutuspihkaa ja viiniä ja öljyä ja vehnäjauhoja ja viljaa ja karjaa ja lampaita ja hevosia ja vaunuja ja orjia ja ihmissieluja.

14. Ja sielusi himohedelmät ovat sinulta kokonaan menneet, ja kaikki herkut ja komeudet ovat sinulta hävinneet, eikä niitä enää koskaan löydetä.

15. Noiden tavarain kauppiaat, ne, jotka rikastuivat tästä kaupungista, seisovat loitolla hänen vaivansa pelon tähden, itkien ja surren,

16. ja sanovat: »Voi, voi sitä suurta kaupunkia, joka oli puettu aivinaan ja purppuraan ja helakanpunaan ja koristettu kullalla ja jalokivillä ja helmillä; kun semmoinen rikkaus yhdessä hetkessä tuhottiin!»

17. Ja kaikki laivurit ja kaikki rannikkopurjehtijat ja merimiehet ja kaikki muut, jotka merenkulkua harjoittavat, seisoivat loitolla

18. ja huusivat nähdessään hänen palonsa savun ja sanoivat: »Mikä on tämän suuren kaupungin vertainen?»

19. Ja he heittivät maata päänsä päälle ja huusivat itkien ja valittaen ja sanoivat: »Voi, voi sitä suurta kaupunkia, jonka kalleuksista kaikki ne rikastuivat, joilla oli laivoja merellä — kun se yhdessä hetkessä tuhottiin!»

20. Riemuitse hänestä, taivas, ja te pyhät ja apostolit ja profeetat; sillä Jumala on hänet tuominnut ja teille tehdyn kostanut hänelle.

21. Ja väkevä enkeli otti kiven, niinkuin suuren myllynkiven, ja heitti sen mereen sanoen: »Näin heitetään vauhdilla pois Babylon, se suuri kaupunki, eikä sitä enää koskaan löydy».

22. Ei kuulu sinussa enää kanteleensoittajain ja laulajain, huilun- ja torvensoittajain ääntä; ei löydy sinusta enää minkään ammatin taituria; ei kuulu sinussa enää myllyn jyrinää;

23. ei loista sinussa enää kynttilän valo; ei kuulla sinussa enää yljän eikä morsiamen ääntä; sillä kauppiaasi olivat maan mahtimiehiä, ja sinun velhoutesi vei eksyksiin kaikki kansat;

24. ja hänestä on löytynyt profeettain ja pyhien veri ja kaikkien veri, jotka maan päällä ovat tapetut.

19 luku.

Taivaallinen joukko ylistää Jumalaa, kun Babylon on kukistunut ja Karitsan häät ovat tulleet 1—10. Kristus sotajoukkoineen lähtee sotaan 11—16. Taivaan linnut kutsutaan Jumalan suu-

15. Hes. 27: 31, 36. — **16.** Ilm. 17: 4. — **17.** Es. 23: 14. Hes. 27: 27, 29. — **18.** Es. 34: 10. Hes. 27: 30, 31, 32. Ilm. 13: 4. — **19.** Jos. 7: 6. 1 Sam. 4: 12. Job 2: 12. Hes. 27: 33, 34. — **20.** 5 Moos. 32: 43. Es. 44: 23; 49: 13. Jer. 51: 48. Ilm. 19: 2. — **21.** Jer. 51: 63, 64. Hes. 26: 21. Dan. 4: 27. — **22.** Es. 24: 8. Jer. 25: 10. Hes. 26: 13. — **23.** Es. 23: 8; 47: 9. Jer. 7: 34; 16: 9; 25: 10; 33: 11. Nah. 3: 4. Baaruk 2: 23. — **24.** Matt. 23: 35, 37. Ilm. 6: 10; 17: 6; 19: 2.

relle aterialle 17, 18; peto ja väärä profeetta heitetään tulijärveen 19—21.

1. Sen jälkeen minä kuulin ikäänkuin suuren väkijoukon kovan äänen taivaassa sanovan: »Halleluja! Pelastus ja kunnia ja voima on meidän Jumalamme oma,

2. sillä totiset ja vanhurskaat ovat hänen tuomionsa; sillä hän on tuominnut sen suuren porton, joka turmeli maan haureudellaan, ja on kostaen vaatinut palvelijainsa veren hänen kädestään».

3. Ja he sanoivat toistamiseen: »Halleluja!» Ja hänen savunsa nousee iai kaikkisesti.

4. Ja ne kaksikymmentäneljä vanhinta ja neljä olentoa heittäytyivät maahan ja kumarsivat Jumalaa, joka istuu valtaistuimella, ja sanoivat: »Amen, halleluja!»

5. Ja valtaistuimelta lähti ääni, joka sanoi: »Ylistäkää Jumalaamme, kaikki hänen palvelijansa, te, jotka häntä pelkäätte, sekä pienet että suuret».

6. Ja minä kuulin ikäänkuin suuren joukon äänen ja ikäänkuin paljojen vesien kohinan ja ikäänkuin kovan ukkosen jyrinän sanovan: »Halleluja! Sillä Herra meidän Jumalamme, kaikkivaltias, on ruvennut hallitsemaan.

7. Iloitkaamme ja riemuitkaamme ja antakaamme kunnia hänelle, sillä Karitsan häät ovat tulleet, ja hänen vaimonsa on valmistanut itsensä.

8. Ja hänen annettiin pukeutua aivinaan, loistavaan ja puhtaaseen; se aivina on pyhien vanhurskauttamus.»

9. Ja hän sanoi minulle: »Kirjoita: Autuaita ovat ne, jotka ovat kutsutut Karitsan hääaterialle». Vielä hän sanoi minulle: »Nämä sanat ovat totisia Jumalan sanoja».

10. Ja minä heittäydyin hänen jalkojensa eteen, kumartaakseni häntä. Mutta hän sanoi minulle: »Varo, ettet sitä tee; minä olen sinun ja sinun veljiesi palveluskumppani, niiden, joilla on Jeesuksen todistus; kumarra Jumalaa. Sillä Jeesuksen todistus on profetoimisen henki».

11. Ja minä näin taivaan auenneena. Ja katso, valkoinen hevonen, ja sen selässä istujan nimi on Uskollinen ja Totinen, ja hän tuomitsee ja sotii vanhurskaudella.

12. Ja hänen silmänsä olivat ikäänkuin tulen liekit, ja hänen

---

19. 1. Ps. 104: 1. Ilm. 4: 11; 7: 10, 12; 12: 10. — **2.** 5 Moos. 32: 43. Ps. 119: 137. Room. 12: 19. 1 Kor. 6: 9, 10. Ilm. 6: 10; 16: 7; 17: 18; 18: 20. — **3.** Ps. 104: 35. Es. 34: 10. Ilm. 14: 11; 18: 9, 18. — **4.** 1 Aikak. 16: 36. Neh. 5: 13; 8: 6. Ps. 106: 48. Es. 6: 1. Ilm. 4: 4, 6, 10; 5: 14. — **5.** Ps. 22: 24; 113: 1; 115: 13; 134: 1; 135: 1. Ilm. 11: 18; 20: 12. — **6.** Ps. 93: 1; 97: 1; 99: 1. Hes. 1: 24. Dan. 10: 6. Ilm. 11: 15, 17; 12: 10; 14: 2. — **7.** Matt. 22: 2. 2 Kor. 11: 2. Ef. 5: 32. Ilm. 21: 2, 9. — **8.** Ps. 45: 13-15; 132: 9. Es. 61: 10. Hes. 16: 10. Ilm. 3: 5. — **9.** Matt. 22: 2, 3. Luuk. 14: 15, 16. Ilm. 21: 5; 22: 6. — **10.** Matt. 4: 10. Ap. t. 10: 25, 26; 14: 14, 15. Ilm. 22: 8, 9. — **11.** Ps. 96: 13. Es. 11: 4, 5. Hes. 1: 1. 2 Makk. 3: 25; 11: 8. Ilm. 1: 5; 3: 14; 6: 2. — **12.** Dan. 10: 6. Ilm. 1: 14; 2: 17, 18; 3: 12; 6: 2.

päässään oli monta kuninkaallista otsakoristetta, ja hänellä oli kirjoitettuna nimi, jota ei tiedä kukaan muu kuin hän itse,
13. ja hänellä oli yllään vereen kastettu viitta, ja hänen nimekseen on pantu Jumalan Sana.
14. Ja häntä seurasivat ratsastaen valkoisilla hevosilla taivaan sotajoukot, puettuina aivinaan, valkoiseen ja puhtaaseen.
15. Ja hänen suustaan lähtee terävä miekka, jotta hän sillä löisi kansoja. Ja hän on kaitseva heitä rautaisella sauvalla, ja hän polkee kaikkivaltiaan Jumalan vihan kiivastuksen viinikuurnan.
16. Ja hänellä on viitassa lanteellaan kirjoitettuna nimi: »Kuningasten Kuningas ja herrain Herra».
17. Ja minä näin enkelin seisovan auringossa, ja hän huusi suurella äänellä sanoen kaikille keskitaivaalla lentäville linnuille: »Tulkaa, kokoontukaa Jumalan suurelle aterialle
18. syömään kuningasten lihaa ja sotapäällikköjen lihaa ja väkevien lihaa ja hevosten sekä niiden selässä istuvien lihaa ja kaikkien vapaitten ja orjien lihaa, sekä pienten että suurten».
19. Ja minä näin pedon ja maan kuninkaat ja heidän sotajoukkonsa kokoontuneina sotiakseen sotansa hevosen selässä istuvaa vastaan ja hänen sotajoukkoansa vastaan.
20. Ja peto otettiin kiinni, ja sen kanssa väärä profeetta, joka sen nähden oli tehnyt ihmetekonsa, joilla oli eksyttänyt ne, jotka olivat ottaneet pedon merkin, ja ne, jotka olivat sen kuvaa kumartaneet; molemmat he elävältä heitettiin tulijärveen, joka tulikiveä palaa.
21. Ja ne muut saivat surmansa hevosen selässä istuvan miekasta, joka lähti hänen suustaan; ja kaikki linnut ravittiin heidän lihastaan.

20 luku.

Saatana sidotaan; kuolleista vironneet pyhät hallitsevat Kristuksen kanssa tuhat vuotta 1—6, jonka jälkeen saatana päästetään irti ja kokoaa sotaan Googin ja Maagoogin, mutta Jumalan tuli polttaa nämä ja saatana heitetään tulijärveen 7—10. Viimeinen tuomio pidetään, ja Kuolema ja Tuonela heitetään tulijärveen 11—15.

1. Ja minä näin tulevan taivaasta alas enkelin, jolla oli syvyyden avain ja suuret kahleet kädessään.
2. Ja hän otti kiinni lohikäärmeen, tuon vanhan kyyn,

13. Es. 63: 2, 3. Joh. 1: 1. 1 Joh. 1: 1; 5: 8. — **14.** Matt. 28: 3. Luuk. 2: 13. Ilm. 4: 4; 7: 9-11. — **15.** Ps. 2: 8, 9. Es. 11: 4; 63: 3. Jooel 3: 13. Joh. 12: 48. 2 Tess. 2: 8. Hebr. 4: 12. Ilm. 1: 16; 2: 16, 27; 12: 5; 14: 19, 20. — **16.** 5 Moos. 10: 17. Dan. 2: 47. 1 Tim. 6: 15. Ilm. 17: 14. — **17.** Jer. 12: 9. Hes. 39: 4, 17-20. — **18.** Ilm. 6: 15. — **19.** Ps. 2: 1, 2. Ilm. 11: 7; 16: 14, 16; 17: 12-14. — **20.** 5 Moos. 13: 1. Es. 30: 33. Hes. 38: 22. Dan. 7: 11, 26. Matt. 24: 24. Ilm. 13: 1, 2, 11-17; 14: 9, 10; 20: 4, 10; 21: 8. — **21.** Hes. 39: 4, 17, 20. Sak. 14: 12. Ef. 6: 17.

20. 1. 2 Piet. 2: 4. Juud. v. 6. Ilm. 1: 18; 9: 1. — **2.** 1 Moos. 3: 1. Sak. 3: 1. Ilm. 12: 9.

joka on perkele ja saatana, ja sitoi hänet tuhanneksi vuodeksi
3. ja heitti hänet syvyyteen ja sulki ja lukitsi sen sinetillä hänen jälkeensä, jottei hän enää eksyttäisi kansoja, siihen asti kuin ne tuhannen vuotta ovat umpeen kuluneet; sen perästä hän on päästettävä irti vähäksi aikaa.
4. Ja minä näin valtaistuimia, ja he istuutuivat niille, ja heille annettiin tuomiovalta; ja minä näin niiden sielut, jotka olivat mestatut Jeesuksen todistuksen ja Jumalan sanan tähden, ja niiden, jotka eivät olleet kumartaneet petoa eikä sen kuvaa eivätkä ottaneet sen merkkiä otsaansa eikä käteensä; ja he virkosivat eloon ja hallitsivat Kristuksen kanssa tuhannen vuotta.
5. Muut kuolleet eivät vironneet eloon, ennenkuin ne tuhannen vuotta olivat umpeen kuluneet. Tämä on ensimäinen ylösnousemus.
6. Autuas ja pyhä on se, jolla on osa ensimäisessä ylösnousemuksessa; niihin ei toisella kuolemalla ole valtaa, vaan he tulevat olemaan Jumalan ja Kristuksen pappeja ja hallitsevat hänen kanssaan ne tuhannen vuotta.
7. Ja kun ne tuhannen vuotta ovat umpeen kuluneet, päästetään saatana vankeudestaan,
8. ja hän lähtee eksyttämään maan neljällä kulmalla olevia kansoja, Googia ja Maagoogia, kootakseen heidät sotaan, ja niiden luku on kuin meren hiekka.
9. Ja he nousivat ja kulkivat yli koko maan pinnan ja piirittivät pyhien leirin ja rakastetun kaupungin. Mutta taivaasta putosi tulta, ja se kulutti heidät.
10. Ja perkele, joka eksytti heidät, heitettiin tuli- ja tulikivijärveen, jossa myös peto ja väärä profeetta ovat, ja heitä vaivataan yöt päivät iankaikkisesti.
11. Ja minä näin suuren, valkoisen valtaistuimen ja sillä istujan, jonka kasvoja maa ja taivas pakenivat, eikä niillä ollut sijaa missään.
12. Ja minä näin kuolleet, suuret ja pienet, seisomassa valtaistuimen edessä, ja kirjoja avattiin; ja avattiin toinen kirja, joka on elämän kirja; ja kuolleet tuomittiin sen perusteella, mitä kirjoihin oli kirjoitettu, heidän tekojensa mukaan.
13. Ja meri antoi ne kuolleet, jotka siinä olivat, ja Kuolema ja Tuonela antoivat ne kuolleet, jotka niissä olivat, ja ne

3. Dan. 6: 17. 2 Tess. 2: 9, 10. — **4.** Dan. 7: 9, 22, 27. Matt. 19: 28. Luuk. 22: 30. Room. 8: 17. 1 Kor. 6: 2, 3; 15: 23. 2 Tim. 2: 12. Ilm. 3: 21; 5: 10; 6: 9-11; 13: 4, 8, 12, 15, 16; 14: 11; 19: 20. — **5.** 1 Tess. 4: 16. — **6.** Es. 61: 6. Room. 5: 17. 1 Piet. 2: 5. Ilm. 1: 6; 2: 11; 5: 10; 21: 8. — **8.** Hes. 38: 2, 9, 15; 39: 1. Ilm. 16: 14. — **9.** 2 Kun. 1: 10, 12. Ps. 78: 68; 87: 2. Es. 31: 4, 5. Jer. 9: 21. Hes. 38: 9, 16, 22; 39: 6. Dan. 7: 11. Sak. 12: 9. — **10.** Ilm. 13: 11; 14: 10. 11; 16: 13; 19: 20. — **11.** Ps. 114: 3, 7. Es. 6: 1. Matt. 25: 31-46. 2 Piet. 3: 7, 10, 12. — **12.** 2 Moos. 32: 32. Ps. 62: 13; 69: 28, 29. Jer. 17: 10; 32: 19. Dan. 7: 10; 12: 1. Matt. 16: 27. Luuk. 10: 20. Room. 2: 6; 14: 12. 2 Kor. 5: 10. Gal. 6: 7, 8. Fil. 4: 3. Ilm. 2: 23; 3: 5; 13: 8; 21: 27; 22: 12. — **13.** Joh. 5: 28, 29.

tuomittiin kukin tekojensa mukaan.
14. Ja Kuolema ja Tuonela heitettiin tulijärveen. Tämä on toinen kuolema, tulijärvi.
15. Ja jota ei ollut elämän kirjaan kirjoitettu, hänet heitettiin tulijärveen.

21 luku.

Johannes näkee uuden taivaan ja uuden maan ynnä uuden Jerusalemin, jossa Jumala asuu niiden kanssa, jotka ovat voittaneet; muut joutuvat toiseen kuolemaan 1—8. Enkeli näyttää uuden Jerusalemin ihanuuden 9—27.

1. Ja minä näin uuden taivaan ja uuden maan; sillä ensimäinen taivas ja ensimäinen maa ovat kadonneet, ja merta ei ole enää.
2. Ja pyhän kaupungin, uuden Jerusalemin, minä näin laskeutuvan alas taivaasta Jumalan tyköä, valmistettuna niinkuin miehelleen kaunistettu morsian.
3. Ja minä kuulin suuren äänen valtaistuimelta sanovan: »Katso, Jumalan maja ihmisten keskellä! Ja hän on asuva heidän keskellään, ja he ovat hänen kansansa, ja Jumala itse on oleva heidän kanssaan, heidän Jumalansa;
4. ja hän on pyyhkivä pois kaikki kyynelet heidän silmistänsä, eikä kuolemaa ole enää oleva, eikä murhetta eikä parkua eikä kipua ole enää oleva, sillä kaikki entinen on mennyt.»
5. Ja valtaistuimella istuja sanoi: »Katso, uudeksi minä teen kaikki». Ja hän sanoi minulle: »Kirjoita, sillä nämä sanat ovat varmat ja todet».
6. Ja hän sanoi minulle: »Se on tapahtunut. Minä olen A ja O, alku ja loppu. Minä annan janoavalle lahjaksi elämän veden lähteestä.
7. Joka voittaa, on tämän perivä, ja minä olen oleva hänen Jumalansa, ja hän on oleva minun poikani.
8. Mutta pelkurien ja epäuskoisten ja ilkimysten ja murhaajien ja huorintekijäin ja velhojen ja epäjumalanpalvelijain ja kaikkien valehtelijain osa on oleva siinä järvessä, joka tulta ja tulikiveä palaa; tämä on toinen kuolema.»
9. Ja tuli yksi niistä seitsemästä enkelistä, joilla oli ne seitsemän maljaa täynnä seit-

14. 1 Kor. 15: 26, 54, 55. Ilm. 2: 11; 21: 8. — **15.** Ps. 69: 29. Dan. 12: 1. Matt. 25: 41. Ilm. 19: 20.

21. 1. Es. 65: 17; 66: 22. 2 Piet. 3: 13. Ilm. 20: 11. — **2.** Es. 52: 1; 54: 5; 61: 10. 2 Kor. 11: 2. Gal. 4: 26. Hebr. 11: 10, 16; 12: 22; 13: 14. Ilm. 3: 12; 19: 7, 8; 21: 10. — **3.** 3 Moos. 26: 11, 12. Hes. 37: 27; 43: 7; 48: 35. Sak. 2: 10. Joh. 1: 14. 2 Kor. 6: 16. 1 Tess. 4: 17. Ilm. 7: 15. — **4.** Es. 25: 8; 35: 10; 65: 17, 19. Jer. 31: 16. 1 Kor. 15: 26, 54. Ilm. 7: 17. — **5.** Es. 6: 1; 43: 19. Ilm. 5: 1; 19: 9; 20: 11. — **6.** Es. 41: 4; 44: 6; 55: 1. Sak. 14: 8. Joh. 4: 10, 14; 7: 37. Ilm. 1: 8, 11; 16: 17; 22: 13, 17. — **7.** 2 Sam. 7: 14. Ps. 89: 27. Sak. 8: 8. 2 Kor. 6: 16, 18. Hebr. 8: 10. — **8.** 1 Moos. 19: 24. Es. 30: 33. Hes. 38: 22. Joh. 19: 8, 13. 1 Kor. 6: 9, 10. Gal. 5: 19-21. Ef. 5: 5. Kol. 3: 5. 1 Tim. 1: 9. Hebr. 10: 38, 39. Ilm. 19: 20; 20: 14, 15; 22: 15. — **9.** 3 Moos. 26: 21. Matt. 9: 15. Ilm. 15: 1, 6, 7; 17: 1; 19: 7.

semää viimeistä vitsausta, ja
puhui kanssani sanoen: »Tule
tänne, minä näytän sinulle morsiamen,
Karitsan vaimon».
10. Ja hän vei minut hengessä
suurelle ja korkealle vuorelle
ja näytti minulle pyhän kaupungin,
Jerusalemin, joka laskeutui
alas taivaasta Jumalan
tyköä,
11. ja siinä oli Jumalan kirkkaus;
sen hohto oli kaikkein
kalleimman kiven kaltainen, niinkuin
kristallinkirkas jaspiskivi;
12. siinä oli suuri ja korkea
muuri, jossa oli kaksitoista porttia
ja porteilla kaksitoista enkeliä,
ja niihin oli kirjoitettu nimiä,
ja ne ovat Israelin lasten
kahdentoista sukukunnan nimet;
13. idässä kolme porttia ja
pohjoisessa kolme porttia ja etelässä
kolme porttia ja lännessä
kolme porttia.
14. Ja kaupungin muurilla oli
kaksitoista perustusta, ja niissä
Karitsan kahdentoista apostolin
kaksitoista nimeä.
15. Ja sillä, joka puhui kanssani,
oli mittasauvana kultainen
ruoko, mitatakseen kaupungin
ja sen portit ja sen muurin.
16. Ja kaupunki oli neliskulmainen,
ja sen pituus oli yhtä
suuri kuin sen leveys. Ja hän
mittasi sillä ruovolla kaupungin
kahdeksitoistatuhanneksi
vakomitaksi. Sen pituus ja leveys
ja korkeus olivat yhtä suuret.
17. Ja hän mittasi sen muurin
sadaksi neljäksikymmeneksi
neljäksi kyynäräksi, ihmismitan
mukaan, joka on enkelin
mitta.
18. Ja sen muuri oli rakennettu
jaspiksesta, ja kaupunki
oli puhdasta kultaa, puhtaan
lasin näköistä.
19. Ja kaupungin muurin perustukset
olivat koristetut kaikenlaisilla
jalokivillä; ensimäinen
perustus oli jaspis, toinen
safiri, kolmas kalkedoni, neljäs
smaragdi,
20. viides sardonyksi, kuudes
sardioni, seitsemäs krysoliti, kahdeksas
berylli, yhdeksäs topasi,
kymmenes krysoprasi, yhdestoista
hyakintti, kahdestoista
ametisti.
21. Ja ne kaksitoista porttia
olivat kaksitoista helmeä; itsekukin
portti oli yhdestä helmestä;
ja kaupungin katu oli
puhdasta kultaa, ikäänkuin läpikuultavaa
lasia.
22. Mutta temppeliä minä en
siinä nähnyt; sillä Herra Jumala,
kaikkivaltias, on sen temppeli,
ja Karitsa.
23. Eikä kaupunki tarvitse valoksensa
aurinkoa eikä kuuta;
sillä Jumalan kirkkaus valaisee
sen, ja sen kynttilä on Karitsa.
24. Ja kansat tulevat vaeltamaan
sen valossa, ja maan kuninkaat
vievät sinne kunniansa.
25. Eikä sen portteja suljeta
päivällä, ja yötä ei siellä olekaan,

10. Es. 52: 1. Hes. 40: 2. Matt. 4: 8. Gal. 4: 26. Hebr. 11: 10; 12: 22; 13: 14. Ilm. 1: 10; 3: 12; 17: 3; 21: 2. — **11.** Es. 58: 8; 60: 1, 2, 19. Ilm. 22: 5. — **12.** Hes. 48: 31-35. — **14.** Matt. 16: 18. Gal. 2: 9. Ef. 2: 19, 20. — **15.** Hes. 40: 3, 5. Sak. 2: 1. Ilm. 11: 1. — **16.** Hes. 43: 16; 48: 16, 17. — **19.** 2 Moos. 28: 17. Es. 54: 11, 12. — **23.** Es. 24: 23; 60: 19. Ilm. 22: 5. — **24.** Ps. 72: 10, 11. Es. 60: 3, 5, 11; 66: 12. — **25.** Es. 60: 20. Ilm. 22: 5.

26. ja sinne viedään kansojen kunnia ja kalleudet.
27. Eikä siihen ole pääsevä mitään epäpyhää eikä ketään ilettävyyden ja valheen harjoittajaa, vaan ainoastaan ne, jotka ovat kirjoitetut Karitsan elämänkirjaan.

22 luku.

Uudessa Jerusalemissa juoksee elämän veden virta ja kasvaa elämän puu, ja siellä on Jumalan ja Karitsan valtaistuin 1—5. Tämän profetian sanat vakuutetaan tosiksi ja mieleen pantaviksi 6, 7. Johannesta varoitetaan kumartamasta enkeliä 8, 9 ja kielletään peittoon panemasta profetian sanoja; Kristus on pian tuleva, ja sitä morsian ikävöi 10—17. Varoitetaan väärentämästä tämän kirjan sanoja ja lausutaan loppulupaus ja lopputoivotus 18—21.

1. Ja hän näytti minulle elämän veden virran, joka kirkkaana kuin kristalli juoksi Jumalan ja Karitsan valtaistuimesta.
2. Keskellä sen katua ja molemmin puolin jokea oli elämän puu, joka kasvoi kaksitoistakertaisen hedelmäsadon, antaen joka kuukausi hedelmänsä, ja puun lehdet ovat kansojen tervehtymiseksi.
3. Eikä mitään kirousta ole enää oleva. Ja Jumalan ja Karitsan valtaistuin on siellä oleva, ja hänen palvelijansa palvelevat häntä
4. ja näkevät hänen kasvonsa, ja hänen nimensä on heidän otsassaan.
5. Eikä yötä ole enää oleva, eivätkä he tarvitse kynttilän valoa eikä auringon valoa, sillä Herra Jumala on valaiseva heitä, ja he hallitsevat iankaikkisesti.
6. Ja hän sanoi minulle: »Nämä sanat ovat varmat ja todet, ja Herra, profeettain henkien Jumala, on lähettänyt enkelinsä näyttämään palvelijoilleen sen, mikä pian on tapahtuva.
7. Ja katso, minä tulen pian. Autuas se, joka ottaa tämän kirjan ennustuksen sanoista vaarin.»
8. Ja minä Johannes olen se, joka tämän kuulin ja näin. Ja kun olin sen kuullut ja nähnyt, heittäydyin minä maahan kumartaakseni sen enkelin jalkojen edessä, joka tämän minulle näytti.
9. Ja hän sanoi minulle: »Varo, ettet sitä tee; minä olen sinun kanssapalvelijasi ja veljiesi, profeettain, ja niiden, jotka ottavat tämän kirjan sanoista vaarin; kumarra Jumalaa».
10. Ja hän sanoi minulle: »Älä lukitse tämän kirjan profetian sanoja; sillä aika on lähellä.

27. 2 Moos. 32: 32. Ps. 69: 29. Es. 52: 1; 60: 21. Dan. 12: 1. Jooel 3: 17. Luuk. 10: 20. Fil. 4: 3. Ilm. 3: 5; 13: 8; 20: 12, 15; 22: 14, 15.
22. 1. Hes. 47: 1, 7. Sak. 14: 8. — **2.** 1 Moos. 2: 9; 3: 22. Hes. 47: 12. Ilm. 2: 7. — **3.** Hes. 48: 35. Sak. 14: 11. — **4.** Ps. 17: 15; 42: 3. Matt. 5: 8. 1 Kor. 13: 12. 1 Joh. 3: 2. Ilm. 3: 12; 14: 1. — **5.** Ps. 36: 9, 10. Es. 60: 19, 20. Dan. 7: 18, 27. 2 Tim. 2: 12. Ilm. 3: 21; 5: 10; 21: 23, 25. — **6.** Dan. 2: 28. Ilm. 1: 1; 19: 9; 21: 5. — **7.** Es. 40: 10. Ilm. 1: 3; 3: 11. — **8.** Ap. t. 10: 25; 14: 13. Ilm. 19: 10. — **9.** Ap. t. 10: 26; 14: 14, 15. — **10.** Dan. 8: 26; 12: 4, 9. Fil. 4: 5. Ilm. 1: 3; 10: 4.

11. Vääryyden tekijä tehköön
edelleen vääryyttä, ja joka on
saastainen, saastukoon edelleen,
ja joka on vanhurskas, tehköön
edelleen vanhurskautta, ja joka
on pyhä, pyhittyköön edel-
leen.
12. Katso, minä tulen pian,
ja palkkani on minulla muka-
nani, antaakseni kullekin hänen
tekojensa mukaan.
13. Minä olen A ja O, ensi-
mäinen ja viimeinen, alku ja
loppu.
14. Autuaat ne, jotka pesevät
vaatteensa, jotta heillä olisi oi-
keus elämän puuhun ja menisi-
vät porteista sisälle kaupunkiin.
15. Ulkopuolella ovat koirat
ja velhot ja huorintekijät ja
murhaajat ja epäjumalanpalve-
lijat ja kaikki, jotka valhetta
rakastavat ja tekevät.
16. Minä, Jeesus, lähetin enke-
lini todistamaan näitä teille seu-
rakunnissa. Minä olen Daavidin
juurivesa ja jälkeläinen, se kir-
kas kointähti.»
17. Ja Henki ja morsian sano-
vat: »Tule!» Ja joka kuulee,
sanokoon: »Tule!» Ja joka ja-
noaa, tulkoon, ja joka tahtoo,
ottakoon lahjaksi elämän vettä.
18. Minä todistan jokaiselle,
joka tämän kirjan profetian sa-
nat kuulee: Jos joku panee nii-
hin jotakin lisää, niin Jumala
on paneva hänen päällensä ne
vitsaukset, jotka ovat kirjoi-
tetut tähän kirjaan;
19. ja jos joku ottaa pois jota-
kin tämän profetian kirjan sa-
noista, niin Jumala on ottava
pois hänen osansa elämän puu-
hun ja pyhään kaupunkiin, joista
tässä kirjassa on kirjoitettu.
20. Hän, joka näitä todistaa,
sanoo: »Totisesti, minä tulen
pian». Amen, tule, Herra Jee-
sus!
21. Herran Jeesuksen armo
olkoon kaikkien kanssa. Amen.

11. Hes. 3: 27. Dan. 12: 10. 2 Tim. 3: 13. — **12.** Ps. 28: 4; 62: 13. Es. 40: 10; 62: 11. Jer. 17: 10. Matt. 16: 27. Room. 2: 6; 14: 12. Ilm. 3: 11; 20: 12. — **13.** Es. 41: 4; 44: 6; 48: 12. Kol. 1: 18. Hebr. 13: 8. Ilm. 1: 4, 8, 11, 17; 21: 6. — **14.** 1 Moos. 2: 9; 3: 22. 1 Joh. 3: 3, 5, 7. Ilm. 2: 7; 7: 14; 21: 27. — **15.** 1Kor. 5: 12, 13; 6: 9, 10. Gal. 5: 19, 20. Ef. 5: 5. Kol. 3: 5, 6. Ilm. 9: 20, 21; 21: 8. — **16.** 4 Moos. 24: 17. Es. 11: 1, 10. Sak. 6: 12. Luuk. 1: 78. Room. 1: 3; 15: 12. 2 Piet. 1: 19. Ilm. 1: 1, 2; 2: 28; 5: 5. — **17.** Es. 55: 1. Sak. 14: 8. Joh. 7: 37. Room. 8: 23. Ilm. 21: 2, 6, 9. — **18.** 5 Moos. 4: 2; 12: 32; 29: 19, 20. Sananl. 30: 6. — **19.** 2 Moos. 32: 33. 5 Moos. 12: 32. Ps. 69: 29. Luuk. 10: 20. Fil. 4: 3. Ilm. 3: 5; 13: 8; 17: 8; 20: 12; 21: 2, 27. — **20.** 2 Tim. 4: 8. Ilm. 1: 7. — **21.** Room. 16: 20. 2 Tess. 3: 18. 2 Tim. 4: 22. Hebr. 13: 25.

Selitys tekstissä esiintyvien hakasten merkityksestä.

Hakaset [ ] merkitsevät, että niiden sisällä olevia värsyjä tai värsynosia ei ole vanhimmissa ja luotettavimmiksi tunnetuissa tekstilähteissä.

Uudessa Testamentissa esiintyvät painot, rahat ja mitat.

(Vert. Erwin Preuschen, Handwörterbuch 1910.)

Astia, kreikk. batos, Luuk. 16: 6, oli, noin 40 litraa.

Denari, roomalainen raha, oli oikeastaan noin markan, mutta keisari Neron aikana tuskin 40:n pennin arvoinen. Matt. 18: 28 ja useammin.

Hopearaha, 1) kreikankielellä drakhmee, noin markan arvoinen raha, Luuk. 15: 8, 9.
2) kreikk. stateer, oli noin 3:n markan arvoinen, Matt. 17: 27.
3) kreikk. argyrion, merkitsee: hopea, hopearaha; 30 hopearahaa, Matt. 26: 15; 27: 3, 9, arvellaan tehneen noin 100 Smk. Tämä sana esiintyy myös Ap. t. 19: 19, ja oli siinä mainitut 50,000 hopearahaa noin 46,500 Smk.

Kyynärä, kreikk. peekhys, Matt. 6: 27, Luuk. 12: 25, Ilm. 21: 17.

Leiviskä, 1) kreikk. talantiaios, oikeastaan talentinpainoinen. Talentti oli 21,25—53,12 kiloa. Ilm. 16: 21.
2) kreikk. talanton, oikeassaan saman suuruinen paino, kuin edellinen, sitten raha, noin 5,600 Smk. Matt. 18: 24; 25: 15, 16, 17, 18, 20, 22, 24, 25, 28.
3) kreikk. mnaa, oli noin 100 Smk. Luuk. 19: 13, 16, 18, 20, 24, 25.

Litra, kreikk. khoiniks, oli noin litran vetoinen jyvämitta, Ilm. 6: 6.

Mitta, kreikk. metreetees, Joh. 2: 6, oli noin 40 litraa.

Naula, kreikk. litra, roomalainen paino, noin 327 grammaa, Joh. 12: 3. Sata naulaa, Joh. 19: 39, oli siis noin 32 kiloa.

Penni, kreikk. kodrantees, neljäs osa assia, kaksi leptonia, oli vähän enemmän kuin meidän penni, Mark. 12: 42. (Matt. 5: 26 on sana kodrantees suomennettu »ropo».)

Ropo, 1) kreikk. lepton, oli pienin kreikkalainen raha, noin puolen pennin arvoinen, Mark. 12: 42. Luuk. 12: 59; 21: 2.
2) kreikk. assarion, oik. roomalainen assi, sitten jokainen pieni raha, Matt. 10: 29. Luuk. 12: 6.
3) kreikk. kodrantees Matt. 5: 26.

Sapatinmatka, kreikk. hodos sabbatuu, oli se matka, joka juutalaisen oli lupa käydä sapattina. Se oli 6 stadiota eli vähän yli kilometrin, Ap. t. 1: 12.

Temppelivero, kreikk. didrakhmon, oli noin kaksi markkaa, Matt. 17: 24.

Tynnyri, kreikk. koros, lienee ollut 394 litraa, Luuk. 16: 7.

Vakomitta, kreikk. stadion, oli 192 metriä, Matt. 14: 24. 60 vakomittaa, Luuk. 24: 13, oli siis 11,52 kilom.; 25 tai 30 vakomittaa, Joh. 6: 19, 4,80 tai 5,76 kilom.; 15 vakomittaa, Joh. 11: 18, 2,88 kilom. Sana esiintyy vielä Ilm. 14: 20; 21: 16.

Virsta, kreikk. milion, oik. 1000 askelta, sitten pysyvä mitta, noin $\frac{2}{3}$ kilom. Matt. 5: 41.

VANHA TESTAMENTTI

PSALMIT

SUOMALAISEN RAAMATUNKÄÄNNÖSKOMITEAN
TEKEMÄ SUOMENNOS

PORVOOSSA
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖN
KIRJAPAINOSSA, PORVOOSSA 1914

Uuden Testamentin käännösehdotuksen valmistuttua kesäkuussa 1912 raamatunkäännöskomitea syyskuussa samana vuonna ryhtyi suomentamaan Vanhaa Testamenttia. Komitea päätti alottaa Psalttarista, jota Vanhan Testamentin kirjoista enimmin käytetään. Käännöksessä on noudatettu masoreettista tekstiä; ainoastaan muutamissa tapauksissa on katsottu välttämättömäksi poiketa siitä ja liittyä toiseen, vanhojen tekstilähteiden edustamaan tekstiin. Tärkeimmistä poikkeamisista on huomautettu sivujen alla olevissa muistutuksissa. Niissä on myöskin paikoittain mainittu huomattavia tekstitoisintoja, vaikkei näitä ole suomennoksessa noudatettukaan. Lisäksi sisältävät alimuistutukset erinäisissä kohdissa vaihtoehtoisia käännöksiä.

Käännöstyössä ovat olleet osallisina komitean vakinaiset jäsenet, tuomiorovasti Joh. Schwartzberg, professori Edv. Stenij ja professori Arthur Hjelt, jonka viimeksi mainitun kuudes Yleinen Kirkolliskokous valitsi komiteaan Vanhan Testamentin suomentamistyötä varten, sekä suomenkielen tarkastajana tohtori Juhani Aho. Helsingissä helmikuulla 1914.

Raamatunkäännöskomitea.

Psalmit.

1 psalmi.

Vanhurskas menestyy, jumalaton hukkuu.

1 **A**utuas se mies, joka ei vaella jumalattomain tavoin
eikä kulje syntisten tietä
eikä istu, missä pilkkaajat istuvat,
2 vaan rakastaa Herran lakia
ja mietiskelee hänen lakiansa päivät ja yöt!
3 Hän on kuin puron partaalle istutettu puu,
joka antaa hedelmän ajallansa
ja jonka lehti ei lakastu;
ja kaikki, mitä hän tekee, se onnistuu.

4 Niin ei jumalattomat!
Vaan he ovat kuin akanat, joita tuuli ajaa.
5 Sentähden jumalattomat eivät tuomiolla kestä
eivätkä syntiset vanhurskasten seurakunnassa.
6 Sillä Herra pitää huolen vanhurskasten tiestä,
mutta jumalattomain tie vie perikatoon.

2 psalmi.

Turha on taistella Herran voideltua vastaan.

1 **M**iksi pakanat pauhaavat
ja kansat turhia miettivät?
2 Maan kuninkaat nousevat taistelemaan,
ruhtinaat yhdessä neuvottelevat
Herraa ja hänen voideltuansa vastaan:

---

1. 1. Ps. 26: 4 s. 119: 1. 128: 1. Sananl. 1: 10. 3: 31. 4: 14. — **2.** 5 Moos. 6: 6 s. 11: 18 s. Joos. 1: 8. Ps. 119: 55, 62, 97. Syr. 14: 22 s. — **3.** Ps. 92: 13 s. Jes. 61: 3. Jer. 17: 8. — **4.** Job 21: 18. Ps. 35: 5. Jes. 17: 13. 29: 5. Jer. 13: 24. Hoos. 13: 3. — **5.** Matt. 25: 32 s. — **6.** Sananl. 2: 8. 10: 25, 28. Mal. 3: 16. 2 Tim. 2: 19.
2. 1. Ap. t. 4: 25 s. — **2.** Ps. 41: 8. Jes. 61: 1.

---

1. v. 1 tahi: jumalattomain *elämänohjeiden mukaan* eikä . . .

3 »Katkaiskaamme heidän kahleensa,
kiskaiskaamme päältämme heidän köytensä.»

4 Joka taivaassa asuu, hän nauraa heitä;
Herra heitä pilkkaa.
5 Sitten hän puhuu heille vihassansa,
peljättää heitä tuimuudessaan:
6 »Mutta minä asetin kuninkaani
Siionille, pyhälle vuorelleni.»

7 Kerron, mitä Herra sääsi;
hän lausui minulle:
»Sinä olet minun poikani, tänä päivänä minä sinut synnytin.
8 Ano minulta, niin minä annan
perinnöksesi pakanakansat
ja omiksesi maailman ääret!
9 Rautaisella sauvalla olet musertava heidät,
niinkuin saviastian olet särkevä heidät.»

10 Tulkaa siis järkiinne, kuninkaat,
maan tuomarit, ottakaa ojentuaksenne!
11 Palvelkaa Herraa pelossa
ja vavisten riemuitkaa!
12 Suudelkaa poikaa,
jottei hän vihastuisi
ettekä te hukkuisi tiellänne!
Sillä kohta hänen vihansa syttyy.
Autuaita kaikki, jotka turvaavat häneen!

3 psalmi.

Turvallinen rukous vihollisten ahdistaessa.

1 Daavidin virsi, hänen paetessaan poikaansa Absalomia.
2 **V**oi, Herra, kuinka paljon minulla on vihollisia!
Paljon on niitä, jotka nousevat minua vastaan.
3 Monet sanovat minusta:
»Ei ole hänellä pelastusta Jumalassa.» Sela.

---

3. Luuk. 19: 14. Ilm. 19: 19. — **4.** Ps. 37: 13. 59: 9. Sananl. 1: 26. 3: 34. — **6.** Ps. 89: 28. 110: 1. — **7.** Ap. t. 13: 33. Hebr. 1: 5. 5: 5. — **8.** Ps. 22: 28. 72: 8. Sak. 9: 10.— **9.** Ilm. 2: 27. 19: 15. — **11.** Fil. 2: 12. — **12.** Ps. 34: 9. 84: 13. Jes. 30: 18. Jer. 17: 7. Ilm. 11: 18.
3. 1. 2 Sam. 15: 13 s. — **2.** Ps. 38: 20 s. 56: 3. — **3.** 2 Sam. 16: 7 s.

---

2. v. 12 tahi: jottei *Herra* vihastuisi . . .

4 Mutta sinä, Herra, olet minulle kilpi,
sinä olet kunniani, sinä kohotat pääni.
5 Ääneeni minä huudan Herraa,
ja hän vastaa minulle pyhältä vuoreltansa. Sela.

6 Minä laskeusin levolle ja vaivuin uneen;
minä heräsin, sillä Herra minua tukee.
7 En pelkää kymmentuhantista joukkoa,
joka yltympäri asettuu minua vastaan.
8 Nouse, Herra, pelasta minut, Jumalani!
Sillä sinä olet kaikkia vihollisiani poskelle lyönyt,
sinä olet murskannut hampaat jumalattomilta.
9 Herrassa on pelastus; siunauksesi tulkoon kansallesi. Sela.

4 psalmi.

Hurskaan luottamus Herran varjelukseen.

1 Veisuunjohtajalle; kielisoittimin; Daavidin virsi.
2 **V**astaa minulle, kun minä huudan,
sinä vanhurskauteni Jumala,
joka ahdingossani avarrat tilani!
Armahda minua, kuule rukoukseni!

3 Te miehet, kuinka kauan häväistään kunniaani,
kuinka kauan te rakastatte turhuutta, etsitte valhetta! Sela.
4 Niin tietäkää: Herra on ihmeellisesti kohdellut hurskastansa,
Herra kuulee, kun häntä huudan!
5 Vaviskaa älkääkä syntiä tehkö!
Puhukaa sydämissänne vuoteillanne ja olkaa hiljaa! Sela.
6 Uhratkaa oikeita uhreja ja luottakaa Herraan!

7 Moni sanoo: »Kuka antaa meille sitä, mikä hyvä on?»
Herra, käännä meihin kasvojesi valo!
8 Sinä olet antanut minulle sydämeeni suuremman ilon.
kuin heillä on, saadessaan runsaasti viljaa ja viiniä.»
9 Rauhassa laskeun levolle ja vaivun uneen
sillä sinä, Herra, annat minun asua turvassa, häiriintymättä.

---

4. 1 Moos. 15: 1. Ps. 5: 13. 18: 2 s. 84: 12. — **5.** Ps. 121: 1. — **6.** Ps. 4: 9. — **7.** Ps. 27: 3. — **8.** Ps. 58: 7. — **9.** Ps. 62: 8. Jes. 43: 11. Jer. 3: 23. Ilm. 7: 10.
4. 5. Ef. 4: 26. — **6.** Ps. 51: 19, 21. Room. 12: 1. — **7.** 4 Moos. 6: 25 s. Ps. 31: 17. 80: 4. — **8.** Ps. 17: 14. — **9.** 5 Moos. 33: 28. Ps. 3: 6.

---

3. v. 6 tahi: minä *olen herännyt*, sillä . . .
v. 8 tahi: sinä *lyöt* kaikkia vihollisiani poskelle. sinä *murskaat* hampaat . . .

5 psalmi.

Rukous, että Jumala auttaisi vanhurskaita ja tuomitsisi jumalattomat.

1 Veisuunjohtajalle; huilujen säestyksellä; Daavidin virsi.
2 **O**ta korviisi minun sanani, Herra,
huomaa huokaukseni!
3 Kuuntele huutoni ääntä, sinä kuninkaani ja Jumalani,
sillä sinua minä rukoilen!
4 Herra, varhain sinä kuulet ääneni,
varhain minä valmistaun eteesi ja varron.
5 Sillä sinä et ole jumala, joka jumalattomuuteen miellyt.
Paha ei saa asua luonasi.
6 Ylvästelijät eivät saa tulla silmiesi eteen;
sinä vihaat kaikkia väärintekijöitä.
7 Sinä tuhoat valheen puhujat;
murhamiestä ja viekasta Herra inhoaa.

8 Mutta minä saan suuresta armostasi
tulla sinun huoneeseesi,
saan kumartaa pyhään temppeliisi päin sinua peljäten.
9 Herra, johdata minua vanhurskaudessasi vihamiesteni tähden,
tasoita tiesi minun eteeni!
10 Sillä heidän suussaan ei ole luotettavaa sanaa,
heidän sisunsa on turmiota täynnä,
heidän kurkkunsa on avoin hauta,
ja kielellänsä he liehakoivat.
11 Tuomitse, Jumala, heidät syyllisiksi,
rauetkoot heidän hankkeensa!
Kukista heidät heidän rikostensa paljouden tähden,
sillä he niskoittelevat sinua vastaan!
12 Niin iloitsevat kaikki, jotka sinuun turvaavat,
ja riemuitsevat iankaikkisesti.
Ja suojele heitä,
jotta iloitsisivat sinusta ne,
jotka rakastavat nimeäsi!
13 Sillä sinä siunaat vanhurskasta, Herra,
sinä suosiollasi niinkuin kilvellä suojaat häntä.

---

5. 2. Ps. 17: 1. — **4.** Ps. 55: 18. 63: 2, 7. Miik. 7: 7. — **7.** Ps. 55: 24. Ap. t. 5: 5, 10. — **9.** Ps. 25: 4 s. 27: 11. — **10.** Room. 3: 13. — **12.** Jes. 65: 13. — **13.** Ps. 103: 4.

6 psalmi.

Kurituksenalaisen rukous, jonka hän tietää tulevan kuulluksi.

1 Veisuunjohtajalle; kielisoittimin; matalassa äänialassa; Daavidin virsi.
2 **H**erra, älä rankaise minua vihassasi,
älä kiivastuksissasi minua kurita!
3 Herra, armahda minua, sillä minä olen näännyksissä,
paranna minut, Herra, sillä luuni ovat peljästyneet,
4 ja sieluni on kovin peljästynyt!
Voi, Herra, kuinka kauan!
5 Käänny takaisin, Herra, vapahda sieluni,
pelasta minut armosi tähden!
6 Sillä kuolemassa ei sinua muisteta;
kuka ylistää sinua tuonelassa?
7 Olen uupunut huokaamisesta;
joka yö minä itken vuoteeni vesille
ja kastan leposijani kyynelilläni.
8 Silmäni ovat huienneet surusta,
vanhenneet kaikkien vastustajieni tähden.

9 Poistukaa luotani, kaikki väärintekijät,
sillä Herra on kuullut itkuni!
10 Herra on kuullut anomiseni,
Herra ottaa rukoukseni vastaan.
11 Kaikki vihollliseni joutuvat häpeään
ja suuren pelon valtaan;
tuossa tuokiossa he, häpeään joutuen, kääntyvät pois.

7 psalmi.

Syyttömästi vainottu turvaa Herraan, vanhurskaaseen tuomariin.

1 Daavidin laulu, jonka hän lauloi Herralle benjaminilaisen Kuusin sanojen johdosta.
2 **H**erra, minun Jumalani, sinuun minä turvaan;
pelasta minut kaikista vainoojistani ja vapahda minut,
3 etteivät he raatelisi minua, niinkuin jalopeura,
ja tempaisi pois — eikä ole auttajaa!

---

6. **1.** 1 Aikak. 15: 21. — **2.** Ps. 38: 2. Jer. 10: 24. — **3.** Job 6: 4. Ps. 41: 5. — **4.** Ps. 13: 2 s. — **5.** Ps. 86: 16. 119: 132. — **6.** Ps. 30: 10. 88: 11 s. 115: 17. Jes. 38: 18 s. — **7.** Jer. 45: 3. — **8.** Ps. 31: 10. — **11.** Ps. 83: 17.

---

6. v. 8 vanhoissa tekstilähteissä: surusta, *minä olen vanhentunut* kaikkien . . .
7. v. 3 tahi: raatelisi *sieluani*, niinkuin . . .

4 Herra, minun Jumalani, jos minä näin olen tehnyt,
jos vääryys käteni tahraa,
5 jos tein pahaa niille, jotka elivät rauhanliitossa kanssani —
autoinhan kuitenkin niitä, jotka syyttä minua ahdistivat —
6 niin vainotkoon vihollinen henkeäni
ja saakoon minut kiinni ja polkekoon elämäni maahan
ja painakoon kunniani tomuun. Sela.

7 Nouse, Herra, vihassasi!
Kohoa vastustajieni raivoa vastaan
ja heräjä avukseni sinä, joka sääsit tuomion!
8 Ympäröikööt sinua kansojen joukot,
ja palaja heidän ylitsensä korkeuteen!
9 Herra tuomitsee kansat; auta minut oikeuteeni, Herra,
vanhurskauteni ja viattomuuteni mukaan!
10 Loppukoon jumalattomain pahuus,
ja vahvista vanhurskaita!
Sillä sinä, joka tutkit sydämet ja munaskuut
sinä olet vanhurskas Jumala.
11 Minun kilpeäni Jumala pitää;
hän on oikeamielisten pelastaja.
12 Jumala on vanhurskas tuomari
ja jumala, joka uhkaa joka päivä.
13 Jos kuka ei käänny, niin hän teroittaa miekkansa,
jännittää jousensa ja tähtää sillä,
14 ja häntä varten hän valmistaa surma-aseet,
tekee nuolensa palaviksi.

15 Katso, hän hautoo turmiota
ja on tuhoa raskas,
mutta hän synnyttää pettymyksen.
16 Hän kaivoi haudan ja teki sen syvän,
mutta itse hän kaatuu kaivamaansa kuoppaan.

7. 7. Ps. 138: 7. — **9.** Ps. 94: 2. — **10.** 1 Sam. 16: 7. 1 Kun. 8: 39. Ps. 17: 3. Jer. 11: 20. 17: 10. 20: 12. — **11.** Ps. 3: 4. — **12.** Ps. 58: 12. — **13.** 5 Moos. 32: 41. Valit. 2: 4. — **14.** Ps. 21: 13. — **15.** Job 15: 35. Jes. 33: 11. 59: 4. — **16.** Ps. 9: 16. 57: 7. Sananl. 26: 27. Saarn. 10: 8.

v. 6 tahi: vihollinen *sieluani* ja . . .
v. 13 tahi: *Totta tosiaan jumalaton jälleen teroittaa miekkansa, jännittää jousensa ja tähtää sillä,* (v. 14) *vaan omaksi tuhoksensa* hän . . .
v. 14 tahi: häntä *vastaan* hän *tähtää* surma-aseet . . .

17 Hänen häijyt hankkeensa kimpoavat hänen omaan päähänsä,
ja hänen vääryytensä putoaa hänen päälaelleen.
18 Minä ylistän Herraa hänen vanhurskaudestansa
ja veisaan Herran, Korkeimman, nimen kiitosta.

8 psalmi.

Suuri Luoja pitää huolta ihmisestä, jonka hän on pannut luomakunnan herraksi.

1 Veisuunjohtajalle; viininkorjuulaulun sävelellä; Daavidin virsi.
2 **H**erra, meidän Herramme, kuinka ylevä onkaan nimesi kaikessa maailmassa,
sinun, jonka valtasuuruus ulottuu taivasten yli!
3 Lasten ja imeväisten suusta sinä perustit itsellesi
varustuksen vastustajiesi tähden,
jotta kukistaisit vihollisen ja kostonhimoisen.
4 Kun minä katselen taivastasi, sinun sormiesi tekoa,
kuuta ja tähtiä, jotka olet luonut,
5 niin mikä onkaan ihminen, että muistat häntä,
tai mikä ihmislapsi, että pidät hänestä huolta!

6 Ja kuitenkin sinä teit hänestä miltei jumal'olennon,
sinä seppelöit hänet kunnialla ja kirkkaudella.
7 Panit hänet hallitsemaan kättesi tekoja,
asetit kaikki hänen jalkainsa alle:
8 lampaat ja karjan, ne kaikki,
jopa metsäeläimetkin,
9 taivaan linnut ja meren kalat,
ja kaikki, mikä merien polkuja kulkee.
10 Herra, meidän Herramme, kuinka ylevä onkaan nimesi kaikessa maailmassa!

9 psalmi.

Kiitos Herralle, joka kukistaa jumalattomat viholliset ja auttaa sorrettuja.

1 Veisuunjohtajalle; »Kuole pojan edestä»-laulun sävelellä; Daavidin virsi.

---

17. Est. 7: 10. Sananl. 5: 22. — **18.** Ps. 35: 28. 92: 2.
8. 2. Hab. 3: 3. Ilm. 5: 12 s. — **3.** Matt. 21: 16. —
4. Ps. 102: 26. — **5.** Job 7: 17. Ps. 144: 3. Hebr. 2: 6 s.
— **6.** 1 Moos. 1: 27 s. — **7.** 1 Moos. 9: 2. Matt. 28: 18.
Ap. t. 2: 36. 1 Kor. 15: 27. Ef. 1: 22. Fil. 2: 9.

---

8. v. 1 tahi: Veisuunjohtajalle; *gattilaisella* sävellellä . . .
9. v. 1 tahi: Veisuunjohtajalle; »*Nuoruusvoima pojalle*»-laulun . . .

2 **M**inä ylistän Herraa sydämeni pohjasta,
kertoelen kaikki sinun ihmetyösi.
3 Minä iloitsen ja riemuitsen sinusta,
veisaan nimesi kiitosta,
sinä Korkein.

4 Sillä vihollliseni peräytyivät,
kaatuivat maahan ja hukkuivat
sinun kasvojesi edessä.
5 Sinä hankit minulle oikeuden ja ajoit asiani,
sinä vanhurskaana tuomarina istuit istuimelle.

6 Sinä nuhtelit pakanoita, tuhosit jumalattomat;
sinä pyyhit pois heidän nimensä
iäksi ja ainiaaksi.
7 Viholliset ovat hävinneet, ikipäiviksi tuhotut,
ja kaupungit sinä kukistit, heidän muistonsa on kadonnut.

8 Mutta Herra hallitsee iankaikkisesti;
hän on pystyttänyt istuimensa tuomitaksensa.
9 Hän tuomitsee maanpiirin vanhurskaasti,
kostaa kansoille oikeutensa mukaan.

10 Ja niin Herra on sorretun linna,
linna ahdinkojen aikoina,
11 ja sinuun turvaavat ne, jotka tuntevat nimesi,
sillä sinä et hylkää niitä, jotka sinua etsivät, Herra.
12 Veisatkaa kiitosta Herralle, joka Siionissa asuu,
julistakaa kansojen keskuudessa hänen suuria tekojaan!
13 Sillä hän, verenkostaja, on muistanut heitä,
eikä unhottanut kurjain huutoa.

14 Armahda minua, Herra,
katso, kuinka vihamieheni minua vaivaavat,
sinä, joka nostat minut kuoleman porteista,
15 jotta minä tytär Siionin porteissa julistaisin kaikkea sinun
kiitostasi,
riemuitsisin pelastuksestasi!

16 Pakanat ovat vajonneet kaivamaansa hautaan;
heidän jalkansa takertui verkkoon,
jonka he virittivät salaa.

9. 2. Ps. 138: 1. Ef. 5: 19. — **5.** Ps. 7: 12. — **6.** Ps. 34: 17. 44: 3. — **8.** Ps. 103: 19. — **9.** 1 Moos. 18: 25. Ps. 96: 13. 98: 9. Ap. t. 17: 31. — **10.** Ps. 37: 39. — **12.** Ps. 74: 2. — **13.** Ps. 116: 15. — **14.** Ps. 56: 14. 119: 153. — **16.** Ps. 7: 16. Sananl. 26: 27.

17 Herra on tehnyt itsensä tunnetuksi, on pannut tuomionsa toimeen,
kietoen jumalattoman hänen omien kättensä tekoihin. Kanteleen välisoitto. Sela.

18 Jumalattomat palajavat tuonelaan,
kaikki pakanat, jotka unhottavat Jumalan.
19 Sillä köyhää ei unhoteta iäksi,
eikä kurjien toivo huku ainiaaksi.

20 Nouse, Herra, älä salli ihmisten uhmailla!
Tuomittakoon pakanat sinun kasvojesi edessä.
21 Aja, Herra, heihin pelko!
Tietäkööt pakanat olevansa vain ihmisiä. Sela.

10 psalmi.

Rukous, että Herra pelastaisi sorretut röyhkeistä jumalattomista.

1 **M**iksi, Herra, seisot niin kaukana,
miksi kätkeyt ahdinkojen aikoina?
2 Jumalattomien ylpeyden tähden kurja kärsii,
takertuu heidän punomiinsa juoniin.

3 Sillä jumalaton kerskaa mielensä himoista,
ja kiskuri kiroo, pilkkaa Herraa.
4 Jumalaton sanoo ylvästellen: »Ei Jumala kosta.»
»Ei häntä ole» — kaikki hänen ajatuksensa päättyvät siihen.
5 Hänen toimensa menestyvät joka aika.
Tuomiosi ovat korkealla, kaukana hänestä;
kaikkia vastustajiansa hän ylenkatsoo.
6 Hän sanoo sydämessään: »En horju,
en ikinä joudu onnettomuuteen.»
7 Hänen suunsa on kirousta, petosta, sortoa täynnä;
tuho ja turmio piilevät hänen kielensä alla.

---

17. Ps. 43: 1. Sananl. 5: 22. — **19.** Ps. 12: 6. 74: 19. — **21.** Ps. 59: 14.

10. 1. Valit. 3: 56. — **2.** Ps. 37: 12. — **4.** Job 21: 14. Ps. 14: 1. — **5.** Hes. 12: 27. — **7.** Room. 3: 14.

---

v. 17 vanhoissa tekstilähteissä: toimeen, *jumalaton on kietoutunut* omien . . .
v. 21 vanhoissa tekstilähteissä: *Anna, Herra, heille opettaja!*

10. v. 2 tahi: kärsii. *Kietoutukoot he miettimiinsä* juoniin.
v. 3 tahi: kerskaa *sielunsa* himoista . . .
v. 4 tahi: »Ei *hän* kosta.» »Ei *Jumalaa* ole.»

8 Kylien kulmilla hän istuu väijymässä,
hän murhaa salassa syyttömän.
Hänen silmänsä vaanivat onnetonta.
9 Kätkössään hän väijyy, niinkuin leijona pensaikossa,
hän väijyy hyökätäkseen kurjaan kiinni,
hän saa kurjan kiinni, hänet verkkoonsa vetäen.
10 Hän kyyristyy, laskeutuu maahan,
ja onnettomat joutuvat hänen kynsiinsä.
11 Hän sanoo sydämessään: »Jumala sen unhottaa,
hän on peittänyt kasvonsa, hän ei sitä ikinä näe.»

12 Nouse, Herra, kohota kätesi, Jumala!
Älä unhota kurjia!
13 Miksi jumalaton pilkkaa Jumalaa?
Miksi hän sanoo sydämessään: »Et sinä kosta»?

14 Sinä olet sen nähnyt, sillä sinä huomaat vaivan ja tuskan,
ottaaksesi sen omiin käsiisi;
sinulle onneton uskoo asiansa,
sinä olet orpojen auttaja.
15 Taita jumalattoman käsivarsi
ja kosta pahan jumalattomuus,
ettet sitä enää löydä!
16 Herra on kuningas ainiaan ja ikuisesti;
pakanat ovat hävinneet hänen maastaan.
17 Sinä olet kuullut nöyrien toivomuksen, Herra,
sinä vahvistat heidän sydämensä,
sinä teroitat korvasi,
18 auttaaksesi orvon ja sorretun oikeuteensa,
etteivät ihmiset, jotka ovat maasta,
enää saisi kauhua aikaan.

11 psalmi.

Hurskas luottaa Herraan.

1 Veisuunjohtajalle; Daavidin virsi.
Herraan minä turvaan;
kuinka voittekaan sanoa minulle:
»Paetkaa vuorillenne niinkuin linnut!

---

9. Ps. 17: 12. 37: 32. Jer. 5: 26. — **11.** Job 22: 13 s. Ps. 73: 11. 94: 7. — **13.** Hes. 8: 12. — **14.** Ps. 68: 6. — **15.** Ps. 37: 10, 36. 104: 35. — **16.** Ps. 29: 10. 93: 1. 146: 10. Jer. 10: 10. — **18.** 5 Moos. 10: 18. Jes. 2: 22.

---

11. v. 1 toinen teksti: »*Pakene vuorille* niinkuin *lintu!*

2 Sillä katso, jumalattomat jännittävät jousensa,
ovat panneet nuolensa jänteelle
oikeamielisiä pimeässä ampuaksensa.
3 Kun perustukset murretaan maahan,
mitä voisikaan vanhurskas tehdä!»
4 Herra pyhässä temppelissänsä,
Herra, jonka istuin on taivaassa —
hänen silmänsä näkevät,
hänen katseensa tutkivat ihmislapsia;
5 Herra tutkii vanhurskaat ja jumalattomat,
ja hänen sielunsa vihaa niitä, jotka rakastavat vääryyttä.
6 Hän salamoi jumalattomien päälle ansoja;
heidän juotava maljansa on tuli ja rikki ja polttava tuuli.
7 Sillä Herra on vanhurskas ja rakastaa vanhurskautta;
oikeamieliset saavat katsella hänen kasvojansa.

12 psalmi.

Rukous, että Herra antaisi apua yltyvää pahuutta vastaan.

1 Veisuunjohtajalle; matalassa äänialassa; Daavidin virsi.
2 **P**elasta, Herra, sillä hurskaat ovat hävinneet,
uskolliset ovat kadonneet ihmislasten joukosta!
3 He puhuvat valhetta toisillensa,
puhuvat liukkain huulin, kaksin mielin.
4 Hävittäköön Herra kaikki liukkaat huulet,
kielet, jotka puhuvat suuria sanoja
5 ja kehuvat: »Kielemme avulla olemme voimalliset,
huulemme ovat tukenamme;
kuka hallitsisi herrana meitä?»
6 »Kurjien kärsimän väkivallan tähden, köyhien huokausten tähden
minä nyt nousen», sanoo Herra,
»tuon pelastuksen sille, joka sitä kiihkeästi kaipaa.»

---

11. **2.** Ps. 64: 4 s. — **4.** Ps. 139: 1 s. Jes. 66: 1. Hab. 2: 20. Matt. 5: 34. — **5.** Ps. 5: 5. — **6.** 1 Moos. 19: 24. 5 Moos. 29: 23 s. Ps. 140: 11. Hes. 38: 22. — **7.** Ps. 33: 5. 45: 8.
12. **2.** Jes. 57: 1. Miik. 7: 2. Matt. 7: 14. — **4.** Ps. 5: 7. — **5.** 2 Moos. 5: 2. — **6.** Ps. 10: 17.

---

v. 5 masoreettinen teksti: vanhurskaat, *mutta hänen sielunsa vihaa jumalattomia ja* niitä . . .
v. 6 toinen teksti: Hän *sataa* jumalattomien päälle *tulenhehkua ja rikkiä;* heidän juotava maljansa *on polttava* tuuli.

7 Herran sanat ovat selkeitä sanoja,
kirkastettua hopeata, sulattimesta maahan valutettua
seitsenkertaisesti puhdistettua.
8 Sinä, Herra, varjelet meitä,
suojelet meitä iäti tältä sukukunnalta.
9 Yltympäri jumalattomat rehentelevät,
kun kataluus ihmislapsissa yltyy.

13 psalmi.

Kauan kärsineen avunhuokaus.

1 Veisuunjohtajalle; Daavidin virsi.
2 **K**uinka kauan, Herra, minut kokonaan unhotat,
kuinka kauan kätket minulta kasvosi?
3 Kuinka kauan minun täytyy kantaa huolia sielussani,
päivät päästään murhetta sydämessäni?
Kuinka kauan vihollinen saa ylvästellä minua vastaan?

4 Katsahda tänne, kuule minua, Herra, Jumalani!
Valaise silmäni, etten nukkuisi kuoloon,
5 ettei viholliseni sanoisi: »Minä voitin hänet»,
etteivät ahdistajani riemuitsisi, kun minä horjun!

6 Mutta minä turvaan armoosi;
riemuitkoon sydämeni suomastasi pelastuksesta.
Minä veisaan Herralle,
sillä hän teki minulle hyvin.

14 psalmi.

Valitus yleisestä turmeluksesta.

1 Veisuunjohtajalle; Daavidin virsi.
Houkat sanovat sydämessänsä: »Ei ole Jumalaa».
Pahat ja ilkeät ovat heidän menonsa;
ei ole ketään, joka tekee, mikä hyvää on.
2 Herra katsoo taivaasta ihmislapsiin
nähdäksensä, onko ketään ymmärtäväistä,
ketään, joka etsii Jumalaa.

---

7. 2 Sam. 22: 31. Ps. 18: 31. 119: 140. Sananl. 30: 5.
13. **2.** Ps. 6: 4. 27: 9. 44: 25. 77: 8. 88: 15. — **3.** Hab. 1: 2. — **5.** Ps. 25: 2. — **6.** Ps. 9: 15. 50: 15.
14. Ps. 53: 1—7. — **1.** Ps. 10: 4. Hes. 22: 30. — **2.** 1 Moos. 18: 21. Ps. 33: 13.

---

12. v. 8 masoreettinen teksti: varjelet *heitä*, suojelet *heitä* iäti . . .

3 Mutta kaikki ovat poikenneet pois,
kaikki tyynni turmeltuneet;
ei ole yhtäkään, joka tekee, mikä hyvää on,
ei yhden yhtäkään.
4 Eivätkö he mitään älyä, kaikki nuo väärintekijät,
jotka minun kansaani syövät,
niinkuin leipää syödään,
eivätkä avuksensa huuda Herraa?
5 Siinä heidät valtaa kauhu,
sillä Jumala on läsnä vanhurskasten sukukunnassa.
6 Saattakaa vain häpeään nöyrien aikeet,
Herra on kyllä heidän turvansa!

7 Oi, että Israelin pelastus tulisi Siionista!
Kun Herra kääntää kansansa kohtalon,
silloin Jaakob riemuitsee, Israel iloitsee.

15 psalmi.

Kuka saa olla Herran yhteydessä?

1 Daavidin virsi.
Herra, kuka saa majassasi vierailla,
kuka asua pyhällä vuorellasi?
2 Joka vaeltaa nuhteettomasti
ja harjoittaa vanhurskautta
ja puhuu sydämessänsä totuutta;
3 joka ei panettele kielellänsä,
joka ei tee toiselle pahaa
eikä saata lähimäistään häväistyksen alaiseksi;
4 joka halveksii hylkiötä,
mutta kunnioittaa niitä, jotka pelkäävät Herraa;
joka ei riko valaansa, vaikka on vannonut vahingokseen;
5 joka ei anna rahaansa korolle
eikä ota lahjuksia viatonta vastaan.
Joka tekee näin, se ei ikinä horju.

---

3. Room. 3: 10 s. — **4.** Ps. 79: 7. Miik. 3: 2 s. — **5.** 1 Tess. 5: 3. — **7.** Ps. 126: 1 s. Matt. 1: 21. Room. 11: 26.
15. 1. Ps. 24: 3 s. — **2.** 1 Moos. 17: 1. Jes. 33: 15. Sak. 8: 16. Ef. 4: 25. — **3.** 3 Moos. 19: 16 s. Job 27: 4. — **4.** Joos. 9: 19. Sananl. 29: 27. — **5.** 2 Moos. 22: 25. 23: 8. 3 Moos. 25: 36 s. 5 Moos. 16: 19. 23: 19. Aam. 5: 14.

---

14. v. 6 toinen teksti: *Hankkeestaan vähäväkistä vastaan he joutuvat häpeään, sillä Herra on hänen turvansa.*
15. v. 4, tahi: joka *hylkää halveksittavan*, mutta . . .

16 psalmi.

Herra on hurskaan ainoa hyvä.

1 Daavidin laulu.
Varjele minua, Jumala, sillä sinuun minä turvaan!
2 Minä sanon Herralle: »Sinä olet minun Herrani,
sinä olet minun ainoa hyväni;
3 pyhät, jotka ovat tässä maassa, ne ovat ne jalot,
joihin on koko minun mielisuosioni.»
4 Monta tuskaa on niillä, jotka ottavat vieraan jumalan;
minä en uhraa heidän verisiä juomauhrejansa
enkä päästä huulilleni heidän nimiänsä.

5 Herra on minun määräosani ja maljani;
sinä hoidat minun arpani.
6 Minun palstani osui ihaniin seutuihin,
ja perintöni on minulle mieleen.
7 Minä kiitän Herraa, joka on minut neuvonut;
sisimpäni kehoittaa minua siihen yölläkin.
8 Pidän Herraa edessäni aina;
kun hän on oikealla puolellani, en minä horju.

9 Sentähden sydämeni iloitsee, ja sieluni riemuitsee,
ja ruumiinikin saa asua turvassa.
10 Sillä sinä et hylkää sieluani tuonelaan
etkä anna hurskaasi nähdä hautaa.
11 Sinä neuvot minulle elämän tien;
ylen runsaasti on iloa kasvojesi edessä,
ihanuutta oikeassa kädessäsi iankaiken.

17 psalmi.

Syyttömästi vainottu turvaa Herran apuun.

1 Daavidin rukous.
Kuule, Herra, oikea asia, tarkkaa huutoani,
ota korviisi rukoukseni, joka tulee vilpittömiltä huulilta!

---

16. 1. Ps. 25: 20. — **2.** Ps. 73: 25. — **5.** Ps. 73: 26. 119: 57. Valit. 3: 24. — **6.** Room. 8: 17. — **8.** 1 Moos. 28: 15. Jes. 50: 7 s. Ap. t. 2: 25 s. — **9.** Ps. 31: 8. — **10.** Ap. t. 2: 27. 13: 35. — **11.** Ps. 17: 15. 21: 7.
17. 1. Ps. 18: 21 s. 66: 18 s.

---

16. v. 3 vanhoissa tekstilähteissä: hyväni». *Pyhät, jotka maassa ovat, Herra kunniaan saattaa, heihin on koko hänen mielisuosionsa.*
v. 11 tahi: iloa, *kun kasvosi ovat kanssani*, ihanuutta . . .

2 Sinusta tulkoon oikeuteni julki,
silmäsi näkevät oikein.
3 Jos koettelet sydäntäni, tarkastat sitä yöllä,
tutkit minua, et pahaa ajatusta minusta löydä;
en riko suullani.
4 Toisin kuin ihmiset teoissaan minä huultesi sanaa noudattaen
olen välttänyt väkivaltaisen teitä.
5 Minun askeleni pysyivät sinun poluillasi,
minun jalkani eivät horjahtaneet.
6 Minä siis huudan sinua avukseni, sillä sinä vastaat minulle,
Jumala;
kallista korvasi puoleeni, kuule puheeni!

7 Osoita ihmeellistä armoasi,
sinä, joka pelastat ne,
jotka vastustajiaan vastaan turvaavat oikeaan käteesi!

8 Varjele minua niinkuin silmäterää,
kätke minut siipiesi suojaan
9 jumalattomilta, jotka tahtovat minut tuhota,
verivihollisiltani, jotka minua saartavat!
10 He ovat sulkeneet tunnottomat sydämensä,
ylpeitä heidän suunsa puhuu.
11 He ovat kintereillämme, he jo kiertävät minua,
he tähystelevät silmillään, kuinka kaataisivat minut maahan.
12 Hän on saalista himoitsevan jalopeuran kaltainen,
nuoren leijonan kaltainen, joka piilossa väijyy.
13 Nouse, Herra, astu hänen eteensä! Paiskaa hänet maahan!
Vapahda miekallasi sieluni jumalattomista,
14 kädelläsi ihmisistä, Herra,
tämän maailman ihmisistä,
joiden osa on tässä elämässä,
joiden vatsan sinä täytät antimillasi,
joille olet antanut paljon poikia
ja jotka jättävät yltäkyllänsä lapsilleen!

---

2. Ps. 26: 1. — **3.** Ps. 7: 10. 39: 2. 139: 1 s. Sananl. 17: 3. — **5.** Job 23: 11. Ps. 18: 37. — **8.** Ps. 57: 2. Sak. 2: 8. — **10.** Ps. 119: 70. — **11.** 1 Sam. 23: 26. — **12.** Ps. 10: 9. — **14.** Luuk. 16: 25. Fil. 3: 19.

---

17. v. 2 tahi: *Tulkoon* oikeuteni julki *kasvojesi edestä*, silmäsi näkevät, *mikä on oikein.*
v. 3 masoreettinen teksti: minua, *niin et mitään löydä; jos ajattelen pahaa, niin se ei pääse minun suustani.*
v. 14 tahi: elämässä. *Täytä heidän vatsansa vihasi säästöillä! Tulkoot heidän poikansa ravituiksi, ja he tallettakoot tähteensä lapsillensa.*

15 Mutta minä saan vanhurskaudessa nähdä kasvosi,
herätessäni ravita itseni muotosi katselemisella.

18 psalmi.

Ylistysvirsi Herralle, joka pelastaa kaikista vihollisista.

1 Veisuunjohtajalle; Herran palvelijan Daavidin virsi.
Hän puhui Herralle tämän laulun sanat silloin, kun Herra oli
pelastanut hänet kaikkien hänen vihollistensa vallasta ja
Saulin kädestä.
2 Hän sanoi:
Sydämestäni rakastan sinua, Herra, minun voimani,
3 Herra, minun kallioni, linnani ja vapauttajani,
Jumalani, vuoreni, jonka turviin pakenen,
kilpeni, autuuteni sarvi ja varustukseni.
4 »Ylistetty olkoon Herra» — niin minä huudan,
ja vihollisistani minä pelastun.
5 Kuoleman paulat piirittivät minua,
turmion virrat peljästyttivät minua.
6 Tuonelan paulat kietoivat minut,
kuoleman ansat yllättivät minut.
7 Ahdistuksessani rukoilin Herraa
ja huusin avukseni Jumalaani;
hän kuuli ääneni temppelistänsä,
ja huutoni hänen edessään kohosi hänen korviinsa.
8 Silloin maa huojui ja järisi,
vuorten perustukset järkkyivät;
ne horjuivat, sillä hänen vihansa syttyi.
9 Savu suitsusi hänen sieramistaan,
kuluttava tuli hänen suustaan,
liekkejä leimahteli hänestä.
10 Hän taivutti taivasta ja astui alas,
synkkä pilvi jalkojen alla.
11 Ja hän kulki kerubilla ja lensi,
ja hän liiteli tuulen siivillä;

15. Job 19: 26 s. Ps. 16: 11. Matt. 5: 8. Joh. 17: 24. 1 Kor. 13: 12. 1 Joh. 3: 2.
18. 2 Sam. 22: 1—51. — **3.** Ps. 3: 4. 144: 2. Luuk. 1: 69. Hebr. 2: 13. — **4.** Ps. 146: 2. — **5.** Ps. 55: 5. 116: 3. — **7.** Ps. 3: 5. Joon. 2: 3 s. — **8.** Ps. 68: 9. — **9.** 2 Moos. 19: 18. — **11.** Ps. 99: 1. 104: 3. Hes. 9: 3.

18. v. 4 tahi: *Ylistettävää Herraa minä huudan avukseni, niin minä pelastun vihollisistani.*

12 hän pani pimeyden verhoksensa,
yltympäri majaksensa mustat vedet, paksut pilvet.
13 Hohteesta hänen edellänsä hajosivat pilvet,
satoi rakeita ja tulenliekkejä;
14 ja Herra jylisi taivaassa,
Korkein kajahutti äänensä,
satoi rakeita ja tulenliekkejä;
15 hän lennätti nuolensa ja hajoitti heidät,
iski salamoita ja kauhistutti heidät.
16 Silloin vesien syvänteet tulivat näkyviin,
ja maan perustukset paljastuivat
sinun nuhtelustasi, Herra,
sinun vihasi hengen hengähdyksestä.
17 Hän ojensi kätensä korkeudesta
ja tarttui minuun,
veti minut suurista vesistä ylös;
18 hän pelasti minut voimallisesta vihollisesta,
vihamiehistäni, sillä he olivat minua väkevämmät.
19 He hyökkäsivät kimppuuni hätäni päivänä,
mutta Herrasta tuli minulle tuki;
20 hän toi minut aukeaan paikkaan,
hän vapahti minut,
sillä hän on mieltynyt minuun.

21 Herra tekee minulle vanhurskauteni mukaan,
kätteni puhtauden mukaan hän minulle maksaa.
22 Sillä minä olen noudattanut Herran teitä
enkä ole vilpistynyt pois Jumalastani.
23 Kaikki hänen säännöksensä ovat silmieni edessä,
enkä hänen ohjeitansa luotani työnnä;
24 olen vilpitön häntä kohtaan
ja varon syntiä tekemästä.
25 Sentähden Herra palkitsee minulle vanhurskauteni mukaan,
sen mukaan kuin käteni ovat hänen silmissään puhtaat.
26 Hurskasta sinä kohtelet hurskaasti,
nuhteetonta nuhteettomasti;
27 puhdasta kohtelet puhtaasti,
mutta kieroa nurjasti.
28 Sillä sinä pelastat nöyrän kansan,
mutta painat alas ylpeät silmät.

---

12. Ps. 97: 2. Jes. 45: 15. 50: 3. — **14.** Ps. 29: 3. — **15.** 1 Sam. 7: 10. Ps. 148: 8. — **17.** Ps. 32: 6. 69: 2 s. 144: 7. — **18.** 1 Sam. 23: 1 s. — **19.** Ps. 4: 2. 26: 1. — **21.** Job 22: 30. Ps. 17: 1. — **24.** 5 Moos. 18: 13. 1 Kun. 15: 5. — **25.** 1 Sam. 26: 23 s. — **27.** 3 Moos. 26: 23 s. Sananl. 3: 34. Hes. 7: 27. Miik. 2: 8. — **28.** Jes. 2: 11. Luuk. 1: 51 s.

29 Niin, sinä annat lamppuni loistaa;
Herra, Jumalani, valaisee pimeyteni.
30 Niin, sinun avullasi minä hyökkään partiojoukkoa vastaan;
Jumalani avulla ryntään ylitse muurin.
31 Jumalan tie ei vie harhaan;
Herran sana on taattu.
Hän on kaikkien kilpi, jotka häneen turvaavat.

32 Sillä kuka muu on Jumala kuin Herra,
ja kuka pelastuskallio, jollei meidän Jumalamme?
33 Se Jumala, joka minut voimalla vyöttää
ja tasoittaa tieni,
34 joka tekee jalkani nopsiksi niinkuin peuran
ja asettaa minut kukkuloilleni,
35 joka opettaa käteni taistelemaan
ja käsivarteni vaskijousta jännittämään.
36 Sinä annat minulle pelastuksen kilven,
ja sinun oikea kätesi minua tukee,
ja sinun alentuvaisuutesi tekee minut suureksi.
37 Sinä raivaat askeleilleni tien,
ja jalkani eivät horju.
38 Minä ajan vihollisiani takaa ja saavutan heidät
enkä palaja, ennenkuin teen heistä lopun;
39 minä murskaan heidät, etteivät jaksa nousta,
he sortuvat jalkojeni alle.
40 Sinä vyötät minut voimalla sotaan,
sinä kaadat vastustajani alleni.
41 Sinä ajat viholliseni pakoon,
ja vihamieheni minä hukutan.
42 He huutavat apua, vaan pelastajaa ei ole,
huutavat avukseen Herraa, mutta hän ei heille vastaa;
43 minä hieron heidät tomuksi tuuleen,
niinkuin katulokaa minä heitä tallaan.

---

29. Ps. 112: 4. — **30.** Ps. 60: 14. Fil. 4: 13. — **31.** Ps. 12: 7. Sananl. 30: 5. — **32.** 5 Moos. 4: 35. Jes. 43: 11. — **34.** Hab. 3: 19. — **35.** Ps. 144: 1. — **36.** Ps. 71: 20 s. 113: 5 s. — **37.** Ps. 17: 5. — **39.** Ps. 27: 2. — **42.** Jes. 1: 15. Joh. 9: 31.

---

18. v. 33 tahi: ja *tekee tieni virheettömäksi*, joka . . .
v. 34 vanhoissa tekstilähteissä: minut *kukkuloille*, joka . . .
v. 37 tahi: Sinä *teet askeleni varmoiksi*, *niin etteivät* jalkani . . .
v. 43 masoreettinen teksti: tuuleen, *minä luon heidät pois niinkuin katuloan.*

44 Sinä pelastat minut kansojen taisteluista,
sinä asetat minut pakanain pääksi,
kansat, joita en tunne, palvelevat minua.
45 Kun vain kuulevat minusta, he tottelevat minua;
muukalaiset matelevat edessäni.
46 Muukalaiset masentuvat
ja tulevat vavisten varustuksistansa.

47 Herra elää! Ja kiitetty olkoon kallioni,
ja ylistetty pelastukseni Jumala,
48 Jumala, joka hankit minulle koston
ja saatat kansoja valtani alle,
49 sinä, joka pelastat minut vihollisistani
ja suojaat vastustajiltani
ja vapahdat minut väkivaltaisesta miehestä.
50 Sentähden ylistän sinua, Herra, kansojen keskuudessa
ja veisaan nimesi kiitosta,
51 ylistän sinua, joka annat kuninkaallesi suuren voiton,
ja osotat armoa voidellullesi,
Daavidille ja hänen jälkeläisilleen iankaikkisesti.

19 psalmi.

Jumala ilmoittaa itsensä luonnossa ja sanassa.

1 Veisuunjohtajalle; Daavidin virsi.
2 **T**aivaat kertovat Jumalan kunniaa,
avaruus julistaa hänen kättensä tekoja.
3 Päivä puhuu siitä päivälle,
ja yö ilmoittaa sen yölle.
4 Se ei ole sitä puhetta, ei sitä kieltä,
jonka ääni ei kuulu.
5 Heidän äänensä käy yli kaiken maan
ja heidän sanansa maailman ääriin.
Auringolle hän on tehnyt niihin majan;
6 ja se on niinkuin ylkä, joka kammiostaan käy,
se iloitsee kuin sankari rataansa juostessa;
7 se nousee taivasten ääristä
ja kiertää niiden toisiin ääriin,
eikä mikään pääse sen hellettä piiloon.

---

44. Ps. 60: 8 s. — **45.** 5 Moos. 33: 29. — **48.** Ps. 47: 4. — **50.** Room. 15: 9. — **51.** 2 Sam. 7: 8 s.
19. 2. Ps. 8: 2 s. 97: 6. Room. 1: 20. — **5.** Room. 10: 18.

---

v. 44 tahi: kansojen *riidoista*, sinä ...
19. v. 4 tahi: *Ei ole niillä puhetta, ei ole sanoja, ei niiden ääntä korvaan kuulu.* (v. 5) *Kuitenkin* heidän ...

8 Herran laki on täydellinen,
se virvoittaa sielun
Herran säädös on varma,
se tekee tyhmästä viisaan.
9 Herran määräykset ovat oikeat,
ne ilahuttavat sydämen.
Herran käskyt ovat selkeät,
ne valaisevat silmän.
10 Herran pelko on puhdas,
ainaisesti pysyväinen.
Herran säännökset ovat totuutta,
ovat vanhurskaita kaikki.
11 Ne ovat kalliimmat kultaa,
paljoa puhtainta kultaa,
makeammat hunajaa ja kennokakun mettä.
12 Niinpä palvelijasi pitää niistä vaarin,
niiden noudattamisesta on suuri palkka.
13 Erehdykset — kuka ne tietää?
Anna anteeksi salaiset syntini!
14 Myös varjele palvelijaasi julkeilta,
älä anna heidän hallita minua!
Silloin minä pysyn nuhteetonna
ja olen paljosta synnistä puhdas.
15 Olkoon sinulle mieleen suuni puhe
ja sydämeni mietteet sinun edessäsi,
Herra, kallioni ja lunastajani.

20 psalmi.

Antakoon Herra kuninkaalle apunsa.

1 Veisuunjohtajalle; Daavidin virsi.
2 **K**uulkoon Herra sinua hädän päivänä,
varjelkoon sinua Jaakobin Jumalan nimi.
3 Hän lähettäköön sinulle apua pyhäköstä
ja tukekoon sinua Siionista.
4 Muistakoon hän kaikki uhrilahjasi
ja katsokoon polttouhrisi lihavaksi. Sela.
5 Hän antakoon sinulle, mitä sydämesi haluaa,
ja toteuttakoon kaikki sinun aikeesi.

---

8. Ps. 119: 104 s. Room. 15: 4. 2 Tim. 3: 15 s. 2 Piet. 1: 19. — **9.** Ps. 119: 111, 130. — **11.** Ps. 119: 72, 103, 127. Sananl. 8: 10. — **12.** 3 Moos. 18: 5. 26: 3 s. Joh. 14: 21, 23. 1 Tim. 4: 8. — **13.** Ps. 130: 3. 143: 2. — **14.** Ps. 119: 133. — **15.** Ps. 104: 34.

20. **2.** Sananl. 18: 10. — **5.** Ps. 21: 3.

6 Jospa saisimme riemuita voitostasi
ja nostaa lippumme Jumalamme nimeen!
Täyttäköön Herra kaikki sinun pyyntösi.

7 Nyt tiedän, että Herra auttaa voideltuansa,
vastaa hänelle pyhästä taivaastansa,
auttaen häntä oikean kätensä voimallisilla teoilla.
8 Nuo ylistävät vaunujansa, nuo taas hevosiansa,
mutta me ylistämme Herran, Jumalamme, nimeä.
9 He vaipuvat maahan ja kaatuvat,
me taas nousemme ja pysymme pystyssä.
10 Herra, auta!
Vastatkoon kuningas meille, kun huudamme.

21 psalmi.

Ylistys Herralle, joka on antanut kuninkaalle siunauksensa.

1 Veisuunjohtajalle; Daavidin virsi.
2 **H**erra, sinun voimastasi kuningas iloitsee;
kuinka suuresti hän riemuitsee sinun avustasi!
3 Mitä hänen sydämensä halusi, sen sinä hänelle annoit,
et evännyt, mitä hänen huulensa anoivat. Sela.
4 Sinä tuot hänelle onnen siunausta,
panet hänen päähänsä kultaisen kruunun
5 Hän pyysi sinulta elämää,
sen sinä hänelle annoit,
iän pitkän, iankaikkisen, ainaisen.
6 Suuri on hänen kunniansa, kun häntä autoit,
sinä peität hänet loistolla ja kirkkaudella.
7 Niin, ikiajoiksi sinä asetat hänet suureksi siunaukseksi,
sinä ilahutat häntä riemulla kasvojesi edessä.
8 Sillä kuningas luottaa Herraan,
ja Korkeimman armoon turvaten hän ei horju.

---

8. 1 Sam. 17: 45. Ps. 33: 17 s. Sananl. 21: 31. Jer. 9: 23 s.
21. 2. Ps. 16: 9. — **3.** Ps. 20: 5. 37: 4. Joh. 11: 41 s. Hebr. 5: 7. — **4.** Ps. 132: 18. — **5.** Ps. 61: 7 s. Jes. 53: 8. Room. 6: 9. — **7.** Ps. 16: 11. — **8.** Ps. 24: 8, 10.

---

20. v. 10 vanhoissa tekstilähteissä: Herra, *auta kuningasta! Kun huudamme, vastaa meille!*
21. v. 7 tahi: Niin, *sinä siunaat hänet iankaikkisesti, suot hänelle ilon kasvojesi edessä.* Tahi: riemulla, *kun kasvosi ovat hänen kanssaan.*

9 Sinun kätesi saavuttaa kaikki vihollisesi,
oikea kätesi saavuttaa ne, jotka sinua vihaavat.
10 Paljastaessasi kasvosi sinä panet heidät kuin tuliseen pätsiin;
Herra vihassansa nielee heidät, tuli heidät syö.
11 Sinä hävität maan päältä heidän hedelmänsä
ja heidän jälkeläisensä ihmislasten keskuudesta.
12 Joskin he punovat pahaa sinua vastaan,
miettivät juonia, eivät he voi mitään;
13 sillä sinä ajat heidät pakoon,
tähtäät heitä jousellasi kasvoihin.
14 Nouse voimassasi, Herra!
Veisaten ja soittaen ylistäkäämme sinun sankarivoimaasi.

22 psalmi.

Vanhurskaan kärsimys ja korotus.

1 Veisuunjohtajalle; »Aamuruskon peura»-laulun sävelellä; Daavidin virsi.
2 Jumalani, Jumalani, miksi minut hylkäsit!
Minä valitan, mutta pelastukseni on kaukana.
3 Jumalani, minä huudan päivällä, mutta sinä et vastaa,
ja yöllä, enkä saa lepoa.
4 Ja kuitenkin sinä olet pyhä,
asut keskellä Israelin kiitosvirtten.
5 Isämme luottivat sinuun,
he luottivat, ja sinä pelastit heidät.
6 He huusivat sinua ja pelastuivat;
he luottivat sinuun eivätkä tulleet häpeään.
7 Mutta minä olen mato enkä ihminen,
ihmisten pilkka ja kansan hylky.
8 Kaikki, jotka minut näkevät, herjaavat minua,
irvistävät suutansa, nyökyttävät ilkkuen päätään:
9 »Jättäy Herran haltuun!
Hän vapahtakoon hänet,
hän pelastakoon hänet, koskapa on mieltynyt häneen.»

---

10. 5 Moos. 32: 22. Ps. 97: 3. Jer. 17: 4. Mal. 4: 1. — **11.** Ps. 109: 13. — **12.** Jes. 8: 10. — **13.** Ps. 7: 13 s.

22. **2.** Ps. 10: 1. Matt. 27: 46. Mark. 15: 34. — **3.** Job 30: 20. Ps. 88: 2. — **4.** Ps. 77: 14. — **6.** 2 Moos. 3: 7 s. Tuom. 3: 9. 6: 6 s. Ps. 107: 6. 1 Makk. 2: 61. — **7.** Jes. 52: 14. 53: 3. — **8.** Ps. 109: 25. Matt. 27: 39. Mark. 15: 29. Luuk. 23: 35 s. — **9.** Viis. 2: 18. Matt. 27: 43.

---

v. 10 tahi: sinä *teet* heidät kuin *tuliseksi pätsiksi;* Herra . . .

22. v. 9 vanhoissa tekstilähteissä: »*Hän on jättäytynyt* Herran haltuun.

10 Niin, sinähän toit minut äitini kohdusta,
sinä panit minut turvaan äitini rinnoille;
11 sinun suojaasi olen jätetty syntymästäni saakka,
sinä olet Jumalani äitini kohdusta saakka.
12 Älä ole minusta kaukana, sillä hätä on lähellä,
eikä ole auttajata!
13 Minua saartavat väkevät sonnit,
Baasanin härät minua ympäröivät,
14 avaavat kitansa minua vastaan,
raatelevan, kiljuvan leijonan lailla.
15 Olen niinkuin vesi maahan vuodatettu;
kaikki luuni ovat toisistansa irti;
sydämeni on niinkuin vaha,
rinnassani sulanut.
16 Voimani on kuivettunut kuin saviastian siru,
ja kieleni tarttuu suulakeeni,
ja sinä lasket minut kuoleman tomuun.
17 Sillä koirat minua piirittävät,
pahantekijäin parvi kiertää minua,
kalvaen käsiäni ja jalkojani.
18 Minä voin lukea kaikki luuni;
nuo ilakoiden katselevat minua,
19 jakavat vaatteeni keskenänsä,
heittävät puvustani arpaa.
20 Mutta sinä, Herra, älä ole kaukana,
sinä, turvani, avukseni riennä!
21 Vapahda sieluni miekasta,
ainokaiseni koirain kynsistä!
22 Pelasta minut jalopeurain kidasta!
Niin, sinä vastaat minulle, pelastaen villihärkäin sarvista.

23 Minä julistan nimeäsi veljilleni,
ylistän sinua seurakunnan keskellä.
24 Te, jotka pelkäätte Herraa, kiittäkää häntä!
Kunnioittakaa häntä, koko Jaakobin suku,
ja koko Israelin suku, peljätkää häntä!

---

10. Ps. 71: 6. — **12.** Ps. 35: 22. — **16.** Ps. 38: 11. — **17.** Matt. 27: 31. Mark. 15: 20. Luuk. 23: 33. Joh. 19: 18. Ap. t. 2: 23. — **19.** Matt. 27: 35. Mark. 15: 24. Luuk. 23: 34. Joh. 19: 23 s. — **21.** Ps. 35: 17. — **23.** Ps. 26: 12. Hebr. 2: 12.

---

v. 16 toinen teksti: *Suulakeni* on . . . Tahi: tarttuu *kitaani*, ja . . .

v. 17 masoreettinen teksti: minua, *niinkuin jalopeurat*, käsiäni . .

v. 22 toinen teksti: kidasta, *sieluparkani* villihärkäin . . .

25 Sillä ei hän halveksinut kurjan kärsimystä eikä sitä inhonnut,
eikä kätkenyt häneltä kasvojansa,
vaan kuuli, kun hän huusi häntä avuksensa.
26 Sinusta on ylistyslauluni aihe suuressa seurakunnassa;
minä täytän lupaukseni häntä pelkääväisten nähden.
27 Nöyrät saavat syödä ja tulevat ravituiksi;
jotka etsivät Herraa, kiittävät häntä.
Teidän sydämenne eläköön iankaikkisesti.
28 Kaikki maailman ääret muistavat tätä
ja palajavat Herran luo;
kaikki pakanain sukukunnat kumartavat häntä;
29 sillä Herran on kuninkuus,
ja hän hallitsee pakanoita.
30 Kaikki maan mahtavat syövät ja kumartavat,
hänen edessään polvistuvat kaikki, jotka vaipuvat tomuun
eivätkä voi pitää elossa henkeään.
31 Jälkeläiset palvelevat häntä,
sille polvelle kerrotaan Herrasta;
32 he tulevat ja julistavat hänen vanhurskauttaan vastasyntyvälle kansalle,
että hän on tämän tehnyt.

23 psalmi.

Herra on hyvä paimen.

1 Daavidin virsi.
Herra on minun paimeneni,
ei minulta mitään puutu.
2 Vihreille laitumille

---

25. Ps. 9: 13. — **26.** Ps. 35: 18. 40: 10 s. 66: 13 s. 116: 14. — **27.** Ps. 69: 33. Jes. 65: 13 s. Matt. 5: 5 s. — **28.** Ps. 2: 8. 72: 11. — **29.** Ps. 47: 9. 96: 10. Obad. v. 21. Miik. 5: 2. — **30.** 1 Sam. 2: 8. — **31.** Ps. 102: 19. Jes. 53: 10. — **32.** Jer. 23: 6.

23. **1.** 1 Moos. 48: 15. Ps. 80: 2. Jes. 40: 11. Jer. 23: 4. Hes. 34: 11 s., 23. Joh. 10: 11 s. Hebr. 13: 20. 1 Piet. 2: 25. 5: 4. — **2.** Hes. 34: 14. Ilm. 7: 17.

---

v. 28 tähi: muistavat *Herraa ja palajavat hänen luoksensa;* kaikki . . .
v. 30 toinen teksti: *Häntä yksin kumartavat kaikki maan mahtavat*, hänen . . . Toinen teksti: tomuun. *Sieluni hänelle elää.*
v. 31 toinen teksti: *Jälkeläiseni* palvelevat . . . Toinen teksti: häntä, *Herrasta kerrotaan tulevalle polvelle;* (v. 32) *ja he* julistavat . . .

hän vie minut lepäämään;
virvoittavien vetten luo
hän minut johdattaa.
3 Hän virvoittaa minun sieluni.

Hän ohjaa minut oikealle tielle
nimensä tähden.
4 Vaikka vaeltaisin pimeässä laaksossa,
en pelkää mitään pahaa,
sillä sinä olet kanssani;
sinun vitsasi ja sauvasi,
ne minua lohduttavat.

5 Sinä valmistat pöydän eteeni
ahdistajieni nähden.
Sinä voitelet öljyllä pääni;
maljani vuotaa reunojen yli.
6 Vain onni ja armo seuraavat minua
kaiken elinaikani;
ja minä saan asua Herran huoneessa
päivien päähän.

24 psalmi.

Herra on kunnian kuningas.

1 Daavidin virsi.
Herran on maa ja kaikki, mikä siinä on,
maanpiiri ja ne, jotka asuvat siinä.
2 Sillä hän on sen perustanut merien päälle,
hän on sen vahvistanut virtojen päälle.
3 Kuka saa nousta Herran vuorelle,
kuka seisoa hänen pyhässä paikassansa?

4 Se, jolla on viattomat kädet ja puhdas sydän,
joka ei halaja turhuutta eikä vanno väärin.
5 Hän saa siunauksen Herralta
ja vanhurskauden pelastuksensa Jumalalta.

---

3. Jer. 31: 25, 33 s. — **4.** Ps. 46: 3. Jes. 50: 10. — **5.** Ps. 92: 11. — **6.** Ps. 15: 1. 27: 4. 84: 5.

24. 1. 2 Moos. 19: 5. 5 Moos. 10: 14. Job 41: 2. Ps. 50: 12. 89: 12. 1 Kor. 10: 26. — **2.** 1 Moos. 1: 9 s. Ps. 104: 5. 136: 6. — **3.** Ps. 15: 1 s.

---

23. v. 4 tahi: vaeltaisin *kuoleman varjon* laaksossa . . .
24. v. 2 tahi: merien päälle; *hän sen virtojen päällä pystyssä pitää.*

6 Tämä on se suku, joka kysyy häntä,
ne, jotka etsivät sinun kasvojasi, Jaakobin Jumala. Sela.

7 Nostakaa päänne, te portit,
ylentykää, te ikuiset ovet,
kunnian kuninkaan mennä sisälle!
8 Kuka hän on, tuo kunnian kuningas?
Hän on Herra, väkevä ja voimallinen,
Herra, sodassa voimallinen.

9 Nostakaa päänne, te portit,
nostakaa päänne, te ikuiset ovet,
kunnian kuninkaan mennä sisälle!
10 Ken hän on, tuo kunnian kuningas?
Hän on Herra Sebaot,
hän on kunnian kuningas. Sela.

25 psalmi.

Rukous pelastuksesta ja anteeksiantamuksesta.

1 Daavidin virsi.
Sinun tykösi, Herra, minä ylennän sieluni,
2 Jumalani, sinuun minä turvaan;
älä anna minun joutua häpeään,
älkööt viholliseni riemuitko minusta!
3 Ketkä ikinä sinua odottavat, ne eivät joudu häpeään,
häpeään joutuvat ne, jotka ovat sinulle uskottomat syyttä.
4 Herra, neuvo minulle tiesi,
opeta minulle polkusi!
5 Johdata minut totuutesi tielle ja opeta minua,
sillä sinä olet minun pelastukseni Jumala!
Sinua minä odotan kaiket päivät.
6 Muista laupeuttasi, Herra, ja armoasi,
sillä ne ovat olleet maailman alusta!
7 Älä muista nuoruuteni syntejä, älä rikoksiani,
muista minua armosi mukaan,
hyvyydestäsi, Herra!

---

4. Matt. 5: 8. — **6.** Ps. 14: 2. 27: 8. Room. 9: 6 s. — **7.** Ps. 118: 19. Sak. 9: 9. — **8.** 2 Moos. 15: 3. Ps. 29: 1 s.
25. **3.** Jes. 49: 23. — **4.** Ps. 27: 11. 86: 11. 119: 33. 143: 10. — **7.** Job 13: 26. Ps. 106: 4. Jer. 31: 19.

---

v. 6 masoreettinen teksti: kasvojasi, *ne ovat Jaakob.*
v. 9 toinen teksti: portit, *ylentykää*, te
25 v. 5 tahi: *Kuljeta* minua totuutesi *tiellä* ja . . .

8 Hyvä ja oikeamielinen on Herra;
siksi hän opastaa syntiset tielle.
9 Hän johdattaa nöyriä siihen, mikä on oikein,
hän opettaa nöyrille tiensä.
10 Kaikki Herran polut ovat armoa ja totuutta niille,
jotka ottavat vaarin hänen liitostaan ja todistuksistansa.
11 Nimesi tähden, Herra, anna anteeksi minun syntivelkani,
sillä se on suuri!
12 Kuka ikinä pelkää Herraa,
hänet hän opastaa hänen valittavallensa tielle.
13 Itse hän elää onnellisena,
ja hänen jälkeläisensä perivät maan.
14 Herra on niiden tuttava, jotka pelkäävät häntä,
ja hän saattaa heidät tuntemaan liittonsa.
15 Minun silmäni katsovat alati Herraan,
sillä hän päästää jalkani verkosta irti.
16 Käänny minun puoleeni, armahda minua,
sillä minä olen yksinäinen ja kurja!
17 Sydämeni tuskat ovat yltyneet;
auta minut ahdistuksistani!
18 Katso kurjuuttani ja vaivaani,
anna kaikki syntini anteeksi!
19 Katso vihollisiani, kuinka heitä on paljon
ja kuinka he vihaavat minua väkivallan vihalla!
20 Varjele sieluni ja pelasta minut!
Älä salli minun tulla häpeään, sillä sinuun minä turvaan!
21 Nuhteettomuus ja oikeamielisyys varjelkoon minua,
sillä sinua minä odotan.
22 Jumala, vapahda Israel kaikista ahdistuksistansa!

26 psalmi.

Viattomasti vainottu sulkeutuu Herran huomaan.

1 Daavidin virsi.
Auta minut oikeuteeni, Herra,
sillä minä olen vaeltanut nuhteetonna
ja turvaan horjumatta Herraan!
2 Tarkasta minua ja pane minut koetukselle,
tutki sisimpäni ja sydämeni!

---

8. 5 Moos. 32: 4. — **10.** Ps. 103: 17 s. — **12.** Ps. 32: 8. — **13.** Ps. 37: 9, 11, 22. 112: 1 s. Sananl. 20: 7. — **14.** Sananl. 3: 32. — **15.** Ps. 141: 8. — **18.** Ps. 119: 153. — **19.** Ps. 3: 2. Joh. 15: 25. — **20.** Ps. 16: 1. — **22.** Ps. 130: 8.
26. **1.** Ps. 7: 9 s. 17: 2 s. — **2.** Ps. 139: 2 s., 23.

---

v. 9 tahi: Hän *kuljettaa* nöyriä *siinä*, mikä . . .

3 Sillä armosi on silmäini edessä,
ja minä olen vaeltanut totuudessasi.
4 En minä istu valheellisten seurassa
enkä kulje kavalain kanssa.
5 Minä vihaan pahojen seuraa
enkä istu jumalattomien joukkoon
6 Minä pesen käteni viattoman tavoin,
ja niin saan kiertää alttariasi, Herra,
7 antaakseni kuulua kiitokseni äänen,
ja julistaakseni kaikki sinun ihmeesi.
8 Minä rakastan, Herra, sinun huoneesi paikkaa
sitä sijaa, jossa kirkkautesi asuu.
9 Älä tempaa pois minun sieluani syntisten kanssa
äläkä henkeäni murhamiesten mukana,
10 joiden käsiä ilkityö tahraa,
joiden oikea käsi on lahjuksia täynnä!
11 Mutta minä vaellan nuhteetonna;
vapahda minut ja ole minulle armollinen!
12 Jalkani seisoo tasaisella maalla:
seurakunnan kokouksissa minä kiitän Herraa.

27 psalmi.

Hurskas turvaa Herraan ja rukoilee häneltä apua.

1 Daavidin virsi.
Herra on valoni ja pelastukseni,
ketä pelkäisinkään!
Herra on elämäni turva,
ketä vapisisin!
2 Kun ilkiöt käyvät kimppuuni,
syödäkseen minut suuhunsa,
niin he, nuo ahdistajani ja vihamieheni,
kompastuvat ja kaatuvat maahan.
3 Vaikka minua saartaisi sotajoukko,
ei sydämeni sitä pelkäisi;
vaikka minua vastaan syttyisi sota,
olisin sittenkin turvassa.
4 Yhtä olen anonut Herralta, sitä yhäti pyydän,
että saisin asua Herran huoneessa
kaiket elämäni päivät,

4. Ps. 1: 1. Sananl. 1: 10. 2 Kor. 6: 14. — **5.** Ps. 119: 128. — **6.** Ps. 43: 4. 84: 4. — **7.** Ps. 9: 2. 71: 17. — **8.** 2 Moos. 40: 34 s. Ps. 27: 4. 84: 2 s. 122: 1. — **9.** Ps. 28: 3. — **12.** Ps. 22: 23.

27. **1.** Ps. 56: 5. Jes. 12: 2. Miik. 7: 8. — **2.** Ps. 18: 39. — **3.** Ps. 3: 7. — **4.** Ps. 23: 6. 26: 8. 84: 2 s.

katsellakseni Herran suloutta
ja mietiskelläkseni hänen temppelissänsä.
5 Sillä hän kätkee minut majaansa
pahana päivänä,
hän suojaa minua teltassansa,
korottaa minut kalliolle.
6 Niin pääni kohoaa
ympäröiväin vihollisteni yli,
ja minä uhraan riemu-uhrit hänen majassansa,
Herralle minä veisaan ja soitan.

7 Kuule, Herra, kun ääneeni huudan,
armahda minua ja vastaa minulle!
8 Sinun sanasi — sanoo sydämeni — on tämä:
»Etsikää minun kasvojani!»
Herra, minä etsin sinun kasvojasi.
9 Älä kätke minulta kasvojasi,
älä työnnä vihassa pois palvelijaasi!
Sinä olet ollut apuni, älä minua hylkää,
äläkä minua heitä, pelastukseni Jumala!
10 Sillä isäni ja äitini hylkäsivät minut,
mutta Herra minut korjaa.
11 Neuvo, Herra, minulle tiesi
ja johdata minua tasaista polkua
vihamiesteni tähden!
12 Älä jätä minua ahdistajieni raivon valtaan,
sillä väärät todistajat nousevat minua vastaan
ja puhkuvat väkivaltaa!
13 Niin, minä varmaan uskon näkeväni
Herran hyvyyden elävien maassa.
14 Odota Herraa! Ole luja,
ja olkoon sydämesi rohkea!
Niin, odota Herraa!

28 psalmi.

Jumalaan turvaavan rukous ja kiitos.

1 Daavidin virsi.
Sinua, Herra, minä huudan;
kallioni, älä mykkänä käänny minusta pois,

---

5. Ps. 31: 21. Jer. 36: 26. — **8.** 5 Moos. 4: 29. Ps. 24: 6. Jes. 45: 19. — **9.** Ps. 13: 2. — **11.** Ps. 5: 9. 25: 4 s. 86: 11. — **12.** Ps. 31: 9. — **13.** Ps. 142: 6. Jes. 38: 11. — **14.** Ps. 31: 25.
28. **1.** Ps. 143: 7.

---

27. v. 12 tahi: ahdistajieni *ahnauden* valtaan . . .

jotten, kun olet vaiti,
joutuisi niiden kaltaiseksi,
jotka hautaan menevät!

2 Kuule minun rukousteni ääni,
kun huudan sinua avukseni,
kun nostan käteni
sinun pyhää kuoriasi kohti!
3 Älä tempaa minua pois jumalattomien kanssa,
älä niiden kera, jotka tekevät väärin,
jotka puhuvat rauhaa lähimäistensä kanssa,
vaikka pahuus onkin heidän sydämessänsä!
4 Anna heille heidän työnsä mukaan
ja heidän tekojensa pahuuden mukaan,
maksa heille heidän kättensä teoista,
kosta heille, mitä ovat tehneet!
5 Sillä he eivät ota vaaria Herran töistä
eivätkä hänen kättensä teoista;
hän murjokoon heidät maahan
älköönkä enää rakentako heitä.
6 Kiitetty olkoon Herra,
sillä hän on kuullut rukousteni äänen.
7 Herra on minun voimani ja kilpeni;
häneen sydämeni turvasi,
ja minä sainkin avun.
Siitä sydämeni riemuitsee,
ja veisuulla minä häntä ylistän.
8 Herra on kansansa varustus,
hän on voideltunsa pelastava turva.
9 Pelasta kansasi ja siunaa perintösi,
kaitse heitä ja kanna heitä iankaikkisesti!

29 psalmi.

Herra ilmoittaa voimansa ukkosilmassa ja hallitsee kuninkaana ainiaan.

1 Daavidin virsi.
Tuokaa Herralle, te Jumalan pojat,
tuokaa Herralle kunnia ja kiitos!
2 Tuokaa Herralle hänen nimensä kunnia,
kumartakaa Herraa pyhässä juhla-asussa!

---

5. Jes. 5: 12. — **7.** 2 Moos. 15: 2. Ps. 18: 3. — **8.** Ps. 18: 51. — **9.** 5 Moos. 9: 29. Ps. 95: 7. 100: 3.
29. 1. Ps. 96: 7 s. 103: 20 s.

---

28. v. 2 tahi: sinun *pyhäkkösi pyhystää* kohti!

3 Herran ääni käy vesien päällä;
kunnian Jumala jylisee,
Herra jylisee suurien vesien päällä.
4 Herran ääni käy voimallisesti,
Herran ääni käy mahtavasti.
5 Herran ääni pirstoo setripuut,
Herra pirstoo Libanonin setrit;
6 hän hypittää niitä niinkuin vasikoita,
Libanonia ja Sirjonia kuin nuorta villihärkää.
7 Herran ääni sinkauttaa tulen liekkejä.
8 Herran ääni vapisuttaa erämaata,
Herra vapisuttaa Kaadeksen erämaata.
9 Herran ääni tempoo tammipuita,
karistaa paljaiksi metsät.
Ja hänen temppelissänsä kaikki sanoo:
»Kunnia hänelle!»

10 Herra istui istuimellaan tulvan tullessa,
Herra istuu kuninkaana ainiaan.
11 Herra antaa kansallensa voiman,
Herra kansaansa rauhalla siunaa.

30 psalmi.

Kiitos saadusta pelastuksesta.

1 Daavidin virsi; temppelin vihkimälaulu.
2 **M**inä kunnioitan sinua, Herra,
sillä sinä vedit minut syvyydestä
etkä sallinut viholliseni iloita minusta.
3 Herra, minun Jumalani, minä huusin sinua avukseni,
ja sinä paransit minut.

4 Herra, sinä toit sieluni tuonelasta,
sinä virvoitit minut henkiin
niiden joukosta, jotka menevät hautaan.
5 Veisatkaa kiitosta Herralle,
te hänen hurskaansa,
ylistäkää hänen pyhää nimeänsä!

---

3. Job 37: 2 s. — **4.** Jes. 30: 30. — **10.** 1 Moos. 6: 17. — **11.** Ps. 28: 8 s.
30. 1. 5 Moos. 20: 5. 1 Aikak. 16: 43. — **2.** Ps. 40: 3 s. — **3.** Ps. 147: 3. — **4.** Ps. 86: 13. 116: 3 s. — **5.** Ps. 97: 12.

---

29. v. 9 masoreettinen teksti: Herran ääni *saattaa peurat poikimaan*, karistaa . . .

6 Sillä hänen vihansa kestää vain silmänräpäyksen,
hänen suosionsa halki koko elämän;
illalla on vieraana itku, aamulla riemu.
7 Minä sanoin ollessani huolista vapaa:
»En ikinä horju.»
8 Herra, suosiollisuudessasi sinä vahvistit vuoreni,
mutta kun kätkit kasvosi,
niin minä peljästyin.
9 Sinua, Herra, minä huusin
ja rukoilin nöyrästi Herraa:
10 »Mitä hyötyä on verestäni,
siitä, että menen hautaan?
Ylistäneekö sinua tomu, julistaneeko se uskollisuuttasi?
11 Kuule, Herra, ja armahda minua,
ole minun auttajani, Herra!»
12 Sinä muutit murheeni riemuksi,
sinä riisuit surupukuni
ja vyötit minut ilolla,
13 jotta sieluni veisaisi kiitostasi vaikenematta.
Herra, minun Jumalani, sinua minä ylistän ainiaan.

31 psalmi.

Herra on turva ahdistuksessa.

1 Veisuunjohtajalle; Daavidin virsi.
2 **H**erra, sinuun minä turvaan,
älä salli minun koskaan joutua häpeään,
vapahda minut vanhurskaudessasi!
3 Kallista korvasi puoleeni, pelasta minut pian,
ole minulle suojakallio, linna, johon minut pelastat!
4 Sillä sinä olet kallioni ja linnani,
ja nimesi tähden sinä minua johdat ja talutat.

5 Sinä irroitat minut verkosta,
jonka virittivät minulle salaa,
sillä sinä olet minun turvani.

6 Sinun käsiisi minä uskon henkeni,
sinä, Herra, lunastat minut,
sinä uskollinen Jumala.

6. Jes. 54: 7 s. Joh. 16: 20 s. 2 Kor. 4: 17. — **10.** Ps. 6: 6. 88: 11 s. — **13.** Ps. 57: 9. 108: 2.
31. **2.** Ps. 25: 2. 71: 1 s. — **4.** Ps. 23: 3. Sananl. 18: 10. — **6.** Luuk. 23: 46. Ap. t. 7: 59.

7 Minä vihaan niitä, jotka vääriä jumalia pitävät,
ja minä turvaan Herraan.

8 Anna minun riemuita ja iloita armostasi,
kun katsoit kurjuuttani,
kun tunsit sieluni tuskat

9 etkä sulkenut minua vihollliseni käsiin,
vaan asetit jalkani aukealle!
10 Armahda minua, Herra, sillä minä olen hädässä,
silmäni ovat surusta riutuneet, niin myös sieluni ja ruumiini!

11 Sillä elämäni kuluu huolissa
ja vuoteni huokauksissa.
Rikkomusteni tähden voimani raukeaa,
ja luuni riutuvat.

12 Olen tullut kaikkien ahdistajieni pilkaksi,
suureksi pilkaksi naapureilleni ja tuttavilleni peloksi;
jotka kadulla näkevät minut, karttavat minua.

13 Olen unohtunut kuin kuollut, muistista mennyt,
olen kuin hylyksi jäänyt astia.

14 Sillä minä kuulen, miten moni minua parjaa,
joka kulmalta minua kohtaa kauhu,
kun he neuvottelevat minua vastaan,
pyrkivät riistämään minulta hengen.

15 Mutta minä turvaan sinuun, Herra; sanon:
»Sinä olet minun Jumalani.»
16 Kohtaloni ovat sinun käsissäsi,
pelasta minut vihollisistani ja vainoojistani!
17 Kirkasta kasvosi palvelijallesi,
pelasta minut armossasi!
18 Herra, älä salli minun joutua häpeään,
sillä sinua minä huudan avukseni!
Joutukoot jumalattomat häpeään,
vaipukoot vaijeten tuonelaan.

19 Mykistykööt valheelliset huulet,

7. Ps. 16: 4 s. Joon. 2: 9 s. — **8.** Ps. 9: 3. 16: 9. — **9.** Ps. 18: 37. — **10.** Ps. 6: 8. — **11.** Ps. 40: 13. 102: 4. — **12.** Ps. 44: 14. — **14.** Jer. 20: 10. — **16.** Ps. 139: 16. — **17.** 4 Moos. 6: 25 s. Ps. 80: 4.

31. v. 16 tahi: *Aikani* ovat . . .

jotka puhuvat vanhurskaasta julkeita,
ylpeästi ja ylenkatseellisesti.
20 Kuinka suuri onkaan hyvyytesi,
jonka kätkit niille, jotka sinua pelkäävät,
ja jota osoitat niille, jotka turvaavat sinuun,
ihmislasten edessä!
21 Sinä suojaat heidät kasvojesi suojaan
ihmisten salavehkeiltä;
sinä kätket heidät majaasi
riiteleviltä kieliltä.

22 Kiitetty olkoon Herra,
joka osoitti ihmeellisen armonsa minulle
piiritetyssä kaupungissa.
23 Minä jo sanoin hädässäni:
»Olen sysätty pois silmiesi edestä.»
Sinä kuitenkin kuulit rukousteni äänen,
kun minä sinua avukseni huusin.
24 Rakastakaa Herraa, kaikki hänen hurskaansa!
Herra varjelee uskolliset,
mutta ylpeyttä harjoittaville hän monin kerroin kostaa.
25 Olkaa lujat,
ja olkoon teidän sydämenne rohkea,
te kaikki, jotka varrotte Herraa!

32 psalmi.

Kehoitus synnin tunnustamiseen.

1 Daavidin mietevirsi.
Autuas se, jonka rikos on annettu anteeksi,
jonka synti on peitetty!
2 Autuas se ihminen, jolle Herra ei lue
hänen rikkomuksiansa
ja jonka hengessä ei ole vilppiä!

3 Kun olin vaiti, riutuivat luuni
alituisesta valituksestani.
4 Sillä yöt ja päivät kätesi minua painoi,
ja elinnesteeni kuivui niinkuin kesän kuumassa. Sela.

5 Silloin minä tunnustin sinulle syntini
enkä peittänyt rikkomuksiani,

---

21. Ps. 27: 5. Jer. 36: 26. — **22.** Ps. 144: 1 s. — **23.** Ps. 77: 8 s. Joon. 2: 5. — **25.** Ps. 27: 14.
32. 1. Room. 4: 6 s. — **3.** Sananl. 28: 13. — **4.** Ps. 38: 3, 5. — **5.** 2 Sam. 12: 13. Ps. 65: 4. 1 Joh. 1: 9.

sanoin: »Minä tunnustan Herralle rikokseni»;
niin sinä annoit anteeksi syntieni velan. Sela.

6 Rukoilkoot sentähden sinua kaikki hurskaat
aikana, jona olet löydettävissä.
Ja vaikkakin suuret tulvat tulevat,
eivät ne kuitenkaan ulotu heihin.
7 Sinä olet minun suojani,
sinä varjelet minut hädästä,
annat vapahduksen riemun ympärilläni raikua. Sela.

8 Minä opetan sinua ja opastan sinut tielle,
jota sinun tulee vaeltaa;
minä neuvon sinua, valvon sinua silmilläni.
9 Älkää olko niinkuin järkeä vajaat hevoset ja muulit,
joita täytyy hillitä kuolaimilla ja suitsilla, noilla heidän valjaillansa,
koska eivät muuten sinua lähesty!

10 Jumalattomalla on monta vaivaa,
mutta joka Herraan turvaa,
häntä armo ympäröi.
11 Iloitkaa Herrassa ja riemuitkaa, te vanhurskaat,
ja veisatkaa ilovirsiä, kaikki te oikeamieliset!

33 psalmi.

Kaikkivaltiaan Jumalan ylistys.

1 **R**iemuitkaa Herrassa, vanhurskaat!
Oikeamielisten sopii häntä kiittää.
2 Ylistäkää Herraa kantelin,
soittakaa hänelle kymmenkielisin harpuin!
3 Veisatkaa hänelle uusi virsi,
raiuttakaa riemun sävel!

4 Sillä Herran sana on oikea,
ja kaikki, mitä hän tekee, uskollisuutta.

---

6. Jes. 49: 8. 55: 6., 2 Kor. 6: 2. — **7.** Ps. 27: 5. — **8.** Ps. 25: 12. Jes. 48: 17. — **9.** 2 Kun. 19: 28. Sananl. 26: 3. — **10.** Ps. 5: 13. Sananl. 12: 21. — **11.** Ps. 33: 1. 97: 12. Fil. 4: 4.

33. 1. Ps. 32: 11. — **2.** Ps. 92: 4. — **3.** Ps. 40: 4. 96: 1. 98: 1. Ilm. 5: 9. — **4.** 4 Moos. 23: 19. 1 Sam. 15: 29.

---

32. v. 8 toinen teksti: minä *seuraan sinua* silmilläni.

5 Hän rakastaa vanhurskautta ja oikeutta;
maa on hänen armoansa täynnä.
6 Herran sanalla ovat taivaat tehdyt,
ja hänen suunsa henkäyksellä kaikki niiden joukot.
7 Hän kokoaa meren vedet niinkuin roukkioksi,
panee syvyydet säilytyspaikkoihin.

8 Koko maailma peljätköön Herraa,
kaikki maanpiirin asujat vaviskoot häntä.
9 Sillä hän sanoi, ja tapahtui niin,
hän käski, ja se oli siinä.

10 Herra teki tyhjiksi pakanain suunnitelmat,
saattoi turhiksi kansojen aikeet.
11 Mutta Herran suunnitelma pysyy iankaikkisesti,
hänen sydämensä aikeet suvusta sukuun.
12 Autuas se kansa, jonka Jumala Herra on,
se kansa, jonka hän on valinnut perinnöksensä!

13 Herra katseli taivaasta,
näki kaikki ihmislapset;
14 asunnostaan hän loi katseensa
kaikkiin maan asukkaihin,
15 hän, joka on luonut kaikkien heidän sydämensä,
joka tarkkaa kaikkia heidän tekojansa.
16 Ei kuningas voita paljolla väellänsä,
ei urhoa pelasta hänen suuri voimansa.
17 Pettyy, joka ratsuunsa luottaa,
häntä ei sen suurikaan väkevyys pelasta.

18 Katso, Herran silmä valvoo niitä,
jotka pelkäävät häntä ja luottavat hänen armoonsa —
19 pelastaakseen heidän sielunsa kuolemasta,
elättääkseen heidät nälän aikana.

20 Meidän sielumme odottaa Herraa,
hän on apumme ja kilpemme.

---

5. Ps. 119: 64. — **6.** 1 Moos. 1: 2 s. — **7.** 1 Moos. 1: 9. Job 38: 8 s. Ps. 104: 7 s. — **9.** Ps. 148: 5. Juudit 16: 17. — **10.** Job 5: 12. Ps. 2: 1 s. Sananl. 21: 30. — **11.** Sananl. 19: 21. Jes. 46: 10. — **12.** Ps. 144: 15. — **13.** Sananl. 15: 3. — **14.** Ps. 11: 4. — **15.** Sananl. 16: 1 s., 9. 21: 1 s. — **16.** 1 Sam. 14: 6. 2 Aikak. 14: 11. — **17.** Ps. 20: 8. 147: 10. Sananl. 21: 31. — **19.** Job 5: 20. Ps. 34: 10 s. 37: 19. — **20.** 5 Moos. 33: 29. Ps. 3: 4.

---

33. v. 7 vanhoissa tekstilähteissä: niinkuin *leiliin*, panee . . .

21 Niin, hänestä iloitsee sydämemme,
me turvaamme hänen pyhään nimeensä.
22 Tulkoon armosi meille, Herra,
niinkuin me sinua varromme.

34 psalmi.

Kiitos Herralle, joka auttaa niitä, jotka häntä pelkäävät.

1 Daavidin virsi, kun hän tekeytyi mielipuoleksi Abimelekin edessä, ja tämä karkoitti hänet luotaan, ja hän meni matkaansa.
2 **M**inä kiitän Herraa joka aika,
hänen ylistyksensä on suussani aina.
3 Herrasta sieluni kerskaa,
nöyrät sen kuulevat ja iloitsevat.
4 Ylistäkää kanssani Herraa,
kunnioittakaamme yhdessä hänen nimeänsä!
5 Kun minä Herraa etsin, niin hän vastasi minulle,
ja hän vapahti minut kaikesta pelostani.
6 Jotka katsovat häneen, ne kirkastuvat ilosta,
eikä häpeä heidän kasvojansa punaa.
7 Tässä on kurja, joka huusi, ja Herra kuuli
ja pelasti hänet kaikesta hänen ahdistuksestansa.
8 Herran enkeli asettuu niiden ympärille,
jotka pelkäävät häntä, ja hän vapahtaa heidät.
9 Maistakaa ja nähkää, että Herra on hyvä!
Autuas se mies, joka häneen turvaa!
10 Peljätkää Herraa, te hänen pyhänsä,
sillä häntä pelkääviltä ei mitään puutu!
11 Nuoret leijonat kärsivät puutetta ja näkevät nälkää,
mutta Herran etsijöiltä ei mitään hyvää puutu.
12 Tulkaa, lapset, kuulkaa minua!
Minä opetan teidät Herran pelkoon.
13 Kuka hyvänsä lienet, joka rakastat elämää,
joka toivot elinpäiviä nauttiaksesi onnea,
14 pidätä kielesi pahasta
ja huulesi puhumasta vilppiä!
15 Pysy pahasta poissa ja tee sitä, mikä hyvää on,

---

34. **1.** 1 Sam. 21: 13 s. — **2.** Ps. 104: 33. 146: 2. — **3.** Jer. 9: 24. — **8.** 1 Moos. 32: 1 s. 2 Kun. 6: 17. Ps. 91: 11 s. Jes. 63: 9. — **9.** Ps. 2: 12. 1 Piet. 2: 3. — **10.** Ps. 33: 18 s. 37: 19. — **11.** Ps. 37: 25. Luuk. 1: 53. — **13.** 1 Piet. 3: 10 s. — **14.** Ef. 4: 29. 5: 4. Kol. 4: 6. — **15.** Ps. 37: 27. Jes. 1: 16 s. Aam. 5: 14. Room. 12: 18. Hebr. 12: 14.

---

34. v. 6 toinen teksti: *Katsokaa häneen, niin te kirkastutte ilosta, eikä häpeä kasvojanne punaa!*

etsi rauhaa ja tavoittele sitä!
16 Herran silmät ovat käännetyt vanhurskaihin
ja hänen korvansa heidän huutoansa kohti.
17 Herran kasvot ovat niitä vastaan, jotka tekevät pahaa,
jotta hän hävittäisi heidän muistonsa maasta.
18 Kun vanhurskaat huutavat, niin Herra kuulee
ja vapahtaa heidät kaikesta heidän ahdistuksestansa.
19 Herra on lähellä niitä, joilla on särkynyt sydän,
ja hän pelastaa ne, joilla on murtunut mieli.
20 Monta on vanhurskaalla kärsimystä,
mutta Herra vapahtaa hänet kaikesta.
21 Hän varjelee kaikki hänen luunsa,
ettei niistä yhtään murru.
22 Pahuus tappaa jumalattoman,
ja jotka vanhurskasta vihaavat, ne joutuvat syyhyn.
23 Herra lunastaa palvelijainsa sielut,
eikä joudu syyhyn ainoakaan, joka häneen turvaa.

35 psalmi.

Rukous, että Herra antaisi apua jumalattomia vihollisia vastaan.

1 Daavidin virsi.
Riitele, Herra, minun riitamiesteni kanssa,
sodi niitä vastaan, jotka sotivat minua vastaan!
2 Tempaa kilpi ja suojustin
ja nouse minun avukseni!
3 Ojenna keihäs ja salpaa vainoojiltani tie!
Sano sielulleni: »Minä olen pelastuksesi»!
4 Joutukoot häpeään ja pilkattaviksi,
jotka henkeäni väijyvät;
punastuen peräytykööt,
jotka minulle miettivät pahaa.
5 Olkoot niinkuin akanat tuulessa,
Herran enkelin syöstessä heidät maahan;
6 heidän tiensä olkoon pimeä ja liukas,
Herran enkelin ajaessa heitä takaa.

16. 2 Aikak. 16: 9. Job 36: 7. Ps. 33: 18. — **17.** Job 18: 17. Ps. 73: 20. 109: 15. — **18.** Ps. 145: 18. — **19.** Ps. 51: 19. Jes. 57: 15. 66: 2. Luuk. 18: 13 s. — **21.** 2 Moos. 12: 46. Matt. 10: 30. Joh. 19: 36.
35. 4. Ps. 40: 15. — **5.** Ps. 1: 4. Hoos. 13: 3. — **6.** Joos. 10: 10 s. Ps. 69: 24. Jer. 23: 12.

v. 19 tahi: ne, joilla on *murheellinen henki.*

7 Sillä syyttä he salaa virittivät minulle verkkonsa,
syyttä he kaivoivat hengelleni haudan.
8 Kohdatkoon häntä perikato tietämättänsä,
oma salaverkkonsa vangitkoon hänet,
siihen hän suistukoon surmaksensa.
9 Mutta minun sieluni riemuitkoon Herrasta,
iloitkoon hänen suomastaan pelastuksesta.
10 Kaikki luuni sanokoot: »Herra, kuka on sinun vertaisesi,
joka vapahdat kurjan häntä väkevämmän kädestä,
kurjan ja köyhän hänen ryöstäjänsä vallasta?»
11 Väärät todistajat astuvat esiin,
he minulta tutkivat, mitä en tiedä.
12 He minulle hyvän palkitsevat pahalla;
sieluni on orpo.
13 Mutta heidän sairastaessaan minä puin päälleni surupuvun,
vaivasin itseäni paastoilla
ja rukoilin pää painuksissa.
14 Kuljin, niinkuin hän olisi ollut minulle ystävä, veli,
kävin kuin äitiä surren, murheasussa, kumarruksissa.
15 Mutta he iloitsevat kompastuksestani ja kokoontuvat,
he kokoontuvat minua vastaan, nuo parjaajat, joita en tunne;
he herjaavat herkeämättä,
16 nuo konnat, jotka, kiristellen minulle hampaitansa,
leipäkyrsän edestä pilkkaavat minua.
17 Herra, kuinka kauan sinä katselet tätä?
Päästä heidän valmistamastaan perikadosta minun sieluni,
ainokaiseni nuorten leijonain kynsistä!
18 Niin ylistän sinua suuressa seurakunnassa,
paljon kansan keskessä kiitän.

19 Älä salli niiden iloita minusta,
jotka syyttä ovat vihollisiani,
älä salli niiden ilkkuen iskeä silmää, jotka vihaavat minua
suotta!
20 Sillä ne eivät puhu rauhaa,
vaan ne miettivät, miten puhuisivat petosta

7. Ps. 57: 7. Matt. 22: 15. — **8.** Ps. 7: 16. 141: 10. — **9.** Jes. 61: 10. — **11.** Matt. 26: 60. Luuk. 23: 2, 10. Joh. 18: 30. — **12.** Ps. 109: 5. — **13.** 1 Kun. 18: 42. — **15.** Matt. 26: 3 s. — **16.** Job 16: 9. — **17.** Ps. 22: 21 s. — **18.** Ps. 22: 23 s. 40: 10 s. — **19**: Joh. 15: 25.

35. v. 7 masoreettinen teksti: minulle *verkkohaudan*, syyttä ...
v. 16 toinen teksti: (v. 15 herkeämättä,) *jumalattomasti pilkkaavat pilkkaamistaan ja kiristelevät* minulle hampaitansa. (v. 17)

maan hiljaisia vastaan.
21 Suu selällään minua vastaan he huusivat:
»Kas niin, kas niin! Sen on silmämme nähnyt!»
22 Sinä, Herra, näit sen, älä vaikene siis!
Herra, älä ole minusta kaukana!
23 Heräjä ja nouse, Jumalani ja Herrani,
hankkimaan minulle oikeutta ja ajamaan asiaani!
24 Auta minut oikeuteeni vanhurskautesi mukaan,
Herra, minun Jumalani,
äläkä salli heidän iloita minusta.
25 Älä salli heidän sanoa sydämessänsä:
»Kas niin! Tuota halusimme juuri!»
Älä salli heidän sanoa: »Me olemme hänet nielleet!»
26 Joutukoot häpeään ja punastukoot kaikki,
jotka iloitsevat onnettomuudestani,
peittykööt häpeään ja pilkkaan,
jotka ylvästelevät minua vastaan.
27 Mutta riemuitkoot ja iloitkoot ne,
jotka suovat minulle oikeuteni,
ja sanokoot aina: »Ylistetty olkoon Herra,
joka tahtoo palvelijansa parasta.»
28 Ja minun kieleni puhuu sinun vanhurskauttasi,
sinun kiitostasi kaiket päivät.

36 psalmi.

Jumalattoman pahuus; Jumalan armon suuruus.

1 Veisuunjohtajalle; Herran palvelijan Daavidin virsi.
2 **S**ynti puhuu jumalattomalle hänen sydämessään:
ei ole jumalanpelkoa hänen silmäinsä edessä.
3 Sillä se imartelee häntä hänen silmäinsä edessä,
ettei hän huomaisi pahuuttansa eikä sitä vihaisi.
4 Hänen suunsa sanat ovat vääryyttä ja petosta;
hän on lakannut elämästä taidolla ja tekemästä sitä, mikä hyvää on.
5 Hän miettii vääryyttä vuoteellansa,
hän astuu tielle, joka ei ole hyvä, ei kammo pahaa.

---

21. Job 16: 10. Ps. 22: 8. — **22.** Ps. 22: 12. 38: 22. — **23.** Ps. 44: 24. — **24.** Ps. 7: 9. — **26.** Ps. 40: 15 s. 70: 3. 109: 29. — **27.** Ps. 40: 17. — **28.** Ps. 7: 18.
36. 2. Room. 3: 18. — **3.** Ps. 10: 3. — **5.** Sananl. 4: 16. Miik. 2: 1.

---

v. 21 tahi: he *huutavat:* »Kas . . .
v. 22 tahi: Herra, *näet* sen . . .

6 Herra, taivaisiin ulottuu armosi,
sinun totuutesi pilviin asti.
7 Sinun vanhurskautesi on kuin Jumalan vuoret,
sinun tuomiosi niinkuin suuri syvyys,
ihmistä ja eläintä sinä autat, Herra.
8 Kuinka kallis onkaan armosi, Jumala!
Ihmislapset pakenevat siipiesi suojaan.
9 Huoneesi runsaus ravitsee heidät,
ja suloisuutesi virrasta sinä heitä juotat.
10 Sillä sinun luonasi on elämän lähde;
sinun valossasi me näemme valon.

11 Avarra armosi niille, jotka sinut tuntevat,
ja vanhurskautesi oikeamielisille!
12 Älä salli ylpeän jalan minua tallata,
älä jumalattomien käden karkoittaa minua pois!
13 Tuolla kaatuvat väärintekijät,
ovat maahan syöstyt eivätkä voi nousta.

37 psalmi.

Tyytyköön hurskas kohtaloonsa; jumalattoman menestys on pettäväinen.

1 Daavidin virsi.
Älä vihastu pahain tähden, älä kadehdi väärintekijöitä!
2 Sillä niinkuin heinä he piankin niitetään pois
ja lakastuvat niinkuin vihanta ruoho.
3 Luota Herraan ja tee sitä, mikä hyvää on,
asu maassa ja harrasta totuutta!
4 Iloitse Herrasta, niin hän sinulle antaa,
mitä sydämesi halajaa!

5 Usko tiesi Herran haltuun ja luota häneen,
niin hän viepi sen perille
6 ja tuo vanhurskautesi ilmi niinkuin aamuvalon
ja oikeutesi niinkuin sydänpäivän!

7 Ole hiljaa Herran edessä ja odota häntä!
Älä vihastu häneen, joka menestyy tiellään,
älä mieheen, joka juonia punoo!

---

6. Ps. 57: 11. 108: 5. — **7.** Ps. 145: 15 s. Room. 11: 33. — **8.** Ps. 17: 8. 57: 2. — **9.** Ps. 65: 5. — **10.** Jer. 2: 13. 17: 13. — **13.** Ps. 18: 39. Sananl. 24: 16.

37. 1. Ps. 73: 2 s. Sananl. 23: 17. 24: 19. Saarn. 7: 10. — **2.** Ps. 92: 8. 129: 6. Jaak. 1: 10 s. — **3.** Sananl. 2: 21. — **5.** Ps. 55: 23. Sananl. 16: 3. 1 Piet. 5: 7. — **7.** Saarn. 10: 4.

8 Herkeä vihasta ja heitä kiukku,
älä kiivastu! Siitä koituu vain pahaa.
9 Sillä pahantekijät hävitetään,
mutta jotka Herraa odottavat, ne perivät maan.

10 Hetkinen vain, niin jumalatonta ei ole enää;
kun hänen sijaansa katsot, niin hän on jo poissa.
11 Mutta nöyrät perivät maan
ja iloitsevat suuresta rauhastansa.

12 Jumalaton miettii vanhurskaalle pahaa
ja kiristelee hänelle hampaitansa;
13 mutta Herra nauraa häntä,
sillä hän näkee hänen päivänsä joutuvan.

14 Jumalattomat paljastavat miekkansa ja jännittävät jousensa,
kaataaksensa kurjan ja köyhän,
teurastaakseen ne, jotka ovat oikealla tiellä.
15 Mutta heidän miekkansa käy heidän omaan sydämeensä,
ja heidän jousensa särkyvät.

16 Vanhurskaan vähä vara on parempi
kuin monien jumalattomien tavaran paljous.
17 Sillä jumalattomien käsivarret särjetään,
mutta Herra tukee vanhurskaita.

18 Herra tuntee nuhteettomain päivät,
ja heidän perintönsä pysyy iankaikkisesti.
19 Pahana aikana he eivät joudu häpeään,
ja nälän päivinä heillä on kyllä.

20 Sillä jumalattomat hukkuvat,
ja Herran viholliset ovat kuin niittyjen koreus;
ne häipyvät, niinkuin savu ne häipyvät pois.
21 Jumalaton ottaa lainan eikä maksa,
mutta vanhurskas on armahtavainen ja antelias.
22 Sillä hänen siunaamansa perivät maan,
mutta hänen kiroamansa hävitetään.
23 Herra vahvistaa sen miehen askelet,
jonka vaellus on hänelle mieleen.
24 Vaikka hän lankee, ei hän maahan sorru,
sillä Herra tukee häntä kädestä.

---

8. Ef. 4: 31. — **10.** Job 20: 7 s. — **11.** Ps. 119: 165. Matt. 5: 5. — **12.** Ps. 112: 10. — **13.** Ps. 2: 4. — **14.** Ps. 11: 2. — **16.** Sananl. 15: 16. — **17.** Ps. 1: 6. — **18.** Ps. 139: 16. 1 Piet. 1: 4. — **19.** Ps. 33: 19. 34: 10. — **20.** Ps. 1: 6. 68: 3. — **21.** 5 Moos. 28: 12, 44. Syr. 29: 2.

25 Olen ollut nuori ja olen vanhentunut,
mutta vanhurskasta en ole nähnyt hyljättynä
enkä hänen lapsensa kerjäävän leipää.
26 Aina hän on armahtavainen ja antaa lainaksi,
ja hänen jälkeläisiänsä seuraa siunaus.

27 Pysy pahasta poissa ja tee sitä, mikä hyvää on,
niin saat jäädä asumaan iankaikkisesti!
28 Sillä Herra rakastaa oikeutta
eikä hylkää hurskaitansa;
he varjeltuvat iankaikkisesti,
mutta jumalattomien jälkeläiset hävitetään.
29 Vanhurskaat saavat periä maan
ja asua siinä iankaikkisesti.

30 Viisautta puhuu vanhurskaan suu,
ja hänen kielensä opettaa sitä, mikä on oikein.
31 Hänen Jumalansa laki on hänen sydämessään,
hänen askelensa eivät horju.

32 Jumalaton vaanii vanhurskasta
ja tavoittelee häntä tappaaksensa.
33 Mutta Herra ei heitä häntä hänen käsiinsä
eikä tuomitse häntä syylliseksi,
kun hänen kanssaan oikeutta käydään.
34 Odota Herraa ja ota hänen tiestänsä vaari,
niin hän korottaa sinut maan perijäksi,
ja sinä saat nähdä, kuinka jumalattomat hävitetään!

35 Minä näin jumalattoman uhmailevan
ja levitteleivän kuin juureva, viheriöivä puu;
36 mutta kun ohi kuljettiin, katso, ei häntä enää ollut;
minä etsin häntä, vaan häntä ei löytynyt mistään.
37 Tarkkaa nuhteetonta ja katso rehellistä:
rauhan miehellä on tulevaisuus,
38 mutta luopuneet hukkuvat kaikki,
ja jumalattomien tulevaisuus häviää!

---

25. Syr. 2: 10 s. — **26.** Ps. 112: 5. Luuk. 6: 34 s. — **27.** Ps. 34: 15. — **28.** Ps. 21: 11. — **30.** Sananl. 10: 31. 31: 26. — **31.** Ps. 40: 9. Jes. 51: 7. — **32.** Ps. 10: 9. — **35.** 1 Sam. 25: 2 s. Job 20: 5 s. Ps. 52: 3, 9. — **36.** Ps. 10: 15. — **37.** Sananl. 23: 17 s. — **38.** Ps. 5: 5 s. Viis. 3: 19.

---

37. v. 28 vanhoissa tekstilähteissä: hurskaitansa; *pahanilkiset hukkuvat, ja* jumalattomien . . .
v. 36 vanhoissa tekstilähteissä: ohi *kuljin*, katso . . .
v. 37 vanhoissa tekstilähteissä: *Noudata nuhteettomuutta ja harjoita rehellisyyttä:* rauhan . . .

39 Mutta vanhurskasten pelastus tulee Herralta,
hän on heidän linnansa ahdingon aikana.
40 Herra auttaa heitä ja vapahtaa heidät,
vapahtaa jumalattomista ja pelastaa heidät,
sillä he turvaavat häneen.

38 psalmi.

Kuritusta kärsivä rukoilee huojennusta, turvaten ainoastaan Herraan.

1 Daavidin virsi; syntiä tunnustettaessa.
2 **H**erra, älä rankaise minua vihassasi,
älä kiivastuksissasi minua kurita!
3 Sillä sinun nuolesi ovat uponneet minuun,
kätesi on laskeutunut raskaana päälleni.

4 Ei ole ruumiissani tervettä paikkaa sinun vihastuksesi tähden
eikä luissani rauhaa syntini tähden.
5 Sillä minun rikkomukseni vyöryvät pääni yli,
ovat kuin raskas kuorma minulle liian raskaat.

6 Haavani haisevat, märkivät
minun houkkamaisuuteni tähden.
7 Minä käyn kyyryssä, aivan kumarassa,
kuljen murheasussa kaiket päivät.

8 Sillä lanteeni ovat polttoa täynnä,
eikä ole ruumiissani tervettä paikkaa.
9 Olen voimaton ja runneltu rikki,
sydämeni tuskassa minä parun.

10 Herra, sinä tiedät kaikki minun haluni
eikä huokaukseni ole salassa sinulta.
11 Rajusti sydämeni sykkii,
voimat ovat minulta menneet,
silmieni valo — sekin minulta puuttuu.

12 Ystäväni ja tuttavani vierovat vitsaustani
ja läheisimpäni seisovat minusta kaukana.
13 Jotka väijyvät henkeäni, ne virittävät pauloja eteeni,
ja jotka tahtovat saattaa minut onnettomuuteen, ne tuumivat turmiotani
ja miettivät petosta kaiket päivät.

---

39. Ps. 9: 10. 46: 2. — **40.** Dan. 6: 23.
38. **2.** Ps. 6: 2. Jer. 10: 24. — **3.** 5 Moos. 32: 23. Job 6: 4. Ps. 32: 4. — **5.** Esr. 9: 6. Ps. 40: 13. 88: 17. Valit. 1: 14. — **12.** Job 19: 13 s. Ps. 27: 10. 88: 19.

14 Mutta minä olen niinkuin kuuro, en mitään kuule,
ja niinkuin mykkä, joka ei suutansa avaa.
15 Ja minä olen niinkuin mies, joka ei mitään kuule,
ja jonka suu ei kykene sanomaan vastaan.

16 Sillä minä varron sinua, Herra,
sinä vastaat minulle, Herra, minun Jumalani;
17 sillä minä sanon: älkööt iloitko minusta,
älkööt ylvästelkö minua vastaan, kun jalkani horjuu.
18 Olenhan kaatumaisillani,
ja tuskani on aina edessäni;
19 sillä minä tunnustan rikkomukseni,
murehdin syntini tähden.
20 Viholliseni ovat virkeät, voimakkaat,
ja niitä on paljo, jotka vihaavat minua syyttä.
21 He palkitsevat hyvän pahalla
ja vainoavat minua, koska pyrin hyvään.
22 Älä hylkää minua, Herra,
minun Jumalani, älä ole kaukana minusta!
23 Riennä avukseni, Herra, minun pelastukseni!

39 psalmi.

Kurituksen alainen muistelee elämän katoavaisuutta ja rukoilee Herralta armoa.

1 Veisuunjohtajalle, Jedutunille; Daavidin virsi.
2 **M**inä sanoin: »Tahdon ottaa vaarin vaelluksestani,
etten syntiä tekisi kielelläni;
tahdon ottaa suustani vaarin, että suistan sen,
niin kauan kuin jumalaton on edessäni.»
3 Olin ääneti, hiljaa, olin vaiti, onnesta osattomana,
mutta tuskani yltyi.
4 Sydän rinnassani hehkui;
näitä miettiessäni minussa syttyi tuli,
ja niin minä puhkesin kielelläni puhumaan.

5 Herra, opeta minua ajattelemaan loppuani,
ja mikä on päivieni mitta,

---

14. Ps. 39: 2, 10. Jes. 53: 7. — **20.** Ps. 3: 2. — **21.** Ps. 35: 12. 119: 95. — **22.** Ps. 22: 12. — **23.** Ps. 35: 3. 40: 14. **39. 1.** 1 Aikak. 25: 1. — **2.** Ps. 17: 3. — **3.** Ps. 38: 14, 18. — **4.** Ps. 119: 53. — **5.** Ps. 90: 12.

---

39. v. 3 tahi: olin *visusti* vaiti, mutta . . .
v. 5 tahi: (v. 4 puhumaan:) »Herra . . . . . . (v. 7) saa.»

tunteakseni, kuinka olen katoavainen!
6 Katso, kämmenen leveydeksi sinä päiväni panit,
ja elinaikani on edessäsi kuin ei mitään.
Tuulen henkäystä vain ovat kaikki ihmiset,
kuinka lujina he seisonevatkin! Sela.
7 Varjoina vain he vaeltavat,
he touhuavat vain turhaa;
he kokoavat aarteita eivätkä tiedä, kuka ne saa.

8 Mitä minä siis odotan, Herra?
Panen toivoni sinuun yksin.
9 Päästä minut kaikista synneistäni,
älä pane minua houkkain pilkaksi!
10 Minä olen ääneti enkä suutani avaa.
Sillä sinä teit sen.
11 Käännä vitsauksesi minusta pois,
sillä minä menehdyn kätesi iskuihin!
12 Kun kuritat ihmistä rankaisemalla häntä synnin tähden,
kulutat sinä niinkuin koi hänen ihanuutensa.
Tuulen henkäystä vain ovat kaikki ihmiset! Sela.

13 Kuule minun rukoukseni, Herra,
ota huutoni korviisi!
Älä ole vaiti itkiessäni,
sillä olenhan vieraana luonasi,
olenhan suojattisi niinkuin kaikki isänikin!
14 Käännä katseesi minusta pois,
jotta ilostuisin,
ennenkuin lähden eikä minua enää ole!

40 psalmi.

Pelastetun kiitos ja rukous.

1 Veisuunjohtajalle; Daavidin virsi.
2 **M**inä hartaasti odotin Herraa,
ja hän kumartui puoleeni ja kuuli minun huutoni.
3 Ja hän nosti minut surmankuopasta, lokaisesta liejusta,
ja asetti jalkani kalliolle,
hän vahvisti askeleni.

6. Job 14: 1 s. 16: 22. Ps. 62: 10. 90: 5 s. 144: 4. — **7.** Job 8: 9. 14: 2. Saarn. 2: 18, 21. 5: 13, 15. Luuk. 12: 20 s. — **10.** Ps. 38: 14. — **12.** Ps. 6: 8. — **13.** 1 Moos. 47: 9. 3 Moos. 25: 23. 1 Aikak. 29: 15. Ps. 119: 19. Hebr. 11: 13. 1 Piet. 2: 11. — **14.** Job 7: 16. 10: 20 s. 14: 6. **40.** **2.** Ps. 18: 7. 27: 14. — **3.** Ps. 31: 9. 69: 15.

4 Hän pani suuhuni uuden virren,
kiitoslaulun Jumalallemme.
Sen näkevät monet ja peljästyvät
ja luottavat Herraan.
5 Autuas se mies, joka luottamuksensa panee Herraan,
eikä käänny ylpeiden puoleen
eikä valheeseen eksyväisten puoleen!

6 Herra, minun Jumalani, ihmeesi ja ajatuksesi
ovat meitä kohtaan olleet niin suuret,
että vertaistasi ei ole mitään;
niistä minä puhuisin, niitä julistaisin,
mutta niitä ei voi luetella.
7 Teurasuhriin ja ruokauhriin et sinä mielisty;
vaan korvani sinä avasit,
et sinä polttouhria etkä syntiuhria vaadi.
8 Silloin minä sanoin: »Katso, minä tulen;
minun tehtäväni on kirjassa säädettynä.
9 Sinun tahtosi, Jumalani, teen mielihalulla,
ja sinun lakisi on sydämessäni.»
10 Minä olen julistanut vanhurskauden ilosanomaa suuressa seurakunnassa;
katso, en sulkenut huuliani.
Sinä, Herra, sen tiedät.
11 En ole peittänyt sinun vanhurskauttasi sydämeeni,
vaan olen puhunut uskollisuudestasi ja suomastasi pelastuksesta,
en ole salannut armoasi ja totuuttasi suurelta seurakunnalta.

12 Ethän sinä sulje minulta laupeuttasi, Herra,
sinun armosi ja totuutesi varjelkoot minua aina.
13 Sillä minua saartavat lukemattomat onnettomuudet,
minun syntini ovat ottaneet minut kiinni,
niin etten voi enää nähdä;
minulla on niitä enemmän kuin hiuksia päässä,
ja rohkeuteni on minulta mennyt.
14 Taivu, Herra, minua vapahtamaan!
Riennä avukseni, Herra!
15 Joutukoot häpeään ja punastukoot kaikki,

---

6. 2 Moos. 15: 11. Ps. 92: 6. 139: 17 s. — **7.** Ps. 51: 18 s. Jes. 1: 11. Miik. 6: 7. Hebr. 10: 5 s. — **8.** Joh. 5: 39, 46. Hebr. 10: 7. — **9.** Ps. 37: 31. — **10.** Ps. 22: 23, 26. 35: 18. — **12.** Ps. 61: 8. — **13.** Ps. 38: 11. — **14.** Ps. 70: 2 s. — **15.** Ps. 35: 4.

---

40. v. 10 tahi: Minä *julistan* . . . . . . en *sulje* huuliani.
v. 11 tahi: En *peitä* . . . vaan *puhun* . . . en *salaa* armoasi . .

jotka henkeäni väijyvät, sen minulta riistääksensä;
peräytykööt ja tulkoot häpeään,
jotka tahtovat minulle onnettomuutta.
16 Tyrmistyköõt häpeästänsä ne,
jotka minulle sanovat: »Kas niin, kas niin!»
17 Iloitkoot ja riemuitkoot sinusta kaikki,
jotka sinua etsivät;
jotka autuuttasi rakastavat, he sanokoot aina:
»Ylistetty olkoon Herra.»
18 Minä olen kurja ja köyhä,
mutta Herra pitää minusta huolen.
Sinä olet apuni ja vapauttajani;
minun Jumalani, älä viivy!

41 psalmi.

Herrassa on apu vihollisia vastaan.

1 Veisuunjohtajalle; Daavidin virsi.
2 **A**utuas se, joka vaivaista holhoo!
Hädän päivänä Herra hänet pelastaa.
3 Herra varjelee häntä ja pitää häntä hengissä,
niin että häntä maassa mainitaan onnelliseksi,
etkä sinä anna häntä hänen vihollistensa raivon valtaan.
4 Herra tukee häntä tautivuoteessa;
hänen sairastaessaan sinä hänen vuoteensa kokonaan muutat.

5 Minä sanoin: »Herra ole minulle armollinen, paranna sieluni,
sillä minä olen tehnyt syntiä sinua vastaan!»
6 Viholliseni puhuvat minusta pahaa:
»Milloin hän kuollee ja hänen nimensä kadonnee?»
7 Ja jos joku tulee minua katsomaan, puhuu hän valhetta,
hänen sydämensä keräilee häijyyttä,
sitten hän menee ja purkaa sitä kadulla.
8 Kaikki vihamieheni kuiskuttelevat minusta
ja miettivät pahaa minua vastaan:
9 »Turmio mikä lie, on tarttunut häneen,
ja hän makaa siinä eikä enää nouse.»

16. Ps. 35: 21. — **17.** Ps. 34: 3 s. 35: 27.
41. **2.** Ps. 112: 5, 9. Sananl. 14: 21. 19: 17. Jes. 58: 7. Matt. 5: 7. Jaak. 2: 13. — **3.** Dan. 4: 24. — **4.** 2 Kun. 20: 7. — **5.** Ps. 6: 3. — **8.** Luuk. 11: 54.

41. v. 3 tahi: vihollistensa *ahnauden* valtaan.
v. 5 tahi: Minä *sanon:* »Herra . . .
v. 9 tahi: »*Rutto* mikä lie . . .

10 Ystävänikin, johon luotin, joka leipääni söi,
nostaa kantapäänsä minua vastaan.

11 Mutta sinä, Herra, armahda minua ja auta minut ylös,
niin minä sen heille maksan!
12 Siitä minä tiedän sinun mielistyneen minuun,
että viholliseni eivät saa riemuita minusta.
13 Nuhteettomuuteni tähden sinä minua tuet
ja suot minun seisoa kasvojesi edessä ainiaan.

14 Kiitetty olkoon Herra, Israelin Jumala,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Amen. Amen.

TOINEN KIRJA.

42 psalmi.

Maanpakolaisen ikävä Jumalan pyhäkköön.

1 Veisuunjohtajalle; koorahilaisten mietevirsi.
2 **N**iinkuin peura ikävöi vesipuroille,
niin minun sieluni ikävöi sinua, Jumala.
3 Sieluni janoo Jumalaa, elävää Jumalaa.
Milloin pääsen näkemään Jumalan kasvot?
4 Kyyneleni ovat ruokani päivin ja öin,
kun minulle kaiken päivää sanotaan:
»Missä nyt on Jumalasi?»
5 Sydämeni vuotaa suruun,
kun muistelen,
kuinka minä juhlasaatossa väkijoukon mukana kuljin,
sitä Jumalan huoneeseen johtaen,
riemun ja kiitoksen kaikuessa.
6 Miksi murehdit sieluni,
ja olet minussa niin levoton?

10. Ps. 55: 14 s. Matt. 26: 14 s. Mark. 14: 10. Luuk. 22: 4. Joh. 13: 18. Ap. t. 1: 16 s. — **13.** 1 Aikak. 17: 27. Ps. 18: 21.
42. 1. 1 Aikak. 6: 22 s. 9: 19. — **3.** Ps. 63: 2 s. 84: 3. — **4.** Ps. 79: 10. 80: 6. 102: 10. — **5.** Ps. 27: 4. — **6.** Ps. 43: 5.

42. v. 3 masoreettinen teksti: pääsen *esiintymään Jumalan kasvojen eteen?*

Odota Jumalaa! Vielä kerran minä ylistän häntä
siitä pelastuksesta, joka tulee hänen kasvoistansa.

7 Minun Jumalani, sieluni on murheissansa;
siksi sinua muistan Jordanin mailla,
Hermonin kukkuloilla ja Misarin vuorella.
8 Koskiesi pauhussa syvyys syvyydelle huutaa,
kaikki arjusi ja aaltosi vyöryvät ylitseni.
9 Päivällä Herra antaa minulle armonsa,
ja yöllä minä hänelle veisaan,
ja rukoilen elämäni Jumalaa.
10 Jumalalleni, kalliolleni, minä sanon:
»Miksi unohdit minut? Miksi minun täytyy käydä murheasussa,
vihollisten ahdistaessa?
11 Minun luitani jäytää,
kun viholliseni minua solvaavat,
sanoen kaiken päivää: »Missä nyt on Jumalasi?»
12 Miksi murehdit, sieluni,
ja miksi olet minussa niin levoton?
Odota Jumalaa! Vielä kerran minä ylistän häntä,
pelastajaani ja Jumalaani.

43 psalmi.

Jatkoa edelliseen psalmiin.

1 **A**uta minut oikeuteeni, Jumala,
ja aja asiani armotonta kansaa vastaan!
Pelasta minut kavaloista ja kieroista ihmisistä!
2 Sillä sinä olet minun Jumalani, minun turvani.
Miksi minut hylkäsit?
Miksi minun täytyy käydä murheasussa
vihollisten ahdistaessa?

3 Lähetä valosi ja totuutesi!
Ne johdattakoot minua,
ne vieköööt minut pyhälle vuorellesi ja asuntoosi,

7. 5 Moos. 3: 8. — **8.** Ps. 69: 3. 88: 8. — **9.** Ps. 92: 3. — **10.** Ps. 13: 2 s. 43: 2. — **11.** Ps. 115: 2. — **12.** Ps. 43: 5.
43. **1.** Ps. 26: 1. — **2.** Ps. 42:. 10. — **3.** 2 Sam. 6: 17. Ps. 15: 1 s.

v. 6 toinen teksti: häntä, *pelastajaani ja Jumalaani.* (v. 7) Sieluni . . .
v. 12 tahi: häntä *siitä, että hän on minun pelastukseni ja minun Jumalani.*
43. v. 2 tahi: Miksi *olet* minut *hyljännyt?*

4 jotta saisin astua Jumalan alttarin eteen.
Jumalan eteen, joka on iloni ja riemuni,
sekä kantelin kiittää sinua, Jumala, minun Jumalani.
5 Miksi murehdit, sieluni,
ja miksi olet minussa niin levoton?
Odota Jumalaa! Vielä kerran minä ylistän häntä,
pelastajaani ja Jumalaani.

44 psalmi.

Jumalan kansan rukous vihollisten ahdistaessa.

1 Veisuunjohtajalle; koorahilaisten mietevirsi.
2 **J**umala, me olemme omin korvin kuulleet,
isämme ovat kertoneet meille,
minkä teon sinä teit heidän päivinänsä, muinaisina päivinä.
3 Sinä karkoitit kädelläsi pakanat,
mutta isämme sinä sijoitit sinne;
sinä hävitit kansat,
mutta isämme sinä annoit levitä.
4 Sillä eivät he miekallansa valloittaneet maata,
eikä heidän käsivartensa auttanut heitä,
vaan sinun oikea kätesi, sinun käsivartesi ja kasvojesi valo,
koska olit mielistynyt heihin.
5 Sinä, Jumala, sinä olet kuninkaani,
toimita Jaakobille apu!
6 Sinun avullasi paiskaamme ahdistajamme maahan,
sinun nimesi avulla me tallaamme vastustajamme.
7 Sillä jouseeni minä en luota,
eikä miekkani minua auta.
8 Vaan sinä pelastat meidät ahdistajistamme
ja saatat vihamiehemme häpeään.
9 Jumalasta me kerskaamme kaiket päivät,
ja ylistämme nimeäsi iankaikkisesti. Sela.

10 Ja kuitenkin sinä hylkäsit meidät ja saatoit häpeään,
etkä lähde sotaan joukkojemme kanssa.
11 Sinä käänsit meidät vihollista pakoon,

---

4. Ps. 26: 6. — **5.** Ps. 42: 6, 12.
44. 2. 5 Moos. 6: 20 s. Ps. 78: 3. — **3.** 2 Moos. 15: 17. 5 Moos. 7: 1 s. Ps. 9: 6. 80: 9. — **4.** 2 Moos. 33: 14. 4 Moos. 6: 25. 5 Moos. 7: 8. Joos. 24: 12. — **5.** Ps. 74: 12. — **6.** Ps. 18: 39. 60: 14. — **7.** 1 Sam. 17: 45. Ps. 20: 8. — **9.** Ps. 54: 8. — **10.** Ps. 60: 12.

v. 5 tahi: häntä *siitä, että hän on minun pelastukseni ja minun Jumalani.*

ja vihamiehemme saavat ryöstää mielin määrin.
12 Sinä annat meidät alttiiksi kuin teuraslampaat,
ja olet hajoittanut meidät pakanain sekaan.
13 Sinä myöt kansasi pilahintaan
etkä saamastasi mitään hyödy.
14 Sinä panet meidät naapuriemme häväistäviksi,
ympäristömme pilkattaviksi ja ivattaviksi.
15 Sinä teet meidät sananparreksi pakanain suussa,
panet kansat pudistelemaan päätänsä meille.
16 Kaiket päivät on häväistykseni edessäni,
ja häpeä peittää kasvoni,
17 kun kuulen solvaajan ja parjaajan äänen
ja näen kostonhimoisen vihollisen katseen.

18 Tämä kaikki kohtasi meitä,
vaikkemme ole unohtaneet sinua,
vaikkemme sinun liittoasi rikkoneet.
19 Ei ole sydämemme luopunut sinusta,
eikä askelemme poikenneet polultasi,
20 että sen vuoksi olisit meidät musertanut aavikkosusien asuinmailla
ja peittänyt pilkkopimeään.
21 Jos olisimme unohtaneet Jumalamme nimen
ja ojentaneet kätemme vierasta Jumalaa kohti,
22 eikö Jumala olisi sitä selville saanut,
hän, joka tuntee sydämen salaisuudet?
23 Emme suinkaan; sinun tähtesihän meitä kuoletetaan kaiken päivää,
meitä pidetään teuraslampaina.

24 Herää, miksi makaat, Herra?
Valveu, älä iäksi meitä hylkää!
25 Miksi kasvosi peität,
miksi unhotat kurjuutemme ja ahdistuksemme?
26 Sillä sielumme on painunut tomuun,
ruumiimme vaipunut maahan.
27 Nouse meitä auttamaan
ja lunasta meidät armosi tähden!

---

13. 5 Moos. 32: 30. Tuom. 2: 14. Hes. 30: 12. — **14.** Ps. 79: 4. — **15.** Ps. 109: 25. — **16.** Ps. 69: 20. — **17.** Ps. 74: 10. — **22.** Ps. 7: 10. — **23.** Room. 8: 36. — **24.** Ps. 35: 23. Matt. 8: 24 s. — **25.** Ps. 13: 2. 69: 18.

---

44. v. 20 tahi: peittänyt *kuoleman varjoon.*

45 psalmi.

Ylistyslaulu kuninkaan ja hänen morsiamensa kunniaksi.

1 Veisuunjohtajalle; »Liljat»-laulun sävelellä; koorahilaisten mietevirsi; laulu rakkaudesta.
2 **S**ydämestäni uhkuvat ihanat sanat,
minä runoilen runoni kuninkaan kunniaksi,
kieleni on kuin kerkeän kirjurin kynä.

3 Sinä olet ihmislapsista ihanin,
suloutta on vuodatettu huulillesi,
sentähden Jumala on siunannut sinut iankaikkisesti.
4 Vyöttäy miekkaasi, sankari,
kunniaasi ja kirkkauteesi!
5 Ja menesty kirkkaudessasi!
Nouse sotavaunuihin
puolustamaan totuutta, nöyryyttä ja vanhurskautta,
ja niin oikea kätesi on opettava sinulle ihmeteltäviä tekoja!
6 Nuolesi ovat terävät, kansoja kaatuu allesi;
nuolesi tunkeuvat kuninkaan vihollisten sydämiin.
7 Jumala, sinun valtaistuimesi pysyy iäti ja ainiaan;
sinun valtakuntasi valtikka on oikeuden valtikka.
8 Sinä rakastat vanhurskautta,
ja vääryyttä sinä vihaat;
sentähden on Jumala, sinun Jumalasi
voidellut sinut riemun öljyllä
enemmän kuin kumppanisi.

9 Vaatteistasi tuoksuu mirha, aloe ja kassia,
norsunluisista linnoista kaikuu iloksesi kantelen soitto.
10 Kuningasten tyttäriä on sinun armaittesi joukossa,
oikealla puolellasi seisoo kuningatar,
Oofirin kullalla koristettu.
11 Kuule, tytär, katso ja kallista korvasi,
unhota kansasi ja isäsi huone,
12 jotta kuningas saisi halun sinun kauneuteesi!
Sillä hän on sinun herrasi; kumarra häntä!
13 Ja Tyyron tytär etsii suosiotasi lahjoillaan,
ja kansan rikkaimmat samoin.
14 Iki-ihanuutta on kuninkaan tytär tuolla sisällä,
hänen pukunsa on kultakirjokangasta;
15 kirjailluissa vaatteissansa
häntä saatetaan kuninkaan luo.

45. **2.** Ps. 2: 6. — **3.** Kork. v. 5: 10 s. Luuk. 4: 22. — **5.** Ps. 72: 4. — **7.** 2 Sam. 7: 13, 16. 89: 5. 110: 2. Hebr. 1: 8 s. — **11.** 1 Moos. 12: 1. — **13.** Ps. 68: 30. 72: 10. 87: 4. Jes. 23: 18. 60: 6 s.

Neitsyet seuraavat häntä,
hänen ystävättärensä tuodaan tykösi.
16 Iloiten ja riemuiten saatetaan heitä,
ja he astuvat kuninkaan linnaan.
17 Poikasi astukoot isiesi sijaan;
asettaos heidät ruhtinaiksi kaikkeen maahan.
18 Minä saatan nimesi muistettavaksi suvusta sukuun;
sentähden kansat ylistelevät sinua
ainiaan ja iankaikkisesti.

46 psalmi.

Jumala on turvamme ja linnamme.

1 Veisuunjohtajalle; koorahilaisten laulu, korkeassa äänialassa.
2 **J**umala on turvamme ja voimamme,
apumme hädässä aivan taattu.
3 Sentähden emme pelkäisi, vaikka maa mullistuisi
ja vuoret vajoaisivat meren syvyyteen,
4 vaikka sen aallot kuohuisivat pauhaten
ja sen raivosta vuoret järkkyisivät. Sela.

5 On virta, joka haaroinensa ilahuttaa Jumalan kaupunkia,
Korkeimman pyhää asuntoa.
6 Jumala asuu siinä, eikä se horju,
aamun koittaessa Jumala sitä auttaa.
7 Pakanat riehuivat, valtakunnat horjuivat:
kun hän jylisi äänellänsä, hyllyi maa.
8 Herra Sebaot on kanssamme,
Jaakobin Jumala on linnamme. Sela.

9 Tulkaa, katselkaa Herran töitä!
Hän tekee maan päällä hämmästyttäviä tekoja
10 hän lakkauttaa sodat maailman ääriin asti:
jouset hän särkee, keihäät katkoo,
vaunut tulessa polttaa.
11 »Tauotkaa ja tietäkää: minä olen Jumala,
minä olen korkea kansojen keskellä,
minä olen maan päällä korkea!»
12 Herra Sebaot on kanssamme,
Jaakobin Jumala on linnamme. Sela.

---

17. Matt. 19: 28. Ilm. 1: 6. 5: 10. — **18.** Ps. 22: 31 s. 72: 17.

46. **4.** Ps. 65: 8. 93: 3 s. 124: 4 s. Jes. 17: 12 s. — **5.** Ps. 48: 2. — **6.** Ps. 30: 6. — **8.** Room. 8: 31. — **9.** Ps. 66: 5. — **10.** Ps. 76: 4. — **11.** Jes. 30: 15.

---

46. v. 10 vanhoissa tekstilähteissä: katkoo, *kilvet* tulessa . . .

47 psalmi.

Ylistysvirsi Herralle, kaiken maailman kuninkaalle.

1 Veisuunjohtajalle; koorahilaisten virsi.
2 **P**aukuttakaa käsiänne, kaikki kansat,
kajahuttakaa Jumalalle riemuhuuto,
3 sillä Herra, Korkein, on peljättävä,
kaiken maailman suuri kuningas!
4 Hän saattoi kansat meidän allemme
ja kansakunnat jalkaimme alle.
5 Hän valitsee meille perintömaamme,
joka on Jaakobin, hänen rakastettunsa, ylpeys. Sela.
6 Jumala astui ylös riemun raikuessa,
Herra pasunain pauhatessa.

7 Veisatkaa Jumalalle, veisatkaa,
veisatkaa, kuninkaallemme veisatkaa,
8 sillä Jumala on kaiken maan kuningas!
Veisatkaa kiitosvirsi!
9 Jumala hallitsee pakanoita,
Jumala istuu pyhällä istuimellaan.
10 Kansain parhaat ovat kokoontuneet
yhtyäkseen Aabrahamin Jumalan kansaksi,
sillä maan kilvet ovat Jumalan;
hän on korotettu korkealle.

48 psalmi.

Kiitoslaulu Jerusalemin pelastuksen johdosta.

1 Laulu, koorahilaisten virsi.
2 **S**uuri on Herra ja suuresti ylistettävä
Jumalamme kaupungissa, pyhällä vuorellansa.
3 Kauniina kohoaa, kaiken maan ilona,
pohjan puolella Siionin vuori,
suuren kuninkaan kaupunki.
4 Jumala on sen linnoissa
tehnyt itsensä turvana tunnetuksi.
5 Sillä katso, kuninkaat kokoontuivat,

---

47. **2.** Ps. 66: 1. 97: 1 s. — **3.** Sak. 14: 9. Mal. 1: 14. — **4.** Ps. 18: 48. — **6.** Ps. 68: 19. — **9.** Ps. 22: 29. — **10.** Ps. 68: 32. 97: 9. 102: 16, 23.

48. **2.** Ps. 76: 2 s. — **3.** Matt. 5: 35. — **4.** Ps. 46: 6. — **5.** 2 Aikak. 20: 1 s.

---

47. v. 10 vanhoissa tekstilähteissä: kokoontuneet *Aabrahamin Jumalan luo*, sillä . . .

hyökkäsivät yhdessä esiin.
6 Mutta niin pian kuin sen näkivät, he hämmästyivät,
peljästyivät ja pakenivat pois.
7 Vavistus valtasi heidät siellä,
tuska niinkuin synnyttäjän tuska.
8 Itätuulella sinä särjet Tarsiin haahdet.
9 Niinkuin siitä kuulimme, niin me sen nyt näimme,
Herran Sebaotin kaupungissa, Jumalamme kaupungissa;
Jumala pitää sen pystyssä iankaikkisesti. Sela.

10 Me sinun temppelissäsi ajattelemme sinun armoasi, Jumala.
11 Niinkuin nimesi, Jumala, niin kiitoksesikin
ulottuu hamaan maailman ääriin saakka:
oikea kätesi on vanhurskautta täynnä.
12 Siionin vuori iloitsee,
Juudan tyttäret riemuitsevat
sinun tuomioistasi.
13 Kiertäkää Siion ja käykää sen ympäri,
lukekaa sen tornit!
14 Painakaa mieleenne sen muurit, kulkekaa sen linnat,
kertoaksenne niistä tulevalle polvelle!
15 Sillä tämä on Jumala, meidän Jumalamme, ainiaan ja iankaikkisesti;
hän on johtava meitä kuolemaan asti.

49 psalmi.

Jumalattomien maallinen onni on katoavainen.

1 Veisuunjohtajalle; koorahilaisten virsi.
2 **K**uulkaa tätä, kaikki kansat,
ottakaa tämä korviinne, kaikki maailman asukkaat,
3 sekä alhaiset että ylhäiset,
niin rikkaat kuin köyhät!
4 Suuni puhuu viisautta,
ja sydämeni ajatus on syvää tietoa.
5 Minä kallistan korvani mietelmille,
selvitän arvoitukseni kantelen kielin.

6 Miksi pahoina päivinä pelkäisinkään,
vaikka väijyjäini vääryys saartaa minua!

---

8. Jes. 33: 23. — **12.** Ps. 97: 8. — **15.** Jes. 25: 9.
49. 5. Ps. 78: 2.

---

48. v. 15 tahi: meitä. »*Kuole*» laulun sävelellä. Toinen teksti: meitä. *Korkeassa äänialassa.*

7 He luottavat tavaraansa
ja kerskaavat suuresta rikkaudestaan.
8 Kukaan ei voi lunastaa veljeänsä
eikä hänestä Jumalalle sovitusta maksaa,
9 sillä heidän sielunsa lunnaat ovat liian kalliit
ja jäävät iäti suorittamatta;
10 ei voi, niin että hän saisi ainiaan elää
ja pääsisi näkemästä hautaa.
11 Vaan hänen täytyy nähdä, että viisaat kuolevat,
että houkka ja järjetön niinikään hukkuvat
ja jättävät toisille tavaransa.
12 Heidän luulonsa on, että heidän huoneensa pysyvät iäti
ja heidän asuntonsa polvesta polveen;
he nimittävät maatiloja nimensä mukaan.
13 Mutta loistossaankaan ihminen ei ole pysyväinen,
hän on niinkuin eläin, joka hukkuu.
14 Tämä on niiden kohtalo, jotka luottavat itseensä,
ja niiden, jotka heitä seuraten mielistyvät heidän puheisiinsa.
Sela.
15 Niinkuin lampaita heitä ajetaan tuonelaan,
kuolema heitä kaitsee,
ja oikeamieliset vallitsevat heitä huomenen tullen,
ja heidän hahmonsa tuonela kalvaa,
eikä heillä asuntoa ole.
16 Mutta Jumala lunastaa minun sieluni tuonelan vallasta,
sillä hän ottaa minut huostaansa. Sela.
17 Älä pelkää, kun joku rikastuu,
kun hänen talonsa loisto lisääntyy!
18 Sillä kuollessaan hän ei vie mitään myötänsä,
eikä hänen loistonsa seuraa häntä sinne.
19 Vaikka hän eläessään kiittää itseään onnelliseksi,
vaikka sinua ylistävät, kun vietät hyviä päiviä,
20 täytyy sinun mennä isiesi luo,
jotka eivät ikinä enää valoa näe.
21 Loistossaankin ihminen on ymmärrystä vailla,
hän on niinkuin eläin, joka hukkuu.

---

9. Matt. 16: 26. — **11.** Saarn. 2: 16, 18. Jer. 17: 11. — **13.** Saarn. 3: 19. — **16.** Ps. 73: 24. — **17.** Ps. 37: 1, 7. — **18.** Job 27: 16, s. Ps. 39: 7. Baaruk 3: 18. Luuk. 12: 15 s.

---

49. v. 8 toinen teksti: *Mutta kukaan ei voi lunastaa itseänsä eikä itsestään* Jumalalle . . .
v. 12 vanhoissa tekstilähteissä: *Haudat ovat iäti heidän huoneinansa, heidän asuntoinansa* polvesta . . .
v. 14 tahi: niiden *tie*, jotka *ovat täynnä itseluottamusta* . . .
. . . jotka *heidän jälkeensä* mielistyvät . . .
v. 21 toinen teksti: *Mutta loistossaankaan ihminen ei ole pysyväinen*, hän . . . (vert. v. 13.)

50 psalmi.

Oikeata jumalanpalvelusta on nuhteeton vaellus eivätkä uhrit.

1 Aasafin virsi.
Herra, väkevä Jumala, puhuu
ja kutsuu koko maailman koolle
auringon noususta sen laskuun saakka.
2 Siionista, tuosta kaikkein ihanimmasta,
Jumala ilmestyy kirkkaudessa.
3 Meidän Jumalamme tulee eikä tule ääneti,
hänen edellänsä polttaa tuli,
ja hänen ympärillänsä pauhaa myrsky.
4 Hän kutsuu taivaat tuolta ylhäältä ja maan,
tuomitakseen kansansa:
5 »Kootkaa eteeni minun hurskaani,
jotka uhrein ovat tehneet kanssani liiton!»
6 Silloin taivaat julistivat hänen vanhurskauttaan,
sillä Jumala on tuomari. Sela.
7 »Kuule, kansani, minä puhun,
Israel, minä varotan sinua!
Olen Jumala, sinun Jumalasi olen.
8 En minä teurasuhreistasi sinua soimaa,
sillä polttouhrisi ovat edessäni aina.
9 En tahdo härkiä talostasi
enkä kauriita tarhoistasi,
10 sillä minun ovat kaikki metsän eläimet
ja tuhansien vuorien karja.
11 Minä tunnen kaikki vuorien linnut,
ja mitä kedolla liikkuu, ne minä tiedän.
12 Vaikkapa isoaisinkin, en sitä sanoisi sinulle;
minunhan maanpiiri on ja kaikki, mikä siinä on.
13 Minäkö söisin härkäin lihaa
taikka joisin kauristen verta?
14 Uhraa Jumalalle kiitos
ja täytä lupauksesi Korkeimmalle!
15 Ja huuda minua avuksesi hädän päivänä,
niin minä autan sinua ja sinä olet kiittävä minua!»

16 Mutta jumalattomalle Jumala sanoo:
»Kuinka sinä rohkenet puhua minun ohjeistani
ja pitää minun liittoani suussasi?

50. 2. Ps. 48: 3. — **3.** Ps. 97: 3 s. — **4.** 5 Moos. 31: 28. — **6.** 1 Moos. 18: 25. Ps. 97: 6. — **8.** Jes. 1: 11. Jer. 6: 20. — **12.** Job 41: 2. Ps. 24: 1. 1 Kor 10: 26. — **13.** Aam. 5: 21 s. Miik. 6: 7. — **14.** Hebr. 13: 15. — **15.** Ps. 13: 6. 91: 15. Matt. 7: 7. — **16.** Room. 2: 17 s.

17 Sinähän vihaat kuria
ja heität sanani selkäsi taakse.
18 Kun näet varkaan, niin mielistyt häneen,
ja pidät yhtä avionrikkojain kanssa.
19 Sinä päästät suusi puhumaan pahaa,
ja kielesi vilppiä kutoo.
20 Sinä istut ja parjaat veljeäsi,
panettelet äitisi poikaa.
21 Näin sinä teet, ja minäkö olisin vaiti?
Luuletko, että minä olen sinun kaltaisesi?
Minä nuhtelen sinua
ja asetan tämän sinun silmäisi eteen.
22 Tajutkaa tämä te, jotka unhotatte Jumalan,
jotten murjoisi teitä,
kenenkään pelastamatta!
23 Joka uhraa kiitosta, se minua kunnioittaa;
joka ottaa tiestänsä vaarin,
hänelle minä näytän Jumalan autuuden.»

51 psalmi.

Synnintunnustus ja rukous jälleen armoihin ottamisesta.

1 Veisuunjohtajalle; Daavidin virsi,
2 kun Naatan profeetta tuli hänen luokseen, sen jälkeen kuin hän oli ryhtynyt Batsebaan.
3 **A**rmahda minua, Jumala, armostasi,
suuresta laupeudestasi pyyhi minun rikkomukseni pois!
4 Pese minut puhtaaksi rikoksestani,
puhdista minut synnistäni!
5 Sillä minä tunnen rikkomukseni,
syntini on edessäni aina.
6 Sinua ainoata vastaan minä olen tehnyt syntiä,
ja tehnyt sitä, mikä on pahaa sinun silmissäsi,
jotta sinut sanoissasi huomattaisiin vanhurskaaksi ja tuomitessasi puhtaaksi.
7 Katso, synnissä minä olen syntynyt,
ja synnissä minut äitini siitti.
8 Katso, sinä tahdot, että sydänkammioissa asukoon totuus,
sinä opetat minua sisimmässäni tajuamaan viisautta.

---

18. Sananl. 29: 24. — **23.** Ps. 91: 16. Luuk. 2: 30. **51.** **2.** 2 Sam. 12: 1 s. — **3.** Luuk. 18: 13. — **6.** Room. 3: 4. — **7.** 1 Moos. 8: 21. Job 14: 4. 25: 4. Joh. 3: 6.

---

50. v. 18 vanhoissa tekstilähteissä: niin *juokset hänen mukaansa*, ja . . .

9 Puhdista minut isopilla, että puhdistuisin,
pese minut, että tulisin valkeammaksi kuin lumi!
10 Suo minun kuulla iloa ja riemua,
anna iloita luiden, jotka rikoit!
11 Peitä kasvosi, ettet näkisi syntejäni,
pyyhi pois kaikki rikkomukseni!
12 Jumala, luo minuun puhdas sydän
ja viritä minuun uusi, vakava henki!
13 Älä heitä minua kasvojesi edestä pois,
äläkä ota minulta pyhää henkeäsi!
14 Anna minulle jälleen autuuden ilo,
ja anna tuekseni alttiuden henki!
15 Tahdon luopuneille opettaa tiesi,
jotta syntiset palajaisivat luoksesi.
16 Päästä minut verivelasta, Jumala, minun pelastukseni Jumala,
suo kieleni ylistää vanhurskauttasi!
17 Herra, avaa huuleni,
jotta suuni julistaisi sinun kiitostasi!
18 Sillä et sinä halua teurasuhria, sen minä antaisin kyllä;
polttouhri ei ole sinulle mieleen.
19 Jumalalle mieluinen uhri on murtunut mieli;
murtunutta ja särkynyttä sydäntä et sinä, Jumala, hylkää.
20 Tee armossasi hyvää Siionille,
rakenna Jerusalemin muurit!
21 Silloin ovat sinulle mieleen oikeat uhrit,
polttouhrit ja kokonaisuhrit;
silloin härkiä alttarillesi uhriksi tuodaan.

52 psalmi.

Herran armossa on turva väkivaltaa ja panettelua vastaan.

1 Veisuunjohtajalle; Daavidin mietevirsi,
2 kun edomilainen Dooeg tuli ja ilmoitti Saulille, sanoen hänelle: »Daavid on mennyt Ahimelekin taloon».
3 **M**iksi kerskaat pahuudestasi, sinä hirmuvaltias?
Jumalan armo pysyy alati.
4 Kielesi kutoo turmiota,

9. 3 Moos. 14: 4, 6 s. 4 Moos. 19: 18. Jes. 1: 18. — **12.** Hes. 11: 19. 36: 26. — **14.** Room. 8: 15. — **18.** Ps. 40: 7. 50: 8 s. Hoos. 6: 6. — **19.** 2 Sam. 12: 13. Ps. 34: 19. Jes. 66: 2. — **21.** Ps. 4: 6. Hebr. 13: 15.
52. **2.** 1 Sam. 22: 9 s. — **4.** Ps. 57: 5. Jaak. 3: 6.

51. v. 19 tahi: on *murheellinen henki; murheellista* ja . . . . . . Jumala, *halveksi.*
52. v. 4 tahi: *Sinä suunnittelet turmiota, kielesi* on . . .

se on kuin terävä partaveitsi, sinä vehkeilijä.
5 Sinä rakastat pahaa etkä hyvää,
puhut valhetta etkä totta. Sela.
6 Vain surman sanat ovat sinulle rakkaat,
sinä petollinen kieli.
7 Niinpä Jumala sinut kukistaa ainiaaksi,
hän tarttuu sinuun ja raastaa sinut majastasi
ja repäisee juurinesi elävien maasta. Sela.
8 Ja vanhurskaat näkevät sen ja pelkäävät,
ja he nauravat häntä:
9 »Katso, siinä on mies, joka ei pitänyt Jumalaa turvanansa,
vaan luotti suureen rikkauteensa
ja uhmaili himoissansa».
10 Mutta minä olen niinkuin vihreä öljypuu Jumalan huoneessa,
minä luotan Jumalan armoon iäti ja ainiaan.
11 Minä kiitän sinua iäti, että sen teit,
ja odotan hurskaittesi parissa sinun nimeäsi,
sillä se on hyvä.

53 psalmi.

Valitus yleisestä turmeluksesta.

1 Veisuunjohtajalle; »Sairaus»-laulun sävelellä; Daavidin mietevirsi.
2 **H**oukat sanovat sydämessänsä: »Ei ole Jumalaa».
Pahasti ja ilkeästi he harjoittavat vääryyttään;
ei ole ketään, joka tekee, mikä hyvää on.
3 Herra katsoo taivaasta ihmislapsiin
nähdäksensä, onko ketään ymmärtäväistä,
ketään, joka etsii Jumalaa.
4 Mutta kaikki he ovat luopuneet,
kaikki tyynni turmeltuneet;
ei ole yhtäkään, joka tekee, mikä hyvää on,
ei yhden yhtäkään.
5 Eivätkö he mitään älyä, nuo väärintekijät,
jotka minun kansaani syövät,
niinkuin leipää syödään,
eivätkä avuksensa huuda Herraa.
6 Siinä heidät valtasi kauhu,
missä ei mitään kauhun syytä ollut;
sillä Jumala hajoitti niiden luut, jotka sinua saarsivat.

8. Ps. 58: 11. — **9.** Ps. 49: 7. 62: 11. — **10.** Ps. 92: 13 s.
53. **2.** Ps. 10: 4. 14: 1 s. — **3.** Room. 3: 10 s.

v. 9 vanhoissa tekstilähteissä: uhmaili *varallisuudessansa.*»
v. 11 toinen teksti: ja *julistan* hurskaittesi . . .

Sinä saatoit heidät häpeään,
sillä Jumala hylkäsi heidät.
7 Oi, että Israelin pelastus tulisi Siionista!
Kun Herra kääntää kansansa kohtalon,
silloin Jaakob riemuitsee, Israel iloitsee.

54 psalmi.

Avunhuuto väkivaltaista vihollista vastaan.

1 Veisuunjohtajalle; kielisoittimin; Daavidin mietevirsi,
2 kun siifiläiset tulivat ja sanoivat Saulille: »Daavid piilee luonamme».
3 **J**umala, pelasta minut nimelläsi,
aja asiaani voimallasi!
4 Jumala, kuule rukoukseni,
ota korviisi suuni sanat!
5 Sillä muukalaiset nousivat minua vastaan,
ja väkivaltaiset väijyvät henkeäni,
he eivät pidä Jumalaa silmäinsä edessä. Sela.
6 Katso, Jumala on auttajani,
Herra on sieluni tuki.
7 Hän kostaa vihamiehilleni heidän pahuutensa;
tuhoa heidät uskollisuudessasi!
8 Niin minä alttiisti sinulle uhraan,
ylistän nimeäsi, Herra, koska se on hyvä.
9 Sillä sinä vapahdit minut kaikesta hädästä,
ja silmäni katseli kyllikseen vihollisiani.

55 psalmi.

Rukous, että Herra antaisi apua vihamiehiä ja petollisia ystäviä vastaan.

1 Veisuunjohtajalle; kielisoittimin; Daavidin mietevirsi.
2 **J**umala, ota korviisi rukoukseni,
äläkä kätkey, kun minä anon armoa!
3 Kuuntele minua ja vastaa minulle!
Minä tuskissani valitan ja huokaan,

---

7. 1 Moos. 49: 18. Luuk. 10: 24.
54. **2.** 1 Sam. 23: 19 s. 26: 1 s. — **3.** Ps. 20: 2. 31: 4. — **5.** Ps. 10: 4. 86: 14. — **8.** Ps. 92: 2. — **9.** Ps. 59: 11. 91: 8.

---

54. v. 5 toinen teksti: Sillä *ylpeämieliset* nousivat . . .
v. 7 toinen teksti: *Kohdatkoon vihamiehiäni* heidän . . .

4 kun vihamieheni huutavat ja jumalattomat ahdistavat;
sillä he vyöryttävät päälleni onnettomuutta
ja vainoavat minua vihassaan.
5 Sydän povessani vavahtelee,
kuoleman kauhut valtaavat minut.
6 Pelko ja vavistus yllättävät minut,
ja kauhistus minut kietoo.
7 Ja minä sanon: jospa minulla olisi siivet kuin kyyhkysellä,
niin lentäisin ja saisin levon!
8 Katso, minä pakenisin kauas
ja asustaisin erämaassa. Sela.
9 Nopeasti minä rientäisin suojapaikkaan,
myrskytuulta ja rajuilmaa pakoon.

10 Hämmennä, Herra, tee eripuraisiksi heidän kielensä,
sillä minä näen kaupungissa väkivaltaa ja riitaa.
11 Yöt ja päivät he sitä kiertävät sen muureilla,
ja siellä vallitsee tuho ja turmio.
12 Onnettomuus siellä asuu,
sorto ja petos ei sen torilta poistu.

13 Sillä minua ei solvaa vihollinen,
sen minä kestäisin,
eikä minua vastaan ylvästele vihamieheni,
hänen edestään minä lymyisin;
14 vaan sinä, minun vertaiseni,
sinä, ystäväni ja uskottuni —
15 me, jotka elimme suloisessa ystävyydessä,
jotka väen kohinassa vaelsimme yhdessä Jumalan huoneeseen.

16 Karatkoon kuolema heidän kimppuunsa,
menkööt elävältään tuonelaan,
sillä heidän asunnoissaan, heidän sydämessään
vallitsee sula pahuus.
17 Mutta minä huudan Jumalaa,
ja Herra pelastaa minut.
18 Illoin, aamuin, keskipäivälläkin minä valitan ja huokaan,
ja hän kuulee ääneni.
19 Hän pelastaa sieluni rauhaan,
etteivät minua saavuta,
vaikka heitä onkin paljon minua vastaan.
20 Jumala kuulee ja vastaa heille,

55. 5. Ps. 18: 5 s. — **8.** Jer. 9: 2. — **10.** 1 Moos. 11: 9. — **14.** 2 Sam. 16: 23. Ps. 41: 10. — **16.** 4 Moos. 16: 33. — **18.** Dan. 6: 10. — **19.** Ps. 56: 3.

55. v. 20 vanhoissa tekstilähteissä: ja *nöyryyttää heitä,* hän . . .

hän, joka hallitsee aikojen alusta. Sela.
Sillä he eivät mieltänsä muuta
eivätkä pelkää Jumalaa.
21 Tuo mies kävi käsiksi niihin, joiden kanssa hän eli rauhassa,
hän liittonsa rikkoi.
22 Hänen suunsa on sulavampi voita,
mutta sydämessänsä on sota;
hänen sanansa ovat lipeämmät kuin öljy,
mutta kuitenkin kuin paljastetut miekat.
23 Laske taakkasi Herran kantaa!
Hän pitää sinusta huolen;
ei hän salli vanhurskaan horjua koskaan.
24 Mutta sinä, Jumala, syökset heidät syvyyden kuiluun,
murhamiehet ja petturit eivät puoleen ikäänsä pääse.
mutta minä turvaan sinuun.

56 psalmi.

Turvallinen rukous vihollisten vainotessa.

1 Veisuunjohtajalle; »Mykkä kyyhkynen kaukaisessa maassa»-
laulun sävelellä; Daavidin laulu, kun filistealaiset ottivat hänet kiinni Gatissa.
2 **J**umala, ole minulle armollinen,
sillä ihmiset tahtovat musertaa minut,
alinomaa he kahakoivat ja ahdistavat minua!
3 Alinomaa vihamieheni tahtovat musertaa minut;
niin, monet käyvät ylpeästi minun kimppuuni.
4 Milloin pelko minut valtaa,
silloin minä turvaan sinuun.
5 Jumala auttaa minua ylistämään hänen sanaansa,
Jumalaan minä turvaan enkä mitään pelkää.
Mitä voisivatkaan ihmiset minulle tehdä!

6 Alinomaa he selittävät sanojani väärin,
kaikki heidän ajatuksensa ovat minun pahakseni.
7 He ahdistavat, he väijyvät minua,

22. Ps. 57: 5. 59: 8. Jer. 9: 8. — **23.** Ps. 37: 5. 121: 3. Matt. 6: 25 s. Luuk. 12: 22. 1 Piet. 5: 7. — **24.** Ps. 5: 7.
56. 1. 1 Sam. 21: 10 s. Ps. 34: 1. — **3.** Ps. 3: 2. — **5.** 2 Aikak. 32: 8. Ps. 27: 1. 78: 39. Jer. 17: 5. Hebr. 13: 6.

v. 22 masoreettinen teksti: *Liukkaat ovat hänen suunsa kermaiset sanat*, mutta . . .
56. v. 1 toinen teksti: Veisuunjohtajalle; »*Kaukaisten tammien kyyhkynen*»-laulun . . .

he vakoilevat askeleitani,
sillä he tavoittelevat henkeäni.
8 Hekö pelastuisivat tuossa pahuudessansa!
Vihassasi, Jumala, syökse kansat maahan!
9 Olet lukenut pakolaispäiväni;
kyyneleni ovat kootut leiliisi;
ovathan ne merkityt kirjaasi.
10 Viholliseni väistyvät kerran, silloin kun huudan;
sen tiedän, että Jumala on minun puolellani.
11 Jumala auttaa minua ylistämään hänen sanaansa,
Herra auttaa minua ylistämään hänen sanaansa.
12 Jumalaan minä turvaan enkä mitään pelkää.
Mitä voisivatkaan ihmiset minulle tehdä!

13 Jumala, minun on täytettävä sinulle lupaukseni,
minä maksan sinulle kiitosuhrit.
14 Sillä sinä pelastit sieluni kuolemasta,
jopa jalkanikin kompastumasta,
jotta vaeltaisin Jumalan edessä,
elämän valossa.

57 psalmi.

Rukous ja kiitosvirsi hädässä.

1 Veisuunjohtajalle; »Älä turmele»-laulun sävelellä; Daavidin
laulu, kun hän pakeni Saulia luolaan.
2 **O**le minulle armollinen, Jumala, ole minulle armollinen,
sillä sinuun sieluni turvaa!
Minä turvaan sinun siipiesi suojaan,
kunnes hävityksen myrsky menee ohitse.
3 Minä huudan Jumalaa, Korkeinta, avukseni,
Jumalaa, joka asiani perille ajaa.
4 Hän lähettää taivaasta ja pelastaa minut,
kun sortajani solvaa. Sela.
Jumala lähettää armonsa ja totuutensa.
5 Jalopeurat ympäröivät minua,
panen maata tulta tuiskuavien keskelle,
ihmislasten keskelle, joiden hampaat ovat keihäitä ja nuolia
ja kieli terävä miekka.

---

8. Ps. 59: 6, 14. — **9.** Ps. 10: 14. Mal. 3: 16. — **12.** Ps. 118: 6. — **13.** Ps. 66: 13. — **14.** Ps. 116: 8 s.

57. 1. 1 Sam. 22: 1. 24: 4 s. Ps. 142: 1. — **2.** Ps. 17: 8. 36: 8. 91: 4. — **5.** Ps. 55: 22. 59: 8.

---

v. 9 vanhoissa tekstilähteissä: pakolaispäiväni, *kokoa leiliisi kyyneleni!* Ovathan . . .

6 Ylennä itsesi yli taivasten, Jumala,
levitköön kunniasi yli kaiken maan!

7 Verkon he virittivät jalkaini eteen,
painoivat sieluni maahan,
kaivoivat eteeni kuopan,
siihen suistuivat itse. Sela.
8 Sydämeni on turvassa, Jumala,
sydämeni on turvassa;
tahdon veisata ja soittaa.
9 Heräjä, sieluni; heräjä, harppu ja kannel!
Tahdon herättää aamuruskon.
10 Herra, sinua minä ylistän kansojen joukossa,
soitan kiitostasi kansakuntien keskessä.
11 Sillä armosi ulottuu taivaisiin
ja totuutesi pilviin asti.
12 Ylennä itsesi yli taivasten, Jumala,
levitköön kunniasi yli kaiken maan!

58 psalmi.

Vääriä tuomareita kohtaa Jumalan kosto.

1 Veisuunjohtajalle; »Älä turmele»-laulun sävelellä; Daavidin laulu.
2 **P**uhutteko tosiaan vanhurskautta, te jumalat,
tuomitsetteko ihmislapsia oikeuden mukaan?
3 Päinvastoin, te suunnittelette sydämessänne pahoja hankkeita,
jakelette maan päällä kättenne väkivaltaa.
4 Jumalattomat ovat olleet väärällä tiellä syntymästään asti,
valehtelijat ovat olleet eksyksissä äitinsä kohdusta saakka.
5 Myrkky heissä on niinkuin käärmeen myrkky,
he ovat kuin kuuro kyy, joka korvansa tukkii,
6 jottei kuulisi lumoojan ääntä,
taitavan loitsijan taikoja.
7 Jumala, särje heiltä hampaat suusta!
Herra, murra nuorten leijonain raateluhampaat!

---

7. Ps. 7: 16. 9: 16. 35: 7. — **8.** Ps. 108: 2 s. — **9.** Ps. 30: 13. — **11**: Ps. 36: 6.

58. 2. Ps. 82: 2. Jes. 56: 10. — **4.** Jes. 48: 8. — **5.** Jer. 17: 23. Hes. 12: 2. Ap. t. 7: 57. — **7.** Ps. 3: 8.

---

58. v. 2 masoreettinen teksti: vanhurskautta *mykkyydessänne*, tuomitsetteko, *te ihmislapset*, oikeuden . . .
v. 3 vanhoissa tekstilähteissä: hankkeita, *kätenne jakelevat väkivaltaa maan päällä.*

8 Haihtukoot pois niinkuin kurehtuva vesi;
kun he ampuvat nuolensa, olkoot ne kuin kärkeä vailla.
9 Olkoot he niinkuin etana, joka sulaa ja katoaa,
niinkuin vaimon keskoiset, jotka eivät aurinkoa nähneet.
10 Ennenkuin patanne tuntee tulen orjantappuroista,
niin hän vihurillaan pyyhkäisee ne pois, sekä tuoreet että palavat.
11 Vanhurskas iloitsee, kun näkee koston,
jumalattoman veressä hän jalkansa pesee.
12 Silloin ihmiset sanovat: »Tosiaan, vanhurskas saa palkan;
tosiaan, on olemassa Jumala, joka jakaa maailmassa oikeutta».

59 psalmi.

Syyttömästi vainottu turvaa Jumalaan.

1 Veisuunjohtajalle; »Älä turmele»-laulun sävelellä. Daavidin
laulu, kun Saul lähetti vartioimaan hänen taloansa, tappaak-
seen hänet.
2 **J**umalani, pelasta minut vihollisistani,
saata minut suojaan vastustajiltani!
3 Pelasta minut väärintekijöistä,
murhamiehistä vapauta minut!
4 Sillä katso, he vaanivat henkeäni;
julmuudessaan he ahdistavat minua,
vaikka en ole rikkonut enkä syntiä tehnyt, Herra.
5 Ilman minun syytäni he juoksevat ja valmistautuvat;
heräjä, tule vastaani ja katso!
6 Ja sinä, Herra, Jumala Sebaot, Israelin Jumala,
valveu kostamaan kaikille pakanoille!
Älä säästä ketään uskotonta petturia! Sela.

7 Joka ilta he tulevat jälleen, ulvovat kuin koirat
ja kiertelevät kaupunkia pitkin.
8 Katso, he purkavat suustaan kiukkuansa,
miekkoja on heidän huulillansa,
sillä: »Kuka sen kuulee?»
9 Mutta sinä, Herra, naurat heitä,
pidät pilkkanasi kaikkia pakanoita.

---

8. Job 14: 10 s. Ps. 64: 4 s. — **9.** Job 3: 16. — **11.** Ps. 54: 9. — **12.** Ps. 7: 9, 12. 37: 37 s. 2 Tess. 1: 5.
59. 1. 1 Sam. 19: 11 s. — **8.** Ps. 55: 22. 57: 5. 120: 4. — **9.** Ps. 2: 4. 37: 13.

---

v. 10 tahi: Ennenkuin *liha teidän padassanne on tuntenut orjantappuratulen*, niin hän *vie sen vihurillaan pois*, *olipa se raakaa tai kiehunutta.*

10 Sinä väkevyyteni, sinua minä varron,
sillä Jumala on linnani.
11 Jumalani tuo minulle armonsa,
Jumala näyttää minulle vihamiehistäni koston.

12 Älä heitä tapa, jottei kansani sitä unhottaisi!
Voimallasi pane heidät harhailemaan ja kukista heidät,
sinä kilpemme, Herra!
13 Jokainen heidän huultensa sana on heidän suunsa synti,
ja joutukoot he ylpeydessään kiinni,
kirousten ja valheiden tähden, joita puhuvat.
14 Hävitä heidät vihassasi, hävitä heidät olemasta,
ja tietäkööt, että Jumala hallitsee Jaakobissa
hamaan maailman ääriin asti! Sela.

15 Joka ilta he tulevat jälleen, ulvovat kuin koirat
ja kiertelevät kaupunkia pitkin.
16 He harhailevat ruuan haussa;
jos eivät tule ravituiksi, murisevat he.
17 Mutta minä veisaan sinun väkevyydestäsi
ja riemuitsen aamulla armostasi,
sillä sinusta tuli minulle linna
ja pakopaikka hädän päivänä.
18 Sinä, väkevyyteni, sinulle veisaan kiitosta,
sillä Jumala on linnani, armorikas Jumalani.

60 psalmi.

Avunhuuto sodassa kärsityn tappion jälkeen.

1 Veisuunjohtajalle; »Todistuksen lilja»-laulun sävelellä; Daavidin laulu, opetettavaksi,
2 kun hän taisteli »Kahden virran» syyrialaisia ja Sooban syyrialaisia vastaan ja Jooab palasi ja voitti Suolalaaksossa edomilaiset, kaksitoista tuhatta miestä.
3 **J**umala, sinä olet hyljännyt meidät, hajoittanut meidät,
olet vihastunut. Saata meidät entisellemme!
4 Sinä olet järkyttänyt maan, halkoillut sen,
korjaa sen repeämät, sillä se horjuu!

---

11. Ps. 54: 9. — **12.** 1 Moos. 4: 12. — **16.** Jes. 8: 21 s. — **17.** Ps. 92: 2 s.
60. **2.** 2 Sam. 8: 3, 13. 10: 7. 1 Aikak. 18: 3 s.

---

59. v. 10 masoreettinen teksti: *Heidän väkevyytänsä vastaan minä sinua* varron . . .
60. v. 2 tahi: taisteli *Aram-Naharaimia ja Aram-Soobaa* vastaan . . .

5 Panit kansasi kovia kokemaan,
meitä huumauksen viinillä juotit.
6 Sinä olet antanut lipun niille, jotka sinua pelkäävät,
jotta pakenisivat jousta. Sela.
7 Jotta sinun rakkaasi pelastuisivat,
niin vapahda meidät oikealla kädelläsi
ja vastaa meille!

8 Jumala on puhunut pyhäkössänsä:
»Olen riemuitseva, olen Sikemin jakava
ja mittaava Sukkotin laakson.
9 Minun on Gilead, minun on Manasse,
Efraim on pääni suojus,
valtikkani Juuda.
10 Mooab on pesuastiani,
Edomiin minä nakkaan kenkäni,
riemuitsen Filistean maasta.»

11 Kuka vie minut varustettuun kaupunkiin?
Kuka saattaa minut Edomiin?
12 Etkö sinä, Jumala, hyljännyt meitä?
Ethän, Jumala, lähtenytkään meidän sotajoukkojemme kanssa
13 Anna meille apusi ahdistajaa vastaan,
sillä turhuutta on ihmisten apu!
14 Jumalan avulla me teemme voimatöitä,
hän tallaa vihollisemme maahan.

61 psalmi.

Maanpakolaisen rukous kuninkaan puolesta.

1 Veisuunjohtajalle; kielisoittimin; Daavidin virsi.
2 **K**uule, Jumala, huutoni,
tarkkaa rukoustani!
3 Maan ääristä minä sinua huudan,
kun sydämeni nääntyy:
saata minut kalliolle, joka muuten on minulle liian korkea!
4 Sillä sinä olet turvapaikkani,
vahva torni vihollista vastaan.

---

5. Ps. 75: 9. Jes. 51: 17, 22. Jer. 25: 15 s. — **7.** Ps. 108: 7 s. — **9.** 1 Moos. 49: 10. — **10.** 4 Moos. 24: 17 s. 2 Sam. 8: 1 s., 13 s. — **12.** Ps. 44: 10. — **13.** Ps. 56: 5. 146: 3. Jer. 17: 5. — **14.** Ps. 44: 6.
61. 4. Ps. 71: 3. Sananl. 18: 10. Nah. 1: 7.

v. 10 masoreettinen teksti: kenkäni; *riemuitse minusta, Filistean maa!*»

5 Suo minun asua majassasi iäti,
suo minun paeta siipiesi suojaan! Sela.

6 Sillä sinä, Jumala, kuulet lupaukseni,
sinä annat heidän perintönsä niille, jotka nimeäsi pelkäävät.
7 Sinä lisäät elinpäiviä kuninkaalle,
suot hänen vuotensa kestää polvesta polveen.
8 Hallitkoon hän Jumalan kasvojen edessä iät kaiket,
anna armosi ja totuutesi hänen suojaksensa!
9 Niin minä veisaan nimesi kiitosta ainiaan,
jotta joka päivä lupaukseni täyttäisin.

62 psalmi.

Ainoastaan Jumalalta tulee pelastus.

1 Veisuunjohtajalle; Jedutunin tavoin; Daavidin virsi.
2 **A**inoastaan Jumalaa sieluni hiljaa vartoo,
häneltä pelastukseni tulee.
3 Ainoastaan hän on kallioni ja pelastukseni;
hän on linnani, en enää kovin horju.
4 Kuinka kauan te ahdistatte yksinäistä miestä,
hänet yhdessä surmataksenne,
niinkuin hän olisi kaatuva seinä,
niinkuin murtunut muuri?
5 He miettivät vain, miten syöstä hänet korkeudestaan,
heille valhe on rakas;
he siunaavat suullaan
ja kiroavat sydämessänsä. Sela.
6 Ainoastaan Jumalaa, sieluni, hiljaa varro!
Hän toivoni toteuttaa.
7 Ainoastaan hän on kallioni ja pelastukseni,
hän on linnani, minä en horju.
8 Jumalassa on pelastukseni ja kunniani;
luja kallioni, turvani Jumala on.
9 Luota häneen joka aika, sinä kansa,
vuodattakaa hänelle sydämenne!
Jumala on turvamme. Sela.

10 Tuulen henkäystä vain ovat ihmislapset,

---

5. Ps. 27: 5. 36: 8. 2 Sam. 7: 11 s. — **8.** Ps. 40: 12.
62. 2. Ps. 42: 6. Jes. 30: 15. — **3.** Ps. 18: 3. — **5.**
Jer. 9: 8. — **10.** Ps. 39: 6, 12. 146: 3 s. Jes. 40: 15, 17.
41: 24. Dan. 5: 27.

---

61. v. 6 toinen teksti: lupaukseni, sinä *täytät niiden pyynnön,* jotka . . .

pettymystä mahtavat miehet;
vaa'assa he eivät mitään paina,
ovat tuulen henkäystä kaikki tyynni.
11 Älkää luottako kiskomalla saatuun tavaraan,
ryöstetystä älkää turhia toivoko!
Jos rikkautta karttuu,
älkää sitoko sydäntänne siihen!
12 Jumala on sen sanonut kerran,
kahdesti olen sen kuullut,
että valta on Jumalan.
13 Ja sinun, Herra, on armo;
sillä sinä maksat kullekin hänen tekojensa mukaan.

63 psalmi.

Jumalan ikävöiminen ja luottamus hänen apuunsa.

1 Daavidin virsi, kun hän oli Juudan erämaassa.
2 **J**umala, sinä olet minun Jumalani,
sinua minä varhain etsin,
sinua sieluni janoo, sinua ruumiini kaihoo,
kuivassa maassa, joka vedetönnä nääntyy.
3 Näin minä sinua katselin pyhäkössä,
nähdäkseni valtasi ja kunniasi.
4 Sillä sinun armosi on parempi kuin elämä,
huuleni ylistävät sinua.
5 Niin siunaan siis sinua kaiken ikäni,
sinun nimeesi käteni nostan.
6 Sieluni ravitaan niinkuin ytimellä ja rasvalla,
ja suuni sinua ylistää riemuisin huulin,
7 kun vuoteessani sinua muistelen
ja ajattelen sinua yövartioiden vieriessä.
8 Sillä sinusta minä sain auttajan,
ja minä riemuitsen siipiesi suojassa.
9 Minun sieluni riippuu sinussa kiinni,
sinun oikea kätesi minua tukee.

---

11. Job 31: 24. Luuk. 12: 16 s. 1 Tim. 6: 17. — **13.** Job 34: 11. Sananl. 24: 12. Jer. 32: 19. Matt. 16: 27. Room. 2: 6. 1 Kor. 3: 8. 2 Kor. 5: 10. Ilm. 22: 12.
63. 1. 2 Sam. 15: 23 s. — **2.** Ps. 5: 4. 42: 2 s. 84: 3. — **3.** Ps. 27: 4. — **5.** Ps. 104: 33. — **8.** Ps. 61: 5. — **9.** Ps. 18: 36. Jes. 41: 10.

---

62. v. 11 tahi: tavaraan, *ryöstettyyn älkää turhaan turvatko!*
63. v. 2 toinen teksti: kaihoo, *niinkuin kuiva maa*, joka . . .

10 Mutta nuo väijyvät omaksi turmioksensa henkeäni,
he menevät maan syvyyksiin.
11 Heidät annetaan miekalle alttiiksi,
he joutuvat aavikkosusien saaliiksi.
12 Mutta kuningas on iloitseva Jumalasta;
riemuitseva on jokainen, joka hänen kauttansa vannoo,
sillä suu tukitaan valehtelijoilta.

64 psalmi.

Avunpyyntö salakavalia vihollisia vastaan.

1 Veisuunjohtajalle; Daavidin virsi.
2 **K**uule, Jumala, ääneni, kun valitan,
varjele elämääni, etten tarvitse vihollista peljätä!
3 Suojele minua pahojen vehkeilyltä,
väärintekijäin riehunnalta,
4 jotka hiovat kielensä teräväksi kuin miekan,
jännittävät jousensa, nuolinaan myrkylliset sanat,
5 salaa ampuaksensa viattoman!
He ampuvat häntä äkkiä eivätkä pelkää.
6 He päättävät keskenänsä pahan tuuman,
sopivat salaa pannaksensa pauloja;
he sanovat: »Kukapa meidät nähnee!»
7 He miettivät konnantöitä:
»Nyt meillä on valmiina hyvin mietitty juoni».
Niin, miehen sisin ja sydän on pohjaton kuilu!
8 Silloin Jumala heidät nuolella ampuu,
äkkiä iskut kohtaavat heitä.
9 Heidät kaadetaan maahan, heidän oma kielensä kostaa heille;
kaikki, jotka heidät näkevät, nyökyttävät ilkkuen päätään.
10 Kaikki ihmiset valtaa pelko;
he julistavat Jumalan töitä
ja painavat mieleensä hänen tekonsa.
11 Vanhurskas on iloitseva Herrasta ja turvaava häneen,
ja kaikki oikeamieliset riemuitsevat.

---

10. 4 Moos. 16: 31 s. Ps. 55: 16. — **12.** 5 Moos. 6: 13. Ps. 31: 19. 107: 42.

64. **4.** Ps. 57: 5. — **5.** Ps. 10: 8. 11: 2. 58: 8. — **6.** Job 22: 13. Ps. 10: 11, 13. 94: 7. — **7.** Jer. 17: 9. — **8.** Ps. 7: 14. — **9.** Ps. 7: 16. 9: 16. — **10.** Ps. 58: 12. 94: 15. — **11.** Ps. 68: 4.

65 psalmi.

Jumalan hyvyyden runsaus.

1 Veisuunjohtajalle; virsi; Daavidin laulu.
2 **J**umala, hiljaisuudessa sinua kiitetään Siionissa,
ja sinulle täytetään lupaukset.
3 Sinä, joka rukoukset kuulet,
sinun luoksesi tulevat kaikki ihmiset.
4 Moninaiset syntini paisuivat ylitseni,
mutta sinä annat anteeksi meidän rikkomuksemme.
5 Autuas se, jonka sinä valitset
ja otat kartanoihisi asumaan!
Meidät ravitaan huoneesi hyvyyksillä,
temppelisi pyhyydellä.

6 Ihmeellisin teoin sinä vastaat meille vanhurskaudessasi,
sinä, pelastuksemme Jumala,
sinä, kaikkien maan äärien ja kaukaisen meren turva,
7 sinä, joka voimallasi vahvistat vuoret
ja olet vyötetty väkevyydellä,
8 sinä, joka asetat merten kohinan ja niiden aaltojen pauhun,
kansojen melun,
9 niin että ne, jotka niiden äärillä asuvat,
hämmästyvät sinun ihmeitäsi;
auringon nousun ja laskun maat sinä riemulla täytät.

10 Sinä käyt katsomassa maata ja kastelet sitä,
ylen rikkaaksi sinä sen teet;
Jumalan virta on vettä täynnä.
Sinä valmistat heille viljan,
näin valmistaessasi maan.
11 Sinä kastelet sen vaot, sinä muhennat sen multapaakut,
sadekuuroilla sinä sen pehmittelet ja siunaat sen laihon.
12 Sinä kaunistat vuoden hyvyydelläsi,
ja askelesi tihkuvat lihavuutta.
13 Aron laitumet uhkuvat,
ja kukkulat vyöttäytyvät riemuun.
14 Kedot verhoutuvat lammaslaumoihin,
ja laaksot peittää jyväinen vilja;
kaikki riemuitsee, kaikki laulaa.

---

65. 2. Ps. 61: 9. 66: 13. — **4.** Ps. 38: 5. — **5.** Ps. 27: 4. 36: 9. 84: 5. — **6.** 2 Sam. 7: 23. — **8.** Ps. 46: 3 s. 89: 10. Jes. 17: 12. — **10.** 5 Moos. 11: 11 s. — **11.** Ps. 104: 13. — **13.** Job 38: 25 s.

---

65. v. 2 vanhoissa tekstilähteissä: Jumala, *sinun on kiitos* Siionissa ...

66 psalmi.

Ylistyslaulu pelastuksesta.

1 Veisuunjohtajalle; laulu, virsi.
Riemuitkaa Jumalalle, kaikki maat,
2 veisatkaa hänen nimensä kunniata,
ylistyksellänne häntä kunnioittakaa!
3 Sanokaa Jumalalle: »Kuinka pelottavat ovatkaan tekosi»!
Suuren voimasi tähden vihollisesi matelevat edessäsi,
4 sinua kumartavat kaikki maat ja veisaavat sinun kiitostasi,
veisaavat nimesi kiitosta. Sela.
5 Tulkaa ja katsokaa Jumalan töitä,
hän on pelottava teoissaan ihmislapsia kohtaan!
6 Meren hän muuttaa kuivaksi maaksi,
jaloin käydään jokien poikki;
hänestä me iloitsemme silloin.
7 Voimallansa hän vallitsee iäti,
hänen silmänsä vartioivat kansoja;
niskoittelijat eivät pääse nostamaan päätänsä. Sela.

8 Kiittäkää meidän Jumalaamme, kansat,
kaiuttakaa hänen ylistystänsä!
9 Hän antaa sielullemme elämän
eikä salli jalkaimme horjua.
10 Sillä sinä olet koetellut meitä, Jumala,
olet sulattanut meitä, niinkuin hopeata sulatetaan;
11 sinä veit meidät vankeuteen,
panit selkäämme raskaan taakan;
12 sinä annoit ihmisten ajaa päämme päällitse,
me jouduimme tuleen ja veteen.
Mutta sinä vapautit ja virkistit meidät.

13 Minä vien sinun huoneeseesi polttouhreja,
täytän sinulle ne lupaukset,
14 jotka huuleni sinulle antoivat
ja jotka suuni hädässäni lausui.
15 Minä tuon sinulle polttouhriksi lihavat lampaat
ja oinasten uhrisavun;
uhraan sinulle härkiä ja kauriita. Sela.

16 Tulkaa, kuulkaa, kaikki, jotka pelkäätte Jumalaa!
Minä kerron, mitä hän on sielulleni tehnyt.

66. **1.** Jes. 49: 13. — **2.** Ps. 8: 2. — **3.** 5 Moos. 33: 29. — **5.** Ps. 46: 9. — **6.** 2 Moos. 14: 21. Joos. 3: 16 s. — **7.** 2 Aikak. 16: 9. Job 28: 24. Ps. 33: 13. — **10.** Sananl. 17: 3. 1 Piet. 1: 7. — **12.** Jes. 43: 2. — **13.** Ps. 61: 9. 116: 14.

17 Hänelle minä suullani huusin,
ja samassa kierähti kielelleni ylistysvirsi.
18 Jos suosisin syntiä sydämessäni,
niin Herra ei minua kuulisi.
19 Mutta Jumala minua kuuli,
otti rukouksenі äänestä vaarin.
20 Kiitetty olkoon Jumala, joka ei hyljännyt rukoustani
eikä kieltänyt minulta armoansa.

67 psalmi.

Kiitos Jumalan runsaasta siunauksesta.

1 Veisuunjohtajalle; kielisoittimin; virsi, laulu.
2 **O**lkoon Jumala meille armollinen ja siunatkoon meitä,
kirkastakoon kasvonsa meille, Sela,
3 jotta maan päällä tunnettaisiin sinun tiesi,
antamasi pelastus kaikissa pakanoissa.
4 Ylistäkööt sinua, Jumala, kansat,
ylistäkööt sinua kaikki kansat.
5 Iloitkoot ja riemuitkoot kansakunnat,
sillä sinä tuomitset kansat oikein
ja johdat kansakunnat maan päällä. Sela.
6 Ylistäkööt sinua, Jumala, kansat,
ylistäkööt sinua kaikki kansat.
7 Maa on satonsa antanut;
Jumala, meidän Jumalamme, siunaa meitä.
8 Siunatkoon meitä Jumala,
ja kaikki maan ääret peljätkööt häntä.

68 psalmi.

Kiitos Herralle, joka on kansalleen antanut voiton.

1 Veisuunjohtajalle; Daavidin virsi, laulu.
2 **J**umala nousee, hänen vihollisensa hajaantuvat,
ja hänen vihamiehensä pakenevat häntä.
3 Häipyvän savun lailla he häipyvät;
niinkuin vaha sulaa tulen hohteessa,
niin myös jumalattomat häviävät Jumalan kasvojen edestä.

17. Ps. 50: 15. — **18.** Job 27: 8 s. Sananl. 15: 29. 28: 9. Jes. 59: 2. Joh. 9: 31.
67. **2.** 4 Moos. 6: 24 s. Ps. 44: 4. — **3.** Ps. 98: 2. Jes. 60: 3. Luuk. 2: 30. — **4.** Ps. 117: 1. — **7.** 3 Moos. 26: 4.
68. **2.** 4 Moos. 10: 35. — **3.** Ps. 37: 20.

68. v. 3 masoreettinen teksti: *Sinä hajoitat heidät, niinkuin savu hajoaa;* niinkuin . . . Tahi: niin *hävitkööt jumalattomat* Jumalan . . .

4 Mutta vanhurskaat iloitsevat,
riemastuvat Jumalan kasvojen edessä,
ja riemuitsevat ilosta.
5 Laulakaa Jumalalle, veisatkaa hänen nimensä kiitosta!
Tehkää tie hänelle, joka kulkee aavikoiden kautta,
hänelle, jonka nimi on Herra,
ja riemuitkaa hänen kasvojensa edessä!
6 Hän on orpojen isä ja leskien puolustaja,
Jumala pyhässä asunnossansa.
7 Hän on Jumala, joka saattaa yksinäiset kotiin,
joka vapauttaa vangitut ja vie heidät onneen;
vain niskoittelijain on asuttava kuivassa maassa.

8 Jumala, kun sinä kävit kansasi edellä,
kun sinä erämaassa kuljit, Sela,
9 vapisi maa, ja taivas vuoti vettä Jumalan kasvojen edessä,
Siinai siinä vapisi Jumalan, Israelin Jumalan, kasvojen edessä.
10 Runsain satein, Jumala, sinä perintömaasi valelit,
ja mikä oli näännyksissä, sen sinä virkistit.
11 Laumasi asettui siihen;
hyvyydessäsi, Jumala, sinä valmistit sen kurjille.
12 Herra toteuttaa sanansa,
voitonsanoman tuojattaria on paljon:
13 »Sotajoukkojen kuninkaat pakenevat,
he pakenevat, ja kodin emäntä saa jakaa saaliin.
14 Tahdotteko jäädä loikomaan lammastarhoillenne?
Kyyhkysen siivet ovat silatut hopealla,
sen sulkaset kimaltelevalla kullalla.
15 Kun Kaikkivaltias hajoitti kuninkaat sinne,
oli niin, kuin on lumisade Salmonilla.»

16 Baasanin vuori on Jumalan vuori,
Baasanin vuori on monihuippuinen vuori.
17 Miksi te, monihuippuiset vuoret,
karsaasti katsotte vuorta,
jonka Jumala valitsi asunnokseen

4. Ps. 35: 27. — **5.** 2 Moos. 15: 1 s. Jes. 40: 3 s. — **6.** 5 Moos. 10: 18. Ps. 10: 14. 146: 9. — **7.** Jes. 42: 7. — **8.** 2 Moos. 13: 21 s. 33: 14. — **9.** 2 Moos. 19: 16, 18. Tuom. 5: 4 s. Ps. 18: 8. — **10.** 2 Moos. 16: 4 s. Ps. 78: 24 s. — **12.** 2 Moos. 15: 20 s. 1 Sam. 18: 6 s. — **14.** Tuom. 5: 16. — **17.** Ps. 48: 3. 132: 13. Jes. 2: 2.

v. 11 toinen teksti: siihen; *hyvyytesi, Jumala, vahvisti kurjat.*
v. 12 tahi: Herra *antaa sanansa kuulua*, voitonsanoman . . .

ja jossa Herra asuukin iankaikkisesti?
18 Jumalalla on sotavaunuja kymmeniä tuhansia,
on tuhansin kerroin tuhat;
Herra on heidän keskellänsä, Siinai on pyhäkössä.
19 Sinä astuit ylös korkeuteen,
veit vankeja saaliinasi,
sait lahjoja ihmisten keskuudesta;
niin, niskoittelijainkin on tultava asumaan Herran Jumalan luo.
20 Kiitetty olkoon Herra. Hän kantaa meidät päivästä päivään;
Jumala on meidän pelastuksemme. Sela.
21 Jumala on meille pelastava Jumala;
Herralla, Herralla on keinoja kuolemasta päästää.
22 Mutta Jumala musertaa vihollistensa pään,
tuuheatukkaisen päälaen siltä,
joka rehentelee synneissänsä.
23 Herra on sanonut: »Baasanista minä tuon heidät takaisin,
meren syvyydestä minä heidät tuon,
24 jotta polkisit jalkasi vereen,
jotta koiriesi kieli saisi osansa vihollisista».

25 Juhlakulkuesi, Jumala, nähdään,
minun Jumalani, minun kuninkaani juhlakulkue pyhäkköön.
26 Edellä laulajat käyvät, sitten kantelen soittajat
neitojen keskellä, jotka vaskirumpuja lyövät.
27 Kiittäkää kuoroissa Jumalaa,
kiittäkää Herraa, te Israelin lähteestä tulleet!
28 Tuolla käy Benjamin, nuorin, heidän johtajansa,
tuolla Juudan ruhtinaat joukkoineen,
Sebulonin ruhtinaat, Naftalin ruhtinaat.

29 Jumalasi on määrännyt sinulle vallan.

---

18. Ps. 24: 7 s. 76: 3. Dan. 7: 10. — **19.** Ps. 47: 6. Ef. 4: 8. — **21.** Ilm. 1: 18. — **22.** Ps. 110: 6. — **23.** Aam. 9: 2 s. — **27.** Jes. 48: 1. — **28.** 1 Sam. 9: 21. Tuom. 5: 18. 6: 35.

---

v. 18 toinen teksti: Herra *tulee pyhäkkööön Siinailta.*
v. 19 tahi: keskuudesta, *jopa niskoittelijainkin keskuudesta, jotta Herra Jumala siellä asuisi.*
v. 20 tahi: kantaa *meidän kuormamme* päivästä ...
v. 24 vanhoissa tekstilähteissä: jotta *jaloin kahlaisit verta,* jotta ...
v. 26 toinen teksti: soittajat, *keskellä neidot,* jotka ...
v. 28 toinen teksti: ruhtinaat *kirjavissa puvuissansa,* Sebulonin ...
v. 29 toinen teksti: *Käytä, Jumala, valtaasi!*

Vahvista, Jumala, minkä olet hyväksemme tehnyt!
30 Temppelisi tähden kuninkaat tuokoot
sinulle lahjoja Jerusalemiin.
31 Kovista ruovikon petoa, härkien laumaa,
ynnä vasikoita, kansoja, heittäymään maahan hopeaharkkoineen!
Hän hajoittaa sotia rakastavat kansat.
32 Mahtavat saapuvat Egyptistä,
Etiopia kiiruhtaa ojentamaan kätensä Jumalan puoleen.
33 Maan kuningaskunnat, laulakaa Jumalalle,
veisatkaa Herran kiitosta, Sela,
34 hänen, joka kulkee ikiaikaisten taivasten taivaassa!
Kuule, hän jylisee äänellänsä, mahtavalla äänellänsä!
35 Antakaa kunnia Jumalalle!
Hänen mahtavuutensa leviää Israelin yli
ja hänen voimansa pilviin asti.
36 Jumala on pelottava sinun pyhäköissäsi;
Israelin Jumala antaa kansallensa voimaa ja väkevyyttä.
Kiitetty olkoon Jumala.

69 psalmi.

Kärsivän vanhurskaan rukous.

1 Veisuunjohtajalle; »Liljat»-laulun sävelellä; Daavidin virsi.
2 **P**elasta minut, Jumala,
sillä vedet uhkaavat hukuttaa minut!
3 Olen vajonnut syvään, pohjattomaan liejuun,
olen joutunut vesien syvyyksiin,
ja virta tulvii ylitseni.
4 Olen huutanut itseni väsyksiin,
minun kurkkuni kuivettuu;
silmäni ovat rauenneet odottaessani Jumalaani.
5 Enemmän kuin hiuksia päässäni on niitä,
jotka vihaavat minua suotta,
paljon on niitä, jotka tahtovat tuhota minut,
jotka syyttä ovat vihollisiani;
mitä en ole ryöstänyt, se täytyy minun maksaa.

---

30. Ps. 45: 13. Jes. 60: 6 s. — **31.** Jes. 30: 6. — **32.** Jes. 18: 7. 19: 21. 45: 14. Ap. t. 8: 26 s. — **34.** 5 Moos. 33: 26. Ps. 29: 4 s. — **36.** Ps. 29: 11.
69. 1. Ps. 45: 1. — **2.** Matt. 26: 38. — **3.** Ps. 18: 5. 42: 8. — **4.** Ps. 6: 7. 38: 11. — **5.** Ps. 25: 19. Joh. 15: 25.

---

v. 31 tahi: kansoja, *jotka heittäyvät* maahan ... Toinen teksti: kansoja, *niitä, jotka hopeaharkkoja tallaavat.* Vanhoissa tekstilähteissä: *Hajoita* sotia rakastavat kansat!
v. 36 toinen teksti: pelottava *pyhäkössään;* Israelin ...

6 Jumala, sinä tunnet houkkamaisuuteni,
eivätkä syntini ole salassa sinulta.
7 Älä anna minussa häpeään joutua niiden,
jotka odottavat sinua, Herra, Herra Sebaot!
Älä salli minussa pettyä niiden,
jotka etsivät sinua, Israelin Jumala!
8 Sillä sinun tähtesi minä kärsin pilkkaa,
häpeä peittää kasvoni;
9 veljilleni olen käynyt vieraaksi,
ja tullut oudoksi äitini lapsille.
10 Sillä kiivaus huoneesi puolesta on kuluttanut minut,
ja niiden herjaukset, jotka sinua herjaavat, ovat sattuneet minuun.
11 Ja minä itkin, paastotessani minun sieluni itki,
mutta siitä koitui minulle vain herjausta.
12 Pukeuduin murhepukuun,
mutta tulin sananparreksi heidän suussaan.
13 Porteilla istuessaan he minusta jaarittelevat,
ja väkijuomaa juodessaan he minusta lauluja laulavat.

14 Mutta minä rukoilen sinua, Herra, otollisella ajalla,
sinua, Jumala, suuren laupeutesi turvin;
vastaa minulle pelastavassa uskollisuudessasi!
15 Pelasta minut loasta, siihen vajoamasta,
suo minun pelastua vihollisistani,
suo pelastua syvistä vesistä,
16 ettei vesien vuo minua upottaisi,
eikä syvyys nielisi minua,
eikä kuilu päälläni sulkisi suutaan!
17 Vastaa minulle, Herra, sillä armosi on hyvä,
käänny puoleeni suuressa laupeudessasi!
18 Älä peitä kasvojasi palvelijaltasi,
sillä minä olen hädässä; joudu, vastaa minulle!
19 Tule sieluni luo ja lunasta se,
vapahda minut vihollisteni tähden!

20 Sinä tiedät, mitä herjausta, häpeää ja pilkkaa minä kärsin,

---

8. Ps. 44: 23. — **9.** Job 19: 13 s. Ps. 31: 12. 38: 12. Joh. 7: 5. — **10.** Ps. 119: 139. Joh. 2: 17. Room. 15: 3. — **13.** Job 30: 9. Valit. 3: 63. — **14.** Jes. 49: 8. 2 Kor. 6: 2. — **18.** Ps. 102: 3. 143: 7.

---

69. v. 11 vanhoissa tekstilähteissä: *Kidutin itseäni paastoamisella*, mutta . . .
v. 14 toinen teksti: Herra; *otollisella ajalla*, *Jumala*, *vastaa minulle suuressa armossasi*, pelastavassa . . .
v. 17 toinen teksti: Herra, *armosi hyvyydessä*, käänny . . .

sinä näet kaikki vihamieheni.
21 Herjaus särki sydämeni, menin voimattomaksi,
odotin sääliä, mutta en sitä saanut,
ja lohduttajia, mutta en löytänyt ketään.
22 Koiruohoa he antoivat syödäkseni
ja juottivat janooni etikkaa.
23 Tulkoon heidän pöytänsä heille paulaksi
ja satimeksi heidän suruttomuudessaan.
24 Soetkoot heidän silmänsä, etteivät näe,
ja saata heidän lanteensa horjumaan aina!
25 Vuodata vihasi heihin,
ja yllättäköön heidät vihasi hehku!
26 Joutukoon heidän talonsa autioksi,
älköön heidän majoissansa asukasta olko.
27 Sillä he vainoavat niitä, joita sinä olet lyönyt,
ja kertovat niiden tuskista, joita sinä olet haavoittanut.
28 Lisää heille syntiä syntiin,
ja vanhurskauteesi älä heitä päästä!
29 Pyyhittäköön heidät elämän kirjasta pois,
älköönkä heitä merkittäkö vanhurskasten lukuun.

30 Mutta minä olen kurja ja vaivattu,
suojatkoon apusi minua, Jumala.
31 Minä kiitän veisuulla Jumalan nimeä
ja ylistelen häntä kiitosvirsin;
32 se on Herralle mieleen enemmän kuin härkä,
enemmän kuin sarvipää ja sorkkajalka mulli.

33 Nöyrämieliset näkevät sen ja riemuitsevat;
elpyköön teidän sydämenne, teidän, jotka etsitte Jumalaa.
34 Sillä Herra kuulee köyhiä
eikä halveksi vankejansa.
35 Kiittäkööt häntä taivaat ja maa,
meri ja kaikki, mikä siinä liikkuu.
36 Sillä Jumala on pelastava Siionin
ja rakentava Juudan kaupungit,
niin että he asuvat niissä ja omistavat maan.

---

22. Matt. 27: 34, 48. Mark. 15: 23. Luuk. 23: 36. Joh. 19: 29. — **23.** Room. 11: 9 s. — **26.** Ap. t. 1: 20. — **28.** Jer. 18: 23. Room. 1: 24, 28. — **29.** 2 Moos. 32: 32. Fil. 4: 3. — **32.** 3 Moos. 11: 3 s. Ps. 51: 18 s. — **33.** Ps. 22: 27. — **34.** Ps. 72: 12. Matt. 5: 3. — **35.** Ps. 96: 11 s.

---

v. 23 vanhoissa tekstilähteissä: ja *heidän uhriateriansa heille satimeksi.*
v. 27 vanhoissa tekstilähteissä: ja *lisäävät tuskia niille,* joita . . .

37 Ja hänen palvelijainsa jälkeläiset saavat sen perinnökseen,
ja ne, jotka hänen nimeänsä rakastavat, asuvat siinä.

70 psalmi.

Avunhuuto Herralle.

1 Veisuunjohtajalle; Daavidin virsi; syntiä tunnustettaessa.
2 **J**umala, riennä minua vapahtamaan,
riennä avukseni, Herra!
3 Joutukoot häpeään ja punastukoot ne, jotka henkeäni väijyvät;
peräytykööt ja tulkoot häpeään,
jotka tahtovat minulle onnettomuutta.
4 Kääntykööt takaisin häpeänsä tähden ne,
jotka sanovat: »Kas niin, kas niin!»
5 Iloitkoot ja riemuitkoot sinusta kaikki,
jotka sinua etsivät;
jotka autuuttasi rakastavat, he sanokoot aina:
»Ylistetty olkoon Jumala».
6 Minä olen kurja ja köyhä;
Jumala, riennä luokseni!
Sinä olet apuni ja vapauttajani;
Herra, älä viivy!

71 psalmi.

Vanhuksen luottava rukous ja kiitos.

1 **H**erra, sinuun minä turvaan,
älä salli minun koskaan joutua häpeään!
2 Pelasta, vapahda minut vanhurskaudessasi,
kallista korvasi puoleeni ja pelasta minut!
3 Ole minulle kallio, jolla saan asua ja jonne aina voin mennä,
sinä, joka olet toimittanut minulle pelastuksen!
Sillä sinä olet kallioni ja linnani.
4 Jumalani, vapauta minut jumalattoman käsistä,
väärän ja väkivaltaisen kourista!
5 Sillä sinä olet toivoni;
Herra, Herra, sinä olet ollut turvani nuoruudestani saakka.

---

37. Ps. 102: 29. Jes. 65: 9.
70. **2.** Ps. 40: 14 s.
71. **1.** Ps. 31: 2. — **3.** Ps. 18: 3. 27: 8. 62: 3.

---

71. v. 3 toinen teksti: kallio, *linna, johon minut pelastat!* Sillä . . .
v. 5 toinen teksti: toivoni, *Herra; Herra on* ollut . . .

6 Sinä olet tukeni syntymästäni saakka,
sinä päästit minut äitini kohdusta;
sinä olet ylistykseni ainainen aihe.

7 Monen silmissä olen kuin kummitus,
mutta sinä olet luja turvani.
8 Minun suuni on kiitostasi täynnä,
täynnä sinun ylistystäsi kaiken päivää.
9 Älä heitä minua vanhaksi tultuani,
älä hylkää minua, kun voimani loppuu!
10 Sillä viholliseni puhuvat minusta,
henkeni vaanijat neuvottelevat yhdessä näin:
11 »Jumala on hänet hyljännyt; ajakaa häntä takaa
ja ottakaa hänet kiinni, sillä hänellä ei ole auttajaa!»
12 Jumala, älä ole minusta kaukana,
Jumala, riennä avukseni!
13 Joutukoot häpeään ja hukkukoot ne, jotka vainoavat sieluani;
peittäköön häpeä ja pilkka ne, jotka valmistavat onnettomuuttani.
14 Mutta minä odotan alati
ja yhä enemmän sinua kiitän.
15 Suuni on julistava vanhurskauttasi,
pelastustasi kaiken päivää,
sillä niiden määrää en tunne.
16 Herran, Herran voimallisia tekoja minä tuon julki,
ylistän sinun vanhurskauttasi, ainoastaan sinun.
17 Jumala, sinä olet minua opettanut nuoruudestani saakka,
ja yhä vieläkin minä julistan sinun ihmetöitäsi.
18 Älä, Jumala, vanhaksi ja harmaaksi tultuanikaan minua hylkää,
jotta julistaisin käsivartesi voimaa nousevalle polvelle,
sinun väkevyyttäsi kaikille vielä tuleville!
19 Sillä vanhurskautesi ulottuu taivaan korkeuksiin asti,
Jumala, joka teit niin suuria; Jumala, kuka onkaan kaltaisesi!
20 Sinä, joka olet antanut meidän kokea paljon hätää ja onnettomuutta,
sinä virvoitat meidät jälleen henkiin
ja maan syvyyksistä tuot meidät takaisin.
21 Anna arvoni kasvaa
ja lohduta minua jälleen!

---

6. Ps. 22: 10 s. — **12.** Ps. 22: 12. — **13.** Ps. 35: 4. 70: 3. — **15.** Ps. 40: 6. — **18.** Jes. 46: 4. — **19.** 2 Moos. 15: 11. 2 Sam. 7: 22. Ps. 36: 6. 86: 8. — **20.** 5 Moos. 32: 39. 1 Sam. 2: 6. Ps. 86: 13. — **21.** Ps. 18: 36.

v. 18 toinen teksti: polvelle! (v. 19) *Sinun väkevyytesi ja vanhurskautesi* ulottuu . . .

22 Niin minäkin ylistän harpuin sinua, sinun uskollisuuttasi, Jumalani,
soitan kantelin kiitosta sinulle, sinä Israelin Pyhä.
23 Huuleni riemuitsevat, kun sinulle soitan,
ja sieluni myös, jonka sinä olet lunastanut.
24 Kieleni puhuu vanhurskauttasi kaiken päivää,
sillä häpeään ja pilkattaviksi joutuivat ne, jotka valmistivat onnettomuuttani.

72 psalmi.

Oikeamielisen kuninkaan siunausta tuottava hallitus.

1 Salomon virsi.
Jumala, anna kuninkaan tuomita, niinkuin sinä tuomitset,
anna vanhurskautesi kuninkaan pojalle!
2 Tuomitkoon hän kansaasi vanhurskaasti
ja sorretuitasi oikeuden mukaan.
3 Niin vuoret kantavat kansalle rauhaa,
samoin kukkulat, vanhurskauden voimasta.
4 Auttakoon hän kansan sorretut oikeuteen,
pelastakoon köyhät ja murskatkoon sortajan.
5 Niin he pelkäävät sinua, yhtä kauan kuin aurinko paistaa
ja kuu kumottaa, polvesta polveen.
6 Hän on oleva niinkuin sade, joka valuu nurmikolle.
niinkuin sadekuuro, joka kostuttaa maata.
7 Hänen päivinänsä kukoistaa vanhurskas,
ja rauha kasvaa, kunnes ei kuuta enää ole.
8 Hallitkoon hän merestä mereen
ja Eufratvirrasta maan ääriin saakka.
9 Hänen edessänsä erämaan asujat polvistuvat,
ja hänen vihollisensa nuolevat tomua.
10 Tarsiin ja saarten kuninkaat lähettävät lahjoja,
Saban ja Seban kuninkaat veroa tuovat.
11 Häntä kumartavat kaikki kuninkaat,
kaikki kansat palvelevat häntä.

---

23. Ps. 103: 2 s.
72. 1. Jes. 11: 2 s. — **3.** Ps. 85: 11 s. Jes. 2: 4. 9: 6 s. — **4.** Ps. 45: 5. — **5.** 2 Sam. 7: 13. Ps. 89: 37 s. — **7.** Luuk. 2: 14. — **8.** Ps. 2: 8. 89: 26. Sak. 9: 10. — **9.** Jes. 49: 23. Miik. 7: 17. — **10.** Ps. 45: 13. 68: 30. Jes. 60: 5 s. Matt. 2: 11.

---

72. v. 3 toinen teksti: rauhaa, *ja kukkulat vanhurskautta.*
v. 5 vanhoissa tekstilähteissä: Niin *hän pysyy* yhtä . . .
v. 7 toinen teksti: kukoistaa *vanhurskaus*, ja . . .

12 Sillä hän pelastaa köyhän, joka apua huutaa,
sorretun ja sen, jolla ei ole auttajaa.
13 Hän säälii vaivaista ja köyhää
ja pelastaa köyhien sielun.
14 Hän lunastaa heidän sielunsa sorrosta ja väkivallasta,
ja heidän verensä on hänen silmissään kallis.
15 He saavat elää, ja hän lahjoittaa heille Saban kultaa,
ja he rukoilevat alati hänen edestänsä,
siunaavat häntä lakkaamatta.
16 Maa on runsaasti kasvava viljaa vuorten huippuja myöten,
sen hedelmät nuokkuvat niinkuin Libanonin metsä;
ja kansaa on nouseva kaupungeissa kuin kasveja maasta.
17 Säilyköön hänen nimensä iankaikkisesti,
versokoon hänen nimensä yhtä kauan kuin aurinko paistaa;
ja hänessä he siunaavat toisiansa,
kaikki kansat ylistävät häntä onnelliseksi.

18 Kiitetty olkoon Herra Jumala, Israelin Jumala,
joka yksinään ihmeitä tekee.
19 Ja kiitetty olkoon hänen ihana nimensä iankaikkisesti,
ja kaikki maa olkoon hänen kunniaansa täynnä. Amen. Amen.

---

20 Daavidin, Iisain pojan, rukoukset ovat päättyneet.

KOLMAS KIRJA.

73 psalmi.

Hurskaan kiusaus nähdessään jumalattomien menestyksen;
hänen lohdutuksensa on Herrassa.

1 Aasafin virsi.
Totisesti, Jumala on hyvä Israelille.
niille, joilla on puhdas sydän.
2 Mutta minä — minun jalkani olivat vähällä kompastua
askeleni olivat vähällä liukahtaa;

---

14. Ps. 116: 15. — **16.** Jer. 31: 12. Aam. 9: 13. — **17.** 1 Moos. 12: 3. — **18.** Ps. 41: 14. — **19.** Jes. 6: 3.
73. 1. Matt. 5: 8.

---

v. 15 tahi: ja *he lahjoittavat hänelle sitä, mikä on parempaa kuin Saban kulta:* he rukoilevat . . . Tahi: *Ja hän on elävä, ja hänelle lahjoitetaan Saban kultaa. Alati rukoillaan hänen edestään, häntä siunataan* lakkaamatta.
v. 17 vanhoissa tekstilähteissä: paistaa; *hänessä kaikki maanpiirin sukukunnat* siunaavat . . .

3 sillä minussa syntyi kateus ylvästelijöitä kohtaan,
kun näin heidän menestyvän, jumalattomien.
4 Sillä he ovat vaivoista vapaat kuolemaan asti
ja ovat uhkeassa lihassa.
5 He eivät joudu onnettomuuteen niinkuin muut kuolevaiset,
eikä heitä vaivata niinkuin muita ihmisiä.
6 Sentähden on ylpeys heidän kaulakoristeensa,
väkivalta se puku, joka heidät verhoaa.
7 Heidän silmänsä pullistuvat heidän lihavuudestaan,
heidän sydämensä kuvittelut kulkevat valloillaan.
8 He pilkkaavat ja puhuvat sortoa pahuudessaan,
ylpein elein he puhuvat.
9 Heidän suunsa tavoittelee taivasta,
ja heidän kielensä riehuu maan päällä.
10 Sentähden heidän kansansa kääntyy heidän puolelleen
ja särpii vettä täysin määrin.
11 Ja he sanovat: »Kuinka Jumala voisi sen tietää?
Olisiko Korkeimmalla sellaisesta tietoa?»
12 Katso, nuo ovat jumalattomia,
ja kuitenkin ainaisessa rauhassa eläen he kartuttavat rikkauttansa.
13 Totisesti, turhaan olen säilyttänyt sydämeni puhtaana
ja pessyt käteni viattoman tavoin;
14 ja kuitenkin minua vaivattiin kaiken päivää,
ja minä sain kuritusta joka aamu.
15 Jos olisin sanonut: »Noin minä puhun»,
katso, niin olisin ollut petollinen koko lastesi sukua kohtaan.
16 Minä mietin päästäkseni selvyyteen tästä;
siitä oli minulla suuri tuska,
17 kunnes syvennyin Jumalan pyhiin salaisuuksiin
ja huomasin, mikä oli heidän loppunsa.
18 Totisesti, sinä panet heidät liukkaalle,
perikatoon sinä heidät syökset.
19 Kuinka he saavatkaan yhtäkkiä tuhonsa!
He hukkuvat, heillä on kauhistava loppu.
20 Niinkuin unen käy herätessä,
niin sinä, Herra, herätessäsi heidät valekuvina hylkäät.
21 Kun sydämeni katkeroitui

---

3. Job 21: 7 s. Ps. 37: 1. Jer. 12: 1. — **7.** 5 Moos. 32: 15. Jer. 5: 28. — **11.** Job 22: 13. Ps. 10: 11. 94: 7. Hes. 8: 12. — **12.** Job 12: 6. — **18.** Job 21: 17 s. Jer. 23: 12. — **20.** Job 20: 8.

---

73. v. 7 vanhoissa tekstilähteissä: lihavuudestaan, heidän *vääryytensä lähtee rasvasydämestä.*
v. 12 tahi: Katso, *näin jumalattomat*, ja . . . . . . kartuttavat *valtaansa.*

ja munaskuitani pisti,
22 silloin olin järjetön enkä älynnyt mitään,
olin edessäsi niinkuin nauta.
23 Mutta minä pysyn alati luonasi,
sinä pidät minua oikeasta kädestäni kiinni.
24 Sinä talutat minua suunnitelmasi mukaan
ja otat minut viimein kunniaan.
25 Kukapa muu minulla olisi taivaassa!
Ja kun sinä olet omani,
en mistään maan päällä huoli.
26 Vaikka ruumiini ja sieluni nääntyisivätkin,
on Jumalani kuitenkin sydämeni kallio
ja osani iankaikkisesti.
27 Sillä katso, jotka sinusta eroavat, he hukkuvat,
sinä tuhoat kaikki, jotka uskottomuudessaan luopuvat sinusta.
28 Mutta minun onneni on olla Jumalaa lähellä,
minä turvaan Herraan, Herraan,
kertoakseni kaikkia sinun tekojasi.

74 psalmi.

Valitus ja rukous Jumalan temppelin häväisemisen johdosta.

1 Aasafin mietevirsi.
Miksi, Jumala, meidät hylkäsit ainiaaksi,
miksi vihasi suitsuaa laumasi lampaita vastaan?
2 Muista seurakuntaasi, jonka muinoin itsellesi hankit,
jonka lunastit omaksi heimoksesi,
muista Siionin vuorta, jossa asut!
3 Suuntaa askelesi näiden ikuisten raunioitten luo!
Vihollinen on raiskannut kaikki pyhäkössä.

4 Vihamiehesi kirkuivat kokoushuoneesi sisässä,
he pystyttivät omat merkkinsä merkeiksi sinne.
5 Oli näky, niinkuin on, kun tiheässä metsässä
kirveitä korkealle kohotetaan.
6 Ja katso, kaikki sen veistokset
he löivät moukarein ja kirvein rikki.
7 He pistivät pyhäkkösi tuleen,
maan tasalle he häväisivät nimesi asunnon.
8 He sanoivat sydämessään: »Me hävitämme heidät sukuputtoon!»
He polttivat kaikki jumalanpalvelushuoneet maassa.

24. Jes. 28: 29. — **26.** Ps. 142: 6.
74. **6.** 1 Kun. 6: 18, 29, 32. — **7.** 2 Kun. 25: 9.

74. v. 1 tahi: Jumala, *olet* meidät *hyljännyt* ainiaaksi . . .

9 Omia merkkejämme emme näe,
ei ole enää yhtään profeettaa
eikä joukossamme ketään, joka tietäisi, kuinka kauvan tätä kestää.

10 Kuinka kauan, Jumala, ahdistaja saa herjata,
vihollinen pilkata nimeäsi lakkaamatta?
11 Miksi pidätät kättäsi, oikeaa kättäsi?
Vedä se povestasi ja hävitä heidät!

12 Jumalahan on kuninkaani ammoisista ajoista,
hän saa aikaan pelastuksen maan päällä.
13 Sinä voimallasi halkaisit meren,
sinä lohikäärmeiden päät veden päällä musersit.
14 Sinä ruhjoit rikki Leviatanin päät,
sinä annoit hänet ruuaksi erämaan eläinten laumalle.
15 Sinä puhkaisit kuohumaan lähteen ja puron,
sinä kuivasit väkevät virrat.
16 Sinun on päivä, sinun on yökin,
sinä valmistit valon ja auringon.
17 Sinä määräsit kaikki maan rajat,
sinä teit suven ja talven.

18 Niin ajattele nyt, miten vihollinen herjaa Herraa,
miten houkkiokansa sinun nimeäsi pilkkaa!
19 Älä anna pedolle alttiiksi kyyhkysesi sielua,
älä iäksi unhota sorrettujesi henkeä!
20 Muista liittoasi!
Sillä maan loukot ovat väkivallan pesiä täynnä.
21 Älä salli sorretun häpeään joutuen kääntyä takaisin!
Kurja ja köyhä ylistäkööt nimeäsi.
22 Nouse, Jumala, aja asiasi!
Muista, miten houkat herjaavat sinua kaiken päivää!
23 Älä unhota vihamiestesi huutoa,
älä vastustajaisi melua, joka lakkaamatta kohoaa taivasta kohti!

75 psalmi.

Jumalan vanhurskaan tuomion ylistys.

1 Veisuunjohtajalle; »Älä turmele»-laulun sävelellä; virsi, Aasafin laulu.

---

9. Valit. 2: 9. Hes. 7: 26. Aam. 8: 12. — **12.** Ps. 68: 21. — **13.** 2 Moos. 14: 21. Jes. 51: 9 s. Hes. 29: 3. — **15.** 2 Moos. 17: 6. 4 Moos. 20: 11. Joos. 3: 16. — **16.** 1 Moos. 1: 14 s. Ps. 136: 7 s. — **22.** Ps. 9: 20.

2 **M**e kiitämme sinua, Jumala, me kiitämme sinua;
nimesi on lähellä, ihmeitäsi kerrotaan.
3 »Kun minulle on tullut oikea aika,
niin minä itse tuomitsen oikein.
4 Vaikka maa kaikkine asukkaineen menehtyy pelkoon —
minä pidän pystyssä sen patsaat.» Sela.
5 »Ylvästelijöille sanon: älkää ylvästelkö,
ja jumalattomille: älkää sarvea nostako!
6 Älkää nostako sarveanne korkeutta kohti,
älkää niskoitellen puhuko uhmaa!»
7 Niin, ei apu tule idästä eikä lännestä
eikä vuorisesta erämaasta,
8 vaan Jumala on se, joka tuomitsee,
toisen hän alentaa ja ylentää toisen.
9 Sillä Herran kädessä on malja,
jossa vaahtoaa vahvasti maustettu viini,
ja hän kaataa siitä; totisesti täytyy kaikkien maan jumalatto-
mien se juoda,
pohjasakkoineen särpää.

10 Mutta minä olen julistava sitä iankaikkisesti,
olen veisaava kiitosta Jaakobin Jumalalle.
11 Ja kaikki jumalattomien sarvet minä katkaisen;
korkealle kohoavat vanhurskaan sarvet.

76 psalmi.

Israelin Jumalan voitto vihollisistaan.

1 Veisuunjohtajalle; kielisoittimin; virsi, Aasafin laulu.
2 **J**umala on tunnettu Juudassa,
hänen nimensä on suuri Israelissa;
3 Saalemissa on hänen majansa
ja hänen asuntonsa Siionissa.
4 Siellä hän särki jousen salamat,
kilven ja miekan ja muut sota-aseet. Sela.

---

75. **2.** Jes. 46: 13. — **3.** Ps. 102: 14. — **4.** Job 38: 4 s. Ps. 46: 3 s. — **5.** Ps. 94: 3. — **8.** 1 Sam. 2: 6 s. Dan. 4: 32. Luuk. 1: 52. — **9.** Ps. 60: 5. Jes. 51: 17, 22. Jer. 25: 15. Valit. 4: 21.
76. **2.** Ps. 48: 2. — **4.** Ps. 46: 10.

---

75. v. 7 vanhoissa tekstilähteissä: lännestä, *ei erämaasta eikä vuoristosta*, vaan . . .
v. 10 vanhoissa tekstilähteissä: olen *iloitseva* iankaikkisesti . . .

5 Loistavana, mahtavana
sinä tulit voittosaaliin vuorilta.
6 Urhoollisilta ryöstettiin aseet, he uupuivat uneen;
kaikkien sankarien kädet ovat hervahtaneet.
7 Sinun nuhtelustasi, Jaakobin Jumala,
vaipuivat sikeään uneen vaunut ja miehet.
8 Sinä olet pelottava;
kuka kestää edessäsi, kun vihastut?
9 Taivaasta sinä annoit kuulua tuomiosi;
maa peljästyi ja vaikeni,
10 kun Jumala nousi tuomiolle,
vapahtaakseen kaikki nöyrämieliset maassa. Sela.
11 Sillä ihmisten viha on oleva sinulle ylistykseksi,
heidän viimeinenkin vihansa sinua kaunistava vyö.
12 Tehkää lupauksia ja täyttäkää ne Herralle, Jumalallenne!
Kaikkien hänen ympärillään asuvien on tuotava lahjoja Peljättävälle,
13 joka ottaa rohkeuden ruhtinailta
ja jota maan kuninkaat pelkäävät.

77 psalmi.

Lohdullinen katsaus menneisyyteen.

1 Veisuunjohtajalle; Jedutunin tavoin; Aasafin virsi.
2 **M**inä korotan ääneni Jumalan puoleen ja huudan;
minä korotan ääneni Jumalan puoleen, jotta hän minua kuulisi.
3 Hätäni päivänä minä etsin Herraa;
käteni on yölläkin ojennettuna eikä väsy;
sieluni ei huoli lohdutuksesta.
4 Minä ajattelen Jumalaa ja huokaan,
vaivun mietteihin ja henkeni nääntyy. Sela.
5 Sinä pidät silmäni valveilla;
olen niin levoton, etten puhua jaksa.
6 Minä ajattelen menneitä päiviä,
muinaisia vuosia.

---

6. 2 Kun. 19: 35. Jer. 51: 39, 57. Nah. 3: 18. — **8.** Nah. 1: 6. — **11.** 2 Moos. 9: 16. Room. 9: 17. — **12.** 5 Moos. 23: 21. Ps. 65: 2. — **13.** Job 12: 21. Ps. 107: 40. Jes. 40: 23.

77. 3. Ps. 9: 11. 27: 8. — **4.** Ps. 142: 3. Jes. 26: 16 s. — **5.** Ps. 102: 8. — **6.** Ps. 143: 5.

---

76. v. 5 vanhoissa tekstilähteissä: *Pelottavana*, mahtavana sinä tulit *ikuisilta* vuorilta.
v. 11 tahi: ylistykseksi, *kun sinä vyötäyt viimeiseen vihaasi.*

7 Minä muistelen yöllä kanteleni soittoa,
minä mietiskelen sydämessäni ja henkeni tutkii:
8 hyljänneekö Herra ikiajoiksi
eikä enää osoittanekaan armahtavaisuutta?
9 Onko hänen armonsa ainiaaksi lopussa,
onko hänen sanansa rauennut kaikiksi ajoiksi?
10 Onko Jumala unohtanut olla armollinen,
vai onko hän vihassansa lukinnut laupeutensa? Sela.

11 Minä sanoin: tämä on kärsimykseni,
että Korkeimman oikea käsi on muuttunut.
12 Minä muistelen Herran tekoja,
niin, minä muistelen entisiä ihmetöitäsi.
13 Minä tutkistelen kaikkia töitäsi,
minä mietin sinun suuria tekojasi.
14 Jumala, pyhä on tiesi;
kuka onkaan niin suuri jumala kuin sinä, Jumala!
15 Sinä olet Jumala, sinä olet ihmeiden tekijä;
olet kansoissa ilmaissut voimasi.
16 Käsivarrellasi lunastit kansasi,
Jaakobin ja Joosefin lapset. Sela.

17 Vedet näkivät sinut, Jumala,
vedet näkivät sinut ja vavahtivat,
syvyydetkin värisivät.
18 Pilvet purkivat vetensä, taivas jylisi,
nuoliasi välähteli sinne tänne.
19 Jylinäsi ääni vyöryi,
salamat valaisivat maan piirin,
maa vapisi ja järkkyi.
20 Meren halki kulki sinun tiesi,
polkusi läpi suurten vetten
eikä jälkiäsi näkynyt.
21 Sinä kuljetit kansaasi niinkuin lammaslaumaa
Mooseksen ja Aaronin kädellä.

---

8. Ps. 79: 5. 85: 6. — **11.** Ps. 39: 10. Jer. 10: 19. — **14.** 2 Moos. 15: 11 s. Ps. 89: 9. — **16.** 2 Moos. 6: 6. — **17.** 2 Moos. 14: 21 s. Ps. 114: 3 s. — **20.** 2 Moos. 14: 22 s. — **21.** Ps. 78: 52. Jes. 63: 11 s. Miik. 6: 4.

---

77. v. 11 tahi: kärsimykseni *aika, nämä ne vuodet, jotka Korkeimman oikea käsi on lähettänyt.*
v. 12 toinen teksti: Minä *ylistelen* Herran . . . *sillä* minä muistelen . . .

78 psalmi.

Varoittava opetus, saatu Israelin kansan historiasta.

1 Aasafin mietevirsi.
Kuntele, kansani, opetustani,
kallistakaa korvanne suuni sanoihin!
2 Minä avaan suuni mietelmien lausumiseen,
tuon muinaisaikain arvoituksia ilmi.
3 Mitä olemme kuulleet ja minkä olemme saaneet tietää
ja mitä isämme ovat kertoneet meille,
4 sitä emme tahdo heidän lapsiltaan salata,
vaan tulevalle polvelle kertoa Herran kiitosta
ja hänen voimaansa ja ihmeitänsä, joita hän on tehnyt.
5 Hän asetti todistuksen Jaakobissa,
hän sääsi Israelissa lain,
käskien isiemme julistaa ne lapsillensa,
6 jotta tuleva polvi saisi ne tietää,
saisivat tietää vastedes syntyvät lapset,
ja nekin nousisivat ja kertoisivat niistä lapsillensa.
7 Niin he luottaisivat Jumalaan
eivätkä unohtaisi Jumalan tekoja,
vaan ottaisivat hänen käskyistänsä vaarin;
8 eikä heistä tulisi isiensä lailla
kapinoivaa ja niskoittelevaa polvea,
sukupolvea, jonka sydän ei säilynyt lujana
ja jonka henki ei pysynyt uskollisena Jumalalle.
9 Efraimin lapset, asestetut jousimiehet,
kääntyivät pakoon taistelun päivänä.
10 Eivät he pitäneet Jumalan liittoa,
eivät tahtoneet vaeltaa hänen lakinsa mukaan.
11 He unhottivat hänen suuret tekonsa
ja hänen heille näyttämänsä ihmeet.
12 Heidän isäinsä nähden hän ihmeitä teki
Egyptin maassa, Sooanin kedolla.
13 Hän halkaisi meren ja vei heidät sen läpi,
hän seisotti vedet ikäänkuin roukkioksi.
14 Hän päivin heitä pilvellä johti,
tulen valolla kaiket yöt.
15 Hän halkoili kallioita erämaassa
ja juotti heitä runsaasti kuin syvistä meristä.
16 Hän juoksutti puroja kalliosta

---

78. 2. Ps. 49: 5. Matt. 13: 35. — **3.** Ps. 44: 2. — **5.** 2 Moos. 20: 1 s. 5 Moos. 4: 9 s. 6: 6 s. Hes. 20: 10 s. — **8.** 2 Moos. 32: 9. 33: 3, 5. 34: 9. 5 Moos. 31: 27. 32: 5. Ps. 95: 7 s. — **10.** Hes. 20: 13. — **13.** 2 Moos. 14: 21 s. — **14.** 2 Moos. 13: 21 s. Ps. 105: 39 s. — **15.** 2 Moos. 17: 6. 4 Moos. 20: 10 s.

ja vuodatti virtanaan vettä.
17 Yhä kuitenkin he tekivät syntiä häntä vastaan
ja olivat uppiniskaisia Korkeimmalle erämaassa.
18 He kiusasivat Jumalaa sydämessänsä,
vaatien ruokaa himonsa tyydyttämiseksi.
19 Ja he puhuivat Jumalaa vastaan sanoen:
»Voikohan Jumala erämaassa kattaa pöydän?
20 Katso, kyllä hän kallioon iski,
ja vedet vuosivat ja purot pursuivat,
mutta voiko hän antaa leipääkin
tai hankkia kansalleen lihaa?»
21 Sentähden, kun Herra sen kuuli, hän julmistui;
ja tuli syttyi Jaakobissa,
ja Israelia kohtasi viha,
22 koska eivät uskoneet Jumalaan
eivätkä luottaneet hänen apuunsa.
23 Ja hän käski pilviä korkeudessa
ja avasi taivaan ovet;
24 hän satoi heille ruuaksi mannaa,
hän antoi heille taivaan jyviä.
25 Ihmiset söivät enkelien leipää;
hän lähetti heille ravintoa yllinkyllin.
26 Hän nosti taivaalle itätuulen
ja ajoi voimallaan esille etelätuulen.
27 Ja hän satoi heille lihaa kuin tomua,
siivekkäitä lintuja kuin meren hiekkaa;
28 hän pudotti ne leirinsä keskeen,
yltympäri asuntoansa.
29 Niin he söivät ja saivat kyllänsä,
mitä himoitsivat, hän salli heidän saada.
30 Eivät he olleet vielä himoansa tyydyttäneet,
ja ruoka oli vielä heidän suussaan,
31 silloin kohtasi heitä Jumalan viha,
hän tappoi heidän voimakkaimpansa
ja kaatoi maahan Israelin nuoret miehet.
32 Mutta sittenkin he yhä vielä tekivät syntiä
eivätkä uskoneet hänen ihmeitänsä.
33 Sentähden hän antoi heidän päivänsä haihtua kuin tuulahduksen
ja heidän vuotensa päättyä äkilliseen perikatoon.
34 Ja joka kerta kun hän surmasi heitä, kysyivät he häntä
ja kääntyivät ja etsivät Jumalaa.
35 Ja he muistivat, että Jumala oli heidän kallionsa

18. 2 Moos. 16: 2 s. 4 Moos. 11: 4 s. Ps. 106: 14. — **21** 4 Moos. 11: 1 s. — **25.** 2 Moos. 16: 4 s. 4 Moos. 11: 7. Viis. 16: 20. Joh. 6: 31. 1 Kor. 10: 3. — **26.** 4 Moos. 11: 31 s. — **32.** 4 Moos. 14: 1 s. — **33.** Ps. 90: 9.

ja että Jumala, Korkein, oli heidän lunastajansa.
36 Vaan he pettivät häntä suullaan
ja valehtelivat hänelle kielellänsä.
37 Sillä heidän sydämensä ei ollut vilpitön häntä kohtaan,
eivätkä he olleet uskollisia hänen liitossansa.
38 Mutta hän on laupias,
hän antaa anteeksi rikkomuksen eikä tahdo tuhota.
Sentähden hän usein vihastaan talttui
eikä päästänyt kaikkea kiivauttaan irti.
39 Sillä hän muisti heidän olevan katoavaisia,
olevan tuulahdus, joka menee eikä enää tule.
40 Kuinka usein he niskoittelivatkaan häntä vastaan korvessa
ja murehuttivat hänen mielensä erämaassa!
41 Ja yhä edelleen he kiusasivat Jumalaa
ja vihoittivat Israelin pyhää.
42 He eivät muistaneet, mitä hänen kätensä teki,
eivät sitä päivää, jolloin hän vapahti heidät ahdistajasta,
43 jolloin hän teki tunnustekonsa Egyptissä
ja ihmeensä Sooanin kedolla.
44 Hän muutti heidän virtansa vereksi,
niin etteivät he voineet vesiojistaan juoda;
45 hän lähetti heidän sekaansa paarmoja, jotka heitä söivät,
ja sammakoita, jotka heille turmiota tuottivat.
46 Hän antoi heidän satonsa heinäsirkkojen valtaan
ja heinäkateille heidän työnsä tuloksen;
47 hän hävitti rakeilla heidän viinipuunsa
ja raekivillä heidän silkkiäispuunsa;
48 hän antoi heidän karjansa rakeille alttiiksi
ja salamoille heidän laumansa.
49 Hän lähetti heitä vastaan vihansa tulen,
kiivastuksen, vihastuksen ja ahdistuksen,
parven pahoja enkeleitä.
50 Hän raivasi vihallensa tien,
ei säästänyt heidän sielujansa kuolemasta,
ruton valtaan hän luovutti heidän henkensä.
51 Ja hän surmasi kaikki Egyptin ensiksi syntyneet,
miehuuden esikoiset Haamin majoissa.
52 Ja hän pani kansansa liikkeelle kuin lammaslauman,

36. Jes. 29: 13. Jer. 12: 2. — **38.** 2 Moos. 34: 6 s. Ps. 86: 5, 15. 145: 8. Jooel 2: 13. — **39.** Job 7: 7. 14: 1, 19 s. Ps. 103: 13 s. — **44.** 2 Moos. 7: 19 s. — **45.** 2 Moos. 8: 2 s. — **46.** 2 Moos. 10: 4 s. — **47.** 2 Moos. 9: 18 s. — **49.** 2 Moos. 9: 3 s. — **51.** 2 Moos. 11: 5. 12: 29 s. Ps. 105: 36. — **52.** 2 Moos. 12: 31. Ps. 77: 21.

78. v. 37 tahi: sydämensä ei *pysynyt vakaasti hänessä*, eivätkä . . .

hän kuljetti heitä erämaassa kuin karjaa.
53 Hän johti heitä turvallisesti, heidän ei tarvinnut peljätä,
mutta meri peitti heidän vihollisensa.
54 Ja hän vei heidät pyhälle alueellensa,
vuorelle, jonka hänen oikea kätensä oli hankkinut.
55 Hän karkoitti pakanat pois heidän tieltään
ja antoi heille perintöosaksi niiden maan
ja soi Israelin sukukuntain asua heidän majoissaan.
56 Mutta niskoitellen he kiusasivat Jumalaa, kaikkein Korkeinta,
eivätkä noudattaneet hänen säädöksiänsä,
57 vaan luopuivat ja olivat uskottomia isiensä lailla,
tulivat kelvottomiksi kuin pettävä jousi.
58 He vihoittivat häntä kukkuloillansa uhraten
ja ärsyttivät häntä epäjumaliensa kuvilla.
59 Jumala huomasi sen ja julmistui,
ja hän hylkäsi Israelin kokonaan.
60 Hän hylkäsi asuntonsa Siilossa,
majan, jonka oli pystyttänyt ihmisten keskeen;
61 hän salli valtansa joutua vankeuteen
ja kunniansa vihollisten käsiin.
62 Hän antoi kansansa miekalle alttiiksi
ja julmistui perintöönsä.
63 Heidän nuorukaisensa kulutti tuli,
ja heidän neitsyensä jäivät häälauluja vaille.
64 Heidän pappinsa kaatuivat miekkaan,
ja heidän leskensä eivät voineet itkeä itkuja.
65 Silloin Herra heräsi niinkuin nukkuva,
niinkuin viinin voittama sankari.
66 Hän ajoi vihamiehensä pakoon,
tuotti heille ikuisen häpeän.
67 Hän hylkäsi myös Joosefin majan
eikä valinnut Efraimin sukukuntaa,
68 vaan valitsi Juudan sukukunnan,
Siionin vuoren, jota hän rakastaa.
69 Ja hän rakensi pyhäkkönsä taivaan korkeuksien tasalle,
lujan kuin ikiajoiksi perustamansa maan.
70 Ja hän valitsi Daavidin, palvelijansa,
ja otti hänet lammastarhasta.
71 Hän tuotti hänet imettävien lammasten luota
kaitsemaan kansaansa Jaakobia
ja Israelia perintöänsä.
72 Ja Daavid kaitsi heitä vilpittömin sydämin
ja johti heitä taitavin käsin.

---

53. 2 Moos. 14: 19 s. — **54.** 2 Moos. 15: 13, 17. — **55.** Joos. 1: 1 s. Ps. 44: 3. 105: 44. — **56.** Tuom. 2: 8 s. — **57.** Hoos. 7: 16. — **58.** 5 Moos. 32: 16, 21. — **60.** Joos. 18: 1. 1 Sam. 4: 11 s. Jer. 7: 12. — **68.** 2 Aikak. 6: 6. Ps. 48: 3. 132: 13 s. — **70.** 1 Sam. 16: 11 s. — **71.** 2 Sam. 7: 8.

79 psalmi.

Valitus suuren hädän aikana.

1 Aasafin virsi.
Jumala, pakanat ovat tunkeneet perintöosaasi,
he ovat saastuttaneet pyhän temppelisi,
ovat tehneet Jerusalemista kiviraunion.
2 He antoivat palvelijaisi ruumiit taivaan linnuille ruuaksi,
maan pedoille hurskaittesi lihan.
3 He vuodattivat heidän vertansa kuin vettä
kautta Jerusalemin koko ympäristön,
eikä kukaan haudannut heitä.
4 Olemme joutuneet naapuriemme häväistäviksi,
ympäristömme pilkattaviksi ja ivattaviksi.
5 Kuinka kauan sinä, Herra, yhä olet vihoissasi,
kuinka kauan kiivautesi tulena palaa?
6 Vuodata vihasi pakanain päälle, jotka eivät sinua tunne,
ja valtakuntien päälle, jotka eivät nimeäsi avukseen huuda!
7 Sillä he ovat syöneet Jaakobin
ja hävittäneet hänen asuntonsa.
8 Älä lue syyksemme esi-isäimme pahoja tekoja,
suo laupeutesi pian kohdata meitä,
sillä me olemme kovin vaivaisia!
9 Auta meitä sinä, pelastuksemme Jumala, nimesi kunnian tähden,
pelasta meidät ja anna anteeksi syntimme nimesi tähden!
10 Miksi pakanat saisivat sanoa: »Missä on nyt heidän Jumalansa»?
Kohdatkoon pakanoita meidän silmäimme edessä
sinun palvelijoittesi vuodatetun veren kosto.
11 Salli vankien huokausten tulla kasvojesi eteen,
suuren käsivartesi voimalla jätä kuoleman lapset henkiin!
12 Ja kosta naapureillemme, heidän helmaansa, seitsemin kerroin se herjaus,
jolla he ovat sinua herjanneet, Herra!
13 Mutta me, sinun kansasi, sinun laumasi lampaat,
me kiitämme sinua iankaikkisesti,
julistamme kiitostasi polvesta polveen.

---

79. 1. Ps. 74: 4 s. — **4.** Ps. 44: 14. 80: 7. 89: 42. — **5.** Ps. 80: 5. — **6.** Jer. 10: 25. — **9.** Ps. 115: 1. — **10.** 2 Moos. 32: 12. 5 Moos. 32: 43. Ps. 115: 2. Jooel 2: 17. — **11.** Ps. 102: 20 s.

---

79. v. 8 tahi: Älä *muistele, älä* lue . . .
v. 11 vanhoissa tekstilähteissä: voimalla *vapauta* kuoleman lapset!

80 psalmi.

Rukous Herran viinipuun, Israelin, saattamisesta entiselleen.

1 Veisuunjohtajalle; »Liljat»-laulun sävelellä; Aasafin todistus; virsi.
2 **K**uuntele, Israelin paimen!
Sinä, joka johdat Joosefia niinkuin lammaslaumaa,
sinä, jonka valtaistuinta kerubit kannattavat,
ilmesty kirkkaudessasi!
3 Efraimin, Benjaminin ja Manassen nähden
herätä voimasi, tule meidän avuksemme!
4 Jumala, saata meidät entisellemme,
kirkasta kasvosi pelastuaksemme!

5 Herra Jumala Sebaot, kuinka kauan annat vihasi suitsuta,
kansasi rukouksista välittämättä?
6 Sinä syötit heille kyynelleipää,
maljoittain sinä heille kyyneleitä juotit.
7 Sinä teet meistä riidanaiheen naapureillemme,
meidän vihollisemme ivaavat meitä.
8 Jumala Sebaot, saata meidät entisellemme,
kirkasta kasvosi pelastuaksemme!

9 Sinä siirsit viinipuun Egyptistä,
sinä karkoitit pakanat ja istutit sen.
10 Sinä raivasit sille sijan,
ja se juurtui ja täytti maan.
11 Se peitti vuoret varjollansa
ja oksillansa Jumalan setrit.
12 Se levitti köynnöksensä mereen asti
ja vesansa Eufratvirtaan saakka.
13 Miksi särjit aidan sen ympäriltä,
niin että kaikki ohikulkijat sitä repivät?
14 Metsäsika sitä jyrsii,
ja kedon eläimet sitä syövät.
15 Jumala Sebaot, käänny takaisin,
katso alas taivaasta ja näe,
ota hoitaaksesi tämä viinipuu,
16 tämä vesa, jonka oikea kätesi istutti,

80. **2.** Ps. 77: 21. 99: 1. Jes. 37: 16. 40: 11. Hes. 34: 12. Joh. 10: 11. — **4.** Ps. 4: 7. — **6.** Ps. 42: 4. 102: 10. — **7.** Ps. 44: 14. 79: 4. — **9.** 1 Moos. 49: 22. Jes. 5: 1 s. 27: 2 s. Hoos. 10: 1. — **12.** 1 Moos. 15: 18. 2 Moos. 23: 31. 5 Moos. 11: 24. Joos. 1: 4. 1 Kun. 4: 21, 24. — **13.** Ps. 89: 41 s. — **16.** 2 Moos. 4: 22.

80. v. 6 vanhoissa tekstilähteissä: syötit *meille* kyynelleipää . . . sinä *meille* kyyneleitä . . .

tämä taimi, jonka kasvatit suureksi itseäsi varten!
17 Se on tulen polttama, se on karsittu.
He hukkuvat sinun kasvojesi uhkauksesta.
18 Suojelkoon kätesi oikean kätesi miestä,
ihmislasta, jonka kasvatit suureksi itseäsi varten.
19 Silloin emme sinusta luovu.
Suo meidän elää, niin huudamme nimeäsi avuksemme!
20 Herra Jumala Sebaot, saata meidät entisellemme,
kirkasta kasvosi pelastuaksemme!

81 psalmi.

Juhlavirsi, jossa kansaa varoitetaan unhottamasta Herraa.

1 Veisuunjohtajalle; viininkorjuulaulun sävelellä; Aasafin virsi.
2 **N**ostakaa ilohuuto Jumalalle, väkevyydellemme,
nostakaa riemuhuuto Jaakobin Jumalalle!
3 Virittäkää kiitosvirsi, lyökää vaskirumpuja,
soittakaa sulosointuisia kanteleita ja harppuja!
4 Puhaltakaa pasunaa uudella kuulla,
täyden kuun aikana, juhlapäivämme kunniaksi!
5 Sillä tämä on Israelille säädös,
Jaakobin Jumalan määräys.
6 Hän määräsi sen todistukseksi Joosefissa,
lähtiessään Egyptin maata vastaan;
minä kuulen puheen, joka on minulle uutta:
7 »Minä nostin taakan hänen hartioiltaan,
hänen kätensä pääsivät kantokorin kuormasta.
8 Hädässäsi sinä huusit, ja minä pelastin sinut;
ukonpilveen peittyneenä minä vastasin sinulle,
minä koettelin sinua Meriban veden luona.» Sela.
9 »Kuule, kansani, minä varoitan sinua,
Israel, oi, kunpa kuulisit minua!
10 Älköön sinulla olko muukalaista Jumalaa,
äläkä kumarra vierasta Jumalaa!
11 Minä olen Herra, sinun Jumalasi, joka toin sinut Egyptin maasta;
avaa suusi, niin minä sen täytän!

81. 4. 2 Moos. 12: 1 s. 3 Moos. 23: 5. 5 Moos. 16: 1. — **7.** 2 Moos. 1: 14. 6: 6 s. — **8.** 2 Moos. 17: 1 s. 4 Moos. 20: 13. Ps. 77: 18 s. — **9.** Ps. 50: 7. — **10.** 2 Moos. 20: 2 s.

81. v. 1 tahi: Veisuunjohtajalle; *gattilaisella* sävelellä . . .
v. 4 tahi: aikana, *juhlapäivänämme!*
v. 6 vanhoissa tekstilähteissä: Egyptin *maasta;* minä . . .

12 Mutta kansani ei kuullut ääntäni,
eikä Israel noudattanut mieltäni.
13 Niin minä hylkäsin heidät heidän sydämensä paatumukseen,
he saivat vaeltaa oman päänsä mukaan.
14 Oi, jospa kansani minua kuulisi,
ja Israel vaeltaisi teilläni!
15 Niin minä pian masentaisin heidän vihollisensa
ja kääntäisin käteni heidän vihamiehiänsä vastaan.
16 Herran vihamiesten täytyisi madella hänen edessään,
ja heidän kohtalonsa kestäisi iankaikkisesti.
17 Ja hän ruokkisi kansaansa parhaalla vehnällä;
niin, minä ravitsisin sinua hunajalla kalliosta.»

82 psalmi.

Jumalan tuomio vääristä tuomareista.

1 Aasafin virsi.
Jumala seisoo jumalien kokouksessa,
on tuomarina jumalien keskellä.
2 »Kuinka kauan te tuomitsette väärin
ja pidätte jumalattomain puolta?» Sela.
3 »Auttakaa oikeuteensa halpa ja orpo,
antakaa kurjalle ja puutteenalaiselle oikeus!
4 Vapauttakaa halpa ja köyhä,
pelastakaa hänet jumalattomain käsistä!
5 Ei ole heillä älyä eikä ymmärrystä,
he vaeltavat pimeydessä;
maan kaikki perustukset horjuvat.
6 Minä sanon: te olette jumalia
ja kaikki tyynni Korkeimman lapsia;
7 kuitenkin teidän täytyy kuolla, niinkuin ihmiset kuolevat,
ja kaatua, niinkuin kuka ruhtinas tahansa.»
8 Nouse, Jumala, tuomitse maa,
sillä sinä otat omiksesi kaikki pakanakansat!

---

13. Hes. 20: 25 s. Ap. t. 14: 16. Room. 1: 24 s. — **14.** 5 Moos. 5: 29. 28: 1. 32: 29. Ps. 95: 7. — **17.** 5 Moos. 32: 13 s.

82. 4. Job 29: 12 s. Sananl. 24: 11 s. 31: 8 s. Jes. 1: 17. — **6.** Joh. 10: 34. — **7.** Dan. 5: 30. Ap. t. 12: 23. — **8.** Ps. 7: 7 s.

---

v. 16 tahi: edessään, *mutta hänen kansansa aika* kestäisi . . .

83 psalmi.

Rukous, että Jumala antaisi apua taistelussa vihamielisiä naapurikansoja vastaan.

1 Laulu, Aasafin virsi.
2 **J**umala, älä ole niin hiljaa,
älä ole vaiti, älä ole, Jumala, niin tyyni!
3 Sillä, katso, sinun vihollisesi riehuvat,
ja sinun vihamiehesi nostavat päätään.
4 Heillä on kavaloita hankkeita kansaasi vastaan,
ja he neuvottelevat sinun suojattejasi vastaan.
5 He sanovat: »Tulkaa, hävittäkäämme heidät olemasta kansa,
niin ettei Israelin nimeäkään enää muistettaisi!»
6 Sillä he neuvottelevat keskenään yksimielisesti,
he tekevät liiton sinua vastaan:
7 Edomin teltat ja ismaelilaiset,
Mooab ja hagrilaiset,
8 Gebal ja Ammon ja Amalek,
Filistea ynnä ne, jotka Tyyrossa asuvat.
9 Myös Assur on liittynyt heihin,
tarjoo käsivartensa Lootin lapsille avuksi. Sela.
10 Tee heille, niinkuin teit Midianille,
niinkuin Siiseralle, niinkuin Jaabinille Kiisonin joen varrella!
11 Heidät tuhottiin Eendorin luona,
he joutuivat lannaksi maahan.
12 Anna heidän ylhäisilleen käydä, niinkuin Oorebille ja Se'ebille kävi,
ja kaikille heidän ruhtinailleen, niinkuin Seballe ja Salmunnalle kävi,
13 koska he sanovat:
»Anastakaamme itsellemme Jumalan asunnot»!
14 Jumalani, tee heidät lentäviksi lehdiksi,
kuiviksi korsiksi tuulien viedä!
15 Niinkuin kulovalkea metsää polttaa,
niinkuin liekit kärventävät vuoria,
16 niin aja sinä heitä rajuilmallasi
ja kauhistuta heitä tuulispäälläsi!
17 Täytä heidän kasvonsa häpeällä,
jotta he etsisivät sinun nimeäsi, Herra!
18 Joutukoot häpeään ja hämmästykööt ikiajoiksi,
tulkoot häpeään ja tuhoutukoot.
19 Ja tulkoot tuntemaan, että sinun ainoan nimi on Herra,
että sinä olet kaiken maailman Korkein.

---

83. **2.** Ps. 28: 1. — **9.** 1 Moos. 19: 37 s. — **10.** Tuom. 4: 7 s. 7: 22 s. — **12.** Tuom. 7: 25. 8: 12, 21. — **13.** 2 Aikak. 20: 11. — **14.** Job 21: 18. Ps. 1: 4. Jes. 17: 13. — **19.** 2 Moos. 15: 3. Ps. 97: 9. Jes. 37: 16. 2 Makk. 7: 37.

2 Varjele sieluani, sillä minä olen hurskas;
sinä, Jumalani, pelasta palvelijasi, joka sinuun luottaa!
3 Ole minulle armollinen, Herra,
sillä sinua minä huudan kaiken päivää!
4 Ilahuta palvelijasi sielua,
sillä sinun puoleesi minä ylennän sieluni, Herra!
5 Sillä sinä, Herra, olet hyvä ja anteeksiantavainen,
armosta rikas kaikille, jotka sinua huutavat avuksensa.
6 Ota rukoukseni korviisi, Herra,
kuuntele anomisteni ääntä!
7 Hätäni päivänä minä sinua avukseni huudan,
sillä sinä vastaat minulle.
8 Ei ole vertaistasi jumalain joukossa, Herra,
eikä ole sinun teoillesi vertaa.
9 Kaikki kansat, jotka olet luonut, tulevat ja kumartavat sinua, Herra,
ja kunniottavat nimeäsi.
10 Sillä sinä olet suuri ja ihmeitä tekevä,
sinä ainoa olet Jumala.
11 Neuvo minulle tiesi, Herra,
minä tahdon vaeltaa totuudessasi!
Keskitä sydämeni nimesi pelkäämiseen!
12 Kaikesta sydämestäni minä kiitän sinua, Herra, Jumalani,
ja kunnioitan sinun nimeäsi iankaikkisesti,
13 sillä sinun armosi on suuri minua kohtaan,
sinä pelastit sieluni tuonelan syvyydestä.
14 Jumala, julkeat ovat nousseet minua vastaan,
väkivaltaisten joukkio henkeäni väijyy,
he eivät pidä sinua silmäinsä edessä.
15 Mutta sinä, Herra, olet laupias ja armahtavainen Jumala,
pitkämielinen, rikas armosta ja uskollisuudesta.
16 Käänny puoleeni ja ole minulle armollinen,
anna voimasi palvelijallesi,
pelasta palvelijattaresi poika!
17 Tee minulle merkki, minun hyväkseni!
Häveten vihamieheni nähkööt,
että sinä, Herra, minua autat ja lohdutat.

---

86. **2.** Ps. 16: 1. 25: 20. — **4.** Ps. 25: 1. — **5.** 2 Moos. 34: 6 s. Ps. 78: 38. Jooel 2: 13. Joon. 4:2. — **7.** Ps. 50: 15. — **8.** 2 Moos. 15: 11. 5 Moos. 3: 24. Ps. 18: 32. 71: 19. — **9.** Ps. 22: 28 s. Sef. 2: 11. Sak. 14: 9. — **11.** Ps. 25: 4 s. 27: 11. 119: 33. 143: 8. — **13.** Ps. 30: 4. 56: 14. 71: 20. 116: 3, 8. — **14.** Ps. 54: 5. — **15.** 2 Moos. 34: 6. Neh. 9: 17. Ps. 103: 8. 145: 8.

87 psalmi.

Jerusalem, kaikkien Herran omien yhteinen äiti.

1 Koorahilaisten virsi, laulu.
Pyhälle vuorelle perustamaansa kaupunkia,
2 Siionin portteja Herra rakastaa enemmän kuin Jaakobin kaikkia muita asunnoita.
3 Ihania on sanottava sinusta, sinä Jumalan kaupunki. Sela.
4 »Minä mainitsen Rahabin ja Baabelin tunnustajikseni, katso, tuossa on Filistea, Tyyros ja Kuus: mikä on syntynyt missäkin.
5 Mutta Siionista sanotaan: Järjestään jokainen on syntynyt siinä.»
Sitä Korkein itse pitää voimassa.
6 Herra luettelee kansat, kirjoittaessaan ne kirjaan: mikä on syntynyt missäkin. Sela.
7 Ja laulaen, tanssien sanotaan: »Kaikki lähteeni ovat sinussa».

88 psalmi.

Suurimmassa hädässä olevan valitus ja rukous.

1 Koorahilaisten laulu, virsi; veisuunjohtajalle; »Sairaus»-laulun sävelellä laulettavaksi; esrahilaisen Heemanin mietevirsi.
2 **H**erra, pelastukseni Jumala, silloin kun minä yöllä huudan edessäsi,
3 salli rukoukseni tulla sinun kasvojesi eteen, kallista korvasi huutoni puoleen!
4 Sillä sieluni on kärsimyksistä kyllänsä saanut, ja elämäni on lähestymässä tuonelaa.
5 Minut luetaan hautaan menevien joukkoon, minä olen kuin mies, jonka voima on poissa.
6 Minä olen heitetty kuolleiden joukkoon,

---

87. 1. Matt. 16: 18. — **2.** Ps. 68: 17. — **3.** Ps. 46: 5 s. 48: 2 s. 132: 13 s. Jes. 2: 2 s. Miik. 4: 1 s. — **4.** Ps. 45: 13. 68: 32. 72: 10. Jes. 19: 18 s. 30: 7. Matt. 28: 19. Ap. t. 2: 9 s. — **5.** Ps. 48: 9. Jes. 44: 5. — **7.** Jes. 12: 3. Jer. 31: 12 s.
88. 1. 1 Kun. 4: 31. 1 Aikak. 2: 6. — **2.** Ps. 22: 3. — **5.** Ps. 28: 1. 143: 7.

---

87. v. 4 tahi: Baabelin *tunnustajaini tähden*, katso . . . Tahi: Kuus: *nämä ovat syntyneet siellä.*
v. 5 tahi: *Ja* Siionista . . .
v. 6 tahi: kansat: *nämä ovat syntyneet siellä.*
88. v. 2 toinen teksti: Jumala, *päivin ja öin minä edessäsi huudan.* (v. 3) *Salli* rukoukseni . . .

2 Varjele sieluani, sillä minä olen hurskas;
sinä, Jumalani, pelasta palvelijasi, joka sinuun luottaa!
3 Ole minulle armollinen, Herra,
sillä sinua minä huudan kaiken päivää!
4 Ilahuta palvelijasi sielua,
sillä sinun puoleesi minä ylennän sieluni, Herra!
5 Sillä sinä, Herra, olet hyvä ja anteeksiantavainen,
armosta rikas kaikille, jotka sinua huutavat avuksensa.
6 Ota rukoukseni korviisi, Herra,
kuuntele anomisteni ääntä!
7 Hätäni päivänä minä sinua avukseni huudan,
sillä sinä vastaat minulle.
8 Ei ole vertaistasi jumalain joukossa, Herra,
eikä ole sinun teoillesi vertaa.
9 Kaikki kansat, jotka olet luonut, tulevat ja kumartavat sinua,
Herra,
ja kunniottavat nimeäsi.
10 Sillä sinä olet suuri ja ihmeitä tekevä,
sinä ainoa olet Jumala.
11 Neuvo minulle tiesi, Herra,
minä tahdon vaeltaa totuudessasi!
Keskitä sydämeni nimesi pelkäämiseen!
12 Kaikesta sydämestäni minä kiitän sinua, Herra, Jumalani,
ja kunnioitan sinun nimeäsi iankaikkisesti,
13 sillä sinun armosi on suuri minua kohtaan,
sinä pelastit sieluni tuonelan syvyydestä.
14 Jumala, julkeat ovat nousseet minua vastaan,
väkivaltaisten joukkio henkeäni väijyy,
he eivät pidä sinua silmäinsä edessä.
15 Mutta sinä, Herra, olet laupias ja armahtavainen Jumala,
pitkämielinen, rikas armosta ja uskollisuudesta.
16 Käänny puoleeni ja ole minulle armollinen,
anna voimasi palvelijallesi,
pelasta palvelijattaresi poika!
17 Tee minulle merkki, minun hyväksenil
Häveten vihamieheni nähkööt,
että sinä, Herra, minua autat ja lohdutat.

---

86. 2. Ps. 16: 1. 25: 20. — **4.** Ps. 25: 1. — **5.** 2 Moos. 34: 6 s. Ps. 78: 38. Jooel 2: 13. Joon. 4:2. — **7.** Ps. 50: 15. — **8.** 2 Moos. 15: 11. 5 Moos. 3: 24. Ps. 18: 32. 71: 19. — **9.** Ps. 22: 28 s. Sef. 2: 11. Sak. 14: 9. — **11.** Ps. 25: 4 s. 27: 11. 119: 33. 143: 8. — **13.** Ps. 30: 4. 56: 14. 71: 20. 116: 3, 8. — **14.** Ps. 54: 5. — **15.** 2 Moos. 34: 6. Neh. 9: 17. Ps. 103: 8. 145: 8.

87 psalmi.

Jerusalem, kaikkien Herran omien yhteinen äiti.

1 Koorahilaisten virsi, laulu.
Pyhälle vuorelle perustamaansa kaupunkia,
2 Siionin portteja Herra rakastaa enemmän kuin Jaakobin kaikkia muita asunnoita.
3 Ihania on sanottava sinusta, sinä Jumalan kaupunki. Sela.
4 »Minä mainitsen Rahabin ja Baabelin tunnustajikseni,
katso, tuossa on Filistea, Tyyros ja Kuus: mikä on syntynyt missäkin.
5 Mutta Siionista sanotaan: Järjestään jokainen on syntynyt siinä.»
Sitä Korkein itse pitää voimassa.
6 Herra luettelee kansat, kirjoittaessaan ne kirjaan: mikä on syntynyt missäkin. Sela.
7 Ja laulaen, tanssien sanotaan: »Kaikki lähteeni ovat sinussa».

88 psalmi.

Suurimmassa hädässä olevan valitus ja rukous.

1 Koorahilaisten laulu, virsi; veisuunjohtajalle; »Sairaus»-laulun sävelellä laulettavaksi; esrahilaisen Heemanin mietevirsi.
2 **H**erra, pelastukseni Jumala, silloin kun minä yöllä huudan edessäsi,
3 salli rukoukseni tulla sinun kasvojesi eteen,
kallista korvasi huutoni puoleen!
4 Sillä sieluni on kärsimyksistä kyllänsä saanut,
ja elämäni on lähestymässä tuonelaa.
5 Minut luetaan hautaan menevien joukkoon,
minä olen kuin mies, jonka voima on poissa.
6 Minä olen heitetty kuolleiden joukkoon,

87. 1. Matt. 16: 18. — **2.** Ps. 68: 17. — **3.** Ps. 46: 5 s. 48: 2 s. 132: 13 s. Jes. 2: 2 s. Miik. 4: 1 s. — **4.** Ps. 45: 13. 68: 32. 72: 10. Jes. 19: 18 s. 30: 7. Matt. 28: 19. Ap. t. 2: 9 s. — **5.** Ps. 48: 9. Jes. 44: 5. — **7.** Jes. 12: 3. Jer. 31: 12 s.

88. 1. 1 Kun. 4: 31. 1 Aikak. 2: 6. — **2.** Ps. 22: 3. — **5.** Ps. 28: 1. 143: 7.

87. v. 4 tahi: Baabelin *tunnustajaini tähden*, katso . . . Tahi: Kuus: *nämä ovat syntyneet siellä.*
v. 5 tahi: *Ja* Siionista . . .
v. 6 tahi: kansat: *nämä ovat syntyneet siellä.*

88. v. 2 toinen teksti: Jumala, *päivin ja öin minä edessäsi huudan.* (v. 3) *Salli* rukoukseni . . .

»Olen pannut avun sankarin käteen,
olen kansan keskestä korottanut nuorukaisen.
21 Olen löytänyt Daavidin, palvelijani,
olen hänet voidellut pyhällä öljylläni.
22 Käteni on lujasti tukeva häntä,
ja käsivarteni vahvistava häntä.
23 Ei vihollinen karkaa hänen kimppuunsa,
eikä ilkiö häntä sorra,
24 vaan minä muserran hänen edessään hänen ahdistajansa
ja lyön maahan hänen vihamiehensä.
25 Uskollisuuteni ja armoni on oleva hänen kanssaan,
ja minun nimessäni hänen sarvensa nousee.
26 Minä panen hänen kätensä vallitsemaan merta
ja virtoja hänen oikean kätensä.
27 Näin hän minua kutsuu: 'Sinä olet isäni,
sinä Jumalani ja pelastukseni kallio'.
28 Ja minä asetan hänet esikoiseksi,
maan kuninkaista korkeimmaksi.
29 Minä säilytän hänelle armoni iankaikkiseksi,
ja liittoni hänen kanssaan on pysyvä lujana.
30 Minä annan hänen jälkeläistensä säilyä iät kaiket
ja hänen valtaistuimensa niin kauan kuin taivaan päivät.
31 Jos hänen lapsensa hylkäävät lakini
eivätkä vaella säännösteni mukaan,
32 jos he minun ohjeeni rikkovat
eivätkä käskyjäni noudata,
33 niin minä rankaisen vitsalla heidän rikkomuksensa
ja heidän pahat tekonsa vitsauksilla;
34 mutta armoani en minä ota häneltä pois
enkä uskollisuudestani luovu.
35 En minä liittoani riko
enkä huuliltani lähtenyttä sanaa muuta.
36 Olen kerran vannonut pyhyyteni kautta,
totisesti, en valehtele Daavidille:
37 'Hänen jälkeläisensä pysyvät iankaikkisesti,
ja hänen valtaistuimensa on edessäni niinkuin aurinko,
38 niinkuin kuu se iät kaiket pysyy lujana'.
Ja todistaja pilvissä on uskollinen.» Sela.
39 Ja kuitenkin sinä hylkäsit voideltusi ja halveksit häntä
ja olet vihastunut häneen.
40 Olet purkanut liiton, jonka teit palvelijasi kanssa,
olet häväisten heittänyt hänen kruununsa maahan.

21. 1 Sam. 16: 13. Ap. t. 13: 22. — **26.** Ps. 72: 8. — **27.** 2 Sam. 7: 14. 1 Aikak. 17: 13. 22: 10. Ps. 2: 6 s. Hebr. 1: 5. — **28.** Ps. 72: 11. — **35.** 4 Moos. 23: 19. — **37.** Joh. 12: 34. — **38.** Job 16: 19. Jer. 33: 20 s.

41 Sinä särjit kaikki hänen muurinsa,
panit raunioiksi hänen linnoituksensa.
42 Kaikki ohikulkijat ovat ryöstäneet häntä,
hän on joutunut naapuriensa häväistäväksi.
43 Olet korottanut hänen vihamiestensä oikean käden,
tuottanut iloa kaikille hänen vihollisillensa.
44 Olet antanut hänen miekkansa terän kilpistyä takaisin
etkä ole tukenut häntä sodassa.
45 Olet tehnyt lopun hänen loistostansa
ja syössyt maahan hänen valtaistuimensa.
46 Sinä olet lyhentänyt hänen nuoruutensa päivät,
olet häpeällä hänet peittänyt. Sela.
47 Kuinka kauan sinä, Herra, itsesi näin kokonaan kätket?
Kuinka kauan vihasi tulena palaa?
48 Muista, kuinka lyhyt minun elämäni on,
kuinka katoaviksi sinä olet luonut kaikki ihmislapset!
49 Kuka onkaan se mies, joka eloon jäisi eikä kuoloa näkisi,
joka pelastaisi sielunsa tuonelan vallasta! Sela.
50 Herra, missä ovatkaan entiset armotekosi,
jotka vannoit Daavidille uskollisuudessasi!
51 Ajattele, Herra, palvelijaisi häväistystä,
ja mitä minun täytyy kaikilta noilta monilta kansoilta poves-
sani kestää!
52 Ajattele, Herra, kuinka vihollisesi herjaavat,
kuinka he herjaavat voideltusi askelia!
53 Ylistetty olkoon Herra iankaikkisesti. Amen. Amen.

NELJÄS KIRJA.

90 psalmi.

Jumalan iankaikkisuus ja ihmisen katoavaisuus.

1 Mooseksen, Jumalan miehen, rukous.
Herra, sinä olet ollut turvamme polvesta polveen.
2 Ennenkuin vuoret syntyivät
ja sinä loit maan ja maanpiirin,
jopa iankaikkisuudesta iankaikkisuuteen sinä, Jumala, olet.
3 Sinä palautat ihmiset takaisin tomuun ja sanot:

41. Ps. 80: 13 s. — **42.** Ps. 44: 14. 79: 4. — **47.** Ps. 79: 5. 85: 6. — **48.** Job 7: 7. 14: 1 s. Ps. 39: 6. 90: 10.
90. **3.** 1 Moos. 3: 19. Ps. 104: 29. Saarn. 12: 7.

90. v. 2 vanhoissa tekstilähteissä: syntyivät *ja maa ja maanpiiri luotiin*, jopa . . . Tahi: maanpiirin, *niin sinä, Jumala, olit ja olet* iankaikkisuudesta . . .

»Palatkaa takaisin, te ihmislapset!»
4 Sillä tuhannen vuotta on silmissäsi kuin eilinen päivä, joka meni,
ja niinkuin öinen vartiohetki.
5 Sinä huuhdot heidät pois; he ovat kuin aamulla uni,
ovat kuin kuihtuva ruoho,
6 joka aamulla kukassa rehoittaa,
mutta illalla leikataan ja kuivettuu.

7 Sillä me häviämme vihasi voimasta,
ja kun sinä kiivastut, me menehdymme.
8 Pahat tekomme sinä asetat eteesi,
salaiset syntimme kasvojesi valoon.
9 Niin, kaikki päivämme haihtuvat vihasi voimasta,
vuotemme häviävät meiltä kuin huokaus.
10 Elinaikamme on seitsemänkymmentä vuotta
taikka enintään kahdeksankymmentä vuotta;
ja parhaimmillaankin se on vaivaa ja turhuutta,
sillä se kiitää vinhasti, ikäänkuin lentäisimme pois.
11 Kuka ajattelee vihasi ankaruutta
ja kiivastustasi, niin että hän sinua pelkäisi?
12 Opeta meitä laskemaan päivämme oikein,
jotta saisimme viisaan sydämen!

13 Herra, käänny takaisin! Kuinka kauan viivyt?
Armahda palvelijoitasi!
14 Ravitse meitä armollasi, kun aamu koittaa,
suo meidän iloita ja riemuita kaiken elinaikamme!
15 Anna meidän iloita yhtä monta päivää kuin olet nöyryyttänyt meitä,
yhtä monta vuotta kuin kärsimme onnettomuutta!
16 Anna tekosi ilmetä palvelijoillesi
ja kirkkautesi heidän lapsillensa!
17 Ja tulkoon osaksemme Herran, meidän Jumalamme, leppeys;
edistä hyväksemme kättemme työtä,
niin, edistä kättemme työtä!

---

4. 2 Piet. 3: 8. — **5.** Jes. 40: 6 s. 1 Piet. 1: 24. — **6.** Job 14: 2. Ps. 103: 15 s. — **7.** Ps. 76: 8. — **8.** Ps. 19: 13. Jer. 16: 17. 1 Kor. 4: 5. — **10.** Job 9: 25 s. Ps. 89: 48. — **12.** Ps. 39: 5. — **13.** 2 Moos. 32: 12.

v. 5 tahi: ovat *kuin uni. Aamulla he ovat kuin ruoho, joka rehoittaa*, (v. 6) joka . . . Tahi: he *nukkuvat pois, oltuaan aamun aikana niinkuin vihannoiva ruoho;* (v. 6) aamulla *se kukoistaa ja vihannoi*, illalla . . .

91 psalmi.

Jumalan suojassa olevan turvallisuus.

1 Joka istuu Korkeimman suojassa
ja Kaikkivaltiaan varjoon yöpyy,
2 hän sanoo: »Herra on turvani ja linnani,
hän on Jumalani, johon minä turvaan».
3 Niin, hän päästää sinut linnustajan paulasta,
tuhon tuojasta rutosta.
4 Sulillansa hän sinua suojaa,
ja sinä saat turvan hänen siipiensä alla;
hänen uskollisuutensa on kilpi ja suojus.
5 Ei sinun tarvitse peljätä yön kauhuja,
ei päivällä lentävää nuolta,
6 ei ruttoa, joka pimeässä hiipii,
ei kulkutautia, joka päivällä raivoo.
7 Vaikka tuhansia kaatuisi vieressäsi
ja kymmeniä tuhansia oikealla puolellasi,
ei sinuun satu.
8 Sinun silmäsi saavat vain katsella
ja nähdä, kuinka jumalattomat saavat koston,
9 koska olet sanonut: »Sinä, Herra, olet turvani»,
koska otit Korkeimman suojaksesi.
10 Ei sinulle tapahdu onnettomuutta,
eikä mikään vitsaus lähene majaasi.
11 Sillä hän antaa enkeleilleen sinusta käskyn
varjella sinua kaikilla teilläsi.
12 He kantavat sinua käsillänsä,
ettet jalkaasi kiveen loukkaisi.
13 Sinä kuljet leijonain ja kyiden yli,
sinä poljet allesi nuoret jalopeurat ja lohikäärmeet.
14 »Koska hän riippuu minussa kiinni, minä pelastan hänet,
minä suojelen häntä, koska hän tuntee nimeni.
15 Hän huutaa minua avukseen, ja minä vastaan hänelle,
olen hänen luonaan, kun hänellä on hätä,
vapahdan hänet ja saatan hänet kunniaan.
16 Minä annan hänelle kyllänsä pitkää ikää
ja suon hänen nähdä antamani pelastuksen.»

91. 1. Ps. 36: 8. — **2.** Ps. 18: 3. — **3.** Ps. 124: 7. — **4.** Ps. 17: 8. 57: 2. Matt. 23: 37. — **5.** Sananl. 3: 24 s. — **8.** Ps. 92: 12. — **10.** Sananl. 12: 21. — **11.** Ps. 34: 8. Matt. 4: 6. Luuk. 4: 10 s. — **12.** Job 5: 23. Ps. 121: 3. Sananl. 3: 23. — **13.** 5 Moos. 8: 15. Mark. 16: 18. Luuk. 10: 19. — **15.** Ps. 50: 15. — **16.** Ps. 50: 23.

92 psalmi.

Ylistyslaulu vanhurskaan Jumalan kunniaksi.

1 Virsi, laulu sapatinpäivää varten.
2 **I**hanaa on ylistää Herraa
ja veisata nimesi kiitosta, sinä Korkein,
3 aamulla julistaa armoasi
ja yön tullen uskollisuuttasi,
4 kymmenkielisin soittimin ja harpuin,
kannelta soittaen.
5 Sillä se, mitä teet, ilahuttaa minua, Herra;
minä riemuitsen kättesi teoista.
6 Kuinka suuret ovatkaan sinun tekosi, Herra!
Ajatuksesi ovat äärettömän syvät.
7 Järjetön mies ei tätä ymmärrä,
eikä sitä älyä houkka.
8 Kun jumalattomat rehoittavat niinkuin ruoho
ja väärintekijät kaikki kukoistavat,
niin se on heidän ikuiseksi häviöksensä.
9 Mutta sinä, Herra, olet korkea iankaikkisesti.
10 Sillä katso, sinun vihollisesi, Herra,
katso, sinun vihollisesi joutuvat perikatoon,
kaikki väärintekijät joutuvat hajalle.
11 Mutta minun sarveni sinä kohotat korkealle kuin villihärän sarvet;
minut voidellaan tuoreella öljyllä.
12 Ja silmäni saavat mieliikseen katsella vainoojiani,
korvani ilokseen kuulla noista pahoista,
jotka nousevat minua vastaan.
13 Vanhurskas rehoittaa kuin palmupuu,
hän kasvaa kuin Libanonin setri.
14 He ovat istutetut Herran huoneeseen,
he kukoistavat Jumalamme kartanoissa.
15 Vielä vanhuudessaankin he kasvavat hedelmää,
ovat mehevät ja vihannat,
16 julistaakseen, että Herra on vanhurskas,
että hänessä, kalliossani, ei ole vääryyttä.

---

92. 2. Ps. 147: 1. — **3.** Ps. 42: 9. — **4.** Ps. 33: 2 s. — **5.** Ps. 77: 12 s. — **6.** Ps. 40: 6. 104: 24. Room. 11: 33. — **7.** Ps. 14: 1. 94: 8. — **8.** Ps. 37: 1 s. 129: 6. — **9.** Ps. 97: 9. — **11.** Ps. 23: 5. 89: 18, 25. 112: 9. — **12.** Ps. 91: 8. 118: 7. — **13.** Ps. 1: 3. 52: 10. Sananl. 11: 28. Jer. 17: 8. Hoos. 14: 6 s. — **14.** Jes. 58: 11. — **16.** 5 Moos. 32: 4. Sef. 3: 5.

93 psalmi.

Jumalan valtakunnan horjumattomuus.

1 **H**erra on kuningas! Hän on pukeutunut ylevyyteen,
Herra on pukeutunut, on vyöttäytynyt voimaan.
Maanpiiri pysyy siis lujana, horjumatonna.
2 Valtaistuimesi on vahva muinaisista ajoista asti,
sinä olet ollut iankaikkisuudesta saakka.

3 Herra, vesivirrat nostivat kohinan,
vesivirrat nostivat kohinan,
niin, vesivirrat paisuttivat pauhunsa.
4 Mutta suurten, valtavain vetten pauhua,
meren arjuja valtavampi
on Herra korkeudessa.
5 Sinun säädöksesi ovat varman varmat,
pyhyys vallitsee huoneessasi,
Herra, päivien päähän.

94 psalmi.

Herra kostaa jumalattomille sortajille.

1 **S**inä koston Jumala, Herra,
sinä koston Jumala, ilmesty kirkkaudessa!
2 Nouse, sinä maailman tuomari,
kosta ylpeille se, minkä ovat tehneet!
3 Kuinka kauan jumalattomat, Herra,
kuinka kauan jumalattomat saavat riemuita?
4 He syytävät suustaan julkeita sanoja,
he röyhkeilevät, kaikki nuo väärintekijät.
5 Sinun kansaasi, Herra, he runtelevat,
ja sinun perintöosaasi he sortavat.
6 He tappavat leskiä ja muukalaisia
ja murhaavat orpoja.
7 Ja he sanovat: »Ei Herra sitä näe,
ei Jaakobin Jumala sitä huomaa».

---

93. 1. Ps. 2: 6. 96: 10. 97: 1. 99: 1. — **2.** Jes. 44: 6. — **3.** Ps. 46: 4 s. Jes. 17: 12 s. — **4.** Ps. 65: 8. 89 10. Ilm. 17: 15. — **5.** Ps. 19: 8 s.

94. 1. 5 Moos. 32: 35. Jer. 51: 56. Room. 12: 19. — **2.** 1 Moos. 18: 25. Ps. 7: 7. 28: 4. — **3.** Ps. 75: 5 s. — **7.** Ps. 10: 4, 11 s. 73: 11.

---

93. v. 1 vanhoissa tekstilähteissä: voimaan. *Hän on vahvistanut maanpiirin niin, ettei se horju.*

8 Huomatkaa toki, te kansan järjettömät,
ja te houkat — milloinka järkiinne tulette?
9 Joka on istuttanut korvan, hänkö ei kuulisi?
Joka on luonut silmän, hänkö ei näkisi?
10 Joka kansat kasvattaa, hänkö jättäisi rankaisematta,
hän, joka ihmisille opettaa tiedon?
11 Herra tuntee ihmisten ajatukset,
sillä he ovat kuin tuulen henkäys.

12 Autuas se mies, jota sinä kuritat, Herra,
ja jolle opetat lakiasi,
13 jotta valmistaisit hänelle rauhan pahojakin päiviä varten,
kunnes jumalattomalle kaivetaan hauta!
14 Sillä Herra ei hylkää kansaansa
eikä perintöosaansa heitä.
15 Niin, oikeus on taas noudattava vanhurskautta
ja kaikki oikeamieliset sen mukana.

16 Kuka nousee avukseni pahoja vastaan,
kuka asettuu minun puolelleni väärintekijöitä vastaan?
17 Jos ei Herra olisi minun auttajani,
pian sieluni asuisi hiljaisuuden maassa.
18 Kun ajattelin: »jalkani horjuu»,
niin armosi minua tuki, Herra.
19 Kun minulla oli sydämessäni paljon raskaita ajatuksia,
niin sinun lohdutuksesi ilahutti sieluani.
20 Voiko sinulla olla yhteyttä turmion tuomioistuimen kanssa,
jossa väkivaltaa harjoitetaan lain varjon alla?
21 Ne ahdistavat vanhurskaan sielua
ja tuomitsevat syylliseksi viattoman veren.
22 Mutta Herra on oleva minun linnani,
Jumala minun kallioni, johon turvaan.
23 Ja hän kostaa heille heidän ilkityönsä
ja tuhoaa heidät heidän pahuutensa tähden.
Herra, meidän Jumalamme, tuhoaa heidät.

95 psalmi.

Kehoitus kiittämään ja tottelemaan Herraa.

1 **T**ulkaa, kajahuttakaamme ilohuuto Herralle,
riemuhuuto pelastuksemme kalliolle!

---

9. 2 Moos. 4: 11. Sananl. 20: 12. — **11.** Ps. 62: 10. 1 Kor. 3: 20. — **12.** Job 5: 17. Ps. 119: 71. Sananl. 3: 11 s. Hebr. 12: 5 s. — **13.** Ps. 112: 8. — **15.** Ps. 64: 10 s. — **17.** Ps. 124: 1 s. — **19.** Ps. 119: 50, 92. — **22.** Ps. 18: 3. 59: 17.

95. **1.** 5 Moos. 32: 4. Ps. 100: 1 s.

2 Käykäämme kiittäen hänen kasvojensa eteen,
virittäkäämme hänelle riemuvirsiä.
Sillä Herra on suuri Jumala,
suuri kaikkien jumalien kuningas.
4 Maan syvyydet ovat hänen vallassaan,
ja hänen ovat vuorten kukkulat.
5 Hänen on meri, sillä hän on sen tehnyt,
ja kuiva maa, jonka hänen kätensä ovat muovailleet.
6 Tulkaa, heittäykäämme maahan ja kumartukaamme,
polvistukaamme Herran, luojamme, eteen!
7 Sillä hän on Jumalamme,
ja me olemme kansa, jota hän paimentaa,
lauma, jota hänen kätensä kaitsee.

Jospa tänään kuulisitte hänen äänensä!
8 »Älkää paaduttako sydäntänne, niinkuin Meribassa,
niinkuin Massan päivänä erämaassa,
9 jossa isänne minua kiusasivat,
jossa he koettelivat minua, vaikka olivat tekoni nähneet!
10 Neljäkymmentä vuotta minä inhosin sitä sukua
ja sanoin: 'He ovat kansa, jonka sydän eksyy,
eivätkä he tahdo tietää minun teistäni'.
11 Ja niin minä vihassani vannoin:
'He eivät pääse minun lepooni'.»

96 psalmi.

Koko maailma ylistäköön Herraa, kansojen tuomaria.

1 **V**eisatkaa Herralle uusi virsi,
veisatkaa Herralle, kaikki maat!
2 Veisatkaa Herralle, ylistäkää hänen nimeänsä!
Julistakaa päivästä päivään hänen antamaansa pelastusta,
3 kertokaa pakanain keskuudessa hänen kunniataan,
hänen ihmeitänsä kaikkien kansojen keskuudessa!

4 Sillä Herra on suuri ja ylen ylistettävä,
hän on kaikkia jumalia peljättävämpi.

---

3. Ps. 47: 3. 96: 4 s. — **4.** Ps. 8: 7. — **6.** Jes. 43: 7. Ef. 2: 10. — **7.** 2 Moos. 23: 21 s. — **8.** 2 Moos. 17: 7. Hebr. 3: 7 s. 4: 7. — **9.** 1 Kor. 10: 9. — **10.** 2 Moos. 32: 9. 5 Moos. 32: 5 s., 28. — **11.** 4 Moos. 14: 22 s. Hebr. 3: 18. 4: 5 s.
96. 1. 1 Aikak. 16: 23 s. Ps. 98: 1. Jes. 42: 10. Ilm. 5: 9. 14: 3. — **2.** Luuk. 2: 30 s. — **4.** 5 Moos. 10: 17. Ps. 48: 2. 95: 3. 145: 3.

5 Sillä kaikki kansain jumalat ovat epäjumalia,
mutta Herra on se, joka on tehnyt taivaat.
6 Loistoa ja kirkkautta on hänen kasvojensa edessä,
kiitosta ja ylistystä hänen pyhäkössänsä.

7 Antakaa Herralle, te kansain sukukunnat,
antakaa Herralle kunnia ja kiitos!
8 Antakaa Herralle hänen nimensä kunnia,
tuokaa hänelle lahjoja, tulkaa hänen esikartanoihinsa!
9 Kumartakaa Herraa pyhässä juhla-asussa,
vaviskaa hänen edessänsä, kaikki maat!

10 Sanokaa pakanain keskuudessa: »Herra on kuningas!
Maanpiiri pysyy siis lujana, horjumatonna;
hän tuomitsee kansat oikeuden mukaan.»

11 Iloitkoot taivaat, ja riemuitkoon maa;
pauhatkoon meri ja kaikki, mitä siinä on.
12 Ilostukoot kedot ja kaikki, mitä niissä on,
riemastukoot silloin kaikki metsän puut
13 Herran edessä, sillä hän tulee, sillä hän tulee tuomitsemaan maata;
hän tuomitsee maanpiirin vanhurskaasti
ja uskollisuudellansa kansat.

97 psalmi.

Ylistyslaulu korkeimman kuninkaan kunniaksi.

1 **H**erra on kuningas! Riemuitkoon maa;
iloitkoot saaret, niin monta kuin niitä on.
2 Hänen ympärillään on pilvi ja pimeys;
vanhurskaus ja oikeus ovat hänen valtaistuimensa perustus.
3 Tuli käy hänen edellänsä
ja polttaa yltympäri hänen vihamiehensä.
4 Hänen salamansa valaisevat maanpiirin;
maa sen näkee ja vavahtelee.

---

5. Ps. 115: 4 s. Jes. 41: 23 s. 1 Kor. 8: 4 s. — **7.** Ps. 29: 1 s. — **8.** Ps. 72: 10. — **9.** Ps. 110: 3. — **10.** Ps. 72: 1 s. 93: 1 s. 99: 1. Jes. 9: 7. — **11.** Ps. 98: 7 s. Jes. 44: 23. 49: 13. 55: 12. Room. 8: 21 s. — **13.** Ps. 9: 9. 98: 9. Ap. t. 17: 31.
97. **1.** Ps. 72: 10. 93: 1. Jes. 60: 9. Sak. 9: 9 s. — **2.** 2 Moos. 19: 16 s. Ps. 89: 15. — **3.** Ps. 50: 3. Ilm. 4: 5.

---

96. v. 10 vanhoissa tekstilähteissä: kuningas! *Hän on vahvistanut maanpiirin niin, ettei se horju.*

5 Niinkuin vaha sulavat vuoret Herran edessä,
kaiken maailman Herran edessä.
6 Taivaat julistavat hänen vanhurskauttaan,
ja kaikki kansat näkevät hänen kunniansa.

7 Kaikki kuvain kumartajat joutuvat häpeään,
kaikki, jotka epäjumalista kerskaavat.
Kaikki jumalat, kumartakaa häntä!
8 Siion kuulee sen ja iloitsee,
ja Juudan tyttäret riemuitsevat sinun tuomioistasi, Herra.
9 Sillä sinä, Herra, olet kaiken maailman Korkein,
sinä olet korotettu korkealle, yli kaikkien jumalien.

10 Jotka Herraa rakastavat, ne vihaavat pahaa;
hän varjelee hurskasten sielut,
jumalattomien vallasta hän pelastaa heidät.
11 Vanhurskaalle koittaa valo
ja oikeamielisille ilo.
12 Iloitkaa Herrasta, vanhurskaat,
ylistäkää hänen pyhää nimeänsä!

98 psalmi.

Riemuitkoon koko maailma Herran voitosta.

1 Virsi.
Veisatkaa Herralle uusi virsi,
sillä hän on ihmeitä tehnyt!
Hän on saanut voiton oikealla kädellänsä
ja pyhällä käsivarrellansa.
2 Herra on tehnyt tiettäväksi antamansa pelastuksen,
hän on ilmaissut vanhurskautensa kansojen silmien nähden.
3 Hän on muistanut armonsa ja uskollisuutensa Israelin heimoa kohtaan;
kaikki maan ääret ovat nähneet Jumalamme antaman pelastuksen.
4 Kajahuttakaa riemuhuuto Herralle, kaikki maat,
iloitkaa, riemuitkaa ja veisatkaa kiitosta!
5 Veisatkaa Herran kiitosta kantelin,
kantelin ja ylistysvirren sävelin,

5. Miik. 1: 4. — **6.** Ps. 8: 2. 19: 2. 50: 6. 89: 6. — **7.** 2 Moos. 20: 3 s. Ps. 96: 5. Jes. 42: 17. Hebr. 1: 6. — **8.** Ps. 48: 12. Jes. 12: 6. — **9.** Ps. 83: 19. 96: 4. — **10.** Aam. 5: 14 s. Joh. 10: 28. Room. 12: 9. — **11.** Ps. 112: 4. — **12.** Ps. 30: 5. 32: 11.

98. **1.** Ps. 33: 3. 96: 1. Jes. 52: 10. — **2.** Luuk. 2: 30 s. — **3.** Luuk. 1: 54. — **4.** Ps. 100: 1.

6 vaskitorvin ja pasunain äänin!
Kajahuttakaa riemuhuuto Herran, kuninkaan, edessä!
7 Meri pauhatkoon ja kaikki, mitä siinä on,
maanpiiri ja ne, jotka siinä asuvat.
8 Taputelkoot käsiään virrat,
ja riemuitkoot kaikki vuoret
9 Herran edessä; sillä hän tulee tuomitsemaan maata.
Hän tuomitsee maanpiirin vanhurskaasti
ja kansat oikeuden mukaan.

99 psalmi.

Kumartakoot kaikki kansat Herraa, pyhää kuningasta.

1 **H**erra on kuningas, vapiskoot kansat,
hän, jonka valtaistuinta kerubit kannattavat — huojukoon maa;
2 Herra on suuri Siionissa
ja korkea yli kaikkien kansojen.
3 He ylistävät sinun nimeäsi, suurta ja peljättävää.
Hän on pyhä.
4 Ja he ylistävät sinun, oikeutta rakastavan kuninkaan voimaa.

Niin, sinä olet saattanut oikeusjärjestyksen voimaan,
sinä harjoitat oikeutta ja vanhurskautta Jaakobissa.
5 Ylistäkää Herraa, meidän Jumalaamme,
kumartukaa hänen jalkainsa alusen eteen!
Hän on pyhä.
6 Mooses ja Aaron olivat hänen pappejansa,
ja Samuel oli niitä, jotka huusivat avuksensa hänen nimeänsä,
he huusivat Herraa, ja hän vastasi heille.
7 Hän puhui heille pilven patsaasta;
he noudattivat hänen säädöksiänsä
ja määräyksiä, jotka hän heille antoi.
8 Herra, meidän Jumalamme, sinä kuulit heitä,
olit heille anteeksi antava Jumala,
vaikkakin heidän pahat tekonsa kostit.
9 Ylistäkää Herraa, meidän Jumalaamme,
kumartukaa hänen pyhän vuorensa juureen,
sillä pyhä on Herra, meidän Jumalamme!

7. Ps. 96: 11 s. — **9.** Ps. 9: 9. Ap. t. 17: 31.
99. 1. 1 Sam. 4: 4. 2 Sam. 6: 2. Ps. 93: 1. — **2.** Ps. 48: 2. — **3.** Ps. 96: 4. 111: 9. Jes. 6: 3. — **4.** Jes. 9: 7. — **5.** 1 Aikak. 28: 2. Ps. 132: 7. — **6.** 2 Moos. 8: 12 s. 32: 11 s. 4 Moos. 16: 20 s. 1 Sam. 7: 9. — **7.** 2 Moos. 33: 9, 11.

100 psalmi.

Kehoitus kiittämään Herraa.

1 Kiitosuhri-virsi.
Kajahuttakaa riemuhuuto Herralle, kaikki maat!
2 Palvelkaa iloiten Herraa,
tulkaa riemuhuudoin hänen kasvojensa eteen!
3 Tietäkää, että Herra on Jumala!
Hän on meidät tehnyt; hänen me olemme,
hänen kansansa me olemme ja hänen laumansa lampaat.
4 Käykää hänen portteihinsa kiittäen,
hänen esikartanoihinsa ylistysvirsin!
Ylistäkää häntä, kiittäkää hänen nimeänsä!
5 Sillä Herra on hyvä; iät kaiket hänen armonsa kestää,
ja hänen uskollisuutensa polvesta polveen.

101 psalmi.

Jumalan mielen mukainen hallitsija.

1 Daavidin virsi.
Minä veisaan armosta ja oikeudesta;
sinun ylistystäsi, Herra, minä laulan.
2 Tahdon noudattaa nuhteetonta vaellusta;
milloin tullet luokseni?
Tahdon talossani vaeltaa vilpittömin sydämin.
3 En puutu mihinkään, mikä on turmiollista,
vääryyden harjoittamista minä vihaan,
sellaista ei saa minuun tarttua.
4 Nurja sydän on oleva kaukana minusta;
pahasta en tahdo tietää.
5 Joka salaa panettelee lähimäistään, sen minä tuhoan,
jolla on ylpeät silmät ja pöyhkeä sydän, sitä en siedä.
6 Maan uskollisia minun silmäni etsivät,
että he asuisivat minun lähelläni;
joka vaeltaa nuhteettomuuden tietä,
hän on oleva palvelijani.
7 Vilpin harjoittaja ei saa asua talossani;
valheenpuhuja ei kestä silmäini edessä.

100. 1. Ps. 66: 1. 98: 4. — **2.** Ps. 2: 11. 95: 2. — **3.** Ps. 79: 13. 95: 7. Hes. 34: 31. Joh. 10: 11 s. — **4.** Jes. 56: 7. 66: 23. — **5.** Ps. 106: 1. 117: 2. Jes. 54: 10.
101. 5. Ps. 15: 3. Sananl. 21: 4. — **6.** Sananl. 22: 11.

101. v. 2 tahi: Tahdon *tarkata nuhteettoman tietä, kun se kohdalleni sattuu.*

8 Joka huomen minä hukutan kaikki jumalattomat maasta,
hävittääkseni kaikki väärintekijät Herran kaupungista.

102 psalmi.

Rukous hävitetyn Siionin armahtamisesta.

1 Kurjan rukous, kun hän nääntyy ja vuodattaa valituksensa Herran eteen.
2 **H**erra, kuule minun rukoukseni
ja anna huutoni tulla kuuloosi!
3 Älä peitä minulta hädässäni kasvojasi,
kallista korvasi puoleeni;
kun minä huudan, joudu, vastaa minulle!
4 Sillä päiväni ovat haihtuneet kuin savu,
ja luitani polttaa niinkuin tulessa.
5 Sydämeni on korventunut kuin ruoho ja kuihtuu,
sillä minä unohdan syödä leipääni.
6 Äänekkäästä huokailustani
on nahkani tarttunut luihini kiinni.
7 Minä olen kuin pelikaani erämaassa,
olen kuin raunioissa huuhkain.
8 Minä olen uneton,
olen kuin katolla yksinäinen lintu.
9 Kaiken päivää viholliseni minua herjaavat;
jotka riehuvat minua vastaan, kiroavat minun nimelläni.
10 Sillä minä syön leipänäni tuhkaa,
sekoitan juomaani kyyneleitä
11 sinun vihasi ja kiivastuksesi tähden,
kun minut nostit ja viskasit pois.
12 Päiväni ovat kuin pitenevä varjo,
ja minä kuivetun itse kuin ruoho.

13 Mutta sinä, Herra, hallitset iankaikkisesti,
sinun nimesi pysyy polvesta polveen.
14 Sinä olet nouseva, olet armahtava Siionia,
kun on aika sitä armahtaa,
kun määrähetki on tullut.
15 Sillä sen kivet ovat palvelijallesi rakkaat,
ja sen soraläjiä heidän tulee surku.

---

8. Sananl. 20: 26. Room. 13: 4.
102. **3.** Ps. 69: 18. — **6.** Job 19: 20. — **9.** Jes. 65: 15. Jer. 29: 22. — **10.** Ps. 42: 4. 80: 6. — **12.** Ps. 90: 5. 109: 23. 144: 4. 1 Piet. 1: 24. — **13.** Ps. 9: 8. 29: 10. 135: 13.

---

102. v. 13 tahi: sinun *muistosi* pysyy . . .

16 Silloin pakanat pelkäävät Herran nimeä
ja kaikki maailman kuninkaat sinun kirkkauttasi,
17 kun Herra rakentaa Siionin
ja ilmestyy kirkkaudessaan,
18 kun hän kääntyy alastomain rukouksen puoleen
eikä enää heidän rukoustaan hylkää.

19 Tämä on kirjoitettava tulevalle polvelle,
ja vastedes luotava kansa on kiittävä Herraa,
20 että hän katseli pyhästä korkeudestaan,
että Herra taivaasta katsoi maahan,
21 kuullaksensa vankein huokaukset,
vapauttaakseen kuoleman lapset,
22 jotta Siionissa julistettaisiin Herran nimeä
ja hänen ylistystään Jerusalemissa,
23 kun kaikki kansat kokoontuvat yhteen
ja valtakunnat, palvelemaan Herraa.

24 Hän lannisti matkalla voimani,
hän lyhensi päiväni.
25 Minä sanon: Jumalani, älä kesken ikääni tempaa minua pois,
sinun vuotesi kestävät suvusta sukuun!
26 Muinoin sinä perustit maan, ja taivaat ovat kättesi tekoa:
27 ne katoavat, mutta sinä pysyt,
ne vanhenevat kaikki kuin vaate;
sinä muutat ne, niinkuin vaatteita muutetaan, ja ne muut-tuvat.
28 Mutta sinä pysyt samana,
ja sinun vuotesi eivät lopu.
Palvelijaisi lapset saavat asua turvallisesti
ja heidän jälkeläisensä edessäsi pysyä.

103 psalmi.

Armosta rikkaan Jumalan ylistys.

1 Daavidin virsi.
Kiitä, sieluni, Herraa,
ja kaikki, mitä minussa on, hänen pyhää nimeänsä!
2 Kiitä, sieluni, Herraa
äläkä unhota mitään, mitä hän on sinulle hyvää tehnyt,
3 hän, joka antaa kaikki sinun syntisi anteeksi

---

19. Ps. 22: 31 s. — **21.** Ps. 79: 11. Hebr. 2: 14. — **23.** Ps. 22: 28. 68: 33. Jes. 2: 2 s. — **25.** Ps. 90: 2. — **26.** Ps. 24: 2. 33: 6. Hebr. 1: 10 s. — **27.** Jes. 51: 6. 54: 10. Matt. 24: 35. 2 Piet. 3: 7 s. — **29.** Ps. 69: 37.
103. **3.** Ps. 147: 3.

ja parantaa kaikki sairautesi,
4 joka lunastaa henkesi haudasta
ja kruunaa sinut armolla ja laupeudella,
5 joka ravitsee sydämesi hyvyydellään,
niin että nuorennut uudelleen kuin kotka!
6 Herra harjoittaa vanhurskautta
ja hankkii oikeuden kaikille sorretuille.

7 Hän teki Moosekselle tunnetuksi tiensä,
Israelin lapsille suuret tekonsa.
8 Herra on laupias ja armahtavainen,
pitkämielinen ja armosta rikas.
9 Ei hän alinomaa vaadi tilille
eikä pidä iankaikkisesti vihaa.
10 Ei hän tee meille syntiemme mukaan
eikä kosta meille pahain tekojemme mukaan.
11 Sillä niin korkealla kuin taivas on maasta,
niin valtavan suuri hänen armonsa on niitä kohtaan, jotka
pelkäävät häntä.
12 Niin kaukana kuin itä on lännestä,
niin kauas hän siirtää meistä rikkomuksemme.
13 Niinkuin isä armahtaa lapsiansa,
niin Herrakin armahtaa niitä, jotka pelkäävät häntä.
14 Sillä hän tietää, mitä tekoa me olemme,
hän muistaa meidät tomuksi.
15 Ihmisen elinpäivät ovat niinkuin ruoho,
hän kukoistaa kuin kedolla kukka.
16 Kun tuuli käy hänen ylitsensä, ei häntä enää ole,
eikä hänen asuinpaikkansa häntä enää tunne.
17 Mutta Herran armo pysyy iankaikkisesta iankaikkiseen
niille, jotka häntä pelkäävät,
ja lasten lapsille hänen vanhurskautensa,
18 niille, jotka pitävät hänen liittonsa
ja muistavat hänen määräyksiänsä ja noudattavat niitä.

19 Herra on pystyttänyt istuimensa taivaaseen,
ja kuninkuudessansa hän vallitsee kaiken.
20 Kiittäkää Herraa, te hänen enkelinsä,

---

4. Ps. 68: 21. — **5.** Job 33: 25. Jes. 40: 31. — **6.** Ps. 68: 6. — **7.** 2 Moos. 33: 13 s. — **8.** 2 Moos. 34: 6 s. 4 Moos. 14: 18. Ps. 86: 5, 15. 145: 8 s. Jooel 2: 13. Joon. 4: 2. — **9.** Ps. 30: 6. Jes. 57: 16. Jer. 3: 5. Miik. 7: 18. — **11.** Ps. 36: 6. 57: 11. — **13.** Jes. 63: 16. 64: 8. Jer. 31: 9. — **14.** 1 Moos. 2: 7. 3: 19. 18: 27. Ps. 90: 3. — **15.** Job 14: 2. Ps. 90: 5 s. 102: 12. Jes. 40: 6 s. 1 Piet. 1: 24. Jaak. 1: 10. — **16.** Job 7: 10. — **17.** 2 Moos. 20: 6. 5 Moos. 7: 9 s. Luuk. 1: 50. — **20.** Ps. 148: 2.

te väkevät sankarit, jotka täytätte hänen käskynsä,
kuullessanne hänen käskynsä äänen!
21 Kiittäkää Herraa, hänen sotajoukkonsa kaikki,
te hänen palvelijansa, jotka hänen tahtonsa teette!
22 Kiittäkää Herraa, te hänen tekonsa kaikki,
joka paikassa hänen valtakunnassansa!
Kiitä, sieluni, Herraa!

104 psalmi.

Ylistys maailman luojalle ja ylläpitäjälle.

1 **K**iitä, sieluni, Herraa!
Herra, minun Jumalani, sinä olet mahtavan suuri;
loisto ja kirkkaus on sinun pukusi.
2 Sinä verhout valoon niinkuin viittaan,
sinä levität taivaat niinkuin teltan;
3 vesiin sinä salisi salvat,
teet vaunusi pilvistä
ja tuulen siivillä kuljet.
4 Sinä teet tuulet airuiksesi,
palvelijoiksesi tulen leimut.

5 Sinä asetit maan perustuksillensa,
niin ettei se ikinä horju.
6 Sinä peitit sen alkumerellä kuin vaatteella;
vedet aaltoilivat vuorien yllä.
7 Mutta ne pakenivat nuhtelusi alta;
sinun jylinätäsi ne juoksivat pakoon,
8 vuoria ylös ja laaksoja alas,
paikkaan, jonka olit valmistanut niille.
9 Panit rajan, jonka yli ne eivät saa mennä,
jotteivät jälleen peittäisi maata.

10 Sinä kuohutit laaksoista lähteet,
jotka vuorten välitse vuotavat.
11 Kaikki kedon eläimet niistä juovat,
villiaasit sammuttavat niistä janonsa.
12 Niiden varsilla asuvat taivaan linnut
ja visertävät lehväin välissä.
13 Saleistasi sinä kastelet vuoret,
sinun töittesi hedelmistä maa saa ravintonsa.

---

21. 1 Kun. 22: 19.
104. **2.** 1 Moos. 1: 1 s. Jes. 40: 22. — **3.** Ps. 18: 11. Aam. 9: 6. — **4.** Ps. 148: 8. Hebr. 1: 7. — **5.** Job 38: 4 s. Ps. 24: 2. 89: 12. 102: 26. — **9.** Job 38: 10 s. Sananl. 8: 29. Jer. 5: 22. — **10.** Ps. 74: 15.

14 Sinä kasvatat karjalle ruohon,
ja ihmisen tarpeeksi kasvit.

Niin sinä tuotat maasta leivän
15 ja ihmisen sydämen iloksi viinin,
niin sinä saatat kasvot öljystä kiiltäviksi,
ja leipä vahvistaa ihmisen sydäntä.
16 Höystyvätpä myös Herran puut,
Libanonin setrit, hänen istuttamansa.
17 Niissä lintuset pesivät,
haikarat hongissa asuvat.
18 Korkeat vuoret ovat kauristen hallussa,
kallionkolot ovat mäyräin turva.

19 Kuun sinä teit osoittamaan aikoja;
aurinko tietää laskunsa ajan.
20 Sinä lähetät pimeän, niin tulee yö;
silloin lähtevät liikkeelle kaikki metsän eläimet.
21 Nuoret jalopeurat kiljuvat saalista vaanien
ja pyytävät Jumalalta elatustaan.
22 Aurinko nousee, ne piilottautuvat
ja laskeutuvat luoliinsa maata.
23 Silloin ihminen menee töihinsä
ja askareillensa iltaan asti.

24 Kuinka moninaiset ovatkaan tekosi, Herra!
Sinä teit ne viisaasti kaikki;
maa on luomiasi täynnä.
25 Merikin, tuo suuri ja aava,
siinä vilisee lukemattomat laumat,
elävää pientä ja suurta.
26 Siellä kulkevat laivat,
siinä liikkuu Leviatan, jonka loit sinne leikitsemään.
27 Kaikki ne vartovat sinua,
jotta ajallansa antaisit heille ruuan.
28 Sinä annat niille, ja ne kokoavat,
sinä avaat kätesi, ja ne ravitaan antimillasi.
29 Sinä peität kasvosi, ja ne peljästyvät,
sinä otat pois niiden hengen, ne kuolevat
ja muuttuvat tomuksi jälleen.
30 Sinä lähetät henkesi, ja ne luodaan,
ja sinä uudistat maan muodon.

14. 1 Moos. 1: 11 s. Ps. 147: 8 s. — **15.** Tuom. 9: 13. Syr. 31: 32. 40: 20. — **19.** 1 Moos. 1: 14. Syr. 43: 6. — **21.** Job 39: 1. — **26.** Job 40: 10, 20 s. — **27.** Ps. 145: 15 s. — **28.** Matt. 6: 26. — **29.** 1 Moos. 3: 19. Job 34: 14 s. Ps. 90: 3. — **30.** Job 33: 4.

31 Iankaikkisesti pysyköön Herran kunnia.
Saakoon Herra teoistansa iloa,
32 hän, joka katsahtaa maahan, ja se vapisee,
hän, joka koskettaa vuoriin, ja ne suitsuavat.
33 Kaiken ikäni minä ylistän Herraa,
veisaan Jumalani kiitosta, niin kauan kuin elän.
34 Olkoot mietteeni hänelle mieleen,
minä iloitsen Herrasta.
35 Mutta hävitkööt syntiset maasta,
älköön jumalattomia enää olko.
Kiitä, sieluni, Herraa! Halleluja!

105 psalmi.

Ylistysvirsi, jossa muistellaan Herran muinaisia armotekoja.

1 Ylistäkää Herraa, julistakaa hänen nimeänsä,
tehkää hänen suuret tekonsa tunnetuiksi kansojen keskuudessa!
2 Laulakaa hänen ylistystään, veisatkaa hänen kiitostansa,
puhukaa kaikista hänen ihmeistänsä!
3 Kerskatkaa hänen pyhästä nimestään,
iloitkoon niiden sydän, jotka etsivät Herraa!
4 Kysykää Herraa ja hänen voimaansa,
etsikää alati hänen kasvojansa!
5 Ajatelkaa hänen tekemiänsä ihmetöitä,
hänen ihmeitään ja hänen suunsa tuomioita,
6 te Aabrahamin, hänen palvelijansa, jälkeläiset,
te Jaakobin lapset, te hänen valittunsa!
7 Hän, Herra, on meidän Jumalamme;
hänen tuomionsa käyvät yli kaiken maan.
8 Hän muistaa iankaikkisesti liittonsa,
kautta tuhansien polvien antamansa sanan,
9 sen liittonsa, jonka hän teki Aabrahamin kanssa,
ja Iisakille vannomansa valan.
10 Hän vahvisti sen säädökseksi Jaakobille,
ikiliitoksi Israelille;
11 hän sanoi: »Sinulle minä annan Kanaanin maan,
se olkoon teidän perintöosanne».
12 Heitä oli silloin vain vähäinen joukko,
vain harvoja, ja he olivat muukalaisia siellä.

---

32. Ps. 144: 5. — **33.** Ps. 34: 2. 146: 2. — **34.** Ps. 19: 15.

105. 1. 1 Aikak. 16: 8 s. Jes. 12: 4 s. — **8.** 1 Moos. 22: 16 s. 5 Moos. 7: 9. — **9.** 1 Moos. 15: 18. 26: 2 s. Luuk. 1: 54 s. Hebr. 6: 17. — **10.** 1 Moos. 28: 13. 35: 12.

13 Ja he vaelsivat kansasta kansaan
ja valtakunnasta toiseen.
14 Hän ei sallinut kenenkään heitä vahingoittaa,
ja hän rankaisi kuninkaita heidän tähtensä:
15 »Älkää koskeko voideltuihini,
älkää profeetoilleni pahaa tehkö!»
16 Ja kun hän kutsui nälänhädän maahan
ja lopetti kaikki leipävarat,
17 oli hän jo lähettänyt heidän edellänsä miehen:
Joosef myötiin orjaksi.
18 Ne panivat hänen jalkansa kahleihin,
ne kytkivät hänet rautoihin,
19 siksi kunnes hänen sanansa kävi toteen
ja Herran puhe todisti hänet syyttömäksi.
20 Niin kuningas lähetti ja päästätti hänet,
kansojen hallitsija laski hänet irti.
21 Hän pani hänet talonsa herraksi
ja kaiken omaisuutensa haltijaksi,
22 sitomaan hänen ruhtinaitansa mielensä mukaan
ja opettamaan viisautta vanhimmille.
23 Ja Israel meni Egyptiin,
Jaakob eli muukalaisena Haamin maalla.
24 Ja Herra teki kansansa hyvin hedelmälliseksi
ja väkevämmäksi vihamiehiään.
25 Hän käänsi heidän sydämensä vihaamaan hänen kansaansa,
kavalasti kohtelemaan hänen palvelijoitaan.
26 Hän lähetti Mooseksen, palvelijansa,
ja Aaronin, jonka oli valinnut.
27 Nämä tekivät hänen tunnustekonsa heidän keskellään
ja ihmeitä Haamin maalla.
28 Hän lähetti pimeän ja pimitti kaiken,
eivätkä he vastustaneet hänen sanojansa.
29 Hän muutti heidän vetensä vereksi
ja kuoletti heidän kalansa.
30 Heidän maansa vilisi sammakoita
aina kuningasten kammioihin asti.
31 Hän käski, ja paarmoja tuli
ja sääskiä koko heidän alueellensa.
32 Hän lähetti heille rakeita sateen sijasta,

13. 1 Moos. 12: 1, 9. 13: 1 s. — **14.** 1 Moos. 12: 17. 20: 3, 7. — **17.** 1 Moos. 37: 28, 36. 45: 5 s. — **18.** 1 Moos. 39: 20. — **20.** 1 Moos. 41: 14 s. — **21.** 1 Moos. 41: 40 s. — **23.** 1 Moos. 46: 1 s. — **24.** 2 Moos. 1: 7, 12. — **25.** 2 Moos. 1: 10. — **26.** 2 Moos. 3: 10 s. — **27.** 2 Moos. 7: 9 s. Ps. 78: 43 s. — **28.** 2 Moos. 10: 22. — **29.** 2 Moos. 7: 19 s. — **30.** 2 Moos. 8: 2 s. — **31.** 2 Moos. 8: 17 s. — **32.** 2 Moos. 9: 18 s.

leimahtavaa tulta heidän maahansa.
33 Ja hän hävitti heidän viini- ja viikunapuunsa,
ja murskasi puut heidän maassaan.
34 Hän käski, ja heinäsirkkoja tuli
ja heinäkatteja lukematon joukko:
35 ne söivät kaikki heidän maansa kasvit,
söivät hedelmät heidän vainioiltaan.
36 Ja hän surmasi kaikki heidän maansa ensiksi syntyneet,
kaiken heidän miehuutensa esikoiset.
37 Sitten hän vei heidät sieltä
varustettuina kullalla ja hopealla,
eikä hänen kansansa sukukunnissa kompastunut kukaan.
38 Egypti iloitsi heidän lähdöstänsä,
koska sen oli vallannut Israelin pelko.
39 Hän levitti suojaksi pilven
ja tulen valaisemaan yötä.
40 He pyysivät, ja hän pani viiriäiset tulemaan,
ja hän ravitsi heitä taivaan leivällä.
41 Hän avasi kallion, ja vettä vuoti;
se juoksi virtana kautta erämaan.
42 Sillä hän muisti pyhän sanansa,
muisti Aabrahamia, palvelijaansa.
43 Niin hän vei kansansa pois sen iloitessa,
valittunsa heidän riemuitessaan.
44 Ja hän antoi heille pakanain maat,
ja he ottivat omaksensa kansojen vaivannäöt,
45 jotta he noudattaisivat hänen säädöksiänsä
ja ottaisivat hänen laeistaan vaarin. Halleluja!

106 psalmi.

Herran uskollisuus, Israelin uskottomuus.

1 **H**alleluja! Ylistäkää Herraa, sillä hän on hyvä,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti!
2 Kuka voi kertoa Herran voimallisia tekoja,
julistaa kaikkea hänen kiitostansa?
3 Autuaita ne, jotka noudattavat oikeutta,
jotka aina harjoittavat vanhurskautta!
4 Muista minua, Herra, armollasi, jota osoitit kansaasi kohtaan,

---

34. 2 Moos. 10: 12 s. — **36.** 2 Moos. 12: 29. Ps. 78: 51. — **37.** 2 Moos. 12: 35 s. — **39.** 2 Moos. 13: 21 s. 14: 19 s. Ps. 78: 14. — **40.** 2 Moos. 16: 12 s. Ps. 78: 24 s. — **41.** 2 Moos. 17: 6. 4 Moos. 20: 11. Ps. 78: 15 s. 1 Kor. 10: 4. — **45.** 5 Moos. 6: 24.

106. **1.** Ps. 107: 1. 118: 1. 136: 1. — **2.** Ps. 40: 6. 71: 15.

etsi minua pelastuksellasi,
5 jotta näkisin valittujesi onnen,
iloitsisin kansasi ilolla,
kerskaisin perintöosasi kanssa!
6 Me olemme tehneet syntiä isiemme lailla,
olemme pahoin tehneet, olleet jumalattomia.
7 Eivät isämme Egyptissä painaneet mieleensä sinun ihmeitäsi,
eivät he ajatelleet sinun monia armotekojasi,
vaan niskoittelivat meren rannalla, Kaislameren rannalla.
8 Kuitenkin hän pelasti heidät nimensä tähden,
tehdäkseen voimansa tunnetuksi.
9 Hän nuhteli Kaislamerta, niin se kuivui,
ja hän vei heidät syvyyksien läpi niinkuin aroa pitkin.
10 Hän pelasti heidät vihamiesten käsistä,
hän lunasti heidät vihollisen vallasta.
11 Vedet peittivät heidän ahdistajansa,
ei yksikään jäänyt henkiin.
12 Silloin he uskoivat hänen sanansa,
veisasivat hänen kiitostansa.
13 Mutta pian he unhottivat hänen tekonsa
eivätkä odottaneet hänen päätöstänsä.
14 Heissä syttyi himo korvessa,
ja he kiusasivat Jumalaa erämaassa.
15 Ja hän antoi heille, mitä he pyysivät,
mutta lähetti heihin hivuttavan taudin.
16 Ja heissä syttyi leirissä kateus Moosesta vastaan
ja Aaronia, Herran pyhää, vastaan.
17 Mutta maa aukeni ja nieli Daatanin
ja hautasi Abiramin joukkion.
18 Ja heidän joukkiossaan syttyi tuli,
liekki poltti jumalattomat.
19 He tekivät vasikan Hoorebissa
ja kumarsivat valettua kuvaa;
20 he vaihtoivat kunniansa
ruohoa syövän härän kuvaan.
21 He unhottivat Jumalan, pelastajansa,
joka oli tehnyt Egyptissä suuria tekoja,
22 ihmeitä Haamin maalla,
peljättäviä tekoja Kaislameren luona.

---

6. 3 Moos. 26: 40. Jer. 3: 25. Dan. 9: 5 s. — **7.** 2 Moos. 14: 11 s. — **9.** 2 Moos. 14: 21 s. Ps. 78: 13. Jes. 63: 12 s. — **12.** 2 Moos. 15: 1. — **14.** 2 Moos. 16: 3. 4 Moos. 11: 4 s. Ps. 78: 18. 1 Kor. 10: 6. — **15.** 4 Moos. 11: 31 s. Ps. 78: 29. — **16.** 4 Moos. 16: 1 s. — **17.** 4 Moos. 16: 31 s. 5 Moos. 11: 6. — **19.** 2 Moos. 32: 1 s. — **20.** Jer. 2: 11. Room. 1: 23 s. — **22.** Ps. 105: 27 s.

23 Silloin hän ajatteli hävittää heidät,
mutta Mooses, hänen valittunsa, astui välittäjänä hänen eteensä,
torjuakseen hänen vihaansa, ettei se tuhoa tuottaisi.
24 He halveksivat ihanata maata
eivätkä uskoneet hänen sanaansa.
25 He napisivat teltoissansa
eivätkä kuulleet Herran ääntä.
26 Silloin hän nosti kätensä heitä vastaan
tuhotaksensa heidät erämaassa
27 ja heittääkseen heidän jälkeläisensä pakanain sekaan
ja hajoittaakseen heidät eri maihin.
28 Ja he antautuivat palvelemaan Baal-Peoria
ja söivät kuolleiden jumalien uhreja.
29 He vihoittivat Jumalaa teoillansa,
ja niin vitsaus alkoi heidän keskuudessaan riehua.
30 Mutta Pinehas astui esiin ja pani tuomion toimeen,
ja niin vitsaus taukosi.
31 Ja se luettiin hänelle vanhurskaudeksi,
polvesta polveen, iankaikkisesti.
32 Ja he vihoittivat Jumalaa myöskin Meriban vesien luona,
ja Mooseksen kävi heidän tähtensä pahoin.
33 Sillä he olivat niskoitelleet hänen henkeänsä vastaan,
ja niin hän puhui huulillaan ajattelemattomasti.
34 He eivät hävittäneet kansoja,
jotka Herra oli käskenyt heidän hävittää,
35 vaan he pitivät yhteyttä pakanain kanssa
ja oppivat heidän tekonsa.
36 He palvelivat heidän jumalankuviansa.
ja niistä tuli heille paula.
37 Ja he uhrasivat poikiansa
ja tyttäriänsä riivaajille.
38 He vuodattivat viatonta verta,
poikiensa ja tyttäriensä verta,
uhraten heidät Kanaanin epäjumalille,
ja maa saastui veriveloista.
39 Näin he teoistaan tahraantuivat
ja menettelivät uskottomasti.
40 Sentähden syttyi Herran viha hänen kansaansa vastaan,

23. 2 Moos. 32: 11 s. — **24.** 4 Moos. 14: 2 s. — **26.** 4 Moos. 14: 21 s. 1 Kor. 10: 5. — **27.** 3 Moos. 26: 38. — **28.** 4 Moos. 25: 3 s. Ps. 115: 4 s. — **30.** 4 Moos. 25: 7 s. — **31.** 4 Moos. 25: 11 s. — **32.** 2 Moos. 17: 1 s. 4 Moos. 20: 1 s. Ps. 95: 8. — **33.** Jes. 63: 10. — **34.** 5 Moos. 7: 1 s. 12: 2 s. Tuom. 1: 21 s. — **35.** Tuom. 3: 6 s. — **37.** 2 Kun. 21: 6. 23: 10. 2 Aikak. 28: 3. Jer. 7: 31. 19: 5. 32: 35. — **38.** 4 Moos. 35: 33.

etsi minua pelastuksellasi,
5 jotta näkisin valittujesi onnen,
iloitsisin kansasi ilolla,
kerskaisin perintöosasi kanssa!
6 Me olemme tehneet syntiä isiemme lailla,
olemme pahoin tehneet, olleet jumalattomia.
7 Eivät isämme Egyptissä painaneet mieleensä sinun ihmeitäsi,
eivät he ajatelleet sinun monia armotekojasi,
vaan niskoittelivat meren rannalla, Kaislameren rannalla.
8 Kuitenkin hän pelasti heidät nimensä tähden,
tehdäkseen voimansa tunnetuksi.
9 Hän nuhteli Kaislamerta, niin se kuivui,
ja hän vei heidät syvyyksien läpi niinkuin aroa pitkin.
10 Hän pelasti heidät vihamiesten käsistä,
hän lunasti heidät vihollisen vallasta.
11 Vedet peittivät heidän ahdistajansa,
ei yksikään jäänyt henkiin.
12 Silloin he uskoivat hänen sanansa,
veisasivat hänen kiitostansa.
13 Mutta pian he unhottivat hänen tekonsa
eivätkä odottaneet hänen päätöstänsä.
14 Heissä syttyi himo korvessa,
ja he kiusasivat Jumalaa erämaassa.
15 Ja hän antoi heille, mitä he pyysivät,
mutta lähetti heihin hivuttavan taudin.
16 Ja heissä syttyi leirissä kateus Moosesta vastaan
ja Aaronia, Herran pyhää, vastaan.
17 Mutta maa aukeni ja nieli Daatanin
ja hautasi Abiramin joukkion.
18 Ja heidän joukkiossaan syttyi tuli,
liekki poltti jumalattomat.
19 He tekivät vasikan Hoorebissa
ja kumarsivat valettua kuvaa;
20 he vaihtoivat kunniansa
ruohoa syövän härän kuvaan.
21 He unhottivat Jumalan, pelastajansa,
joka oli tehnyt Egyptissä suuria tekoja,
22 ihmeitä Haamin maalla,
peljättäviä tekoja Kaislameren luona.

---

6. 3 Moos. 26: 40. Jer. 3: 25. Dan. 9: 5 s. — **7.** 2 Moos. 14: 11 s. — **9.** 2 Moos. 14: 21 s. Ps. 78: 13. Jes. 63: 12 s. — **12.** 2 Moos. 15: 1. — **14.** 2 Moos. 16: 3. 4 Moos. 11: 4 s. Ps. 78: 18. 1 Kor. 10: 6. — **15.** 4 Moos. 11: 31 s. Ps. 78: 29. — **16.** 4 Moos. 16: 1 s. — **17.** 4 Moos. 16: 31 s. 5 Moos. 11: 6. — **19.** 2 Moos. 32: 1 s. — **20.** Jer. 2: 11. Room. 1: 23 s. — **22.** Ps. 105: 27 s.

23 Silloin hän ajatteli hävittää heidät,
mutta Mooses, hänen valittunsa, astui välittäjänä hänen eteensä,
torjuakseen hänen vihaansa, ettei se tuhoa tuottaisi.
24 He halveksivat ihanata maata
eivätkä uskoneet hänen sanaansa.
25 He napisivat teltoissansa
eivätkä kuulleet Herran ääntä.
26 Silloin hän nosti kätensä heitä vastaan
tuhotaksensa heidät erämaassa
27 ja heittääkseen heidän jälkeläisensä pakanain sekaan
ja hajoittaakseen heidät eri maihin.
28 Ja he antautuivat palvelemaan Baal-Peoria
ja söivät kuolleiden jumalien uhreja.
29 He vihoittivat Jumalaa teoillansa,
ja niin vitsaus alkoi heidän keskuudessaan riehua.
30 Mutta Pinehas astui esiin ja pani tuomion toimeen,
ja niin vitsaus taukosi.
31 Ja se luettiin hänelle vanhurskaudeksi,
polvesta polveen, iankaikkisesti.
32 Ja he vihoittivat Jumalaa myöskin Meriban vesien luona,
ja Mooseksen kävi heidän tähtensä pahoin.
33 Sillä he olivat niskoitelleet hänen henkeänsä vastaan,
ja niin hän puhui huulillaan ajattelemattomasti.
34 He eivät hävittäneet kansoja,
jotka Herra oli käskenyt heidän hävittää,
35 vaan he pitivät yhteyttä pakanain kanssa
ja oppivat heidän tekonsa.
36 He palvelivat heidän jumalankuviansa,
ja niistä tuli heille paula.
37 Ja he uhrasivat poikiansa
ja tyttäriänsä riivaajille.
38 He vuodattivat viatonta verta,
poikiensa ja tyttäriensä verta,
uhraten heidät Kanaanin epäjumalille,
ja maa saastui veriveloista.
39 Näin he teoistaan tahraantuivat
ja menettelivät uskottomasti.
40 Sentähden syttyi Herran viha hänen kansaansa vastaan,

---

23. 2 Moos. 32: 11 s. — **24.** 4 Moos. 14: 2 s. — **26.** 4 Moos. 14: 21 s. 1 Kor. 10: 5. — **27.** 3 Moos. 26: 38. — **28.** 4 Moos. 25: 3 s. Ps. 115: 4 s. — **30.** 4 Moos. 25: 7 s. — **31.** 4 Moos. 25: 11 s. — **32.** 2 Moos. 17: 1 s. 4 Moos. 20: 1 s. Ps. 95: 8. — **33.** Jes. 63: 10. — **34.** 5 Moos. 7: 1 s. 12: 2 s. Tuom. 1: 21 s. — **35.** Tuom. 3: 6 s. — **37.** 2 Kun. 21: 6. 23: 10. 2 Aikak. 28: 3. Jer. 7: 31. 19: 5. 32: 35. — **38.** 4 Moos. 35: 33.

ja hänen perintöosansa inhotti häntä.
41 Ja hän jätti heidät pakanain käsiin,
ja heidän vihamiehensä saivat vallita heitä.
42 Ja heidän vihollisensa ahdistivat heitä,
ja heidän täytyi alistua niiden vallan alle.
43 Monet kerrat hän pelasti heidät,
mutta he pysyivät itsepäisesti aikeissaan
ja sortuivat pahain tekojensa tähden.
44 Mutta hän katsoi heihin heidän hädässänsä,
kuullessaan heidän valitushuutonsa.
45 Ja heidän hyväkseen hän muisti tekemänsä liiton
ja armahti heitä suuressa laupeudessansa.
46 Ja hän soi heidän saada armon kaikilta,
jotka olivat vieneet heidät vankeuteen.
47 Pelasta meidät, Herra, meidän Jumalamme,
ja kokoa meidät pakanain seasta,
jotta ylistäisimme pyhää nimeäsi
ja kerskaisimme siitä, että saamme kiittää sinua!

48 Ylistetty olkoon Herra, Israelin Jumala,
iankaikkisesta iankaikkiseen.
Ja sanokoon kaikki kansa: »Amen. Halleluja!»

VIIDES KIRJA.

107 psalmi.

Pelastettujen kiitosvirsi.

1 **Y**listäkää Herraa, sillä hän on hyvä,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti!
2 Niin sanokoot Herran lunastetut,
ne, jotka hän on lunastanut hädän kourista
3 ja koonnut eri maista,
idästä ja lännestä, pohjoisesta ja merestä päin.

4 He harhailivat autioilla aroilla, tiettömässä erämaassa,
löytämättä kaupunkia asuaksensa,

---

41. Tuom. 3: 8. 4: 2. 6: 1 s. 10: 7 s. 13: 1. — **45.** 5 Moos. 30: 1 s. — **47.** 1 Aikak. 16: 35 s. — **48.** Ps. 72: 18 s.
107. 1. Ps. 106: 1. 118: 1. 136: 1. — **2.** Jes. 35: 10. — 3. 5 Moos. 30: 3 s. Jes. 43: 5 s. — **4.** Hebr. 11: 38.

5 heidän oli nälkä ja jano,
heidän sielunsa nääntyi.
6 Mutta hädässänsä he huusivat Herraa,
ja hän pelasti heidät heidän ahdingoistaan.
7 Ja hän ohjasi heidät oikealle tielle,
niin että he pääsivät kaupunkiin, jossa voivat asua.
8 Ylistäkööt he siis Herraa hänen armostansa
ja hänen ihmeistänsä ihmislapsia kohtaan,
9 sillä hän ravitsi nääntyvän sielun
ja täytti nälkäisen sielun hyvyydellään.

10 He istuivat pimeydessä ja synkässä yössä,
kurjuuteen ja kahleihin vangittuina,
11 koska olivat niskoitelleet Jumalan käskyä vastaan
ja katsoneet halvaksi Korkeimman neuvon.
12 Hän nöyryytti heidän sydämensä onnettomuudella;
he sortuivat eikä heitä auttanut kukaan.
13 Mutta hädässänsä he huusivat Herraa,
ja hän pelasti heidät heidän ahdingoistaan.
14 Hän vei heidät ulos pimeydestä ja synkästä yöstä,
hän katkaisi heidän kahleensa.
15 Ylistäkööt he siis Herraa hänen armostansa
ja hänen ihmeistänsä ihmislapsia kohtaan,
16 sillä hän murskasi vaskiset ovet
ja rikkoi rautaiset salvat.

17 He olivat houkkia, jotka kärsivät vaivaa
syntisen vaelluksensa ja pahojen tekojensa tähden.
18 Heidän sielunsa inhosi kaikkea ruokaa,
ja he olivat lähellä kuoleman portteja.
19 Mutta hädässänsä he huusivat Herraa,
ja hän pelasti heidät heidän ahdingoistaan.
20 Hän lähetti sanansa ja paransi heidät
ja pelasti heidät haudasta.
21 Ylistäkööt he siis Herraa hänen armostansa
ja hänen ihmeistänsä ihmislapsia kohtaan,
22 ja uhratkoot kiitosuhreja
ja kertokoot riemuiten hänen töitään.
23 He lähtivät merelle laivoillansa
ja kävivät kauppaa suurilla vesillä.

---

7. Ps. 68: 7. — **10.** Job 36: 8. — **11.** Jer. 9: 12 s. — **14.** Ps. 129: 4. — **18.** Job 33: 20. — **20.** Viis. 16: 12. — **22.** Ps. 50: 14, 23. — **23.** Viis. 14: 1 s.

---

107. v. 10 tahi: istuivat *pimeässä* ja *kuoleman varjossa*, kurjuuteen . . .
v. 14 tahi: ulos *pimeästä ja kuoleman varjosta*, hän . . .

24 He saivat nähdä Herran tekoja
ja aaltojen syvyyksissä hänen ihmeitänsä.
25 Hän sanoi sanansa ja nosti myrskyn,
joka kohotti korkealle aallot.
26 He kohosivat taivasta kohti,
he vajosivat meren aaltojen syvyyksiin;
heidän sielunsa menehtyi tuskaan.
27 He horjuivat ja hoippuivat kuin juopuneet;
heiltä raukesi kaikki taito.
28 Mutta hädässänsä he huusivat Herraa,
ja hän päästi heidät heidän ahdingoistaan.
29 Hän hiljensi myrskyn vienoksi tuuleksi,
ja meren aallot vaikenivat.
30 Ilo valtasi mielet, kun tuli tyyni,
ja hän vei heidät toivottuun satamaan.
31 Ylistäkööt he siis Herraa hänen armostansa
ja hänen ihmeistänsä ihmislapsia kohtaan.
32 Kunnioittakoot he häntä seurakunnassa,
vanhinten seurassa kiittäkööt häntä.

33 Hän muuttaa virrat erämaaksi
ja hetteet kuivaksi maaksi,
34 suola-aroksi hedelmällisen maan,
sen asukkaiden pahuuden tähden.
35 Hän muuttaa erämaan vesilammikoiksi
ja hetteiksi kuivan maan.
36 Ja hän suo nälkäisten asua siinä,
ja he rakentavat kaupungin asuaksensa.
37 Ja he kylvävät peltoja ja istuttavat viinitarhoja,
jotka tuottavat satoisan hedelmän.
38 Hän siunaa heitä, ja he lisääntyvät suuresti,
ja hän antaa heille paljon karjaa.
39 Ja kun he vähentyvät ja vaipuvat
onnettomuuden ja huolten painon alle,
40 niin hän, joka valaa ruhtinaat ylenkatseella
ja panee heidät harhailemaan tiettömissä autioissa,
41 hän kohottaa köyhän kurjuudesta
ja suurentaa suvut kuin lammaslaumat.
42 Oikeamieliset näkevät sen ja riemuitsevat,
ja kaiken pahuuden täytyy tukkia suunsa.
43 Joka on viisas, hän pankoon nämä mieleensä
ja ajatelkoon Herran armotekoja.

---

25. Ps. 135: 6. — **30.** Ps. 124: 4 s. Matt. 8: 25 s. — **34.** Jooel 1: 10 s. — **35.** Jes. 35: 7. 41: 18. — **38.** 5 Moos. 28: 2 s. 30: 9. — **39.** 5 Moos. 28: 62 s. — **40.** Job 12: 21, 24. Ps. 76: 13. Jes. 40: 23. Dan. 4: 29. — **42.** Job 5: 16. 22: 19. Ps. 63: 12.

108 psalmi.

Ylistys ja rukous.

1 Laulu; Daavidin virsi.
2 Sydämeni on turvassa, Jumala, tahdon veisata ja soittaa;
sielunikin sitä tahtoo.
3 Heräjä, harppu ja kannel!
Tahdon herättää aamuruskon.
4 Herra, sinua minä ylistän kansojen joukossa
ja soitan kiitostasi kansakuntien keskessä.
5 Sillä armosi ulottuu taivasten taa
ja totuutesi pilviin asti.
6 Ylennä itsesi yli taivasten, Jumala,
ja levitköön kunniasi yli kaiken maan!
7 Jotta sinun rakkaasi pelastuisivat,
niin vapahda meidät oikealla kädelläsi ja vastaa meille!
8 Jumala on puhunut pyhäkössänsä:
»Olen riemuitseva, olen Sikemin jakava
ja mittaava Sukkotin laakson.
9 Minun on Gilead, ja minun on Manasse,
Efraim on pääni suojus,
valtikkani Juuda.
10 Mooab on pesuastiani,
Edomiin minä nakkaan kenkäni,
riemuitsen Filistean maasta.
11 Kuka vie minut linnoitettuun kaupunkiin?
Kuka minut Edomiin saattaa?
12 Etkö sinä, Jumala, hyljännyt meitä?
Ethän, Jumala, lähtenytkään meidän sotajoukkojemme kanssa!
13 Anna meille apusi ahdistajaa vastaan,
sillä turhuutta on ihmisten apu!
14 Jumalan avulla me teemme voimatöitä,
hän tallaa vihollisemme maahan.

109 psalmi.

Syyttömästi vainottu rukoilee vihamiestensä rankaisemista.

1 Veisuunjohtajalle; Daavidin virsi.
Ylistysvirteni Jumala, älä ole vaiti!
2 Sillä he ovat avanneet jumalattoman ja petollisen suun minua vastaan,
he puhuttelevat minua valheen kielin.

---

108. 2. Ps. 57: 8 s. — **5.** Ps. 36: 6. — **7.** Ps. 60: 7 s. — **14.** Ps. 18: 30. 44: 6.
109. 1. Ps. 22: 4. 28: 1. 118: 14. — **2.** Ps. 52: 4 s. 55: 22. Matt. 26: 59.

3 Kiukkuisin sanoin he ovat minut piirittäneet
ja sotivat minua vastaan syyttä.
4 Rakkauteni palkaksi he minua vainoavat,
mutta minä vain rukoilen.
5 He kostavat minulle hyvän pahalla
ja rakkauteni vihalla.
6 Määrää jumalaton mies häntä vastaan,
ja seisokoon syyttäjä hänen oikealla puolellansa.
7 Oikeuden edessä hän joutukoon syyhyn,
ja hänen rukouksensa tulkoon synniksi.
8 Elinpäivänsä olkoot harvat,
ja vieköön hänen virkansa toinen.
9 Jääkööt hänen lapsensa orvoiksi
ja hänen vaimonsa leskeksi.
10 Kierrelkööt hänen lapsensa alati mieron teitä
ja kerjätkööt kaukana kotinsa raunioilta.
11 Anastakoon koronkiskuri kaiken, mitä hänellä on,
ja ryöstäkööt vieraat hänen vaivannäkönsä hedelmät.
12 Älköön kukaan säilyttäkö itsessään rakkautta häntä kohtaan,
älköönkä hänen orpojansa armahtako kukaan.
13 Hänen jälkeläisensä hävitkööt sukupuuttoon,
sammukoon heidän nimensä toiseen polveen.
14 Hänen isiensä rikkomukset pysykööt Herran muistossa,
älköönkä hänen äitinsä syntiä pyyhittäkö pois.
15 Olkoot ne alati Herran edessä,
ja hävittäköön hän heidän muistonsa maan päältä,
16 koska tuo ei ajatellutkaan tehdä laupeutta,
vaan vainosi kurjaa ja köyhää miestä
ja sydämessään hätääntynyttä, tappaaksensa hänet.
17 Hän rakasti kirousta, ja se kohtasi häntä;
hän ei huolinut siunauksesta, ja se jäi hänestä kauas.
18 Hän puki kirouksen yllensä niinkuin vaatteensa,
ja se tunki hänen sisuksiinsa niinkuin vesi
ja hänen luihinsa niinkuin öljy.
19 Se olkoon hänelle viittana, johon hän verhoutuu,
ja vyönä, johon hän aina vyöttäytyy.
20 Tämä olkoon Herralta vainoojieni palkka
ja niiden, jotka puhuvat pahaa minua vastaan.
21 Mutta sinä, Herra, Herra, auta minua nimesi tähden,
sillä armosi on hyvä, pelasta minut!
22 Sillä minä olen kurja ja köyhä,
ja sydämeni on haavoitettu rinnassani.

---

5. Ps. 35: 12 s. 38: 21. — **6.** Ps. 69: 23 s. Sak. 3: 1. — **7.** Sananl. 28: 9. — **8.** Ap. t. 1: 20 s. — **9.** 5 Moos. 28: 18 s. — **10.** Job 20: 10. — **13.** Ps. 21: 11. 37: 38. — **14.** 2 Moos. 20: 5. — **15.** Ps. 34: 17. — **21.** Ps. 69: 17.

23 Minä katoan pois kuin pitenevä varjo,
minut pudistetaan pois kuin heinäsirkka.
24 Polveni horjuvat paastoamisesta,
ja ruumiini on laihtunut lihattomaksi.
25 Ja minä olen joutunut heidän herjattavakseen,
minut nähdessään he nyökyttävät ilkkuen päätään.
26 Auta minua, Herra, minun Jumalani,
pelasta minut armosi mukaan,
27 että he tuntisivat siinä sinun kätesi
ja että sinä teit sen, Herra!
28 Jos he kiroavat, siunaa sinä,
jos he nousevat minua vastaan, joutukoot häpeään,
mutta palvelijasi saakoon iloita!
29 Olkoon häväistys vainoojieni pukuna,
ja verhotkoon heitä häpeänsä niinkuin viitta.
30 Olen suullani suuresti kiittävä Herraa
ja monien keskellä ylistävä häntä.
31 Sillä hän seisoo köyhän oikealla puolella,
pelastaakseen hänet niistä, jotka tuomitsevat häntä.

110 psalmi.

Siionin kuningas.

1 Daavidin virsi.
Herra sanoi herralleni: »Istu minun oikealle puolelleni,
kunnes panen vihollisesi jalkojesi aluseksi!»
2 Herra ojentaa sinun valtasi valtikan Siionista;
hallitse vihollistesi keskellä!
3 Altis on kansasi, kun kokoat sotajoukkosi;
pyhässä asussa nuori väkesi nousee eteesi,
niinkuin kaste aamuruskon helmasta.
4 Herra on vannonut eikä ole sitä katuva:
»Sinä olet pappi iankaikkisesti,
Melkisedekin järjestyksen mukaan».
5 Herra on sinun oikealla puolellasi,
hän on musertava kuninkaat vihansa päivänä.
6 Hän on tuomitseva pakanain keskellä;
ruumiita viruu kaikkialla;
hän musertaa päitä laajalti maan päällä.
7 Hän juo purosta matkallansa;
sentähden hän kohottaa päänsä.

---

23. Ps. 102: 12. 144: 4. — **25.** Ps. 22: 8. Matt. 27: 39. — **29.** Ps. 35: 26. — **30.** Ps. 22: 23. — **31.** Ps. 16: 8.
110. 1. Dan. 7: 13 s. Matt. 22: 44. Ap. t. 2: 34 s. 1 Kor. 15: 25. Ef. 1: 20 s. Hebr. 1: 13. — **2.** Ps. 2: 5 s. 45: 4 s. — **3.** Ps. 87: 4 s. — **4.** 1 Moos. 14: 18 s. Hebr. 5: 6, 10. 6: 20. 7: 17, 21. — **6.** Ps. 68: 22. Jes. 2: 4. Ilm. 19: 11 s.

111 psalmi

Kiitos Herralle hänen hyvistä teoistansa.

1 **H**alleluja!
Minä ylistän Herraa kaikesta sydämestäni
hurskasten kokouksessa ja seurakunnassa.
2 Suuret ovat Herran teot,
kaikkein niiden tutkittavat,
jotka rakastavat niitä.
3 Loistoa ja kirkkautta on hänen toimintansa,
hänen vanhurskautensa kestää ainiaan.
4 Hän on säätänyt säilymään ihmeittensä muiston;
armollinen ja laupias on Herra.
5 Hän antaa ruuan niille, jotka pelkäävät häntä;
hän muistaa liittonsa iankaikkisesti.
6 Hän ilmaisi kansallensa tekojensa voiman
antamalla heille pakanain perintöosan.
7 Hänen kättensä teot ovat totuutta ja oikeutta;
luotettavat ovat hänen määräyksensä.
8 Järkkymättä ne pysyvät ainiaan ja iankaikkisesti;
ne toteutuvat totuudessa ja oikeudessa.
9 Hän lähetti kansallensa lunastuksen,
sääsi liittonsa ikuisiksi ajoiksi;
pyhä ja peljättävä on hänen nimensä.
10 Herran pelko on viisauden alku;
kaikki sen harjoittajat saavat hyvän ymmärryksen.
Hänen ylistämisensä kestää ainiaan.

112 psalmi.

Jumalaa pelkääväisen onni.

1 **H**alleluja!
Autuas se, joka pelkää Herraa
ja suuresti rakastaa hänen käskyjänsä!
2 Hänen jälkeläisensä tulevat mahtaviksi maan päällä,
oikeamielisten suku tulee siunatuksi.
3 Varallisuutta ja rikkautta on oleva hänen talossansa,
hänen vanhurskautensa kestää ainiaan.
4 Oikeamielisille hän koittaa valona pimeässä,
armollisena, laupiaana ja vanhurskaana.

---

111. 1. Ps. 109: 30. — **5.** Ps. 34: 10. 37: 19. — **9.** Jes. 54: 10. — **10.** Job 28: 28. Sananl. 1: 7. 9: 10. 1 Tim. 4: 8.

112. 1. Ps. 1: 2. 128: 1. — **2.** Ps. 25: 13. Sananl. 20: 7. — **4.** Ps. 97: 11. Jes. 58: 7 s.

---

112. v. 4 tahi: Oikeamielisille *koittaa pimeässä valo, armollinen, laupias ja vanhurskas.*

5 Hyvin käypi sen miehen, joka on laupias ja lainaa,
joka hoitaa asiansa oikeuden mukaisesti.
6 Sillä ei hän ikinä horju,
ikuisessa muistossa vanhurskas säilyy.
7 Ei hän pahaa sanomata pelkää,
hänen sydämensä on turvallinen, luottaessaan Herraan.
8 Hänen sydämensä on luja ja peloton,
kunnes näkee kostettavan ahdistajillensa.
9 Hän siroittelee, hän antaa köyhille,
hänen vanhurskautensa kestää ainiaan,
hänen sarvensa on kohoava kunniassa.
10 Jumalaton näkee sen ja närkästyy,
hän kiristelee hampaitaan ja pakahtuu.
Jumalattomien pyyteet raukeavat tyhjiin.

113 psalmi.

Ylistys Herralle, alhaisten auttajalle.

1 **H**alleluja!
Kiittäkää, te Herran palvelijat,
kiittäkää Herran nimeä!
2 Siunattu olkoon Herran nimi
nyt ja iankaikkisesti.
3 Auringon noususta sen laskuun saakka
kiitetty olkoon Herran nimi.
4 Herra on korkea yli kaikkien pakanakansojen,
yli taivasten on hänen kunniansa.
5 Kuka on niinkuin Herra, meidän Jumalamme?
Hän, joka asuu niin korkealla,
6 joka niin syvälle katsoo
sekä taivaaseen että maahan;
7 joka tomusta nostaa halvan
sekä loasta korottaa köyhän
8 pannaksensa hänet ruhtinasten viereen,
kansan ruhtinasten rinnalle;
9 joka antaa hedelmättömän asua kodissa,
onnellisena lasten äitinä. Halleluja!

---

5. Ps. 37: 21, 26. 41: 2 s. Sananl. 14: 21. 19: 17. Luuk. 6: 34 s. — **7.** Ps. 91: 5 s. Sananl. 3: 24 s. — **8.** Ps. 118: 7. — **9.** 1 Sam. 2: 1. Ps. 89: 18. 2 Kor. 9: 9. — **10.** Ps. 37: 12 s.

113. 1. Ps. 134: 1. 135: 1. — **2.** Dan. 2: 20. — **3.** Mal. 1: 11. — **5.** Ps. 138: 6. Jes. 57: 15. — **7.** 1 Sam. 2: 7 s. Job 5: 11. Luuk. 1: 52. — **9.** 1 Moos. 21: 2. 1 Sam. 1: 20. Luuk. 1: 57.

114 psalmi.

Jumalan ihmeitä Israelin lähtiessä Egyptistä.

1 **K**un Israel Egyptistä lähti,
vieraskielisestä kansasta Jaakobin suku,
2 niin tuli Juuda hänen pyhäkökseen,
Israel hänen valtakunnaksensa.
3 Sen näki meri ja pakeni pois,
Jordan kääntyi takaisin.
4 Vuoret hyppelivät kuin oinaat,
kukkulat niinkuin lammasten vuonat.

5 Mikä sinun on, meri, kun pakenet pois,
mikä sinun on, Jordan, koska käännyt takaisin?
6 Te vuoret, miksi hyppelette kuin oinaat,
te kukkulat, kuin lammasten vuonat?
7 Vapise, maa, Herran kasvojen edessä,
Jaakobin Jumalan kasvojen edessä,
8 joka muuttaa kallion vesilammikoksi,
vesilähteeksi kovan kiven!

115 psalmi.

Herralle ainoalle kunnia.

1 **Ä**lä meille, Herra, älä meille,
vaan anna omalle nimellesi kunnia,
armosi ja totuutesi tähden!
2 Miksi pakanat saisivat sanoa:
»Missä nyt on heidän Jumalansa»?
3 Meidän Jumalammehan on taivaassa;
mitä ikänä hän tahtoo, sen hän tekee.
4 Mutta heidän epäjumalansa ovat hopeaa ja kultaa,
ihmiskätten tekoa.
5 Suu niillä on, mutta eivät puhu,
silmät on, eivätkä näe.
6 Korvat on, eivätkä kuule,
nenä on, eivätkä hajua tunne.
7 Niiden kädet eivät koske,
niiden jalat eivät astu;

---

114. **1.** 2 Moos. 12: 41. — **2.** 2 Moos. 6: 7. 19: 5 s. — **3.** 2 Moos. 14: 21 s. Joos. 3: 16. Ps. 66: 6. — **4.** 2 Moos. 19: 18. Ps. 18: 8. — **8.** 2 Moos. 17: 6. 4 Moos. 20: 11. Jes. 48: 21.

115. **1.** Ps. 79: 9. — **2.** Ps. 42: 4, 11. 79: 10. — **3.** Job 23: 13. 42: 2. Ps. 135: 6. — **4.** Ps. 135: 15 s. Jes. 44: 9 s. — **5.** Viis. 15: 15.

ne eivät anna kurkustansa ääntä.
8 Jotka tekevät niitä, käyvät niiden kaltaisiksi,
samoin kaikki, jotka luottavat niihin.

9 Israel, luota Herraan —
hän on heidän apunsa ja kilpensä!
10 Te, Aaronin suku, luottakaa Herraan —
hän on heidän apunsa ja kilpensä!
11 Te, jotka pelkäätte Herraa, luottakaa Herraan —
hän on heidän apunsa ja kilpensä!
12 Herra muistaa meitä ja siunaa,
hän siunaa Israelin sukua,
hän siunaa Aaronin sukua,
13 hän on siunaava niitä, jotka pelkäävät häntä,
niin pieniä kuin suuriakin.
14 Herra lisätköön teitä,
sekä teitä että teidän lapsianne.
15 Te olette Herran siunatut,
joka on tehnyt taivaan ja maan.
16 Taivaat ovat Herran taivaat,
mutta maan hän antoi ihmislapsille.
17 Eivät kuolleet Herraa kiitä,
hiljaisuuteen astuneista ei kukaan,
18 mutta me, me siunaamme Herraa,
nyt ja iankaikkisesti.
Halleluja!

116 psalmi.

Pelastetun kiitosuhri.

1 **M**inä rakastan Herraa, sillä hän kuulee
ääneni ja rukoukseni,
2 sillä hän on kallistanut korvansa puoleeni;
niin minä kaiken elinaikani huudan häntä avukseni.
3 Kuoleman paulat piirittivät minua,
tuonelan tuskat valtasivat minut;
minä jouduin hätään ja murheeseen.
4 Mutta minä huusin avukseni Herran nimeä:
»Oi Herra, pelasta sieluni!»
5 Herra on armollinen ja vanhurskas,
laupias on Jumalamme.
6 Herra varjelee turvattomat;

8. Jes. 42: 17. Viis. 14: 8 s. — **9.** Ps. 33: 20. — **12.** Ps. 118: 2 s. — **14.** 5 Moos. 1: 11. — **15.** Matt. 25: 34. — **17.** Ps. 6: 6. Jes. 38: 18. Baaruk 2: 17. — **18.** Ps. 118: 17.

116. **1.** Ps. 4: 4. 10: 17. 18: 2. 34: 7, 18. — **3.** 2 Sam. 22: 5 s. Ps. 18: 5 s. — **5.** Ps. 103: 8.

olin halpa, ja hän pelasti minut.
7 Palaja, sieluni, takaisin lepoosi,
sillä Herra teki sinulle hyvin!
8 Niin, sinä pelastit sieluni kuolemasta,
silmäni kyynelistä, jalkani kompastumasta.
9 Minä saan vaeltaa Herran kasvojen edessä
elävien maassa.
10 Minä uskon, vaikka puhunkin:
»Olen kovin vaivattu»;
11 minun täytyi hädässäni sanoa:
»Kaikki ihmiset valehtelevat».
12 Kuinka minä maksan Herralle
kaikki hänen hyvät tekonsa minua kohtaan?
13 Minä kohotan pelastuksen maljan
ja huudan avukseni Herran nimeä.
14 Minä täytän lupaukseni Herralle,
jopa kaiken hänen kansansa nähden.
15 Kallis on Herran silmissä
hänen hurskastensa kuolema.
16 Oi Herra, minähän olen palvelijasi,
olen palvelijasi, sinun palvelijattaresi poika!
Sinä minun siteeni päästit.
17 Sinulle minä uhraan kiitosuhrin,
huudan avukseni Herran nimeä.
18 Minä täytän lupaukseni Herralle,
jopa kaiken hänen kansansa nähden
19 Herran huoneen esikartanoissa,
keskellä sinua, Jerusalem.
Halleluja!

117 psalmi.

Kaikki pakanat ylistäkööt Herraa.

1 **K**iittäkää Herraa, kaikki pakanat,
ylistäkää häntä, kaikki kansat!
2 Sillä hänen armonsa meitä kohtaan on valtavan suuri,
ja Herran uskollisuus kestää iankaikkisesti.
Halleluja!

7. Ps. 42: 6. — **8.** Ps. 56: 14. 71: 20. 86: 13. — **10.** Ps. 27: 13. 2 Kor. 4: 13. — **11.** Ps. 118: 8. Room. 3: 4. — **14.** Ps. 22: 26. 61: 9. 66: 13. — **15.** Ps. 9: 13. 72: 14. — **16.** Viis. 9: 5.

117. 1. Ps. 72: 17. 98: 4. Room. 15: 11. — **2.** Joh. 1: 17.

116. v. 10 tahi: puhunkin: »*Olin* kovin . . .
v. 11 tahi: (v. 10 vaivattu,) minun . . . '*Kaikki* ihmiset *valehtelevat*'.»
117. v. 2 tahi: Herran *totuus* kestää . . .

118 psalmi.

Kiitos ja juhlavirsi.

1 Ylistäkää Herraa, sillä hän on hyvä,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti!
2 Näin sanokoon Israel,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti.
3 Näin sanokoon Aaronin suku,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti.
4 Näin sanokoot ne, jotka pelkäävät Herraa,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti.

5 Minä ahdingossani huusin Herraa,
Herra vastasi minulle ja asetti minut aukealle.
6 Herra on puolellani, en minä pelkää;
mitä ihmiset voivat minulle tehdä?
7 Herra on puolellani, minua auttamassa,
minä saan vielä nähdä kostettavan vihamiehilleni.
8 On parempi turvata Herraan,
kuin luottaa ihmisiin.
9 On parempi turvata Herraan,
kuin luottaa ruhtinaihin.
10 Kaikki pakanat piirittivät minua —
Herran nimessä minä lyön heidät maahan.
11 He piirittivät minua joka taholta —
Herran nimessä minä lyön heidät maahan.
12 Niinkuin mehiläiset he minua piirittivät —
he sammuvat kuin orjantappuratuli,
Herran nimessä minä lyön heidät maahan.
13 Sinä minua kovasti survasit kaatuakseni,
mutta Herra minua auttoi.
14 Herra on minun väkevyyteni ja ylistysvirteni,
ja hänestä tuli minulle pelastaja.
15 Riemun ja voiton huuto raikuu vanhurskasten majoissa:
Herran oikea käsi tekee voimatöitä.
16 Herran oikea käsi korottaa,
Herran oikea käsi tekee voimatöitä.

---

118. 1. Ps. 106: 1. 136: 1. — **2.** Ps. 115: 9 s. 135: 19 s. — **5.** Ps. 18: 20. 31: 9. 107: 6. — **6.** Ps. 56: 5, 10, 12. Room. 8: 31. Hebr. 13: 6. — **7.** Ps. 54: 6, 9. — **8.** Ps. 62: 9 s. Jer. 17: 5. — **9.** Ps. 146: 3 s. — **14.** 2 Moos. 15: 2. Jes. 12: 2. — **15.** Ps. 20: 7.

---

118. v. 12 tahi: Niinkuin *parveilevat mehiläiset, niinkuin orjantappuroissa tuli, he minua piirittävät* — Herran . . .
v. 15 tahi: ja *pelastuksen* huuto *kuuluu* vanhurskasten . . .

17 En minä kuole, vaan minä elän
ja julistan Herran töitä.
18 Herra tosin minua kovasti kuritti,
mutta ei antanut alttiiksi kuolemalle.

19 Avatkaa minulle vanhurskauden portit,
käydäkseni sisälle kiittämään Herraa!
20 Tämä on Herran portti;
vanhurskaat käyvät siitä sisälle.

21 Minä kiitän sinua siitä, että vastasit minulle
ja että sinusta tuli minulle pelastaja.
22 Siitä kivestä, jonka rakentajat hylkäsivät,
on tullut kulmakivi.
23 Herralta tämä on tullut;
se on ihmeellistä silmissämme.
24 Tämä on se päivä, jonka Herra on tehnyt,
riemuitkaamme ja iloitkaamme tänään.

25 Oi Herra, auta,
oi Herra, anna menestystä!
26 Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimessä;
me siunaamme teitä Herran huoneesta.

27 Herra on Jumala, ja hän loi valoa meille.
Lehvin liittäkää yhteen juhlakulkueen rivit
alttarin sarviin saakka!

28 Sinä olet Jumalani, ja sinua minä ylistän.
Jumalani, minä kunnioitan sinua.
29 Ylistäkää Herraa, sillä hän on hyvä,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti!

119 psalmi.

Jumalan sana on elämän ja valon lähde.

1 **A**utuaita ne, joiden vaellus on nuhteeton,
jotka vaeltavat Herran lain mukaan!

---

17. Ps. 115: 17 s. Room. 6: 8 s. — **19.** Jes. 26: 2. — **22.** Jes. 28: 16. Matt. 21: 42. Ap. t. 4: 11. 1 Piet. 2: 6 s. — **26.** Matt. 21: 9. 23: 39. Mark. 11: 9. Luuk. 19: 38. Joh. 12: 13. — **28.** Ps. 31: 15.
119. 1. Ps. 1: 2. 112: 1.

---

v. 23 tahi: Herralta *se on siksi* tullut; se on *ihmeellinen* silmissämme.
v. 26 tahi: olkoon *Herran nimessä hän, joka tulee;* me . . .
v. 27 tahi: meille. *Sitokaa juhlauhrit köysillä* alttarin . . .

2 Autuaita ne, jotka ottavat hänen säädöksistään vaarin,
jotka koko sydämellään etsivät häntä,
3 jotka eivät mitään vääryyttä tee,
vaan vaeltavat hänen teillään!
4 Sinä olet antanut määräyksesi,
jotta niitä tarkasti noudatettaisiin.
5 Oi, jospa vaellukseni olisi vakaa,
noudattaakseni sinun ohjeitasi!
6 Silloin en joudu häpeään,
kun katselen kaikkia käskyjäsi.
7 Vilpittömästä sydämestä sinua ylistän,
kun opin vanhurskautesi säännökset.
8 Olen noudattava sinun ohjeitasi,
älä minua kokonaan hylkää!

9 Kuinka nuorukainen voi pitää tiensä puhtaana?
Niin, että käyttäytyy sanasi mukaan.
10 Minä etsin sinua koko sydämmelläni,
älä salli minun eksyä käskyistäsi!
11 Minä kätken sanasi sydämeeni,
etten tekisi syntiä sinua vastaan.
12 Kiitetty ole sinä, Herra,
opeta minulle ohjeesi!
13 Huulillani minä julistan
kaikki sinun suusi säännökset.
14 Minä riemuitsen säädöstesi osoittamasta tiestä,
niinkuin mistä hyvänsä rikkaudesta.
15 Minä mietiskelen sinun määräyksiäsi
ja katselen sinun polkujasi.
16 Minä iloitsen ohjeistasi
enkä unohda sanaasi.

17 Tee palvelijallesi hyvin, jotta saisin elää
ja noudattaa sinun sanaasi!
18 Avaa silmäni näkemään
sinun lakisi ihmeitä!
19 Minä olen maan päällä muukalainen;
älä salaa minulta käskyjäsi!
20 Minun sieluni murtuu
ikävöidessäni alati sinun säännöksiäsi.
21 Sinä olet nuhdellut julkeita, noita kirotuita,
jotka eksyvät pois sinun käskyistäsi.
22 Poista päältäni herjaus ja ylenkatse,

2. Joh. 14: 21, 23. 1 Joh. 3: 23. — **3.** Ps. 128: 1. — **16.** Room. 7: 22. — **19.** 1 Aikak. 29: 15. Ps. 39: 13. Hebr. 11: 13. — **20.** Ps. 63: 2. — **21.** 5 Moos. 27: 26. Gal. 3: 10.

sillä minä otan sinun säädöksistäsi vaarin!
23 Ruhtinaatkin istuvat neuvottelemassa minua vastaan,
mutta palvelijasi mietiskelee antamiasi ohjeita,
24 niin, sinun säädöksesi ovat iloni,
ne ovat minun neuvonantajani.

25 Sieluni on vaipunut tomuun;
pidä minua elossa sanasi mukaan!
26 Minä kerroin teistäni, ja sinä vastasit minulle;
opeta minulle ohjeesi!
27 Saata minua ymmärtämään määräystesi viittoma tie,
niin minä mietin sinun ihmeitäsi!
28 Minun sieluni itkee murheesta;
nosta minut sanasi mukaan!
29 Pidä minusta loitolla valheen tie,
suo minun omistaa sinun lakisi!
30 Olen valinnut totuuden tien,
olen asettanut säännöksesi eteeni.
31 Minä riipun kiinni sinun säädöksissäsi;
Herra, älä anna minun joutua häpeään!
32 Minä juoksen käskyjesi tietä,
sillä sinä avarrat sydämeni.

33 Neuvo minulle, Herra, ohjeittesi tie,
niin minä seuraan sitä loppuun asti!
34 Anna minulle ymmärrystä ottaakseni laistasi vaarin
ja noudattaakseni sitä koko sydämestäni!
35 Kuljeta minua käskyjesi polkua,
sillä siihen olen mielistynyt!
36 Taivuta sydämeni säädöksiisi
äläkä väärän voiton pyyntiin!
37 Käännä silmäni turhuutta katselemasta,
pidä minua elossa teilläsi!
38 Täytä palvelijallesi lupauksesi,
se vie sinun pelkoosi!
39 Poista minusta herjaus, jota pelkään,
sillä sinun säännöksesi ovat hyvät!
40 Katso, minä ikävöin määräyksiäsi;
pidä minua elossa vanhurskaudellasi!

41 Tulkoon armosi osakseni, Herra,
pelastus sinulta lupauksesi mukaan,
42 jotta voisin herjaajalleni vastata,
sillä sanaasi minä luotan.

---

33. Ps. 25: 4. 27: 11. — **36.** Ps. 141: 4. 1 Tim. 6: 10.

---

119. v. 37 toinen teksti: elossa *sanallasi!*

43 Älä ota kokonaan pois suustani totuuden sanaa,
sillä sinun säännöksiisi minä panen toivoni!
44 Tahdon noudattaa lakiasi alinomaa,
ainiaan ja iankaikkisesti.
45 Suo minun vaeltaa vapaudessa,
sillä sinun määräyksiäsi minä kysyn!
46 Tahdon puhua säädöksistäsi kuningasten kuullen,
enkä ole joutuva häpeään.
47 Tahdon iloita käskyistäsi,
sillä ne ovat minulle rakkaat.
48 Tahdon kohottaa käteni käskyjesi puoleen,
sillä ne ovat minulle rakkaat, ja miettiä antamiasi ohjeita.

49 Muistele palvelijallesi puhumaasi sanaa,
koskapa olet minussa virittänyt toivon!
50 Se on lohdutukseni kurjuudessani,
että lupauksesi pitää minua elossa.
51 Julkeat minua pilkkaavat kovin,
mutta laistasi minä en poikkea.
52 Herra, kun ajattelen säännöksiäsi aikain alusta,
saan minä lohdutuksen.
53 Minut valtaa tulinen vihastus jumalattomien tähden,
jotka hylkäävät sinun lakisi.
54 Sinun antamasi ohjeet ovat ylistysvirtteni aihe
muukalaisuuteni majassa.
55 Yöllä minä ajattelen nimeäsi, Herra,
ja noudatan lakiasi.
56 Tämä on minun osakseni suotu:
että otan määräyksistäsi vaarin.

57 Herra on minun osani;
olen päättänyt noudattaa sanojasi.
58 Minä koko sydämelläni etsin sinun mielisuosiotasi;
ole minulle armollinen lupauksesi mukaan!
59 Minä tutkin teitäni
ja käännän askeleni säädöstesi puoleen.
60 Minä riensin viivyttelemättä
noudattamaan sinun käskyjäsi.
61 Jumalattomain paulat minua piirittävät,
mutta minä en unhota lakiasi.
62 Keskellä yötä minä nousen kiittämään sinua
vanhurskautesi säännöksistä.
63 Olen kaikkien ystävä, jotka sinua pelkäävät
ja jotka ottavat määräyksistäsi vaarin.

---

45. Ps. 101: 2. — **46.** Matt. 10: 18 s. — **50.** Ps. 94: 19. — **55.** Ps. 77: 3. — **57.** Ps. 16: 5. 73: 25 s. Valit. 3: 24. — **62.** Ps. 42: 9. Ap. t. 16: 25. — **63.** Ps. 101: 4 s.

64 Maa on täynnä sinun armoasi, Herra;
opeta minulle ohjeesi!

65 Hyvää teit sinä palvelijallesi
sanasi mukaan, Herra.
66 Opeta minulle hyvää ymmärrystä ja tietoa,
sillä sinun käskyjäsi minä uskon!
67 Minä eksyin, ennenkuin jouduin nöyryytetyksi,
mutta nyt minä otan sanastasi vaarin.
68 Sinä olet hyvä ja sinä teet hyvää;
opeta minulle ohjeesi!
69 Julkeat tahraavat minua valheillansa,
mutta koko sydämelläni minä otan sinun määräyksistäsi vaarin.
70 Heidän sydämensä on turto kuin rasva,
mutta minä iloitsen sinun laistasi.
71 Hyvä oli minulle, että minut nöyryytettiin,
jotta oppisin ohjeesi.
72 Sinun suusi laki on minulle kalliimpi
kuin tuhannet kappaleet kultaa ja hopeaa.

73 Sinun kätesi ovat minut tehneet ja valmistaneet;
anna minulle ymmärrystä oppiakseni sinun käskysi!
74 Jotka sinua pelkäävät, näkevät minut ja iloitsevat,
sillä minä panen toivoni sinun sanaasi.
75 Herra, minä tiedän sinun säännöksesi vanhurskaiksi
ja uskollisuudessasi sinä olet nöyryyttänyt minut.
76 Sinun armosi olkoon lohdutukseni,
niinkuin palvelijallesi lupasit.
77 Tulkoon laupeutesi osakseni, jotta eläisin,
sillä lakisi on minun iloni.
78 Joutukoot julkeat häpeään, koska sortavat minua syyttä;
minä mietiskelen sinun määräyksiäsi.
79 Kääntykööt minun puolelleni ne, jotka sinua pelkäävät
ja jotka sinun säädöksesi tuntevat.
80 Pysyköön sydämeni vilpittömästi sinun ohjeissasi,
jotten joutuisi häpeään.

81 Sieluni ikävöi sinulta pelastusta,
sinun sanaasi minä panen toivoni.
82 Silmäni ikävöivät sinun sanaasi,
ja minä kysyn: »Milloin lohdutat minua?»
83 Sillä minä olen kuin viinileili savussa,
mutta ohjeitasi minä en unohda.
84 Kuinka harvat ovatkaan palvelijasi päivät!

---

64. Ps. 33: 5. — **70.** 5 Moos. 32: 15. Ps. 73: 7. — **72.** Ps. 19: 11. — **73.** Job 10: 8. Ps. 139: 13 s. — **81.** 1 Moos. 49: 18. Jes. 49: 6. Luuk. 2: 25, 30. — **82.** Ps. 6: 7 s. — **84.** Ps. 39: 5 s.

Milloin tuomitset vainoajani?
85 Julkeat kaivavat minulle kuoppia,
ne, jotka eivät elä sinun lakisi mukaan.
86 Kaikki sinun käskysi ovat totuutta;
he syyttä minua vainoavat, auta minua!
87 He ovat minut miltei tuhonneet täällä maan päällä,
enkä kuitenkaan ole määräyksiäsi hyljännyt.
88 Pidä minua elossa armosi mukaan,
jotta ottaisin suusi säädöksistä vaarin!

89 Iankaikkinen on sanasi, Herra,
se pysyy lujana niinkuin taivas.
90 Uskollisuutesi kestää polvesta polveen,
sinä perustit maan, ja se pysyy.
91 Säännöksiesi mukaan ne vielä tänään pysyvät,
sillä kaikki ovat sinun palvelijoitasi.
92 Ellei lakisi olisi ollut iloni,
olisin menehtynyt kurjuuteeni.
93 En ikinä minä unohda määräyksiäsi,
sillä niillähän sinä minut pidät elossa.
94 Sinun omasi minä olen, pelasta minut,
sillä sinun määräyksiäsi minä kysyn.
95 Jumalattomat väijyvät minua, tuhotakseen minut,
mutta minä tarkkaan sinun säädöksiäsi.
96 Kaikella muulla täydellisellä olen nähnyt olevan rajansa,
mutta sinun käskyilläsi on määrätön laajuus.

97 Kuinka rakastankaan lakiasi!
Kaiken päivää minä sitä mietin.
98 Käskysi tekevät minut vihollisiani viisaammaksi,
sillä ne ovat omani iankaikkisesti.
99 Olen kaikkia opettajiani älykkäämpi,
sillä minä mietin sinun säädöksiäsi.
100 Minä olen ymmärtäväisempi kuin vanhat,
sillä minä otan sinun määräyksistäsi vaarin.
101 Minä pidätän jalkani kaikilta pahoilta teiltä,
noudattaakseni sinun sanaasi.
102 En poikkea säännöksistäsi,
sillä sinä neuvot minua.
103 Kuinka makeilta maistuvatkaan minusta lupauksesi!
Ne ovat makeammat kuin suussani hunaja.
104 Määräyksistäsi saan minä ymmärrystä;
sentähden minä vihaan kaikkia valheen teitä.

---

89. Ps. 89: 3. Jes. 40: 8. Luuk. 21: 33. — **91.** Viis. 16: 24. — **94.** Room. 14: 8. 1 Kor. 6: 20. — **95.** Ps. 38: 21. 56: 7. — **97.** Ps. 1: 2. — **103.** Ps. 19: 11. — **104.** Ps. 19: 8.

105 Sinun sanasi on jalkaini soihtu;
se on valo minun poluillani.
106 Olen vannonut ja tahdon sen täyttää:
noudattaa sinun vanhurskautesi säännöksiä.
107 Olen kovin vaivattu;
Herra, pidä minua elossa sanasi mukaan!
108 Olkoot suuni vapaaehtoiset uhrit sinulle mieleen, Herra,
ja opeta minulle säännöksesi!
109 Minä kannan henkeäni alati kämmenelläni,
mutta lakiasi en minä unohda.
110 Jumalattomat virittävät pauloja eteeni,
mutta määräyksistäsi en eksy.
111 Säädöksesi minä sain ikuiseksi perinnökseni,
sillä ne ovat sydämeni ilo.
112 Olen taivuttanut sydämeni tekemään ohjeittesi mukaan,
aina ja loppuun asti.

113 Kaksimielisiä minä vihaan,
mutta lakiasi minä rakastan.
114 Sinä olet suojani ja kilpeni,
sinun sanaasi panen toivoni.
115 Poistukaa luotani, pahantekijät!
Tahdon ottaa Jumalani käskyistä vaarin.
116 Tue minua lupauksesi mukaan, jotta eläisin,
älä anna minun toivossani joutua häpeään!
117 Vahvista minua, jotta pelastuisin,
niin minä katselen ohjeitasi ainaisella ilolla!
118 Sinä hylkäät kaikki, jotka ohjeistasi eksyvät,
sillä heidän kavaluutensa on tehoton.
119 Kaikki maan jumalattomat sinä heität pois niinkuin kuonan;
sentähden sinun säädöksesi ovat minulle rakkaat.
120 Pelkään sinua niin, että ihoni värisee,
ja sinun säännöksesi pelottavat minua.

121 Minä harjoitan oikeutta ja vanhurskautta;
älä jätä minua sortajieni käsiin!
122 Puolla palvelijatasi hänen parhaaksensa,
älä salli julkeain minua sortaa!
123 Minun silmäni ikävöivät sinulta pelastusta
ja sinun vanhurskautesi puhetta.
124 Tee palvelijallesi armosi mukaan
ja opeta minulle ohjeesi!
125 Minä olen palvelijasi, anna minulle ymmärrystä,

105. Ps. 19: 9. Sananl. 6: 23. 2 Piet. 1: 19. — **108.** Ps. 19: 15. — **109.** 1 Sam. 19: 5. — **113.** 1 Kun. 18: 21. Jaak. 1: 8. — **116.** Ps. 31: 2. Room. 5: 4 s. — **120.** Ps. 2: 11. Fil. 2: 12. — **125.** Ps. 116: 16.

jotta oppisin tuntemaan säädöksesi!
126 On aika Herran toimia;
he ovat tehneet tyhjäksi lakisi.
127 Sentähden rakastan käskyjäsi enemmän kuin kultaa,
enemmän kuin puhtainta kultaa.
128 Sentähden vaellan suoraan kaikkien sinun määräystesi mukaan,
mutta kaikkia valheen teitä minä vihaan.

129 Ihmeelliset ovat sinun säädöksesi,
sentähden sieluni ottaa niistä vaarin.
130 Kun sinun sanasi meille avautuvat, niin ne valaisevat
ja antavat yksinkertaiselle ymmärrystä.
131 Minä avaan suuni ja tavoittelen,
sillä minä halajan hartaasti sinun käskyjäsi.
132 Käänny minun puoleeni ja ole minulle armollinen,
niinkuin on oikein niitä kohtaan, joille nimesi on rakas!
133 Tee askeleni vakaviksi sanallasi
äläkä salli minkään vääryyden minua vallita!
134 Päästä minut ihmisten sorrosta,
niin minä noudatan määräyksiäsi!
135 Kirkasta kasvosi palvelijallesi
ja opeta minulle ohjeesi!
136 Silmistäni vuotaa kyynelvirtoja,
kun he eivät noudata sinun lakiasi.

137 Sinä olet vanhurskas, Herra,
ja säännöksesi ovat oikeat.
138 Sinä määräsit säädöksesi vanhurskaudessa
ja suuressa uskollisuudessa.
139 Minä menehdyn kiivauteeni,
kun vihamieheni unhottavat sinun sanasi.
140 Puheesi on hyvin taattu,
ja palvelijasi rakastaa sitä.
141 Olen halpa ja halveksittu,
mutta määräyksiäsi en unhota.
142 Vanhurskautesi on iankaikkinen vanhurskaus,
ja lakisi on totuus.
143 Hätä ja ahdistus ovat minut saavuttaneet,
mutta käskysi ovat minun iloni.
144 Säädöksesi ovat iankaikkisesti vanhurskaat;
anna minulle ymmärrystä, jotta eläisin!

145 Sydämeni pohjasta minä huudan, vastaa minulle, Herra!

---

126. Matt. 15: 6. — **130.** Ps. 19: 8 s. 2 Tim. 3: 15. — **133.** Ps. 19: 14. — **135.** 4 Moos. 6: 25. Ps. 80: 4, 8, 20. — **137.** 5 Moos. 32: 4. — **139.** Ps. 69: 10. 139: 21. — **140.** Ps. 12: 7. 18: 31. Sananl. 30: 5.

Tahdon ottaa ohjeistasi vaarin.
146 Minä huudan sinua, pelasta minut!
Niin tahdon noudattaa sinun säädöksiäsi.
147 Aamun koittaessa minä kiirehdin ja huudan;
sinun sanoihisi panen toivoni.
148 Ennen yön vartiohetkiä minun silmäni heräävät
mietiskelemään sinun puhettasi.
149 Kuule minun ääneni armosi mukaan,
Herra, pidä minua elossa säännöstesi mukaan!
150 Ilkityön harjoittajat tunkevat lähelleni,
nuo, jotka ovat laistasi kaukana.
151 Lähellä olet sinäkin, Herra,
ja kaikki sinun käskysi ovat totuutta.
152 Jo aikoja sitten tiesin säädöksistäsi,
että sinä olet ne säätänyt ikuisiksi ajoiksi.
153 Katso kurjuuttani ja pelasta minut,
sillä minä en unhota sinun lakiasi!
154 Aja asiani ja lunasta minut,
pidä minua elossa puheesi mukaan!
155 Pelastus on kaukana jumalattomista,
sillä he eivät kysy sinun ohjeitasi.
156 Herra, sinun laupeutesi on suuri,
pidä minua elossa säännöstesi mukaan!
157 Monta on minulla vainoajaa ja vihamiestä,
mutta sinun säädöksistäsi minä en poikkea.
158 Minua tympäisee nähdessäni uskottomia,
noita, jotka eivät noudata puhettasi.
159 Huomaa, että minä rakastan sinun määräyksiäsi;
Herra, pidä minua elossa armosi mukaan!
160 Sinun sanasi koko sisällys on totuus,
ja kaikki vanhurskautesi säännökset pysyvät iäti.

161 Ruhtinaat vainoavat minua syyttä,
mutta sydämeni pelkää sinun sanojasi.
162 Minä riemuitsen sinun puheestasi,
niinkuin suuren saaliin saanut.
163 Valhetta minä vihaan ja inhoan,
mutta sinun lakiasi minä rakastan.
164 Seitsemästi päivässä minä ylistän sinua
sinun vanhurskautesi säännösten tähden.
165 Suuri rauha on niillä, jotka rakastavat lakiasi,
eikä heille tapahdu mitään kompastusta.
166 Minä odotan sinulta pelastusta, Herra,
ja täytän sinun käskysi.

---

147. Ps. 88: 14. 130: 6. — **148.** Ps. 5: 4. 63: 7. — **151.** Ps. 19: 10. — **160.** Joh. 17: 17. — **165.** Ps. 37: 11, 31. — **166.** 1 Moos. 49: 18. Luuk. 2: 25, 30.

167 Sieluni noudattaa sinun säädöksiäsi,
ja minä rakastan niitä suuresti.
168 Minä noudatan määräyksiäsi ja säädöksiäsi,
sillä sinä tunnet kaikki minun tieni.

169 Herra, suo minun huutoni tulla kasvojesi eteen,
anna minulle ymmärrystä sanasi mukaan!
170 Suo minun anomiseni tulla kasvojesi eteen,
pelasta minut puheesi mukaan!
171 Huuleni vuodattakoot ylistystäsi,
sillä sinä opetat minulle ohjeesi.
172 Kieleni veisatkoon sinun puheestasi,
sillä kaikki käskysi ovat vanhurskaita.
173 Sinun kätesi olkoon minulle apuna,
sillä minä valitsin sinun määräyksesi.
174 Minä ikävöin sinulta pelastusta, Herra,
ja sinun lakisi on iloni.
175 Suo sieluni elää, jotta hän sinua ylistäisi,
ja auttakoot säännöksesi minua!
176 Minä käyn eksyksissä kuin kadonnut lammas;
etsi palvelijaasi, sillä minä en unhota sinun käskyjäsi!

120 psalmi.

Avunhuuto petollisia ja riidanhaluisia vihollisia vastaan.

1 Matkalaulu.
Hädässäni minä huudan Herraa,
ja hän vastaa minulle.
2 Herra, pelasta sieluni valheellisista huulista,
petollisesta kielestä!
3 Mitä hän sinulle antaa ja mitä siihen vielä lisää,
sinä petollinen kieli?
4 Väkivaltaisen nuolet
ovat teroitetut kinsteripensaan tulisissa hiilissä.
5 Voi minua, että minun täytyy muukalaisena oleskella Mesekin maassa,
asua Keedarin majojen keskellä!
6 Kovin kauan on sieluni täytynyt asua niiden seurassa,
jotka vihaavat rauhaa.

176. Jes. 53: 6. Luuk. 15: 4.
120. **3.** Jaak. 3: 5 s. — **4.** Ps. 11: 2. 52: 3 s. 57: 5. 59: 8.

120. v. 4 tahi: Väkivaltaisen *teräviä nuolia, kinsteripensaan tulisia hiiliä.*

7 Olen rauhan mies, mutta sanan kun sanon,
he ovat jo sotaan valmiit.

121 psalmi.

Luottamus Israelin suojelijaan.

1 Matkalaulu.
Minä nostan silmäni vuoria kohti:
mistä tulee minulle apu?
2 Apu minulle tulee Herralta,
joka on tehnyt taivaan ja maan.

3 Hän ei salli jalkasi horjua,
suojelijasi ei torku.

4 Katso, joka Israelia suojelee,
hän ei torku eikä nuku.

5 Herra on suojelijasi, Herra on suojaava varjo
sinun oikealla puolellasi.
6 Ei aurinko sinua päivällä pistä,
eikä yön aikana kuu.

7 Herra suojaa sinut kaikesta pahasta,
hän sinun sielusi suojaa.
8 Herra suojaa lähtösi ja tulosi,
nyt ja iankaikkisesti.

122 psalmi.

Rauhantoivotus Jerusalemille.

1 Matkalaulu; Daavidin virsi.
Minä iloitsin, kun minulle sanottiin:
»Me lähdemme Herran huoneeseen».
2 Jalkamme saivat seisoa
sinun porteissasi, Jerusalem;
3 sinä Jerusalem, rakennettu kaupungiksi,
johon kansa kokoontuu yhteen,

---

121. 1. Ps. 3: 5. 123: 1. — **2.** 2 Aikak. 20: 12. Ps. 124: 8. — **3.** Ps. 127: 1. — **5.** Ps. 91: 4 s. — **8.** 5 Moos. 28: 6.
122. 1. Ps. 42: 3. 84: 2 s. — **3.** Ps. 48: 13 s.

---

v. 7 toinen teksti: *Vaikka minä puhun rauhaa, hankkivat he sotaa.*
122. v. 3 tahi: Jerusalem, *uudestaan rakennettu, kaupunki, jossa kaikki on sopusuhtaisesti rakennettu,* (v. 4) jonne . . .

4 jonne sukukunnat, Herran sukukunnat, vaeltavat,
niinkuin Israelille on säädetty,
ylistämään Herran nimeä.

5 Sillä siellä ovat tuomioistuimet,
Daavidin huoneen istuimet.
6 Toivottakaa rauhaa Jerusalemille,
menestykööt ne, jotka sinua rakastavat!
7 Rauha olkoon muuriesi sisällä,
olkoon onni linnoissasi.
8 Veljieni ja ystävieni tähden sanon:
olkoon sinulla rauha.
9 Herran, Jumalamme, huoneen tähden
minä tahdon etsiä parastasi.

123 psalmi.

Nöyrän rukous.

1 Matkalaulu.
Minä nostan silmäni sinua kohden,
joka taivaissa asut.
2 Katso, niinkuin palvelijoiden silmät katsovat isäntänsä käsiin,
niinkuin palvelijattaren silmät emäntänsä käsiin,
samoin meidänkin silmämme katsovat Herraan, Jumalaamme,
kunnes hän armahtaa meitä.
3 Ole meille armollinen, Herra,
ole meille armollinen,
sillä ylenkatsetta olemme jo kylliksemme saaneet!
4 Sielumme on jo kyllänsä saanut
suruttomien pilkasta,
ylpeiden ylenkatseesta.

124 psalmi.

Kiitos Herralle, hädässä auttajalle.

1 Matkalaulu; Daavidin virsi.
Jos ei Herra olisi ollut kanssamme
— näin sanokoon Israel —
2 jos ei Herra olisi ollut kanssamme,
kun ihmiset nousivat meitä vastaan,
3 silloin he olisivat meidät elävältä nielleet,

4. 2 Moos. 23: 17. — **5.** 5 Moos. 17: 8 s. 2 Sam. 8: 15 s.
123. 1. Ps. 3: 5. — **4.** Job 12: 4 s.
124. 2. Room. 8: 31. — **3.** Ps. 94: 17.

v. 7 tahi: sisällä, olkoon *menestys* linnoissasi.

heidän vihansa syttyessä meihin;
4 silloin vedet olisivat upottaneet meidät,
virta tulvinut sielumme yli;
5 silloin olisivat tulvineet sielumme yli
nuo kuohuvat vedet.
6 Kiitetty olkoon Herra,
joka ei antanut meitä heidän hammastensa raadeltaviksi.
7 Sielumme pääsi kuin lintu pyytäjäin paulasta;
paula katkesi, ja me pääsimme pois.
8 Meidän apumme on Herran nimessä,
hänen, joka on tehnyt taivaan ja maan.

125 psalmi.

Herra suojelee kansaansa.

1 Matkalaulu.
Jotka Herraan luottavat, ovat kuin Siionin vuori,
se ei horju, vaan pysyy iäti.
2 Vuoret ympäröivät Jerusalemia,
niin Herra ympäröi kansaansa,
nyt ja iankaikkisesti.
3 Sillä jumalattomuuden valtikka ei saa vallita vanhurskasten perintöosaa,
jotta vanhurskaat eivät ojentaisi käsiänsä vääryyteen.
4 Tee hyvää hyville, Herra,
ja niille, joilla on rehellinen sydän!
5 Mutta jotka poikkeavat mutkaisille teilleen,
Herra hukuttakoon ne yhdessä väärintekijäin kanssa.
Rauha Israelille!

126 psalmi.

Kyynelin kylvetään, riemulla niitetään.

1 Matkalaulu.
Kun Herra käänsi Siionin kohtalon,
niin oli, kuin olisimme unta nähneet.
2 Silloin oli suumme naurua täynnä,
ja kielemme riemua täynnä;
silloin sanottiin pakanain keskuudessa:
»Herra on tehnyt suuria heitä kohtaan».
3 Niin, Herra on tehnyt suuria meitä kohtaan;
siitä me iloitsemme.

5. Ps. 69: 16. — **8.** Ps. 121: 2. 146: 5 s.
125. 1. Ps. 46: 6. — **2.** Ps. 34: 8. — **3.** Jes. 14: 5. — **5.** Gal. 6: 16.
126. 1. Ps. 14: 7. — **2.** Job 8: 21.

4 Herra, käännä meidän kohtalomme,
niinkuin uudistat sadepurot etelämaassa!
5 Jotka kyynelin kylvävät,
ne riemuiten niittävät.
6 He menevät itkien, kun kylvösiemenen vievät,
he palaavat riemuiten, kun lyhteitä tuovat.

127 psalmi.

Jumalan siunaus on kaiken menestymisen ehto.

1 Matkalaulu; Salomon virsi.
Jos Herra ei huonetta rakenna,
niin turhaan sen rakentajat näkevät vaivaa.
Jos Herra ei suojele kaupunkia,
niin vartija valvoo turhaan.
2 Turhaan te nousette varhain, menette levolle myöhään
ja syötte leipänne vaivaa nähden;
saman hän antaa ystävilleen heidän nukkuessansa.

3 Katso, lapset ovat Herran lahja,
ja kohdun hedelmä on anti.
4 Niinkuin sankarin kädessä nuolet,
niin ovat nuoruuden iässä synnytetyt pojat.
5 Onnellinen se mies, jonka viini on niitä täynnä!
He eivät joudu häpeään, kun portissa selvittävät välinsä vihollistensa kanssa.

128 psalmi.

Jumalaapelkääväisten kotionni.

1 Matkalaulu.
Autuas jokainen, joka pelkää Herraa,
joka vaeltaa hänen teitään!
2 Sinä saat nauttia kättesi ansion;
autuas sinä, ja sinun on hyvin!
3 Vaimosi tuolla tupasi perillä on kuin hedelmällinen viiniköynnös,
lapsesi pöytäsi ympärillä ovat kuin öljypuun taimet.
4 Sillä katso, näin siunataan mies,
joka pelkää Herraa.
5 Siunatkoon Herra sinua Siionista,
saaos kaikkina elinpäivinäsi nähdä Jerusalem onnellisena,
6 saaos nähdä lastesi lapset. Rauha Israelille!

---

5. Matt. 5: 4. Luuk. 6: 21. — **6.** Jes. 35: 10.
127. **1.** Ps. 121: 3. 1 Kor. 3: 7. — **2.** 2 Sananl. 10: 22. — **3.** 1 Moos. 33: 5. 48: 9.
128. **1.** Ps. 112: 1. 119: 1 s. — **5.** Ps. 134: 3. — **6.** Job 42: 16. Gal. 6: 16.

129 psalmi.

Siionin vihollisten voimattomuus.

1 Matkalaulu.
He ovat minua kovin ahdistaneet nuoruudestani asti
— näin sanokoon Israel —
2 he ovat minua kovin ahdistaneet nuoruudestani asti,
mutta eivät he sentään minusta päässeet voitolle.
3 Kyntäjät ovat selkääni kyntäneet
ja vetäneet pitkät vaot.
4 Mutta Herra on vanhurskas,
hän on katkonut jumalattomain köydet.
5 Siionin kaikkien vihamiesten
täytyy joutua häpeään ja kääntyä takaisin.
6 Olkoot he niinkuin katolla kasvava ruoho,
joka ennen korrelle puhkeamistaan kuivuu,
7 josta ei leikkaaja täytä kättänsä,
eikä lyhteen sitoja syliänsä;
8 eivätkä ohitsekulkijat saata sanoa:
»Herran siunaus tulkoon teille.
Me siunaamme teitä Herran nimeen.»

130 psalmi.

Lujauskoisen rukous suuressa hädässä.

1 Matkalaulu.
Syvyydestä minä huudan sinulle, Herra.
2 Herra, kuule ääneni!
Tarkatkoot korvasi rukoukseni ääntä.
3 Jos sinä, Herra, pidät mielessäsi synnit,
Herra, kuka silloin kestää?
4 Mutta sinun luonasi on anteeksiantamus,
jotta sinua peljättäisiin.

5 Minä odotan Herraa, minun sieluni odottaa,
ja hänen sanaansa minä panen toivoni.
6 Minun sieluni odottaa Herraa
hartaammin kuin vartijat aamua,
hartaammin kuin vartijat aamua.
7 Pane toivosi Herraan, Israel!
Sillä Herran luona on armo,
hänen luonaan on runsas lunastus.
8 Ja hän lunastaa Israelin
kaikista sen synneistä.

---

129. 3. Sananl. 5: 18 s. Jes. 51: 23. Hes. 19: 10. — **6.** 2 Kun. 19: 26. Jes. 37: 27. — **8.** Ruut 2: 4.
130. 1. Ps. 69: 2 s. 88: 7. — **3.** Job 9: 2 s. Ps. 143: 2. — **4.** Dan. 9: 9 s. — **7.** 2 Sam. 24: 14. — **8.** Matt. 1: 21.

131 psalmi.

Nöyrä tyytyminen Jumalan tahtoon.

1 Matkalaulu; Daavidin virsi.
Herra, minun sydämeni ei ole ylpeä,
eivätkä silmäni korkealle tähtää,
enkä minä suuria haudo,
en niitä, jotka ovat minulle ylivoimaisia.
2 Totisesti, minä olen sieluni viihdyttänyt ja tyynnyttänyt;
niinkuin vieroitettu lapsi äidin helmassa,
niinkuin vieroitettu lapsi, niin sieluni on minussa.
3 Pane toivosi Herraan, Israel,
nyt ja iankaikkisesti!

132 psalmi.

Siion on Herran asunto, Siionin kuningas on Herran voideltu.

1 Matkalaulu.
Muista, Herra, Daavidin hyväksi
kaikkia hänen vaivojansa,
2 kuinka hän vannoi Herralle valan
ja teki lupauksen Jaakobin Väkevälle:
3 »En mene majaan, jossa on kotini,
enkä vuoteelleni nouse,
4 en suo silmilleni unta
enkä salli luomeni torkkua,
5 ennenkuin löydän Herralle sijan,
asumuksen Jaakobin Väkevälle»!
6 Katso, me kuulimme sen olevan Efratassa,
me löysimme sen Ja'arin seuduilta.
7 Menkäämme hänen asuntoonsa,
kumartakaamme hänen jalkainsa alusen edessä.
8 Nouse, Herra, tule leposijaasi,
sinä ja valtasi arkku!
9 Vanhurskaus olkoon sinun pappiesi puku,
ja riemuitkoot sinun hurskaasi.
10 Palvelijasi Daavidin tähden
älä hylkää luotasi voideltuasi!
11 Herra on vannonut Daavidille totisen valan,
jota hän ei peruuta koskaan:
»Sinusta syntyneen minä asetan valtaistuimellesi.

---

131. 1. Ps. 101: 5.
132. 1. Ps. 56: 9. — **4.** 2 Sam. 7: 2 s. 1 Aikak. 17: 1 s. — **5.** Ap. t. 7: 46. — **7.** Ps. 122: 1. — **8.** 4 Moos. 10: 35 s. 2 Aikak. 6: 41 s. — **10.** Ps. 18: 51. — **11.** 2 Sam. 7: 11 s. Ps. 89: 3 s. Ap. t. 2: 30.

12 Jos lapsesi pitävät liittoni
ja säädökseni, jotka opetan heille,
niin saavat heidänkin lapsensa
iankaikkisesti istua valtaistuimellasi.»
13 Sillä Herra on valinnut Siionin,
halunnut sitä asunnoksensa.
14 »Tämä on minun leposijani iankaikkisesti;
tässä minä asun, sillä tätä olen halunnut.
15 Sen ravinnon minä runsaasti siunaan,
sen köyhät minä leivällä ruokin.
16 Sen papit minä puetan pelastukseen,
ja sen hurskaat riemuiten riemuitsevat.
17 Siellä minä annan nousta Daavidille sarven,
valmistan voidellulleni lampun.
18 Hänen vihollisensa minä puen häpeään,
mutta hänen päässänsä hänen kruununsa loistaa.»

133 psalmi.

Veljessovun siunaus.

1 Matkalaulu; Daavidin virsi.
Katso, kuinka hyvää ja suloista on,
että veljekset asuvat yhdessä sopuisasti.
2 Se on niinkuin kallis öljy,
jota pään päältä partaan vuotaa — Aaronin partaan,
joka valuu hänen viittansa reunukselle.
3 Se on kuin Hermonin kaste,
joka laskee Siionin vuorille.
Sillä siellä Herra suopi siunauksensa,
suo elämän ikuiseksi ajaksi.

134 psalmi.

Ylistysvirsi yövartiohetkinä.

1 Matkalaulu.
Nouskaa, kiittäkää Herraa, kaikki te Herran palvelijat,
jotka öisin seisotte Herran huoneessa!
2 Kohottakaa kätenne pyhäkköön päin
ja kiittäkää Herraa!
3 Herra siunatkoon sinua Siionista,
hän, joka on tehnyt taivaan ja maan.

14. Ps. 68: 17. — **15.** Ps. 72: 12 s., 16. — **16.** Jes. 61: 6, 10. — **17.** 1 Kun. 11: 36. Ps. 18: 29. Luuk. 1: 69. 2: 32. **133. 1.** Syr. 25: 1 s. — **2.** 2 Moos. 29: 7. 3 Moos. 8: 12. **134. 1.** 2 Moos. 27: 21. 3 Moos. 8: 35. 1 Aikak. 9: 33. Ps. 92: 2 s. 135: 1 s. 150: 1. — **2.** 1 Tim. 2: 8. — **3.** 4 Moos. 6: 24. Ps. 121: 2. 128: 5.

135 psalmi.

Ylistys Herralle, Korkeimmalle.

1 Halleluja! Kiittäkää Herran nimeä!
Kiittäkää sitä, te Herran palvelijat,
2 te, jotka seisotte Herran huoneessa,
Jumalamme huoneen esikartanoissa!
3 Kiittäkää Herraa, sillä Herra on hyvä,
veisatkaa hänen nimensä kiitosta,
sillä se on suloinen!
4 Sillä Herra on valinnut Jaakobin omakseen,
Israelin omaisuudekseen.
5 Sillä minä tiedän, että Herra on suuri,
että meidän Herramme on kaikkia jumalia ylin.
6 Mitä ikänä Herra tahtoo, sen hän tekee,
sekä taivaassa että maassa,
merissä ja kaikissa syvyyksissä;
7 hän, joka maan ääreståä nostaa pilvet,
joka salamoita ja sadetta luo,
tuopi tuulen sen säilytyspaikoista;
8 hän, joka surmasi Egyptin esikoiset,
niin hyvin ihmisten kuin eläintenkin;
9 hän, joka lähetti tunnusteot ja ihmeet,
sinun keskellesi, Egyptin maa,
faraota ja kaikkia hänen palvelijoitansa vastaan;
10 hän, joka kukisti suuret kansat
ja tappoi mahtavat kuninkaat,
11 amorilaisten kuninkaan Siihonin
ja Baasanin kuninkaan Oogin,
ja joka kukisti kaikki Kanaanin valtakunnat
12 ja antoi heidän maansa perintöosaksi,
perintöosaksi kansallensa Israelille.
13 Herra, sinun nimesi pysyy iankaikkisesti,
Herra, sinun muistosi polvesta polveen.
14 Sillä Herra hankkii oikeuden kansallensa
ja armahtaa palvelijoitaan.
15 Pakanain epäjumalat ovat hopeaa ja kultaa,
ihmiskätten tekoa.
16 Suu niillä on, mutta eivät puhu,
silmät on, eivätkä näe,

---

135. 1. Ps. 113: 1. 134: 1. — **3.** Ps. 147: 1. — **4.** 2 Moos. 19: 5. 5 Moos. 7: 6. — **5.** Ps. 86: 8. 97: 9. — **6.** Ps. 115: 3. — **7.** Jer. 10: 13. 51: 16. — **8.** 2 Moos. 12: 29 s. Ps. 78: 51. — **9.** 2 Moos. luvut 7—10. — **10.** Joos. 12: 1 s. Ps. 136: 17 s. — **11.** 4 Moos. 21: 21 s. — **12.** Joos. 11: 23. — **13.** Ps. 102: 13. — **14.** 5 Moos. 32: 36. — **15.** Ps. 115: 4 s.

17 korvat on, eivätkä kuule,
eikä heillä ole henkeä suussaan.
18 Jotka tekevät niitä, käyvät niiden kaltaisiksi,
samoin kaikki, jotka luottavat niihin.
19 Te, Israelin suku, kiittäkää Herraa,
te, Aaronin suku, kiittäkää Herraa!
20 Te, Leevin suku, kiittäkää Herraa,
te Herraa pelkääväiset, kiittäkää Herraa!
21 Kohotkoon Herralle kiitos Siionista,
hänelle, joka Jerusalemissa asuu. Halleluja!

136 psalmi.

Ylistys Herralle, jonka armo kestää iankaikkisesti.

1 **Y**listäkää Herraa, sillä hän on hyvä,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti!
2 Ylistäkää jumalien Jumalaa,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti!
3 Ylistäkää herrain Herraa,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti;
4 häntä, joka yksin tekee suuria ihmeitä,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti;
5 häntä, joka teki taitavasti taivaat,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti;
6 häntä, joka vesien ylitse levitti maan,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti;
7 häntä, joka teki suuret valot,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti,
8 auringon hallitsemaan päivää,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti,
9 kuun ja tähdet hallitsemaan yötä,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti;
10 häntä, joka surmasi Egyptin esikoiset,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti,
11 ja joka vei Israelin pois heidän keskeltänsä,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti,
12 väkevällä kädellä ja ojennetulla käsivarrella,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti;
13 häntä, joka jakoi Kaislameren kahtia,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti,

19. Ps. 118: 2 s.
136. 1. 1 Aikak. 16: 34. Ps. 106: 1. 107: 1. 118: 1. — **2.** 5 Moos. 10: 17. 1 Kor. 8: 5 s. — **3.** 1 Tim. 6: 15. — **4.** Ps. 77: 15. — **6.** 1 Moos. 1: 9. Jer. 10: 12. 51: 15. — **7.** 1 Moos. 1: 14 s. — **10.** 2 Moos. 12: 29 s. — **11.** 2 Moos. 12: 41. — **12.** 5 Moos. 4: 34. — **13.** 2 Moos. 14: 21 s.

14 ja kuljetti Israelin sen läpi,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti,
15 ja syöksi faraon sotajoukkoineen Kaislamereen,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti;
16 häntä, joka johdatti kansansa erämaan kautta,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti;
17 häntä, joka kukisti suuret kuninkaat,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti,
18 ja tappoi mahtavat kuninkaat,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti,
19 amorilaisten kuninkaan Siihonin,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti,
20 ja Baasanin kuninkaan Oogin,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti;
21 ja joka antoi heidän maansa perintöosaksi,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti,
22 perintöosaksi palvelijallensa Israelille,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti;
23 häntä, joka muisti meitä alennuksessamme,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti,
24 ja joka vapahti meidät vihamiestemme vallasta,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti;
25 häntä, joka antaa ravinnon kaikelle elolliselle,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti!
26 Ylistäkää taivaan Jumalaa,
sillä hänen armonsa kestää iankaikkisesti!

137 psalmi.

Baabelin virtain partaalla.

1 **B**aabelin virtain vierillä, siellä me istuimme
ja itkimme Siionia muistellessamme.
2 Pajuihin siellä
me ripustimme kantelemme.
3 Sillä voittajamme vaativat meiltä siellä lauluja
ja sortajamme iloa:
»Veisatkaa meille joku Siionin virsi!»

4 Kuinka me olisimme voineet veisata
Herran virsiä vieraalla maalla?
5 Jos unhotan sinut, Jerusalem,

---

17. Ps. 135: 10 s. — **19.** 4 Moos. 21: 21 s. 5 Moos. 2: 32 s. — **20.** 5 Moos. 3: 1 s. — **21.** Joos. 12: 7 s. Ps. 135: 12. — **23.** 2 Moos. 2: 24. 3: 7 s. — **25.** Ps. 104: 27 s. 145: 15.

137. **3.** Syr. 22: 6. — **5.** Jer. 51: 50.

niin lamautukoon oikea käteni.
6 Tarttukoon kieleni suuni lakeen,
jollen sinua muista,
jollen Jerusalemia pidä
ylimpänä ilonani.

7 Muista, Herra, kostaa Jerusalemin tuhopäivä
Edomin lapsille, jotka huusivat:
»Hajoittakaa se, hajoittakaa se perustuksia myöten»!
8 Tytär Baabel, sinä häviön oma,
onnellinen se, joka sinulle kostaa
kaiken sen, minkä olet tehnyt meille!
9 Onnellinen se, joka ottaa pienet lapsesi
ja ne kallioon murskaa!

138 psalmi.

Ylistys Herralle, joka vie pelastustyönsä perille.

1 Daavidin virsi.
Minä ylistän sinua sydämeni pohjasta,
veisaan kiitostasi jumalien kuullen.
2 Minä kumartaen rukoilen kääntyneenä pyhään temppeliisi päin,
ylistän nimeäsi armosi ja uskollisuutesi tähden,
sillä sinä olet ihanasti täyttänyt lupauksesi
yli kaiken, mikä sinusta on ilmoitettu.
3 Kun minä huusin, niin sinä vastasit minulle;
sinä rohkaisit minua, voima täytti sieluni.
4 Herra, kaikki maan kuninkaat ylistävät sinua,
kun kuulevat suusi sanat.
5 Ja he veisaavat Herran teistä,
sillä suuri on Herran kunnia.
6 Niin, Herra on korkea, mutta katsoo alhaiseen,
ja hän tuntee ylpeän kaukaa.
7 Vaikka minä vaellankin ahdingon keskellä,
niin sinä pidät minut elossa;
sinä ojennat kätesi vihollisteni vihaa vastaan,
ja sinun oikea kätesi pelastaa minut.

---

7. Jer. 49: 12. Valit. 4: 21 s. Hes. 25: 12 s. 35: 2 s. Obad. v. 11 s. — **8.** Jes. 13: 19 s. Jer. 50: 29 s. 51: 24 s. — **9.** Jes. 13: 16.

138. 2. 2 Sam. 7: 21 s. Ps. 5: 8. 18: 50 s. — **3.** Ps. 86: 16. — **4.** Ps. 68: 30 s. 102: 16, 23. — **6.** Ps. 113: 5 s. Luuk. 1: 48, 52. 14: 11. — **7.** Ps. 91: 2 s.

---

137. v. 8 vanhoissa tekstilähteissä: häviön *tuoja*, onnellinen . . .

8 Herra ajaa asiansa perille minun hyväkseni.
Herra, armosi kestää iankaikkisesti;
älä jätä kesken kättesi työtä!

139 psalmi.

Herra on kaikkitietävä ja kaikkialla läsnäoleva.

1 Veisuunjohtajalle; Daavidin virsi.
Herra, sinä tutkit minua ja tunnet minut.
2 Istuinpa tahi nousin, sinä sen tiedät;
sinä ymmärrät mieleni jo kaukaa.
3 Kävinpä tahi makasin, sinä sen tarkkaan havaitset,
ja kaikki minun tieni ovat sinulle tutut.
4 Sillä ennenkuin sana kielelleni ehtii,
niin katso, sinä, Herra, sen täysin tunnet.
5 Sinä saarrat minut edestä ja takaa
ja lasket kätesi päälleni.
6 Sellainen tieto on minulle ihmeellinen,
ylen korkea tajutakseni.

7 Mihin minä menisin henkesi tieltä,
minne pääsisin kasvojasi pakoon?
8 Jos nousisin taivaaseen, niin sinä olet siellä,
jos laittaisin vuoteeni tuonelaan,
niin katso, sinä olet sielläkin.
9 Jos kohoaisin aamuruskon siivillä,
jos asettuisin asumaan meren taakse,
10 sielläkin kätesi minua taluttaisi,
ja oikea kätesi ottaisi minut kiinni.
11 Ja jos sanoisin: »Peittäköön pimeä minut,
ja vaihtukoon valo minun ympärilläni yöksi»,
12 niin ei pimeäkään olisi sinulle pimeätä,
ja yö valaisisi niinkuin päivä,
pimeä olisi kuin valo.

13 Sillä sinä olet luonut munaskuuni,
sinä kudoit minut kokoon äitini kohdussa.
14 Minä ylistän sinua, että olen tehty niin sanomattoman ihmeellisesti;
ihmeellisiä ovat sinun tekosi, sieluni sen hyvin tietää.

---

8. Ps. 57: 3. Fil. 1: 6.

139. 1. Ps. 17: 3. 44: 22. — **2.** Jer. 17: 10. 23: 23 s. Viis. 1: 6. Matt. 9: 4. — **3.** Job 34: 21 s. Joh. 21: 17. Hebr. 4: 13. — **7.** Viis. 1: 7. — **8.** Job 22: 12. 26: 6. Aam. 9: 2. — **12.** Jaak. 1: 17. — **13.** Ps. 119: 73. — **14.** Job 10: 8 s.

15 Luuni eivät olleet sinulta salatut,
kun minua salassa valmistettiin,
kun minua muodostettiin maan syvyyksissä.
16 Silmäsi näkivät minut jo sikiönä,
päiväni määrättiin ja pantiin kaikki sinun kirjaasi,
ennenkuin niistä ainoakaan vielä oli tullut.
17 Kuinka käsittämättömät ovatkaan minulle ajatuksesi, Jumala,
kuinka valtava onkaan niiden paljous!
18 Jos tahtoisin ne lukea, olisi niitä enempi kuin hiekkaa;
minä herään ja olen vielä sinun luonasi.

19 Jumala, oi jospa tappaisit jumalattomat!
Poistukoot luotani murhamiehet,
20 ne, jotka puhuvat petollisesti sinusta, lausuvat väärin sinun nimeäsi.
21 Herra, enkö vihaisi niitä, jotka sinua vihaavat?
Enkö inhoaisi niitä, jotka sinua vastustavat?
22 Sydämeni pohjasta minä heitä vihaan,
omina vihollisinani minä heitä pidän.
23 Tutki minua, Jumala, ja tunne sydämeni,
koettele minua ja tunne ajatukseni!
24 Ja katso, olenko kadotuksen tiellä,
ja johda minut iankaikkiselle tielle!

140 psalmi.

Avunhuuto kavalia vihollisia vastaan.

1 Veisuunjohtajalle; Daavidin virsi.
2 **P**elasta minut, Herra, pahoista ihmisistä,
varjele minut väkivaltaisilta miehiltä,
3 niiltä, jotka miettivät sydämessään pahaa
ja joka päivä yllyttävät riitaan!
4 He hiovat kielensä niinkuin käärmeet,
kyykäärmeen myrkkyä on heidän huultensa alla. Sela.
5 Suojele minut, Herra, jumalattomien käsiltä,
varjele minut väkivaltaisilta miehiltä,
jotka miettivät kaataakseen minut maahan!
6 Ylpeydessään he salaa virittävät eteeni ansoja ja pauloja,

16. Job 14: 5. Ps. 37: 18. — **17.** Ps. 40: 6. 92: 6. — **21.** Ps. 119: 139. — **23.** Ps. 26: 2. Jer. 17: 10.
140. 4. Ps. 55: 22. 57: 5. 64: 4. Room. 3: 13. — **6.** Ps. 142: 4. Jer. 18: 22.

139. v. 20 toinen teksti: ne, jotka *sinua vastustelevat kavalin keinoin*, lausuvat . . . Masoreettinen teksti: (v. 19 murhamiehet,) *sillä he puhuvat sinusta kavalasti, ovat saattaneet kaupunkisi häviöön.*

vetävät verkkoja tieni varteen, asettavat minulle satimia. Sela.
7 Minä sanon Herralle: »Sinä olet Jumalani».
Herra, ota korviisi rukousteni ääni!
8 Herra, Herra, sinä väkevä apuni,
sinä suojaat päätäni taistelun päivänä.
9 Herra, älä anna, mitä jumalattomat haluavat,
älä anna heidän aikeittensa onnistua,
älkööt ylvästelkö! Sela.
10 Sattukoot saartajieni omaan päähän ne häijyt hankkeet,
joita heidän huulensa valmistelevat.
11 Satakoon tulisia hiiliä heidän päällensä;
hän syösköön heidät tuleen, vesivirtoihin,
joista he eivät nouse.
12 Ilkeäkielinen ei ole pysyvä maassa;
väkivaltaista ajaa onnettomuus, iskien iskemistään.
13 Minä tiedän, että Herra ajaa sorretun asian,
hankkii köyhille oikeuden.
14 Totisesti, vanhurskaat saavat ylistää nimeäsi,
rehelliset saavat asua sinun kasvojesi edessä.

141 psalmi.

Rukous kiusauksissa ja vihollisten ahdistaessa.

1 Daavidin virsi.
Herra, minä huudan sinua, luokseni riennä!
Ota ääneni korviisi, kun sinulle huudan!
2 Rukoukseni olkoon sinulle suitsutusuhri,
kätteni kohottaminen ehtoouhri.

3 Herra, pane vartija suulleni,
vartioitse huulteni ovea!
4 Älä salli sydämeni taipua mihinkään pahaan,
harjoittamaan jumalattomia tekoja väärintekijäin kanssa!
En tahdo maistaa heidän herkkujansa.

---

7. Ps. 31: 15. — **10.** Ps. 7: 17. — **11.** Ps. 11: 6. — **13.** Ps. 9: 19.

141. **2.** 2 Moos. 30: 7 s. 1 Tim. 2: 8. Ilm. 5: 8. 8: 3. — **3.** Ps. 39: 2. Jaak. 1: 26. — **4.** Ps. 19: 14.

---

140. v. 10 toinen teksti: (v. 9 onnistua. Sela.) *Jos minun saartajani nostavat päänsä, niin sattukoot heihin* ne häijyt . . .
v. 14 tahi: sinun *kasvojasi lähellä.*

5 Lyököön minua vanhurskas, se on rakkautta;
kurittakoon minua, se on kuin öljyä päähän. Minun pääni ei
kieltäydy siitä.
Sillä vielä vähän aikaa, niin rukoukseni toteutuu,
kun noiden käy pahoin:
6 heidän johtajansa syöstään kalliolta alas,
ja silloin kuullaan sanani suloisiksi.

7 Niinkuin maata kynnetään ja kuokitaan,
niin hajoitetaan luumme tuonelan kuilun partaalle.
8 Niin, sinuun, Herra, Herra, minun silmäni katsovat,
sinuun minä turvaan.
Älä anna henkeni kuiviin juosta!
9 Varjele minua pyydystäjieni pauloista,
väärintekijäin ansoista!
10 Kaatukoot kaikki jumalattomat omiin kuoppiinsa,
samalla kuin minä pääsen niistä ohi.

142 psalmi.

Ahdistetun rukous.

1 Daavidin mietevirsi, hänen ollessaan luolassa; rukous.
2 **Ä**äneeni minä huudan Herraa,
ääneeni minä Herraa rukoilen.
3 Minä vuodatan hänelle valitukseni,
kerron hänelle hätäni.
4 Kun henkeni minussa nääntyy,
niin sinä tunnet minun tieni.
Polulle, jota minä käyn,
he ovat salaa virittäneet pauloja eteeni.
5 Katso minun oikealle puolelleni ja näe:
ei kukaan minua tunne!
Ei ole minulla mitään turvapaikkaa,
ei kukaan välitä sielustani.
6 Minä huudan sinua, Herra; minä sanon:

5. Ps. 109: 4. Sananl. 12: 1. 27: 6. — **8.** Ps. 25: 15. — **10.** Ps. 7: 16.

142. 1. 1 Sam. 22: 1. 24: 4. Ps. 57: 1. — **3.** Ps. 62: 9. 77: 4. — **4.** Ps. 140: 6. 141: 9. — **5.** Ps. 38: 12. — **6.** Ps. 16: 5. 73: 26. 116: 9.

141. v. 5 tahi: ei kieltäydy siitä. *Niin, vieläpä minä rukoilinkin heidän puolestaan heidän onnettomuudessansa.* (v. 6) *Heidät heitettiin heidän tuomariensa koviin kouriin, mutta nämä kuulivat minun sanani, sillä ne olivat suloiset.* (v. 7) *Niinkuin maata kyntävä, viiltävä aura, niin puolustuspuheemme tunki tuonelan suulle asti.*

»Sinä olet turvani, osani elävien maassa».
7 Tarkkaa huutoani, sillä minä olen kovin vaivainen,
pelasta minut vainoajistani, sillä he ovat minua voimakkaammat!
8 Vapauta sieluni vankeudesta ylistämään nimeäsi!
Vanhurskaat kokoontuvat ympärilleni, kun sinä teet minulle hyvin.

143 psalmi.

Hädässä olevan valitus ja avuksihuuto.

1 Daavidin virsi.
Herra, kuule minun rukoukseni,
ota korviisi anomiseni!
Vastaa minulle uskollisuudessasi
vanhurskautesi vuoksi!
2 Älä vaadi palvelijaasi tilille,
koska ei ainoakaan elävä ole vanhurskas sinun edessäsi!
3 Sillä vihollinen vainoaa sieluani,
hän on ruhjonnut henkeni maahan,
hän pani minut pimeään niinkuin jo aikoja kuolleen.
4 Henkeni minussa nääntyy,
sydämeni jähmettyy rinnassani.
5 Minä muistelen muinaisia päiviä,
mietin kaikkia töitäsi,
ajattelen kättesi tekoja.
6 Minä ojennan käteni sinun puoleesi;
niinkuin janoinen maa minun sieluni sinua halaa. Sela.

7 Vastaa minulle pian, Herra,
minun henkeni menehtyy!
Älä kasvojasi minulta peitä,
jotten tulisi niiden kaltaiseksi,
jotka vaipuvat hautaan!
8 Suo minun varhain kuulla armoasi,
sillä sinuun minä turvaan!
Saata minut tuntemaan se tie, jota minun tulee käydä,
sillä sinun tykösi minä ylennän sieluni!
9 Pelasta minut vihollisistani, Herra!
Sinun luoksesi minä pyrin suojaan.
10 Opeta minua tekemään tahtosi mukaan,
sillä sinä olet minun Jumalani!

---

143. **1.** Ps. 4: 2. — **2.** Job 9: 2 s. 15: 14. Ps. 130: 3. Room. 3: 20. Gal. 2: 16. — **3.** Ps. 88: 4 s. Valit. 3: 6. — **4.** Ps. 77: 4. — **5.** Ps. 77: 6, 12. — **6.** Ps. 42: 3. 63: 2. — **7.** Ps. 28: 1. — **8.** Ps. 25: 4 s. 86: 11. — **10.** Ps. 27: 11.

Hyvä henkesi johtakoon minua tasaista maata.
11 Herra, pidä minua elossa nimesi tähden,
vanhurskaudessasi auta sieluni hädästä!
12 Tuhoa viholliseni armosi tähden
ja hukuta kaikki vastustajani,
sillä minä olen palvelijasi!

144 psalmi.

Ylistys ja rukous Herralle, joka on ihmisten turva ja siunaa kansaansa.

1 Daavidin virsi.
Kiitetty olkoon Herra, minun kallioni,
joka opettaa käteni taistelemaan,
sormeni sotimaan,
2 hän, armonantajani ja linnani,
varustukseni ja vapauttajani,
minun kilpeni, hän, jonka turviin pakenen
ja joka panee kansani alleni.
3 Herra, mikä onkaan ihminen, että hänestä välität,
mikä ihmislapsi, että ajattelet häntä!
4 Ihminen on kuin tuulen henkäys,
hänen päivänsä niinkuin haihtuva varjo.
5 Herra, taivuta taivastasi ja astu alas,
koske vuoriin, jotta ne suitsuaisivat!
6 Sinkahuta salamoita ja hajoita heidät,
lennätä nuolesi ja kauhistuta heidät!
7 Ojenna kätesi korkeudesta,
tempaa ja pelasta minut suurista vesistä,
muukalaisten käsistä,
8 joiden suu puhuu vilppiä
ja joiden oikea käsi on valheen käsi!

9 Jumala, minä veisaan sinulle uuden virren,
soitan sinulle kymmenkielisin kantelin,
10 sinulle, joka annat kuninkaille voiton,
joka palvelijasi Daavidin tempasit uhkaavasta miekasta.
11 Tempaa ja pelasta minut muukalaisten käsistä,

---

12. Ps. 116: 16.
144. 1. 2 Sam. 22: 35. Ps. 18: 35, 40. — **2.** Ps. 18: 2 s., 44, 48. — **3.** Job 7: 17. Ps. 8: 5. Hebr. 2: 6. — **4.** Job 8: 9. 14: 2. Ps. 39: 6 s., 12. 62: 10. 102: 12. — **5.** Ps. 18: 10 s. 104: 32. Jes. 64: 1 s. — **6.** Ps. 18: 15. — **7.** Ps. 18: 17 s., 45 s. — **9.** Ps. 18: 50 s. 33: 2 s. 40: 4. 98: 1.

---

143. v. 10 toinen teksti: tasaista *tietä.*

joiden suu puhuu vilppiä
ja joiden oikea käsi on valheen käsi!

12 Niin poikamme ovat nuoruudessaan
kuin korkealle kohoavat kasvit
ja tyttäremme niinkuin linnojen veistetyt patsaat;
13 aittamme ovat täynnä,
tarjoten kaikenlaista viljaa,
lampaamme karttuvat laitumillamme
tuhansin, jopa kymmenin tuhansin;
14 härkiemme kuormat ovat runsaat,
ei ole aukkoa muurissa, ei ole pakolaista,
ei kuulu valitushuutoja kaduillamme.
15 Autuas se kansa, jolle näin käy,
autuas se kansa, jonka Jumala Herra on!

145 psalmi.

Jumalan hyvyyden ylistys.

1 Daavidin ylistysvirsi.
Minä kunnioitan sinua, Jumalani, sinä kuningas,
ja kiitän nimeäsi aina ja iankaikkisesti.
2 Joka päivä minä kiitän sinua
ja ylistän nimeäsi aina ja iankaikkisesti.
3 Suuri on Herra ja suuresti ylistettävä
ja hänen suuruutensa tutkimaton.
4 Sukupolvi ylistää sukupolvelle tekojasi,
ja he julistavat sinun voimallisia töitäsi.
5 Minä laulan valtasuuruutesi kirkkaudesta ja kunniasta
sekä ihmeellisistä teoistasi.
6 He puhuvat sinun peljättävien tekojesi voimasta,
minä kerron sinun suuria töitäsi.
7 He levittävät suuren hyvyytesi mainetta
ja riemuitsevat sinun vanhurskaudestasi.
8 Herra on armahtavainen ja laupias,
pitkämielinen ja armosta rikas.
9 Herra on kaikille hyvä
ja armahtaa kaikkea, mitä on tehnyt.
10 Kaikki tekosi ylistävät sinua, Herra,
ja hurskaasi kiittävät sinua.

---

15. Ps. 33: 12.
145. **1.** Ps. 34: 2. 146: 2. — **3.** Job 5: 9. Ps. 147: 5. — **4.** 5 Moos. 4: 9 s. Ps. 71: 18. — **5.** Ps. 143: 5. — **8.** 2 Moos. 34: 6 s. 4 Moos. 14: 18. Ps. 86: 5, 15. 103: 8. Jooel 2: 13. Joon. 4: 2. — **9.** Viis. 11: 24 s.

11 He puhuvat valtakuntasi kunniasta
ja kertovat sinun voimastasi.
12 Niin he ilmoittavat ihmislapsille voimallisia töitäsi
ja valtakuntasi kirkkautta ja kunniaa.
13 Valtakuntasi on iankaikkinen valtakunta,
ja herrautesi kestää polvesta polveen.
14 Herra tukee kaikkia niitä, jotka ovat kaatumaisillansa,
ja kaikki alaspainetut hän nostaa.
15 Sinua odottavat kaikkien silmät,
ja sinä annat heille heidän ruokansa oikealla ajalla.
16 Sinä avaat kätesi
ja ravitset armolla kaikki, jotka elävät.
17 Herra on vanhurskas kaikissa teissään
ja armollinen kaikissa teoissaan.
18 Herra on lähellä kaikkia, jotka häntä huutavat avuksensa,
kaikkia, jotka totuudessa häntä huutavat avuksensa.
19 Hän täyttää niiden toiveet, jotka pelkäävät häntä,
kuulee heidän huutonsa ja pelastaa heidät.
20 Herra varjelee kaikkia, jotka rakastavat häntä,
mutta hukuttaa kaikki jumalattomat.
21 Suuni on lausuva Herran ylistystä,
ja kaikki elolliset kiittäkööt hänen pyhää nimeänsä,
aina ja iankaikkisesti.

146 psalmi.

Herra on ainoa auttaja.

1 **H**alleluja! Kiitä, sieluni, Herraa!
2 Kiitän Herraa kaiken ikäni,
veisaan Jumalani kiitosta, niin kauan kuin elän.
3 Älkää luottako ruhtinaihin,
älkää ihmislapseen, hän ei voi auttaa!
4 Kun henki lähtee hänestä, muuttuu hän jälleen maaksi;
sinä päivänä hänen hankkeensa raukeavat tyhjiin.
5 Autuas se, jonka apu on Jaakobin Jumalassa,
se, joka on pannut toivonsa Herraan, Jumalaansa,
6 häneen, joka on tehnyt taivaan ja maan,
meren ja kaiken, mitä niissä on,

13. Ps. 146: 10. Dan. 3: 33. 4: 34. 6: 26. 7: 14, 27. — **14.** Ps. 146: 8. — **15.** Ps. 36: 7. 104: 27. 136: 25. — **16.** Ap. t. 14: 17. — **18.** Ps. 34: 18 s. 91: 15. — **19.** Ps. 37: 4. Sananl. 10: 24.

146. 1. Ps. 103: 1. 104: 1. — **2.** Ps. 34: 2. 104: 33. 145: 2. — **3.** Ps. 62: 10. 118: 8 s. Jer. 17: 5. — **4.** 1 Moos. 3: 19. Ps. 90: 3. 104: 29. Saarn. 12: 7. — **5.** Jer. 17: 7 s. — **6.** Ps. 33: 4, 6. Ap. t. 14: 15. Ilm. 14: 7.

joka pysyy uskollisena iankaikkisesti,
7 joka hankkii oikeuden sorretuille,
joka antaa leipää nälkää näkeville!
Herra vapauttaa vangit,
8 Herra avaa sokeain silmät,
Herra nostaa alaspainetut,
Herra rakastaa vanhurskaita.
9 Herra varjelee muukalaiset,
holhoo orvot ja lesket,
mutta jumalattomien tien hän kääntää harhaan.
10 Herra on kuningas iankaikkisesti,
sinun Jumalasi, Siion, polvesta polveen.
Halleluja!

147 psalmi.

Kiitosvirsi kaikkivaltiaalle, armosta rikkaalle Jumalalle.

1 **K**iittäkää Herraa!
Sillä hyvä on Jumalamme kiitosta soittaa,
sillä se on suloista; ylistäminen on ihanaa.
2 Herra rakentaa Jerusalemin,
hän kokoaa Israelin karkoitetut.
3 Hän parantaa ne, joilla on särjetty sydän,
ja hän sitoo heidän haavansa.
4 Hän määrää tähtien luvun,
hän kutsuu niitä kaikkia nimeltä.
5 Herramme on suuri ja mahtava voimaltansa,
hänen ymmärryksensä on mittaamaton.
6 Herra pitää nöyrät pystyssä,
mutta jumalattomat hän painaa maahan.

7 Virittäkää Herralle kiitosvirsi,
soittakaa kantelin Jumalamme ylistystä!
8 Hän pilvillä taivaan peittää,
hän valmistaa sateen maalle,
hän kasvattaa vuorille ruohon,
9 hän antaa ruuan eläimille,
korpin pojillekin, kun ne huutavat.

---

7. Ps. 9: 19. 68: 6 s. 103: 6. — **8.** Ps. 145: 14. Jes. 35: 5. 42: 7. Matt. 11: 5. — **9.** 5 Moos. 10: 18. Ps. 1: 6. — **10.** 2 Moos. 15: 18. Ps. 145: 13.

147. 1. Ps. 92: 2. 135: 3. — **2.** 5 Moos. 30: 4. Jes. 11: 12. — **3.** Ps. 34: 19. 51: 19. 103: 3. Jes. 61: 1. — **4.** Jes. 40: 26. — **5.** Room. 11: 33. — **6.** Ps. 146: 8. Luuk. 1: 52. — **8.** Ps. 104: 14. Ap. t. 14: 17. — **9.** Job 39: 3. Ps. 104: 27 s. 136: 25. Luuk. 12: 24.

10 Häntä ei miellytä hevosen voima,
ei hän mielisty mieheen nopeajalkaan;
11 Herra mielistyy niihin, jotka pelkäävät häntä,
niihin, jotka luottavat hänen armoonsa.

12 Ylistä, Jerusalem, Herraa!
Kiitä, Siion, Jumalaasi!
13 Sillä hän on tehnyt lujiksi porttisi salvat;
hän on siunannut lapsesi keskuudessasi.
14 Hän hankkii rajojesi sisään rauhan,
ravitsee sinut parhaalla vehnällä.
15 Hän lähettää sanansa maahan,
nopeasti kiitää hänen käskynsä.
16 Hän tuiskuttaa lunta niinkuin villoja,
hän siroittelee härmää niinkuin tuhkaa.
17 Hän viskoo rakeitansa niinkuin muruja;
kuka voi kestää hänen pakkastansa?
18 Hän lähettää sanansa ja sulattaa jäätyneen;
hän panee tuulensa puhaltamaan, niin vedet alkavat juosta.
19 Hän ilmoittaa sanansa Jaakobille,
ohjeensa ja säännöksensä Israelille.
20 Hän ei ole kenellekään pakanakansalle niin tehnyt,
ja hänen säännöksiänsä he eivät tunne.
Halleluja!

148 psalmi.

Koko luomakunta ylistäköön Jumalaa.

1 **H**alleluja! Kiittäkää taivaassa Herraa,
kiittäkää häntä korkeudessa!
2 Kiittäkää häntä, kaikki hänen enkelinsä,
kiittäkää häntä, kaikki hänen sotajoukkonsa!
3 Kiittäkää häntä, aurinko ja kuu,
kiittäkää häntä, kaikki loistavat tähdet!
4 Kiittäkää häntä, te taivasten taivaat,
te taivasten päälliset vedet!
5 Kiittäkööt ne Herran nimeä,
sillä hänen käskystänsä ne luotiin.

---

10. Ps. 33: 17. Aam. 2: 14. — **14.** Ps. 81: 17. — **16.** Job 37: 6. — **19.** 5 Moos. 4: 5 s. 33: 4. — **20.** 5 Moos. 4: 6 s., 32 s.

148. **1.** Luuk. 2: 14. — **2.** Ps. 29: 1 s. 103: 20 s. — **4.** 1 Moos. 1: 7. Ps. 19: 2. — **5.** Ps. 33: 6, 9.

---

147. v. 20 vanhoissa tekstilähteissä: tehnyt *eikä opettanut heille säännöksiänsä.*

6 Ja hän asetti ne iäksi ja ainaiseksi,
hän antoi niille ohjeet, joita ne eivät riko.

7 Kiittäkää Herraa maassa,
te merieläimet ja kaikki syvyydet,
8 tuli ja rakeet, lumi ja sumu,
sinä myrskytuuli, joka panet hänen käskynsä toimeen,
9 te vuoret ja kaikki kukkulat,
te hedelmäpuut ja kaikki setrit,
10 te pedot ja kaikki karja,
te matelijat ja siivekkäät linnut,
11 te maan kuninkaat ja kaikki kansat,
te ruhtinaat ja kaikki maan tuomarit,
12 te nuorukaiset ja neitsyetkin,
te vanhat nuorien kanssa!
13 Niin, kiittäkööt he Herran nimeä,
sillä hänen nimensä yksin on korkea,
hänen valtasuuruutensa ulottuu yli maan ja taivaan.
14 Hän korotti sarven kansallensa,
ylistyksen aiheeksi kaikille hänen hurskaillensa,
Israelin lapsille, kansalle, joka on häntä lähellä.
Halleluja!

149 psalmi.

Israelin voittolaulu.

1 **H**alleluja! Veisatkaa Herralle uusi virsi,
veisatkaa hänen kiitostansa hurskasten seurakunnassa!
2 Iloitkoon Israel luojastansa,
riemuitkoot kuninkaastaan Siionin lapset.
3 Kiittäkööt karkeloin hänen nimeänsä,
veisatkoot hänen kiitostaan vaskirummuin ja kantelin.
4 Sillä Herra on mieltynyt kansaansa,
hän kaunistaa nöyrät pelastuksella.
5 Iloitkoot hurskaat kiitoslauluin,
riemuitkoot vuoteillansa.
6 Jumalan ylistys on heidän suussansa,
ja heidän kädessään kaksiteräinen miekka,
7 kostaaksensa pakanoille,
kurittaaksensa kansoja,

---

6. Job 28: 24 s. Jer. 33: 25. — **8.** Job 37: 11 s. Ps. 104: 4. Syr. 39: 33 s. — **13.** Jes. 12: 4. — **14.** Ps. 132: 17.
149. 1. Ps. 96: 1. — **2.** Ps. 100: 3. — **3.** 2 Moos. 15: 20. 2 Sam. 6: 14. Ps. 68: 26. 81: 3 s. 87: 7. — **5.** Ps. 32: 11. — **6.** Ef. 6: 17. Hebr. 4: 12. — **7.** Miik. 4: 13.

---

149. v. 4 tahi: nöyrät *voitolla.*

8 kytkeäkseen kahleihin heidän kuninkaansa,
ja pannakseen rautoihin heidän ylhäisensä,
9 heissä täyttääksensä säädetyn tuomion.
Tämä on kunnia kaikille hänen hurskaillensa. Halleluja!

150 psalmi.

Jumalan ylistys.

1 **H**alleluja! Kiittäkää Jumalaa hänen pyhäkössään,
kiittäkää häntä hänen taivaallisessa linnassansa!
2 Kiittäkää häntä hänen voimallisista teoistansa,
kiittäkää häntä hänen valtavan suuruutensa mukaisesti!
3 Kiittäkää häntä pasunan pauhulla,
kiittäkää häntä harpuin ja kantelin!
4 Kiittäkää häntä vaskirummuin ja karkeloin,
kiittäkää häntä kielisoittimin ja huiluin!
5 Kiittäkää häntä helskyvillä kymbaaleilla,
kiittäkää häntä kumisevilla kymbaaleilla!
6 Kaikki, joissa on henki, kiittäkää Herraa! Halleluja!

---

9. 5 Moos. 32: 41 s.
150. **1.** Ps. 148: 1 s. — **4.** Ps. 149: 3. — **6.** Ilm. 5: 13.